

ΣΕΒ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟ 2006

Αθήνα 2007

2006

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟ 2006

Αθήνα 2007

ΣΕΒ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟ 2006

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών ευχαριστεί την Εταιρία

για την ευγενική της χορηγία στην έκδοση του παρόντος τόμου

ΣΕΒ

Μέρος Α Το Οικονομικό Περιβάλλον	9
I. Οι Τάσεις στη Διεθνή Οικονομία και την Ευρωπαϊκή Βιομηχανία	11
1.1 Το Οικονομικό Περιβάλλον	11
1.1.1 Η Παγκόσμια Οικονομία	11
1.1.2 Οι Οικονομίες της ΕΕ και της Ευρωζώνης	14
Η Έρευνα "World Economic Survey" του IFO	12
1.2 Η Ευρωπαϊκή Βιομηχανία: Κλαδική Ανάλυση Βασικών Μεγεθών στην Ε.Ε.-25	15
1.2.1 Τρόφιμα - Ποτά - Καπνός	15
1.2.2 Κλωστοϋφαντουργία - Ένδυση - Δέρμα	18
1.2.3 Χαρτί - Ξύλο	20
1.2.4 Χημικά – Πλαστικά	22
1.2.5 Προϊόντα από Μη Μεταλλικά Ορυκτά	24
1.2.6 Βασικά Μέταλλα και Προϊόντα από Μέταλλο	26
1.2.7 Μηχανήματα και Είδη Εξοπλισμού	28
1.2.8 Ηλεκτρικές Συσκευές και Όργανα Ακριβείας	31
1.2.9 Εξοπλισμός Μεταφορών	33
1.2.10 Έπιπλα και Λοιπές Βιομηχανίες	36
II. Το Οικονομικό Περιβάλλον στην Ελλάδα και η Οικονομική Πολιτική	39
2.1 Το Οικονομικό Κλίμα στην Ελλάδα	39
2.1.1 Εξελίξεις το 2006	39
2.1.2 Εξελίξεις το 2007	43
2.2 Η Οικονομική Πολιτική	43
2.2.1 Η Διαρθρωτική Πολιτική	44
2.2.2 Η Δημοσιονομική Πολιτική – Εκτέλεση Προϋπολογισμού 2006	45
2.2.3 Προϋπολογισμός 2007	46
III. Οι Επιδόσεις και οι Προοπτικές της Ελληνικής Οικονομίας	49
3.1 Μακροοικονομικές Εξελίξεις	49
3.1.1 Εξελίξεις κατά το 2006	49
3.1.2 Προβλέψεις για το 2007	49
3.1.3 Το Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης	52
3.2 Εξελίξεις στους Βασικούς Τομείς Δραστηριότητας	53
3.2.1 Εισαγωγή	53
3.2.2 Πρωτογενής Τομέας	53
3.2.3 Δευτερογενής Τομέας	54
Μεταποίηση	55
Ορυχεία – Λατομεία	56
Ηλεκτρισμός – Φυσικό Αέριο – Νερό	56
Κατασκευές	57
3.2.4 Τριτογενής Τομέας	57
Εμπόριο	58
Υπηρεσίες	59
3.3 Απασχόληση και Ανεργία	60
3.4 Τιμές Καταναλωτή	63
3.4.1 Εξελίξεις το 2006	63
3.4.2 Μεσοπρόθεσμες εκτιμήσεις	67

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

3.5 Αμοιβές, Κόστος Εργασίας και Παραγωγικότητα	68
3.6 Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών	70
3.6.1 Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	70
3.6.2 Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων	70
3.6.3 Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών	72
3.7 Ανταγωνιστικότητα: Ετήσια Έρευνα του WEF	72
3.8 Επιχειρηματικότητα κατά το 2006	78
3.9 Το «Επιχειρείν» στην Ελλάδα	80
Μέρος Β Η Ελληνική Βιομηχανία	89
IV. Εξελίξεις και προοπτικές του τομέα της Βιομηχανίας	91
4.1 Μακροχρόνιες Τάσεις	91
4.2 Δραστηριότητα στη Βιομηχανία	92
4.2.1 Εξελίξεις το 2006	92
4.2.2 Προοπτικές για το 2007	96
4.3 Οι Επενδύσεις στη Βιομηχανία	96
4.3.1 Εισαγωγή	96
4.3.2 Εκτιμήσεις για το 2006	96
4.3.3 Προβλέψεις για το 2007	98
4.3.4 Κατανομή των Επενδύσεων	98
4.3.5 Παράγοντες που επηρεάζουν τις Επενδύσεις	102
4.4 Βιομηχανικές Τιμές	103
4.5 Οι Εξαγωγικές Επιδόσεις	106
4.5.1 Η Πορεία των Ελληνικών Εξαγωγών 2005-2006	106
4.5.2 Η Εισαγωγική Διείσδυση και Εξαγωγική Επίδοση κατά Κλάδο της Μεταποίησης	108
V. Εξελίξεις και Προοπτικές στους Κλάδους της Μεταποίησης	113
5.1 Εισαγωγή	113
5.2 Οι Κλαδικές Εξελίξεις το 2006	113
5.3 Μακροχρόνιες Κλαδικές Τάσεις (2000-2006)	115
5.4 Ανάλυση των Εξελίξεων σε Βασικούς Κλάδους της Μεταποίησης	116
Ο Κλάδος Τροφίμων & Ποτών	116
α. Εξελίξεις και Προοπτικές	116
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	120
γ. Διάρθρωση	121
Ο Κλάδος Παραγώγων Πετρελαίου και Άνθρακα	122
α. Εξελίξεις και Προοπτικές	122
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	123
γ. Διάρθρωση	124
Ο Κλάδος Μη Μεταλλικών Ορυκτών	125
α. Εξελίξεις και Προοπτικές	125
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	128
γ. Διάρθρωση	129

Ο Κλάδος Βασικής Μεταλλουργίας	130
α. Εξελιξιες και Προοπτικές	130
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	132
γ. Διάρθρωση	134
Ο Κλάδος Χημικών Προϊόντων	134
α. Εξελιξιες και Προοπτικές	134
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	137
γ. Διάρθρωση	138
Ο Κλάδος Κλωστοϋφαντουργικών Υλών	139
α. Εξελιξιες και Προοπτικές	139
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	142
γ. Διάρθρωση	143
Ο Κλάδος Τελικών Προϊόντων Μετάλλου	143
α. Εξελιξιες και Προοπτικές	143
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	147
γ. Διάρθρωση	148
Ο Κλάδος Ειδών Ένδυσης	148
α. Εξελιξιες και Προοπτικές	148
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	151
γ. Διάρθρωση	152
Ο Κλάδος Λοιπού Εξοπλισμού Μεταφορών (εκτός οχημάτων)	153
α. Εξελιξιες και Προοπτικές	153
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	154
γ. Διάρθρωση	155

VI. Κεφαλαιουχική και Χρηματοδοτική Διάρθρωση της Ελληνικής Βιομηχανίας	157
6.1. Μεταποίηση	157
Α) Εξελιξιες κατά την τριετία 2003-2005 στο σύνολο των μεταποιητικών επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε	157
Σύνοψη	157
Εισαγωγή	158
Βασικές Διαπιστώσεις	159
α. Διάρθρωση της Ελληνικής Μεταποίησης	159
β. Εξέλιξη Συνολικού Ενεργητικού	163
γ. Αποτελέσματα Χρήσης κατά το 2005	164
Κεφαλαιουχική Διάρθρωση των Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	165
α. Βαθμός Παγιοποίησης	165
β. Κυκλοφορούν Ενεργητικό	168
γ. Παθητικό	168
δ. Γενική και Ειδική Ρευστότητα	170
ε. Μέση Διάρκεια Παραμονής Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων	172
Αποτελέσματα Χρήσεως Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	175
α. Πωλήσεις	175
β. Ταχύτητα Κυκλοφορίας Ενεργητικού και Ιδίων Κεφαλαίων	177
γ. Δαπάνες	179

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

δ. Μικτά και Καθαρά Κέρδη Χρήσης - Καθαρό και Μικτό Περιθώριο Κέρδους	180
ε. Αποδοτικότητα	183
B) Εξελίξεις κατά το 2006 σε επιλεγμένο δείγμα επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	185
B1. Μεταποίηση	186
B.2 Ηλεκτρισμός, Φυσικό Αέριο και Ύδρευση	186
B.3 Κατασκευές	187
6.2. Ορυχεία και Λατομεία	188
Εισαγωγή	188
Αριθμός Επιχειρήσεων / Διάρθρωση Τομέα	188
Χρηματοοικονομική Διάρθρωση του Τομέα	189
α. Διάρθρωση Ενεργητικού	189
β. Διάρθρωση Παθητικού	190
γ. Σχέσεις Ενεργητικού - Παθητικού	191
δ. Στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσης	191
6.3. Ηλεκτρισμός, Φυσικό Αέριο και Ύδρευση	192
Εισαγωγή	192
Αριθμός Επιχειρήσεων / Διάρθρωση Τομέα	193
Χρηματοοικονομική Διάρθρωση του Τομέα	193
α. Διάρθρωση Ενεργητικού	193
β. Διάρθρωση Παθητικού	195
γ. Σχέσεις Ενεργητικού - Παθητικού	195
δ. Στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσεως	196
6.4. Κατασκευές	197
Εισαγωγή	197
Αριθμός Επιχειρήσεων / Διάρθρωση Τομέα	197
Χρηματοοικονομική Διάρθρωση του Τομέα	197
α. Διάρθρωση Ενεργητικού	197
β. Διάρθρωση Παθητικού	198
γ. Σχέσεις Ενεργητικού - Παθητικού	199
δ. Στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσεως	199

Στατιστικοί Πίνακες Κεφαλαιουχικής Διάρθρωσης της Ελληνικής Βιομηχανίας	201
--	------------

Στατιστικό Παράρτημα	223
-----------------------------	------------

Πηγές και Αναφορές	251
---------------------------	------------

Η έκθεση αυτή αποτελεί συνέχεια των ετήσιων αναλύσεων της ελληνικής βιομηχανίας που δημοσιεύει ο ΣΕΒ από το 1947. Οι εκθέσεις αυτές συνοψίζουν τις πρόσφατες εξελίξεις στους παράγοντες που επηρεάζουν την ελληνική βιομηχανία και προσφέρουν συστηματική πληροφόρηση για τα βασικά χαρακτηριστικά της.

Η έκθεση αποτελείται από έξι κεφάλαια και χωρίζεται σε δύο μέρη: στο πρώτο μέρος (Κεφάλαια 1-3) αναλύονται οι γενικότερες διεθνείς και εγχώριες συνθήκες που διαμόρφωσαν το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιήθηκε η ελληνική βιομηχανία το 2006. Στο δεύτερο μέρος (Κεφάλαια 4-6) παρουσιάζονται τα βασικά μεγέθη, οι εξελίξεις και οι προοπτικές της ελληνικής βιομηχανίας, τόσο σε συνολικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο επιμέρους κλάδων. Αναλυτικότερα:

Στο **πρώτο κεφάλαιο** παρουσιάζονται οι οικονομικές εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον και δίδεται η εικόνα των βασικών μεγεθών της ευρωπαϊκής βιομηχανίας τα τελευταία χρόνια. Παρουσιάζονται οι εξελίξεις τόσο στην παγκόσμια οικονομία, όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη, οι προκλήσεις και οι προοπτικές της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, ενώ η ανάλυση διεισδύει και σε επιμέρους κλαδικά χαρακτηριστικά με την παρουσίαση των επιδόσεων των βασικών ευρωπαϊκών βιομηχανικών κλάδων τα τελευταία χρόνια.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** περιγράφεται το οικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα. Γίνεται μια κριτική παρουσίαση της οικονομικής πολιτικής που ακολουθήθηκε στη διάρκεια του προηγούμενου έτους και αναφέρονται οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα.

Στο **τρίτο κεφάλαιο** παρουσιάζονται οι επιδόσεις και οι προοπτικές της ελληνικής οικονομίας στο σύνολό της, καθώς και στους επιμέρους τομείς της. Στο ίδιο κεφάλαιο, εξετάζονται κρίσιμα ζητήματα που αφορούν την εξέλιξη της παραγωγικότητας, της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και της εκδήλωσης νέας επιχειρηματικότητας, ενώ για πρώτη χρονιά αναλύονται τα αποτελέσματα της ετήσιας έρευνας της Παγκόσμιας Τράπεζας για τις δυσκολίες του επιχειρείν στην Ελλάδα.

Στο **τέταρτο κεφάλαιο** αποδίδονται αναλυτικά οι εξελίξεις και οι προοπτικές στο σύνολο της ελληνικής βιομηχανίας και τις επιμέρους κατηγορίες παραγόμενων αγαθών, ενώ σχολιάζονται για πρώτη χρονιά σε ειδική υποενότητα οι εξαγωγικές επιδόσεις της.

Στο **πέμπτο κεφάλαιο** γίνεται κλαδική ανάλυση σε επιλεγμένους κλάδους της βιομηχανίας. Παρουσιάζεται αναλυτικά η πορεία των εννέα μεγαλύτερων κλάδων της μεταποίησης, οι προοπτικές τους, τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά τους και η εξέλιξη των χρηματοοικονομικών τους μεγεθών κατά την τελευταία τριετία.

Το **έκτο κεφάλαιο** είναι αφιερωμένο στην κεφαλαιουχική και χρηματοδοτική διάρθρωση της ελληνικής βιομηχανίας. Αναλύονται τα στοιχεία των ισολογισμών της χρήσης του 2005, για το σύνολο των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων του ΣΕΒ. Η ανάλυση περιλαμβάνει εκτός της μεταποίησης και τους υπόλοιπους τομείς της βιομηχανίας, ορυχεία–λατομεία, ηλεκτρισμός – φυσικό αέριο και κατασκευές και αποδίδει την εξέλιξη βασικών χρηματοοικονομικών μεγεθών και επιλεγμένων αριθμοδεικτών επιχειρήσεων ΑΕ και ΕΠΕ στην πιο πρόσφατη τριετία. Επιπροσθέτως, σε μια προσπάθεια να ανιχνευτούν οι τάσεις που φαίνεται να διαμορφώνονται για τη βιομηχανία το 2006, αναλύονται στοιχεία από τους ήδη δημοσιευμένους ισολογισμούς του 2006, για ένα δείγμα περίπου 679 επιχειρήσεων.

Η έκθεση συνοδεύεται από Παράρτημα με συνοπτικά και διαχρονικά στοιχεία για την εξέλιξη των παραπάνω χρηματοοικονομικών μεγεθών και σε κλαδικό επίπεδο και ειδικούς αναλυτικούς πίνακες για τις κερδοφόρες και ζημιολύγες επιχειρήσεις.

Η έκδοση αυτή πραγματοποιήθηκε, όπως κάθε χρόνο, με την αρωγή και στενή συνεργασία του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ).

ΜΕΡΟΣ Α

Το Οικονομικό Περιβάλλον

I. Οι Τάσεις στη Διεθνή Οικονομία και την Ευρωπαϊκή Βιομηχανία

1.1 Το Οικονομικό Περιβάλλον

1.1.1 Η Παγκόσμια Οικονομία

Το 2006, το κλίμα στην παγκόσμια οικονομία διατηρήθηκε ευνοϊκό. Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις των διεθνών οργανισμών, ο ρυθμός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας αγγίζει το 5,1%, οριακά ταχύτερος απ' ό,τι τον προηγούμενο χρόνο. Δύο είναι οι βασικοί μοχλοί ενίσχυσης της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας: α) το διεθνές εμπόριο, το οποίο διευρύνθηκε κατά 9% το 2006, παρά τη διατήρηση σε υψηλά επίπεδα των τιμών του πετρελαίου κατά το πρώτο οκτάμηνο του 2006 και β) η επιτάχυνση των επιχειρηματικών επενδύσεων, ως αποτέλεσμα της αυξημένης κερδοφορίας των επιχειρήσεων. Οι πρόσφατες θετικές εξελίξεις στις χρηματιστηριακές αγορές είναι ενδεικτικές της υγιούς χρηματοοικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων και των θετικών προσδοκιών τους για μεγέθυνσή τους στο μέλλον. Εξάλλου, σημαντική επίδραση στην ανάπτυξη είχε και η ιδιωτική κατανάλωση, η οποία διατηρεί την ανοδική της πορεία, σε ένα περιβάλλον μάλιστα ανάκαμψης της απασχόλησης.

Για το 2007 και 2008, οι πιο πρόσφατες εκτιμήσεις των διεθνών οργανισμών αναφέρονται σε επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας. Ο ρυθμός ανάπτυξης για το 2007, εκτιμάται από το IMF ότι θα υποχωρήσει οριακά στο 4,9%, ενώ η Ε. Επιτροπή προβλέπει μεγαλύτερη επιβράδυνση στο 4,6-4,7%. Οι αιτίες εντοπίζονται κυρίως στις χαμηλότερες επιδόσεις της οικονομίας των ΗΠΑ και στην αναμενόμενη επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης του παγκόσμιου εμπορίου (στην περιοχή του 7%), λόγω χαμηλότερης παγκόσμιας παραγωγής. Αναλυτικότερα:

Η οικονομική δραστηριότητα στις **ΗΠΑ** αναμένεται ότι θα περιοριστεί σημαντικά το 2007, σε επίπεδο της τάξης του 2,3% (Ε. Επιτροπή). Οι επενδύσεις σε κατοικίες έχουν ήδη υποχωρήσει ραγδαία, ενώ και η κατανάλωση των νοικοκυριών είναι αρκετά διστακτική. Η αρνητική αυτή τάση των καταναλωτικών δαπανών εκτιμάται ωστόσο ότι θα αντισταθμιστεί ως έναν βαθμό από την αύξηση της απασχόλησης και την άνοδο του διαθέσιμου εισοδήματος που θα τωνώσουν την αγορά.

Η **Ιαπωνία** σημείωσε ταχεία οικονομική ανάπτυξη ειδικά στο πρώτο εξάμηνο του 2006 τροφοδοτούμενη κυρίως από την ισχυρή εγχώρια ζήτηση. Η κατανάλωση ενισχύθηκε περαιτέρω λόγω του θετικού οικονομικού κλίματος και των προοπτικών αύξησης της απασχόλησης, ενώ σημαντική συνεισφορά είχαν και οι επενδύσεις, οι οποίες ανέκαμψαν. Τα παραπάνω στοιχεία οδήγησαν το 2006 σε ένα ρυθμό αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ της τάξης του 2,7%, ανάπτυξη που αναμένεται να περιοριστεί τα επόμενα δύο χρόνια, όχι όμως κάτω από τα επίπεδα του 2%.

Η οικονομική μεγέθυνση της **Κίνας** παρέμεινε εύρωστη και το 2006. Στο πρώτο μισό του έτους ο ρυθμός ανάπτυξης επιταχύνθηκε στο 10,9% (10,2% το 2005), με κύριους μοχλούς τις αυξημένες καθαρές εξαγωγές και τις επενδυτικές δαπάνες. Η «σφιχτή» οικονομική πολιτική στον τομέα των επενδύσεων και η περιοριστική νομισματική πολιτική το τρίτο τρίμηνο, επιβράδυναν στο 10,4% το ρυθμό ανάπτυξης, ωστόσο το 2006 κλείνει με διψήφιο ρυθμό ανάπτυξης. Για το 2007 και 2008 η Ε. Επιτροπή προβλέπει επιβράδυνση κάτω από αυτό το επίπεδο (9,8-9,7%).

Στη **Ρωσία**, η ισχυρή εγχώρια ζήτηση και οι υψηλές τιμές ενέργειας διατήρησαν υψηλά και το 2006 την ανάπτυξη (6,7%), εικόνα που δεν αναμένεται να μεταβληθεί τη διετία 2007-2008 (μεγέθυνση στην περιοχή του 6,4%). Στις **υπόλοιπες χώρες της πρώην ΕΣΣΔ**, μετά την ύφεση του 2005 (ρυθμός 6,4% από 11% το 2004), η οικονομική δραστηριότητα ανέκαμψε το 2006 (8,1%), λόγω κυρίως της ενίσχυσης της Ουκρανικής οικονομίας.

Στις νέες **Υποψήφιες προς Ένταξη στην ΕΕ χώρες**, η οικονομική ανάπτυξη παραμένει ισχυρή. Το 2006 ο ρυθμός ανάπτυξης της Τουρκίας κινήθηκε στο 6,0% και έτσι θα διατηρηθεί και τη διετία 2007-2008. Την ίδια περίοδο, στην Κροατία και στην ΠΓΔΜ, η αύξηση του ΑΕΠ αναμένεται να κινηθεί άνω του 4%, με βασική συνιστώσα την ισχυρή εγχώρια ζήτηση (κατανάλωση και επενδύσεις), ενώ αναμένονται σημαντικές εισροές από ξένες άμεσες επενδύσεις.

Τέλος, ο ρυθμός ανάπτυξης στη **Λατινική Αμερική** άγγιξε το 4,7% το 2006, καθώς η εγχώρια ζήτηση διατηρείται

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1

Διεθνές Περιβάλλον

(ετήσιες % μεταβολές, σε πραγματικές τιμές)

	2006	2007	2008
ΑΕΠ			
ΗΠΑ	3,4	2,3	2,8
Ιαπωνία	2,7	2,3	2,1
Ασία (εκτός Ιαπωνίας)	8,4	8,0	8,0
εκ των οποίων			
Κίνα	10,4	9,8	9,7
ASEAN4+Κορέα	5,1	4,9	5,0
Ευρωζώνη	2,6	2,1	2,2
ΕΕ-25	2,8	2,4	2,4
Υποψήφιες χώρες (στην ΕΕ)	6,1	6,1	6,1
Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών (CIS)	7,1	6,7	6,7
εκ των οποίων			
Ρωσία	6,7	6,4	6,4
MENA	5,5	5,4	5,2
Λατινική Αμερική	4,7	4,0	3,7
Υποσαχάρια Αφρική	4,6	6,1	5,5
Παγκόσμια Οικονομία	5,1	4,6	4,7
Παγκόσμια Οικονομία (εκτός ΕΕ-25)	5,7	5,2	5,2
Παγκόσμιο Εμπόριο			
Παγκόσμιες εισαγωγές	9,5	7,6	7,3
Παγκόσμιες εισαγωγές (εκτός ΕΕ-25)	9,1	8,3	7,9
Εξαγωγές εκτός ΕΕ-25	9,6	8,6	7,8

ASEAN4: Ινδονησία, Μαλαισία, Φιλιππίνες, Ταϊλάνδη.

Υποψήφιες χώρες: Βουλγαρία, Κροατία, Ρουμανία, Τουρκία.

MENA (Middle East & North Africa): Αλγερία, Μπαρμίν, Αίγυπτος, Ιράν, Ιράκ, Ισραήλ, Ιορδανία, Κουβέιτ, Λιβανός, Λιβύη, Μαρόκο, Ομάν, Κατάρ, Σαουδική Αραβία, Συρία, Τυνησία, Ην. Αραβικά Εμιράτα, Υεμένη.

Ασία: Όλες οι χώρες εκτός Ιαπωνίας και ασιατικών MENA χωρών.

Υποσαχάρια Αφρική: Όλες οι χώρες εκτός αφρικανικών MENA χωρών.

Πηγή: European Commission, Economic Forecasts, Autumn 2006.

σχετικά ισχυρή και οι εξωτερικές συνθήκες παραμένουν ευνοϊκές (ισχυρή παγκόσμια ζήτηση, υψηλές τιμές αγαθών και καλές χρηματοπιστωτικές συνθήκες). Η οικονομική ανάπτυξη αυτής της ζώνης προβλέπεται να κινηθεί γύρω στο 3,7-4,0% τη διετία 2007-2008.

Η Έρευνα "World Economic Survey" του IFO

Ενδιαφέροντα στοιχεία για το οικονομικό κλίμα στην παγκόσμια οικονομία παρέχονται και από τα αποτελέσματα της "World Economic Survey" του Γερμανικού Ινστιτούτου IFO, η οποία διεξάγεται σε τριμηνιαία βάση σε 91 χώρες. Σύμφωνα λοιπόν με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία (Πίνακες 1.2 και 1.3), ο δείκτης οικονομικού κλίματος ανακάμπτει το πρώτο τρίμηνο του 2007, μετά την πτώση που σημείωσε το δεύτερο μισό του 2006. Τον Ιανουάριο του 2007, η τιμή του δείκτη ήταν στις 106,5 μονάδες, έναντι 105,6 μονάδων τον Ιούλιο του 2006. Η άνοδος αυτή ήταν αποτέλεσμα τόσο ευνοϊκότερων προσδοκιών για τους επόμενους έξι μήνες, όσο και θετικότερων εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση.

Οι τελευταίες μάλιστα κινήθηκαν ανοδικά για έκτη συνεχή μέτρηση, αγγίζοντας το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων έξι χρόνων.

Στις βασικές γεωγραφικές και οικονομικές ζώνες που μελετώνται, τα αποτελέσματα είναι τα ακόλουθα:

Στη **Δυτική Ευρώπη**, ο δείκτης οικονομικού κλίματος αυξήθηκε οριακά τον Ιανουάριο, λόγω βελτίωσης των εκτιμήσεων της πλειονότητας των χωρών για την τρέχουσα οικονομική δραστηριότητα. Λιγότερο απαισιόδοξες σε σχέση με τα τέλη του 2006 είναι και οι προβλέψεις για την οικονομική δραστηριότητα τους επόμενους έξι μήνες. Κάτω από το ικανοποιητικό ήταν οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση στη Γαλλία και την Ιταλία. Η Πορτογαλία, αν και σημείωσε σημαντική βελτίωση στο δείκτη το 2006, εντούτοις δεν κατάφερε να «περάσει» στο ικανοποιητικό επίπεδο. Κάτω από το μέσο ευρωπαϊκό όρο κινείται και ο αντίστοιχος δείκτης στην Ελλάδα, ενώ στις υπόλοιπες χώρες η τρέχουσα οικονομική κατάσταση χαρακτηρίζεται πολύ καλή, καλύτερη από τη μέση ευρωπαϊκή επίδοση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2

IFO - Εκτιμήσεις για την Παγκόσμια Οικονομία (Δείκτες, 1995=100)

Τρίμηνο/Έτος	I/05	II/05	III/05	IV/05	I/06	II/06	III/06	IV/06	I/07
Οικονομικό Κλίμα	101,1	97,5	97,5	99,3	109,2	111,0	105,6	104,7	106,5
Παρούσα Κατάσταση	102,3	96,8	93,2	98,6	109,6	113,2	115,1	120,5	122,4
Προσδοκίες	100,0	98,2	101,8	100,0	108,8	108,8	96,5	89,5	91,2

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 1/2007.

Εξετάζοντας τα σχετικά δεδομένα σε χώρες εκτός Ευρωζώνης, μπορεί να σημειωθεί ότι στη **Δανία και Νορβηγία**, το οικονομικό κλίμα παραμένει έντονα ευνοϊκό. Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση εκτιμάται πλήρως ικανοποιητική, ενώ και οι προσδοκίες για το πρώτο μισό του 2007 προδιαγράφουν περαιτέρω ενίσχυση της δραστηριότητας. Ένα βασικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι δύο αυτές χώρες, όπως προκύπτει από την έρευνα, είναι η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού στην αγορά εργασίας, ενώ το ίδιο πρόβλημα κατατάσσεται δεύτερο, μετά την ανεργία, στη **Σουηδία**. Στη **Μεγάλη Βρετανία** και την **Ελβετία**, τέλος το οικονομικό κλίμα συνέχισε να βελτιώνεται, ενώ το ίδιο προβλέπεται και για το πρώτο μισό του 2007. Πάντως να σημειωθεί ότι οι περισσότερες χώρες της Δυτικής Ευρώπης επισημαίνουν την ανεργία ως το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν, ενώ ακολουθεί η χαμηλή διεθνής ανταγωνιστικότητα.

Στις υπόλοιπες γεωγραφικές ζώνες, ο δείκτης οικονομικού κλίματος στη **Βόρεια Αμερική** σημείωσε αύξηση το πρώτο τρίμηνο του 2007, υποδεικνύοντας ανάκαμψη της οικονομίας μετά την πτώση του 2006. Στις **ΗΠΑ**, η αύξηση αποδίδεται κυρίως στις πιο αισιόδοξες εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση, ενώ παράλληλα διατηρούνται αρνητικές, έστω και οριακά, οι βραχυχρόνιες προσδοκίες. Σύμφωνα

με την έρευνα μάλιστα, το πιο σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι ΗΠΑ σε οικονομικό επίπεδο είναι το δημόσιο έλλειμμα. Η άνοδος του δείκτη στον **Καναδά** οφείλεται κυρίως στις αισιόδοξες προσδοκίες για το βραχυπρόθεσμο διάστημα. Πολύ ικανοποιητική κρίνεται και η τρέχουσα οικονομική κατάσταση και θα ήταν ακόμη καλύτερη εάν η έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού δεν εμπόδιζε τις περαιτέρω δυνατότητες ανάπτυξης της χώρας.

Στην **Ανατολική Ευρώπη**, το κλίμα παρέμεινε και τον Ιανουάριο ικανοποιητικό. Ωστόσο οι χώρες αυτής της περιοχής δοκιμάζονται από πλήθος οικονομικών προβλημάτων όπως υψηλά δημόσια ελλείμματα, έλλειψη εμπιστοσύνης στην ασκούμενη οικονομική πολιτική και ανεργία. Όσον αφορά στις προσδοκίες που διατυπώνονται στις χώρες αυτές για το πρώτο μισό του 2007, δεν παρουσιάζονται σημαντικές μεταβολές και παραμένουν στην πλειονότητά τους θετικές. Αρνητικές προσδοκίες εκφράζονται μόνο σε Τσεχία, Εσθονία και Ουγγαρία.

Σε άλλες **χώρες της πρώην ΕΣΣΔ** το οικονομικό κλίμα τον Ιανουάριο είναι λιγότερο ευνοϊκό σε σχέση με τα τέλη του 2006. Και στις τρεις χώρες αυτής της περιοχής (Ρωσία, Ουκρανία και Καζακστάν), υποχώρησαν τόσο οι εκτιμήσεις

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3

IFO - Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στις Οικονομικές Ζώνες (1995=100)

Τρίμηνο/Έτος	I/05	II/05	III/05	IV/05	I/06	II/06	III/06	IV/06	I/07
Βόρεια Αμερική	106,8	104,2	111,3	99,8	110,4	114,8	98,0	96,2	101,6
Δυτική Ευρώπη	90,4	83,6	81,0	88,7	99,8	104,9	104,9	99,8	102,4
Ασία	103,7	104,6	104,6	109,3	115,7	114,8	102,8	109,3	113,0

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 1/2007.

για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση, όσο και οι προσδοκίες για την δραστηριότητα κατά το πρώτο εξάμηνο του 2007. Επιπροσθέτως στην Ουκρανία, η έλλειψη εμπιστοσύνης στην Κυβέρνηση συμβάλλει σημαντικά στην εκτίμηση για μη ικανοποιητική οικονομική κατάσταση κατά την τρέχουσα περίοδο.

Στην **Ασία**, το οικονομικό κλίμα συνέχισε να βελτιώνεται, λόγω της έντονα ανοδικής πορείας των προσδοκιών. Τέλος σταθερά θετικό είναι και το κλίμα στην **Λατινική Αμερική**, με αρκετά ικανοποιητική τρέχουσα οικονομική κατάσταση και αισιόδοξες προβλέψεις για το 2007, ωστόσο η ανεργία εξακολουθεί να αποτελεί το κύριο οικονομικό πρόβλημα των χωρών αυτής της ζώνης.

1.1.2 Οι Οικονομίες της ΕΕ και της Ευρωζώνης

Κατά το 2006 ο ρυθμός ανάπτυξης στην Ε.Ε. και την Ευρωζώνη εκτιμάται ότι επιταχύνθηκε σε 2,8% και 2,6% αντίστοιχα (από 1,7% και 1,4% το 2005). Η ισχυρή εγχώρια ζήτηση και το ευνοϊκό διεθνές περιβάλλον παραμένουν οι κύριοι παράγοντες ενίσχυσης της οικονομικής ανάπτυξης. Η αύξηση της εγχώριας ζήτησης συνδέεται πρωτίστως με την επιτάχυνση των επενδύσεων και δευτερευόντως με την αύξη-

ση της ιδιωτικής κατανάλωσης, ενώ ισχνά θετική συνεισφορά είχε και το εξωτερικό εμπόριο. Έτσι η εγχώρια ζήτηση αυξήθηκε κατά 2,5% στην Ευρωζώνη (2,8% στην Ε.Ε.) το 2006, τροφοδοτούμενη από την άνοδο των επενδύσεων (ρυθμός αύξησης 4,3% στην Ευρωζώνη και 4,9% στην ΕΕ) και συγκεκριμένα από τις επιχειρηματικές επενδύσεις σε εξοπλισμό, που συνεχίζουν τη θετική τους πορεία.

Η άνοδος της ιδιωτικής κατανάλωσης τα τελευταία πέντε χρόνια υπολείπεται της αντίστοιχης των επενδύσεων, γεγονός που εκτιμάται ότι θα αλλάξει σύντομα, με τη σταδιακή ανάκαμψη της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, την ενίσχυση των δεικτών λιανικού εμπορίου, την αύξηση της καταναλωτικής πίστης και τη βελτίωση των συνθηκών στις αγορές εργασίας. Η οριακά θετική συνεισφορά του εξωτερικού τομέα στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας (0,3 ποσοστιαίες μονάδες) το 2006 ήταν αποτέλεσμα του υψηλού ρυθμού ανόδου των εξαγωγών (9,8% για την Ε.Ε.-25) και της παράλληλης επιβράδυνσης των εισαγωγών.

Θετικές όμως ήταν και οι εξελίξεις στην απασχόληση το 2006: ο ετήσιος ρυθμός αύξησης εκτιμάται στο 1,4% (ΕΕ-25 και Ευρωζώνη), ενώ σημειώνεται, για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια, άνοδος της απασχόλησης σε επίπεδο επιχειρήσεων, κάτι που υποδηλώνει σημαντικές διαρθρωτικές

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.4

Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη, ΕΕ-25, Ευρωζώνη

(ετήσιες % μεταβολές)

	ΕΕ-25			Ευρωζώνη		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
ΑΕΠ	2,8	2,4	2,4	2,6	2,1	2,2
Ιδιωτική Κατανάλωση	2,2	1,9	2,3	2,0	1,6	2,1
Τελική Ζήτηση	4,7	3,6	3,5	4,0	3,2	3,2
Επενδύσεις	4,9	3,6	3,3	4,3	3,0	3,0
Απασχόληση	1,4	1,1	0,9	1,4	1,2	1,1
Ανεργία	8,0	7,6	7,3	8,0	7,7	7,4
Πληθωρισμός	2,3	2,3	2,0	2,2	2,1	1,9
Εξαγωγές Αγαθών - Υπηρεσιών	9,7	6,5	6,2	7,9	6,0	5,8
Εισαγωγές Αγαθών - Υπηρεσιών	9,3	6,2	6,1	7,5	5,7	5,8
Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης (%ΑΕΠ)	-2,0	-1,6	-1,4	-2,0	-1,5	-1,3
Χρέος Γεν. Κυβέρνησης (%ΑΕΠ)	62,5	61,4	60,4	69,4	68,0	66,9
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών	-0,5	-0,4	-0,4	-0,1	0,1	0,1

Πηγή: European Commission, Economic Forecasts, Autumn 2006

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.5**IFO - Εκτιμήσεις για την Οικονομία της Ευρωζώνης (Δείκτες, 1995=100)**

Τρίμηνο/Έτος	I/05	II/05	III/05	IV/05	I/06	II/06	III/06	IV/06	I/07
Οικονομικό Κλίμα	85,6	78,8	78,8	84,8	99,2	103,4	101,7	97,5	100,0
Παρούσα Κατάσταση	74,8	65,4	59,8	67,3	86,0	97,2	108,4	125,2	129,0
Προσδοκίες	94,6	89,9	94,6	99,2	110,1	108,5	96,1	74,4	76,0

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 1/2007

αλλαγές και σχετικά υψηλές επιχειρηματικές προσδοκίες.

Για το 2007, η ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας δείχνει να επιβραδύνεται, αλλά δεν θα υποχωρήσει κάτω από 2,4% στην ΕΕ-25 και 2,1% στην Ευρωζώνη. Η εγχώρια ζήτηση θα επιβραδυνθεί, αλλά θα διατηρηθεί σε επίπεδα ανώτερα του 2%. Οι επενδύσεις επίσης θα επιβραδυνθούν στο 3% στην Ευρωζώνη (4,3% το 2006), ενώ σημαντικά θα περιορισθεί και η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης. Ωστόσο, η τελευταία αναμένεται το 2008 να επανέλθει σε ρυθμούς αύξησης που ξεπερνούν το 2%.

Στον εξωτερικό τομέα, οι εισαγωγές και οι εξαγωγές της ΕΕ θα περιοριστούν σημαντικά τη διετία 2007-2008, ακολουθώντας άλλωστε την τάση που φαίνεται να καταγράφεται στο παγκόσμιο εμπόριο. Ωστόσο, η εκτίμηση της Ε. Επιτροπής είναι ότι ο ρυθμός αύξησης των εξαγωγών θα παραμείνει εύρωστος και δεν θα υποχωρήσει κάτω από 7,2% το 2007 (9,8% το 2006). Έτσι η συνεισφορά των καθαρών εξαγωγών στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας θα παραμείνει έστω και οριακά θετική.

Από την έρευνα "World Economic Survey in the Euro Area" του IFO τέλος, προκύπτει ανάκαμψη του οικονομικού κλίματος στην ΕΕ το πρώτο τρίμηνο του 2007, μετά την υποχώρηση του δείκτη το δεύτερο μισό του 2006. Η βελτίωση αφορά τόσο τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση, όσο και τις προσδοκίες για τους επόμενους έξι μήνες. Βελτιωμένη εκτιμήσεις, σε σχέση με τα τέλη του 2006, εκτιμώνται στη Γερμανία, το Βέλγιο και την Αυστρία. Μετριοπαθέστερες εκτιμήσεις καταγράφονται στην Ιρλανδία και την Ολλανδία, ενώ η Πορτογαλία είναι και σε αυτή την έρευνα, η μόνη χώρα που εκτιμά πολύ «φτωχή» τρέχουσα οικονομική κατάσταση. Μετριοπαθέστερες σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα (Οκτώβριος 2006) είναι τέλος και οι εκτιμήσεις των Ιταλίας, Ελλάδας και Γαλλίας, τόσο για την τρέχουσα οικονομική τους κατάσταση, όσο και για την οικονομική δραστηριότητα του επόμενου εξαμήνου.

μήσεις των Ιταλίας, Ελλάδας και Γαλλίας, τόσο για την τρέχουσα οικονομική τους κατάσταση, όσο και για την οικονομική δραστηριότητα του επόμενου εξαμήνου.

1.2 Η Ευρωπαϊκή Βιομηχανία: Κλαδική Ανάλυση Βασικών Μεγεθών στην ΕΕ-25

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται και αναλύονται ορισμένα βασικά οικονομικά μεγέθη για δέκα κύριους μεταποιητικούς τομείς και η αντίστοιχη εικόνα τους στο σύνολο της ΕΕ-25¹. Με αυτόν τον τρόπο είναι δυνατή η ανάδειξη των βασικών χαρακτηριστικών της ευρωπαϊκής βιομηχανίας – με την οποία άλλωστε συμπορεύεται και η ελληνική βιομηχανία – όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια.

1.2.1 Τρόφιμα - Ποτά - Καπνός

Τα τρόφιμα και ποτά αποτελούν καθημερινά προϊόντα κατανάλωσης. Αν και το μερίδιό τους στην οικιακή κατανάλωση μειώνεται σταδιακά, συνεχίζει να είναι ακόμη αρκετά υψηλό (16,3% στην ΕΕ-25 η οικιακή κατανάλωση το 2005, από 18,1% το 1995). Σε ορισμένα όμως κράτη μέλη (όπως π.χ. στη Βαλτική) η κατηγορία αυτή συνεχίζει να καταλαμβάνει πάνω από το 30% της οικιακής κατανάλωσης.

Πανευρωπαϊκά στον τομέα παρατηρούνται έντονα στοιχεία διψισμού. Από τη μία πλευρά υπάρχουν λίγες, μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις με καθιερωμένη οργάνωση παραγωγής που παράγουν μια ευρεία γκάμα προϊόντων και παίζουν σημαντικό ρόλο στην επίδοση του κλάδου διεθνώς και από την άλλη πλευρά, η πληθώρα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που αποτελούν και τη συντριπτική πλειοψηφία του κλάδου, ειδικεύονται σε μία ή δύο κατηγορίες προϊόντων, λειτουργούν

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται αντλούνται κατά κύριο λόγο από την έκθεση "European Industry: Facts & Figures 2006, European Commission" και την Eurostat. Στην ανάλυση γίνεται ομαδοποίηση των κλάδων σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας, σύμφωνα με τις ταξινομήσεις της Eurostat, κάτι που σημαίνει ότι ένας τομέας μπορεί να περιλαμβάνει πάνω από έναν κλάδο (κατά NACE).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.6**Προφίλ Τομέα Τροφίμων - Ποτών - Καπνού (ΕΕ-25, 2003)**

Τρόφιμα - Ποτά - Καπνός (NACE 15, 16)	Προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο της βιομηχανίας (%)	Απασχολούμενοι (χιλιάδες)	Μερίδιο στο σύνολο της απασχόλησης (%)
Τρόφιμα - Ποτά - Καπνός	192.000	11,3	4.490	12,8
Κρέας	30.605	1,8	1.004	2,9
Ψάρια	3.752	0,2	129	0,4
Γαλακτοκομικά	18.000	1,1	390	1,1
Ψωμί, ζάχαρη κ.α	66.657	3,9	1.911	5,4
Διάφορα προϊόντα τροφίμων	28.000	1,7	550	1,6
Φρούτα και λαχανικά	10.900	0,6	265	0,8
Φυτικά και ζωικά λίπη	4.000	0,2	59	0,2
Αλεσμένα προϊόντα, αμυλούχες τροφές και προϊόντα	6.026	0,4	108	0,3
Ζωοτροφές	7.000	0,4	130	0,4
Ποτά	33.814	2,0	437	1,2
Καπνός	10.000	0,6	60	0,2

Πηγή: Eurostat

γούν σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο και τις περισσότερες φορές παράγουν τα προϊόντα τους για λογαριασμό των μεγάλων βιομηχανιών (αποκλειστικοί προμηθευτές).

Σε ό,τι αφορά τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά του τομέα, με μερίδιο 14% στο συνολικό κύκλο εργασιών, η βιομηχανία τροφίμων-ποτών αποτελεί το μεγαλύτερο κλάδο της ευρωπαϊκής μεταποίησης, πραγματοποιώντας το 2005, πωλήσεις ύψους 815 δισεκ. € και απασχολώντας πάνω από 4 εκατ. εργαζομένους. Σχεδόν στο σύνολό τους οι επιχειρήσεις του τομέα είναι μικρομεσαίες (279.000 επιχειρήσεις σε σύνολο 282.000). Αυτές οι επιχειρήσεις απασχολούν το 61% του συνόλου του τομέα και πραγματοποιούν το 49% των πωλήσεών του. Τη μεγαλύτερη δραστηριότητα τόσο από πλευράς προστιθέμενης αξίας, όσο και από πλευράς απασχόλησης εμφανίζει ο υποκλάδος «αρτοποιημάτων, σνακ, ζαχαρωδών, ζυμαρικών» (NACE 158) και ακολουθούν τα «ποτά» (NACE 159) και το «κρέας» (NACE 151). Περίπου η μισή από τη συνολική προστιθέμενη αξία του τομέα στην ΕΕ-25 παράγεται στη Γερμανία, ένα 16,2% στη Μεγάλη Βρετανία και το 15,3% στη Γαλλία.

Η βιομηχανική παραγωγή του τομέα, ακολουθεί σταθερά ανοδική πορεία την τελευταία δεκαετία στην ΕΕ-25, αν και υστερεί σε σχέση με το σύνολο της βιομηχανίας. Πιο συγκεκριμένα, ο δείκτης παραγωγής του τομέα αυξήθηκε με

μέσο ετήσιο ρυθμό 1,4% την περίοδο 1995-2005, έναντι 1,8% στο σύνολο.

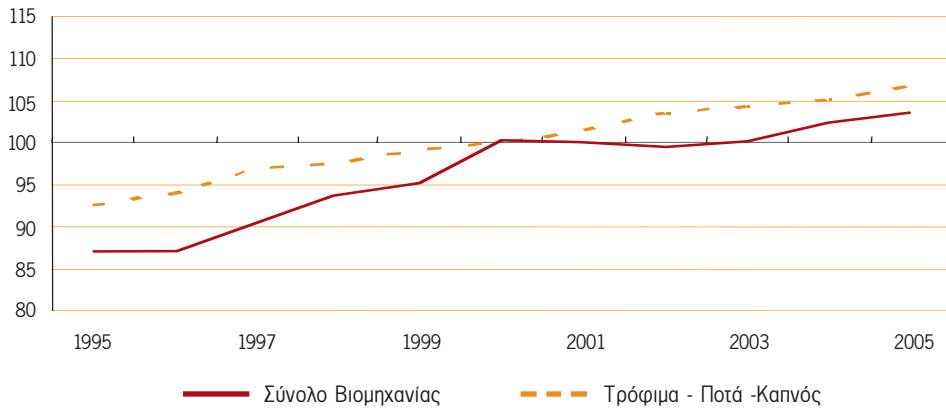
Ένα χαρακτηριστικό στοιχείο του τομέα είναι η υψηλή συμμετοχή γυναικών στην απασχόληση σχεδόν στο σύνολο των κρατών μελών. Κατά μέσο όρο το 41% των απασχολούμενων στον τομέα είναι γυναίκες, επίδοση αρκετά υψηλότερη από εκείνη του συνόλου της βιομηχανίας (28,7%). Επίσης, ο τομέας των τροφίμων - ποτών - καπνού χαρακτηρίζεται από σημαντικά υψηλότερη μερική απασχόληση (11,8% το 2005) σε σχέση με το σύνολο της βιομηχανίας (7,6%). Σε σχέση με άλλους τομείς της βιομηχανίας, το ποσοστό των δαπανών προσωπικού προς το σύνολο των λειτουργικών δαπανών είναι σχετικά χαμηλό και κατά μέσο όρο (στην ΕΕ, χωρίς την Ελλάδα) ανέρχεται σε 14,3% το 2003. Αυτό ενδεχομένως αντανακλά τη χαμηλά εξειδικευμένη απασχόληση του τομέα σε συνδυασμό με τις υψηλές τιμές των πρώτων υλών. Από την άλλη πλευρά, χαμηλές σε σχέση με τα συνολικά λειτουργικά κόστη ήταν οι επενδύσεις του τομέα σε πάγια κεφάλαια το 2003 (μόλις 4,2% κατά μέσο όρο στην ΕΕ).

Η παραγωγικότητα της εργασίας στον τομέα ήταν 42,7 κιλ. ευρώ ανά άτομο το 2003, δηλαδή περίπου 14% χαμηλότερη της μέσης παραγωγικότητας της εργασίας στο σύνολο της βιομηχανίας. Χαμηλά και τα κόστη προσωπικού στον τομέα: 25,2 κιλ. ευρώ ανά εργαζόμενο το 2003, 7,4 κιλ. ευρώ λιγότερα από το μέσο επίπεδο του συνόλου της βιομηχανίας.

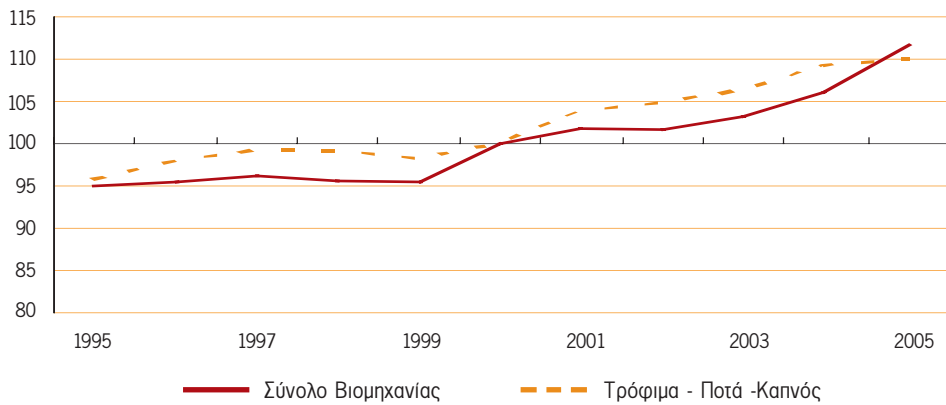
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1

Τομέας Τροφίμων - Ποτών - Καπνού: Εξέλιξη Βασικών Δεικτών, ΕΕ-25 (2000=100)

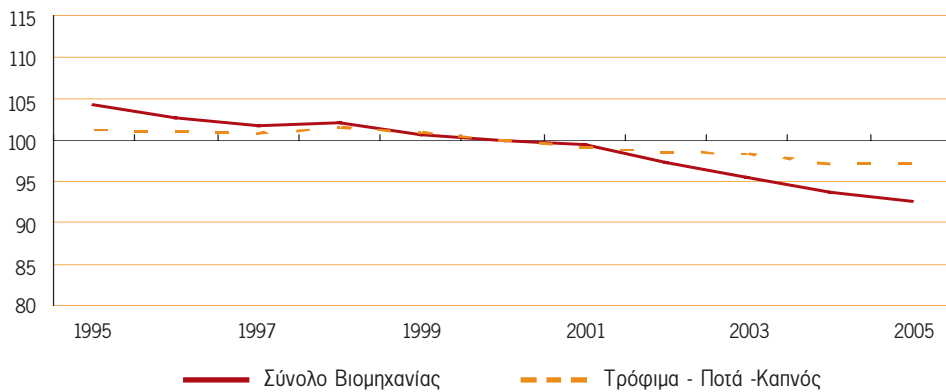
Δείκτης Παραγωγής

Δείκτης Τιμών Εγχώριας Παραγωγής

Δείκτης Απασχόλησης

Πηγή: Eurostat

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.7**Εξωτερικό Εμπόριο Τροφίμων - Ποτών - Καπνού (ΕΕ-25, 2005)**

Τρόφιμα - Ποτά - Καπνός (NACE 15, 16)	Εξαγωγές εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών (%)	Εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εισαγωγών (%)	Εμπορικό Ισοζύγιο (εκατ. €)
Τρόφιμα - Ποτά - Καπνός	49.050	4,9	40.841	3,8	8.210
Κρέας και προϊόντα κρέατος	5.183	0,5	5.205	0,5	-22
Ψάρια	1.934	0,2	11.414	1,1	-9.480
Γαλακτοκομικά και παγωτό	5.366	0,5	775	0,1	4.591
Ψωμί, ζάχαρη κ.α	12.388	1,2	5.700	0,5	6.688
Διάφορα προϊόντα τροφίμων	7.758	0,8	14.299	1,3	-6.541
Φρούτα και λαχανικά	2.788	0,3	4.654	0,4	-1.866
Φυτικά και ζωικά λίπη	2.394	0,2	8.189	0,8	-5.796
Αλεσμένα προϊόντα, αμυλούχες τροφές και προϊόντα	1.729	0,2	813	0,1	917
Ζωοτροφές	846	0,1	643	0,1	203
Ποτά	14.467	1,5	3.137	0,3	11.330
Καπνός	1.870	0,2	243	0,0	1.626

Πηγή: Eurostat.

Όσον αφορά στις εμπορικές ροές, ο ευρωπαϊκός τομέας των τροφίμων - ποτών - καπνού σημείωνε πλεονασματικό εμπορικό ισοζύγιο της τάξης των 8,2 δισεκ. ευρώ το 2005. Οι εξαγωγές της ΕΕ-25 σε προϊόντα του τομέα ανήλθαν σε 49,1 δισεκ. ευρώ (μερίδιο 4,9% επί του συνόλου των εξαγωγών της βιομηχανίας) και οι εισαγωγές άγγιξαν τα 40,8 δισεκ. ευρώ (μερίδιο 3,8% επί των συνολικών εισαγωγών βιομηχανικών προϊόντων).

Τέλος, σε επίπεδο πρόσφατων εξελίξεων στις πολιτικές που επηρεάζουν έμμεσα και άμεσα τον κλάδο μπορούν να σημειωθούν: Πρώτον, η συμφωνία εξαίλειψης των εξαγωγικών επιχορηγήσεων μέχρι το 2013 που αποφασίστηκε στην 6η διάσκεψη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Χονγκ Κονγκ, 2005). Δεύτερον, οι νέες πρωτοβουλίες που προώθησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην περιοχή της υγιεινής και της ασφάλειας τροφίμων ενισχύοντας την καταναλωτική συνείδηση σε θέματα ποιότητας τροφίμων. Το νέο «πακέτο προτάσεων υγιεινής και ασφάλειας» είναι σε ισχύ από τις αρχές του 2006, με σκοπό ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο πολιτικών εφαρμόσιμων σε όλα τα τρόφιμα και ποτά και σε κάθε στάδιο της τροφικής αλυσίδας. Ουσιαστικά συμπληρώνει την ήδη υπάρχουσα κοινοτική νομοθεσία που θέτει αυστηρές οδηγίες, όσον αφορά την ασφάλεια και την ανιχνευσιμότητα όλων των τροφίμων που μεταποιούνται και πωλούνται στην ΕΕ. Τρίτον, η επανεξέταση και αναδιάρθρωση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορισμένων διατάξεων Κοινής Αγο-

ράς (CMOs) για αρχικά προϊόντα (όπως ζάχαρη, κρασί, φρέσκα φρούτα και λαχανικά, ψάρια), που έχουν άμεση επίδραση σε πολλά μεταποιητικά προϊόντα των υποκλάδων των τροφίμων.

1.2.2 Κλωστοϋφαντουργία - Ένδυση - Δέρμα

Ο τομέας της Κλωστοϋφαντουργίας - Ένδυσης - Δέρματος στην ΕΕ-25 το 2003 είχε προστιθέμενη αξία παραγωγής της τάξης των 66 δισεκ. ευρώ (3,9% της προστιθέμενης αξίας του συνόλου της ευρωπαϊκής βιομηχανίας) και απασχολούσε 3 εκατ. εργαζομένους (8,5% της συνολικής απασχόλησης στη βιομηχανία). Στους επιμέρους κλάδους, η κλωστοϋφαντουργία παρήγαγε το 2003 περίπου τη μισή προστιθέμενη αξία του τομέα και η ένδυση πάνω από το 30%. Σε όρους απασχόλησης ωστόσο, οι δύο αυτοί κλάδοι απασχολούν περίπου τον ίδιο αριθμό εργαζομένων, με τον πιο «μικρό» κλάδο του δέρματος να ακολουθεί (Πίνακας 1.8).

Σε όρους προστιθέμενης αξίας, το υψηλότερο μερίδιο παραγωγής εντοπίζεται στην Ιταλία (34,1% του συνόλου) και ακολουθούν η Γαλλία (12,5%), η Γερμανία (12,2%) και η Ισπανία (10,1%). Ωστόσο, αντίστροφα από το σύνολο της βιομηχανίας, η παραγωγή του τομέα μειώνεται συνεχώς την περίοδο 1995-2005, με μέσο ετήσιο ρυθμό -4,3%. Αντίθετα, οι

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.8

Προφίλ Τομέα Κλωστοϋφαντουργίας - Ένδυσης - Δέρματος (ΕΕ-25, 2003)

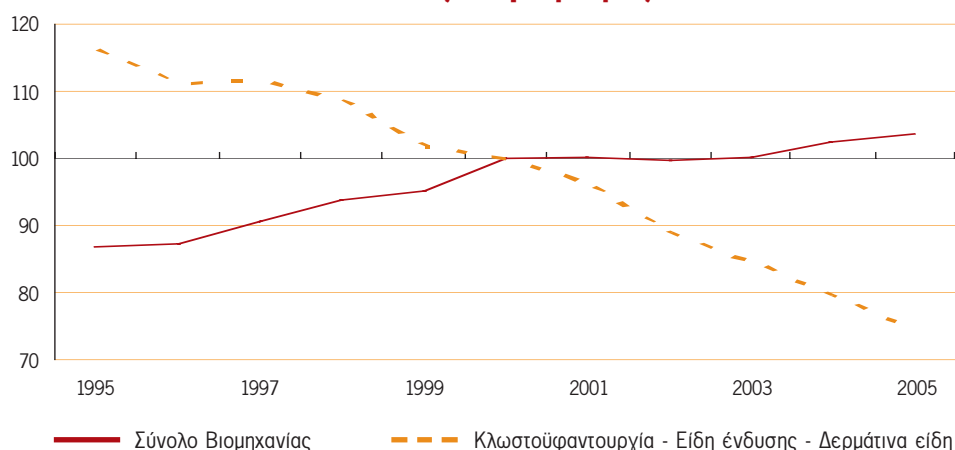
Κλωστοϋφαντουργία-Ένδυση-Δέρμα (NACE 17,18,19)	Προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο της βιομηχανίας (%)	Απασχολούμενοι (χιλιάδες)	Μερίδιο στο σύνολο της απασχόλησης (%)
Κλωστοϋφαντουργία, Είδη ένδυσης, Δερμάτινα είδη	66.000	3,9	3.000	8,5
Κλωστοϋφαντουργία	33.000	1,9	1.170	3,3
Είδη ένδυσης	22.100	1,3	1.200	3,4
Δερμάτινα είδη	11.581	0,7	517	1,5

Πηγή: Eurostat.

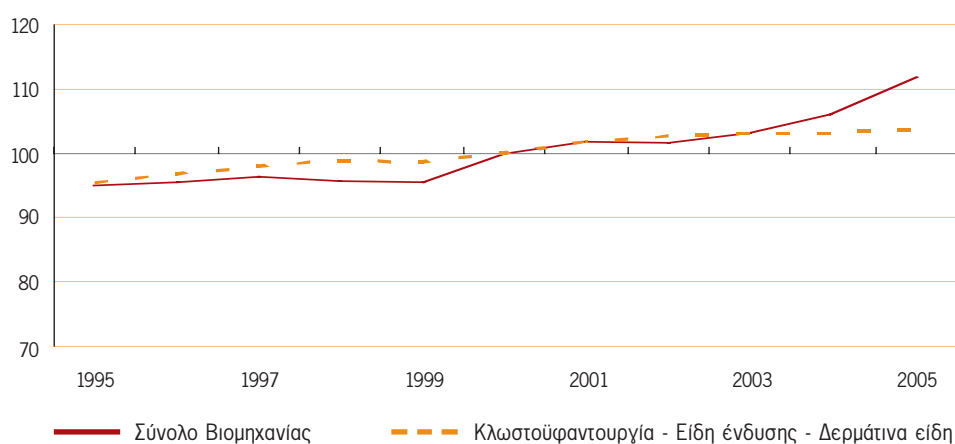
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2

Τομέας Κλωστοϋφαντουργίας - Ένδυσης - Δέρματος:
Εξέλιξη Βασικών Δεικτών, ΕΕ-25 (2000=100)

Δείκτης Παραγωγής

Δείκτης Τιμών Εγχώριας Παραγωγής

Πηγή: Eurostat

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.9**Εξωτερικό Εμπόριο Κλωστοϋφαντουργίας - Ένδυσης- Δέρματος (ΕΕ-25, 2005)**

Κλωστοϋφαντουργία-Ένδυση- -Δερμάτινα είδη (NACE 17,18,19)	Εξαγωγές εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών (%)	Εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εισαγωγών (%)	Εμπορικό Ισοζύγιο (εκατ. €)
Κλωστοϋφαντουργία, Είδη ένδυσης, Δερμάτινα είδη	49.760	5,0	95.794	8,9	-46.034
Κλωστοϋφαντουργία	23.121	2,3	30.464	2,8	-7.343
Είδη ένδυσης	14.516	1,5	45.754	4,2	-31.238
Δερμάτινα είδη	12.123	1,2	19.576	1,8	-7.453

Πηγή: Eurostat

βιομηχανικές τιμές κινήθηκαν ανοδικά, «παρακολουθώντας» την αύξηση των τιμών του συνόλου της βιομηχανίας.

Έντονη είναι η παρουσία μικρομεσαίων επιχειρήσεων (<250 ατόμων) στον τομέα, οι οποίες το 2003 απασχολούν περίπου το 78% του συνόλου των εργαζομένων και παράγουν το 73% της συνολικής προστιθέμενης αξίας. Σημαντικό διαρθρωτικό στοιχείο της απασχόλησης του τομέα είναι ότι απασχολεί κυρίως γυναίκες (αποτελούν το 64,5% του συνόλου των εργαζομένων το 2005), ενώ παράλληλα η μερική απασχόληση δεν είναι υψηλή (μόλις 10% του συνόλου).

Σε ό,τι αφορά τα κόστη προσωπικού, το μερίδιό τους στο σύνολο των λειτουργικών δαπανών του τομέα είναι στο 21,3% για την ΕΕ-25, ενώ σχεδόν σε όλα τα κράτη-μέλη ο μέσος όρος τους είναι χαμηλότερος απ' ό,τι στο σύνολο της βιομηχανίας. Η παραγωγικότητα της εργασίας του τομέα είναι επίσης χαμηλή (24000 ευρώ ανά εργαζόμενο το 2003) και περίπου η μισή απ' ό,τι στο σύνολο της βιομηχανίας. Τέλος το 2005, το εμπορικό έλλειμμα του τομέα εμφανίζεται αρκετά διευρυμένο σε σχέση με το 2004, αφού οι εισαγωγές της ΕΕ-25 (κυρίως από Κίνα) ήταν σχεδόν διπλάσιες των εξαγωγών (95,8 δισεκ. ευρώ έναντι 46 δι-σεκ. ευρώ).

1.2.3 Χαρτί - Ξύλο

Ο μεταποιητικός τομέας χάρτου και ξυλείας στην ΕΕ-25 συνεισφέρει περίπου το 4,4% της προστιθέμενης αξίας του συνόλου της βιομηχανίας και το 5,4% της συνολικής απασχόλησης. Παρότι ο κλάδος χάρτου και προϊόντων από χαρτί είναι μεγαλύτερος, σε όρους προστιθέμενης αξίας, από εκείνον της ξυλείας και προϊόντων

ξυλείας, σε όρους απασχόλησης είναι μικρότερος (Πίνακα 1.10).

Στη Γερμανία συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μερίδιο προστιθέμενης αξίας του τομέα (20,6% το 2003) και ακολουθούν η Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία (11% με 12%). Ωστόσο, η μεγαλύτερη εξειδίκευση σε προϊόντα χάρτου και ξυλείας παρατηρείται σε Λετονία, Φιλανδία, Εσθονία και Σουηδία, όπου σε εθνικό επίπεδο σημειώνεται η υψηλότερη συνεισφορά του τομέα στο σύνολο της προστιθέμενης αξίας παραγωγής κάθε χώρας. Όσον αφορά στην παραγωγή του τομέα, τόσο ο δείκτης του χάρτου, όσο και του ξύλου ακολουθούν σταθερά ανοδική πορεία την περίοδο 1995-2005, με μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 1,5% και 1,4% αντίστοιχα.

Οι τιμές παραγωγού των δύο κλάδων όμως δεν κινούνται με την ίδια τάση. Ο δείκτης της βιομηχανίας ξύλου αυξάνεται σχετικά αργά και σταθερά την περίοδο 1995-2005 (με μέσο ετήσιο ρυθμό 0,5%), ενώ ο δείκτης των προϊόντων χάρτου εμφανίζει διακυμάνσεις: σημαντική πτώση τιμών το 1996, άνοδος το 2000 και από το 2001 και έπειτα, μικρή μείωση (Διάγραμμα 1.3).

Η βιομηχανία χάρτου, σε αντίθεση με την ξυλεία, κυριαρχείται από μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις (άνω των 250 εργαζομένων), που το 2003 παρήγαγαν το 61,6% της συνολικής προστιθέμενης αξίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στον κλάδο ξυλείας ήταν 21,2%.

Σχεδόν σε όλες τις χώρες της ΕΕ-25, η παραγωγικότητα της εργασίας στη βιομηχανία χάρτου είναι υψηλότερη απ' ό,τι στην ξυλεία, ενώ η συνολική παραγωγικότητα και τα κόστη προσωπικού του τομέα είναι χαμηλότερα του μέσου επιπέδου του συνόλου της βιομηχανίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.10

Προφίλ Τομέα Χάρτου - Ξύλου (ΕΕ-25, 2003)

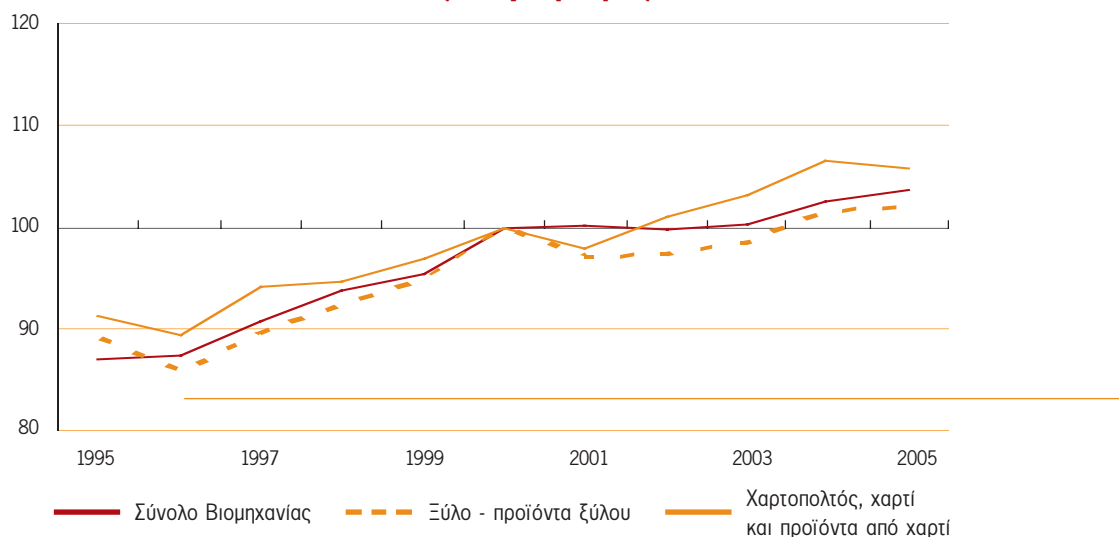
Τομέας: Ξύλο -Χαρτί (NACE 20, 21)	Προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο της βιομηχανίας (%)	Απασχολούμενοι (χιλιάδες)	Μερίδιο στο σύνολο της απασχόλησης (%)
Ξύλο και προϊόντα ξύλου, Χαρτοπολτός, χαρτί και προϊόντα από χαρτί	75.000	4,4	1.910	5,4
Ξύλο και προϊόντα ξύλου	32.400	1,9	1.190	3,4
Χαρτοπολτός, χαρτί και προϊόντα από χαρτί	42.600	2,5	728	2,1

Πηγή: Eurostat

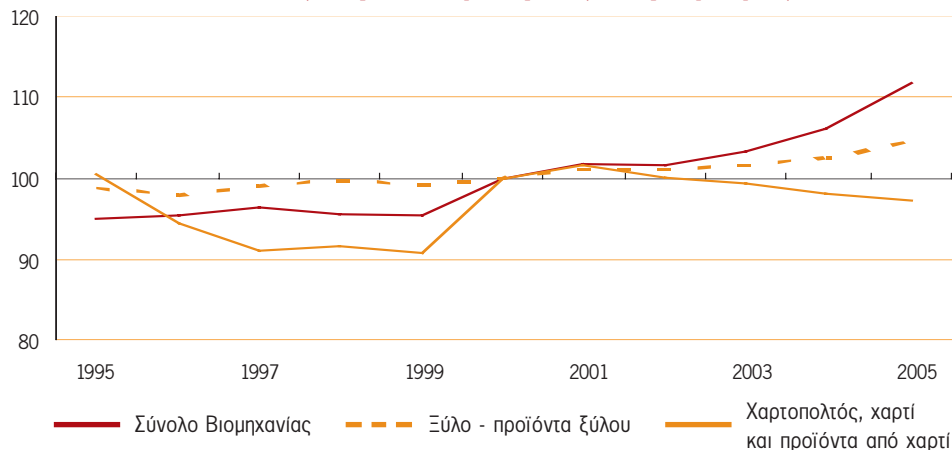
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.3

Τομέας Χάρτου - Ξύλου: Εξέλιξη Βασικών Δεικτών, ΕΕ-25 (2000=100)

Δείκτης Παραγωγής

Δείκτης Τιμών Εγχώριας Παραγωγής

Πηγή: Eurostat

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.11

Εξωτερικό Εμπόριο Χάρτου - Ξύλου (ΕΕ-25, 2005)

Ξύλο - Χαρτί (NACE 20, 21)	Εξαγωγές εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών (%)	Εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εισαγωγών (%)	Εμπορικό Ισοζύγιο (εκατ. €)
Ξύλο και προϊόντα ξύλου, Χαρτοπολτός, χαρτί και προϊόντα από χαρτί	20.891	2,1	18.687	1,7	2.204
Ξύλο και προϊόντα ξύλου	8.104	0,8	9.657	0,9	-1.553
Χαρτοπολτός, χαρτί και προϊόντα από χαρτί	12.786	1,3	9.030	0,8	3.757

Πηγή: Eurostat

Οι εμπορικές ροές χάρτου και ξύλου στην ΕΕ-25 δείχνουν ένα πλεόνασμα ύψους 2,2 δισεκ. ευρώ το 2005, με τον κλάδο του χάρτου να παρουσιάζει πλεόνασμα 3,8 δισεκ. ευρώ και τον κλάδο ξύλου, έλλειμμα ύψους 1,6 δισεκ. ευρώ. Η Σουηδία και η Φιλανδία σημειώνουν τα υψηλότερα πλεονάσματα στο σχετικό εμπορικό ισοζύγιο, ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο το μεγαλύτερο έλλειμμα. Το 2005, οι εξαγωγές χάρτου και ξύλου της ΕΕ-25 αντιπροσώπευαν το 2,1% των συνολικών βιομηχανικών εξαγωγών, με κατεύθυνση κυρίως τις ΗΠΑ και την Ελβετία. Από την άλλη πλευρά, το 1,7% των συνολικών βιομηχανικών εισαγωγών της ΕΕ-25, ήταν προϊόντα χάρτου και ξύλου, προερχόμενα κυρίως από τις ΗΠΑ, τη Βραζιλία, την Κίνα, τον Καναδά και τη Ρωσία.

1.2.4 Χημικά – Πλαστικά

Το 2003, ο μεταποιητικός τομέας των χημικών-πλαστικών παρήγαγε το 14,2% της συνολικής προστιθέμενης αξίας παραγωγής της βιομηχανίας στην ΕΕ-25, απασχολώντας περί το 10% του συνόλου των εργαζομένων. Αναλυτικότερα, ο κλάδος των χημικών συνεισφέρει περίπου το 70% της προστιθέμενης αξίας παραγωγής του τομέα με σημαντικότερους υποκλάδους τα βασικά χημικά προϊόντα και τα φαρμακευτικά, ενώ από τον κλάδο των πλαστικών, σημαντικότερος είναι ο υποκλάδος της βασικής μεταποίησης πλαστικών, που συνεισφέρει το 23% της προστιθέμενης αξίας του τομέα.

Ο μεγαλύτερος παραγωγός χημικών και πλαστικών είναι με διαφορά η Γερμανία (25,2% της συνολικής προστιθέμενης αξίας του τομέα στην ΕΕ-25) και ακολουθεί το Βέλγιο (22,8%) και το Λουξεμβούργο (21,4%). Ωστόσο, σε εθνικό επίπεδο, η πιο «εξειδικευμένη» χώρα στην παραγωγή χημικών-πλαστικών είναι η Ιρ-

λανδία, όπου ο αντίστοιχος τομέας συνεισφέρει το 42,5% της προστιθέμενης αξίας της συνολικής μεταποίησης της χώρας.

Την περίοδο 1995-2005 ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης της παραγωγής του τομέα ήταν 3,1%. Όπως φαίνεται και στο σχετικό Διάγραμμα, από το 2001 και έπειτα, ο δείκτης παραγωγής χημικών και πλαστικών κινείται σε υψηλότερα επίπεδα και ταχύτερα από τη βιομηχανία (με εξαίρεση το 2004). Όσον αφορά στις τιμές, αυτές ακολουθούν την πορεία των τιμών της βιομηχανίας: ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησής τους στα χημικά και πλαστικά την περίοδο 1995-2005 ήταν 1,1%, ελαφρά δηλαδή χαμηλότερος από το μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης των τιμών στο σύνολο της βιομηχανίας (1,6%).

Σε άλλα διαρθρωτικά στοιχεία του τομέα μπορεί να σημειωθεί ότι το 66,5% της προστιθέμενης αξίας παράγεται από τις μεγάλες επιχειρήσεις (πάνω από 250 άτομα) έναντι 57,6% στο σύνολο της βιομηχανίας, ενώ το μερίδιο των μικρών επιχειρήσεων (έως 49 άτομα) είναι μόλις 11,5% (21,6% στο σύνολο). Τα κόστη προσωπικού του τομέα (40 χιλ ευρώ ανά εργαζόμενο) είναι κατά 22,4% υψηλότερα από εκείνα του συνόλου της βιομηχανίας (2003). Σημαντικά υψηλότερη όμως είναι και η παραγωγικότητα της εργασίας σε σχέση με το σύνολο, με τους «πιο παραγωγικούς» κλάδους να είναι τα βασικά χημικά και τα φαρμακευτικά προϊόντα.

Το εμπορικό ισοζύγιο του τομέα στην ΕΕ-25 είναι πλεονασματικό (ύψους 67,8 δισεκ. ευρώ το 2005) και σημειώνει σημαντική σωρευτική αύξηση της τάξης του 62,8% από το 2000. Βασικοί εμπορικοί εταίροι της ΕΕ-25 είναι οι ΗΠΑ και η Ελβετία, όπου κατευθύνεται το 27,9% και 9,8% των αντίστοιχων εξαγωγών. Η Γερμανία είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας χημικών και πλαστικών, καθώς πραγματοποιεί περίπου το 22%

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.12

Προφίλ Τομέα Χημικών - Πλαστικών (ΕΕ-25, 2003)

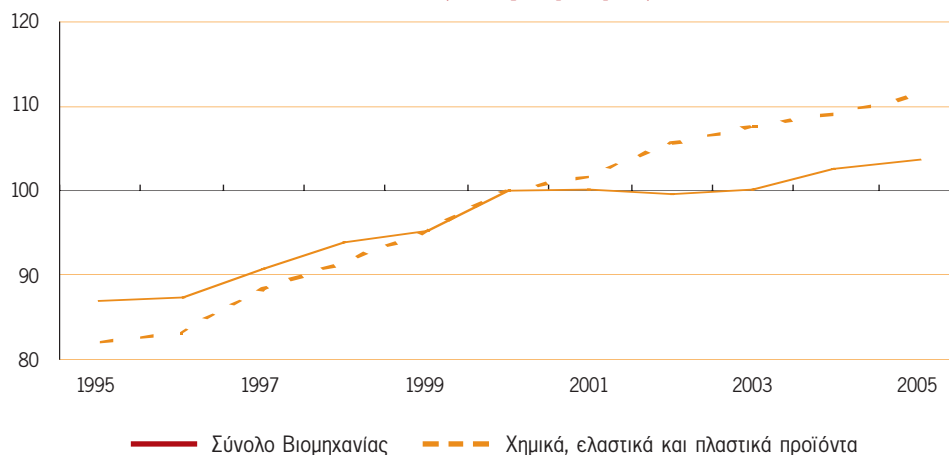
Χημικά, Πλαστικά (NACE 23, 24, 25)	Προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο της βιομηχανίας (%)	Απασχολούμενοι (χιλιάδες)	Μερίδιο στο σύνολο της απασχόλησης (%)
Χημικές ουσίες και προϊόντα, Ελαστικά και πλαστικά προϊόντα	241.000	14,2	3.560	10,1
Βασικά χημικά προϊόντα	64.000	3,8	614	1,7
Φαρμακευτικά προϊόντα	59.246	3,5	576	1,6
Άλλα χημικά προϊόντα	42.000	2,5	640	1,8
Τεχνητές και συνθετικές ίνες	3.000	0,2	53	0,2
Ελαστικά προϊόντα	17.058	1,0	359	1,0
Πλαστικά προϊόντα	55.534	3,3	1.310	3,7

Πηγή: Eurostat

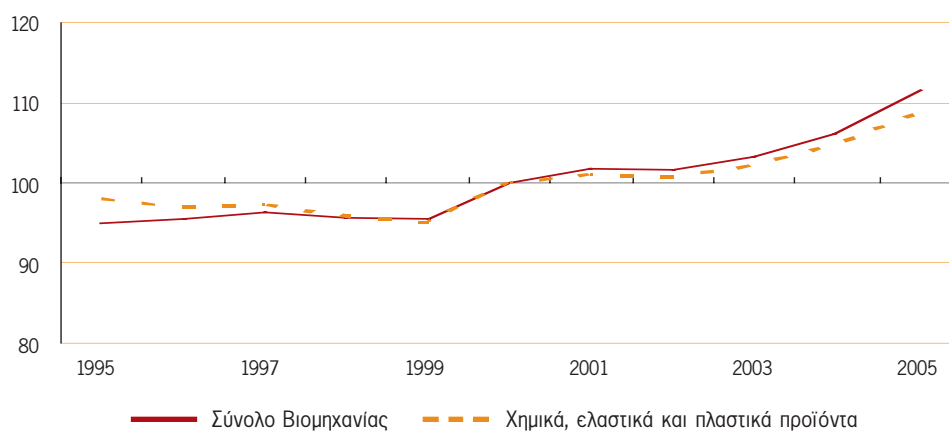
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.4

Τομέας Χημικών - Πλαστικών - Εξέλιξη Βασικών Δεικτών, ΕΕ-25 (2000=100)

Δείκτης Παραγωγής

Δείκτης Τιμών Εγχώριας Παραγωγής

Πηγή: Eurostat

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.13**Εξωτερικό Εμπόριο Χημικών - Πλαστικών (ΕΕ-25, 2005)**

Χημικά, Πλαστικά (NACE 17,18,19)	Εξαγωγές εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών (%)	Εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εισαγωγών (%)	Εμπορικό Ισοζύγιο (εκατ. €)
Χημικές ουσίες και προϊόντα, Ελαστικά και πλαστικά προϊόντα	180.681	18,2	112.837	10,5	67.844
Βασικά χημικά προϊόντα	54.610	5,5	41.036	3,8	13.574
Φαρμακευτικά προϊόντα	61.716	6,2	34.660	3,2	27.056
Άλλα χημικά προϊόντα	36.167	3,6	15.952	1,5	20.215
Τεχνητές και συνθετικές ίνες	1.755	0,2	1.885	0,2	-130
Ελαστικά προϊόντα	7.138	0,7	6.881	0,6	257
Πλαστικά προϊόντα	16.137	1,6	11.792	1,1	4.345

Πηγή: Eurostat

των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ-25 και ακολουθούν το Βέλγιο, η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ολλανδία που πραγματοποιούν συνολικά το 46,4% των εξαγωγών της ΕΕ.²

προ, το Λουξεμβούργο, την Πορτογαλία και την Ισπανία, όπου πάνω από το 7,5% της προστιθέμενης αξίας της αντίστοιχης εθνικής βιομηχανίας παράγεται από το συγκεκριμένο κλάδο.

1.2.5 Προϊόντα από Μη Μεταλλικά Ορυκτά

Ο μεταποιητικός κλάδος των προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά συνεισέφερε το 2003 το 4,1% της συνολικής προστιθέμενης αξίας της βιομηχανίας στην ΕΕ-25, ενώ απασχολούσε 1,5 εκατ. άτομα (4,3% της συνολικής απασχόλησης στη βιομηχανία). Η Γερμανία και η Ιταλία ήταν οι μεγαλύτεροι παραγωγοί προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, με αθροιστικό μερίδιο της τάξης του 37% στην προστιθέμενη αξία του κλάδου στην ΕΕ-25 (2003). Ωστόσο, σε εθνικό επίπεδο, εξειδίκευση παρατηρείται στην Κύ-

προ, το Λουξεμβούργο, την Πορτογαλία και την Ισπανία, όπου πάνω από το 7,5% της προστιθέμενης αξίας της αντίστοιχης εθνικής βιομηχανίας παράγεται από το συγκεκριμένο κλάδο.

Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής του κλάδου, από το 1996 μέχρι και το 2000 ακολουθεί σταθερά ανοδική πορεία. Το 2001 και 2002 η εξέλιξη της παραγωγής ήταν αρνητική, για να επανέλθει σε ανοδική τροχιά στη συνέχεια και μέχρι το 2005, αν και με ρυθμό αύξησης χαμηλότερο από εκείνον της περιόδου πριν το 2000 (Διάγραμμα 1.5). Την περίοδο 1995-2005, οι τιμές των προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά κινήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 1,5%.

Από πλευράς συγκέντρωσης, περίπου το 45,6% της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου παράγεται από μικρο-

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.14**Προφίλ Κλάδου Προϊόντων από Μη Μεταλλικά Ορυκτά (ΕΕ-25, 2003)**

Προϊόντα από μη μεταλλικά ορυκτά (NACE 26)	Προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο της βιομηχανίας (%)	Απασχολούμενοι (χιλιάδες)	Μερίδιο στο σύνολο της απασχόλησης (%)
Προϊόντα από μη μεταλλικά ορυκτά	69.100	4,1	1.520	4,3
Γυαλί	16.000	0,9	375	1,1
Κεραμικά είδη	14.200	0,8	360	1,0
Σκυρόδεμα και τσιμέντο	28.876	1,7	501	1,4
Λίθινα και άλλα προϊόντα	9.900	0,6	280	0,8

Πηγή: Eurostat

2. Περιλαμβανομένου και του ενδοκοινοτικού εμπορίου.

μεσαίες επιχειρήσεις 10 έως 249 εργαζομένων (35,2% στο σύνολο της βιομηχανίας). Ο λόγος του κόστους προσωπικού προς τα συνολικά λειτουργικά κόστη του κλάδου είναι υψηλότερος από το μέσο όρο της βιομηχανίας της ΕΕ-25 (24,2% έναντι 18,9%), ενώ και η παραγωγικότητα της εργασίας του κλάδου είναι χαμηλότερη κατά 8,7%.

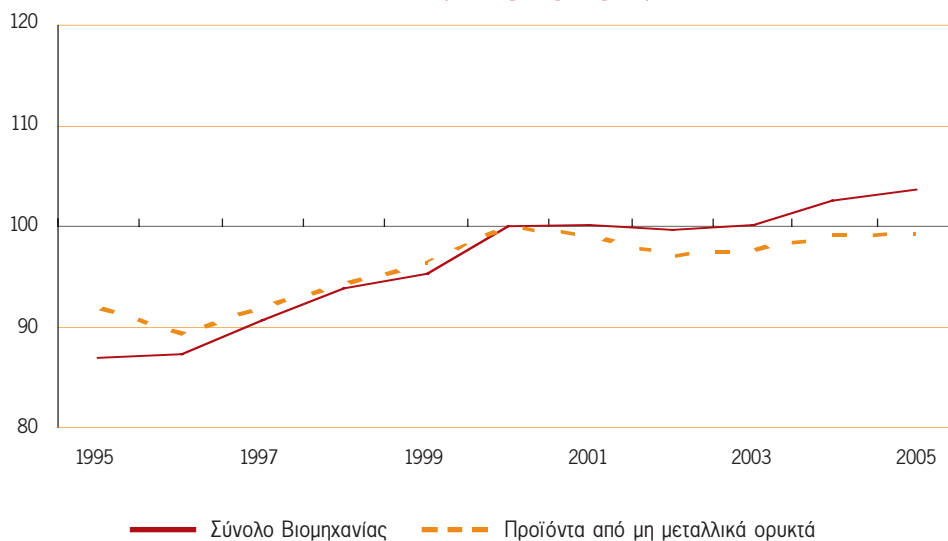
Οι εξαγωγές μη μεταλλικών ορυκτών της ΕΕ-25 ανήλθαν σε 16,1 δισεκ. ευρώ το 2005 (1,6% του συνόλου των βιομηχανικών εξαγωγών). Οι εισαγωγές από την άλλη πλευρά ανήλ-

θαν σε 9,2 δισεκ. ευρώ (0,8% του συνόλου των εισαγωγών) δημιουργώντας ένα πλεόνασμα στο εμπορικό ισοζύγιο του κλάδου της τάξης των 6,9 δισεκ. ευρώ. Οι εξαγωγές κατευθύνονται κυρίως προς τις ΗΠΑ (το 25,6% του συνόλου των εξαγωγών της ΕΕ-25) και οι εισαγωγές προέρχονται κυρίως από την Κίνα (το 31,1% του συνόλου των εισαγωγών της ΕΕ-25). Οι μεγαλύτεροι εξαγωγείς μεταξύ των κρατών-μελών είναι η Γερμανία και η Ιταλία, ενώ το μεγαλύτερο έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο των προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά καταγράφεται στο Ηνωμένο Βασίλειο.

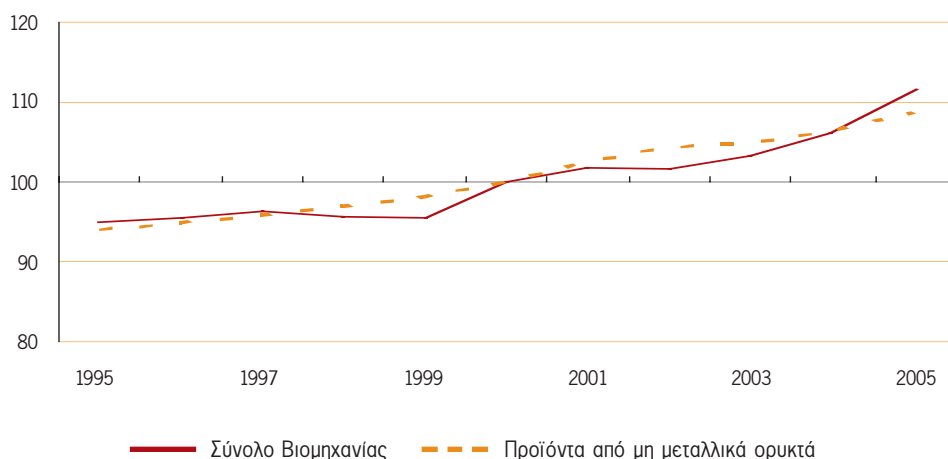
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.5

Κλάδος Προϊόντων από Μη Μεταλλικά Ορυκτά: Εξέλιξη Βασικών Δεικτών, ΕΕ-25 (2000=100)

Δείκτης Παραγωγής

Δείκτης Τιμών Εγχώριας Παραγωγής

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.15**Εξωτερικό Εμπόριο Προϊόντων από Μη Μεταλλικά Ορυκτά (ΕΕ-25, 2005)**

Προϊόντα από μη μεταλλικά ορυκτά (NACE 26)	Εξαγωγές εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών (%)	Εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εισαγωγών (%)	Εμπορικό Ισοζύγιο (εκατ. €)
Προϊόντα από μη μεταλλικά ορυκτά	16.078	1,6	9.154	0,8	6.924
Γυαλί	5.461	0,5	3.131	0,3	2.330
Κεραμικά είδη	5.932	0,6	2.822	0,3	3.110
Σκυρόδεμα και τσιμέντο	1.188	0,1	921	0,1	267
Λίθινα και άλλα προϊόντα	3.455	0,4	2.267	0,2	1.187

Πηγή: Eurostat

1.2.6 Βασικά Μέταλλα και Προϊόντα από Μέταλλο

Ο τομέας της βασικής μεταλλουργίας και των σχετικών προϊόντων με συνεισφορά 11,2% επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας της βιομηχανίας είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος τομέας στην ΕΕ-25, μετά τα τρόφιμα – ποτά – καπνό. Σε όρους απασχόλησης όμως, με μερίδιο 13,6% επί του συνόλου, αποτελεί τον κυρίαρχο τομέα της βιομηχανίας της ΕΕ-25.

Η Γερμανία είναι με διαφορά ο μεγαλύτερος παραγωγός μετάλλων τόσο σε όρους προστιθέμενης αξίας (παράγει το 28,3% της προστιθέμενης αξίας του τομέα στην ΕΕ-25), όσο και σε όρους απασχόλησης (21,9% επί του συνόλου). Ακολουθούν η Ιταλία (18% της προστιθέμενης αξίας της ΕΕ-25), η Γαλλία (13,2%) και το Ηνωμένο Βασίλειο (11%). Σε εθνικό επίπεδο ωστόσο, το μεγαλύτερο μερίδιο σημειώνεται στο Λουξεμβούργο (25%), την Ιταλία (15,3%), την Σλοβενία (14,3%), την Αυστρία (14,2%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.16**Προφίλ Τομέα Βασικών Μετάλλων και Προϊόντων από Μέταλλο (ΕΕ-25, 2003)**

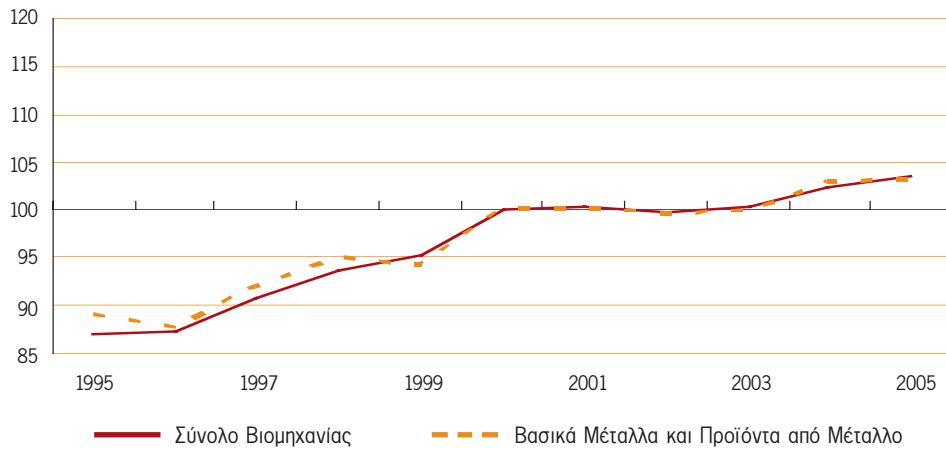
Βασικά Μέταλλα και Προϊόντα από Μέταλλο (NACE 27, 28)	Προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο της βιομηχανίας (%)	Απασχολούμενοι (χιλιάδες)	Μερίδιο στο σύνολο της απασχόλησης (%)
Βασικά μέταλλα και Προϊόντα από μέταλλο	190.000	11,2	4.800	13,6
Πρωτογενείς κατεργασίες σιδήρου και χάλυβα	31.085	1,8	550	1,6
Βασικά πολύτιμα μέταλλα και μη σιδηρούχα μέταλλα	13.000	0,8	215	0,6
Χύτευση μετάλλων	10.000	0,6	265	0,8
Δομικά μεταλλικά προϊόντα	32.945	1,9	972	2,8
Μεταλλικά ντεπόζιτα, δεξαμενές και δοχεία και σώματα-λέβητες κεντρικής θέρμανσης	12.000	0,7	290	0,8
Άλλες μεταλλικές κατεργασίες	50.229	3,0	1.344	3,8
Άλλα μεταλλικά προϊόντα	45.000	2,7	1.124	3,2

Πηγή: Eurostat.

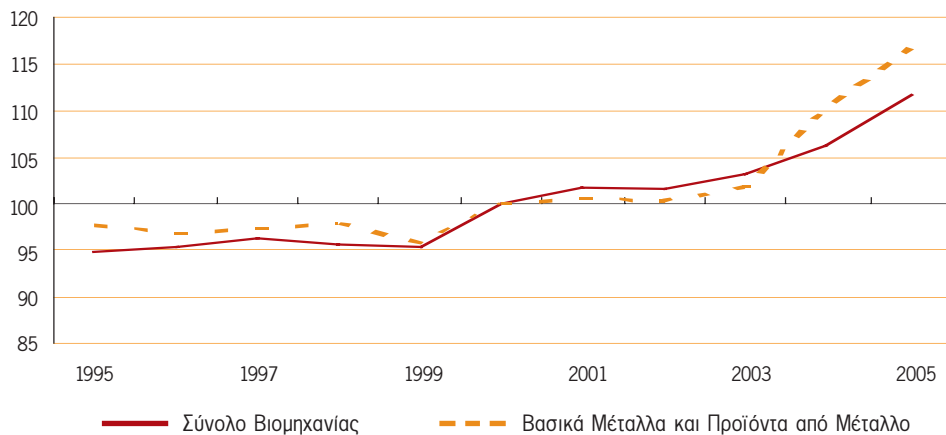
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.6

Τομέας Βασικών Μετάλλων και Προϊόντων από Μέταλλο: Εξέλιξη Βασικών Δεικτών, ΕΕ-25 (2000=100)

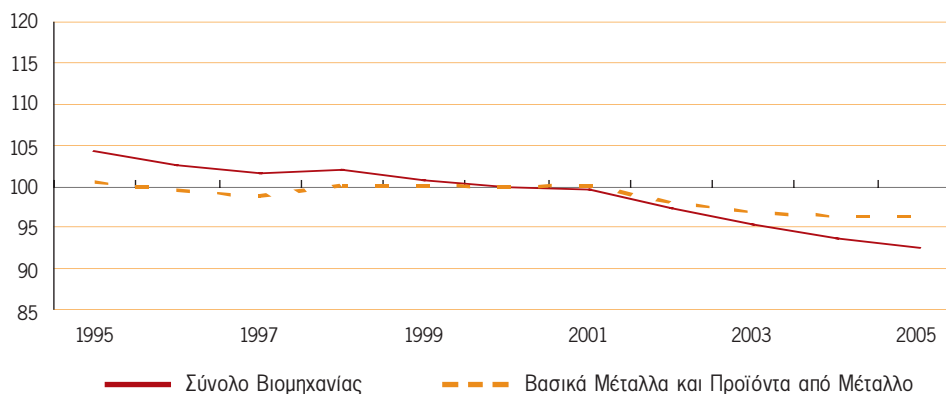
Δείκτης Παραγωγής

Δείκτης Τιμών Εγχώριας Παραγωγής

Δείκτης Απασχόλησης

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.17**Εξωτερικό Εμπόριο Βασικών Μετάλλων και Προϊόντων από Μέταλλο (ΕΕ-25, 2005)**

Βασικά Μέταλλα και Προϊόντα από Μέταλλο (NACE 27, 28)	Εξαγωγές εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών (%)	Εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εισαγωγών (%)	Εμπορικό Ισοζύγιο (εκατ. €)
Βασικά μέταλλα και Προϊόντα από μέταλλο	66.800	6,7	66.726	6,2	74
Σίδηρος, χάλυβας και κράματα σιδήρου: σωλήνες, άλλα προϊόντα από ατσάλι, χάλυβα	22.254	2,2	17.034	1,6	5.220
Βασικά πολύτιμα μέταλλα και μέταλλα επιστρωμένα με πολύτιμα	18.276	1,8	32.439	3,0	-14.162
Δομικά μεταλλικά προϊόντα	4.018	0,4	1.190	0,1	2.828
Μεταλλικές δεξαμενές, ντεπόζιτα; Σώματα κεντρικής θέρμανσης και λέβητες, ατμογεννήτριες (με εξαίρεση τους λέβητες ζεστού νερού για κεντρική θέρμανση)	4.270	0,4	764	0,1	3.505
Μαχαιροποιία, εργαλεία-σιδηρικά και άλλα μεταλλικά προϊόντα	17.537	1,8	15.218	1,4	2.320

Πηγή: Eurostat

Η παραγωγή του τομέα κινήθηκε ανοδικά την περίοδο 1995-2005, με μέσο ετήσιο ρυθμό 1,5% –δηλαδή περίπου όσο και η παραγωγή του συνόλου της βιομηχανίας (Διάγραμμα 1.6)– ενώ ο ρυθμός μεταβολής των τιμών του τομέα την ίδια περίοδο ήταν κατά μέσο όρο 1,8% ανά έτος. Όπως φαίνεται και από το Διάγραμμα 1.6, ταχύτερη άνοδος των τιμών σημειώνεται τη διετία 2004-2005 (κατά 5,9% το 2005, έναντι 5,2% στο σύνολο της βιομηχανίας). Αρνητική ήταν η τάση του δείκτη απασχόλησης στον τομέα την περίοδο 1995-2005 (με μέσο ετήσιο ρυθμό -0,4%), ακολουθώντας την εξέλιξη του δείκτη της συνολικής απασχόλησης στη βιομηχανία.

Ο κλάδος κυριαρχείται από μικρομεσαίες επιχειρήσεις (<250 άτομα) που παράγουν το 64% της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου (2003) και απασχολούν το 72,6% του συνόλου. Η παραγωγικότητα εργασίας καθώς και τα κόστη προσωπικού στον τομέα των μετάλλων είναι χαμηλότερα του μέσου όρου της βιομηχανίας της ΕΕ-25.

Οι εξαγωγές του τομέα το 2005 ανήλθαν σε 66,8 δισεκ. ευρώ όσες ήταν σχεδόν και οι εισαγωγές. Η Γερμανία εξαγει τη μεγαλύτερη αξία προϊόντων από μέταλλα, με πλεόνασμα εμπορικού ισοζυγίου ύψους 45,6 δισεκ. ευρώ. Υψηλό εμπορικό πλεόνασμα σε προϊόντα μετάλλου σημειώνουν ακόμη η Σουηδία (2,7 δισεκ. ευρώ), το Βέλγιο (1,9 εκατ. ευρώ) και η Αυστρία (1,5 εκατ. ευρώ). Στην Ελλάδα, οι εξαγωγές μετάλλων και προϊόντων από μέταλλα καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μερίδιο των εθνικών εξαγωγών μεταξύ των κλάδων της μεταποίησης (15,4%).

1.2.7 Μηχανήματα και Είδη Εξοπλισμού

Ο κλάδος των μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού παίζει σημαντικό ρόλο στην ευρωπαϊκή οικονομία ως προμηθευτής κεφαλαιουχικών αγαθών σε άλλους κλάδους. Το μερίδιό του στη συνολική προστιθέμενη αξία και την απασχόληση στη βιομηχανία της ΕΕ-25 προσεγγίζει το 10% (9,6% και 9,9% αντίστοιχα).

Η Γερμανία κυριαρχεί και σε αυτόν τον κλάδο συνεισφέροντας το 37,7% της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου στην ΕΕ-25. Σε εθνικό επίπεδο, το ποσοστό αυτό είναι το δεύτερο υψηλότερο μετά τον κλάδο εξοπλισμού μεταφορών. Η Ιταλία είναι η δεύτερη μεγαλύτερη παραγωγός χώρα μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (17,0% της προστιθέμενης αξίας του κλάδου στην ΕΕ-25) και ακολουθεί το Ηνωμένο Βασίλειο (10,2%).

Η τάση του δείκτη παραγωγής του κλάδου την περίοδο 1995-2005 είναι θετική (μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης 1,5%) αν και υστερεί του ρυθμού στο σύνολο της βιομηχανίας. Ωστόσο, τα έτη 1999 και 2003 η παραγωγή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού υποχωρεί έναντι της προηγούμενης χρονιάς κατά 2,5% και 0,8% αντίστοιχα, σε αντίθετη τάση με το σύνολο της βιομηχανίας. Ο δείκτης τιμών παραγωγού καθ' όλη την περίοδο 1995-2005 αυξάνεται με μέσο ετήσιο ρυθμό 1,4% (1,6% στο σύνολο της βιομηχανίας).

Όσον αφορά στην απασχόληση του κλάδου, αυτή μειώθηκε ταχύτερα απ' ό,τι στο σύνολο της βιομηχανίας (κατά 1,0% κατά μέσο όρο το χρόνο, έναντι 0,8%). Το 2005 διαφαίνεται μια σχετική αντιστροφή της τάσης, καθώς σημειώνεται οριακή αύξηση της απασχόλησης κατά 0,1%.

Όσον αφορά στη συγκέντρωση του τομέα, η μισή περίπου προστιθέμενη αξία του κλάδου παράγεται από μεγάλες επιχειρήσεις (πάνω από 250 εργαζομένους) Οι μεσαίες επιχειρήσεις (50-249 εργαζομένους) συνεισφέρουν το 27% περίπου της προστιθέμενης αξίας του κλάδου και απασχολούν περίπου το 29% των εργαζομένων του κλάδου. Η παραγωγικότητα της εργασίας του κλάδου κυμαίνεται κάτω από το μέσο επίπεδο του συνόλου της βιομηχανίας, ενώ στα κόστη προσωπικού συμβαίνει το αντίθετο.

Το εμπορικό ισοζύγιο του κλάδου στην ΕΕ-25 ξεπέρασε το 2005 τα 85,3 δισεκ. ευρώ. Οι εξαγωγές ανήλθαν σε 152 δισεκ. ευρώ και η αξία των εισαγωγών ήταν περίπου 67 δισεκ. ευρώ. Ο μεγαλύτερος εξαγωγέας, και εδώ, είναι η Γερμανία (108,1 δισεκ. ευρώ) και ακολουθούν Ιταλία (58,6 δισεκ. ευρώ) και Ηνωμένο Βασίλειο (26,4 δισεκ. ευρώ). Σε εθνικό επίπεδο, οι εξαγωγές μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού της Ιταλίας αντιπροσωπεύουν το 21,2% των συνολικών εξαγωγών της, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στη Γερμανία είναι μικρότερο (15,7%) (στοιχεία 2005). Σχετικά εξειδικευμένη σε προϊόντα μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού φαίνεται να είναι και η Σλοβενία (αντιπροσωπεύουν το 15,3% των συνολικών εξαγωγών της).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.18

Προφίλ Κλάδου Μηχανημάτων και Ειδών Εξοπλισμού (ΕΕ-25, 2003)

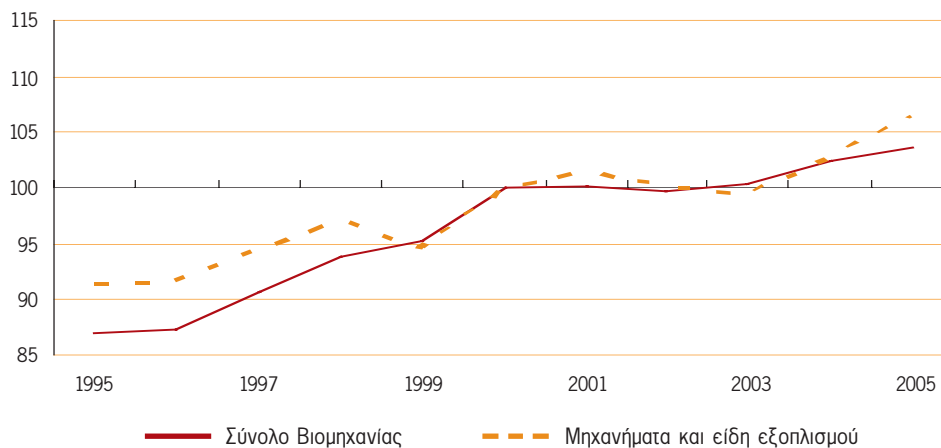
Μηχανήματα και Είδη εξοπλισμού (NACE 29)	Προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο της βιομηχανίας (%)	Απασχολούμενοι (χιλιάδες)	Μερίδιο στο σύνολο της απασχόλησης (%)
Μηχανήματα και είδη εξοπλισμού	163.515	9,6	3.475	9,9
Μηχανήματα για ενέργεια	34.600	2,0	663	1,9
Μηχανήματα βιομηχανικής χρήσης (29.2, 29.4, 29.5)	105.000	6,2	2.260	6,4
Γεωργικά και δασοκομικά μηχανήματα	7.876	0,5	200	0,6
Όπλα και πυρομαχικά	3.517	0,2	70	0,2
Οικιακές συσκευές	12.600	0,7	270	0,8

Πηγή: Eurostat

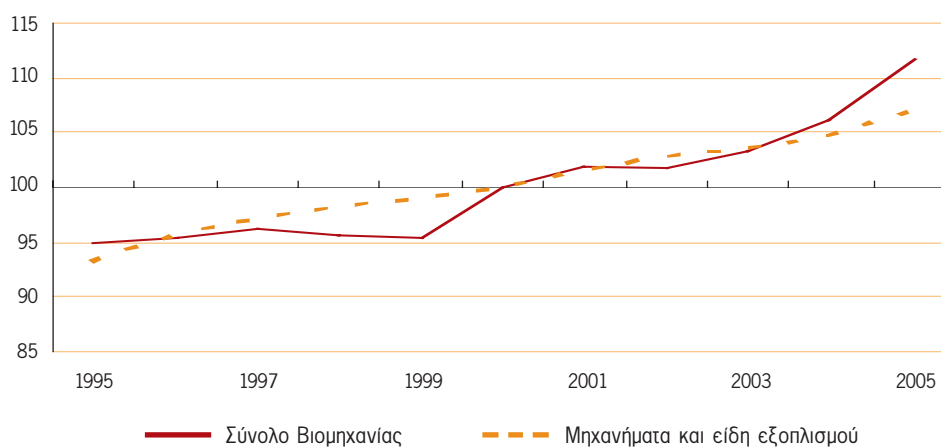
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.7

Κλάδος Μηχανημάτων και Ειδών Εξοπλισμού: Εξέλιξη Βασικών Δεικτών, ΕΕ-25 (2000=100)

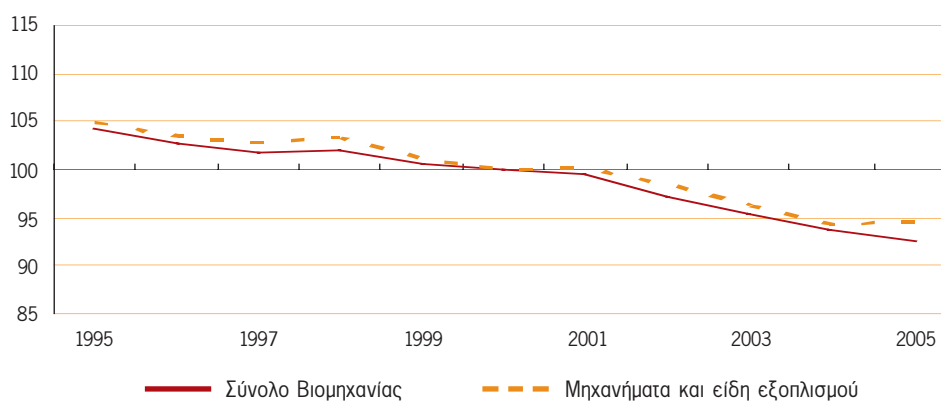
Δείκτης Παραγωγής

Δείκτης Τιμών Εγχώριας Παραγωγής

Δείκτης Απασχόλησης

Πηγή: Eurostat

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.19**Εξωτερικό Εμπόριο Μηχανημάτων και Ειδών Εξοπλισμού (ΕΕ-25, 2005)**

Μηχανήματα και Είδη Εξοπλισμού (NACE 29)	Εξαγωγές εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών (%)	Εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εισαγωγών (%)	Εμπορικό Ισοζύγιο (εκατ. €)
Μηχανήματα και είδη εξοπλισμού	152.407	15,3	67.097	6,2	85.310
Μηχανήματα για ενέργεια	35.963	3,6	19.131	1,8	16.832
Μηχανήματα βιομηχανικής χρήσης (29.2, 29.4, 29.5)	101.284	10,2	37.722	3,5	63.562
Γεωργικά και δασοκομικά μηχανήματα	5.659	0,6	2.076	0,2	3.583
Όπλα και πυρομαχικά	861	0,1	241	0,0	620
Οικιακές συσκευές	8.228	0,8	7.922	0,7	306

Πηγή: Eurostat

1.2.8 Ηλεκτρικές Συσκευές και Όργανα Ακριβείας

Ο τομέας των ηλεκτρικών συσκευών και οργάνων ακριβείας συνεισφέρει το 10,6% της συνολικής προστιθέμενης αξίας της βιομηχανίας της ΕΕ-25 και απασχολεί το 10,3% των εργαζομένων (2003). Στη Γερμανία παράγεται το 32,6% της συνολικής προστιθέμενης αξίας του τομέα και στη Γαλλία το 14,4%, ενώ ακολουθούν το Ηνωμένο Βασίλειο (12,3%) και η Ιταλία (10,5%).

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 1.8, την περίοδο 1995-2000

η παραγωγή του τομέα αυξανόταν ταχύτερα από το σύνολο (μέσος ρυθμός 6,7% έναντι 2,8%). Το 2001 και 2002 η τάση έγινε προσωρινά αρνητική για να ανακάμψει το 2003 ακολουθώντας την πορεία του συνόλου της βιομηχανίας.

Από την άλλη πλευρά, οι τιμές των προϊόντων του τομέα κινήθηκαν αντίθετα από το σύνολο. Καθ' όλη την περίοδο 1995-2005 η τάση ήταν πτωτική, με μέσο ετήσιο ρυθμό -1,5% (1,6% για το σύνολο της βιομηχανίας). Αρνητική, αλλά λιγότερο απ' ό,τι στο σύνολο, ήταν και η τάση της απασχόλησης του τομέα την ίδια περίοδο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.20**Προφίλ Τομέα Ηλεκτρικών Συσκευών και Οργάνων Ακριβείας (ΕΕ-25, 2003)**

Ηλεκτρικές Συσκευές και Όργανα Ακριβείας (NACE 30, 31, 32, 33)	Προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο της βιομηχανίας (%)	Απασχολούμενοι (χιλιάδες)	Μερίδιο στο σύνολο της απασχόλησης (%)
Ηλεκτρικές συσκευές και όργανα ακριβείας	180.396	10,6	3.611	10,3
Όργανα ακριβείας	50.000	2,9	998	2,8
Μηχανές γραφείου και ηλεκτρονικοί υπολογιστές	13.000	0,8	190	0,5
Ηλεκτρικές μηχανές και συσκευές	71.000	4,2	1.600	4,6
Συσκευές ραδιοφώνου, τηλεόρασης και λοιπές συσκευές επικοινωνίας	46.000	2,7	800	2,3

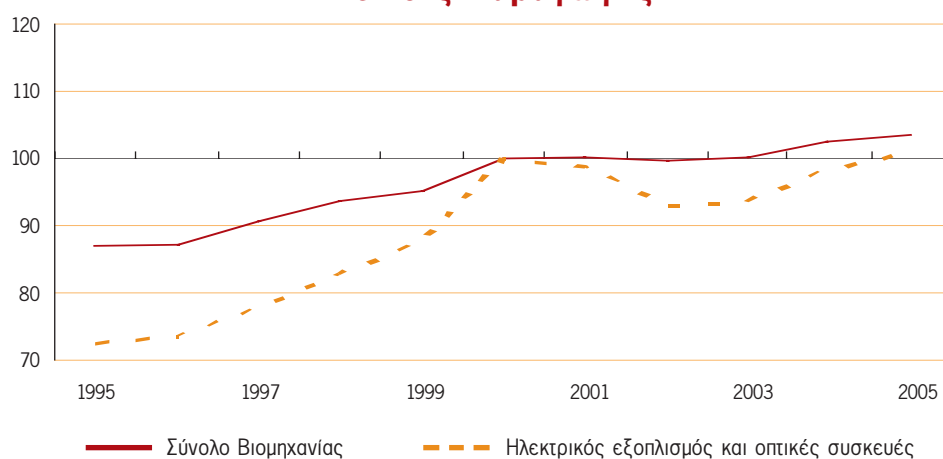
Πηγή: Eurostat

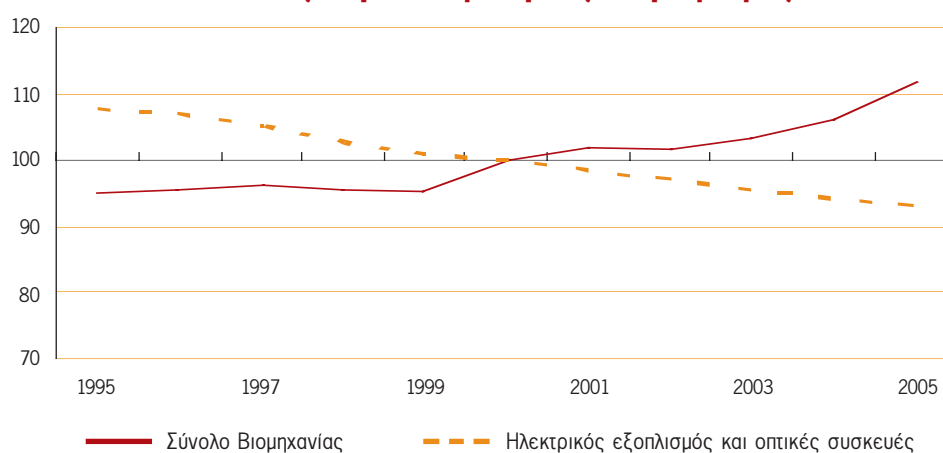
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.8

Τομέας Ηλεκτρικών Συσκευών και Οργάνων Ακριβείας: Εξέλιξη Βασικών Δεικτών, ΕΕ-25 (2000=100)

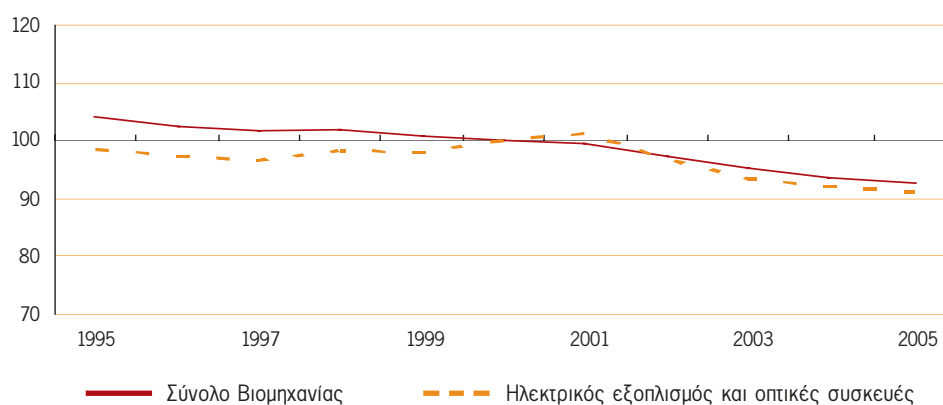
Δείκτης Παραγωγής

Δείκτης Τιμών Εγχώριας Παραγωγής

Δείκτης Απασχόλησης

Πηγή: Eurostat

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.21

Εξωτερικό Εμπόριο Ηλεκτρικών Συσκευών και Οργάνων Ακριβείας (ΕΕ-25, 2005)

Ηλεκτρικές Συσκευές και Όργανα Ακριβείας (NACE 30, 31, 32, 33)	Εξαγωγές εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών (%)	Εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εισαγωγών (%)	Εμπορικό Ισοζύγιο (εκατ. €)
Ηλεκτρικές συσκευές και όργανα ακριβείας	192.217	19,3	241.336	22,4	-49.119
Όργανα ακριβείας	51.015	5,1	42.129	3,9	8.886
Μηχανές γραφείου και ηλεκτρονικοί υπολογιστές	29.172	2,9	69.496	6,4	-40.323
Ηλεκτρικές μηχανές και συσκευές	44.870	4,5	36.486	3,4	8.384
Συσκευές ραδιοφώνου, τηλεόρασης και λοιπές συσκευές επικοινωνίας	67.160	6,8	93.226	8,6	-26.066

Πηγή: Eurostat

Η παραγωγικότητα της εργασίας του τομέα στην ΕΕ-25 είναι περίπου όση και στο σύνολο της βιομηχανίας, ενώ τα κόστη προσωπικού είναι υψηλότερα: 37600 ευρώ ανά εργαζόμενο του τομέα, έναντι 32600 ευρώ στη βιομηχανία (2003).

Οι εξαγωγές του τομέα (2005) αντιπροσωπεύουν το 19,3% των συνολικών και οι εισαγωγές το 22,4% με το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου της ΕΕ-25 να προσεγγίζει τα 50 δισεκ. ευρώ. Μεταξύ των κρατών-μελών σημαντικά πλεονάσματα στο εμπορικό ισοζύγιο εμφανίζουν η Γερμανία (18,8 δισεκ. ευρώ) και η Ιρλανδία (12,1 δισεκ. ευρώ), ενώ στον αντίποδα βρίσκεται η Ισπανία (έλλειμμα ύψους 15,2 δισεκ. ευρώ). Ελλειμματικό εμπορικό ισοζύγιο εμφανίζουν ακόμη η Ιταλία, η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

1.2.9 Εξοπλισμός Μεταφορών

Ο τομέας του εξοπλισμού μεταφορών έχει αποκτήσει ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη της οικονομίας. Η ζήτηση για εξοπλισμό μεταφορών διευρύνεται συνεχώς τα τελευταία χρόνια, καθώς ο όγκος των αγαθών που διακινούνται διεθνώς έχει αυξηθεί σημαντικά, η παγκοσμιοποίηση και η απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου ενισχύουν τη ζήτηση, ενώ και η άνοδος του βιοτικού επιπέδου επιτρέπει συχνότερα ταξίδια μεγαλύτερων αποστάσεων.

Ο τομέας συνεισέφερε το 2003 περίπου το 10,1% της συνολικής προστιθέμενης αξίας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, απασχολώντας περί το 8,5% του συνόλου των εργαζομένων. Κυρίαρχος κλάδος του τομέα είναι αυτός των αυτοκινήτων και οχημάτων με μερίδια στην προστιθέμενη αξία και απασχόληση του τομέα της τάξης του 74,2% και 72,6% αντίστοιχα.

Η Γερμανία είναι ο «ηγέτης» στην κατασκευή οχημάτων, με προστιθέμενη αξία που αγγίζει τα 71 δισεκ. ευρώ και γύρω στο 1 εκατ. εργαζομένους. Σε εθνικό επίπεδο, ο τομέας στη Γερμανία συνεισφέρει το 15,6% της προστιθέμενης αξίας της βιομηχανίας και το 13,1% της απασχόλησης. Σημαντική δραστηριότητα στον τομέα καταγράφεται ακόμη στη Γαλλία (15,7% της προστιθέμενης αξίας της ΕΕ-25) και στο Ηνωμένο Βασίλειο (13,7%).

Την περίοδο 1995-2005, ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής του τομέα κινείται με μεγαλύτερες διακυμάνσεις από τον αντίστοιχο της βιομηχανίας. Κατά μέσο όρο, την περίοδο αυτή, το προϊόν του τομέα αυξήθηκε κατά 4,0% κάθε έτος (1,8% στη βιομηχανία). Ανοδικά κινήθηκαν και οι τιμές την ίδια περίοδο, με μέσο ετήσιο ρυθμό 0,9% (Διάγραμμα 1.9). Η απασχόληση παρέμεινε σταθερή την περίοδο 1995-2005, αφού η ραγδαία αύξηση της απασχόλησης στον κλάδο αυτοκινήτων και οχημάτων (NACE 34) αντιστάθμισε τη μείωση που σημειώθηκε στον κλάδο εξοπλισμού μεταφορών (NACE 35).

Ο τομέας κυριαρχείται από μεγάλες επιχειρήσεις (άνω των 250 ατόμων), οι οποίες συνεισφέρουν περίπου το 86,2% της συνολικής προστιθέμενης αξίας του τομέα (2003). Εμφατική είναι η παρουσία τους στον κλάδο των οχημάτων, όπου απασχολούν πάνω από τα 4/5 του συνόλου των εργαζομένων στον τομέα. Η παραγωγικότητα της εργασίας του τομέα είναι κατά 15,7% υψηλότερη από το μέσο όρο της βιομηχανίας (2003) και αποτελεί την τρίτη υψηλότερη επίδοση στη μεταποίηση. Το αντίστοιχο ποσοστό για τα κό-

στη προσωπικού είναι 31,6%, και επίσης αποτελούν την τρίτη υψηλότερη επίδοση στη μεταποίηση.

Το εμπορικό ισοζύγιο του τομέα είναι το δεύτερο υψηλότερο στη μεταποίηση της ΕΕ-25 (2005). Οι εξαγωγές ανήλθαν το 2005 σε 176 δισεκ ευρώ, με το 64,1% αυτών να αφορούν αυτοκίνητα και οχήματα. Αντιθέτως, περίπου το 56,1% των εισαγωγών της ΕΕ-25 σε προϊόντα του τομέα (ύψους 105 δισεκ. ευρώ), αφορούν προϊόντα του κλάδου λοιπού εξοπλισμού μεταφορών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.22

Προφίλ Τομέα Εξοπλισμού Μεταφορών (ΕΕ-25, 2003)

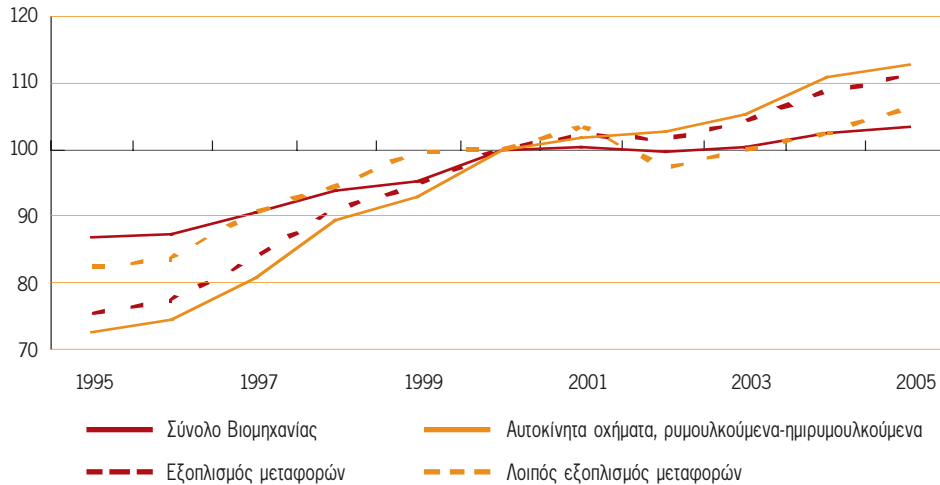
Εξοπλισμός Μεταφορών (NACE 34, 35)	Προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο της βιομηχανίας (%)	Απασχολούμενοι (χιλιάδες)	Μερίδιο στο σύνολο της απασχόλησης (%)
Εξοπλισμός μεταφορών	172.088	10,1	2.998	8,5
Αυτοκινήτων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	128.000	7,5	2.170	6,2
Αυτοκίνητα οχήματα (περιλαμβανομένου του αμαξώματος)	85.124	5,0	1.300	3,7
Αυτοκίνητα	77.923	4,6	1.123	3,2
Αμαξώματα: ρυμουλκούμενα και ημιρυμουλκούμενα οχήματα	7.201	0,4	180	0,5
Μέρη και εξαρτήματα για οχήματα και τους κινητήρες τους	42.000	2,5	870	2,5
Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	44.500	2,6	820	2,3
Αεροσκάφη και διαστημικά σκάφη	26.000	1,5	350	1,0
Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	18.000	1,1	460	1,3
Κατασκευή και επισκευή πλοίων και σκαφών	9.300	0,6	259	0,7
Σιδηροδρομικές και τροχιοδρομικές μηχανές	6.161	0,4	140	0,4
Μοτοσικλέτες και ποδήλατα	2.485	0,2	60	0,2
Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	300	0,0	9	0,0

Πηγή: Eurostat

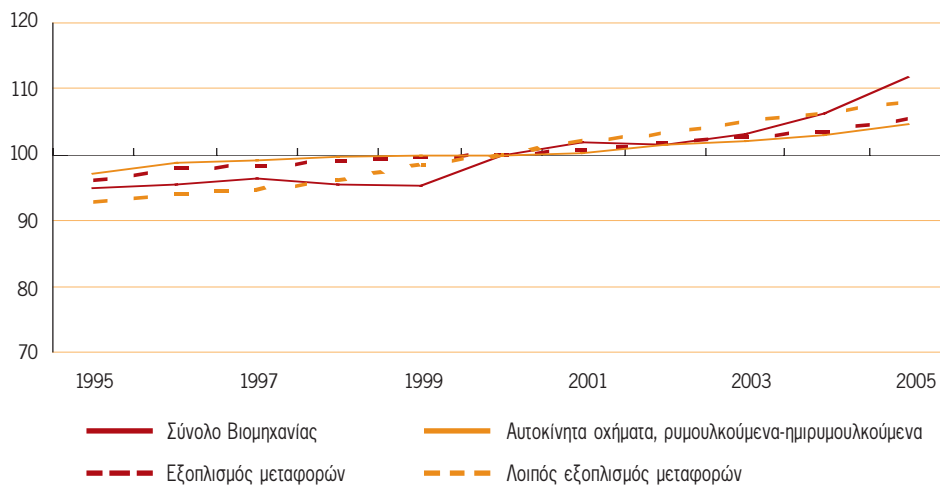
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.9

Τομέας Εξοπλισμού Μεταφορών: Εξέλιξη Βασικών Δεικτών, ΕΕ-25 (2000=100)

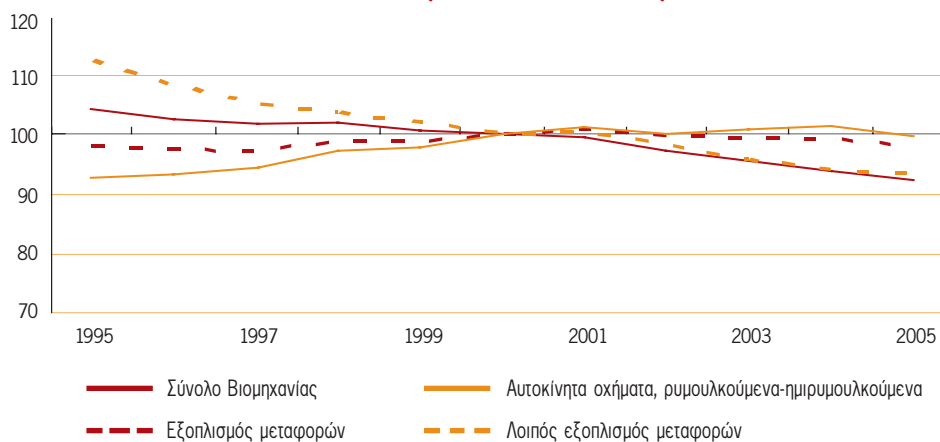
Δείκτης Παραγωγής

Δείκτης Τιμών Εγχώριας Παραγωγής

Δείκτης Απασχόλησης

Πηγή: Eurostat

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.23**Εξωτερικό Εμπόριο Εξοπλισμού Μεταφορών - Λοιπών Μεταφορών (ΕΕ-25, 2005)**

Εξοπλισμός Μεταφορών-Λοιπές Μεταφορές (NACE 34, 35)	Εξαγωγές εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών (%)	Εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εισαγωγών (%)	Εμπορικό Ισοζύγιο (εκατ. €)
Εξοπλισμός μεταφορών	175.929	17,7	104.911	9,7	71.018
Αυτοκινήτων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	112.846	11,3	46.037	4,3	66.809
Αμαξώματα για αυτοκίνητα οχήματα	85.938	8,6	32.847	3,0	53.091
Αυτοκίνητα	83.719	8,4	32.386	3,0	51.333
Αμαξώματα: ρυμουλκούμενα και ημιρυμουλκούμενα οχήματα	2.219	0,2	461	0,0	1.758
Μέρη και εξαρτήματα για οχήματα και τους κινητήρες τους	26.908	2,7	13.190	1,2	13.718
Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	63.084	6,3	58.874	5,5	4.209
Αεροσκάφη και διαστημικά σκάφη	47.723	4,8	41.255	3,8	6.468
Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	15.361	1,5	17.620	1,6	-2.259
Πλοία και σκάφη	11.540	1,2	10.958	1,0	583
Σιδηροδρομικές και τροχιοδρομικές μηχανές	2.102	0,2	744	0,1	1.358
Μοτοσικλέτες και ποδήλατα	1.578	0,2	5.780	0,5	-4.201
Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	140	0,0	139	0,0	1

Πηγή: Eurostat

1.2.10 Έπιπλα και Λοιπές Βιομηχανίες

Ο μεταποιητικός κλάδος των επίπλων και των λοιπών βιομηχανιών είναι από τους μικρότερους βιομηχανικούς κλάδους της ΕΕ-25 συνεισφέροντας μόλις το 2,9% της συνολικής προστιθέμενης αξίας και απασχολώντας το 5,0% των εργα-

ζομένων. Χώρες που εξειδικεύονται στην παραγωγή επίπλων και λοιπών προϊόντων είναι η Μάλτα, η Δανία και οι χώρες της Βαλτικής.

Η παραγωγή του κλάδου αυξήθηκε κατά 0,2% κατά μέσο όρο την περίοδο 1995-2005 (1,8% στη βιομηχανία). Ανοδικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.24**Προφίλ Κλάδου Επίπλων - Λοιπών Βιομηχανιών (ΕΕ-25, 2003)**

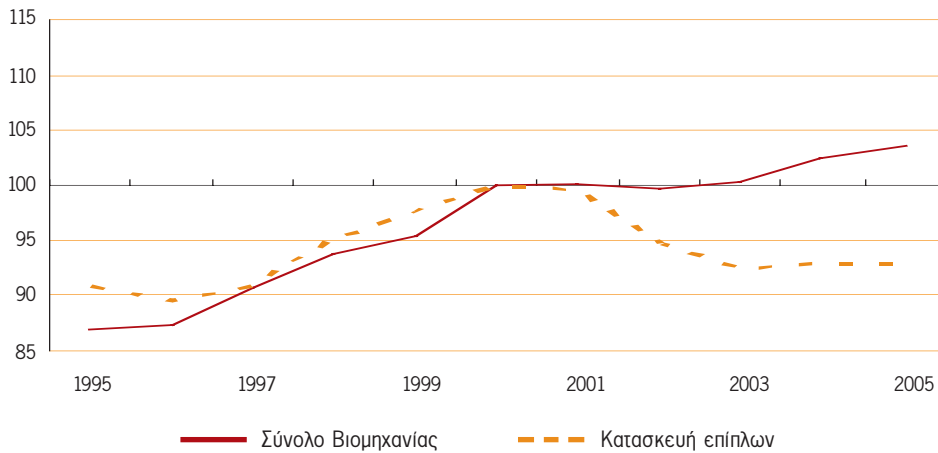
Έπιπλα -Λοιπές βιομηχανίες (NACE 36)	Προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο της βιομηχανίας (%)	Απασχολούμενοι (χιλιάδες)	Μερίδιο στο σύνολο της απασχόλησης (%)
Έπιπλα, Λοιπά βιομηχανικά προϊόντα	48.984	2,9	1.760	5,0
Έπιπλα	33.913	2,0	1.250	3,6
Κοσμήματα, μουσικά όργανα, αθλητικά είδη, παιχνίδια, άλλα μεταποιητικά προϊόντα	15.071	0,9	500	1,4

Πηγή: Eurostat

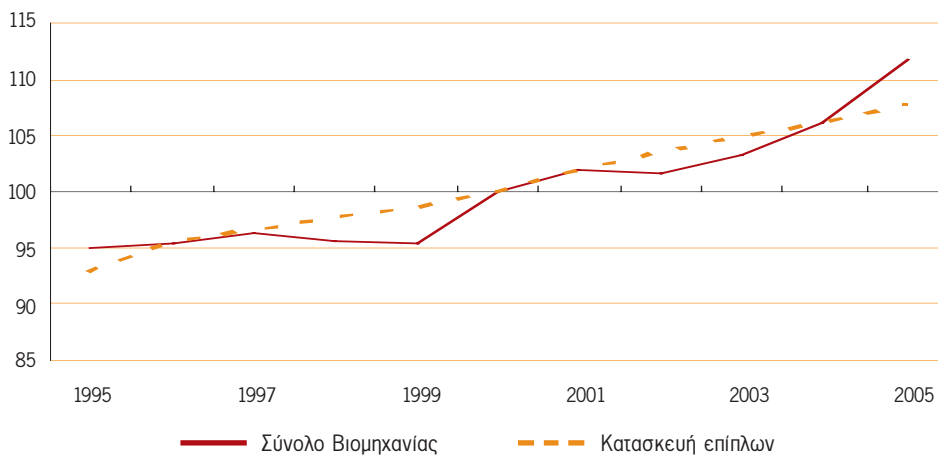
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.10

Κλάδος Επίπλων - Λοιπών Βιομηχανιών: Εξέλιξη Βασικών Δεικτών, ΕΕ-25 (2000=100)

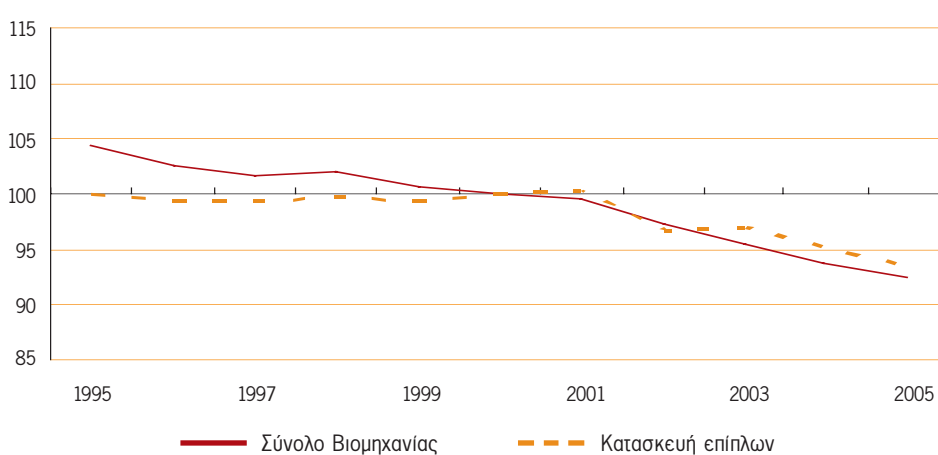
Δείκτης Παραγωγής

Δείκτης Τιμών Εγχώριας Παραγωγής

Δείκτης Απασχόλησης

Πηγή: Eurostat

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.25**Εξωτερικό Εμπόριο Επίπλων - Λοιπών Βιομηχανιών (ΕΕ-25, 2005)**

Έπιπλα -Λοιπές βιομηχανίες (NACE 36)	Εξαγωγές εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών (%)	Εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ (εκατ. €)	Μερίδιο στο σύνολο των εισαγωγών (%)	Εμπορικό Ισοζύγιο (εκατ. €)
Έπιπλα, λοιπά βιομηχανικά προϊόντα	27.429	2,8	38.229	3,5	-10.800
Έπιπλα	9.667	1,0	10.431	1,0	-764
Κοσμήματα, μουσικά όργανα, αθλητικά είδη, παιχνίδια, λοιπά βιομηχανικά προϊόντα	17.760	1,8	27.779	2,6	-10.019
Κοσμήματα και συναφή είδη	11.241	1,1	9.379	0,9	1.863
Μουσικά όργανα	440	0,0	825	0,1	-384
Αθλητικά είδη	1.202	0,1	2.919	0,3	-1.717
Παιχνίδια κάθε είδους	1.428	0,1	8.638	0,8	-7.210
Άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες	3.448	0,3	6.018	0,6	-2.570

Πηγή: Eurostat

αλλά με χαμηλό ρυθμό κινήθηκαν την ίδια περίοδο και οι τιμές του κλάδου (κάτω από 2% ετησίως), ενώ η απασχόληση, μέχρι το 2001 ήταν σταθερή, για να περιοριστεί έντονα από το 2002 και έπειτα, ακολουθώντας την τάση του συνόλου της βιομηχανίας (Διάγραμμα 1.10).

Στον κλάδο κυριαρχούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (έως 250 εργαζομένους) που παράγουν το 73% περίπου της προστιθέμενης αξίας του (2003). Σημαντικό μερίδιο προστιθέμενης αξίας συνεισφέρουν όμως και οι μικρές επιχειρήσεις (έως 10

άτομα) (17,5% έναντι 7,1% για το σύνολο της βιομηχανίας).

Τέλος, οι εξαγωγές του κλάδου αντιπροσωπεύουν το 2,8% των συνολικών της ΕΕ-25 και οι εισαγωγές το 3,5% (2005). Το εμπορικό ισοζύγιο είναι ελλειμματικό κατά περίπου 11 δις. ευρώ. Μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ-25, η Σλοβενία (μερίδιο 8% επί των συνολικών εξαγωγών), η Πολωνία (7,2%), η Λιθουανία (5,4%) και η Ιταλία (5,4%) είναι οι μεγαλύτεροι εξαγωγείς, ενώ οι περισσότερες εισαγωγές παρατηρούνται στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Κύπρο.

II. Το Οικονομικό Περιβάλλον στην Ελλάδα και η Οικονομική Πολιτική

2.1. Το Οικονομικό Κλίμα στην Ελλάδα

2.1.1 Εξελιξίσεις το 2006

Το 2006 ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα εμφανίζει συνεχή και σταθερή βελτίωση, σε συνέχεια της αυξητικής πορείας που έχει ξεκινήσει από το καλοκαίρι του 2005. Έτσι περίπου στα μέσα του έτους διαμορφώνεται σε επίπεδα ανώτερα του μακροχρόνιου μέσου όρου (περίοδος 2000-2006) και τείνει στα υψηλά επίπεδα που είχε κινηθεί το 2004. Μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2006 - όταν και αγγίζει την ανώτερη τιμή του για το έτος - η άνοδος του δείκτη είναι ταχύτερη της αντίστοιχης του δείκτη της ΕΕ-25 (που επίσης αυξάνεται σημαντικά) με αποτέλεσμα να συγκλίνει σταδιακά σε αυτόν.

Η βελτίωση του οικονομικού κλίματος στη χώρα οφείλεται στην τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και στις θετικότερες εκτιμήσεις και προβλέψεις των επιχειρήσεων από όλους τους εξεταζόμενους τομείς. Αντίθετα ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης, πάρα τις έντονες διακυμάνσεις, διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα. Οι σταθερά απαισιόδοξες απόψεις των καταναλωτών διατηρούν έτσι την Ελλάδα στις χαμηλότερες θέσεις της Ε.Ε., μαζί με Κύπρο, Ουγγαρία και Πορτογαλία.

Για επιμέρους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας και την καταναλωτική εμπιστοσύνη μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα:

Στη **βιομηχανία** το κλίμα το 2006 είναι ευνοϊκό και ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών κινείται σε υψηλά επίπεδα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1

(εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία)

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (1990-2006=100)

Σημείωση: Με την είσοδο της Βουλγαρίας και Ρουμανίας στην ΕΕ από το 2007 ο σύνθετος δείκτης απεικονίζουν τις επιδόσεις της ΕΕ των 27 κρατών - μελών
Πηγή: DG ECFIN

δα, όπως άλλωστε και στην ΕΕ-25. Ο δείκτης διαμορφώνεται κατά μέσο όρο στις 104,7 μονάδες, τιμή αισθητά ανώτερη του 2005 (95,7 μονάδες). Κύριο χαρακτηριστικό του κλίματος κατά το 2006 ήταν η βελτίωση των εκτιμήσεων για τα επίπεδα παραγγελιών και παραγγελιών εξωτερικού και η υποχώρηση του ποσοστού εκείνων που κρίνουν τη ζήτηση ανεπαρκή. Οι επιχειρήσεις προσδοκούν ενίσχυση της δραστηριότητάς τους και διατυπώνουν ευνοϊκότερες προβλέψεις για τα βασικά μεγέθη τους, όπως την παραγωγή, τις

πωλήσεις και τις εξαγωγές τους. Ταυτόχρονα αυξάνεται το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού (76,2% το 2006 έναντι 72,3% το 2005), όπως και οι μήνες εξασφαλισμένη παραγωγή, που κατά μέσο όρο προσδιορίζονται στους 4,8 μήνες (4,5 μήνες το 2005).

Στον τομέα των **κατασκευών** ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών το 2006 παρουσίασε εντυπωσιακή άνοδο, τάση που μετριάζεται ελαφρά το τελευταίο τρίμηνο, όταν και φαί-

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1

Βραχυρόνιοι Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας

	Δείκτες Οικονομικού Κλίματος ¹		Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών ²				Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης ¹
	Ε.Ε-25	Ελλάδα	Βιομηχανία	Κατασκευές	Λιανικό Εμπόριο	Υπηρεσίες	
2001	101,5	107,6	105,1	131,9	100,2	100,9	-15
2002	95,5	99,2	104,5	131,6	101,6	78,2	-26
2003	93,8	93,6	100,9	132,7	110,5	84,0	-28
2004	103,0	103,2	102,6	96,1	113,9	95,5	-39
2005	99,9	89,8	95,7	73,5	105,4	94,9	-26
2006	108,9	103,1	104,7	105,7	120,4	105,1	-33
Ιανουάριος	102,2	94,2	99,3	87,9	110,0	92,2	-31
Φεβρουάριος	104,5	94,7	103,2	94,9	118,7	90,5	-36
Μάρτιος	105,1	98,7	107,2	105,0	125,2	94,0	-38
Απρίλιος	109,1	99,3	106,4	95,6	121,4	101,8	-40
Μάιος	108,7	102,9	108,3	99,7	114,2	112,7	-36
Ιούνιος	109,2	105,9	107,7	102,9	122,2	111,1	-31
Ιούλιος	110,2	106,4	103,8	106,9	119,0	113,3	-33
Αύγουστος	109,2	104,8	103,9	115,5	120,8	107,5	-34
Σεπτέμβριος	111,0	109,3	107,9	132,4	126,0	107,9	-33
Οκτώβριος	111,5	107,7	105,3	117,0	125,0	109,6	-30
Νοέμβριος	113,1	105,7	102,0	106,2	121,2	110,9	-33
Δεκέμβριος	112,9	107,1	102,0	104,5	120,9	109,2	-28
2007 ³							
Ιανουάριος	110,7	107,6	104,5	106,0	127,2	111,4	-31
Φεβρουάριος	112,0	105,0	104,1	105,2	132,6	106,8	-30
Μάρτιος	113,8	109,1	108,5	121,7	128,8	108,1	-29

1. Εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία

2. Χωρίς εποχική εξομάλυνση

3. Στοιχεία για ΕΕ-27

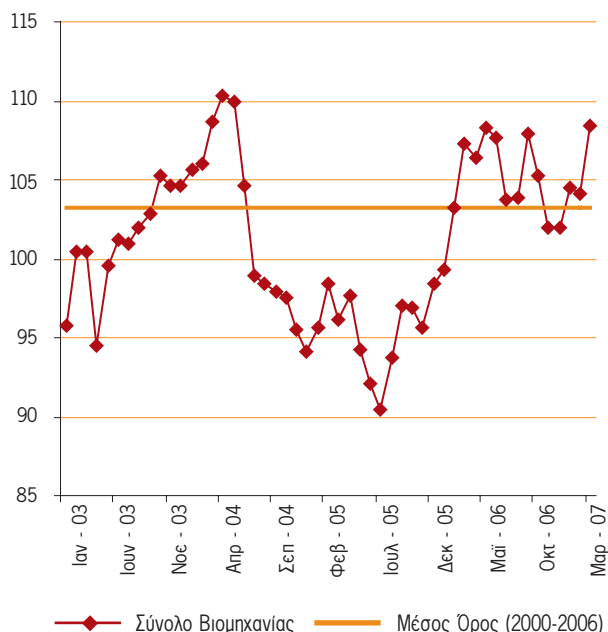
Για την περίοδο 2001-2005 δεν λαμβάνεται υπόψη τιμή για τον Αύγουστο, καθώς δεν διεξάγεται Έρευνα Οικονομικής Συγκυρίας. Από το 2006 όμως γίνεται πλέον μια εκτίμηση με βάση τους κινητούς μέσους.

Πηγή: Ή Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG ECFIN ² IOBE

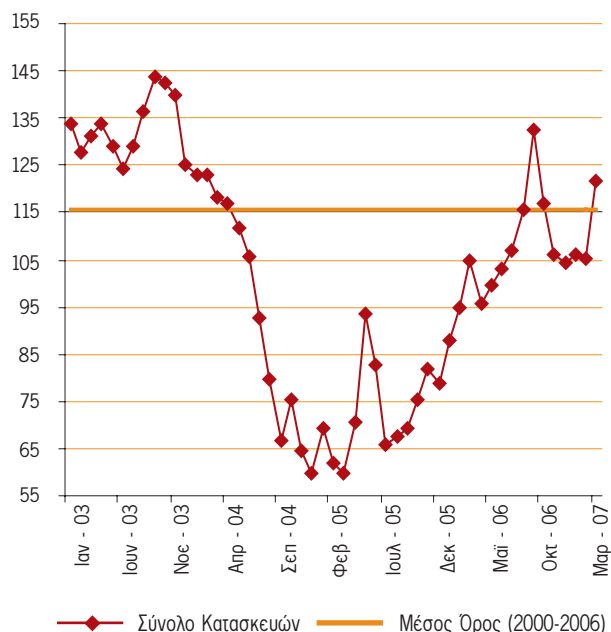
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.2

Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών

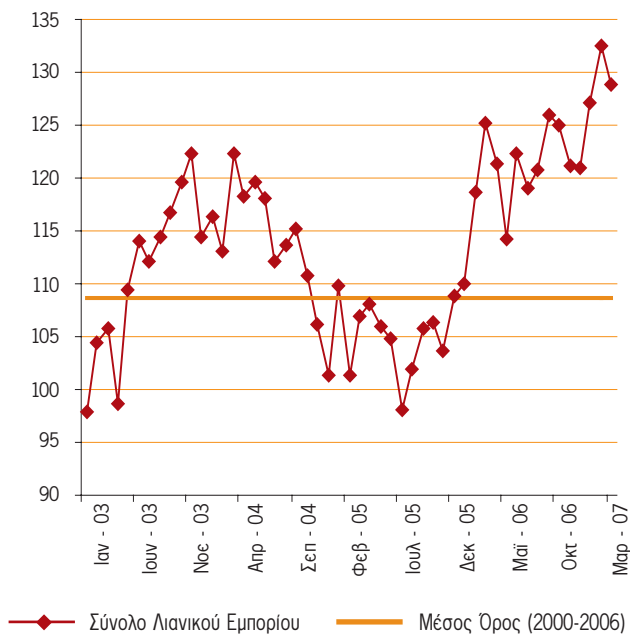
Βιομηχανία (1990=100)

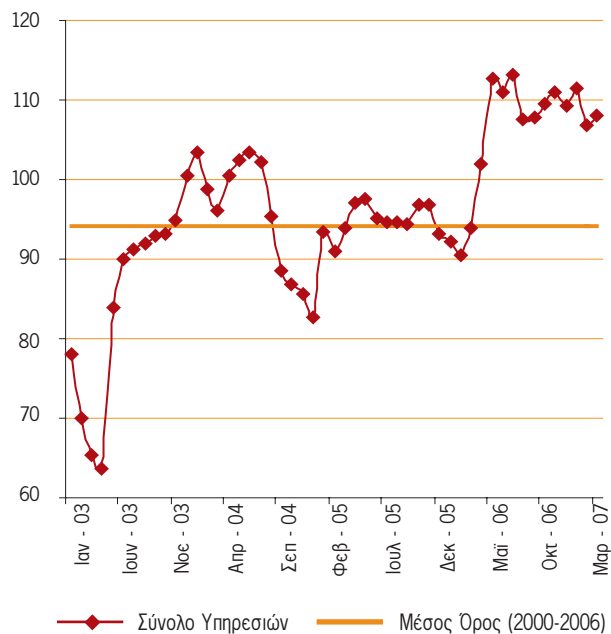
Κατασκευές (1990=100)

Λιανικό Εμπόριο (1993=100)

Υπηρεσίες (1998=100)

Πηγή: IOBE

νεται να «διορθώνει» από τα πολύ υψηλά επίπεδα που είχε οδηγηθεί στα μέσα του έτους. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2006 ο δείκτης κινείται σε επίπεδα ανώτερα των αντίστοιχων του 2005 και κατά μέσο όρο φτάνει τις 105,7 μονάδες (73,5 μονάδες το 2005). Βασικά χαρακτηριστικά αυτής της ανόδου είναι οι ενισχυμένες εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το πρόγραμμα εργασιών τους, κάτι που τονώνει τις αντίστοιχες προβλέψεις τους και για την πορεία της απασχόλησης. Στα αρνητικά στοιχεία για τον τομέα επισημαίνεται όμως ο περιορισμός του ποσοστού των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι η δραστηριότητά του διεξάγεται απρόσκοπτα, καθώς διευρύνεται το ποσοστό εκείνων που αντιμετωπίζει προβλήματα λόγω ανεπάρκειας χρηματοδότησης, θεσμικού πλαισίου, γραφειοκρατίας και μεγάλων εκπτώσεων ειδικά για τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με δημόσια έργα.

Στο **λιανικό εμπόριο**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών παρά τις έντονες διακυμάνσεις, διατηρείται επίσης σε υψηλά επίπεδα το 2006 και διαμορφώνεται στις 120,4 μονάδες, έναντι 105,4 μονάδων το 2005. Οι επιχειρήσεις διατυπώνουν εντονότερα θετικές εκτιμήσεις για την εξέλιξη των πωλήσεων, και εμφανίζονται πιο αισιόδοξες για τη βρα-

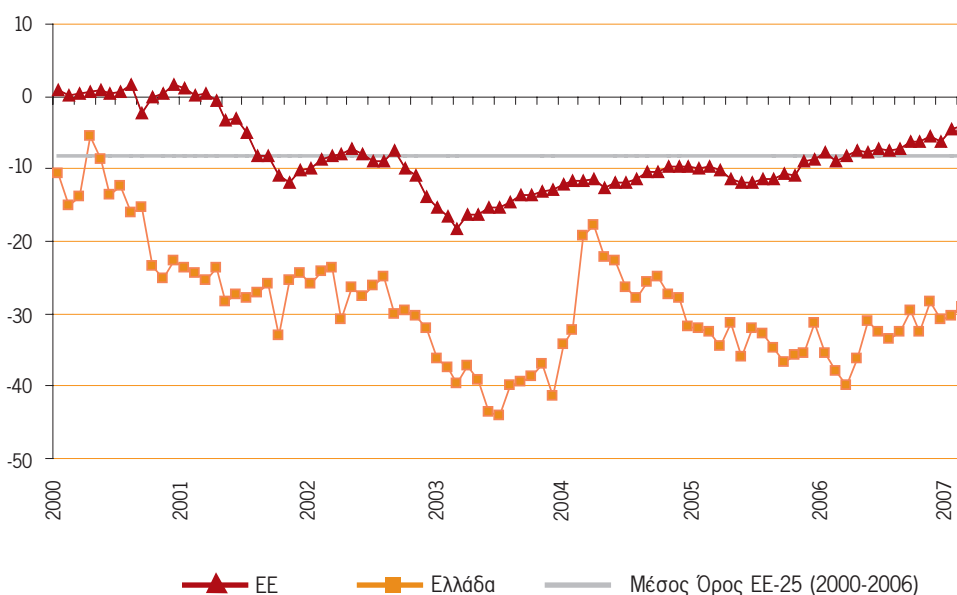
χυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης. Σημαντικά βελτιωμένος είναι και ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **υπηρεσίες** που φτάνει το 2006 τις 105,1 μονάδες (94,9 μονάδες το 2005), ενώ τον Μάιο σημείωσε την υψηλότερη επίδοση των τελευταίων ετών. Οι επιχειρήσεις εμφανίζονται ιδιαίτερα ικανοποιημένες από την πορεία της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας καθ'όλη τη διάρκεια του έτους, λόγω σημαντικής διεύρυνσης της ζήτησης. Έτσι, το ποσοστό αυτών που επικαλούνται προβλήματα ανεπαρκούς ζήτησης στην ομαλή διεξαγωγή της δραστηριότητάς τους περιορίζεται το 2006 σε 20% (30,5% το 2005).

Αντίθετα όμως με τους δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών, ο Δείκτης Εμπιστοσύνης **καταναλωτών** διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα. Οι καταναλωτές εμμένουν σε απαισιόδοξες προβλέψεις για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας και του δικού τους νοικοκυριού, για την εξέλιξη της ανεργίας και για τη δυνατότητα αποταμίευσης. Ο «ελληνικός» δείκτης υστερεί σταθερά και σημαντικά του αντίστοιχου δείκτη της ΕΕ-25, ενώ φαίνεται να ακολουθεί πορεία απόκλισης: το 2006 η απόσταση των δύο δεικτών διευρύνεται σε 29 μονάδες έναντι 23 μονάδων το 2005 και 15 μονάδων το 2004.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.3

(εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών

Πηγή: DG ECFIN

2.1.2 Εξελίξεις το 2007

Από τις τρεις πρώτες έρευνες οικονομικής συγκυρίας για το 2007, φαίνεται να διατηρείται το βελτιωμένο κλίμα και η αισιοδοξία σε όλους τους επιχειρηματικούς τομείς, ακόμα και στους καταναλωτές. Έτσι ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα συγκλίνει στους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς, παραμένει σε επίπεδο ανώτερο του μακροχρόνιου μέσου όρου (2000-2006), ενώ είναι αισθητά βελτιωμένος και σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Διαμορφώνεται κατά μέσο όρο σε 107 μονάδες, από 95,8 μονάδες το α' τρίμηνο του 2006, σημειώνοντας σημαντικά ταχύτερη άνοδο σε σχέση με το δείκτη της Ε.Ε.

Στη **βιομηχανία** το πρώτο τρίμηνο του 2007 ο δείκτης προσδοκιών αυξάνεται στις 105,7 μονάδες (103,2 μονάδες το α' τρίμηνο του 2006) λόγω θετικότερων εκτιμήσεων για τα επίπεδα παραγγελιών και ευνοϊκότερων προσδοκιών για αύξηση της παραγωγής. Μεγαλύτερη αισιοδοξία φαίνεται να επικρατεί και στις **κατασκευές**, με το δείκτη προσδοκιών να κινείται στις 110,9 μονάδες (95,9 το α' τρίμηνο του 2006). Οι εκτιμήσεις για το πρόγραμμα εργασιών (ανεκτέλεστο υπόλοιπο) και οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύονται σημαντικά, ενώ είναι χαρακτηριστικό ότι οι επιχειρήσεις δηλώνουν εξασφαλισμένη δραστηριότητα για σχεδόν 1,5 χρόνο (15,7 μήνες το 2006). Ωστόσο, παρά το καλό κλίμα και παρόλο που περιορίζεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει χαμηλό επίπεδο προγράμματος εργασιών, ταυτόχρονα πολύ μεγάλο ποσοστό δηλώνει ότι αντιμετωπίζει προσκόμματα στην ομαλή δραστηριότητά του. Τα χαρακτηριστικά αυτών των εμποδίων δεν έχουν μεταβληθεί ιδιαίτερα και εξακολουθούν να συνδέονται με τη γραφειοκρατία, το ασαφές θεσμικό πλαίσιο και τις μεγάλες εκπώσεις στα δημόσια έργα.

Στο **λιανικό εμπόριο** σημειώνεται εκρηκτική άνοδος του δείκτη προσδοκιών, λόγω πολύ θετικότερων εκτιμήσεων για την εξέλιξη των πωλήσεων, τάση που αναμένεται να διατηρηθεί και στη συνέχεια. Ο δείκτης επιτυγχάνει μέγιστο εξαετίας τον Φεβρουάριο του 2007 και κατά μέσο όρο κινείται σχεδόν στις 130 μονάδες (118 μονάδες το α' τρίμηνο του 2006). Αλλά και στις **υπηρεσίες** η πορεία του δείκτη είναι αισθητά καλύτερη συγκριτικά με την αντίστοιχη περσινή περίοδο (108,7 μονάδες, έναντι 92,2 αντίστοιχα), λόγω ευνοϊκότερων εκτιμήσεων και προβλέψεων των επιχειρήσεων για την εξέλιξη της ζήτησης.

Σημαντική βελτίωση σημειώνεται όμως και στην **καταναλωτική** εμπιστοσύνη, χωρίς αυτό να σημαίνει όμως ότι οι έλληνες καταναλωτές δεν παραμένουν από τους πλέον

απαισιόδοξους στην Ευρώπη. Οι προσδοκίες τους έτσι, αν και εξακολουθούν να είναι δυσμενείς, αμβλύνονται οριακά, λόγω λιγότερο απαισιόδοξων προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση της χώρας και του νοικοκυριού τους. Γενικά πρέπει να σημειωθεί ότι οι προσδοκίες των ελλήνων καταναλωτών εμφανίζονται αισθητά καλύτερες σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Δεδομένης της συσχέτισης του δείκτη αυτού με τον εκλογικό κύκλο, είναι εμφανής η αυξητική τάση στην οποία εντάσσεται ο δείκτης, ο οποίος συνήθως μεγιστοποιεί κατά το μήνα διεξαγωγής των εθνικών εκλογών.

Συμπερασματικά, τους πρώτους μήνες του 2007 το οικονομικό κλίμα στην Ελλάδα εμφανίζεται σαφώς ευνοϊκό, γεγονός που προοιωνίζεται με σχετική βεβαιότητα ότι το 2007 θα είναι τελικώς ένας ακόμα χρόνος ταχείας οικονομικής ανόδου. Η βελτίωση του κλίματος οφείλεται κατά κύριο λόγο στην ουσιαστική ενίσχυση των βασικών μεγεθών των επιχειρήσεων, όπως πωλήσεις, παραγωγή, εξαγωγές και αποθέματα. Παράλληλα εκτιμάται ότι στη βελτίωση αυτή αναμφισβήτητα συνέβαλαν και οι αντίστοιχες εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς και εκεί οι προσδοκίες ανόδου ενδυναμώνονται.

2.2. Η Οικονομική Πολιτική

Η οικονομική πολιτική που ασκήθηκε στη διάρκεια του τελευταίου χρόνου συνέβαλε ως ένα βαθμό στη δημιουργία πιο αισιόδοξων προοπτικών στην ελληνική οικονομία, καθώς δεν υπήρξαν αποφάσεις με εμφανή αρνητική επίπτωση, ενώ η βελτίωση των δημοσιονομικών μεγεθών και η αυξημένη κινητικότητα στον τομέα των διαρθρωτικών αλλαγών λειτούργησαν ασφαλώς θετικά.

Βασικοί διακηρυγμένοι στόχοι της οικονομικής πολιτικής του 2006, ήταν η ενίσχυση της ανάπτυξης, η αύξηση της απασχόλησης και η δημοσιονομική προσαρμογή, με κύριο άξονα δράσης την πρόωθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε κρίσιμους τομείς της οικονομίας. Οι εφαρμοζόμενες επιμέρους πολιτικές κινήθηκαν στην κατεύθυνση αυτή, γεγονός το οποίο εκτιμάται ότι συνέβαλε στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος που αναφέρθηκε. Εκτός της φανεράς προόδου στη δημοσιονομική εικόνα της χώρας, οι υποδομές συνεχώς βελτιώνονται, το φορολογικό καθεστώς γίνεται λιγότερο επαχθές και περισσότερο σταθερό, οι επενδύσεις ενισχύονται, η ανεργία εμφανίζει ενδείξεις μείωσης, ο πληθωρισμός επιβραδύνεται, η χρηματιστηριακή αγορά δείχνει πιο δυναμική και η εισροή ξένων κεφαλαίων διευρύνεται.

Από την άλλη πλευρά όμως βασικά προβλήματα και καθυστε-

ρήσεις παραμένουν. Τα σημαντικότερα από τα προβλήματα αυτά σχετίζονται με τα πάσης φύσης εμπόδια στην επιχειρηματικότητα και την ανταγωνιστικότητα, που προκύπτουν από την παρεμβατική λειτουργία του κράτους. Ο «σφικτός εναγκαλισμός» του κράτους με την επιχειρηματική δραστηριότητα δημιουργεί διοικητικά, ρυθμιστικά και παρεμβατικά προβλήματα, που αποδυναμώνουν τη δυνατότητα ισχυρότερης διεύρυνσης της παραγωγικής ικανότητας της οικονομίας. Τα εμπόδια αυτά εντοπίζονται και σε πρόσφατη έκθεση του ΟΟΣΑ, αλλά και στην Έκθεση Doing Business 2007 – που αναλύεται σε επόμενο κεφάλαιο- και αφορούν στις δυσκολίες έναρξης επιχείρησης, τις ακαμψίες στην αγορά εργασίας, τη γραφειοκρατία της ίδιας της εξαγωγικής διαδικασίας, αλλά και το επίπεδο προστασίας που απολαμβάνουν οι επενδυτές στην Ελλάδα.

Εξίσου σημαντικές είναι και οι καθυστερήσεις στα ζητήματα της απελευθέρωσης των αγορών και της εμπέδωσης του ανταγωνισμού. Έτσι, παρά την πρόοδο που καταγράφεται, με τη σταδιακή απομάκρυνση του κράτους από τομείς που υπόκεινται στον διεθνή ανταγωνισμό, υπάρχουν πολλοί τομείς και επαγγέλματα που εξακολουθούν να λειτουργούν υπό καθεστώς κρατικής παρέμβασης. Οι μορφές με τις οποίες υλοποιείται αυτή η παρέμβαση σχετίζεται με εναρμονισμένες πρακτικές που επιβάλλονται από το ίδιο το κράτος δια νόμου οι οποίες στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό, αντίθετα στο κοινοτικό δίκαιο.

Συνεπώς, παρά τη σαφή πρόοδο η οποία είναι ορατή, αναγνωρίσιμη και μετρήσιμη και στην οποία έχει συμβάλει αποφασιστικά η ελληνική επιχειρηματική δραστηριότητα στο εγχώριο και διεθνές περιβάλλον, η ανάγκη πρόωξης μεταρρυθμιστικών ενεργειών παραμένει το ίδιο έντονη. Η άμβλυση της μεταρρυθμιστικής φοβίας της κοινής γνώμης και της μεταρρυθμιστικής ατομίας από την πλευρά των κομμάτων είναι επιβεβλημένη, ώστε οι δυνάμεις αδράνειας να αποδυναμωθούν. Έτσι θα καταστεί εφικτό να προχωρήσουν – πάντα με τη συναίνεση της κοινωνίας - οι απαραίτητες ενέργειες που θα διατηρήσουν ισχυρή την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

2.2.1 Η Διαρθρωτική Πολιτική

Στο γενικότερο αυτό πλαίσιο μπορεί να σημειωθεί, ότι η οικονομική πολιτική του 2006 παρουσίασε αυξημένη κινητικότητα στον τομέα των διαρθρωτικών αλλαγών, με την εξαγγελία και νομοθέτηση αρκετών ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων. Οι περισσότερες από αυτές τις μεταρρυθμίσεις εντάσσονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων που υπέβαλε η ελληνική

κυβέρνηση στην Ε.Ε. (Οκτώβριος του 2005), στο πλαίσιο υλοποίησης της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Το πρόγραμμα συγκεντρώνει σε ένα ενιαίο κείμενο τις μεταρρυθμίσεις που σχεδιάζει και υλοποιεί η Κυβέρνηση, με απώτερο ορίζοντα το 2010 στους τομείς των δημόσιων οικονομικών, των διαρθρωτικών αλλαγών, καθώς και στην απασχόληση, κατάρτιση και εκπαίδευση. Βασικές προτεραιότητες είναι: (α) η αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας και η εξασφάλιση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών, (β) η αύξηση της παραγωγικότητας, (γ) η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και (δ) η αύξηση της απασχόλησης.

Η σταδιακή εφαρμογή και ενσωμάτωση αυτών των μεταρρυθμίσεων από το κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον θεωρείται ότι μπορεί να απελευθερώσει νέες δυνάμεις ανάπτυξης που μπορούν να βελτιώσουν την ελληνική οικονομία σε όρους ανταγωνιστικότητας, απασχόλησης και επιχειρηματικότητας. Σε μια πρώτη αποτύπωση της πρόόδου που έχει σημειωθεί ως τώρα, ο επιχειρηματικός κόσμος αξιολογεί θετικά την πορεία εφαρμογής αυτών των μεταρρυθμίσεων. Υπάρχει πρόδος στην υλοποίηση μέτρων που αφορούν στο επιχειρηματικό περιβάλλον, στην απελευθέρωση των αγορών, στην προώθηση ηλεκτρονικών συναλλαγών με τη δημόσια διοίκηση και στην υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών. Ωστόσο από την άλλη πλευρά καθυστερούν μεταρρυθμίσεις που αφορούν στην εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, στο ασφαλιστικό, στην καινοτομία, στην έρευνα και ανάπτυξης και στη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος.

Επομένως αν και είναι εμφανής η αισιοδοξία για την προοπτική υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων εντός του 2007, όμως σαφές είναι ταυτόχρονα και το μήνυμα της αναγκαίας ολοκλήρωσής τους. Το κόστος των μεταρρυθμίσεων πρέπει να αναληφθεί, ταυτόχρονα όμως με εκτίμηση αφενός των ανθρώπινων και οικονομικών πόρων που απαιτούνται στην κατεύθυνση αυτή, αφετέρου των αντισταθμιστικών μέτρων που πρέπει να υιοθετηθούν για τις κοινωνικές ομάδες που ενδεχομένως θίγονται. Η πλήρης ενεργοποίηση των μεταρρυθμίσεων αποτελεί κρίσιμο ζήτημα που θα αναδείξει, κατ' αρχάς το βαθμό με τον οποίο θα αφομοιώσουν οι οικονομικές μονάδες τις αλλαγές και εν συνεχεία, την αποτελεσματικότητα και τις επιπτώσεις αυτών στην πράξη.

Οι πρώτες εκτιμήσεις του ΥΠΟΙΟ για την πορεία υλοποίησης των στόχων του ΕΠΜ, που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Εφαρμογής που υπεβλήθη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2006 είναι θετικές. Προκύπτει σαφώς και με τις εκτιμήσεις αυτές ότι έχουν γίνει πράγματι σημαντικά βήματα, υπολείπονται όμως πολλά να γίνουν σε κρίσιμους το-

μείς όπως η παιδεία, η υγεία, η απελευθέρωση των αγορών και η δημόσια διοίκηση.

Μια πρώτη θετική εξέλιξη που πρέπει να επισημανθεί είναι η στροφή των πόρων του Γ'ΚΠΣ σε παρεμβάσεις που προωθούν τους στόχους της Λισσαβόνας. Σύμφωνα με την Έκθεση, οι παρεμβάσεις αυτές απορροφούν σήμερα πάνω από το 50% του ΚΠΣ. Όσον αφορά στις αγορές αγαθών και τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, ο αριθμός των θετικών πρωτοβουλιών που υλοποιήθηκαν στον πρώτο χρόνο εφαρμογής του Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων είναι σημαντικός. Αυτές περιλαμβάνουν και το νέο επενδυτικό νόμο, ο οποίος φαίνεται ότι έχει αρχίσει να αποδίδει: Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, από την έναρξη εφαρμογής του νόμου (Μάρτιος 2005) μέχρι τον Μάρτιο του 2007 είχαν εγκριθεί περίπου 2.907 επενδυτικά σχέδια ύψους 5,5 δισεκ. €, τα οποία αναμένεται να δημιουργήσουν 15271 νέες άμεσες θέσεις εργασίας και αρκετές περισσότερες έμμεσες.

Σημαντικά μέτρα προς τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος είναι ακόμα η σταδιακή μείωση των εταιρικών φορολογικών συντελεστών, και η μείωση των διοικητικών εμποδίων έναρξης επιχείρησης. Προς την κατεύθυνση αυτή κινείται και ο νέος νόμος για την απλοποίηση της αδειοδότησης των μεταποιητικών επιχειρήσεων (Ν.3325/2005). Η αναμόρφωση του υφιστάμενου πτωχευτικού δικαίου και του δικαίου των ΑΕ, που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων συμβάλλουν επίσης στη βελτίωση του κλίματος. Βραδεία είναι όμως η πορεία κατάρτισης του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδιασμού της χώρας (η θεσμοθέτησή του αναμενόταν το Μάιο του 2006), ενώ σε πολύ πρώιμα στάδια βρίσκεται ακόμα η αναβάθμιση και επέκταση του δικτύου Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών, καθώς και ο εκσυγχρονισμός του σχετικού θεσμικού πλαισίου.

Όσον αφορά στην απελευθέρωση των αγορών επισημαίνονται καθυστερήσεις ιδιαίτερα στην απελευθέρωση των κλάδων δικτύων με αποτέλεσμα η αγορά ενέργειας και φυσικού αερίου να παραμένει ακόμα έντονα ολιγοπωλιακή. Έτσι, παρά την υψηλότερη παραγωγικότητά τους, οι δύο ανεξάρτητοι παραγωγοί και οι ανεξάρτητοι εισαγωγείς συνιστούν περιορισμένο ανταγωνισμό για τη ΔΕΗ. Στο ίδιο πλαίσιο θετική εξέλιξη είναι και η κατάθεση του νόμου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (Ν.3431/2006), αν και είναι πολύ πρόσφατος για να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις στον ανταγωνισμό. Από την άλλη πλευρά ωστόσο δεν έχουν υπάρξει παρεμβά-

σεις για την άρση των εναρμονισμένων πρακτικών του κράτους, οι οποίες περιορίζουν ή και καταργούν τελείως τον ανταγωνισμό σε τομείς και επαγγέλματα.

2.2.2 Η Δημοσιονομική Πολιτική – Εκτέλεση Προϋπολογισμού 2006

Η δημοσιονομική εξυγίανση, που αποτέλεσε βασική προτεραιότητα της Κυβέρνησης τα τελευταία χρόνια, φαίνεται να έχει επιφέρει σημαντικά αποτελέσματα. Η επίτευξη των φιλόδοξων στόχων που είχαν τεθεί μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητική και η εικόνα των δημοσιονομικών μεγεθών αισθητά βελτιωμένη. Πιο συγκεκριμένα:

- α) το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης περιορίστηκε το 2006 στο 2,6% του ΑΕΠ (2,1% του αναθεωρημένου ΑΕΠ), από 7,8% του ΑΕΠ το 2004,
- β) το δημόσιο χρέος αποκλιμακώθηκε από 107,5% του ΑΕΠ το 2005 σε 104,1% του ΑΕΠ το 2006 και
- γ) ίσως πιο σημαντικό, τα δύο προηγούμενα συνδυάστηκαν με τη διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής της οικονομίας και τη μείωση της ανεργίας.

Πράγματι σύμφωνα με τα στοιχεία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους για την εκτέλεση του Προϋπολογισμού του 2006 σε ταμειακή βάση, η επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί για το 2006 ήταν ικανοποιητική και η δημοσιονομική προσαρμογή ταχύτερη απ' ό,τι τα προηγούμενα χρόνια:³

- Οι **συνολικές δαπάνες** του Τακτικού Προϋπολογισμού του 2006 αυξήθηκαν κατά 3,1% και διαμορφώθηκαν στα 50,2 δισεκ. ευρώ, όσο και είχε προϋπολογισθεί.
- Οι **πρωτογενείς δαπάνες**, για πρώτη φορά, σημείωσαν περίπου την αύξηση που είχε προϋπολογισθεί (5,3% έναντι 5,2%).
- Τα **έσοδα** αυξήθηκαν ελαφρώς βραδύτερα απ' ό,τι είχε προϋπολογισθεί (9,7% έναντι 10,3%). Σε απόλυτα μεγέθη, τα καθαρά έσοδα του Τακτικού Προϋπολογισμού ανήλθαν σε 46,3 δισεκ. ευρώ, όσα σχεδόν είχαν προϋπολογισθεί (46,5 δισεκ. ευρώ).
- Ο Προϋπολογισμός του 2006 έθετε ως στόχο τη μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κάτω του 3% του ΑΕΠ. Σήμερα, το **έλλειμμα της Γενικής Κυ-**

3. Αναφέρεται εδώ ότι τα στοιχεία του Προϋπολογισμού του 2007 δεν στηρίζονται στην αναθεώρηση του ΑΕΠ που έχει προταθεί από το ΥΠΟΙΟ.

βέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ εκτιμάται στο 2,6% για το 2006, έναντι 5,1% το 2005 και το **χρέος** στο 104,1% του ΑΕΠ, έναντι 107,5% το 2005. Ωστόσο, το έλλειμμα της Κεντρικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ παραμένει αρκετά υψηλό (4,4%).

- ▶ Ο στόχος του Προϋπολογισμού ήταν τα έσοδα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων να αυξηθούν κατά 26,2% και οι δαπάνες να περιοριστούν σε αύξηση 11,7%. Σήμερα, τα ίδια έσοδα και οι εισροές από την ΕΕ εκτιμώνται αυξημένες κατά 38,3% το 2006 και μαζί με τη μικρότερη από την προϋπολογισθείσα αύξηση των δαπανών του ΠΔΕ κατά 8,8% συνιστούν έναν από τους βασικούς λόγους της μείωσης του ελλείμματος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

2.2.3 Προϋπολογισμός 2007

Το 2007, αν και ο Προϋπολογισμός δεν αλλάζει τα δεδομένα της δημοσιονομικής πολιτικής, φαίνεται να ακολουθεί πιο διστακτικά βήματα, κάτι που ίσως οδηγήσει σε πιο περιορισμένη συμβολή στην προώθηση της δημοσιονομικής εξυγίανσης. Η εκτίμηση αυτή βασίζεται σε τρία δεδομένα: πρώτον, στη σχετικά βραδύτερη μείωση του ελλείμματος ως ποσοστό του ΑΕΠ, δεύτερον, στην επίσης σχετικώς βραδεία μείωση του χρέους και, τρίτον και σημαντικότερο, στην ταχύτερη άνοδο των πρωτογενών δαπανών. Ο επεκτατικός δηλαδή χαρακτήρας του και οι μικρότερες βελτιώσεις που αναμένονται αποτελούν ενδείξεις μάλλον αποδυνάμωσης της προσπάθειας. Αναλυτικότερα:

Η προσπάθεια για δημοσιονομική εξυγίανση συνεχίζεται, με μεσοπρόθεσμο στόχο ισοσκελισμένους ή ελαφρά πλεονασματικούς προϋπολογισμούς μέχρι το 2012, όπως άλλωστε απαιτείται στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης της Ε.Ε.. Για το 2007 προβλέπεται ότι το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης θα περιορισθεί στο 2,4% του ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος στο 100,1%.

Οι παραπάνω μεταβολές βασίζονται σε πρόβλεψη για αύξηση του ΑΕΠ το 2007 κατά 7,1% σε τρέχουσες τιμές. Με βάση την πρόβλεψη αυτή τα **συνολικά καθαρά έσοδα** της Κεντρικής Κυβέρνησης προϋπολογίζεται να αυξηθούν κατά 6,2% (2,9 δισεκ. ευρώ) σε σχέση με το 2006. Πιο συγκεκριμένα, τα έσοδα από τη φορολόγηση των φυσικών προσώπων αναμένεται να αυξηθούν με ρυθμό χαμηλότερο από αυ-

τόν του 2006 (6,8% έναντι 9,7%), λόγω της μείωσης των φορολογικών συντελεστών και της αύξησης του αφορολόγητου ορίου. Σημαντική ωστόσο είναι η αύξηση που αναμένεται στα έσοδα από την έμμεση φορολογία (κατά 8,8%). Η αύξηση αυτή είναι σημαντικά ταχύτερη από την άνοδο του ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές, ενώ γενικότερα, το 2007, η ελαστικότητα του συνόλου των φορολογικών εσόδων έναντι του ΑΕΠ είναι αρκετά υψηλότερη από εκείνη που εκτιμάται για την περίοδο 2004-2006 (1,01 το 2007 έναντι 0,85-0,88 την περίοδο 2004-2006). Η αυξημένη ελαστικότητα των φορολογικών εσόδων βασίζεται προφανώς στην εκτίμηση περιορισμού της φοροδιαφυγής, γεγονός που ενέχει αυξημένες αβεβαιότητες.

Οι **δαπάνες** του Τακτικού Προϋπολογισμού προβλέπεται να αυξηθούν κατά 6,3%, δηλαδή με διπλάσιο ρυθμό απ' ό,τι αυξήθηκαν το 2006 (3,1%). Ταχύτερα σε σχέση με το 2006 θα αυξηθούν και οι πρωτογενείς δαπάνες (7,4% έναντι 5,3%), με κύρια κατεύθυνση, την ενίσχυση του κοινωνικού κράτους και την αύξηση των επιχορηγήσεων των ασφαλιστικών ταμείων. Υπενθυμίζεται ότι το 42,3% της αύξησης των δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού πλην των χρεολυσίων οφείλεται στις δαπάνες για μισθούς και συντάξεις και το 38,3% στην αύξηση των επιχορηγήσεων των ασφαλιστικών ταμείων. Είναι φανερή επομένως η προσπάθεια κυρίως αύξησης των εσόδων, ενώ οι πρωτογενείς δαπάνες φαίνονται τελείως ανελαστικές και αυξάνονται ταχύτερα από το 2006.

Όσον αφορά στο **δημόσιο χρέος**, εκτιμάται μείωσή του σε 100,1% του ΑΕΠ το 2007 από 104,1% του ΑΕΠ το 2006. Σε ονομαστικούς όμως όρους, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης αναμένεται ότι θα αυξηθεί κατά 6,5 δισεκ. ευρώ σε σχέση με το 2006. Έτσι, παρά τις ευνοϊκές συνθήκες που διαμορφώνονται από την ισχυρή ανάπτυξη της χώρας και τα χαμηλά επιτόκια, η μείωση του χρέους, δεν είναι ανάλογα ταχεία. Μια ενδεχόμενη επιβράδυνση της ελληνικής οικονομίας, αύξηση των επιτοκίων ή κάμψη του πληθωρισμού που επιβραδύνει την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, θα επαναφέρουν στην επιφάνεια το πρόβλημα του δημοσίου χρέους και η προσέγγισή του τότε θα είναι ακόμη πιο δύσκολη.

Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι σταθερή και βιώσιμη βελτίωση της δημοσιονομικής κατάστασης επιτυγχάνεται μόνο με αυστηρό έλεγχο και σταδιακή μείωση των πρωτογενών δαπανών.⁴ Ο περιορισμός των πρωτογενών δαπανών είναι σαφώς δύσκολο εγχείρημα, αφού απαιτεί πριν από όλα αξιολόγηση και αναδιάρθρωση όλων των κατηγοριών τους.

4. Η πρόσφατη Έκθεση του ΔΝΤ αναφέρει χαρακτηριστικά: «Η δημοσιονομική σταθεροποίηση πρέπει να εστιασθεί στον έλεγχο των πρωτογενών δαπανών, αφήνοντας έτσι περιθώρια για τις απαιτούμενες επενδύσεις υποδομής και τη μείωση των φόρων. Εξάλλου, όπως δείχνει η διεθνής εμπειρία, ο περιορισμός των πρωτογενών δαπανών μεγιστοποιεί την πιθανότητα διατηρήσιμης δημοσιονομικής προσαρμογής».

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2

Κρατικός Προϋπολογισμός

(ποσά σε εκατ. €)

	2005	2006		2007	Μεταβολή (%)	
	Ετήσιες πραγμ/σεις	Προϋπ/σμος	Ετήσιες πραγμ/σεις	Προϋπ/σμος	06/05	07/06

Τακτικός προϋπολογισμός

1. Καθαρά έσοδα	42.206	46.550	46.293	49.170	9,7	6,2
α. Τακτικά Έσοδα	44.760	47.650	47.913	51.370	7,0	7,2
β. Μη τακτικά έσοδα		1.100	772			
γ. Επιστροφές φόρων	2.554	2.200	2.392	2.200	-6,3	-8,0
2. Δαπάνες	48.686	50.190	50.194	53.360	3,1	6,3
α. Πρωτογενείς δαπάνες	38.566	40.590	40.605	43.610	5,3	7,4
β. Τόκοι	9.774	9.600	9.589	9.750	-1,9	1,7
γ. Μη επαναλαμβανόμενες δαπάνες ⁽¹⁾	345					

Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Έσοδα	2.686	3.490	3.714	3.890	38,3	4,7
Δαπάνες	7.524 ⁽²⁾	8.400	8.184	8.750	8,8	6,9

Έλλειμμα ΚΠ (% ΑΕΠ)	-11.318 -6,2	-8.550 -4,4	-8.371 -4,35	-9.050 -4,3	-26,0	-8,1
------------------------	-----------------	----------------	-----------------	----------------	-------	------

* Προσωρινά στοιχεία Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους

(1) Αφορά τακτοποίηση παλαιότερης οφειλής του Ελληνικού Δημοσίου προς την ΑΤΕ

(2) Στα ανωτέρω ποσά περιλαμβάνονται και κονδύλια ύψους 141 εκατ. ευρώ του 2004 και 17 εκατ. ευρώ του 2005 τα οποία ενώ έχουν εκταμιευθεί δεν είχαν εκδοθεί τα σχετικά συμφηφιστικά εντάλματα.

Πηγή: ΥΠΟΙΟ, Κρατικός Προϋπολογισμός 2007, Νοέμβριος 2006 και Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Πορεία Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού 2006, Αρ. Δελτίου 12, Δεκέμβριος 2006 (Ετήσιες Πραγμ/σεις 2006). Επεξεργασία ΙΟΒΕ.

Επιπλέον, είναι δεδομένος ο καθοριστικός ρόλος των δαπανών κοινωνικής πρόνοιας στη δημοσιονομική διαχείριση, οι οποίες θα διευρύνονται με ταχείς ρυθμούς τα επόμενα χρόνια, για τους γνωστούς δημογραφικούς λόγους, περιορίζοντας ακόμη περισσότερο τα περιθώρια της δημοσιονομικής πολιτικής. Στην τελευταία έκθεση του ΔΝΤ για την Ελλάδα, αναφέρεται ότι τα κόστη κοινωνικής πρόνοιας θα αυξηθούν περίπου στο 10,5% του ΑΕΠ μέχρι το 2050⁵. Η προτεραιότητα στον τομέα αυτόν είναι συνεπώς δεδομένη και η ανάγκη ανάληψης δράσης επιτακτική και για δημοσιονομικούς λόγους.

Συμπερασματικά ο Προϋπολογισμός του 2007 είναι περισσότερο διαχειριστικός και λιγότερο τολμηρός σε σχέση με τον προηγούμενο, ειδικά στον έλεγχο των δαπανών. Αν και ανταποκρίνεται στον στόχο του περιορισμού του ελλείμματος κάτω του 3%, δεν φαίνεται να εμπεριέχει εκείνα τα μέτρα που θα διασφάλιζαν τη μόνιμη δημοσιονομική εξυγίανση

και δεν αντανakλά ουσιαστικές διαρθρωτικές αλλαγές. Δεν εμπεριέχει βασικές μεταρρυθμίσεις που είχαν εξαγγελθεί (Εισηγητική Έκθεση 2006) για την αναμόρφωση του συστήματος κατάρτισης του ίδιου του Προϋπολογισμού, ενώ στρατηγικές επιλογές, όπως η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δαπανών στους τομείς της παιδείας και των επενδύσεων υποδομής, δεν φαίνεται να υποστηρίζονται έντονα.

Με δεδομένο ότι ο υψηλός ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας εξακολουθεί να προέρχεται από την ισχυρή ιδιωτική κατανάλωση και έκτακτους παράγοντες, τίθεται εν αμφιβόλω η διατηρησιμότητά του για τα επόμενα χρόνια. Έτσι η προσπάθεια μείωσης του ελλείμματος στρέφεται στη συγκράτηση των επενδυτικών δαπανών. Ο περιορισμός τους όμως δε συνάδει με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, το έλλειμμα της κεντρικής κυβέρνησης σε απόλυτα μεγέθη θα αυξηθεί, αντιστρέφοντας την τάση των δύο τελευταίων ετών, όπου παρου-

5. IMF Country Report No. 07/26, January 2007

σίαζε σημαντική μείωση, ενώ η ανάγκη δημιουργίας πρωτογενών πλεονασμάτων, που θα κατευθύνονται στη μείωση του δημοσίου χρέους, εν όψει μάλιστα πιθανών κινδύνων από το ασφαλιστικό πρόβλημα της χώρας και την άνοδο των επιτοκίων, παραβλέπεται πλήρως.

Εξάλλου, λόγω του ότι τα προβλεπόμενα μεγέθη του προϋπολογισμού συνιστούν μικρές μόνο βελτιώσεις έναντι του

2006, είναι σαφές ότι η εκτέλεσή του θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα συνεπής για να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί. Ωστόσο, το γεγονός ότι το 2007 είναι προεκλογικό έτος, σε συνδυασμό με τη «χαλαρότητα» ιδιαίτερα ως προς τη συγκράτηση των δαπανών που παρατηρείται σε αντίστοιχες περιόδους του εκλογικού κύκλου, δημιουργεί αυξημένη αβεβαιότητα για την αυστηρή τήρηση των ορίων που έχουν τεθεί.

III. Οι Επιδόσεις και οι Προοπτικές της Ελληνικής Οικονομίας

3.1 Μακροοικονομικές Εξελίξεις

3.1.1 Εξελίξεις το 2006⁶

Οι επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας κατά το 2006, όπως αποτυπώνονται σε βασικά μακροοικονομικά μεγέθη είναι σαφώς ικανοποιητικές. Ο ρυθμός ανάπτυξης ξεπέρασε κάθε πρόβλεψη εθνικού ή διεθνή φορέα και ενώ είχε εκτιμηθεί από το ΥΠΟΙΟ εντός του 2006 ότι ενδεχομένως να προσεγγίσει το 4%, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα οικονομολογικά στοιχεία επιταχύνθηκε στο 4,3%, έναντι 3,7% το 2005. Υπενθυμίζεται ότι οι αρχικές εκτιμήσεις των διεθνών οργανισμών αναφέρονταν σε ανάπτυξη περί το 3,3-3,4%. Συμπληρώνεται επομένως μια εκτεταμένη περίοδος (διαρκεί ήδη 14 χρόνια) ισχυρής και αδιάτακτης ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, ενώ τα τελευταία δέκα χρόνια, η Ελλάδα είναι μια από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες της ζώνης του ευρώ. Οι επιδόσεις αυτές επιτεύχθηκαν με κινητήρια δύναμη την εγχώρια ζήτηση, η οποία συνεισέφερε το 2006 πάνω από πέντε ποσοστιαίες μονάδες στην οικονομική ανάπτυξη, τροφοδοτούμενη εκτός από την κατανάλωση, και από τη σημαντική ανάκαμψη των επενδύσεων.

Πράγματι το 2006 χαρακτηρίστηκε από σημαντική ανάκαμψη των συνολικών ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου, ο ρυθμός αύξησης των οποίων ξεπέρασε το 12% έναντι σχεδόν μηδενικής αύξησης το 2005. Η άνοδος αυτή συνδέεται με: α) τη μεγάλη αύξηση των επενδύσεων σε κατοικίες, οι οποίες μετά την πτώση της διετίας 2004-2005, ανέκαμψαν το 2006 και αυξήθηκαν με ρυθμό άνω του 30%, β) τη σημαντική άνοδο και συμβολή των επιχειρηματικών επενδύσεων, με μέσο ρυθμό ανόδου της τάξεως του 8,6% (από 1,5% το 2005) αν και οι επενδύσεις των

δημόσιων επιχειρήσεων μειώθηκαν και γ) ανάκαμψη των δημόσιων επενδύσεων, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 7,6%, ύστερα από το δραστικό περιορισμό τους το 2005. Οι δαπάνες του ΠΔΕ δείχνουν αύξηση κατά 8,8% σε τρέχουσες τιμές το 2006 έναντι μείωσης κατά 21,1% τον προηγούμενο χρόνο. Πρέπει να σημειωθεί ότι το ευνοϊκό κλίμα στην επενδυτική δραστηριότητα το 2006 έχει καταγραφεί με ευκρίνεια στις έρευνες οικονομικής συγκυρίας του ΙΟΒΕ, όπου επιπλέον επισημαίνεται ότι στην κατεύθυνση της τόνωσης των επενδύσεων συνέβαλε και η οικονομική πολιτική, με μέτρα όπως π.χ. ο νέος αναπτυξιακός νόμος και ο νόμος για τις συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα.

Από την άλλη πλευρά, η ιδιωτική κατανάλωση επιταχύνθηκε στο 3,9% το 2006 (3,4% το 2005), τροφοδοτούμενη από την αύξηση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, την ταχύτερη αύξηση της μισθωτής απασχόλησης και την επέκταση της καταναλωτικής πίστης. Το σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον, τα σχετικά χαμηλά ακόμα επιτόκια και η απελευθέρωση του πιστωτικού συστήματος εξακολούθησαν να επηρεάζουν θετικά τις προσδοκίες των καταναλωτών, με αποτέλεσμα την προσφυγή τους στο δανεισμό που διατηρεί σε υψηλά επίπεδα την ιδιωτική κατανάλωση.

Η συμβολή του εξωτερικού τομέα στην ανάπτυξη ήταν αρνητική κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες μετά τη θετική συμβολή του 2005. Ο ρυθμός αύξησης των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (9,8% έναντι πτώσης -2,1% το 2005) είναι σχεδόν κατά τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερος του ρυθμού ανόδου της εγχώριας τελικής ζήτησης και πέντε μονάδες από τις προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών στο ΠΣΑ (2005-2008). Από την άλλη πλευρά, αν

6. Πρέπει να σημειωθεί ότι το 2006 ολοκληρώθηκε η αναθεώρηση του συστήματος των εθνικών λογαριασμών, από την οποία προέκυψε μια σημαντική αύξηση του ΑΕΠ κατά 25,7%. Η αύξηση οφείλεται, στις περισσότερες περιπτώσεις, σε νέες μεθοδολογικές προσεγγίσεις στον τρόπο υπολογισμού του προϊόντος των επιμέρους τομέων της οικονομίας και στην αλλαγή των πηγών. Με τη νέα μεθοδολογία φαίνεται να ενσωματώνεται στο επίσημο ΑΕΠ ένα μεγάλο μέρος της παραοικονομίας, δηλαδή, του μη καταγραφόμενου τμήματος της οικονομικής δραστηριότητας, το οποίο, με βάση τους ισχύοντες λογιστικούς κανόνες, θα έπρεπε να καταγράφεται. Ωστόσο είναι βέβαιο ότι το υψηλό ποσοστό αύξησης που προκύπτει δεν αντικατοπτρίζει αναγκαστικά δραστηριότητες που αποκρύπτονται σκοπίμως ή φοροδιαφεύγουν, αλλά σε μεγάλο βαθμό οφείλεται σε μεθοδολογικές αδυναμίες της στατιστικής οργάνωσης, η οποία δεν κατέγραφε μέχρι πρόσφατα υπαρκτές και νόμιμες δραστηριότητες. Σύμφωνα με το ΙΟΒΕ, το μεγάλο ύψος της αναθεώρησης είναι περισσότερο ένας αδρός δείκτης των αδυναμιών της στατιστικής μας οργάνωσης και λιγότερο μια πειστική ένδειξη για το μέγεθος των δραστηριοτήτων που σκόπιμα αποκρύπτονται.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1

Σύγκριση Προβλέψεων για Επιλεγμένους Οικονομικούς Δείκτες για τα Έτη 2005 - 2008

(σε σταθερές αγοραίες τιμές 1995, ετήσιες % μεταβολές)

	ΥΠΟΙΟ				ΕΕ				ΟΟΣΑ				ΔΝΤ			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
ΑΕΠ	3,7	4,0	3,9	4,0	3,7	3,8	3,7	3,7	3,7	4,0	3,8	3,8	3,7	4,1	3,8	3,5
Τελική Ζήτηση	:	:	:	:	2,5	4,4	4,0	4,0	2,1	4,4	4,1	3,9	2,4	4,7	4,0	3,4
Ιδιωτ. Κατανάλωση	3,7	3,8	3,7	3,7	3,7	3,4	3,2	3,0	3,7	3,6	3,5	3,5	3,7	3,9	3,4	2,8
Ακαθ. Επενδ. Παγίου Κεφαλαίου	-1,4	9,1	7,7	7,7	-1,4	6,3	6,2	5,4	-1,4	7,1	6,1	5,8	0,2	8,2	7,0	:
Ανεργία (%)	10,4	9,2	8,2	7,4	9,8	9,3	8,9	8,6	10,4	9,6	9,2	8,8	9,9	9,0	8,8	8,6
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	3,7	3,7	3,2	3,0	3,7	3,6	3,2	3,3	3,7	3,2	3,1	3,1	3,4	3,4	3,3	3,3
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-5,2	-2,6	-2,4	-1,8	-5,2	-2,6	-2,6	-2,4	-5,1	-2,6	-2,6	-2,6	-4,2	-2,2	-2,0	-1,9
Ακαθ. Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	107,5	104,1	100,1	95,9	107,5	104,8	101,0	96,4	:	:	:	:	85	83	80	78

Πηγή: Επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας & ανάπτυξης 2006-2009, ΥΠΟΙΟ, Δεκέμβριος 2006, European Commission, Economic forecasts, Autumn 2006, OECD Economic Outlook No 80 Preliminary edition, November 2006, Κρατικός Προϋπολογισμός για το 2007, Εισηγητική Έκθεση, Νοέμβριος 2006. IMF Country report 07/26 January 2007

και οι εξαγωγές αγαθών επιταχύνθηκαν στο 11% από 8,2% το 2005) και οι εξαγωγές υπηρεσιών ανέκαμψαν με άνοδο κατά 1,4% (-0,1% το 2005), κινήθηκαν συνολικά σε χαμηλότερα επίπεδα από τις εισαγωγές. Ως αποτέλεσμα, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (σύμφωνα με τις στατιστικές της ΤτΕ) διαμορφώθηκε στο 12,1% του ΑΕΠ (από 8,1% το 2005), ενώ σε εθνικολογιστική βάση (ΕΣΥΕ) στο 10,8% (έναντι 9,2% του ΑΕΠ το 2005).

Η ισχυρή ανάπτυξη φαίνεται να συνέβαλε ως ένα βαθμό στη μείωση του ποσοστού ανεργίας στο 9,2% (10,4% το 2005), ενώ σημαντική διαρθρωτική μεταβολή στην αγορά εργασίας αποτελεί το γεγονός ότι η ελαστικότητα της απασχόλησης ως προς το ΑΕΠ αυξήθηκε από 0,297 σε 0,354. Αυτό σημαίνει ότι η ανάπτυξη συνοδεύεται από θετικές επιδράσεις και σε όρους απασχόλησης.

3.1.2 Προβλέψεις για το 2007

Το 2007 η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας εκτιμάται ότι μπορεί να συνεχισθεί με τους ίδιους ταχείς ρυθμούς στην περιοχή του 4%. Το εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον παραμένει ευνοϊκό και η εγχώρια ζήτηση διατηρεί τη δυναμική της, με ισχυρή ιδιωτική κατανάλωση και αυξημένες ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις. Στον εξωτερικό τομέα, το

θετικό παγκόσμιο κλίμα στο διεθνές εμπόριο εκτιμάται ότι θα συνεχιστεί, αν και πιθανώς με επιβραδυνόμενους ρυθμούς, η διεθνής ζήτηση θα διευρυνθεί με θετικές επιδράσεις και στις εξαγωγές της ελληνικής οικονομίας.

Η ιδιωτική κατανάλωση, θα διατηρήσει τη δυναμική της και θα παραμείνει το στοιχείο της ζήτησης με τη μεγαλύτερη συμβολή στην άνοδο του ΑΕΠ. Η αύξηση των καταναλωτικών δανείων, η συνέχεια της ανόδου της αξίας των περιουσιακών στοιχείων των νοικοκυριών, οι διαφαινόμενες ευνοϊκές προοπτικές στη μισθωτή απασχόληση και η αύξηση των μέσων πραγματικών αποδοχών των μισθωτών, εκτιμάται ότι θα διατηρήσουν την ιδιωτική κατανάλωση και το τρέχον έτος στα επίπεδα του 2006. Από την άλλη πλευρά, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανόδου της δημόσιας κατανάλωσης, σύμφωνα με το Επικαιροποιημένο ΠΣΑ 2006-2009 προβλέπεται να επιβραδυνθεί στο 1,1% το 2007.

Σε ό,τι αφορά τις επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, η αύξησή τους προβλέπεται μικρότερη σε σχέση με το 2006, κυρίως λόγω της υποχώρησης των παροδικού χαρακτήρα υψηλών κατά το 2006 επενδύσεων σε κατοικίες. Ο ρυθμός ωστόσο αύξησής τους θα παραμείνει ικανοποιητικός (5%), υποβοηθούμενος, σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος, από την άνοδο του τρέχοντος εισοδήματος των νοικοκυριών, από τις προσδοκίες για τα μελλοντικά εισοδήματα και από τη διατή-

ρηση του ρυθμού αύξησης των στεγαστικών δανείων σε υψηλά επίπεδα.⁷ Άλλωστε οι προβλέψεις για την απασχόληση δείχνουν αύξηση με μέσο ετήσιο ρυθμό περί το 1,6% την περίοδο 2007-2009 και την ανεργία να υποχωρεί κάτω από το επίπεδο του 9%. Οι μισθοί, αν και θα αυξηθούν λιγότερο απ' ό,τι το 2006, θα συνεχίσουν να αυξάνονται περισσότερο από τον πληθωρισμό, ενώ σε πραγματικούς όρους η αύ-

ξηση τους εκτιμάται ελαφρώς ταχύτερη από την άνοδο της παραγωγικότητας.

Ελαφρά επιτάχυνση θα σημειώσουν το 2007 οι επιχειρηματικές επενδύσεις και ο ρυθμός ανόδου τους θα διαμορφωθεί οριακά πάνω από το 8%. Η καλή χρηματοοικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων, οι ευνοϊκές χρηματοδοτικές

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2

Εγχώρια Δαπάνη και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν – Εκτιμήσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής

(σε σταθερές αγοραίες τιμές έτους 1995)

	2005	2006	2007	2008
Ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές				
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	3,7	3,8	3,7	3,7
Ιδιωτική Κατανάλωση	3,7	3,4	3,2	3,0
Δημόσια Κατανάλωση	3,1	1,9	1,7	3,8
Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	-1,4	6,3	6,2	5,4
Εξοπλισμός	0,5	5,6	6,2	5,8
Τελική Ζήτηση	2,5	4,4	4,0	4,0
Εξαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών	2,9	6,6	5,9	5,6
Εισαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών	-1,2	6,3	5,1	4,9
Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα	2,5	4,9	3,7	3,8
Απασχόληση	1,3	1,4	1,3	1,3
Αποδοχές Εργαζομένων κατά Κεφαλή	6,5	5,9	5,0	5,0
Πραγματικό Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας	0,4	-0,1	-0,6	-0,8
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	3,7	3,6	3,2	3,3
Αποπληθωριστής Ιδιωτικής Κατανάλωσης	3,7	3,5	3,0	3,1
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	3,5	3,3	3,3	3,3
Συμβολή στη μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ				
Εγχώρια Ζήτηση	2,7	4,2	4,0	4,0
Καθαρές Εξαγωγές	1,0	-0,5	-0,3	-0,3
Αποθέματα σε κατοικίες	0,0	0,1	-0,1	0,0
Σε ποσοστό του ΑΕΠ				
Εμπορικό Ισοζύγιο	-16,2	-16,9	-16,6	-16,3
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης	-5,2	-2,6	-2,6	-2,4
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	-9,2	-8,5	-8,0	-7,5
Ακαθάριστο Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	107,5	104,8	101,0	96,4
Σε ποσοστό				
Ανεργία (% του εργατικού δυναμικού)	9,8	9,3	8,9	8,6
Ρυθμός Αποταμίευσης Νοικοκυριών (ακαθάριστη αποταμίευση προς ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα)	6,6	4,4	3,6	3,3

Πηγή: European Commission, Economic Forecasts, Autumn 2006

7. Νομισματική Πολιτική 2006-2007, Τράπεζα της Ελλάδος, Φεβρουάριος 2007, Έκθεση Διοικητή για το 2006, Απρίλιος 2007.

συνθήκες με τα χαμηλά μακροπρόθεσμα επιτόκια κορηγήσεων και η αναμενόμενη ικανοποιητική εξέλιξη της εγχώριας και διεθνούς ζήτησης συνηγορούν σε αυτή την πρόβλεψη, ενώ θετικά επηρεάζεται το επενδυτικό κλίμα και από τα κίνητρα του νέου επενδυτικού νόμου, την υλοποίηση έργων μέσω ΣΔΙΤ, τις εξαγγελόμενες διαρθρωτικές κινήσεις και μεταρρυθμίσεις. Τέλος, οι δημόσιες επενδύσεις, σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού, προβλέπεται ότι το 2007 θα αυξηθούν κατά 8% (τρέχουσες τιμές).

Στον εξωτερικό τομέα, η Ε. Επιτροπή προβλέπει για το 2007 επιβράδυνση τόσο των εξαγωγών, όσο και των εισαγωγών (από ρυθμό 6,6% και 6,3% αντίστοιχα το 2006, σε 5,9% και 5,1% το 2007). Ευοίωνες είναι οι προβλέψεις του ΔΝΤ, το οποίο εκτιμά ότι οι εξαγωγές θα επιταχυνθούν, ενώ ταυτόχρονα θα επιβραδυνθούν σημαντικά οι εισαγωγές. Το ΥΠΟΙΟ, αν και εκτιμά ότι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και το άνοιγμα της Ελλάδας στις Βαλκανικές χώρες θα οδηγήσουν σε ακόμη περισσότερες εξαγωγές το 2007 (ρυθμός αύξησης εξαγωγών 6,5% από 5,1% το

2006), σε αντίθεση με την Ε. Επιτροπή και το ΔΝΤ, προβλέπει και επιτάχυνση των εισαγωγών σε αγαθά και υπηρεσίες τα επόμενα δύο έτη κατά 7,2% ετησίως λόγω ισχυρής εγχώριας ζήτησης και αυξημένων επενδύσεων. Ήδη η αύξηση των ελληνικών εξαγωγών τους πρώτους μήνες του 2007 ξεπερνά το 8%, τάση που προβλέπεται να διατηρηθεί σε όλο το έτος. Ωστόσο και οι τρεις φορείς συγκλίνουν στο ότι ο εξωτερικός τομέας της ελληνικής οικονομίας θα έχει έστω και οριακά αρνητική επίδραση στη μεταβολή του ΑΕΠ τα επόμενα χρόνια (μικρότερη όμως αρνητική επίδραση απ' ό,τι είχε το 2006) και ότι το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών θα περιοριστεί κάτω από το 10% του ΑΕΠ.

3.1.3 Το Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης

Το Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης 2006-2009 (Δεκέμβριος 2006) προβλέπει ότι η πορεία ισχυρής ανάπτυξης στην οποία κινείται η ελληνική οικονομία

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3

Συγκεντρωτικός Πίνακας Μακροοικονομικών Μεγεθών

	1996-2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ετήσιες % μεταβολές						
ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές)	4,0	3,7	4,0	3,9	4,0	4,1
Ιδιωτική Κατανάλωση	3,3	3,7	3,8	3,7	3,7	3,7
Δημόσια Κατανάλωση	3,3	3,1	2,1	1,1	0,7	0,7
Ακαθ. Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	8,5	-1,4	9,1	7,7	7,7	7,8
Εξαγωγές	6,8	3,0	5,1	6,5	7,3	7,6
εκ των οποίων αγαθά	1,4	8,2	12,0	9,0	8,5	8,6
Εισαγωγές	7,4	-1,2	6,5	7,0	7,3	7,4
εκ των οποίων αγαθά	6,7	-0,1	6,6	6,9	7,1	7,3
Απασχόληση	1,0	1,3	1,7	1,8	1,8	1,8
Ποσοστό Ανεργίας	10,9	10,4	9,2	8,2	7,4	6,5
Πληθωρισμός	3,7	3,5	3,2	3,0	2,8	2,6
% ΑΕΠ						
Εμπορικό Ισοζύγιο	-15,8	-16,2	-16,6	-16,7	-16,7	-16,7
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών	-6,9	-9,2	-10,8	-9,5	-9,2	-8,8
Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης	-5,5	-5,2	-2,6	-2,4	-1,8	-1,2
Χρέος Γεν. Κυβέρνησης	109,9	107,5	104,1	100,1	95,9	91,3

Πηγή: ΥΠΟΙΟ, Επικαιροποιημένο ΠΣΑ 2006-2009, Δεκέμβριος 2006

τα τελευταία χρόνια θα διατηρηθεί και στην επόμενη τριετία (2007-2009) με ρυθμούς κοντά στο επίπεδο του 4,0%.

Η πρόβλεψη αυτή στηρίζεται στην υπόθεση ότι το εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον θα παραμείνει ευνοϊκό και η εγχώρια ζήτηση θα διατηρήσει τη δυναμική της, με ισχυρή ιδιωτική κατανάλωση και αυξημένες ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις. Οι ιδιωτικές επενδύσεις προβλέπεται να αυξάνονται κατά 8,2% κατά μέσο όρο σε σταθερές τιμές, ενώ ο αντίστοιχος ρυθμός αύξησης των επενδύσεων σε εξοπλισμό θα είναι 8,1%. Οι θετικές εκτιμήσεις στον τομέα των επενδύσεων στηρίζονται στην υλοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που το ΥΠΟΙΟ προωθεί και σε μέτρα που θα βελτιώσουν περαιτέρω την επίδοση των επιχειρήσεων, όπως ο νέος επενδυτικός νόμος, το θεσμικό πλαίσιο των Συμπράξεων του Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) και η σταδιακή μείωση των φορολογικών συσχετισμών.

Στον εξωτερικό τομέα, οι εξαγωγές προβλέπεται ότι θα συνεχίσουν να διευρύνονται με έναν μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης την τριετία 2007-2009 στην περιοχή του 7,1%. Από την άλλη πλευρά, η ισχυρή εγχώρια ζήτηση, η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος και οι υψηλοί ρυθμοί αύξησης των επενδύσεων θα έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 7,2% ετησίως.

Στα υπόλοιπα μεγέθη, προβλέπεται περαιτέρω αποκλιμάκωση του πληθωρισμού κάτω από το επίπεδο του 3%, μείωση της ανεργίας στο 6,5% μέχρι το 2009 και αύξηση της απασχόλησης κατά 1,8% ετησίως την τριετία 2007-2009. Ο ρυθμός αύξησης του ονομαστικού μοναδιαίου κόστους εργασίας αναμένεται να μειωθεί σταδιακά, από 4,2% το 2006 σε 2,6% το 2009.

Σε ότι αφορά τα δημοσιονομικά μεγέθη τέλος, το Υπουργείο προβλέπει ότι θα επιτύχει μείωση του ελλείμματος στο 2,4% του ΑΕΠ το 2007 και στο 1,8% του ΑΕΠ το 2008, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να αποκλιμακωθεί κάτω από το 100% του ΑΕΠ το 2008 (Πίνακα 3.3).

3.2 Εξελίξεις στους Βασικούς Τομείς Δραστηριότητας

3.2.1 Εισαγωγή

Στην ενότητα αυτή πραγματοποιείται μια συνοπτική χαρτογράφηση των βασικών διαρθρωτικών χαρακτηριστικών του

πρωτογενούς (Γεωργία- Αλιεία), δευτερογενούς (Ορυχεία – Λατομεία, Μεταποίηση, Ηλεκτρισμός – Φυσικό Αέριο – Νερό, Κατασκευές) και τριτογενούς τομέα (Εμπόριο – Υπηρεσίες) της ελληνικής οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα προσδιορίζεται η συμμετοχή του κάθε τομέα στο σύνολο της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής και της απασχόλησης, ενώ όσον αφορά στο δεύτερο γίνεται αναφορά και στη διάρθρωσή της ως προς τη θέση στο επάγγελμα, με αντίστοιχη απεικόνιση στους επιμέρους κλάδους που συνθέτουν κάθε τομέα. Τέλος, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των στοιχείων, αποδίδεται η εξέλιξη της οικονομικής δραστηριότητας κάθε κλάδου το 2006 με βάση διαθέσιμα στοιχεία της ΕΣΥΕ, αλλά και τις έρευνες οικονομικής συγκυρίας του ΙΟΒΕ.

3.2.2 Πρωτογενής Τομέας

Ο πρωτογενής τομέας αναφέρεται στο σύνολο του αγροτικού τομέα (γεωργία, θήρα, δασοκομία) και την αλιεία. Το μερίδιο της ακαθάριστης αξίας παραγωγής του στο σύνολο της οικονομίας περιορίζεται σταθερά τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα ενώ το 2000 κατείχε το 5,7% το 2006 να εκτιμάται στο 3,3%. Η μείωση της συμμετοχής του τομέα συνδέεται κυρίως με τη συρρίκνωση της γεωργίας και κτηνοτροφίας, που αντιπροσωπεύουν άλλωστε και το μεγαλύτερο τμήμα του. Αντίθετα η αλιεία διατηρεί σταθερό - αν και χαμηλό - το μερίδιό της στο σύνολο της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής της χώρας. Αντίστοιχη πτωτική πορεία εμφανίζει και η συμβολή του τομέα στη συνολική απασχόληση, με αποτέλεσμα το 2006 να φτάνει την κατώτερη τιμή της (12%). Σχεδόν στο σύνολο τους οι απασχολούμενοι στον πρωτογενή τομέα εργάζονται στη γεωργία και την κτηνοτροφία, ενώ στην πλειονότητά τους είναι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό. Το μερίδιό τους μάλιστα στο σύνολο των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό στη χώρα αγγίζει το 33,3%, ενώ στον πρωτογενή τομέα εργάζεται ένας σημαντικός αριθμός βοηθών σε οικογενειακή επιχείρηση (46,1% το μερίδιό τους στο σύνολο). Οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές του τομέα δείχνουν υποχώρηση, δεδομένου και του υψηλού μέσου όρου ηλικίας.

Οι εξελίξεις αυτές σε κάθε περίπτωση υπογραμμίζουν την ανάγκη νέων πιο σύγχρονων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στον αγροτικό τομέα, με στόχευση στο διεθνές περιβάλλον, ώστε να περιοριστεί και ο ισχυρός βαθμός εξάρτησης από τις κοινοτικές επιδοτήσεις. Επιπλέον, οι βιολογικές καλλιέργειες, αλλά και η ταχεία ανάπτυξη της παραγωγής πρώτων υλών για βιοκαύσιμα αποτελούν πεδία όπου υπάρχουν δυναμικά περιθώρια για ενίσχυση της αγροτικής δραστηριότητας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4**Σύνθεση Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας σε βασικές τιμές κατά κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας**

(τρέχουσες τιμές % συμμετοχή)

	2000	2001	2002*	2003*	2004*	2005*	2006*
Πρωτογενής Τομέας	5,7	5,6	5,4	5,1	4,4	4,0	3,3
Γεωργία, θήρα και δασοκομία	5,3	5,2	5,0	4,7	4,0	3,7	3,0
Αλιεία	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Δευτερογενής Τομέας	21,2	22,1	21,6	21,6	20,4	19,4	20,8
Ορυχεία και λατομεία	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3
Μεταποίηση	10,3	10,5	10,3	9,7	9,0	9,5	9,7
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού	2,2	2,4	2,3	2,4	2,3	2,2	2,3
Κατασκευές	8,2	8,7	8,4	9,1	8,7	7,3	8,5
Τριτογενής Τομέας	73,1	72,3	73,0	73,3	75,2	76,6	75,9
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευές οχημάτων και ειδών νοικοκυριού	12,4	12,7	12,7	12,7	12,8	13,5	13,3
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	9,2	9,9	10,0	9,6	10,0	10,3	10,4
Μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες	8,4	7,4	7,2	7,6	8,8	8,3	7,9
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	5,4	4,3	3,6	4,0	3,8	4,2	4,3
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και επιχειρηματικές δραστ.	15,5	15,5	15,8	15,6	15,1	15,2	15,1
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	7,3	7,4	7,6	7,1	7,7	7,3	7,3
Εκπαίδευση	4,4	4,2	4,6	5,0	4,8	4,6	4,6
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	4,7	5,1	5,0	5,1	4,9	5,5	5,7
Άλλες υπηρεσίες υπέρ του κοινωνικού συνόλου	5,3	5,3	5,9	6,1	6,8	6,9	6,7
Ίδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Σύνολο A17	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*προσωρινά στοιχεία

Σημείωση: Τα στοιχεία προέκυψαν μετά την αναθεώρηση του έτους βάσης, σύμφωνα με τον κανονισμό 2223/96 (ESA95)

Πηγή: ΕΣΥΕ

3.2.3 Δευτερογενής Τομέας

Ο δευτερογενής τομέας της οικονομίας περιλαμβάνει τους τομείς της Βιομηχανίας, όπου εντάσσεται η Μεταποίηση, τα Ορυχεία / Λατομεία και η παραγωγή Ηλεκτρισμού, Φυσικού Αερίου, Νερού – καθώς και οι Κατασκευές. Η συμβολή του τομέα με υψηλό ποσοστό στη συνολική ακαθάριστη αξία παραγωγής της οικονομίας την περίοδο 2002-2005 σταδιακά μειώνεται. Το 2005 σύμφωνα και με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, η συμβολή αυτή περιορίζεται στο 19,4% (22,1% το 2001). Η τάση αυτή το 2006 φαίνεται να αντιστρέφεται και να εκτιμάται αύξηση του μεριδίου του τομέα στο 20,8%,

κυρίως λόγω ενίσχυσης στις κατασκευές. Στο δευτερογενή τομέα απασχολείται ένα σημαντικό ποσοστό εργαζομένων που κατά μέσο όρο την περίοδο 1998-2006 κυμαίνεται περί το 22,7%. Το 2006 το ποσοστό αυτό μειώνεται οριακά στο 22% (22,4% το 2005), λόγω μείωσης του αριθμού των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό και των μισθωτών, τάση που υπερκέρασε την σχετική άνοδο στον αριθμό των αυτοαπασχολούμενων με προσωπικό και των βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση. Όπως είναι λογικό, η μεταποίηση είναι η σημαντικότερη κλαδική ομάδα του δευτερογενούς τομέα σε όρους απασχόλησης και αξίας παραγωγής, με τις κατασκευές να ακολουθούν. Αναλυτικότερα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5**Σύνθεση της Απασχόλησης κατά κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Πρωτογενής Τομέας	17,4	16,1	15,5	15,3	12,6	12,4	12,0
A. Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα και δασοκομία	17,1	15,8	15,1	15,0	12,3	12,1	11,7
B. Αλιεία	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Δευτερογενής Τομέας	22,6	23,0	22,8	22,5	22,5	22,4	22,0
Γ. Ορυχεία και λατομεία	0,5	0,5	0,5	0,3	0,3	0,4	0,4
Δ. Μεταποιητικές βιομηχανίες	13,9	14,1	13,8	13,2	13,2	12,8	12,6
E. Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου και νερού	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9
ΣΤ. Κατασκευές	7,2	7,5	7,6	8,1	8,1	8,4	8,1
Τριτογενής Τομέας	60,0	60,8	61,7	62,2	64,9	65,1	65,9
Z. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων, οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής και οικιακής χρήσης	17,1	17,1	17,3	17,2	17,3	17,8	17,7
H. Ξενοδοχεία και εστιατόρια	6,7	6,8	7,0	6,9	6,5	6,9	6,8
Θ. Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	6,2	6,3	6,0	6,1	6,3	6,1	6,3
I. Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	2,6	2,7	2,3	2,6	2,6	2,6	2,6
K. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και επιχειρηματικές δραστηριότητες	4,8	5,3	5,8	5,7	6,5	6,6	6,4
Λ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	7,4	7,4	7,4	7,6	8,2	7,8	8,6
M. Εκπαίδευση	6,1	6,4	6,4	6,7	7,3	7,1	7,4
N. Υγεία και κοινωνική μέριμνα	4,6	4,5	4,5	4,4	5,1	5,0	5,1
Ξ. Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου και άλλων υπηρεσιών κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα	3,2	3,2	3,7	3,6	3,6	3,5	3,4
O. Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	1,3	1,2	1,3	1,3	1,5	1,5	1,6

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνες Εργατικού Δυναμικού

Μεταποίηση

Την περίοδο 2000-2006 η μεταποίηση συνεισφέρει κατά μέσο όρο το 79% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής της Βιομηχανίας (πλην κατασκευών), ποσοστό που αντιστοιχεί περίπου στο 10% του συνόλου της οικονομίας. Το 2006 το ποσοστό αυτό διαμορφώνεται σε 9,7%, επίδοση ελαφρά ανώτερη του 2005. Η μεταποίηση αποτελεί το βασικότερο εργοδότη της οικονομίας και απασχολεί κατά μέσο όρο την περίοδο 1998-2006 το 16,4% των μισθωτών στο σύνολο της οικονομίας, δηλαδή το υψηλότερο μερίδιο εργαζομένων με σχέση εξαρτημένης μισθωτής εργασίας, ενώ ακολουθούν το εμπόριο και ο κλάδος «δημόσια διοίκηση, άμυνα και υποχρεωτική κοινωνική ασφάλι-

ση». Το 2006 ο αριθμός των απασχολούμενων αυξάνεται ελαφρά και φτάνει περίπου τις 563 χιλιάδες άτομα, τάση που οφείλεται σε άνοδο πρωτίστως των αυτοαπασχολούμενων με προσωπικό και δευτερευόντως των βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση, αυξήσεις που υπερβαίνουν τη μείωση των μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό.

Για την εικόνα της μεταποιητικής δραστηριότητας ενδεικτικά είναι τα στοιχεία του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής (ΕΣΥΕ) και του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών (ΙΟΒΕ). Το 2006 ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής αυξήθηκε κατά 0,8%, ανατρέποντας την αρνητική πορεία του προηγούμενου έτους. Η άνοδος της παραγωγής ήταν ταχύτερη το πρώ-

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6

Δείκτες Παραγωγής Ορυχείων, Μεταλλείων και Λατομείων

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2005/2004	2006/2005
Βιομηχανία	0,8	0,3	1,2	-0,9	0,5
Ορυχεία – Μεταλλεία Λατομεία	9,7	-5,2	0,3	-6,2	-2,2
Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	6,5	-3,4	1,6	-3,7	-6,0
Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου	-7,3	-24,5	3,0	-29,7	-7,1
Εξόρυξη μεταλλικών μεταλλευμάτων	20,7	-22,7	-2,5	4,6	-16,6
Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	12,1	1,0	-0,7	-11,0	8,6

Πηγή: ΕΣΥΕ

το εξάμηνο, ενώ στις βασικές κατηγορίες αγαθών επισημαίνεται τόνωση της παραγωγής ενδιάμεσων και κεφαλαιουχικών αγαθών, αλλά βραδύτερη έναντι του 2005 ενίσχυση σε διαρκή καταναλωτικά αγαθά. Αντίθετα, η παραγωγή μη διαρκών καταναλωτικών αγαθών περιορίζεται. Οι θετικές αυτές εξελίξεις αποτυπώνονται και στο οικονομικό κλίμα, το οποίο χαρακτηρίζεται ευνοϊκότερο του 2005, όπως φαίνεται στην άνοδο του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών (104,7 μονάδες το 2006 έναντι 95,7 το 2005). Η άνοδος αυτή στηρίζεται σε βελτίωση του επιπέδου παραγγελιών, στα κανονικά επίπεδα αποθεμάτων και στις ευνοϊκότερες προβλέψεις για την παραγωγή.

Οι εξελίξεις για τη μεταποίηση το 2006 παρουσιάζονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 4 της παρούσας έκθεσης, ενώ στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά οι χρηματοοικονομικές εξελίξεις στο σύνολο του δευτερογενούς τομέα (μεταποίηση, ορυχεία – λατομεία, ηλεκτρισμός φυσικό αέριο – νερό και κατασκευές).

Ορυχεία – Λατομεία

Ο τομέας Ορυχεία – Λατομεία το 2006 κατέχει μόλις το 0,3% της συνολικής ακαθάριστης αξίας παραγωγής του συνόλου της οικονομίας, ενώ σε αυτόν εργάζεται το 0,4% των απασχολούμενων στη χώρα. Η πλειονότητα των εργαζομένων στον τομέα είναι μισθωτοί (18200 το 2006).

Το 2006 ο δείκτης παραγωγής του τομέα, συνεχίζει την πτωτική πορεία του, αν και με βραδύτερο ρυθμό (-2,2% έναντι -6,2% το 2005). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στην επιβράδυνση της πτώσης στον κλάδο *Άντληση πετρελαίου*

και φυσικού αερίου (-7,1% έναντι -29,7% το 2005) και στην ενίσχυση της παραγωγικής δυναμικότητας στον κλάδο «άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες» (8,6% έναντι μείωσης κατά 11% το 2005). Στους υπόλοιπους κλάδους, την εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη και την εξόρυξη μεταλλικών μεταλλευμάτων, η εικόνα είναι δυσμενέστερη του 2005: στο μεν πρώτο η εξέλιξη του δείκτη είναι εντονότερα πτωτική λόγω της συνεχιζόμενης μείωσης της ζήτησης λιγνίτη, στο δε τελευταίο παρατηρείται αντιστροφή του κλίματος και πώση του δείκτη σε σχέση με την αύξηση του 2005 λόγω επανέναρξης της λειτουργίας των μεταλλείων Χαλκιδικής.

Ηλεκτρισμός – Φυσικό Αέριο – Νερό

Ο τομέας παραγωγής Ηλεκτρισμού, Φυσικού Αερίου και Νερού αντιπροσώπευε το 2006 το 2,3% του συνόλου της ακαθάριστης αξίας παραγωγής της χώρας, ενώ κυρίως λόγω της φύσης του κλάδου και της έντονα ολιγοπωλιακής μορφής του, οι 41 χιλιάδες εργαζόμενοι το 2006 ήταν κυρίως μισθωτοί (37700 το 2005).

Το 2006, η παραγωγή στον τομέα έμεινε σχεδόν στάσιμη, σε συνέχεια μιας πορείας επιβράδυνσης που έχει ξεκινήσει το 2004. Η άνοδος του δείκτη είναι μόλις 0,1% (έναντι 0,6% το 2005 και 1,4% το 2004) με τις εξελίξεις τους επιμέρους κλάδους του τομέα να χαρακτηρίζονται από ανομοιογένεια. Ειδικότερα, στην «παραγωγή – διανομή ηλεκτρικού ρεύματος» σημειώνεται αντιστροφή της ανοδικής πορείας των προηγούμενων χρονών και μείωση κατά 1,7%, κυρίως λόγω κάμψης της παραγωγής των λιγνιτικών μονάδων της ΔΕΗ. Αντίθετα στο κλάδο «παραγωγής και διανομής φυσικού αερίου» σημειώνεται έντονη αύξηση του δείκτη (16,9% έναντι

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7**Δείκτες Παραγωγής Ηλεκτρισμός - Φυσικό Αέριο - Νερό**

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2005/2004	2006/2005
Βιομηχανία	0,8	0,3	1,2	-0,9	0,5
Ηλεκτρισμός - Φυσικό Αέριο - Νερό	1,8	5,8	1,4	0,6	0,1
Παραγωγή και διανομή ηλεκτρικού ρεύματος	1,5	6,8	0,8	0,6	-1,7
Παραγωγή και διανομή φυσικού αερίου	4,7	13,2	9,9	6,1	16,9
Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού	2,8	-2,8	1,6	-1,7	2,6

Πηγή: ΕΣΥΕ

6,1% το 2005), καθώς συνεχίζεται η ανάπτυξη του αντίστοιχου δικτύου και η διεύρυνση της ζήτησης. Ανάκαμψη του δείκτη και ανοδική πορεία του όγκου παραγωγής παρατηρείται και στον τομέα συλλογής καθαρισμού και διανομής νερού (2,6% έναντι μείωσης κατά 1,7% το 2005).

Κατασκευές

Ο κλάδος των κατασκευών αποτελεί βασικό τομέα της ελληνικής οικονομίας με μεγάλη ανάπτυξη, κυρίως τα τελευταία χρόνια και ειδικότερα μετά το 2000. Η πορεία του συνδέθηκε άμεσα με τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων και την ανάγκη ανάπτυξης υποδομών, ενώ στην εξέλιξη του συνέβαλε καθοριστικά η απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων. Σύμφωνα με τα αναθεωρημένα στοιχεία της ΕΣΥΕ, για την περίοδο 2000-2006 η συμβολή του τομέα στο σύνολο της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής ανέρχεται σε ποσοστό περί το 8,4%. Το 2003 το ποσοστό αυτό φτάνει τη μέγιστη τιμή του και διατηρείται σε υψηλά επίπεδα και το 2004, κοντά στα οποία φαίνεται να επανέρχεται το 2006 (8,5%).

Η πλειονότητα των εργαζομένων στις κατασκευές είναι μισθωτοί (μισθός ή ημερομίσθιο), ενώ ακολουθεί η κατηγορία των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό, που αναφέρεται κυρίως σε τεχνίτες. Το 2006, σύμφωνα με στοιχεία από τις έρευνες εργατικού δυναμικού, ο αριθμός των εργαζομένων στον κλάδο περιορίζεται, καθώς η μείωση των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό και των μισθωτών ήταν εντονότερη της αύξησης των αυτοαπασχολούμενων με προσωπικό και των βοηθών σε οικογενειακή επιχείρηση.

Στοιχεία για την εξέλιξη του κλάδου το 2006 παρέχει ο δείκτης παραγωγής στις κατασκευές, ο αριθμός έκδοσης νέ-

ων οικοδομικών αδειών, καθώς επίσης και ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών. Στο πλαίσιο αυτό, το 2006 ο δείκτης παραγωγής στις κατασκευές αυξήθηκε έναντι του 2005 κατά 6,2%, ανατρέποντας την έντονα πτωτική πορεία του προηγούμενου έτους (-38,8%). Η βελτίωση του γενικού δείκτη οφείλεται πρωτίστως σε ενίσχυση του δείκτη παραγωγής έργων πολιτικού μηχανικού κατά 18,6% έναντι σημαντικής πτώσης το 2005 και δευτερευόντως στην αποδυνάμωση της πτωτικής πορείας του δείκτη παραγωγής οικοδομικών έργων (9,3% έναντι 15,3% το 2005). Ωστόσο, σημειώνεται μείωση στον αριθμό των νέων αδειών σε σχέση με το 2005, η οποία όμως οφείλεται στον μεγάλο αριθμό αδειών που εκδόθηκαν το 2005 ώστε να μην επιβαρυνθούν με το ΦΠΑ ακινήτων που επιβλήθηκε στη συνέχεια. Τέλος ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών κατέγραψε το 2006 σημαντική άνοδο (105,7 μονάδες έναντι 73,5 μονάδων το 2006), τάση που περί τα τέλη του έτους, αν και αποδυναμώνεται παραμένει έντονη. Κινητήρια δύναμη ενίσχυσης του δείκτη προσδοκιών αποτέλεσε η βελτίωση του προγράμματος εργασιών και οι θετικότερες προσδοκίες για αύξηση της απασχόλησης. Από την άλλη πλευρά όμως τα εμπόδια στην ομαλή διεξαγωγή της δραστηριότητας εμμένουν και το 2006.

3.2.4 Τριτογενής Τομέας

Ο τριτογενής τομέας αποτελεί το σημαντικότερο τμήμα της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας και κατέχει ένα διαρκώς διευρυμένο ποσοστό συμμετοχής στη συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία παραγωγής. Με βάση τα αναθεωρημένα στοιχεία του ΑΕΠ (2000-2006) ο τριτογενής τομέας λαμβάνει κατά μέσο όρο το 74% της συνολικής αξίας παραγωγής, ενώ το 2005 έφτασε τη μέγιστη τιμή της περιόδου (76,7%). Το μερίδιο αυτό, σύμφωνα με εκτιμήσεις της ΕΣΥΕ για το 2006, περιο-

ρίζεται οριακά σε 75,9%, κυρίως εξαιτίας της μείωσης κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες του μεριδίου που κατέχει ο κλάδος «μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες». Ο τριτογενής τομέας αποτελεί επίσης το βασικότερο εργοδότη της οικονομίας αφού κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2006 απασχολεί το 63% του συνόλου της απασχόλησης, ενώ είναι εμφανής και εδώ η έντονα ανοδική τάση διαχρονικά (65,9% του συνόλου το 2006 έναντι 58,9% το 1998). Οι 2,9 εκατ. εργαζόμενοι στο τομέα το 2006 είναι στην πλειονότητα τους μισθωτοί, ενώ σημαντικό μερίδιο κατέχουν και οι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό.

Εμπόριο

Ο κλάδος του εμπορίου αποτελεί βασικό τμήμα της επιχειρηματικής δραστηριότητας και τον σημαντικότερο κλάδο στον τομέα των υπηρεσιών. Το σύνολο του εμπορίου χωρίζεται σε χονδρικό εμπόριο, λιανικό εμπόριο και εμπορία αυτοκινήτων και ανταλλακτικών. Συνολικά κατέχει μερίδιο περί το 13,5% του συνόλου της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής, ενώ απασχολεί περίπου το 27% του συνόλου των απασχολούμενων του τριτογενούς τομέα. Στην πλειονότητά τους είναι μισθωτοί, ωστόσο στο εμπόριο φαίνεται να συγκεντρώνεται το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση μετά τον αγροτικό τομέα (21,7% του συνόλου των βοηθών στην απασχόληση).

Σε κλαδικό επίπεδο, στο λιανικό εμπόριο απασχολείται κατά μέσο όρο το 11% του συνόλου των εργαζομένων στη χώρα. Ο τομέας αυτός φαίνεται να διαφοροποιείται αισθητά ως προς τη διάρθρωση της απασχόλησης (θέση στο επάγγελμα), καθώς ποσοστό περί το 35% είναι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό.

Η εικόνα αυτή συνδέεται με τη διάρθρωση μεγέθους των επιχειρήσεων, καθώς στο λιανικό εμπόριο δραστηριοποιούνται πολλές μικρές επιχειρήσεις (καταστήματα) χωρίς προσωπικό. Πάντως και σε αυτό τον κλάδο το ποσοστό των συμβοηθούτων ατόμων είναι υψηλό (περί το 10%). Στο χονδρικό εμπόριο υπερέχουν σημαντικά οι μισθωτοί και καλύπτουν περί το 70% των απασχολούμενων στον κλάδο αυτό, οι υπόλοιποι είναι αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό και ακολουθούν οι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό. Στον κλάδο εμπορίας, συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων οχημάτων απασχολείται περίπου το 3,5% των εργαζομένων στον τομέα του εμπορίου, εκ των οποίων ποσοστό περί το 53% είναι μισθωτοί, ενώ στην κατηγορία των αυτοαπασχολούμενων υπερέχει η ομάδα αυτών που δεν απασχολούν προσωπικό.

Από το 2006 η ΕΣΥΕ δημοσιεύει δείκτες κύκλου εργασιών στους τομείς εμπορίας αυτοκινήτων και χονδρικού εμπορίου. Οι δείκτες κύκλου εργασιών αποτυπώνουν την πορεία του οικονομικού κύκλου των επιχειρήσεων και δείχνουν την εξέλιξη της αγοράς των αντίστοιχων αγαθών και υπηρεσιών. Ο στόχος των δεικτών αυτών είναι η μέτρηση της δραστηριότητας των εξεταζόμενων τομέων στην αγορά, σε όρους αξίας. Έτσι οι νέοι αυτοί δείκτες προσφέρουν μια ένδειξη για την εικόνα που παρουσίασαν οι δύο αυτοί κλάδοι την τελευταία διετία. Αναλυτικότερα, στην εμπορία αυτοκινήτου, ο μέσος ετήσιος δείκτης κύκλου εργασιών για το 2006 εκτιμάται ότι αυξήθηκε κατά 4,9%, με τη μεγαλύτερη αύξηση του δείκτη να καταγράφεται στο β' τρίμηνο (8,9% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2005). Στο χονδρικό εμπόριο, ο αντίστοιχος δείκτης κινήθηκε υψηλότερα, παρουσιάζοντας το 2006 μέση αύξηση κατά 11,4% σε σχέση με το 2005. Και σε αυτήν την περίπτωση η μεγαλύτερη άνοδος τζίρου καταγράφεται στο β' τρίμηνο (αύξηση κατά 14,5% έναντι του β' τριμήνου του 2005).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.8

Μεταβολή Δείκτη Κύκλου Εργασιών στους τομείς Εμπορίας Αυτοκινήτων και Χονδρικού Εμπορίου (2005=100)

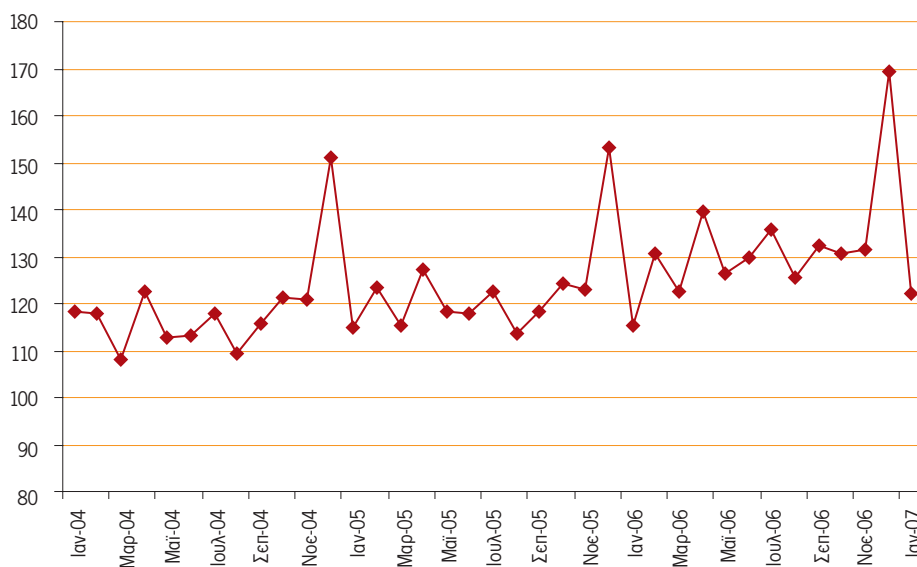
(ετήσια % μεταβολή)

	Τομέας Εμπορίας Αυτοκινήτων	Τομέας Χονδρικού Εμπορίου
2006		
α' τρίμηνο	1,8%	7,9%
β' τρίμηνο	8,9%	14,5%
γ' τρίμηνο	3,9%	13,1%
δ' τρίμηνο*	5,0%	10,0%
Μέσος ετήσιος	4,9%	11,4%

* προσωρινά στοιχεία
Πηγή ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.1

Δείκτης Όγκου Λιανικών Πωλήσεων (2000=100)

Πηγή: ΕΣΥΕ

Επιπροσθέτως για το λιανικό εμπόριο, η ΕΣΥΕ δημοσιεύει στοιχεία για τον όγκο λιανικών πωλήσεων. Σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία, το 2006 ο δείκτης αυξήθηκε κατά 8%, και έφτασε την ανώτερη τιμή από το 2000. Η άνοδος του δείκτη οφείλεται σε εντονότερη αύξηση του όγκου πωλήσεων στα πολυκαταστήματα κατά 18,5% (1% το 2005), σε έπιπλα, ηλεκτρικά είδη και οικιακό εξοπλισμό (17,7% έναντι 0,6% το 2005), στα μεγάλα καταστήματα τροφίμων (11,1% έναντι 5,3%), και σε φάρμακα – καλλυντικά κατά 2,6% (1,5% το 2005). Επίσης θετική ήταν η συμβολή της ομάδας «βιβλία, χαρτικά και λοιπά είδη», στην οποία ο όγκος πωλήσεων αυξήθηκε κατά 5,8% έναντι μείωσης κατά 1,1% το 2005. Αντίθετα η αύξηση των πωλήσεων σε τρόφιμα – ποτά – καπνό και ένδυση – υπόδηση είναι βραδύτερη του 2005 και φτάνει το 1,5% και 0,8% αντίστοιχα (3,0% και 1,3% το προηγούμενο έτος).

Πρόσθετη πληροφόρηση για το λιανικό εμπόριο παρέχεται και από τις έρευνες οικονομικής συγκυρίας του ΙΟΒΕ. Πιο συγκεκριμένα ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών αν και παρουσιάζει έντονες διακυμάνσεις στη διάρκεια του έτους, κατά μέσο όρο φτάνει τις 120,4 μονάδες, τιμή ουσιαστικά ανώτερη του προ έτους επιπέδου. Οι επιχειρήσεις αναφέρονται σε άνοδο των πωλήσεων το 2006, ενώ διατυπώνουν ευνοϊκότερες βραχυχρόνιες προβλέψεις για την

περαιτέρω πορεία των πωλήσεων και των παραγγελιών προς τους προμηθευτές.

Υπηρεσίες

Στον τομέα των επιχειρηματικών υπηρεσιών (πλην εμπορίου) και στους κλάδους των υπηρεσιών που συνδέονται με τη λειτουργία του κράτους παράγεται κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2006 το 61% του συνόλου της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής της οικονομίας, ποσοστό που το 2006 έφτασε το 62,6%. Σε κλαδικό επίπεδο το 2006 μόλις τρεις στους εννιά κλάδους των υπηρεσιών σημείωσαν αύξηση του μεριδίου τους στο σύνολο έναντι του 2005 και ειδικότερα οι κλάδοι «υγεία- κοινωνική μέριμνα», «ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και «ξενοδοχεία – εστιατόρια». Στους τομείς «εκπαίδευση» και «ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν προσωπικό» το μερίδιο αυτό παραμένει αμετάβλητο. Αντίθετα το μερίδιο στους τομείς μεταφορές αποθηκεύσεις και επικοινωνίες, δημόσια διοίκηση και άμυνα υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση και διαχείριση ακίνητης περιουσίας περιορίζεται. Σε όρους απασχόλησης στο σύνολο των κλάδων, το μερίδιο των απασχολούμενων κατά μέσο όρο την περίοδο 1998-2006 ήταν της τάξεως του 44,9%. Πάνω από τους μισούς εργαζομένους στον τομέα είναι μισθωτοί, ενώ υψηλό είναι το

ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων με και χωρίς προσωπικό. Συγκεκριμένα το 2006 το υψηλότερο μερίδιο κατέχει ο κλάδος της Δημόσιας Διοίκησης και ακολουθούν οι τομείς της Εκπαίδευσης, των Ξενοδοχείων – Εστιατορίων, της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας. Το 2006 η συνολική αύξηση της απασχόλησης στους κλάδους των υπηρεσιών ήταν της τάξεως του 3,6%, λόγω κυρίως της αύξησης του αριθμού των εργαζομένων στη δημόσια διοίκηση και εκπαίδευση.

Από τα στοιχεία των ερευνών οικονομικής συγκυρίας στις Υπηρεσίες προκύπτει ότι: ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών φτάνει το 2006 τις 105,1 μονάδες, τιμή ουσιαστικά ανώτερη της αντίστοιχης του 2005. Η βελτίωση του κλίματος συνδέεται με μεγαλύτερη ικανοποίηση των επιχειρήσεων για την κατάσταση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ενώ εκτιμάται ότι υπήρξε αύξηση της ζήτησης, τάση που αναμένεται να διατηρηθεί, όπως προκύπτει από τις θετικότερες προσδοκίες των επιχειρήσεων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Άλλωστε βασική παράμετρος ενδυνάμωσης του κλίματος αποτελεί η αύξηση του ποσοστού των επιχειρήσεων που κρίνουν ότι η δραστηριότητα διεξάγεται απρόσκοπτα (51,7% έναντι 42,2%) κυρίως λόγω του περιορισμού των

επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα ανεπάρκειας ζήτησης.

3.3 Απασχόληση και Ανεργία

Το 2006 η αύξηση της απασχόλησης μπορεί να θεωρηθεί σημαντική μιας και οδηγεί το ποσοστό της απασχόλησης στο υψηλότερο σημείο κατά την τελευταία δεκαετία και στο 53,3% του συνολικού πληθυσμού. Σύμφωνα μάλιστα με τις εκτιμήσεις του ΥΠΟΙΟ, η ελαστικότητα της απασχόλησης ως προς το ΑΕΠ αυξήθηκε από 0,297 σε 0,354 κάτι που υποδηλώνει θετικές επιδράσεις της ανάπτυξης και σε όρους απασχόλησης (employment growth). Έτσι ο αριθμός των απασχολούμενων αυξήθηκε κατά 1,9% ενώ σύμφωνα με το Επικαιροποιημένο ΠΣΑ 2006-2009 (Δεκέμβριος 2006), για την περίοδο 2007-2009, οι διαθέσιμες προβλέψεις δείχνουν άνοδο με μέσο ετήσιο ρυθμό 1,6%. Η Ε. Επιτροπή από την άλλη είναι ηπιότερη στις εκτιμήσεις της μιας και αναμένει ετήσιο ρυθμό αύξησης περί το 1,3-1,4% την περίοδο αυτή.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (Πίνακας 3.9), ο αριθμός των απασχολούμενων το δ' τρίμη-

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.9

Διάρθρωση της Αγοράς Εργασίας

(σε χιλιάδες)

	Πληθυσμός ηλικίας 15 ετών και άνω	Εργατικό δυναμικό						Μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός
		Σύνολο	ως (%) του πληθυσμού	Απασχολούμενοι	ως (%) του εργατικού δυναμικού	Άνεργοι	ως (%) του εργατικού δυναμικού	
1998	8 680,4	4 525,8	52,2	4 017,9	88,8	507,9	11,2	4 154,6
1999	8 764,5	4 586,1	52,4	4 031,4	87,9	554,8	12,1	4 178,4
2000	8 839,9	4 612,0	52,2	4 088,5	88,7	523,5	11,4	4 227,9
2001	8 906,4	4 580,3	51,4	4 086,3	89,3	494,0	10,8	4 326,1
2002	8 964,3	4 656,0	51,9	4 175,8	89,7	480,3	10,3	4 308,3
2003	9 014,9	4 734,5	52,5	4 274,5	90,3	460,0	9,7	4 280,5
2004	9 063,5	4 818,9	53,1	4 313,2	89,5	505,7	10,5	4 244,7
2005	9 108,0	4 846,5	53,2	4 369,0	90,1	477,5	9,8	4 261,6
α' τρίμηνο 2006	9 136,0	4 873,1	53,3	4 400,0	90,3	473,1	9,7	4 262,9
β' τρίμηνο 2006	9 150,1	4 880,2	53,3	4 452,8	91,2	427,4	8,8	4 269,9
γ' τρίμηνο 2006	9 164,2	4 902,5	53,5	4 494,2	91,7	408,3	8,3	4 261,8
δ' τρίμηνο 2006	9 179,1	4 891,2	53,3	4 462,1	91,2	429,1	8,8	4 287,9
2006	9 157,4	4 886,8	53,3	4 452,3	91,1	434,5	8,9	4 270,6

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

νο του 2006 ανήλθε στα 4.462,1 χιλ. άτομα, με 95,6 χιλ. να εισέρχονται στην εργασία και 66,6 χιλ. άτομα να αποχωρούν την περίοδο αυτή. Συνολικά το 2006 οι απασχολούμενοι εκτιμώντας κατά μέσο όρο σε 4452 χιλ. άτομα, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 91,1% του εργατικού δυναμικού. Στα κύρια χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας, μπορεί να επισημανθεί το χαμηλό ποσοστό μερικής απασχόλησης, που αν και ελαφρώς ενισχυμένο σε σχέση με το 2005 δεν ξεπερνά το 5,7% των απασχολούμενων, ενώ τουλάχιστον δύο στους πέντε απασχολείται μερικώς όχι από δική του επιλογή, αλλά επειδή δεν μπορεί να βρει πλήρη απασχόληση. Από την άλλη πλευρά το ποσοστό των μισθωτών εκτιμάται στο 63,7% του συνόλου των απασχολούμενων, εξακολουθεί να είναι χαμηλότερο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (80%) και αντανακλά τα υψηλά επίπεδα αυτοαπασχόλησης στην Ελλάδα.

Αυτό που μπορεί να επισημανθεί πάντως για την αύξηση του 2006 είναι ότι εντοπίζεται κυρίως σε κλάδους που σχετίζονται είτε αυστηρά με τον πυρήνα του Δημοσίου (Δημόσια Διοίκηση, Άμυνα και υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση), είτε του ευρύτερου Δημοσίου τομέα (παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, εκπαίδευση). Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι απασχολούμενοι σε αυτούς τους κλάδους, ενώ στα τέλη του 2005 απο-

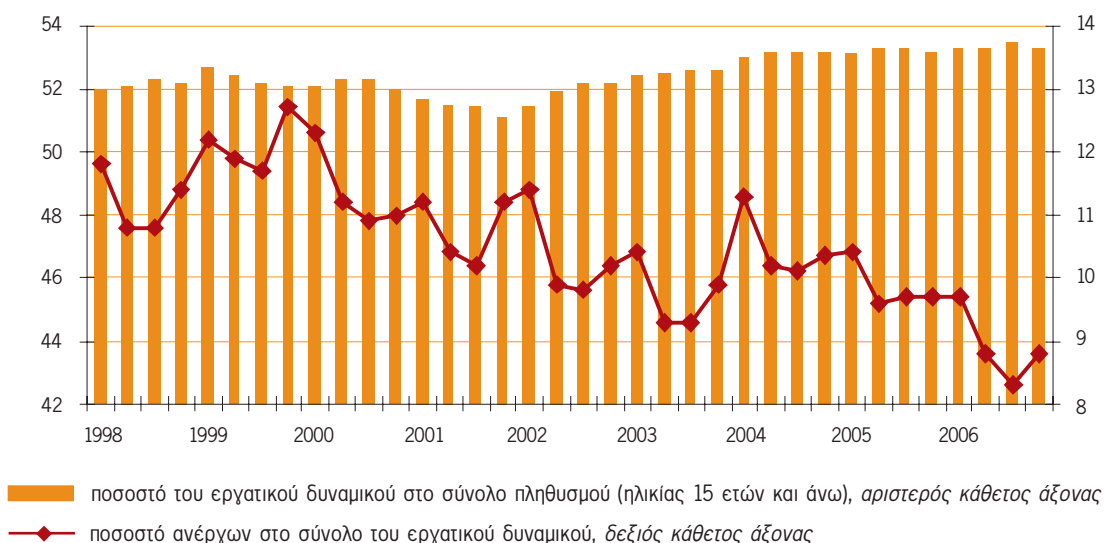
τελούσαν το 16,1% του συνόλου των απασχολούμενων, το 2006 (6^ο τρίμηνο) αγγίζουν το 16,9%. Σε μελέτη του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ επισημαίνεται μάλιστα ότι το 2006 οι εργαζόμενοι σε Δημόσιες επιχειρήσεις ξεπέρασαν για πρώτη φορά το 1 εκατ. άτομα, αντιπροσωπεύοντας πάνω από το 22% του συνόλου των απασχολούμενων. Έτσι ενώ την περίοδο 2000-2005 ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανόδου της απασχόλησης στην κατηγορία «Δημόσια Διοίκηση» ήταν 3,2%, το 2006 ανήλθε σε 9,5%.

Σε ό,τι αφορά τις εξελίξεις κατά κλάδο, στον *πρωτογενή τομέα* ο αριθμός των απασχολούμενων μειώθηκε το 2006 κατά 1,6%. Στο *χονδρικό και λιανικό εμπόριο* καταγράφεται αύξηση της τάξης του 1,4% περίπου. Στη *μεταποίηση* και τις *κατασκευές* η απασχόληση διατηρείται σε ένα μέσο επίπεδο περίπου 561 χιλ. και 362 χιλ. απασχολούμενων αντίστοιχα, με τη μικρή άνοδο να αντανακλά κυρίως άνοδο στην παροχή ηλεκτρισμού και νερού. Στις *τράπεζες*, ο αριθμός των απασχολούμενων ενισχύεται σταθερά τα τελευταία χρόνια με την αύξηση το 2006 να υπολογίζεται κατά μέσο όρο σε 2,3%.

Η άνοδος της οικονομικής δραστηριότητας συνοδεύθηκε από μείωση της ανεργίας το 2006 στο 8,9% (έναντι 9,9% το

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.2

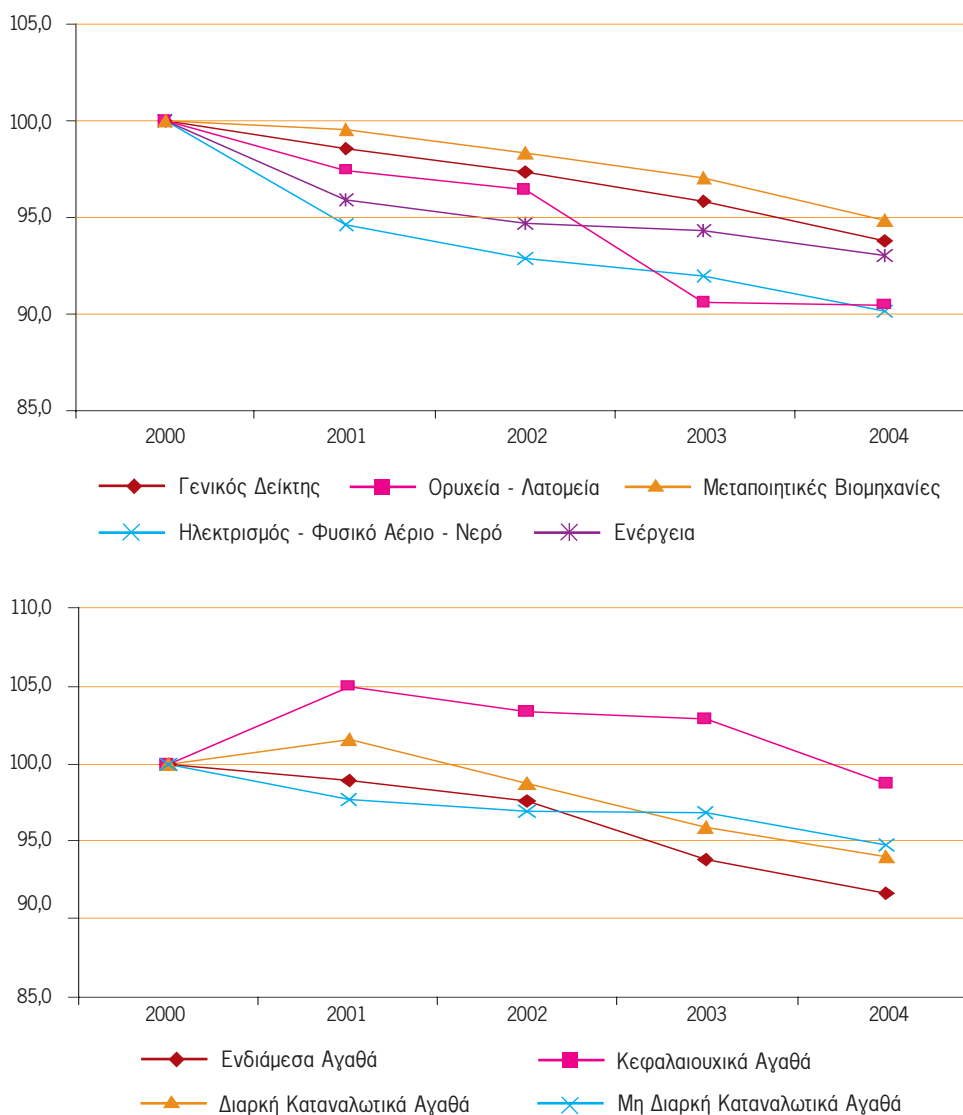
Εξέλιξη του Ποσοστού του Εργατικού Δυναμικού στο Σύνολο του Πληθυσμού και του Ποσοστού των Ανέργων στο Σύνολο του Εργατικού Δυναμικού, ανά τρίμηνο

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.3

Δείκτες Απασχόλησης στη Βιομηχανία (2000=100)

Πηγή: ΕΣΥΕ

2005), όταν μάλιστα το ποσοστό του εργατικού δυναμικού στο σύνολο του πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω ήταν από τα υψηλότερα των τελευταίων ετών (53,3%).

Στα επιμέρους χαρακτηριστικά της, το ποσοστό ανεργίας των γυναικών (14,9%), αν και έχει μειωθεί σημαντικά (13,5% έναντι 14,9 το 2005), εξακολουθεί να είναι υπερδιπλάσιο από εκείνο των ανδρών (5,5%). Ηλικιακά, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας σημειώνεται στους νέους ηλικίας 15-29 ετών (18,3%), με την ανεργία των νέων γυναικών να ανέρχεται στο 25,2% του

οικονομικά ενεργού πληθυσμού τους. Ως προς τα επίπεδα εκπαίδευσης, τα ποσοστά ανεργίας των αποφοίτων ανώτερης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης (11,3%) και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (9-10%) ξεπερνούν το συνολικό ποσοστό, ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά παρατηρούνται στους αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι μακροχρόνιοι άνεργοι ξεπερνούν το 58% του συνόλου, ενώ το ποσοστό των νέων ανέργων, αυτών δηλαδή που εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας αγγίζει το 38%. Σε περιφερειακό επίπεδο, τέλος, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στη Δυτική Μα-

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.10

Προβλέψεις για την Απασχόληση το προσεχές τρίμηνο

(% επί του συνόλου των έγκυρων απαντήσεων)

Τομέας	% επιχειρήσεων που δηλώνει αύξηση		% επιχειρήσεων που δηλώνει μείωση		Διαφορά θετικών / αρνητικών ποσοστών	
	α' τρίμηνο 2006	α' τρίμηνο 2007	α' τρίμηνο 2006	α' τρίμηνο 2007	α' τρίμηνο 2006	α' τρίμηνο 2007
Βιομηχανία	7	15	16	10	-9	5
Λιανικό Εμπόριο	9	12	4	3	5	9
Υπηρεσίες	16	20	12	11	4	10
Κατασκευές	32	41	18	22	14	19

Πηγή: IOBE

κεδονία (12,0%) και ακολουθεί η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (10,6%) και η Ήπειρος (9,9%), ενώ στον αντίποδα βρίσκονται η Κρήτη (7,2%) και η Πελοπόννησος (7,4%).

Πληροφόρηση για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές της απασχόλησης, παρέχονται επιπλέον από τις προβλέψεις των ίδιων των επιχειρήσεων στις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας του IOBE. Όπως δείχνουν τα πιο πρόσφατα αποτελέσματα (α' τρίμηνο του 2007), οι προβλέψεις τους για την εξέλιξη της απασχόλησης το προσεχές τρίμηνο είναι σαφώς θετικότερες του αντίστοιχου τριμήνου του 2006 σε όλους τους τομείς. Αναλυτικότερα:

- ▶ Στη **Βιομηχανία**, το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει ενίσχυση της απασχόλησης βραχυπρόθεσμα αυξάνεται σημαντικά το πρώτο τρίμηνο του 2007. Η βελτίωση αυτή σε συνδυασμό με την υποχώρηση του αντίστοιχου ποσοστού αυτών που διατυπώνουν αρνητικές προσδοκίες είχε ως αποτέλεσμα την αντιστροφή του δυσμενούς κλίματος του αντίστοιχου τριμήνου του 2006 και την εκτίμηση μιας θετικής διαφοράς θετικών-αρνητικών απαντήσεων (+5 έναντι -9 το α' τρίμηνο του 2006).
- ▶ Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι προσδοκίες των επιχειρήσεων επίσης ενισχύονται και παραπέμπουν σε άνοδο της απασχόλησης το προσεχές τρίμηνο. Η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων (ποσοστό περί το 87%) προβλέπει ότι ο αριθμός των εργαζομένων θα παραμείνει αμετάβλητος. Εντούτοις το α' τρίμηνο του 2007 το ποσοστό εκείνων που αναμένουν άνοδο της απασχόλησης διευρύνεται σε 12% ενώ μόλις το 3% διατυπώνει αντίθετη άποψη. Συνακόλουθα η διαφορά θετικών – αρνητι-

κών απαντήσεων βελτιώνεται το α' τρίμηνο του 2007 σε επίπεδο καλύτερο του προ έτους.

- ▶ Όμοια με τους προηγούμενους κλάδους, και στις **Υπηρεσίες** οι προσδοκίες των επιχειρήσεων είναι ευνοϊκότερες. Η σχετική διαφορά θετικών – αρνητικών απαντήσεων διπλασιάζεται καθώς το ποσοστό αυτών που προβλέπουν αύξηση διευρύνεται σε 20% από 16% το α' τρίμηνο του 2006.
- ▶ Τέλος στις **Κατασκευές**, που μάλιστα χαρακτηρίζονται ως τομέας εντάσεως εργασίας, η διαφορά του ποσοστού αυτών που προβλέπουν άνοδο / μείωση της απασχόλησης στο επόμενο διάστημα διαμορφώνεται σε 19% έναντι 14% το α' τρίμηνο του 2006. Σημειώνεται ότι η μεταβολή αυτή προέκυψε από τη μεγαλύτερης έντασης αύξηση του ποσοστού εκείνων που αναφέρονταν σε άνοδο του αριθμού των εργαζομένων έναντι αυτών που διατυπώνουν δυσμενείς προβλέψεις.

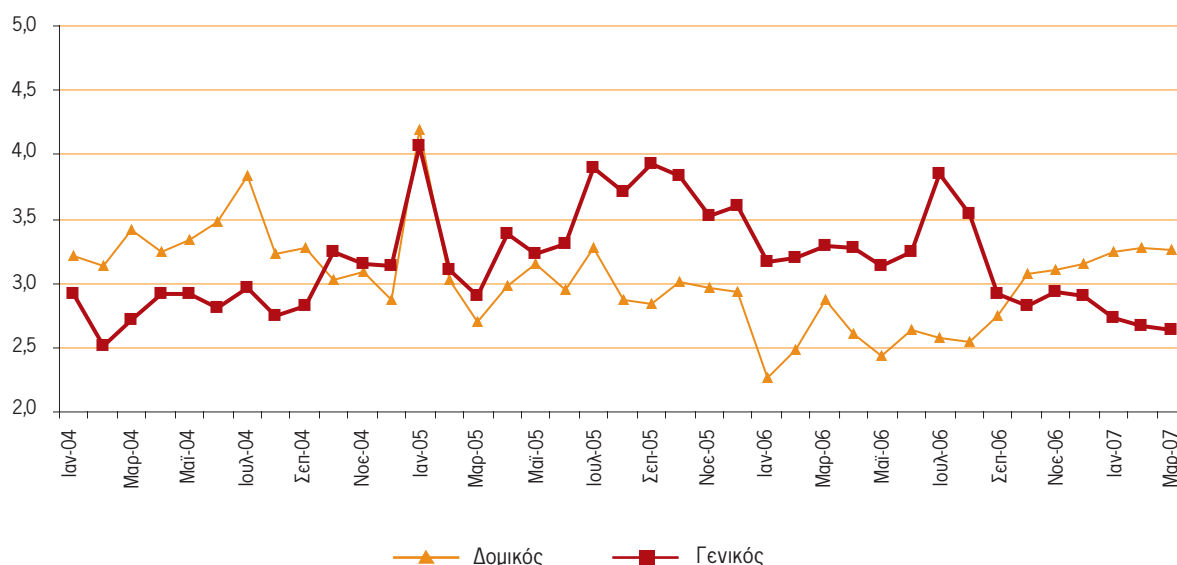
3.4 Τιμές Καταναλωτή

3.4.1 Εξελίξεις το 2006

Το 2006 ο πληθωρισμός στην Ελλάδα, βάσει του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΓΔΤΚ) περιορίστηκε στο 3,2% έναντι 3,5% το 2005, επιβράδυνση που μπορεί να θεωρηθεί σημαντική σε μια οικονομία με ταχεία ανάπτυξη όπως η ελληνική. Επιπλέον ο δομικός πληθωρισμός (χωρίς πετρέλαιο και νωπά οπωροκηπευτικά) επιβραδύνθηκε στο 2,7% (έναντι 3,1% το 2005), ενώ γενικά οι τιμές στις υπηρεσίες και όχι

Εξέλιξη Δομικού Πληθωρισμού

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

στα αγαθά συνέβαλαν εντονότερα στην επιβράδυνση του πληθωρισμού. Αναλυτικότερα:

Σε κλαδικό επίπεδο, το 2006 καταγράφεται ηπιότερη άνοδος τιμών σε *Στέγαση* και *Μεταφορές*, που υπερκάλυψε την ταχύτερη άνοδο στη *Διατροφή*, λόγω των οπωροκηπευτικών. Πάντως η *Στέγαση* και τα *Αλκοολούχα ποτά & καπνός* εμφανίζουν τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις για το 2006, με την αύξηση των ενοικίων, δημοτικών τελών και του κόστους συντήρησης να αντισταθμίζονται από τη μείωση της τιμής του πετρελαίου θέρμανσης σε σχέση με το 2005. Από την άλλη πλευρά, μετά από μία τουλάχιστον τριετία διαδοχικών μειώσεων τιμών, οι *Επικοινωνίες* το 2006 εμφανίζουν οριακά θετικό πρόσημο της τάξης του 0,2%, λόγω της φορολογικής αύξησης του παγίου τέλους και παρά τη μείωση των τιμών πρόσβασης στο Διαδίκτυο.

Οι αιτίες που ερμηνεύουν την επιβράδυνση του 2006 σχετίζονται τόσο με το εξωτερικό, όσο και το εσωτερικό περιβάλλον. Κυρίαρχο και καθοριστικό γεγονός είναι βέβαια η πιο ήπια αύξηση των τιμών του πετρελαίου (περίπου στα 65\$ το βαρέλι Brent, έναντι 54\$ το 2005, αλλά κάτω των 40\$ το 2004). Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την μικρή (σχεδόν κατά μία ποσοστιαία μονάδα) ανατίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου, αλλά και τις αυξημένες εισαγωγές τελικών προϊόντων από χώρες χαμηλού κόστους, λειτούργησαν θετικά στην αποκλιμάκωση των πιέσεων από το διεθνές

περιβάλλον. Στο εσωτερικό περιβάλλον, η εξάλειψη της επίπτωσης από την αύξηση της έμμεσης φορολογίας του 2005, ο έντονος ανταγωνισμός ειδικά στον χώρο του λιανικού εμπορίου (με νέες αλυσίδες πολυκαταστημάτων), η συγκράτηση των τιμολογίων σε κλάδους δικτύων κοινής ωφελείας (network industries) και ως ένα βαθμό η υιοθετούμενη κατά το 2006 περιοριστική δημοσιονομική πολιτική, έχουν επίσης επιδράσει θετικά στην κατεύθυνση της συγκράτησης των τιμών.

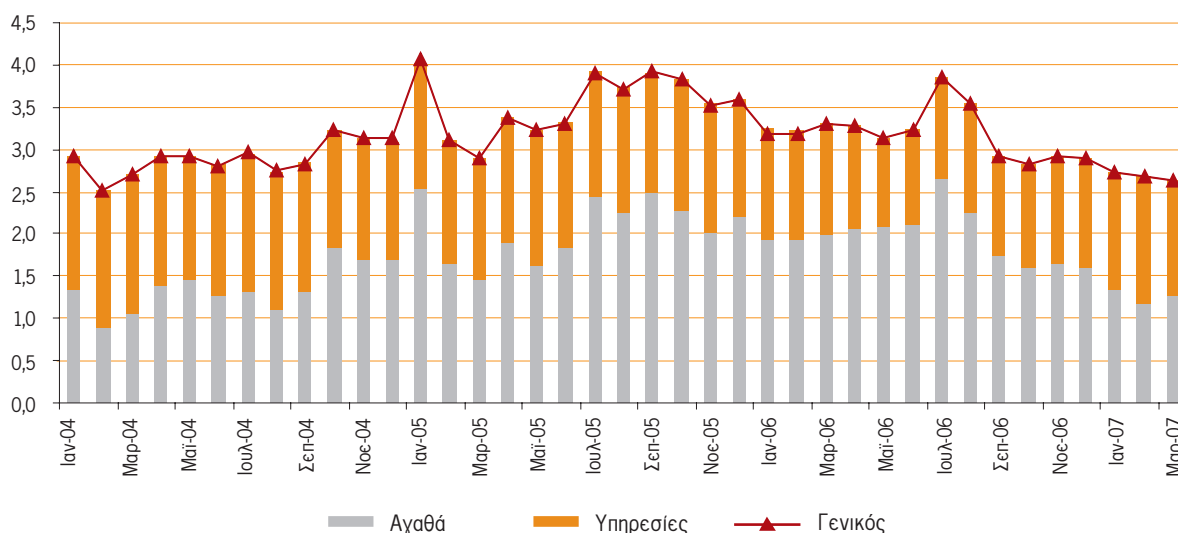
Από την άλλη πλευρά, το γεγονός ότι οι θετικές αυτές εξελίξεις δεν οδήγησαν σε σημαντικότερη υποχώρηση του πληθωρισμού οφείλεται καταρχάς στην ταχύτερη άνοδο του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος τόσο σε σχέση με το 2005 (3,7% το 2006 έναντι 2,0% το 2005 στο σύνολο της οικονομίας), όσο και σε σχέση με την Ευρωζώνη (0,9% το 2006 από 1,3% το 2005), χωρίς αντίστοιχη άνοδο της παραγωγικότητας (κινείται στην περιοχή του 2%). Οι σημαντικές πραγματικές αυξήσεις μισθών της τάξης του 2,6% (από 0,9% το 2005) ερμηνεύουν αυτή την διαφορά, η οποία είναι άλλωστε και μία από τις αιτίες της σταθερής απόκλισης από τον μέσο πληθωρισμό της Ευρωζώνης.

Επίσης κατά το 2006, οι τιμές στα νωπά οπωροκηπευτικά μετά από δύο έτη συνεχούς υποχώρησης (-7,5 το 2005 και -11,9% το 2004 ο σχετικός ειδικός δείκτης), εμφάνισαν αύξηση 3,9%, ενώ επιπλέον οι τιμές σε ορισμένες κατηγορίες

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.6

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Εξέλιξη Πληθωρισμού

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

εις εισαγόμενων πρώτων υλών και βασικών εμπορευμάτων αυξάνονται ταχύτερα του 2005. Γενικά πάντως η ισχυρή – και επιταχυνόμενη το 2006 - εγχώρια ζήτηση σε μια οικονομία με υψηλό ρυθμό ανάπτυξης και η ανελαστικότητα της ως προς τις τιμές σε ορισμένες κατηγορίες αγαθών / υπηρεσιών, οι μη ικανοποιητικές συνθήκες ανταγωνισμού σε κάποιες αγορές και οι δυσκαμψίες στην αγορά εργασίας δεν επιτρέπουν την εντονότερη αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων, διατηρώντας υψηλά το λεγόμενο παραγωγικό κενό της οικονομίας. Εξάλλου όπως προκύπτει από την εξέλιξη των τιμών παραγωγού (εγχώρια αγορά), οι πιέσεις από την πλευρά της προσφοράς παρέμειναν έντονες το 2006. Έτσι ο σχετικός δείκτης, που θεωρείται πρόδρομος δείκτης για τις τιμές, αυξήθηκε με 6,9% το 2006 έναντι 5,9% το 2005.

Σε σχέση με άλλους επιμέρους δείκτες που συνθέτουν τον ΓΔΤΚ, μπορεί να σημειωθεί η οριακή μόνο επιβράδυνση του δείκτη τιμών αγαθών, ο οποίος κινείται με μέσο ρυθμό 3,3%, έναντι 3,4% το 2005, όταν αντίθετα ο δείκτης των υπηρεσιών επιβραδύνεται σημαντικά στο 2,9% έναντι 3,7% το 2005. Ο ειδικός δείκτης καυσίμων αυξήθηκε κατά 11% έναντι όμως 18% το 2005, καθώς ειδικά μετά το καλοκαίρι υπήρχε έντονη αποκλιμάκωση τιμών, ωστόσο η συμβολή του στον πληθωρισμό παρέμεινε σε ετήσια βάση στην περιοχή της μίας ποσοστιαίας μονάδας. Αντίστοιχη επιβράδυνση καταγράφεται και στον ειδικό δείκτη ενέργειας (9% έναντι 14,5% το 2005), ενώ αντίθετα σε αυτές τις τάσεις κινούνται οι τιμές στα επεξεργασμένα είδη διατροφής,

όπου οι τιμές αυξάνονται κατά 5,2%, έναντι 2,8% το 2005.

Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) επιβραδύνθηκε το 2006 στο 3,3% έναντι 3,5% το 2005. Οι αντίστοιχοι μέσοι ρυθμοί στην ΕΕ-25 και Ευρωζώνη κινήθηκαν στην περιοχή του 2,2%, περίπου δηλαδή στα επίπεδα του 2005. Το γεγονός ότι η άνοδος των τιμών στην Ευρωζώνη δεν έχει υποχωρήσει κάτω από την «περιοχή σταθερότητας» του 2%, ερμηνεύει και εξηγεί τις κινήσεις της ΕΚΤ για αύξηση των επιτοκίων (επτά αυξήσεις των βασικών επιτοκίων από τον Δεκέμβριο του 2005 έως σήμερα), αλλά ταυτόχρονα φανερώνει ότι οι αυξήσεις εντός του 2006, δεν έφεραν σημαντικά αποτελέσματα, καθώς τα επιτόκια θεωρούνται ακόμα χαμηλά. Η Ελλάδα το 2006, έχει τον 2ο υψηλότερο πληθωρισμό στην Ευρωζώνη (πίσω από την Ισπανία με 3,7%) και τον 7ο υψηλότερο στην ΕΕ-25.

Ανεξάρτητα πάντως από το ρυθμό αύξησης τιμών, το επίπεδο τιμών της Ελλάδας όπως μετράται με το σχετικό διαρθρωτικό δείκτη (comparative price levels) που χρησιμοποιεί η Ε. Επιτροπή, βρίσκεται στη 2η χαμηλότερη θέση στην ΕΕ-15. Ο δείκτης εκφράζει το πόσο «ακριβή / φθηνή είναι η ζωή» σε μια χώρα σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο. Η Ελλάδα, μαζί με Ισπανία και Πορτογαλία - από τα 15 «παλαιά» μέλη της Ε.Ε. έχουν χαμηλότερο επίπεδο τιμών σε σύγκριση με τον μέσο όρο των 25 μελών, με την Ελλάδα να είναι τουλάχιστον 12% φθηνότερη σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο (περίπου στο 88% του μέσου όρου). Από την άλλη πλευρά, η πορεία σύγκλισης του αντίστοιχου δείκτη εισοδη-

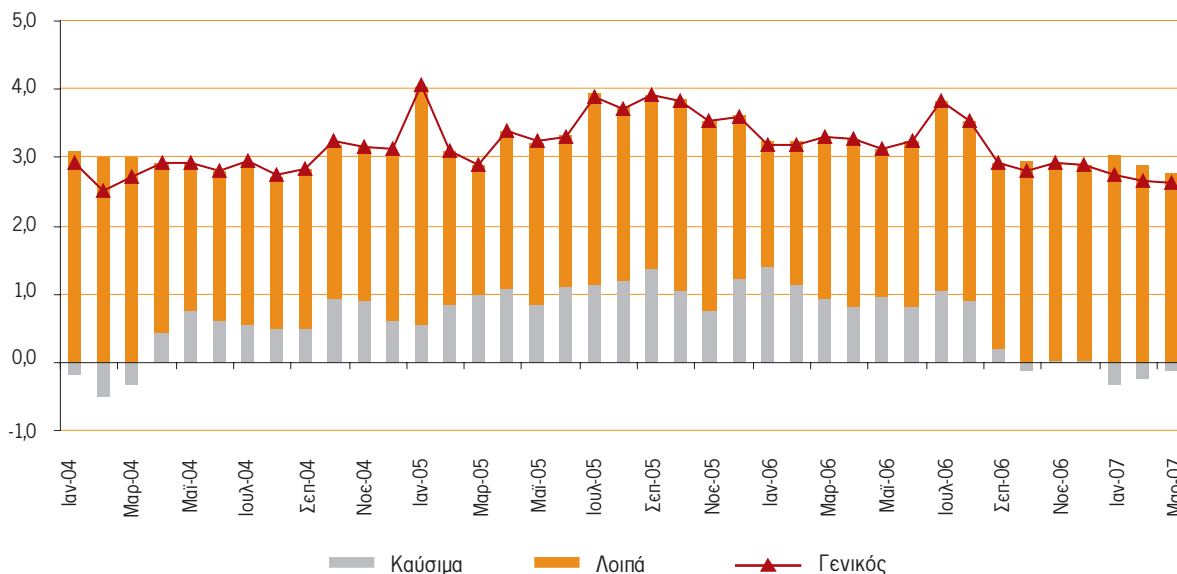
μάτων (κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε ΜΑΔ), είναι βραδύτερη (βρίσκεται περίπου στο 85%), κάτι που σημαίνει άνιση πορεία σύγκλισης τιμών και εισοδημάτων στον ευρωπαϊκό μέσο. Ως ένα βαθμό επομένως η διατήρηση υψηλότερου πληθωρισμού σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη εντάσσεται και

σε μία διαδικασία σύγκλισης του επιπέδου τιμών και των εισοδημάτων με την Ευρωζώνη, καθώς η πρόσβαση σε καταναλωτική πίστη επιτρέπει τη διατήρηση ενός σταθερού καταναλωτικού προτύπου που διατηρεί ισχυρές τις πληθωριστικές πιέσεις από την πλευρά της ζήτησης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.7

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Συμβολή των Καυσίμων στη Διαμόρφωση του Πληθωρισμού

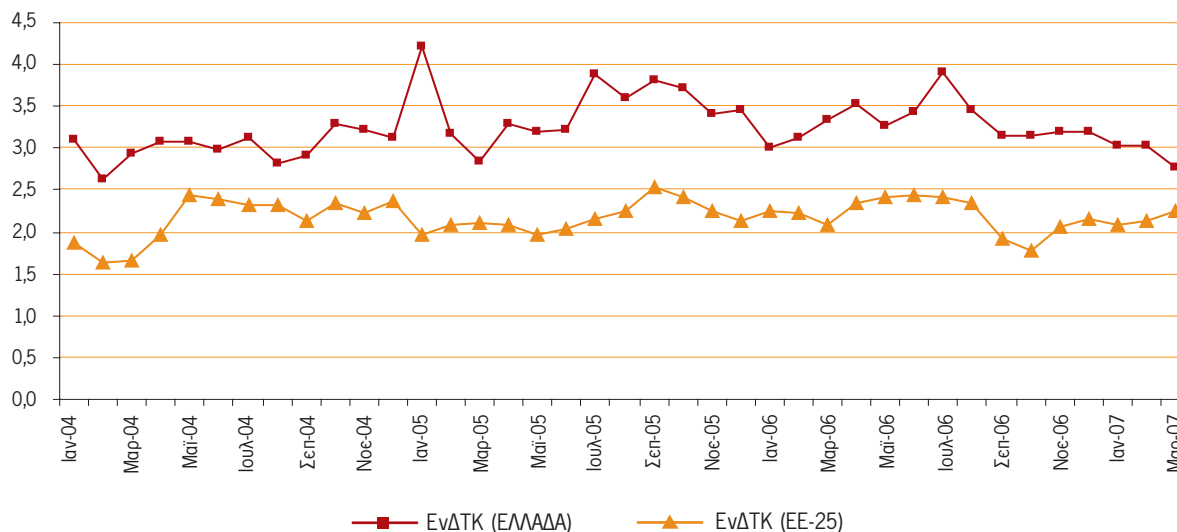

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.8

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Εξέλιξη Εναρμονισμένων Δεικτών Τιμών Καταναλωτή Ελλάδα και ΕΕ-25

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ΕΣΥΕ

3.4.2 Μεσοπρόθεσμες Εκτιμήσεις

Για το 2007, οι εκτιμήσεις βάσει της τρέχουσας πορείας των τιμών δείχνουν επιβράδυνση κάτω από το 3%, στην περιοχή του 2,8% ή ακόμα χαμηλότερα. Ήδη ο πληθωρισμός στο πρώτο τρίμηνο του 2007 κινείται στο 2,68% βάσει του ΓΔΤΚ, αν και ο Εναρμονισμένος δείκτης φαίνεται να επιβραδύνεται ηπιότερα (2,95%). Ωστόσο ο δομικός πληθωρισμός φαίνεται να κινείται αντίθετα και να επιταχύνεται, περίπου στο 3,3%

Βασική αιτία για αυτή την εξέλιξη είναι η αποκλιμάκωση της τιμής του αργού πετρελαίου διεθνώς που επηρεάζει άμεσα τις τιμές των καυσίμων, αλλά έμμεσα τις περισσότερες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών. Έτσι π.χ. η τιμή του πετρελαίου θέρμανσης παρουσίασε σημαντική μείωση στις αρχές του 2007 έναντι αύξησης το 2006, γεγονός στο οποίο συντέλεσε και η σχετική καλοκαιρία κατά τους χειμερινούς μήνες. Οι μεσοπρόθεσμες προβλέψεις για τις τιμές του πετρελαίου, οι οποίες δείχνουν υποχώρηση σε σχέση με το 2006 καθ' όλη τη διάρκεια τουλάχιστον του 2007, σε συνδυασμό με την εκτίμηση για ενίσχυση του ευρώ έναντι του δολαρίου, υποστηρίζουν ακόμα εντονότερα την άμβλυνση των άμεσων ή έμμεσων πιέσεων στον πληθωρισμό.

Η εκτιμώμενη ανατίμηση του ευρώ σε σχέση με το δολάριο, αμβλύνει μεν τις έντονες εξωγενείς επιδράσεις στον πληθωρισμό, γενικά όμως αυτού του τύπου ο (εισαγόμενος) πληθωρισμός δεν αποτελεί κρίσιμο παράγοντα στην πορεία του ΓΔΤΚ, λόγω βραδύτερης ανόδου τιμών και αυξημένων εισαγωγών προϊόντων από χώρες χαμηλότερου κόστους. Επιπροσθέτως άλλωστε, εκτιμάται ότι το 2007 θα υπάρξει σημαντική επιβράδυνση του ανοδικού ρυθμού τιμών σε βασικές πρώτες ύλες και άλλα εμπορεύματα που συναλλάσσονται σε δολάρια, γεγονός πολύ σημαντικό για την εγχώρια βιομηχανία.

Στην κατεύθυνση της συγκράτησης φαίνεται να λειτουργεί επίσης η επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου του μοναδιαίου κόστους εργασίας, καθώς οι συμφωνημένες αυξήσεις αποδοχών μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων για το 2007 είναι ελαφρά χαμηλότερες του 2006 (5,4% έναντι 6,2%), ενώ εκτιμάται σταθερός ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας. Ο ρυθμός ανόδου του κόστους εργασίας όμως συνεχίζει να κινείται ελαφρώς ταχύτερα από την άνοδο της παραγωγικότητας, ενώ υπερτερεί σημαντικά από την αντίστοιχη πορεία του κόστους εργασίας στην Ευρωζώνη. Άλλωστε και το πραγματικό μοναδιαίο κόστος μειώνεται το 2006. Ακόμα συγκρατημένες παραμένουν το 2007 οι αυξήσεις τιμολογίων σε κλάδους δικτύων κοινής ωφέλειας, σε επίπεδα που πιθανόν να μην αντανακλούν την εξέλιξη του πραγματικού κόστους.

Εξάλλου, ο κύκλος ανόδου των επιτοκίων που έχει υιοθετή-

σει η ΕΚΤ αποτελεί έναν παράγοντα που θα μπορούσε να οδηγήσει σε ακόμα ευνοϊκότερη πορεία τον εγχώριο πληθωρισμό, καθώς κινείται σε κατεύθυνση που εξυπηρετεί τον ελληνικό οικονομικό κύκλο. Το βασικό επιτόκιο δανεισμού του ευρώ, έχει προσδιοριστεί πλέον στο 3,75% με βάση την τελευταία αύξηση (Μάρτιος 2007).

Από την άλλη πλευρά, η θετική επίδραση των παραπάνω παραγόντων θα μπορούσε να είναι ακόμα ισχυρότερη, οδηγώντας σε ακόμα μεγαλύτερη επιβράδυνση του πληθωρισμού, αν οι παράγοντες που σχετίζονται με τη ζήτηση αποδυναμώνονταν. Ωστόσο, αυτό δεν φαίνεται να συμβαίνει το 2007. Η μεγέθυνση της ελληνικής οικονομίας κινείται σε επίπεδα που πλησιάζουν το 4% και παρά τις πιο «σφικτές» νομισματικές συνθήκες που διαμορφώνονται διεθνώς, η εγχώρια ζήτηση παραμένει ισχυρή, με κινητήριο μοχλό την υψηλή ιδιωτική κατανάλωση. Το ΥΠΟΙΟ εκτιμά διατήρησή της στα επίπεδα του 3,7%, ενώ οι θετικές εξελίξεις στην απασχόληση και η άνοδος των πραγματικών μισθών δημιουργούν επιπρόσθετες πιέσεις στην πλευρά της ζήτησης. Εξάλλου, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, παρόλο που δεν είναι δυνατόν να επαναλάβουν την ανάκαμψη της τάξης του 9,1% το 2006 (έναντι μείωσης κατά 1,4% το 2005), αναμένεται να διατηρήσουν ανοδικό ρυθμό πάνω από 7,5% στην επόμενη τριετία.

Πρέπει να σημειωθεί ακόμα ότι οι θετικές επιδράσεις από την εφαρμοζόμενη δημοσιονομική πολιτική κατά το 2006 ενδεχομένως να αμβλυνθούν το 2007 στο βαθμό που αυτή γίνεται πιο επεκτατική. Η αναμενόμενη άρση του καθεστώτος επιτήρησης από την Ε.Επιτροπή (Ιούνιος 2007), αλλά κυρίως το γεγονός ότι το 2007 ενδεχομένως να εξελιχθεί σε εκλογικό έτος, πιθανόν να μεταβάλει το οικονομικό περιβάλλον. Είναι αρκετά πιθανό να υπάρξουν έκτατες μορφές «κοινωνικών παροχών», καθυστερήσεις ή/και αναβολές στην εφαρμογή διαρθρωτικών αλλαγών που έχουν εξαγγελθεί σε κρίσιμους τομείς της οικονομίας (π.χ. εξυγίανση των ΔΕΚΟ) και άλλες εξελίξεις που σχετίζονται με τον εκλογικό κύκλο και οι οποίες ενδεχομένως να ακυρώσουν μέρος της ισχύος των παραγόντων που μπορούν να συγκρατήσουν τον πληθωρισμό και να μην επιτρέψουν την περαιτέρω επιβράδυνση που εκτιμάται ότι μπορεί να επιτευχθεί.

Εξάλλου, σημαντική πληροφόρηση και πρόδρομες ενδείξεις για τις πιέσεις από την πλευρά της προσφοράς, προκύπτουν και από τις βραχυπρόθεσμες εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την εξέλιξη των τιμών τους στο προσεχές διάστημα, όπως καταγράφονται στις μηνιαίες έρευνες οικονομικής συγκυρίας του ΙΟΒΕ. Οι εκτιμήσεις αυτές εμφανίζονται πιο δυσμενείς σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο (πρώτο τρίμηνο κάθε έτους) σε όλους τους τομείς πλην των υπη-

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.11

Προβλέψεις για τις Τιμές Προϊόντων και Υπηρεσιών

(% επί του συνόλου των έγκυρων απαντήσεων)

Τομέας	% επιχειρήσεων που δηλώνει αύξηση		% επιχειρήσεων που δηλώνει μείωση		Διαφορά θετικών / αρνητικών ποσοστών	
	α' τρίμηνο 2006	α' τρίμηνο 2007	α' τρίμηνο 2006	α' τρίμηνο 2007	α' τρίμηνο 2006	α' τρίμηνο 2007
Βιομηχανία	21	25	4	5	17	20
Λιανικό Εμπόριο	22	24	5	2	18	22
Υπηρεσίες	22	17	3	3	19	14
Ιδιωτικές κατασκευές	17	20	10	8	7	12

Πηγή: IOBE

ρεσιών. Όπως συμβαίνει πάντα, το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων ανά τομέα δηλώνει ότι δεν θα υπάρξει μεταβολή των τιμών, ωστόσο η τάση διαμορφώνεται κάθε φορά από το εύρος της διαφοράς αυτών που προβλέπουν αύξηση σε σχέση με αυτούς που βλέπουν μείωση. Αναλυτικότερα:

- ▶ Στη **Βιομηχανία**, το ποσοστό αυτών που προβλέπουν βραχυπρόθεσμα άνοδο τιμών εμφανίζεται αυξημένο το α' τρίμηνο του 2007, καθώς ένας στους τέσσερις δηλώνει ότι οι τιμές θα αυξηθούν στο επόμενο διάστημα (21% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2006). Κατά συνέπεια το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στο +20 έναντι +17 το 2006, κάτι που υποδηλώνει ότι η τάση αύξησης των τιμών στη βιομηχανία, έχει ενταθεί σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο.
- ▶ Αντίστοιχη είναι η εικόνα και στο **Λιανικό Εμπόριο**, με τις προβλέψεις επίσης να ενισχύονται σε σχέση με το περσινό πρώτο τρίμηνο. Στην περίπτωση αυτή έχει περιοριστεί στο 2% το ποσοστό αυτών που προβλέπει μείωση (5% το 2006), κάτι που σε συνδυασμό με τη μικρή αύξηση του ποσοστού αυτών που βλέπουν άνοδο πιέζει το σχετικό ισοζύγιο στο +22 (από +18 το α' τρίμηνο του 2006). Σε κάθε περίπτωση ο τομέας εμφανίζει το δυσμενέστερο ισοζύγιο από όλους τους τομείς, κάτι που προοιωνίζεται ενίσχυση των πιέσεων από αυτόν τον τομέα της οικονομίας.
- ▶ Οι **Υπηρεσίες** αντίθετα εμφανίζουν μία καλύτερη εικόνα, καθώς το ποσοστό αυτών που προβλέπουν αυξήσεις τιμών περιορίζεται στο 17% από 22% το α' τρίμηνο του

2006. Έτσι το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στο +14 σημαντικά βελτιωμένο σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο (+19), κάτι που σημαίνει ότι οι πληθωριστικές πιέσεις στο αμέσως επόμενο διάστημα από τον τομέα αυτόν θα είναι ηπιότερες σε σχέση με τη βιομηχανία και το λιανικό εμπόριο.

- ▶ Τέλος και στις **Κατασκευές**, και ειδικά στις επιχειρήσεις που ασχολούνται με **ιδιωτικές κατασκευές** και όχι δημόσια έργα όπου οι τιμές καθορίζονται με διαφορετικό τρόπο, η πίεση φαίνεται επίσης να εντείνεται. Πιο συγκεκριμένα το ισοζύγιο αυτών που προβλέπουν άνοδο / μείωση τιμών στο επόμενο διάστημα διευρύνεται στο +12 έναντι +7 το α' τρίμηνο του 2006. Ωστόσο πρέπει να σημειωθεί ότι είναι η μικρότερη επίδοση σε όλους τους τομείς, κάτι που υποδηλώνει σχετικά μικρότερη πίεση από αυτόν τον τομέα της οικονομίας σε σχέση με τους λοιπούς τομείς.

3.5. Αμοιβές, Κόστος Εργασίας και Παραγωγικότητα

Η παραγωγικότητα και η σχέση της με τις αμοιβές, αποτελεί μία από τις πλέον χρησιμοποιούμενες έννοιες ειδικά τις τελευταίες δεκαετίες, με το ρυθμό ανόδου του σχετικού δείκτη να θεωρείται ότι αντικατοπτρίζει σημαντική ανταγωνιστική βελτίωση μιας οικονομίας. Ωστόσο, παρόλο που το μέγεθος αυτό χρησιμοποιείται στη λήψη σημαντικών αποφάσεων τόσο από πλευράς δημόσιας πολιτικής, όσο και από την πλευρά των επιχειρήσεων, ο τρόπος υπο-

λογισμού και η ακριβής μέτρηση της παραγωγικότητας διέπεται από αρκετές αβεβαιότητες, διαφορετικές προσεγγίσεις και μεθοδολογικές αδυναμίες. Επιπροσθέτως, τα στοιχεία για τις αποδοχές των εργαζομένων και το μοναδιαίο κόστος εργασίας - και επομένως και την εκτιμώμενη παραγωγικότητα της εργασίας - γενικά πάσχουν σε αξιοπιστία και εγκυρότητα. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα στοιχεία αναθεωρούνται συστηματικά ακόμα και σε βάθος πενταετίας, παρουσιάζοντας ορισμένες φορές σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των διαφόρων εκτιμήσεων. Επομένως τις περισσότερες φορές τα στοιχεία αυτά αποδίδουν τρέχουσες μόνο εκτιμήσεις. Δίδουν δηλαδή μία ενδεικτική εικόνα για σημαντικά, διαρθρωτικά και εγγενή χαρακτηριστικά μιας οικονομίας, ωστόσο πρέπει να αντιμετωπίζονται με επιφύλαξη.

Σε κάθε περίπτωση, οι εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα παραπάνω μεγέθη, όπως διατυπώνονται στην τελευταία έκθεσή της (Autumn Forecasts), θεωρούνται ένα αξιόπιστο σημείο αναφοράς. Οι εκτιμήσεις αυτές, (Πίνακας 3.12), στηρίζονται σε στοιχεία των εθνικών στατιστικών υπηρεσιών και αναφέρονται στο σύνολο της οικονομίας. Σύμφωνα λοιπόν με αυτά τα στοιχεία:

Οι ονομαστικές αποδοχές των εργαζομένων στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας επιβραδύνθηκαν το 2006, καθώς αυξήθηκαν κατά 5,9%, έναντι 6,5% το 2005. Πρόκειται για αύξηση σημαντικά ταχύτερη τόσο από τον πληθωρισμό, όσο και από τον ρυθμό ανόδου της παραγωγικότητας (ΑΕΠ ανά απασχολούμενο), ενώ σε ολόκληρη την περίοδο 2002-2006 η μέση αύξηση είναι της τάξης του 6,5%. Είναι η υψηλότερη επίδοση για το 2006 τόσο στην Ευρωζώνη, όσο και μεταξύ των 15 παλαιότερων μελών της Ε.Ε., ενώ υστερεί μόνο από τις χώρες της Βαλτικής και τις Βουλγαρία και Ρουμανία που εμφανίζουν υψηλές αυξήσεις αποδοχών. Η επιβράδυνση πάντως αναμένεται να συνεχιστεί το 2007, συγκλίνοντας σταδιακά – αν και απέχει αρκετά ακόμα - στους μέσους ευρωπαϊκούς ρυθμούς.

Επιβράδυνση παρουσιάζει και η άνοδος των πραγματικών αποδοχών, στο 2,3% (έναντι 2,7% το 2005), ενώ για το

2007 προβλέπεται ακόμα μικρότερη αύξηση (1,9%). Ο ρυθμός ανόδου πάντως παραμένει σημαντικά ταχύτερος σε σχέση με τους ευρωπαϊκούς μέσους όρους, καθώς ειδικά στην Ευρωζώνη η αύξηση το 2006 είναι μηδενική. Σε πέντε μάλιστα χώρες της Ευρωζώνης καταγράφονται μειώσεις των πραγματικών αποδοχών των εργαζομένων (Γερμανία, Ισπανία, Ολλανδία και Πορτογαλία).

Οι εξελίξεις αυτές επηρεάζουν αντίστοιχα το κόστος εργασίας. Στην Ελλάδα, το μοναδιαίο κόστος εργασίας, μετά την επιτάχυνση στην περιοχή του 4% την περίοδο 2004-2005, εμφανίζει ηπιότερη άνοδο της τάξης του 3,5%. Η άνοδος όμως παραμένει υπερδιπλάσια από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς μέσους όρους, παρά το γεγονός ότι στην ΕΕ-25 καταγράφεται μικρή επιτάχυνση του κόστους. Από την άλλη πλευρά, το πραγματικό μοναδιαίο κόστος εργασίας εμφανίζει οριακή μείωση το 2006 (-0,1%) η οποία εκτιμάται ότι θα γίνει εντονότερη το 2007 (-0,7%). Ωστόσο και πάλι οι ρυθμοί μείωσης είναι ηπιότεροι έναντι ειδικά της Ευρωζώνης. Ενδεικτικά για παράδειγμα στη Γερμανία η μείωση του πραγματικού κόστους είναι της τάξης του -2,1%. Διατηρείται επομένως σταθερή η πίεση που δέχεται η ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας σε όρους τιμών, αφού το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος συνεχίζει να αυξάνεται ταχύτερα από το υπόλοιπο ευρωπαϊκό περιβάλλον⁸. Άλλωστε σε μακροχρονιότερη βάση, ο μέσος ετήσιος ρυθμός της περιόδου 2002-2006 είναι οριακά θετικός (0,1%) όταν σε Ευρωζώνη και ΕΕ-25 καταγράφεται μείωση⁹.

Τέλος, η παραγωγικότητα εργασίας – όπως αυτή υπολογίζεται από τον λόγο του πραγματικού ΑΕΠ ανά εργαζόμενο - αυξάνεται σταθερά το 2006 όπως και το 2005 με ρυθμό 2,3%, ενώ για ολόκληρη την περίοδο 2002-2006 εκτιμάται ότι αυξάνεται με μέσο ρυθμό της τάξης του 2,7%. Παρά το γεγονός ότι ο μακροχρόνιος μέσος ρυθμός υστερεί σε σχέση με τον αντίστοιχο ρυθμό της προηγούμενης περιόδου (το 1997-2001 ήταν στο 3,4%) και άρα η παραγωγικότητα φαίνεται να επιβραδύνεται, η επίδοση της Ελλάδας συνεχίζει να υπερτερεί σημαντικά των ευρωπαϊκών μέσων (4η υψηλότερη επίδοση στην Ευρωζώνη το 2006).

8. Η σύγκριση με την Ευρωζώνη είναι δόκιμη καθώς αποτελεί μία «κοινότητα» στην οποία συμμετέχει η Ελλάδα. Σαφώς για μεγαλύτερη ακρίβεια στην πραγματική εκτίμηση της απώλειας ανταγωνιστικότητας θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί εκείνο το σύνολο των χωρών με τις οποίες η Ελλάδα έχει εντονότερες εμπορικές συναλλαγές. Σε αυτή την περίπτωση, ωστόσο υπάρχουν και πάλι μεθοδολογικές αδυναμίες που προκύπτουν από τα διαφορετικά νομίματα και την επίπτωση των συναλλαγματικών μεταβολών.

9. Σύμφωνα με την ΤτΕ, στη μεταποίηση, το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος μετά τη μεγάλη άνοδο της τάξης του 6% το 2005, επιβραδύνεται στο 3,7% το 2006.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.12**Αμοιβές, Κόστος Εργασίας και Παραγωγικότητα στο σύνολο της οικονομίας**

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Μεγέθη	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Μέσος ετήσιος ρυθμός 2002-06
Ελλάδα							
Αποδοχές εργαζομένων (κατά κεφαλήν)	10,0	4,6	5,8	6,5	5,9	5,0	6,5
Πραγματικές κατά κεφαλήν αποδοχές εργαζομένων ¹	7,3	1,7	3,2	2,7	2,3	1,9	3,4
Παραγωγικότητα εργασίας (πραγματικό ΑΕΠ σε σταθερές τιμές / απασχολούμενο)	3,7	3,4	1,7	2,3	2,3	2,3	2,7
Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας (Σύνολο Οικονομίας) ²	6,0	1,2	4,0	4,1	3,5	2,6	3,8
Πραγματικό Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας ³	2,1	-2,2	0,6	0,4	-0,1	-0,6	0,1
Ε.Ε.- 25							
Αποδοχές εργαζομένων (κατά κεφαλήν)	3,2	3,3	3,0	2,4	3,1	3,0	3,0
Πραγματικές κατά κεφαλήν αποδοχές εργαζομένων ¹	1,3	1,2	0,9	0,3	0,9	0,8	0,9
Παραγωγικότητα εργασίας (πραγματικό ΑΕΠ σε σταθερές τιμές / απασχολούμενο)	0,8	0,9	1,6	0,7	1,3	1,3	1,1
Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας, (Σύνολο Οικονομίας) ²	2,4	2,4	1,3	1,6	1,8	1,7	1,9
Πραγματικό Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας ³	-0,3	0,1	-0,8	-0,3	-0,2	-0,5	-0,3
Ευρωζώνη							
Αποδοχές εργαζομένων (κατά κεφαλήν)	2,8	2,8	2,5	2,0	2,1	2,2	2,4
Πραγματικές κατά κεφαλήν αποδοχές εργαζομένων ¹	0,9	0,7	0,4	-0,1	0,0	0,1	0,4
Παραγωγικότητα εργασίας (πραγματικό ΑΕΠ σε σταθερές τιμές / απασχολούμενο)	0,2	0,3	1,2	0,6	1,2	0,9	0,7
Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας, (Σύνολο Οικονομίας) ²	2,5	2,5	1,3	1,3	0,9	1,2	1,7
Πραγματικό Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας ³	-0,1	0,3	-0,6	-0,5	-1,0	-0,7	-0,4

1. Αποπληθωρισμένα με βάση τον αποπληθωριστή ιδιωτικής κατανάλωσης

2. Αποδοχές εργαζομένων κατά άτομο προς κατά κεφαλήν παραγωγικότητα εργασίας, ορισμένο ως ΑΕΠ ανά συνολική απασχόληση

3. Ονομαστικό μοναδιαίο κόστος εργασίας προς τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ

Πηγή: European Commission, Autumn Forecasts 2006

3.6 Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών**3.6.1 Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών**

Το 2006 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλα-

γών διευρύνθηκε κατά εννέα 9 δισεκ. ευρώ σε σύγκριση με το 2005 και διαμορφώθηκε σε 23,6 δισεκ. ευρώ (12,1% του ΑΕΠ έναντι 8,1% του ΑΕΠ το 2005). Η κύρια συνιστώσα αυτής της εξέλιξης ήταν η αύξηση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου, ενώ δευτερεύουσα επίδραση είχε η

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.13

Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών

	Εκατ. €			Ετήσια % μεταβολές	
	2004	2005	2006	2005/2004	2006/2005
I ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (I.A + I.B + I.Γ + I.Δ)	-10.717,1	-14.637,5	-23.640,3	36,6	61,5
I.A ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (I.A.1 - I.A.2)	-25.435,8	-27.558,9	-35.286,3	8,3	28,0
ΙΣΟΖΥΓΙΟ καυσίμων	-4.511,1	-6.629,2	-8.761,3	47,0	32,2
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα	-20.924,7	-20.929,7	-26.525,0	0,0	26,7
ΙΣΟΖΥΓΙΟ πλοίων	39,1	-952,1	-3.390,5	-2.535,0	256,1
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα και πλοία	-20.963,8	-19.977,6	-23.134,5	-4,7	15,8
I.A.1 Εξαγωγές αγαθών	12.653,3	14.200,9	16.154,3	12,2	13,8
Καύσιμα	1.544,7	2.257,7	2.939,8	46,2	30,2
Πλοία (εισπράξεις)	1.194,9	1.373,1	1.631,8	14,9	18,8
Λοιπά αγαθά	9.913,7	10.570,1	11.582,7	6,6	9,6
I.A.2 Εισαγωγές αγαθών	38.089,0	41.759,8	51.440,6	9,6	23,2
Καύσιμα	6.055,8	8.886,9	11.701,1	46,8	31,7
Πλοία (πληρωμές)	1.155,8	2.325,2	5.022,3	101,2	116,0
Λοιπά αγαθά	30.877,4	30.547,7	34.717,2	-1,1	13,6
I.B ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (I.B.1 - I.B.2)	15.467,0	15.497,1	15.356,5	0,2	-0,9
I.B.1 Εισπράξεις	26.742,5	27.359,5	28.393,5	2,3	3,8
Ταξιδιωτικό	10.347,8	10.835,5	11.386,1	4,7	5,1
Μεταφορές	13.307,0	13.871,4	14.324,7	4,2	3,3
Λοιπές υπηρεσίες	3.087,7	2.652,6	2.682,7	-14,1	1,1
I.B.2 Πληρωμές	11.275,5	11.862,4	13.036,9	5,2	9,9
Ταξιδιωτικό	2.310,4	2.445,7	2.392,7	5,9	-2,2
Μεταφορές	5.728,2	6.237,0	6.991,3	8,9	12,1
Λοιπές υπηρεσίες	3.236,9	3.179,0	3.652,9	-1,8	14,9
I.Γ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ (I.Γ.1 - I.Γ.2)	-4.377,4	-5.676,1	-7.118,8	29,7	25,4
I.Γ.1 Εισπράξεις	2.810,6	3.273,5	3.626,1	16,5	10,8
Αμοιβές, μισθοί	280,0	287,1	318,1	2,5	10,8
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	2.530,6	2.986,4	3.308,0	18,0	10,8
I.Γ.2 Πληρωμές	7.188,0	8.949,6	10.744,9	24,5	20,1
Αμοιβές, μισθοί	188,9	219,8	280,7	16,4	27,7
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	6.999,1	8.729,8	10.464,2	24,7	19,9
I.Δ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (I.Δ.1 - I.Δ.2)	3.629,0	3.100,4	3.408,2	-14,6	9,9
I.Δ.1 Εισπράξεις	6.356,0	6.876,4	6.847,4	8,2	-0,4
Γενική Κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ)	4.080,3	4.615,5	4.462,4	13,1	-3,3
Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα, κλπ)	2.275,7	2.261,0	2.385,0	-0,6	5,5
I.Δ.2 Πληρωμές	2.727,0	3.776,0	3.439,2	38,5	-8,9
Γενική Κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	2.216,8	2.921,4	2.472,7	31,8	-15,4
Λοιποί τομείς	510,3	854,6	966,5	67,5	13,1
II ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (II.1 - II.2)	2.386,1	2.048,6	3.041,3	-14,1	48,5
II.1 Εισπράξεις	2.618,3	2.324,9	3.310,7	-11,2	42,4
Γενική Κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ)	2.463,9	2.137,1	3.116,5	-13,3	45,8
Λοιποί τομείς	154,4	187,8	194,2	21,7	3,4
II.2 Πληρωμές	232,2	276,3	269,5	19,0	-2,5
Γενική Κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	69,8	22,9	32,2	-67,2	40,4
Λοιποί τομείς	162,4	253,4	237,3	56,1	-6,4
III ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (I + II)	-8.331,0	-12.588,9	-20.599,0	51,1	63,6
IV ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜ/ΚΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (IV.A + IV.B + IV.Γ + IV.Δ)	8098,0	12606,6	20363,7	55,7	61,5
IV.A ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ*	863,6	-679,0	953,8	-178,6	-240,5
Κατοίκων στο εξωτερικό	-828,8	-1166,7	-3321,6	40,8	184,7
Μη κατοίκων στην Ελλάδα	1692,4	487,7	4275,4	-71,2	776,7
IV.B ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ*	13727,5	7322,6	8115,4	-46,7	10,8
Απαιτήσεις	-11489,4	-18459,7	-6961,2	60,7	-62,3
Υποχρεώσεις	25216,9	25782,3	15076,6	2,2	-41,5
IV.Γ ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ*	-9104,1	5914,0	11518,5	-165,0	94,8
Απαιτήσεις	-6215,7	-6301,5	-5851,0	1,4	-7,1
Υποχρεώσεις	-2888,4	12215,5	17369,5	-522,9	42,2
(Δάνεια Γενικής Κυβέρνησης)	-1027,4	-447,0	-447,7	-56,5	0,2
IV.Δ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ **	2611,0	49,0	-224,0	-98,1	-557,1
V ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΤΕΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (I + II + IV + V = 0)	233,0	-17,7	235,3	-107,6	-1.429,4
ΥΨΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ (τέλος περιόδου)***	1994,0	1945,0	2169,0	-2,5	11,5

* (+) καθαρή εισροή (-) καθαρή εκροή

** (+) μείωση (-) αύξηση

*** Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρυσό, τη «συναλλαγματική θέση» στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα «ειδικά τραπεζικά δικαιώματα» και τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ, τις απαιτήσεις σε συνάλλαγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών της ζώνης του ευρώ, και τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου των εισοδημάτων. Την ίδια περίοδο τα πλεονάσματα των ισοζυγίων υπηρεσιών και τρεχουσών μεταβιβάσεων δεν παρουσίασαν αξιόλογες μεταβολές, ώστε να αντισταθμίζουν τη συνολική εικόνα. Το υψηλό έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών οφείλεται (α) στο συνεχώς διογκούμενο «έλλειμμα ανταγωνιστικότητας» της χώρας, δεδομένου ότι το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος αυξάνεται ταχύτερα απ' ό,τι στις ανταγωνίστριες χώρες και (β) στο χαμηλό επίπεδο της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας, κυρίως λόγω των διαρθρωτικών αδυναμιών της οικονομίας. Αναλυτικότερα:

Η διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών οφείλεται στη μεγάλη αύξηση των εισαγωγών, λόγω της υψηλής ιδιωτικής κατανάλωσης και των υψηλών τιμών του αργού πετρελαίου. Επιπλέον, εκτός των καυσίμων, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου διευρύνθηκε λόγω και της ανανέωσης του εμπορικού στόλου. Ωστόσο, όπως αναφέρεται και στην έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος, η ανανέωση του εμπορικού στόλου, εάν ληφθούν υπόψη οι θετικές μεσοπρόθεσμες προοπτικές των θαλάσσιων εμπορικών μεταφορών παγκοσμίως, θα συμβάλει στην αύξηση των μελλοντικών εισπράξεων από ναυτιλιακές υπηρεσίες και επομένως μεσοπρόθεσμα θα οδηγήσει σε βελτίωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Στη διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου εισοδημάτων συμβάλει και η συνεχιζόμενη άνοδος των πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη, η οποία οφείλεται στην επιδείνωση της αρνητικής «διεθνούς επενδυτικής θέσης» της χώρας (των καθαρών χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων έναντι του εξωτερικού) και στην αύξηση των επιτοκίων διεθνώς. Σημειώνεται ότι στην αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 2006 συνέβαλαν κατά 27% η άνοδος των καθαρών πληρωμών για αγορές πλοίων, κατά 24% η αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου καυσίμων και κατά 16% η άνοδος των καθαρών πληρωμών τόκων.

3.6.2. Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων

Η αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου κεφαλαιακών μεταβιβάσεων κατά 993 εκατ. ευρώ το 2006 – σε αντίθεση με τον περιορισμό του 2005 - αντανάκλα την αύξηση των κεφαλαιακών μεταβιβάσεων από την ΕΕ προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης. Οφείλεται κυρίως στην επιτάχυνση του ρυθμού απορρόφησης των πόρων του Γ' ΚΠΣ, με δεδομένο ότι το 2006 ήταν η τελευταία χρονιά συμβασιοποίησης αντίστοιχων έργων.

3.6.3 Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών

Το 2006 οι άμεσες επενδύσεις εμφάνισαν καθαρή εισροή ύψους 954 εκατ. ευρώ (έναντι καθαρής εκροής 679 εκατ. ευρώ το 2005). Ειδικότερα, η καθαρή εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα έφθασε σχεδόν τα 4,3 δισεκ. ευρώ, ενώ η καθαρή εκροή κεφαλαίων κατοίκων Ελλάδος για άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό ανήλθε σε 2,8 δισεκ. ευρώ. Οι κυριότερες κινήσεις που συνέβαλαν σε αυτές τις επενδυτικές εξελίξεις ήταν η εισροή ύψους 2 δισεκ. ευρώ για την εξαγορά της Εμπορικής Τράπεζας (από Credit Agricole) και η εκροή ύψους περίπου 2,2 δισεκ. ευρώ για την εξαγορά της Τουρκικής Finansbank (από Εθνική Τράπεζα). Το 2006 σημειώθηκε καθαρή εισροή ύψους 8,1 δισεκ. ευρώ στις επενδύσεις χαρτοφυλακίου, αφού η εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για τοποθετήσεις στην Ελλάδα (κυρίως σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου και μετοχές του ΧΑΑ) υπεραντιστάθμισε σε σημαντικό βαθμό την εξόφληση βραχυπρόθεσμων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου και την εκροή κεφαλαίων κατοίκων για τοποθετήσεις σε ομόλογα, μετοχές και έντοκα γραμμάτια του εξωτερικού. Τέλος, στην κατηγορία των «λοιπών» επενδύσεων η καθαρή εισροή 11,5 δισεκ. ευρώ αντανάκλα κυρίως το γεγονός ότι η εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για τοποθετήσεις σε καταθέσεις και γeros στην Ελλάδα ήταν υπερτριπλάσια της εκροής κεφαλαίων των κατοίκων για αντίστοιχες τοποθετήσεις στο εξωτερικό. Στο τέλος του 2006 τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας διαμορφώθηκαν σε 2,2 δισεκ. ευρώ.

3.7 Ανταγωνιστικότητα: Ετήσια Έρευνα του WEF

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας αποτελεί σταθερό στόχο και προτεραιότητα σε επίπεδο δημόσιας πολιτικής τα τελευταία χρόνια, ώστε να μπορέσει η Ελλάδα να σταθεί με αξιώσεις στο διεθνές περιβάλλον. Η πίεση μάλιστα από τις νέες οικονομίες που εμφανίζονται στο προσκήνιο (Κίνα, Ινδία), κάνει ακόμα επιτακτικότερη την ανάγκη αλλαγών και προσαρμογών που θα επιτρέψουν η ταχεία ανάπτυξη που απολαμβάνει η χώρα να δημιουργήσει μεγαλύτερη ακόμα δυναμική εξωστρέφειας. Οι μετρήσεις της ανταγωνιστικότητας που πραγματοποιούν διάφοροι διεθνείς οργανισμοί τα τελευταία χρόνια τοποθετούν την Ελλάδα χαμηλά στην συνολική κατάταξη, ωστόσο είναι ορατή μία ανακοπή της πτωτικής πορείας το 2006, εξέλιξη στην οποία συγκλίνουν οι περισσότερες σχετικές μελέτες (IMD, Doing Business, WEF).

Σύμφωνα λοιπόν με τα αποτελέσματα της έρευνας του

World Economic Forum για την περίοδο 2006-2007 που παρουσιάζονται στην ενότητα αυτή¹⁰, καταγράφεται μικρή βελτίωση σε σχέση με τις προηγούμενες επιδόσεις της χώρας, η οποία απλώς όμως επιτρέπει τη διατήρηση της 47ης θέσης (σε 125 χώρες), όπως και το 2005 (σε 117 όμως χώρες). Η θέση αυτή όμως είναι η χειρότερη μεταξύ των ΕΕ-25 εκτός της Πολωνίας που βρίσκεται ακριβώς μια θέση παρακάτω. Όπως επισημαίνεται επομένως πάντα στα θέματα ανταγωνιστικότητας, δεν αρκεί απλώς να βελτιωνόμαστε, αλλά η βελτίωση αυτή να είναι εντονότερη από την αντίστοιχη άλλων ανταγωνιστικών κρατών. Δεν αρκεί δηλαδή να «τρέχουμε» γρήγορα, αλλά και γρηγορότερα από τους δυνητικά ή και ουσιαστικά ανταγωνιστές μας. Αναλυτικότερα:

Η πορεία της ανταγωνιστικότητας παρακολουθείται πλέον από το WEF μέσω δυο σύνθετων δεικτών και πιο συγκεκριμένα από:

α) **τον δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας**, ο οποίος αντικατέστησε το δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη και αποτελεί πλέον το βασικό δείκτη ανταγωνιστικότητας για το WEF και διαμορφώνεται από ένα κατάλληλα σταθμισμένο συνδυασμό μικροοικονομικών και μακροοικονομικών παραγόντων.

β) **το δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας** που επικεντρώνεται κυρίως σε μικροοικονομικά δεδομένα όπως η λειτουργία και η στρατηγική της επιχείρησης, το ανθρώπινο δυναμικό και η ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, παράμετροι δηλαδή που φανερώνουν κατά πόσο η οικονομική ευημερία μπορεί να είναι διατηρήσιμη και στο μέλλον.

Με βάση τον πρώτο δείκτη στην έρευνα του 2006-2007, η θέση της Ελλάδας παραμένει αμετάβλητη. Κατατάσσεται 47η μεταξύ 125 χωρών, στην ίδια θέση που βρισκόταν και το 2005 και στην χαμηλότερη μεταξύ των χωρών της ΕΕ-25 (με εξαίρεση την Πολωνία). Ο δείκτης ολικής ανταγωνιστικότητας διαμορφώνεται από τρεις επιμέρους πυλώνες:

α) Βασικές απαιτήσεις, όπου περιλαμβάνονται παράμετροι που σχετίζονται με τους θεσμούς, τις υποδομές, τη μακροοικονομική κατάσταση, την υγεία και τη βασική εκπαίδευση.

β) Βελτίωση αποδοτικότητας όπου περιλαμβάνονται παράμετροι

που σχετίζονται με την ανώτερη εκπαίδευση, την αποτελεσματικότητα αγορών και την τεχνολογική ετοιμότητα).

γ) Παράγοντες καινοτομίας που περιλαμβάνουν παραμέτρους για την εξελιγμένη λειτουργία της επιχείρησης και την καινοτομία.

Κάθε χώρα τοποθετείται σε ένα από τρία αναπτυξιακά στάδια, ανάλογα με το κατά κεφαλή ΑΕΠ. Στο πρώτο (και χαμηλότερο) θεωρείται ότι η ανάπτυξη ωθείται από το χαμηλό κόστος των συντελεστών, ενώ στο δεύτερο στάδιο από τη βελτίωση της αποδοτικότητας. Το «καλύτερο» όμως στάδιο είναι το τρίτο, σύμφωνα με το οποίο η ανάπτυξη ωθείται από την καινοτομία. Έτσι η τελική βαθμολογία κάθε χώρας διαμορφώνεται με διαφορετική στάθμιση των συντελεστών που συνθέτουν κάθε έναν από τους τρεις πυλώνες, ανάλογα δηλαδή με το αναπτυξιακό στάδιο στο οποίο βρίσκεται.

Στο πλαίσιο αυτό, από το 2005, η Ελλάδα, κατατάσσεται στο τρίτο αναπτυξιακό στάδιο, μαζί με όλες τις γνωστές αναπτυγμένες χώρες. Αυτό σημαίνει όμως ότι ο πυλώνας καινοτομίας - και άρα όλοι οι σχετικοί δείκτες επιδόσεων που εντάσσονται σε αυτόν - σταθμίζεται με μεγαλύτερο βάρος (30%), σε σχέση με χώρες που ανήκουν στα άλλα στάδια (10%). Έτσι η συνολική βαθμολογία της επηρεάζεται περισσότερο από τη χαμηλή επίδοση της σε αυτόν τον τομέα και λιγότερο από τις επιδόσεις της στους άλλους δείκτες όπως π.χ. στις βασικές απαιτήσεις, όπου γενικά – όπως θα φανεί και στη συνέχεια - εμφανίζει καλές επιδόσεις.

Οι τομείς στους οποίους η Ελλάδα βελτιώνει τη θέση της σε σχέση με πέρυσι είναι οι θεσμοί, οι υποδομές, η υγεία και βασική εκπαίδευση και η εξελιγμένη λειτουργία της επιχείρησης. Αντίθετα, σημειώνεται απώλεια θέσεων σε δείκτες που σχετίζονται με την μακροοικονομική κατάσταση της χώρας, την ανώτερη εκπαίδευση και κατάρτιση, την αποτελεσματικότητα αγορών, την τεχνολογική ετοιμότητα και την καινοτομία. Σημειώνεται ότι σε σχέση με τον μέσο όρο των επιδόσεων των χωρών που ανήκουν στο στάδιο ανάπτυξης που βασίζεται στην καινοτομία, οι επιδόσεις της Ελλάδας είναι χαμηλότερες σε όλους τους τομείς, εκτός από τον τομέα της υγείας και βασικής εκπαίδευσης.

10. Μεγάλο μέρος της οποίας έχει παρουσιαστεί στο «Ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας 2006 – 2007. Ανάλυση με βάση την Έκθεση του WEF», ΣΕΒ, 2006.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.14

Συγκριτική θέση της Ελλάδας στο Δείκτη Ολικής Ανταγωνιστικότητας και στα επιμέρους στοιχεία του

Επιμέρους στοιχεία δείκτη	2006 – 2007		2005 – 2006	
	Κατάταξη (125 χώρες)	Βαθμολογία (1 έως 7)	Κατάταξη (117 χώρες)	Βαθμολογία (1 έως 7)
Βασικές απαιτήσεις	40	4,96	42	4,84
1. Θεσμοί	41	4,36	44	4,19
2. Υποδομές	29	4,71	33	4,49
3. Μακροοικονομία	102	3,86	99	3,74
4. Υγεία και βασική εκπαίδευση*	11	6,92	17	6,94
Παράγοντες Βελτίωσης Αποδοτικότητας	47	4,18	42	4,19
5. Ανώτερη εκπαίδευση και κατάρτιση	34	4,78	32	4,78
6. Αποτελεσματικότητα αγορών	62	4,17	48	4,21
7. Τεχνολογική ετοιμότητα	50	3,58	46	3,59
Παράγοντες Καινοτομίας	45	3,89	47	3,84
8. Εξελιγμένη λειτουργία της επιχείρησης	46	4,35	47	4,32
9. Καινοτομία	47	3,43	45	3,36

* Ο τομέας αυτός δεν "μετρά" την ποιότητα της εκπαίδευσης αλλά μόνο το ποσοστό συμμετοχής σε αυτή.
Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων ερευνών WEF-ΣΕΒ 2005 – 2006 και 2006 – 2007

Στον έτερο δείκτη (**επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας**) καταγράφεται υποχώρηση 9 θέσεων για την Ελλάδα και κατατάσσεται πλέον το 2006 στην 49η θέση (Διάγραμμα 3.9). Είναι η χαμηλότερη θέση στην οποία κατατάσσεται η Ελλάδα από το 2002 και μετά, ωστόσο πρέπει να σημειωθεί ότι οφείλεται κυρίως σε μεθοδολογικές και τεχνικές αλλαγές στη διαμόρφωση του δείκτη. Με τη μεθοδολογία των προηγούμενων ετών, η Ελλάδα θα έχανε μόνο τρεις θέσεις. Η υποχώρηση αυτή οφείλεται σε επιδείνωση των επιδόσεων της χώρας σε δείκτες που αφορούν στη λειτουργία και στρατηγική της επιχείρησης (απώλεια 11 θέσεων) και στην ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος (απώλεια 7 θέσεων).

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των στελεχών των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην έρευνα, η γραφειοκρατία εξακολουθεί να αποτελεί το σημαντικότερο εμπόδιο που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στη λειτουργία τους με την περιοριστική εργασιακή νομοθεσία να ακολουθεί με μεγαλύτερη μάλιστα ένταση σε σχέση με το 2005. Οι άλλοι περιοριστικοί παράγοντες σχετίζονται με τη φορολογική νομοθεσία και τους φορολογικούς συντελεστές και τη διαφθορά. Η σημαντική αποδυνάμωση των απόψεων των επιχειρήσεων που θεωρούν τις συχνές αλλαγές εφαρμοζόμενης πολιτικής ως σημαντικό πρόβλημα για την επιχειρηματικότητα, υποδηλώνει

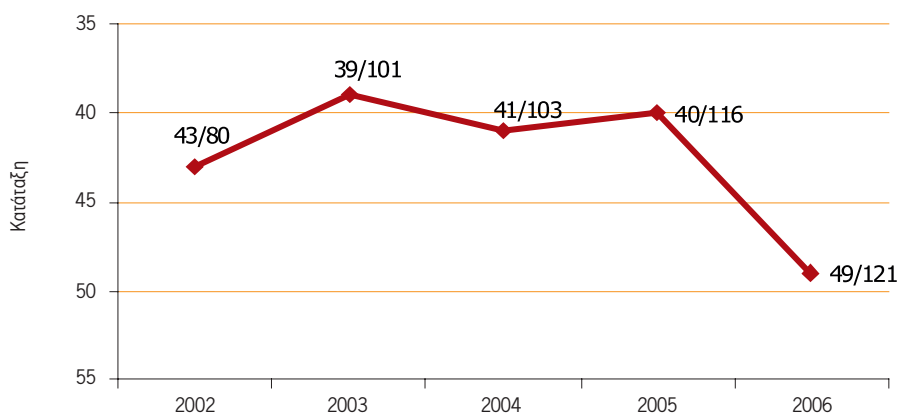
την αίσθηση για «συνέχεια» στην πολιτική. Τέλος αυξήθηκε ελαφρά και το ποσοστό των επιχειρήσεων που πιστεύουν ότι οι υποδομές είναι ανεπαρκείς.

Εκτός όμως από τις διεθνείς κατατάξεις οι οποίες έχουν τη σημασία τους, αλλά έχουν και αδυναμίες, είναι ιδιαίτερα σημαντική η επισήμανση των παραγόντων που δρουν θετικά ή αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα, η ανάδειξη δηλαδή των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της Ελλάδας. Ο εντοπισμός αυτών των παραγόντων συνεισφέρει στην υιοθέτηση στοχευμένων πολιτικών για την ανταγωνιστικότητα, δράσεων δηλαδή που ενισχύουν τα εθνικά πλεονεκτήματα και προσπαθούν να άρουν τα εμπόδια που συνιστούν τα εθνικά μειονεκτήματα.

Στον πλαίσιο αυτό στον Πίνακα 3.15 παρουσιάζονται τα ισχυρά σημεία και οι αδυναμίες της Ελλάδας ανά τομέα σύμφωνα με την αξιολόγηση των στελεχών που συμμετείχαν στην έρευνα του WEF. Για κάθε τομέα σημειώνονται τα κριτήρια στα οποία καταγράφεται υψηλή / χαμηλή βαθμολόγηση. Σημειώνονται ενδεικτικά ως μεγαλύτερες αδυναμίες ζητήματα που σχετίζονται με την αποτελεσματικότητα των αγορών και τις ρυθμίσεις της αγοράς εργασίας, το φορολογικό σύστημα της χώρας, καθώς επίσης και θέματα παιδείας και επιπέδου

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.9

Κατάταξη της Ελλάδας στο Δείκτη Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας από το 2002 μέχρι σήμερα

Σημείωση: θέση Ελλάδας / Σύνολο χωρών.

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία ερευνών WEF 2002 – 2003, 2003 – 2004, 2004 – 2005, 2005 – 2006, 2006 – 2007

τεχνολογικής ετοιμότητας. Στον αντίποδα, ως ισχυρότερα σημεία μπορούν να θεωρηθούν η ευρεία διάθεση και αξιοπιστία των τηλεφωνικών δικτύων, η σχετική υγεία του τραπεζικού συστήματος, η ικανοποιητική πιστοληπτική ικανότητα της χώρας, αλλά και η επάρκεια επιστημόνων και μηχανικών.

Γενικά πάντως μπορεί να σημειωθεί ότι η συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί το κριτήριο στο οποίο η Ελλάδα κατατάσσεται στην υψηλότερη θέση στην έρευνα (6η)¹¹, ενώ θέση εντός των πρώτων 30 χωρών καταλαμβάνει επίσης στο ζήτημα των τηλεφωνικών δικτύων (11η), σε θέματα εγκληματικότητας και βίας (με την έννοια της επίπτωσης στο κόστος των επιχειρήσεων), διαθεσιμότητα επιστημόνων και μηχανικών και στην μη ύπαρξη εμπορικών φραγμών.

Στον αντίποδα, η χαμηλότερη θέση στην οποία κατατάσσεται η Ελλάδα αφορά στο κριτήριο της ελαστικότητας στη διαμόρφωση μισθών (120η). Στον τομέα της αποτελεσματικότητας των αγορών η Ελλάδα καταλαμβάνει μια από τις χειρότερες θέσεις της, γεγονός που αποδίδεται στις δυσκαμψίες στην αγορά εργασίας και ειδικότερα στα εμπόδια πρόσληψης / απόλυσης εργαζομένων (109η) και στην ανελαστικότητα των μισθών. Επιπλέον το ύψος της φορολογίας θεωρείται ανασταλτικός παράγοντας στις επενδύσεις και στην απασχόληση. Πολύ χαμηλή είναι και η κατάταξη στο κριτήριο του αριθμού των απαιτούμενων διαδικασιών για την έναρξη επιχείρησης (107η). Χα-

μηλή, αν και βελτιωμένη σε σχέση με το 2005, είναι και η επίδοση στον μακροοικονομικό τομέα που αναφέρεται στο έλλειμμα και το χρέος της γενικής κυβέρνησης, ενώ φτωχές επιδόσεις παρουσιάζει η Ελλάδα και στην τεχνολογική ετοιμότητα (τελευταία στην ΕΕ-25). Οι σημαντικές ελλείψεις στα θέματα καινοτομίας, επικεντρώνονται στο χαμηλό επίπεδο συνεργασίας των Πανεπιστημίων με τις επιχειρήσεις και στις χαμηλές δαπάνες για Έρευνα & Ανάπτυξη.

Συμπερασματικά, η Ελλάδα το 2006 συνεχίζει να βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις μεταξύ των χωρών της ΕΕ-25, ωστόσο ανακόπεται η φθίνουσα πορεία των προηγούμενων ετών, γεγονός που πρέπει να αξιοποιηθεί. Για να μπορέσει η ελληνική οικονομία ωστόσο να βελτιώσει περαιτέρω τις επιδόσεις της, χρειάζονται αποφασιστικότερα βήματα και συντονισμένες προσπάθειες. Ήδη στην τελευταία έκθεση ανταγωνιστικότητας του Εθνικού Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας και Ανάπτυξης (ΕΣΑΑ), περιλαμβάνονται προτάσεις για πολλούς τομείς στις οποίες συναινούν μάλιστα και οι κοινωνικοί εταίροι. Ο ΣΕΒ άλλωστε έχει δηλώσει ότι είναι έτοιμος να αναλάβει άμεσα δράση για τομείς όπως η ταχεία και αποτελεσματική προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, η αντιμετώπιση των προβλημάτων του ασφαλιστικού συστήματος, η ανάπτυξη της έρευνας, των νέων τεχνολογιών και καινοτομιών και σε αυτήν την κατεύθυνση αναμένεται να κινηθεί και το 2007.

11. Σημειώνεται ότι το κριτήριο αυτό δεν αφορά την ποιότητα της εκπαίδευσης, αλλά το ποσοστό συμμετοχής σε αυτή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.15**Ισχυρά και Αδύνατα Σημεία ανά τομέα, 2006 – 2007**

Τομέας	Ισχυρά σημεία	Αδυναμίες
Μακροοικονομία (28↑)	<ul style="list-style-type: none"> • Πιστοληπτική ικανότητα της χώρας (↓). • Άνοιγμα Επιτοκίων (↓) 	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειμμα της κυβέρνησης (↑). • Χρέος της κυβέρνησης (↑).
Τεχνολογική ετοιμότητα (26↓)	<ul style="list-style-type: none"> • Η αδειοδότηση χρήσης νέων τεχνολογιών (↑). • Οι κανονισμοί για τις άμεσες ξένες επενδύσεις είναι ευνοϊκές και τις ενθαρρύνουν (↑). 	<ul style="list-style-type: none"> • Η περιορισμένη χρήση του διαδικτύου στα σχολεία (↓). • Το επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας (↑). • Τα κυβερνητικά προγράμματα προώθησης των ΤΠΕ (↑)
Θεσμοί (17↑)	<ul style="list-style-type: none"> • Τα ΜΜΕ μπορούν να δημοσιεύσουν / προβάλουν θέματα της επιλογής τους χωρίς φόβο λογοκρισίας και νομικών κυρώσεων. • Η προστασία των επιχειρήσεων από το οργανωμένο έγκλημα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής είναι αρκετά συγκεντρωτική. • Η συμμόρφωση με τις διοικητικές απαιτήσεις της κυβέρνησης δημιουργεί βάρη (-). • Η εμπιστοσύνη του κοινού στην οικονομική εντιμότητα των πολιτικών (↑).
Υποδομές (13↑)	<ul style="list-style-type: none"> • Η αξιοπιστία των δικτύων σταθερής και κινητής τηλεφωνίας (↓). • Η αξιοπιστία των αερογραμμών (-). • Η ποιότητα παροχής ρεύματος (-). 	<ul style="list-style-type: none"> • Η αποτελεσματικότητα των σιδηρόδρομων (↑).

Τομέας	Ισχυρά σημεία	Αδυναμίες
Υγεία και βασική εκπαίδευση (7↑)	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν αποτελούν πρόβλημα μελλοντικές επιπτώσεις ασθενειών (HIV/AIDS, ελονοσία, φυματίωση) στην επιχείρηση τα επόμενα 5 χρόνια. 	
Αποτελεσματικότητα αγορών (23↓)	<ul style="list-style-type: none"> • Το υγιές τραπεζικό σύστημα (↑). • Η αύξηση του ενεργητικού μέσω έκδοσης μετοχών (↑). • Αναπτυσσόμενες εξαγωγές προς γειτονικές χώρες (↑). • Διαδεδομένη ξένη ιδιοκτησία εταιρειών (↓). • Εύκολη λήψη πίστωσης (↑). 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι δυσκαμψίες στην αγορά εργασίας (-). • Η φορολογία (↑). • Οι μισθοί (↓). • Η έλλειψη συμμετοχικών κεφαλαίων (↓). • Έλλειψη συσχέτισης παραγωγικότητας-πληρωμών (↓)
Ανώτερη εκπαίδευση και κατάρτιση (19-)	<ul style="list-style-type: none"> • Τα μαθηματικά και οι θετικές επιστήμες είναι σε σχετικά καλό επίπεδο συγκριτικά με άλλες χώρες (↓). 	<ul style="list-style-type: none"> • Τα δημόσια σχολεία (↓) και το εκπαιδευτικό σύστημα γενικότερα (↑).
Εξελιγμένη λειτουργία της επιχείρησης (21↑)	<ul style="list-style-type: none"> • Η λειτουργία του μάρκετινγκ είναι ικανοποιητική (↑) και η πελατοκεντρική προσέγγιση είναι διαδεδομένη και χρησιμοποιεί καλά εργαλεία και τεχνικές (↓). • Οι τοπικοί προμηθευτές είναι πολλοί και η ποιότητα τους υψηλή, συμβάλλοντας σε νέα προϊόντα και σε βελτίωση διαδικασιών (↑). 	<ul style="list-style-type: none"> • Η διαθεσιμότητα εξειδικευμένου εξοπλισμού και μηχανημάτων για την παραγωγική διαδικασία (↑).
Καινοτομία (22↓)	<ul style="list-style-type: none"> • Διαθεσιμότητα επιστημόνων και μηχανικών (-). 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασία πανεπιστημίων με επιχειρήσεις (↑).

Σημ: το βέλος στην παρένθεση δείχνει την κατεύθυνση της μεταβολής στη κατάταξη (ανοδική /καθοδική) σε σχέση με την έρευνα 2005-06.

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων έρευνας WEF (2006-2007)

3.8 Επιχειρηματικότητα κατά το 2006

Η Ελλάδα συμμετέχει από το 2003 - μέσω του IOBE - στο ερευνητικό consortium του Global Entrepreneurship Monitor (GEM), του Παγκόσμιου Παρατηρητηρίου για την Επιχειρηματικότητα. Το GEM αποτελεί το μοναδικό ερευνητικό πρόγραμμα που εκπονεί συγκριτική αξιολόγηση διαχρονικά του επιπέδου της επιχειρηματικότητας σε ένα ευρύ πλήθος χωρών παγκοσμίως (42 χώρες το 2006), με εναρμονισμένες μεταβλητές μέτρησης. Η σχετική έκθεση θα παρουσιαστεί από το IOBE εντός του 2007, ωστόσο ορισμένα βασικά σημεία συνοψίζονται στην παρούσα ενότητα¹².

Από τα συνολικά αποτελέσματα, προκύπτει ότι, στην Ελλάδα κατά το 2006 ένα **7,9%** του πληθυσμού **ηλικίας 18-64 ετών** βρισκόταν στα αρχικά στάδια έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας (συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης). Σε αυτήν την ομάδα περιλαμβάνονται τόσο τα άτομα που είχαν ξεκινήσει κάποιες προκαταρκτικές ενέργειες στην κατεύθυνση έναρξης κάποιας επιχείρησης (επίδοξοι επιχειρηματίες), αλλά και όσοι/όσες είχαν πράγματι ξεκινήσει μια επιχείρηση και είχαν πληρώσει μισθούς για τουλάχιστον τρεις μήνες, αλλά λιγότερο από 42 μήνες (νέοι επιχειρηματίες). Με την επίδοση αυτή, η Ελλάδα κατατάσσεται περίπου στη μέση της σχετικής κλίμακας (στην 19η θέση σε 42 χώρες), ωστόσο είναι η 4η ευρωπαϊκή (σε 21 χώρες αντιστοίχως). Είναι κυρίως αναπτυσσόμενες χώρες που εμφανίζουν την υψηλότερη επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων παγκοσμίως (Περού Κολομβία, Φιλιππίνες), ενώ αναπτυσσόμενες χώρες (Βέλγιο, Ιαπωνία, Σουηδία) βρίσκονται στο κάτω άκρο.

Καταγράφεται επομένως για δεύτερη συνεχή χρονιά αυξητική πορεία αυτού του τύπου επιχειρηματικότητας («αρχικών σταδίων» όπως προσδιορίζεται), αφού το 2005, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 6,5%. Το ενδιαφέρον στοιχείο είναι όμως ότι το 2006 περίπου ένας στους πέντε επιχειρηματίες αρχικών σταδίων (έναντι ενός στους τέσσερις το 2005) ανήκει στη δεύτερη κατηγορία επιχειρηματιών. Πιο συγκεκριμένα, ένα 2,3% του πληθυσμού 18-64 ετών το 2006 ήταν ιδιοκτήτης ή συμμετείχε μαζί με άλλους στην ιδιοκτησία μίας νέας επιχείρησης (κάτω από 3,5 χρόνια ζωής). Αυτό σημαίνει ότι αρκετά από τα - αυξημένα σε αριθμό - άτομα που είχαν χαρακτηριστεί ως **επίδοξοι επιχειρηματίες** στην περσινή έρευνα πράγματι «πέρασαν» στη φάση της υλοποίησης του εγχειρήματός τους. Έτσι η υπόθεση που είχε γίνει τότε για αναμενόμενη αυξημένη εισροή στην επόμενη κατηγορία

«επιχειρηματικότητας» (νέες επιχειρήσεις 3-42 μηνών λειτουργίας), επιβεβαιώνεται στην έρευνα του 2006¹³.

Το θετικό όμως αυτό στοιχείο συνοδεύεται με αντιστροφή της τάσης σταθερής μείωσης της **επιχειρηματικότητας ανάγκης** που χαρακτήριζε τις προηγούμενες μετρήσεις. Ως επιχειρηματικότητα ανάγκης ορίζεται η ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας, όχι στο πλαίσιο μιας προσπάθειας εκμετάλλευσης κάποιας επιχειρηματικής ευκαιρίας, αλλά αντίθετα λόγω έλλειψης καλύτερων επιλογών για εργασία (περιλαμβάνεται η μη ικανοποίηση από την παρούσα εργασία). Περίπου το 21% της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων αποδίδεται σε αυτά τα κίνητρα (έναντι 14,2% το 2005), επίδοση με την οποία η Ελλάδα κατατάσσεται στις χαμηλότερες θέσεις παγκοσμίως και στην 3η χαμηλότερη στην Ευρώπη. Επομένως ως ένα βαθμό, η άνοδος της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων που καταγράφεται το 2006 είναι αποτέλεσμα της σημαντικής ανόδου των επιχειρηματιών ανάγκης.

Σε ότι αφορά το **δημογραφικό προφίλ** του νέου / επίδοξου επιχειρηματία, η εικόνα δεν αλλάζει σημαντικά. Πρόκειται για έναν άντρα, απόφοιτο Λυκείου, ηλικίας 25-34 ετών, μεσαίου εισοδήματος που κατοικεί σε αστική περιοχή και ήδη εργάζεται. Από τα συγκεντρωτικά στοιχεία όλων των ερευνών του GEM (2003-2006) προκύπτει ότι μόλις το 28% των επιχειρηματιών αρχικών σταδίων είναι γυναίκες, ωστόσο θα πρέπει να σημειωθεί ότι η γυναικεία επιχειρηματικότητα εμφανίζει σημαντική αύξηση το 2006. Έτσι το 4,7% του πληθυσμού των γυναικών ηλικίας 18-64 ετών εντάσσεται στην κατηγορία του επιχειρηματία αρχικών σταδίων, έναντι 3,37 το 2005. Με αυτήν την επίδοση η Ελλάδα κατατάσσεται στην 6η υψηλότερη θέση στην Ευρώπη (21 χώρες), ενώ η μέση επίδοση στην Ευρώπη είναι 3,74%. Από τα υπόλοιπα στοιχεία της φετινής έρευνας μπορούν να σημειωθούν:

- Ένα 14,2% του πληθυσμού 18-64 ετών δηλώνει ότι **έχει σκοπό να ξεκινήσει** μια επιχείρηση (συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης) τα επόμενα τρία χρόνια (15,4% το 2005). Πρόκειται για επίδοση που υπερτερεί του ευρωπαϊκού μέσου (στο 11% περίπου) και προσιονίζεται τουλάχιστον τη διατήρηση μιας σταθερής εισροής στην εκδήλωση νέας επιχειρηματικότητας τα επόμενα χρόνια.
- Ένα 2,7% του πληθυσμού 18-64 ετών δηλώνει ότι **έχει διακόψει τη λειτουργία** ή έκλεισε μια επιχείρηση που κατείχε και συμμετείχε στη διοίκηση, ή έχει σταματήσει οποιαδήποτε μορφή αυτοαπασχόλησης κατά τη διάρκεια του

12. Όλες οι προηγούμενες ετήσιες εκθέσεις (από το 2003) είναι διαθέσιμες από το IOBE.

13. Βλέπε στο «Ιωαννίδης & Τσακανίκας, Η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2005-2006, IOBE, 2006

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18

Συμμετοχή στην Επιχειρηματική Δραστηριότητα ανά χώρα, 2006

(% ατόμων ηλικίας 18-64 ετών)

	Επίδοξοι επιχειρηματίες	Νέοι επιχειρηματίες	Συνολική επιχειρηματική δραστηριότητα αρχικών σταδίων (early-stage)*	Καθιερωμένοι επιχειρηματίες	Συνολική επιχειρηματική δραστηριότητα
Αργεντινή	6,4	4,1	10,2	7,0	16,4
Αυστραλία	7,3	5,7	12,0	9,1	20,6
Βέλγιο	1,8	1,1	2,7	2,1	4,8
Βραζιλία	3,5	8,6	11,7	12,1	23,4
Καναδάς	4,1	3,2	7,1	5,1	12,0
Χιλή	5,7	3,9	9,2	6,8	15,4
Κίνα	4,9	12,0	15,7	12,1	27,2
Κολομβία	10,9	12,6	22,5	10,4	31,9
Κροατία	6,4	2,5	8,6	4,1	12,5
Τσεχία	6,4	2,0	7,9	5,4	12,2
Δανία	2,9	2,8	5,3	5,3	10,3
Φινλανδία	2,9	2,4	5,0	8,2	13,0
Γαλλία	3,8	0,7	4,4	1,3	5,7
Γερμανία	2,9	1,7	4,2	3,0	6,8
Ελλάδα	5,7	2,3	7,9	8,2	16,1
Ουγγαρία	3,2	3,0	6,0	6,7	12,6
Ισλανδία	8,1	3,8	11,3	7,4	18,2
Ινδία	5,4	5,3	10,4	5,6	15,6
Ινδονησία	9,6	11,5	19,3	17,6	35,2
Ιρλανδία	4,5	2,9	7,4	7,8	14,5
Ιταλία	2,2	1,4	3,5	3,0	6,2
Τζαμάικα	11,6	9,2	20,3	10,3	30,1
Ιαπωνία	1,6	1,4	2,9	4,8	7,5
Λετονία	4,0	2,7	6,6	5,7	12,1
Μαλαισία	4,9	6,2	11,1	7,3	18,4
Μεξικό	4,1	1,2	5,3	2,3	7,4
Ολλανδία	3,6	1,9	5,4	6,6	11,9
Νορβηγία	5,3	4,3	9,1	6,0	14,4
Περου	30,0	15,1	40,2	12,4	49,6
Φιλιππίνες	5,0	15,6	20,4	19,7	39,2
Ρωσία	3,5	1,7	4,9	1,2	5,6
Σιγκαπούρη	2,7	2,5	4,9	3,4	7,9
Σλοβενία	2,9	1,8	4,6	4,4	9,0
Ν. Αφρική	3,6	1,7	5,3	1,7	6,9
Ισπανία	3,0	4,4	7,3	5,5	12,5
Σουηδία	2,2	1,4	3,5	5,0	8,4
Ταϊλάνδη	4,1	11,5	15,2	17,4	31,7
Τουρκία	2,2	4,0	6,1	11,5	17,0
Ην. Αραβ. Εμιρ.	1,7	2,2	3,7	1,4	5,0
Ην. Βασίλειο	3,2	2,8	5,8	5,4	10,9
ΗΠΑ	7,5	3,3	10,0	5,4	14,7
Ουρουγουάη	8,4	4,6	12,6	6,9	19,1
Μέσος όρος	5,3	4,6	9,5	7,0	15,9

Στην περίπτωση που το άτομο εμπλέκεται σε δύο εγχειρήματα και λογίζεται τόσο ως επίδοξος όσο και ως νέος επιχειρηματίας, στο άθροισμα προσμετράται μόνο μία φορά, γι' αυτό και παρατηρούνται αποκλίσεις.

Πηγή: GEM - IOBE

2006. Αν και περιορίζεται οριακά έναντι του 2005 (2,9%), εξακολουθεί να υπερτερεί από το μέσο ευρωπαϊκό. Πάντως θα πρέπει να σημειωθεί ότι οικονομικοί λόγοι ήταν η αιτία για το «κλείσιμο» μόνο ενός στα τρία εγχειρήματα. Ένα 30% ακόμα δήλωσε προσωπικούς λόγους, ενώ σχεδόν ένας στους τέσσερις δήλωσε ότι βρήκε άλλη απασχόληση, πιθανόν μισθωτή.

- ▶ Ένα 22% του πληθυσμού πιστεύει ότι υπάρχουν **επιχειρηματικές ευκαιρίες** στην περιοχή του, οι οποίες θα μπορούσαν να τύχουν επιχειρηματικής αξιοποίησης. Το ποσοστό αυτό παρουσιάζει αύξηση σε σχέση με το 2005 (16%), υστερεί όμως κατά πολύ από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (36%), κάτι το οποίο δείχνει ότι η «επιχειρηματική χωρητικότητα» στην Ελλάδα εξακολουθεί να είναι πιο περιορισμένη σε σχέση με άλλες χώρες.
- ▶ Την ίδια στιγμή οι Έλληνες εξακολουθούν να δηλώνουν σε ποσοστό 58% - το υψηλότερο παγκοσμίως - ότι ο **φόβος της αποτυχίας** θα τους απέτρεπε από το να ξεκινήσουν μια επιχειρηματική δραστηριότητα (ευρωπαϊκός μέσος όρος στο 38%). Παραμένει έτσι ο πλέον ισχυρός ανασταλτικός παράγοντας στην εκδήλωση νέας επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα.
- ▶ Σχεδόν δύο στα τρία νέα εγχειρήματα (64%), όπως άλλωστε συμβαίνει σταθερά την τελευταία τριετία εκδηλώνονται σε **δραστηριότητες** που έχουν ως τελικό πελάτη τον ίδιο τον καταναλωτή ως φυσικό πρόσωπο (ευρωπαϊκός μ.ο. στο 38%). Επιβεβαιώνεται έτσι και πάλι η «ρηχότητα» της νέας επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, το γεγονός δηλαδή ότι αυτή δεν εκδηλώνεται σε ολόκληρη την «αλυσίδα αξίας» μέχρι το τελικό προϊόν, αλλά μόνο στον έσχατο κρίκο αυτής της αλυσίδας. Οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν χαρακτηριστικό χωρών με χαμηλό / μεσαίο επίπεδο ανάπτυξης, αν και στις χώρες με υψηλό επίπεδο ανάπτυξης παραμένει η κύρια κατηγορία δραστηριοτήτων (με μικρότερη όμως ένταση). Αντίθετα τα νέα εγχειρήματα που σχετίζονται με υπηρεσίες προς επιχειρήσεις, περιορίζονται στο 13% των συνολικών (σε άνοδο πάντως σε σχέση με το 2005) έναντι 24% στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες.
- ▶ Το 35% των επιχειρηματιών αρχικών σταδίων, δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν εντελώς **νέες τεχνολογίες / διαδικασίες** για την παραγωγή / διάθεση των προϊόντων / υπηρεσιών τους, με την έννοια ότι αυτές δεν ήταν διαθέσιμες ένα χρόνο πριν τη διεξαγωγή της έρευνας. Η επίδοση αυτή είναι η 2η υψηλότερη στις χώρες του GEM, κάτι που υποδηλώνει ότι η τεχνολογική αναβάθμιση αποτελεί βασικό συστατικό των νέων εγχειρημάτων που ξεκινούν στην Ελλάδα, συμβάλλοντας έτσι στην τε-

χνολογική αναβάθμιση συνολικά της ελληνικής οικονομίας.

- ▶ Ωστόσο από την άλλη πλευρά ο βαθμός καινοτομικότητας αυτής της νέας επιχειρηματικότητας, υπό την έννοια της διαχέυσης στην αγορά πραγματικά μοναδικών νέων προϊόντων ή δημιουργίας νέων αγορών (π.χ νησίδες αγοράς), είναι εξαιρετικά περιορισμένος και χαμηλότερος σε σχέση με τις άλλες χώρες, ζήτημα που συνδέεται με την χαμηλή ποιότητα των νέων εγχειρημάτων. Έτσι, μόλις το 11% των νέων επιχειρηματιών θεωρεί ότι τα προϊόντα / υπηρεσίες που (θα) προσφέρουν είναι εντελώς νέα για όλους τους πελάτες στους οποίους (θα) απευθύνονται, οριακά κάτω από τον αντίστοιχο μέσο όρο των ευρωπαϊκών χωρών (12,5%). Ταυτόχρονα μόλις το 2,8% αυτών δηλώνει ότι εισέρχεται σε μία πραγματικά νέα αγορά όπου δεν υπάρχει κανένας άλλος ανταγωνιστής.

3.9 Το «Επιχειρείν» στην Ελλάδα

Από το 2003 η Παγκόσμια Τράπεζα δημοσιεύει σε ετήσια βάση την έκθεση «Doing Business» η οποία αφορά στη μέτρηση της ευκολίας ή δυσκολίας άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας σε ένα ευρύ σύνολο από χώρες. Η έκθεση προσπαθεί να συγκρίνει τις διάφορες οικονομίες μέσω αντικειμενικών δεικτών για την επιχειρηματική λειτουργία, δίνοντας έμφαση στα ρυθμιστικά κόστη και τις ενέργειες συμμόρφωσης των επιχειρήσεων με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (διοικητικές προσαρμογές). Με αυτόν τον τρόπο επισημαίνονται τα σημαντικότερα προσκόμματα που δρουν ανασταλτικά στην επιχειρηματική λειτουργία και περιοριστικά σε όρους επενδύσεων, παραγωγικότητας και ανάπτυξης. Ταυτόχρονα τροφοδοτείται η δημόσια πολιτική με χρήσιμη πληροφόρηση, αφού εντοπίζονται οι τομείς και οι διαδικασίες όπου υστερεί μια χώρα και όπου χρειάζεται περισσότερη προσπάθεια και αποτελεσματικότητα. Έτσι υιοθετώντας τα κατάλληλα μέτρα είναι δυνατή η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, παράγοντας καθοριστικός ειδικά στον τομέα προσέλκυσης επενδύσεων.

Πρέπει να σημειωθεί ωστόσο – γεγονός που αναγνωρίζει και η έκθεση – ότι υπάρχουν ευρύτερα ζητήματα ανταγωνιστικότητας που επηρεάζουν τη διεξαγωγή του επιχειρείν σε μια χώρα και δεν καλύπτονται στην έρευνα, όπως π.χ. η εγγύτητά της σε μεγάλες γεωγραφικές αγορές, η ποιότητα των υποδομών, το θεσμικό πλαίσιο, η μακροοικονομική σταθερότητα κτλ. Έτσι το γεγονός ότι π.χ. η Μποτσουάνα κατατάσσεται στη σχετική λίστα υψηλότερα από τη Τσεχία, ενδεχομένως να μην την καθιστά ελκυστικότερο τόπο για την υλοποίηση επενδύσεων. Αυτό όμως που σε κάθε περίπτωση εκφράζει αυτή η σχετική θέση, είναι ότι οι δημόσιες πολιτικές που έχουν εφαρμοστεί στην πρώτη έχουν δημιουργήσει ένα ρυθμιστικό περιβάλλον που προάγει

την εκεί επιχειρηματικότητα, αντανακλώντας θετικές ρυθμιστικές παρεμβάσεις από την πλευρά της κυβέρνησης.

Άλλωστε αυτό το οποίο ενδιαφέρει σε όλες τις αντίστοιχες μεθοδολογίες προσπάθειες (όπως τα μοντέλα μέτρησης ανταγωνιστικότητας) είναι αφενός μεν η συγκριτική αξιολόγηση (benchmarking) των διαφόρων χωρών, έτσι ώστε κάθε μία να αξιολογεί τη θέση της ως προς τους βασικότερους ανταγωνιστές της, αφετέρου δε και ίσως το σημαντικότερο, να μπορεί να «μάθει» από τα εφαρμοζόμενα μέτρα πολιτικής και να τα προσαρμόσει στο δικό της περιβάλλον, με κατάλληλη μάλιστα προτεραιοποίηση. Όπως επισημαίνει η έκθεση, η δημοσίευση αυτών των συγκριτικών κατατάξεων συνήθως «εμπνέει» τις κυβερνήσεις να κινηθούν στην κατεύθυνση της άρσης των εμποδίων που εντοπίζονται, αναλαμβάνοντας έτσι εντονότερες μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες.

Στο πλαίσιο αυτό η έκθεση Doing Business καλύπτει 10 περιοχές μέτρησης, οι οποίες και αποδίδονται από αντίστοιχο σύνθετο δείκτη «ευκολίας» στο επιχειρείν. Οι περιοχές αυτές είναι:

- ▶ Έναρξη μιας επιχείρησης
- ▶ Προστασία επενδυτών,
- ▶ Αδειοδότηση εγκαταστάσεων
- ▶ Διασυννοριακές συναλλαγές
- ▶ Προσλήψεις / απολύσεις προσωπικού
- ▶ Πληρωμή φόρων
- ▶ Διαχείριση / μεταβίβαση ιδιοκτησίας
- ▶ Εφαρμογή συμβολαίων
- ▶ Πρόσβαση σε χρηματοδότηση / πίστωση
- ▶ Κλείσιμο επιχείρησης

Οι παραπάνω τομείς καλύπτονται από μια σειρά κριτηρίων που αντιστοιχούν συνήθως στον αριθμό των διαδικασιών που πρέπει να πραγματοποιηθούν, καθώς και στο αντίστοιχο κόστος τους. Οι επιδόσεις κάθε χώρας στις 10 αυτές περιοχές επιτρέπει αντίστοιχες 10 κατατάξεις ανά περιοχή, που τελικά οδηγούν συνθετικά και στην τελική κατάταξη της χώρας ως προς έναν γενικό δείκτη που αποδίδει την *Ευκολία του επιχειρείν* (Ease of doing business)¹⁴. Στον συγκεντρωτικό Πίνακα που ακολουθεί συνοψίζονται οι θέσεις που καταλαμβάνουν οι χώρες της Ε.Ε. στην έρευνα του 2006 τόσο ως προς το συνολικό δείκτη, όσο και στις 10 επιμέρους περιοχές μέτρησης.

Σύμφωνα με αυτά τα αποτελέσματα, η Ελλάδα κατατάσσεται **στην 109η θέση** (175 χώρες συνολικά), δύο θέσεις υψηλότερα σε σχέση με την προηγούμενη μέτρηση. Η βελτίωση αυτή οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στον παράγοντα *Διαχείριση /*

μεταβίβαση ιδιοκτησίας, όπου ενδεχομένως λόγω καλύτερης μεθοδολογικής εκτίμησης το 2006, η Ελλάδα κερδίζει 52 θέσεις και από την 146η θέση εκτινάσσεται στην 94η. Αντίθετα στους υπόλοιπους παράγοντες σημειώνει υποχώρηση ή μένει στάσιμη. Τις καλύτερες θέσεις στην παγκόσμια κατάταξη καταλαμβάνει στον παράγοντα *Κλείσιμο επιχείρησης* και *Εφαρμογή συμβολαίων* (34η και 48η θέση αντίστοιχα), ενώ τις δυσμενέστερες στις *Προσλήψεις / απολύσεις προσωπικού* και στην *Προστασία Επενδυτών* (166η και 156η θέση αντίστοιχα).

Η εικόνα σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες δεν είναι καλή και αποτυπώνει την αυξημένη δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Στις πέντε από τις 10 περιοχές μέτρησης η Ελλάδα «κρατά» την τελευταία θέση στην Ε.Ε. Στις άλλες πέντε περιοχές, η σχετικά υψηλότερη γενική θέση στον παράγοντα *Κλείσιμο επιχείρησης* επιτρέπει στην Ελλάδα να βρίσκεται στην 15η θέση στην Ε.Ε., ενώ παρά το γεγονός ότι στον παράγοντα *Αδειοδότηση εγκαταστάσεων* βρίσκεται στην 55η θέση παγκοσμίως, με αυτή την επίδοση κατατάσσεται στην 14η θέση στην Ε.Ε. που είναι και η καλύτερη από κάθε επιμέρους ευρωπαϊκή κατάταξη που επιτυγχάνει το 2006.

Από τις 24 συνολικά χώρες της ΕΕ που συμμετέχουν στην ανάλυση, η Ελλάδα με την επίδοσή της στον σύνθετο δείκτη ευκολίας της επιχειρηματικής λειτουργίας (*«Ευκολία του επιχειρείν»*) κατατάσσεται στην τελευταία θέση, απέχοντας μάλιστα κατά πολύ από την προτελευταία Ιταλία (82η θέση). Η Ελλάδα όμως υστερεί στη σχετική κατάταξη, ακόμα και από άλλες ευρωπαϊκές χώρες μη-μέλη της ΕΕ, όπως τις περισσότερες Βαλκανικές χώρες, αλλά ακόμα και από χώρες της πρώην ΕΣΣΔ. Μόνο σε Αλβανία, Κροατία, Ουκρανία και Λευκορωσία φαίνεται να είναι δυσκολότερο το «επιχειρείν» σε σχέση με την Ελλάδα, ενώ ελκυστικότερες δείχνουν επίσης αρκετές Μεσογειακές και Αραβικές χώρες. Συνεπώς η επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα, υπάρχουσα ή/και επίδοξη, δείχνει να συναντά δυσκολίες και να ενέχει σημαντικά κόστη, γεγονός που επιπροσθέτως καθιστά τη χώρα μη ελκυστική σε πιθανούς επενδυτές.

Στη συνέχεια της ενότητας αποδίδονται αναλυτικότερα οι επιδόσεις που φέρνουν την Ελλάδα σε τόσο χαμηλή θέση και αντανακλούν διαστάσεις του επιχειρηματικού περιβάλλοντος που δρουν περιοριστικά στο επιχειρείν. Από τις 10 περιοχές αναλύονται οι επτά που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Για κάθε περιοχή μέτρησης παρουσιάζονται οι επιδόσεις της Ελλάδας στα χρησιμοποιούμενα ποσοτικά κριτήρια σε σύγκριση με το μέσο όρο που έχει εκτιμηθεί στις χώρες του ΟΟΣΑ και στην ΕΕ-24, όπως επίσης και η αντίστοιχη θέση της Ελλάδας στην ΕΕ.

14. Αναλυτικότερα στοιχεία για τη μεθοδολογία και τις επιμέρους διαδικασίες που εκτιμώνται μπορούν να αντληθούν στο www.doingbusiness.org.

Το Επιχειρείν στην Ελλάδα και η σχετική θέση της με άλλες χώρες (2006)

Χώρες	Κατάταξη κάθε χώρας ως προς την ευκολία στην...											Κλείσιμο επιχείρησης
	Επιχειρηματική λετουργία	Έναρξη επιχείρησης	Αδειοδότηση εγκαταστάσεων	Προσλήψεις / απολύσεις προσωπικού	Διακρίση ιδιοκτησίας	Πρόσβαση σε χρηματοδότηση / πίστωση	Προστασία επενδυτών	Πληρωμή φόρων	Διασυνοριακές συναλλαγές	Εφαρμογή συμβολαίων	Κλείσιμο επιχείρησης	
Μ. Βρετανία	6	9	46	17	19	1	9	12	14	22	10	
Δανία	7	14	6	15	36	13	19	15	3	1	20	
Ιρλανδία	10	6	20	83	80	7	5	2	30	24	7	
Σουηδία	13	20	17	94	7	33	46	39	9	2	17	
Φινλανδία	14	18	35	111	15	21	46	75	2	13	6	
Λιθουανία	16	48	23	119	3	33	60	40	32	4	30	
Εσθονία	17	51	13	151	23	48	33	29	6	20	47	
Βέλγιο	20	37	48	23	158	48	12	60	36	21	8	
Γερμανία	21	66	21	129	42	3	83	73	7	29	28	
Ολλανδία	22	38	80	86	20	13	99	82	16	31	9	
Λετονία	24	25	65	123	82	13	46	52	28	11	62	
Αυστρία	30	74	50	103	28	21	142	102	15	14	19	
Γαλλία	35	12	26	134	160	48	60	91	26	19	32	
Σλοβακία	36	63	47	72	5	13	118	114	88	59	31	
Ισπανία	39	102	53	161	33	21	83	112	25	42	15	
Πορτογαλία	40	33	115	155	98	65	33	61	27	35	18	
Ρουμανία	49	7	116	101	114	48	33	131	35	45	108	
Τσεχία	52	74	110	45	58	21	83	110	41	57	113	
Βουλγαρία	54	85	140	100	65	33	33	107	104	52	64	
Σλοβενία	61	98	63	146	97	48	46	84	108	84	35	
Ουγγαρία	66	87	143	90	103	21	118	118	76	12	48	
Πολωνία	75	114	146	49	86	65	33	71	102	112	85	
Ιταλία	82	52	104	101	53	65	83	117	110	141	49	
Ελλάδα 2005	109	140	55	166	94	83	156	108	123	48	34	
Ελλάδα 2006	111	134	53	166	146	76	156	100	119	48	33	

Πηγή: World Bank, Doing Business 2007, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Έναρξη Επιχείρησης

Στην Ελλάδα η ίδρυση μιας νέας εμπορικής ή βιομηχανικής επιχείρησης ΕΠΕ μεσαίου μεγέθους (προσωπικό έως 50 άτομα και αρχικό κεφάλαιο της τάξης των 18000 δολαρίων) απαιτεί την υλοποίηση 15 διαδικασιών που διαρκούν 38 ημέρες και κοστίζουν περίπου 4,7 χιλ. δολάρια. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 24% του κατά κεφαλήν εθνικού εισοδήματος, ενώ το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο ξεπερνά τα 22 χιλ. δολάρια (116% του εθνικού εισοδήματος). Αντίθετα, ο μέσος αριθμός διαδικασιών στον ΟΟΣΑ είναι μόλις 6,2 (7,1 στην ΕΕ-24) και αυτές έχουν ολοκληρωθεί σε σχεδόν 17 ημέρες (24 στην ΕΕ-24), ενώ το κόστος τους δεν ξεπερνά το 5,3% του μέσου εισοδήματος των χωρών ΟΟΣΑ (43,6% στην ΕΕ-24). Με αυτές τις επιδόσεις η Ελλάδα κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις στην ΕΕ-24. Ενδεικτικά μπορεί να

αναφερθεί ότι μόλις τρεις διαδικασίες απαιτούνται στις Σκανδιναβικές χώρες, οι οποίες μάλιστα στη Δανία έχουν ολοκληρωθεί εντός μιας εργάσιμης εβδομάδας. Εξάλλου στη Ρουμανία, οι πέντε διαδικασίες ίδρυσης επιχείρησης διαρκούν λίγο περισσότερο από την Ελλάδα (11 ημέρες), αλλά κοστίζουν μόλις 168\$. Επομένως η έναρξη μιας νέας επιχείρησης στην Ελλάδα είναι μια αρκετά γραφειοκρατική διαδικασία, η οποία εκτός του ότι διαρκεί υπερδιπλάσιο χρόνο, κοστίζει επιπροσθέτως υπερβολικά σε σχέση με τη μέση εικόνα των χωρών του ΟΟΣΑ και της Ευρώπης.

Αδειοδότηση Εγκαταστάσεων

Για τη δημιουργία μιας αποθήκης εμπορευμάτων στην Ελλάδα απαιτούνται 17 διαδικασίες (έναντι 14 στον ΟΟΣΑ), οι

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18α**Οι αναλυτικές επιδόσεις στον τομέα «Έναρξη Επιχείρησης» (2006)**

Έναρξη επιχείρησης	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ-24 ¹⁵	Κατάταξη (ΕΕ-24)
Διαδικασίες (αριθμός)	15	6,2	7,1	24η θέση
Χρόνος (ημέρες)	38	16,6	23,9	21η θέση
Κόστος (% κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος)	24,2%	5,3%	7,4%	24η θέση
Ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο (% κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος)	116%	36,1%	43,6%	23η θέση

Περιλαμβάνει τον αριθμό διαδικασιών στις οποίες απαιτείται να προβεί ο επιχειρηματίας μέχρι να ξεκινήσει την επιχείρησή του, το μέσο χρόνο πραγματοποίησής τους και το κόστος τους, όπως επίσης και το ελάχιστο κεφάλαιο που απαιτείται να κατατεθεί σε τράπεζα πριν την εγγραφή.

Πηγή: World Bank, Doing Business 2007, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18β**Οι αναλυτικές επιδόσεις στον τομέα «Αδειοδότηση Εγκαταστάσεων» (2006)**

Αδειοδότηση εγκαταστάσεων	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ-24	Κατάταξη (ΕΕ-24)
Διαδικασίες (αριθμός)	17	14	16,3	13η -16η θέση*
Χρόνος (ημέρες)	176	149,5	193	10η θέση
Κόστος (% κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος)	68,8%	72%	98%	11η θέση

Περιλαμβάνει τις διαδικασίες, χρόνο και κόστος που ενέχει για μια μεταποιητική επιχείρηση η δημιουργία μιας αποθήκης εμπορευμάτων (τυποποιημένων χαρακτηριστικών για όλες τις χώρες), λαμβάνοντας υπόψη όλες τις άδειες που απαιτούνται, τη συμπλήρωση των κατάλληλων εγγράφων και την υλοποίηση επιθεωρήσεων, καθώς και κάθε διαδικασία απόκτησης πρόσβασης στα απαραίτητα δίκτυα (ρεύμα, ύδρευση/ αποχέτευση, κτλ).

* Ελλάδα, Φινλανδία, Ρουμανία και Ιταλία βρίσκονται στην ίδια θέση

Πηγή: World Bank, Doing Business 2007, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

15. Δεν περιλαμβάνονται στην έκθεση η Μάλτα, η Κύπρος και το Λουξεμβούργο.

οποιες διαρκούν 176 ημέρες και κοστίζουν περίπου 13,5 χιλ US\$ (69% του κατά κεφαλήν εισοδήματος). Ο χρόνος έκδοσης οικοδομικής άδειας δρα καθοριστικά στο χρονικό διάστημα, καθώς υπολογίζεται περίπου σε 90 ημέρες, ενώ το κόστος σύνδεσης σε ηλεκτρικό ρεύμα αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο τμήμα του κόστους αυτών των διαδικασιών. Η Ελλάδα σε αυτόν τον παράγοντα πάντως δεν απέχει πολύ από τους μέσους όρους, ενώ ως προς το κόστος φαίνεται να είναι μικρότερο από το μέσο κόστος στον ΟΟΣΑ και σημαντικά μικρότερο από την ΕΕ-24, λόγω όμως υπερβολικού κόστους (σε σχέση με το κατά κεφαλήν εθνικό εισόδημα) σε Βουλγαρία, Ρουμανία, Ουγγαρία. Έτσι η Ελλάδα κατατάσσεται γενικά στην 14η θέση στην ευρωπαϊκή κατάταξη. Και εδώ οι Σκανδιναβικές χώρες εμφανίζουν ένα ευνοϊκότερο ρυθμιστικό πλαίσιο, ενώ ενδεικτικά σε χώρες όπως Ιρλανδία, Βέλγιο και Ολλανδία, οι διαδικασίες διαρκούν περισσότερο απ' ότι στην Ελλάδα.

Προσλήψεις / Απολύσεις

Όλοι οι δείκτες οι οποίοι αναπτύσσονται για να περιγράψουν την ευελιξία στην αγορά εργασίας λαμβάνουν στην Ελλάδα μεγαλύτερη τιμή από το μέσο όρο του ΟΟΣΑ και της ΕΕ-24, υποδηλώνοντας μεγαλύτερη αντίστοιχη ακαμψία. Άλλωστε πρόκειται για τη χειρότερη επίδοση της Ελλάδας από όλες τις περιοχές μέτρησης, μιας και κατατάσσεται στην 166η θέση για δεύτερη μάλιστα συνεχή χρο-

νιά¹⁶. Ταυτόχρονα το κόστος απόλυσης – υπολογιζόμενο με βάση τους μισθούς αποζημίωσης που πρέπει να καταβληθούν σε άτομο που εργάζεται 20 χρόνια σε μια βιομηχανική ΜΜΕ - είναι υπερδιπλάσιο του μέσου όρου του ΟΟΣΑ (69 εβδομαδιαίοι μισθοί έναντι 31-32 σε ΟΟΣΑ και ΕΕ-24). Ενδεικτικά αντίστοιχες εβδομάδες αποζημίωσης όπως στην Ελλάδα καταβάλλονται στη Γερμανία, ενώ χαμηλότερες σε Ιρλανδία (49), Σερβία (27), Ην.Βασίλειο (22), Πολωνία (13) και Βουλγαρία (9). Τέλος το μη μισθολογικό κόστος εκτιμάται στο 31% του μισθού (21% στον ΟΟΣΑ, 28% στην ΕΕ-24), με την Ελλάδα πάντως να εμφανίζει χαμηλότερο αντίστοιχο κόστος από αρκετές ευρωπαϊκές χώρες (π.χ. Αυστρία, Σουηδία, Ιταλία, Γαλλία και Βέλγιο).

Πληρωμή Φόρων

Ο υψηλός αριθμός των καταβολών φόρων, από τους υψηλότερους στην Ευρώπη, σχετίζεται κυρίως με τις περιοδικές δηλώσεις ΦΠΑ, οι οποίες αντιπροσωπεύουν και το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου που δαπανούν οι επιχειρήσεις. Επιπλέον οι εργοδοτικές εισφορές αποτελούν σημαντικό στοιχείο του κόστους για τις ελληνικές επιχειρήσεις και αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της συνολικής τους φορολογίας. Η τελευταία εκτιμάται έτσι στο 60% επί των κερδών, σχέση που είναι από τις υψηλότερες στην Ευρώπη, αν και χαμηλότερη από Γαλλία, Ιταλία και Βέλγιο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18γ

Οι αναλυτικές επιδόσεις στον τομέα «Προσλήψεις / Απολύσεις Προσωπικού» (2006)

Προσλήψεις / απολύσεις προσωπικού	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ-24	Κατάταξη (ΕΕ-24)
Δείκτης δυσκολίας πρόσληψης	44	27,0	33,6	17η θέση
Δείκτης ευελιξίας ωρών εργασίας	80	45,2	57,5	19-24η θέση
Δείκτης δυσκολίας κατά την απόλυση	50	27,4	37,8	18-20η θέση
Δείκτης ευελιξίας απασχόλησης	58	33,3	43,0	22η θέση
Μη μισθολογικό κόστος (% μισθού)	31,2%	21,4%	27,9%	15η θέση
Κόστη απόλυσης (εβδομαδιαίοι μισθοί)	69,3	31,3	31,9	23η θέση

Αναφέρεται στις δυσκολίες πρόσληψης / απόλυσης προσωπικού. Κάθε δείκτης παίρνει τιμές από 0 ως 100, με τις υψηλότερες τιμές να συνδέονται με μεγαλύτερη ακαμψία στην αγορά εργασίας. Ο Δείκτης Ευελιξίας απασχόλησης είναι ο μέσος όρος των τριών προηγούμενων δεικτών.

Πηγή: World Bank, Doing Business 2007, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

16. Η ακριβής μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθείται για τον υπολογισμό του δείκτη ξεφεύγει από τις ανάγκες του παρόντος κειμένου. Αυτό που μπορεί ενδεικτικά να σημειωθεί είναι ότι εκτιμώνται όλες οι παράμετροι που σχετίζονται με τις δυνατότητες επέκτασης του χρόνου εργασίας και τα κόστη που ενέχει η πρόσληψη και απόλυση προσωπικού

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18δ**Οι αναλυτικές επιδόσεις στον τομέα «Πληρωμή Φόρων» (2006)**

Πληρωμή φόρων	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ-24	Κατάταξη (ΕΕ-24)
Καταβολές φόρων (αριθμός)	33	15,3	22	20η θέση
Χρόνος (ώρες ανά έτος)	204	203	272	12η θέση
Φορολογία κερδών (% επί των κερδών)	21,4%	20,7%	14,9%	19η θέση
Εργοδοτικές εισφορές και άλλες συμμετοχές (% επί των κερδών)	36,2%	23,7%	32,1%	14η θέση
Άλλοι φόροι (% επί των κερδών)	2,6	3,5	3,2	14η θέση
Συνολική φορολογία (% επί των κερδών)	60,2%	47,8%	50%	21η θέση

Αναφέρεται στη φορολογία που πρέπει να καταβάλει μια ΜΜΕ σε ένα έτος συνυπολογίζοντας τα πρόσθετα διοικητικά κόστη που ενέχει η διαδικασία πληρωμής των φόρων. Περιλαμβάνονται έτσι ο αριθμός των φορολογικών καταβολών που πρέπει να πραγματοποιήσει η επιχείρηση, οι ώρες που πρέπει να δαπανήσει για προετοιμασία, συμπλήρωση εντύπων και διαδικασίες πληρωμών και τελικά το ποσοστό του κέρδους που πρέπει συνολικά να καταβάλει σε φορολογία.

Πηγή: World Bank, Doing Business 2007, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Διασυνοριακές Εμπορικές Συναλλαγές

Οι διαδικασίες εισαγωγών / εξαγωγών εμπορευμάτων, αποτελούν βασικό χαρακτηριστικό του επιχειρηματικού περιβάλλοντος μιας χώρας επηρεάζοντας μία από τις βασικότερες επιχειρηματικές λειτουργίες. Η γραφειοκρατία και τα κόστη που ενέχει η διαδικασία των εισαγωγών / εξαγωγών στην Ελλάδα, φέρνει τη χώρα σε χαμηλή θέση και εδώ (123η). Από τη μία πλευρά απαιτείται μεγάλος αριθμός εγγράφων που αναπόφευκτα καθυστερούν τις σχετικές διαδικασίες και από την άλλη, κοστίζουν 64% περισσότερο από το μέσο κόστος

στις χώρες του ΟΟΣΑ. Έτσι για να εξαχθεί από την Ελλάδα ένα container απαιτείται σχεδόν ένας μήνας και κοστίζει πάνω από 1300 δολάρια, όταν στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες δεν ξεπερνά τις 15 ημέρες (7 στην Ιρλανδία, 11 στη Σερβία, 14 στη Ρουμανία), και κοστίζει ένα ποσό στην περιοχή των 970 δολαρίων. Η Ελλάδα βρίσκεται έτσι στην τελευταία θέση σε όρους ταχύτητας διαδικασιών εισαγωγών / εξαγωγών. Χρονοβόρες είναι επίσης οι διαδικασίες εξαγωγών από Βουλγαρία και Ουγγαρία και εισαγωγών στην Πολωνία και Βουλγαρία, ενώ αντίθετα οι Σκανδιναβικές χώρες διακρίνονται για την ταχύτητα των διαδικασιών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18ε**Οι αναλυτικές επιδόσεις στον τομέα «Διασυνοριακές Εμπορικές Συναλλαγές» (2006)**

Διασυνοριακές εμπορικές συναλλαγές	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ-24	Κατάταξη (ΕΕ-24)
Έγγραφα για εξαγωγές (αριθμός)	7	4,8	5,3	21η θέση
Χρόνος εξαγωγών (ημέρες)	29	10,5	12,9	24η θέση
Κόστος εξαγωγών (US\$ ανά container)	1328	811	967	22η θέση
Έγγραφα για εισαγωγές (αριθμός)	11	5,9	6,8	21η θέση
Χρόνος εισαγωγών (ημέρες)	34	12,2	15,1	24η θέση
Κόστος εισαγωγών (US\$ ανά container)	1443	883	1015	23η θέση

Περιλαμβάνονται όλα τα κόστη και οι επίσημες διαδικασίες που αφορούν την εισαγωγή / εξαγωγή ενός τυποποιημένου (για όλες τις χώρες) εμπορευματικού φορτίου, από την τελική εμπορική συμφωνία των δύο συμβαλλομένων έως την παραλαβή του φορτίου.

Πηγή: World Bank, Doing Business 2007, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Εφαρμογή / Τήρηση Συμβολαίων

Η δικαστική διευθέτηση μιας διαμάχης που αφορά τη μη τήρηση μιας εμπορικής συμφωνίας στην Ελλάδα είναι μια εξαιρετικά χρονοβόρα και συνεπώς κοστοβόρα διαδικασία, που αντανακλά τα γενικότερα προβλήματα απονομής δικαιοσύνης στη χώρα. Όταν στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ η δικαστική επίλυση μιας διαφοράς πραγματοποιείται το πολύ σε έναν χρόνο, στην Ελλάδα «κρατά» δύο χρόνια. Υπάρχουν πάντως ευρωπαϊκές χώρες όπου η κατάσταση είναι δυσμενέστερη (Ιταλία, Σλοβενία, Πολωνία, Τσεχία), ωστόσο ο μέσος όρος στην Ε.Ε. είναι περίπου 472 ημέρες. Επιπλέον στην Ελλάδα η δικαστική διαμάχη κοστίζει ελαφρά περισσότερο απ' ό τι στις χώρες του ΟΟΣΑ, προσεγγίζοντας το 13% της συνολικής οφειλής (11% στην ΕΕ). Το γεγονός ότι η Ελλάδα κατατάσσεται σε σχετικά υψηλή θέση στην παγκόσμια κατάταξη (44η θέση), οφείλεται βεβαίως στο γεγονός ότι η απονομή δικαιοσύνης σε ένα μεγάλο σύνολο χωρών παγκοσμίως διέπεται από έντονη γραφειοκρατία.

Κλείσιμο Επιχείρησης

Αν και στην περιοχή αυτή η Ελλάδα καταλαμβάνει την καλύτερη θέση σε σχέση με τις υπόλοιπες (34η θέση), φαίνεται αρκετά δύσκολο ένας επιχειρηματίας να κλείσει μια επιχείρηση στην Ελλάδα. Απαιτούνται διαδικασίες που διαρκούν περίπου δύο χρόνια (1,4 στον ΟΟΣΑ), ενώ το κόστος των διαδικασιών πτώχευσης μπορεί να φτάσει στο 9% της αξίας της εγκατάστασης (7,1% στον ΟΟΣΑ). Δύο χρόνια επίσης απαιτούνται και σε Ουγγαρία, Πορτογαλία, Σλοβενία και Σουηδία, ενώ το υψηλότερο κόστος καταγράφεται στην Πολωνία (22% της εγκατάστασης). Από την πλευρά των χρεών, οι πιστωτές δεν θα μπορέσουν να πληρωθούν (μετά από δικαστική απόφαση) παρά μόνο για το 46% της αναγνωρισμένης οφειλής στην Ελλάδα, όταν στις χώρες του ΟΟΣΑ ο μέσος όρος φτάνει σχεδόν στο 74% του χρέους. Πάντως στην Ε.Ε. το ποσοστό ανάκτησης του χρέους είναι της τάξης του 56%, με την υψηλότερη επίδοση να σημειώνεται στη Φινλανδία (σχεδόν 90%) και Ιρλανδία (87%), ενώ το χαμηλότερο να καταγράφεται στη Τσεχία (μόλις 19%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18στ

Οι αναλυτικές επιδόσεις στον τομέα «Εφαρμογή / Τήρηση Συμβολαίων» (2006)

Εφαρμογή / τήρηση συμβολαίων	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ-24	Κατάταξη (ΕΕ-24)
Διαδικασίες (αριθμός)	22	22,2	25,5	9-10η θέση
Χρόνος (ημέρες)	730	351	472	20η θέση
Κόστος (% οφειλής)	12,7%	11,2%	12%	14η θέση

Ο βαθμός δυσκολίας στην τήρηση εφαρμογής εμπορικών συμφωνιών, που μετράται όμως βάσει του αριθμού των απαιτούμενων ενεργειών (και του αντίστοιχου χρόνου και κόστους) για την επίλυση με νομικά μέσα κάποιων συμβολαιακής διαφωνίας (από τη στιγμή της προσφυγής έως την αποπληρωμή).

Πηγή: World Bank, Doing Business 2007, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18ζ

Οι αναλυτικές επιδόσεις στον τομέα «Κλείσιμο Επιχείρησης» (2006)

Κλείσιμο επιχείρησης	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ-24
Χρόνος (χρόνια)	2,0	1,4	1,3
Κόστος (% της αξίας της εγκατάστασης)	9,0	7,1	10,8
Βαθμός ανάκτησης οφειλών (% οφειλής)	46,3	74,0	56,4

Χρόνος και κόστος για την πτώχευση, αλλά και βαθμός ανάκτησης οφειλών, που αναφέρεται στο ποσοστό που ο πιστωτής προς τον οποίο υπάρχει κάποιο χρέος ανακτά τελικά από την χρεοκοπημένη εταιρία.

Πηγή: World Bank, Doing Business 2007, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Συμπεράσματα

Όπως έγινε φανερό από τα παραπάνω, το επιχειρείν στην Ελλάδα συναντά αρκετές δυσκολίες, καθώς οι επιδόσεις στις εξεταζόμενες περιοχές είναι στις περισσότερες περιπτώσεις πολύ φτωχές. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει υψηλά επίπεδα γραφειοκρατίας και κόστη τα οποία υπερτερούν κατά πολύ των αντίστοιχων των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών και του ΟΟΣΑ. Επιπλέον, τα αποτελέσματα αυτά υποδηλώνουν για άλλη μια φορά και από ακόμα έναν αξιόπιστο διεθνή φορέα ότι το εγχώριο περιβάλλον δημιουργεί αρκετά εμπόδια και προσκόμματα που πλήττουν την επιχειρηματικότητα και δεν ευνοούν την ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής επιχειρηματικής κοινότητας. Ταυτόχρονα, πληθαίνουν οι ενδείξεις ότι άλλες χώρες ανταγωνιστικές ως προς την Ελλάδα, βελτιώνουν τις οικονομικές συνθήκες τους, δημιουργώντας ένα ελκυστικό περιβάλλον για επενδύσεις. Είναι όμως επίσης φανερό ότι σε αρκετές από τις περιοχές που εξετάζονται στην έκθεση υπάρχουν πεδία όπου υιοθετώντας κάποια ορθολογικά μέτρα, μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντική και μετρήσιμη βελτίωση, επιτρέποντας καλύτερες κατατάξεις στο διεθνές περιβάλλον. Υπάρχουν διαδικασίες που είτε μπορούν να εξαλειφθούν, είτε να περιοριστεί το κόστος τους π.χ σε πεδία όπως η έναρξη ή και το κλείσιμο μιας επιχείρησης, αλλά και στην αγορά εργασίας, επιτρέποντας αποδοτικότερες συναλλαγές των επιχειρήσεων με το Κράτος.

Σύμφωνα με την έκθεση, σχεδόν το 85% όλων των μεταρρυθμίσεων που έχουν επιδείξει οι «άριστες» χώρες λαμβάνουν χώρα κατά τους πρώτους 15 μήνες από την εκλογή της κυβέρνησης. Συνεπώς η «νωπή λαϊκή εντολή» δίνει ώθηση σε ουσιαστικές αλλαγές που βελτιώνουν μεταξύ άλλων και το επιχειρείν και διευκολύνουν τη διεξαγωγή του. Από την

άλλη πλευρά, είναι μάλλον υπερβολικό να αναμένονται ριζικές αλλαγές και εκτεταμένες παρεμβάσεις σε όλο το εύρος των τομέων που παρουσιάζουν προβλήματα. Αντίθετα πρέπει να προηγηθεί μια διαδικασία προτεραιοποίησης η οποία ορίζει το πλαίσιο στο οποίο θα κινηθεί μια κυβέρνηση και τους τομείς όπου θα πρέπει σε πρώτη φάση να ασχοληθεί.

Η Παγκόσμια Τράπεζα πάντως επισημαίνει τα τέσσερα βήματα που οδηγούν σε επιτυχημένες μεταρρυθμίσεις και τα οποία αν και δείχνουν κοινότυπα, έχουν την αξία τους: α) έμφαση καταρχάς σε απλές βελτιώσεις που δεν απαιτούν νομοθετικές αλλαγές, β) απόλειψη μη αναγκαίων διαδικασιών και ιδιαίτερα του αριθμού των φορέων με τους οποίους πρέπει να συνεννοηθεί ο κάθε επιχειρηματίας, ενδεχομένως για τα ίδια ζητήματα, γ) υιοθέτηση τυποποιημένων μορφών επικοινωνίας επιχειρήσεων – κράτους και εκτεταμένη δημοσιοποίηση όσο το δυνατόν περισσότερο ρυθμιστικών πληροφοριών (π.χ. διαδικτυακές πολεοδομικές πληροφορίες) και δ) αλλαγή του τρόπου υλοποίησης μιας διαδικασίας. Είναι σαφές ότι οι νέες τεχνολογίες και το Διαδίκτυο μπορούν να μεταβάλουν ριζικά το κόστος και να αμβλύνουν τη δυσανεμία κατά την εκτέλεση μιας συναλλαγής με το κράτος, χωρίς να χρειαστεί μάλιστα να μεταβληθεί το πνεύμα και η φιλοσοφία μιας διαδικασίας. Επιπροσθέτως περιορίζουν τις εστίες διαφθοράς και δίνουν τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να απελευθερώσουν πόρους ώστε να διοχετευτούν σε πιο παραγωγικές δραστηριότητες, οδηγώντας έτσι σε βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους σε διεθνές επίπεδο. Συνεπώς απαιτούνται ακόμα περισσότερες ενέργειες από την πλευρά της δημόσιας πολιτικής σε κρίσιμες διαστάσεις του περιβάλλοντος ώστε να βελτιωθεί η διεθνής εικόνα της Ελλάδας και να κινηθεί ανοδικά και σε αυτήν τη διεθνή και αναγνωρίσιμη κατάταξη.

ΜΕΡΟΣ Β

Η Ελληνική Βιομηχανία

IV. Εξελίξεις και Προοπτικές του Τομέα της Βιομηχανίας

4.1 Μακροχρόνιες Τάσεις

Η μακροχρόνια εικόνα της μεταποίησης, αν και περιγράφεται σε κάθε ετήσια έκθεση του ΣΕΒ έχει σημασία να αναφέρεται ώστε να αξιολογείται κάθε φορά το πλαίσιο της τρέχουσας πορείας της. Όπως έχει αναφερθεί λοιπόν και σε προηγούμενες εκθέσεις, η ελληνική μεταποίηση από τα μέσα της δεκαετίας του '90 άφησε πίσω της μια περίοδο μακράς κρίσης και εισήλθε σε φάση ταχείας ανόδου, η οποία κορυφώθηκε το 2000. Οι πτωτικές τάσεις, οι οποίες και επανεμφανίστηκαν μετά το 2000, συνδέονται με διαρθρωτικές αλλαγές της μεταποίησης και ειδικότερα με τις τάσεις συρρίκνωσης που εμφάνισαν ορισμένοι κλάδοι υψηλής βαρύτητας. Συνολικά την τελευταία δεκαετία η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε μεν, αλλά με ρυθμό βραδύτερο της άνοδου του ΑΕΠ, με αποτέλεσμα η συμμετοχή της στη διαμόρφωση του να υποχωρεί. Έτσι ενώ το 2000 η συμμετοχή της μεταποίησης στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της χώρας βρισκόταν στο 10,3% (13% το 1995) υποχώρησε το 2004 στο 9% για να ανακάμψει το 2006 στο 9,7% (τρέχουσες τιμές).

Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι η άνοδος της παραγωγής στη μεταποίηση επιτυγχάνεται ταυτόχρονα με τη μείωση της συνολικής απασχόλησης στον τομέα. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις Έρευνες Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ, οι απασχολούμενοι στις μεταποιητικές βιομηχανίες το 2006 ήταν 563 χιλιάδες έναντι 585,8 χιλιάδων το 1998. Επομένως η διεύρυνση της παραγωγικής δραστηριότητας των τελευταίων ετών στηρίχθηκε κυρίως σε αναδιαρθρώσεις και εκσυγχρονισμούς μονάδων, οι οποίες βελτίωσαν τη συνολική παραγωγικότητα του τομέα. Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι η μείωση της απασχόλησης αφορά κυρίως υποχώρηση του αριθμού των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό και των βοηθών σε οικογενειακή επιχείρηση και λιγότερο από τον περιορισμό της μισθωτής απασχόλησης. Η εξέλιξη αυτή υποδηλώνει ότι οι αναδιαρθρώσεις και οι αλλαγές στον τομέα επετεύχθησαν χωρίς μεγάλες απώλειες εξαρτημένης εργασίας, αλλά με τη μείωση του αριθμού μικρών μονάδων, όπου απασχολείται ο ιδιοκτήτης και μέλη της οικογένειάς του. Με άλλα λόγια η απασχόληση στη μεταποιητική επιχειρηματική δραστηριότητα αποκτά πιο δομημένα χαρακτηριστι-

κά με την πάροδο των ετών και συγκλίνει προς την ευρωπαϊκή αντίστοιχη διάρθρωση.

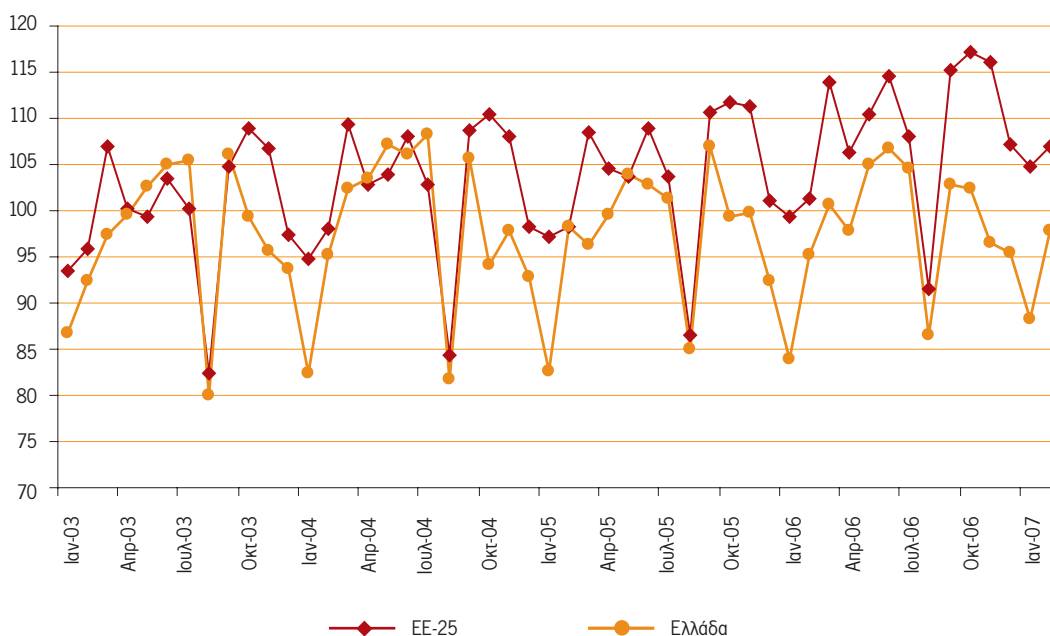
Αλλά και οι επενδύσεις στη βιομηχανία κινήθηκαν ανοδικά στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας. Πέρα από την ποσοτική άνοδο των επενδύσεων, το ενδιαφέρον διαρθρωτικό στοιχείο είναι το γεγονός ότι καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας οι επενδυτικές δαπάνες για επέκταση της παραγωγικής δυναμικότητας, ως ποσοστό του συνόλου των επενδύσεων στη βιομηχανία, παρουσιάζουν σαφή ανοδική τάση και το 2007 εκτιμάται ότι μπορούν να αγγίξουν το 50%. Η ελληνική μεταποίηση επομένως, ιδιαίτερα δε οι υφιστάμενες μονάδες, βρίσκεται σε μια διαδικασία επέκτασης και εκσυγχρονισμού, η οποία άρχισε την προηγούμενη δεκαετία και συνεχίζεται.

Από την άλλη πλευρά, η ελληνική μεταποίηση εξακολουθεί να υστερεί έναντι εκείνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα περισσότερα βασικά μεγέθη. Όπως φαίνεται ενδεικτικά στο Διάγραμμα 4.1 από το β' εξάμηνο του 2006 η πορεία του δείκτη της ελληνικής μεταποίησης υστερεί σημαντικά σε σχέση με το σύνολο της ΕΕ-25. Το Διάγραμμα φανερώνει όμως επίσης ότι τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότερο οι κύκλοι της ελληνικής μεταποίησης ταυτίζονται με τους κύκλους της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Η ταύτιση αυτή σημαίνει αφενός μεν ότι η ελληνική μεταποίηση ενσωματώνεται σταδιακά σ' αυτήν αφετέρου δε ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν γενικά την ευρωπαϊκή βιομηχανία αποκτούν πλέον μεγαλύτερη βαρύτητα και για την εξέλιξη της ελληνικής μεταποίησης. Φαίνεται επομένως στην Ελλάδα να διαμορφώνεται τα τελευταία χρόνια ένας μικρότερος, αλλά αποδοτικότερος σε σχέση με το παρελθόν, μεταποιητικός τομέας, ο οποίος επηρεάζεται πλέον σε έντονο βαθμό από τις εξελίξεις στην ευρωπαϊκή αγορά. Η διαπίστωση αυτή υπογραμμίζει τη μεγάλη σημασία που αποκτά η ανταγωνιστικότητα για το μέλλον της ελληνικής μεταποίησης.

Αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων είναι και οι αλλαγές στην κλαδική διάρθρωση της μεταποίησης με κύριο χαρακτηριστικό την μείωση της βαρύτητας ορισμένων κλάδων όπως της κλωστοϋφαντουργίας και των ειδών ενδυμασίας και την αύξηση της συμμετοχής άλλων, όπως των παραγώγων πετρε-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.1

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής στη μεταποίηση, Ελλάδα και ΕΕ-25 (2000=100)

Πηγή: Eurostat

λαιου και άνθρακα και μη μεταλλικών ορυκτών. Οι κλαδικές εξελίξεις των σημαντικότερων κλάδων της ελληνικής μεταποίησης, παρουσιάζονται εκτενώς στο κεφάλαιο 5 της έκθεσης.

4.2 Δραστηριότητα στη Βιομηχανία

4.2.1 Εξελίξεις το 2006

Η βιομηχανική παραγωγή η οποία ήταν υποτονική τα τελευταία πέντε χρόνια, το 2006 αυξήθηκε κατά 0,8%, με αποτέλεσμα να ισοσκελίζει την ισόποση μείωση του προηγούμενου έτους και να επανέρχεται στα επίπεδα του 2004. Η ανάκαμψη της δραστηριότητας ήταν αισθητά ταχύτερη στο πρώτο εξάμηνο, ενώ επιβραδύνθηκε στη συνέχεια. Στις βασικές κατηγορίες αγαθών σημειώνεται αντιστροφή της πτωτικής πορείας στην ομάδα των ενδιάμεσων και κεφαλαιουχικών αγαθών, τάση που υπερίσχυσε της βραδύτερης ανόδου στην παραγωγή διαρκών καταναλωτικών αγαθών, αλλά και της μείωσης στον όγκο παραγωγής σε μη διαρκή καταναλωτικά. Αναλυτικότερα:

Το 2006, μετά την έντονη κάμψη κατά -5,1% το 2005, σημειώνεται αύξηση του όγκου παραγωγής στα **κεφαλαιουχικά αγαθά**. Από το δεύτερο τρίμηνο του έτους αντιστρέφεται η αρνητική πορεία που ξεκίνησε στα μέσα του 2004, με αποτέλεσμα η μέση αύξηση του δ' τριμήνου να κυμαίνεται περί το 6% και έτσι η μέση ετήσια αύξηση να φτάσει το 1,3%. Επίσης θετική ήταν η εξέλιξη του όγκου παραγωγής σε **ενδιάμεσα αγαθά**, με μέση άνοδο της τάξεως του 0,7%. Ωστόσο το τελευταίο τρίμηνο του έτους η πορεία του δείκτη είναι και πάλι πτωτική. Στα **διαρκή καταναλωτικά αγαθά** παρατηρείται σημαντική επιβράδυνση στην άνοδο του όγκου παραγωγής σε σχέση με το 2005, με τη μέση αύξηση του δείκτη να είναι της τάξης του 2% (11,4% το 2005). Ωστόσο πρόκειται για την κατηγορία αγαθών με την εντονότερη άνοδο το 2006.

Σε αντίθεση με τις άλλες κατηγορίες, η παραγωγή **μη διαρκών καταναλωτικών αγαθών** περιορίζεται το 2006. Αν και η τάση αυτή φαίνεται να αντιστρέφεται στα τέλη του έτους, όταν και σημειώνεται άνοδος της τάξεως του 1,4% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2005, η μέση ετήσια υποχώρηση εκτιμάται ότι είναι της τάξης του -1% (-0,9% το 2005).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1

Δείκτες Βιομηχανικής Παραγωγής (2000=100)

	Δείκτης				Μεταβολή (%)		
	2003	2004	2005	2006	2004:2003	2005:2004	2006:2005
A. Γενικός Μεταποίησης							
α' τρίμηνο	92,1	93,4	92,4	93,3	1,3	-1,0	0,9
β' τρίμηνο	102,4	105,6	102,1	103,2	3,1	-3,3	1,1
γ' τρίμηνο	97,1	98,6	97,8	97,9	1,5	-0,8	0,2
δ' τρίμηνο	96,2	95,0	97,1	98,1	-1,3	2,3	1,0
Μέσος όρος έτους	97,0	98,1	97,4	98,1	1,2	-0,8	0,8
B. Ενδιάμεσων αγαθών							
α' τρίμηνο	96,5	96,6	95,9	96,9	0,2	-0,8	1,1
β' τρίμηνο	106,6	111,5	107,6	107,5	4,6	-3,5	0,0
γ' τρίμηνο	98,3	97,8	95,9	98,5	-0,5	-1,9	2,7
δ' τρίμηνο	101,3	100,9	100,6	99,9	-0,4	-0,3	-0,7
Μέσος όρος έτους	100,7	101,7	100,0	100,7	1,0	-1,7	0,7
Γ. Κεφαλαιουχικών αγαθών							
α' τρίμηνο	69,5	75,2	74,9	70,2	8,2	-0,4	-6,2
β' τρίμηνο	89,6	89,4	81,0	84,3	-0,3	-9,4	4,0
γ' τρίμηνο	77,3	76,3	68,7	68,8	-1,3	-10,0	0,2
δ' τρίμηνο	89,0	83,0	82,8	87,9	-6,7	-0,3	6,2
Μέσος όρος έτους	81,4	81,0	76,8	77,8	-0,5	-5,1	1,3
Δ. Διαρκών καταναλωτικών αγαθών							
α' τρίμηνο	61,9	61,3	68,6	69,9	-0,9	11,8	2,0
β' τρίμηνο	69,7	83,4	89,1	85,0	19,7	6,8	-4,6
γ' τρίμηνο	67,7	69,5	73,9	78,5	2,6	6,3	6,3
δ' τρίμηνο	80,0	70,0	85,0	89,3	-12,5	21,5	5,0
Μέσος όρος έτους	69,8	71,1	79,1	80,7	1,8	11,4	2,0
Ε. Μη διαρκών καταναλωτικών αγαθών							
α' τρίμηνο	93,7	96,3	94,3	94,1	2,8	-2,1	-0,2
β' τρίμηνο	108,7	111,3	109,5	107,0	2,4	-1,7	-2,3
γ' τρίμηνο	106,7	111,3	112,1	109,4	4,4	0,7	-2,4
δ' τρίμηνο	97,0	98,0	97,3	98,7	1,0	-0,7	1,4
Μέσος όρος έτους	101,5	104,2	103,3	102,3	2,7	-0,9	-1,0

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πρόσθετα στοιχεία για την πορεία της μεταποίησης στη διάρκεια του 2006 προκύπτουν και από το νέο δείκτη της ΕΣΥΕ για τον κύκλο εργασιών στη μεταποίηση. Το 2006 ο δείκτης αυξάνεται κατά 12,5%, με τον εντονότερο ρυθμό της τελευταίας πενταετίας. Η άνοδος του οφείλεται σε αύξηση του κύκλου εργασιών σε όλες τις ομάδες αγαθών. Ειδικότερα ο δείκτης αυξάνεται κατά 5,1% και 7,1% σε κεφαλαιουχικά και διαρκή καταναλωτικά αγαθά, αντιστρέφοντας την πτωτική τάση του 2005. Στα μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά ο δείκτης διατηρεί την ανοδική πορεία των προηγούμενων ετών, με ταχύτερο όμως ρυθμό (3,5% έναντι μόλις 0,8%) το

2005. Τέλος, δυναμική ανάπτυξη με ρυθμό 22,5% παρουσιάζει ο κύκλος εργασιών στα ενδιάμεσα αγαθά, αν και βραδύτερη του 2005. Η αύξηση του γενικού δείκτη για το σύνολο της μεταποίησης συνδέεται αφενός με την εντατικοποίηση της δραστηριότητας στην εγχώρια αγορά (άνοδος 10,1% έναντι 3,4% το 2005) και αφετέρου με τη διατήρηση σε υψηλά επίπεδα της ζήτησης εξωτερικού (άνοδος κατά 20,3% έναντι 24,6% το 2005).

Στη θετική αυτή εικόνα συγκλίνουν και τα αποτελέσματα των Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας του ΙΟΒΕ, στη βιομηχανία.

Η άνοδος της επιχειρηματικής δραστηριότητας το 2006 προκύπτει από τη βελτίωση του επιπέδου της ζήτησης. Πιο συγκεκριμένα, περιορίζεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρει την ανεπάρκειά της ως βασικό ανασταλτικό παράγοντα δραστηριότητας, γεγονός που συνδέεται και με το ικανοποιητικό επίπεδο παραγγελιών. Γενικά άλλωστε οι επιχειρήσεις εμφανίζονται αισιόδοξες για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη βασικών οικονομικών μεγεθών όπως η παραγωγή, οι πωλήσεις και εξαγωγές τους.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία το 2006 διαμορφώνεται στις 104,7 μονάδες, τιμή ανώτερη τόσο του 2005 (95,7 μονάδες) όσο και του μακροχρόνιου μέσου όρου (2000 - 2006). Η άνοδος του δείκτη το 2006 - που φτάνει στην ανώτερη τιμή του τον Μάιο - οφείλεται:

α) Στην ενίσχυση των εκτιμήσεων για το ύψος των παραγγελιών. Οι επιχειρήσεις αναφέρονται το 2006 με μεγαλύτερη ένταση σε φυσιολογικά επίπεδα παραγγελιών, ενώ η διαφορά του ποσοστού εκείνων που δηλώνουν ότι το επίπεδο παραγγελιών είναι ανώτερο του κανονικού με το ποσοστό εκείνων που διατυπώνουν αντίθετη άποψη, βελτιώνεται σημαντικά (-5 έναντι -21 το 2005). Το ενισχυμένο ύψος παραγγελιών τροφοδοτείται τόσο από την εγχώρια όσο και τη διεθνή αγορά. Ταυτόχρονα, περιορίζεται το ποσοστό των επι-

χειρήσεων που δηλώνει ότι η ανεπάρκεια ζήτησης παρεμποδίζει την ομαλή διεξαγωγή της δραστηριότητάς του (26% έναντι 37% το 2005) και αυξάνεται σε 56% το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν απρόσκοπτη λειτουργία (48% το 2005). Επίσης θετικότερες του 2005 χαρακτηρίζονται και οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις νέες παραγγελίες που δέχτηκαν, τάση που συμπορεύεται με την άνοδο του δείκτη νέων παραγγελιών στη μεταποίηση που δημοσιεύει η ΕΣΥΕ (11,5% το 2006 έναντι -1,3% το 2005).

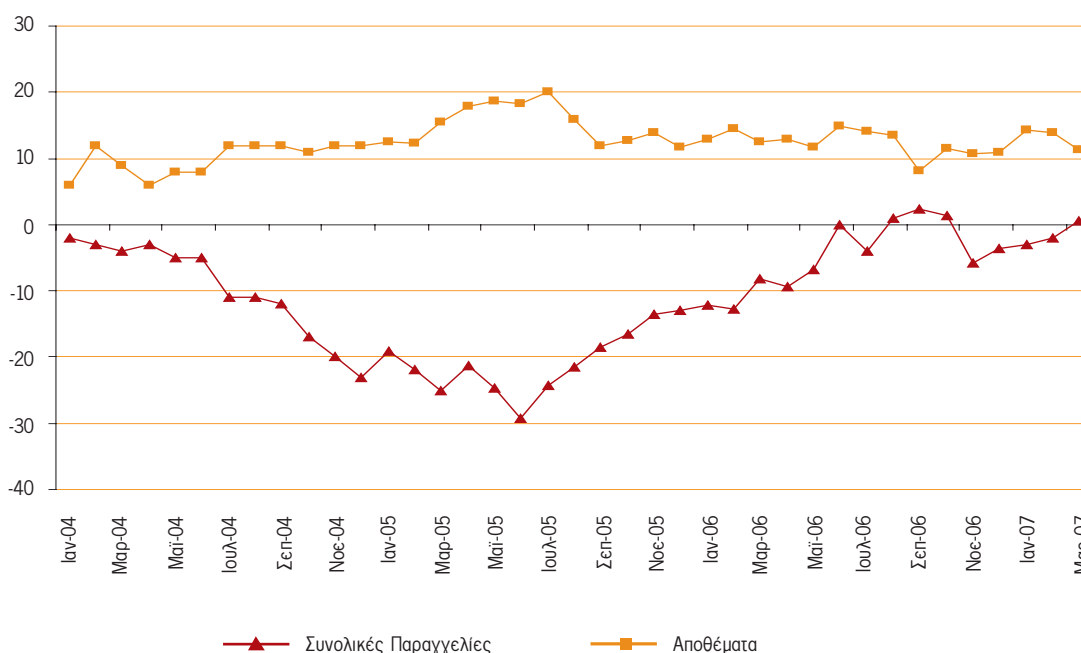
β) Σε αισιόδοξες προβλέψεις για άνοδο της παραγωγής. Το ποσοστό των επιχειρήσεων που διατύπωσε θετικές προβλέψεις για αύξηση της παραγωγής εντός του 2006 διευρύνθηκε σε 38% από 33% το 2005, ενώ παράλληλα περιορίστηκε το ποσοστό των πιο απαισιόδοξων. Η τόνωση της παραγωγικής δραστηριότητας αποτυπώνεται άλλωστε στην άνοδο των μηνών εξασφαλισμένης παραγωγής (4,8 μήνες έναντι 4,5 το 2005) αλλά και στο ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού (76,2% έναντι 72,3% το 2005), δηλαδή σε παράγοντες που συνδέονται άμεσα με την δυναμικότητα και την εντατικοποίηση της παραγωγικής δραστηριότητας.

γ) Στην οριακή ρευστοποίηση των αποθεμάτων, καθώς το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρεται σε φυσιολο-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.2

(διαφορά % θετικών αρνητικών απαντήσεων)

Επίπεδο Αποθεμάτων και Παραγγελιών στη Βιομηχανία

Πηγή: ΙΟΒΕ

γικό ύψος διευρύνεται. Εντούτοις ποσοστό αυτών που δηλώνουν επίπεδα αποθεμάτων ανώτερα του κανονικού παραμένει υψηλότερο του αντίστοιχου που διατυπώνει εκτίμηση για χαμηλά επίπεδα.

Όπως αναφέρθηκε πάντως και προηγούμενα, στο πλαίσιο γενικότερης βελτίωσης του κλίματος στη βιομηχανία το 2006, οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για τη βραχυχρόνια εξέλιξη των πωλήσεων, των εξαγωγών και της απα-

σχόλησης ήταν θετικότερες σε σχέση με το 2005. Έτσι διευρύνεται η διαφορά θετικών / αρνητικών απαντήσεων σε ότι αφορά την αύξηση των πωλήσεων και των εξαγωγών, ενώ εκτιμάται μεγαλύτερη βελτίωση και σε όρους απασχόλησης. Τέλος σε ειδικό ερώτημα εκτίμησης της ανταγωνιστικής θέσης των επιχειρήσεων στην εγχώρια και διεθνή αγορά, αυτές κρίνουν ότι η θέση τους βελτιώθηκε περαιτέρω το 2006, εντονότερα στην πρώτη και ηπιότερα στην τελευταία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2

Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής - Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού

	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2005	4,5	72,3
α' τρίμηνο	4,6	70,7
β' τρίμηνο	4,6	72,1
γ' τρίμηνο	4,5	73,4
δ' τρίμηνο	4,3	73,2
2006	4,8	76,2
α' τρίμηνο	4,8	74,1
β' τρίμηνο	4,7	75,9
γ' τρίμηνο	4,9	78,4
δ' τρίμηνο	4,8	76,3
2007		
α' τρίμηνο	5,0	76,2

Πηγή: IOBE

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3

Προσκόμματα στην Παραγωγική Δραστηριότητα

(% επιχειρήσεων)

Παράγοντες	2005				2006				2007
	Ιαν.	Απρ.	Ιουλ.	Οκτ.	Ιαν.	Απρ.	Ιουλ.	Οκτ.	Ιαν.
Δεν Παρεμποδίζεται	50	47	45	50	49	59	61	55	58
Ανεπάρκεια Ζήτησης	37	39	41	33	32	24	22	25	21
Ανεπάρκεια Εργατικού Δυναμικού	0	2	2	1	2	4	2	2	3
Ανεπάρκεια Κεφαλαιουχικού Εξοπλισμού	0	4	1	2	5	2	5	3	1
Ανεπάρκεια Κεφαλαίων Κινήσεως	8	4	7	6	5	5	3	6	9
Άλλοι λόγοι	4	5	5	7	7	5	8	8	8

Πηγή: IOBE

4.2.2 Προοπτικές για το 2007

Το πρώτο τρίμηνο του 2007, το κλίμα στη βιομηχανία παραμένει θετικό. Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών φτάνει τις 105,7 μονάδες έναντι 103,2 μονάδων το αντίστοιχο τρίμηνο του 2006. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τα επίπεδα παραγγελιών βελτιώνονται σημαντικά και το ποσοστό αυτών που αναφέρονται σε επίπεδα ανωτέρα του κανονικού διευρύνεται. Επίσης, οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για την βραχυπρόθεσμη πορεία της παραγωγής, των πωλήσεων και των εξαγωγών είναι καθ' όλη τη διάρκεια του τριμήνου θετικές ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού αυξάνονται οριακά σε 5 μήνες και 76,2% αντίστοιχα (4,8 μήνες και 74,1% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2005). Εξάλλου, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Ιανουαρίου 2007, το ποσοστό των επιχειρήσεων που θεωρεί ότι η ανεπάρκεια ζήτησης αποτελεί πρόσκομμα στην παραγωγική του δραστηριότητα περιορίζεται σε 21% (Ιαν. 06: 32% και Οκτ. 06: 25%), ενώ αντίθετα διευρύνεται σε 58% (Ιαν. 06: 49% και Οκτ. 06: 55%) το ποσοστό αυτών που κρίνουν ότι η δραστηριότητά τους διεξάγεται απρόσκοπτα.

Τέλος σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία για την παραγωγή στη μεταποίηση το 2007, κατά το πρώτο δίμηνο καταγράφεται σημαντική άνοδος της τάξεως του 3,9%, έναντι μείωσης κατά 1,1% το 2006. Η εξέλιξη αυτή προέρχεται από την άνοδο της παραγωγής σε όλες τις ομάδες αγαθών, με εντονότερη αύξηση στα μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά (5,7% έναντι -1,7% το 2005) και αξιοσημείωτη αντιστροφή της πορείας παραγωγής στα κεφαλαιουχικά αγαθά (3,1% έναντι -11% το 2006).

4.3 Οι Επενδύσεις στη Βιομηχανία

4.3.1 Εισαγωγή

Το ΙΟΒΕ διεξάγει δύο φορές το χρόνο, στο πλαίσιο ευρωπαϊκού εναρμονισμένου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στοχευμένες έρευνες επενδύσεων σε βιομηχανικές επιχειρήσεις, με στόχο την αποτύπωση της πορείας και των βασικών χαρακτηριστικών της επενδυτικής τους δραστηριότητας. Πρόκειται για αμιγώς εμπειρική προσέγγιση που αποδίδει το επενδυτικό κλίμα που υπάρχει κατά τη στιγμή υλοποίησης της έρευνας και μπορεί να χρησιμοποιηθεί συμπληρωματικά στα επίσημα στατιστικά στοιχεία επενδύσεων. Ωστόσο οι έρευνες αυτές έχουν το πλεονέκτημα να εξετάζουν και ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά της επενδυτικής δραστηριότητας που δεν καταγράφονται σε άλλες πηγές. Επιπλέον, οι εκτιμήσεις και προβλέψεις των επιχειρήσεων

για την πορεία των επενδύσεων κάθε έτους προσδιορίζονται έξι φορές με διαδοχικές έρευνες. Έτσι ενσωματώνουν κάθε φορά τις νέες εξελίξεις και αντανακλούν τις μεταβολές του επενδυτικού κλίματος, προσεγγίζοντας με μεγαλύτερη ακρίβεια την πραγματική πορεία τους.

Στην ανάλυση που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από την πιο πρόσφατη έρευνα (διεξήχθη την περίοδο Οκτ. – Νοεμ. 2006) και περιλαμβάνει τέσσερις υποενοότητες: α) εκτίμηση για τις επενδύσεις που πραγματοποίησαν οι βιομηχανικές επιχειρήσεις κατά το 2006, β) μια πρώτη πρόβλεψη για τις επενδύσεις που προγραμματίζουν για το 2007, η οποία όμως συνήθως αναθεωρείται στις επόμενες έρευνες και ως εκ τούτου θεωρείται απλώς ενδεικτική του κλίματος που επικρατεί την περίοδο που διατυπώθηκε, γ) κατανομή των επενδύσεων ανάλογα με το σκοπό τους και δ) εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τους παράγοντες που επηρεάζουν την επενδυτική τους δραστηριότητα. Τα δύο τελευταία ζητήματα εξετάζονται επιπλέον και διαχρονικά, αλλά και σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη, ώστε να προκύψουν συμπεράσματα για τη μακροχρόνια διάρθρωσή τους, σε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο.

4.3.2 Εκτιμήσεις για το 2006

Όπως συμβαίνει σχεδόν κάθε χρονιά, οι εκτιμήσεις για την πορεία των επενδύσεων κατά τη δεύτερη έρευνα που γίνεται προς το τέλος του έτους, είναι πιο ήπιες σε σχέση με τις αντίστοιχες προβλέψεις στην πρώτη έρευνα (Μάρτιος- Απρίλιος). Έτσι για το 2006, ενώ η πρώτη πρόβλεψη αναφερόταν σε άνοδο των επενδυτικών δαπανών της τάξης του 14,8% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, στη δεύτερη μέτρηση γίνεται αναθεώρηση προς τα κάτω: το ύψος των επενδυτικών δαπανών που πραγματοποιήθηκαν το 2006 στη βιομηχανία εκτιμάται ότι είναι αυξημένο κατά 8,3% σε σχέση με το 2005. Σε κάθε πάντως περίπτωση κατά το 2006 καταγράφεται σαφής ανάκαμψη της επενδυτικής δραστηριότητας η οποία από το 2002 και μετά εμφάνιζε μείωση. Σημειώνεται επομένως αντιστροφή στο επενδυτικό κλίμα, η οποία εφόσον επιβεβαιωθεί και στην τελική εκτίμηση για το έτος -που θα πραγματοποιηθεί στην πρώτη έρευνα του 2007 (Μάρτιος- Απρίλιος)- θα δύναται βάσιμα να χαρακτηρίσει συνολικά το 2006. Πρέπει να επισημανθεί ότι τα αποτελέσματα της έρευνας του ΙΟΒΕ συγκλίνουν με την αντίστοιχη τάση που προκύπτει και από τις επίσημες στατιστικές για τις επενδύσεις του 2006 και η οποία είναι έντονα θετική.

Το επενδυτικό κλίμα πάντως φαίνεται να διαφοροποιείται μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Πιο συγκεκριμένα,

ενώ στις ιδιωτικές επιχειρήσεις η αρχική πρόβλεψη όχι μόνο επαληθεύεται αλλά ισχυροποιείται (άνοδος 11% από 8,5%), οι επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα αναθεωρούν τα επενδυτικά τους προγράμματα προς τα κάτω και έτσι τα εξαιρετικά ευοίωνα επενδυτικά σχέδια των αρχών του 2006 δίνουν τη θέση τους σε πρόβλεψη για μείωση των επενδυτικών δαπανών. Αλλωστε η λήψη της επενδυτικής απόφασης έχει πάντα διαφορετικά χαρακτηριστικά στις δημόσιες σε σχέση με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Επιπλέον είναι οι επιχειρήσεις έως 100 ατόμων που διατυπώνουν υψηλότερες εκτιμήσεις για τις επενδύσεις, ενώ η αύξηση είναι ηπιότερη όσο το μέγεθος της επιχείρησης μεγαλώνει.

Οι επιμέρους κλαδικές εξελίξεις φανερώνουν ότι δύο κυρίως κλάδοι υποστηρίζουν το θετικό κλίμα στη Βιομηχανία: α) Ο κλάδος Τροφίμων – Ποτών και προϊόντων Καπνού, όπου μάλιστα οι προβλέψεις των επιχειρήσεων στα τέλη του 2006 είναι αναθεωρημένες - έστω και οριακά - προς τα πάνω, σε σχέση με το Μάρτιο (3,3% έναντι 2,8%)

και β) ο κλάδος Ένδυσης – Υπόδησης όπου αν και σημαντικά ασθενέστερες της αρχής του έτους, οι προβλέψεις δείχνουν αύξηση των επενδύσεων το 2006 κατά 45,1%. Θετικά συνεισφέρουν και οι Λοιποί κλάδοι που περιλαμβάνουν κυρίως επιχειρήσεις από τους υπόλοιπους βιομηχανικούς κλάδους που συμμετείχαν στην έρευνα. Οι κλάδοι των Ηλεκτρικών ειδών – Οικιακών συσκευών και Τελικών προϊόντων μετάλλου είναι αυτοί που φαίνεται να έχουν συμβάλει σημαντικά στην πρόβλεψη για άνοδο των δαπανών κατά 21,6%. Αντίθετα, οι αρχικά θετικές προβλέψεις για άνοδο των επενδυτικών δαπανών στα Χημικά προϊόντα και τα Μη μεταλλικά Ορυκτά δεν επιβεβαιώθηκαν, με αποτέλεσμα στα τέλη του έτους οι επιχειρήσεις να προβαίνουν σε δυσμενέστερες εκτιμήσεις και να επισμαίνονται πτώση της τάξεως του -46% και -6,9% αντίστοιχα. Στην Κλωστοϋφαντουργία τέλος, οι δυσοίωνες προβλέψεις που είχαν διατυπωθεί τον Μάρτιο δεν φαίνεται να επαληθεύονται με αποτέλεσμα να αναμένεται σταθερότητα επενδύσεων σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4

Εξαμηνιαία Έρευνα Επενδύσεων στη Μεταποίηση

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές, σταθμισμένα αποτελέσματα)

	2002	2003	2004	2005	2006		2007
	Εκτίμηση Μάρτ. 03	Εκτίμηση Μάρτ. 04	Εκτίμηση Μάρτ. 05	Εκτίμηση Μάρτ. 06	Πρόβλ. Μάρτ. 06	Πρόβλ. Νοέμ. 06	Πρόβλ. Νοέμ. 06
Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός	-5,0	3,0	2,4	5,1	2,8	3,3	-4,5
Κλωστοϋφαντουργία	-31,8	39,1	-48,9	-4,4	-39,9	-0,5	0,9
Ένδυση-Υπόδηση	-6,6	0,8	20,6	-48,4	127,6	45,1	-39,2
Χημικά	-28,1	-6,3	2,7	-13,9	15,2	-46,0	58,9
Μη μεταλλικά Ορυκτά	28,5	-21,4	-22,9	-1,7	3,4	-6,9	31,5
Λοιποί Κλάδοι	-32,2	-10,5	-26,7	-16,5	26,4	21,6	-4,9
Σύνολο Μεταποίησης	-20,7	-8,2	-20,3	-9,6	14,8	8,3	-2,1
Ιδιωτικές	-21,5	-8,0	-20,9	-11,7	8,5	11,0	-1,3
Δημόσιες	14,3	-17,9	3,3	179,9	148,5	-22,0	-16,2
ΕΕ-26*	-2,1	-2,4	1,3	3,3	7,5	5,2	6,0
Ευρωζώνη	-8,4	-7,0	-1,0	1,0	8,3	4,4	6,7

* Δεν περιλαμβάνεται στην έρευνα η Μάλτα

Πηγή: IOBE

Σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμμετέχουν στην έρευνα, διαπιστώνεται καταρχάς ότι η αναθεώρηση των επενδυτικών δαπανών προς τα κάτω, αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Έτσι για παράδειγμα στην Ε.Ε., σημειώνεται ανοδική μεν, αλλά βραδύτερη του αρχικού προγραμματισμού, αύξηση των επενδυτικών δαπανών: ενώ στις αρχές του 2006 αναμενόταν αύξηση των επενδυτικών δαπανών της τάξεως του 7,5%, στα τέλη του έτους εκτιμάται ασθενέστερη αύξηση της τάξης του 5,2%. Σε επίπεδο χωρών, οι επιχειρήσεις της Κύπρου και Ρουμανίας αναφέρονται πλέον σε οριακή υποχώρηση των επενδυτικών δαπανών κατά 1%, ενώ οι θετικότερες προβλέψεις γίνονται – με μεγάλη μάλιστα διαφορά – στις χώρες της Βαλτικής. Η Ελλάδα – με αύξηση των επενδυτικών δαπανών κατά 8,3% -σημειώνει την 2η καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών – κρατών της Ευρωζώνης, ενώ λαμβάνει την 10η θέση στην Ε.Ε λόγω της έντονης επενδυτικής δραστηριότητας των νέων μελών.

4.3.3 Προβλέψεις για το 2007

Με βάση την πρώτη πρόβλεψη στην οποία προβαίνουν οι επιχειρήσεις για την πορεία των επενδυτικών τους δαπανών το 2007, σύμφωνα με τον τρέχοντα στρατηγικό σχεδιασμό τους, αυτές αναμένεται να μειωθούν. Πιο συγκεκριμένα προβλέπεται μείωση των δαπανών της τάξεως του 2,1%, εξέλιξη που ως ένα βαθμό ερμηνεύεται από την εκπλήρωση επενδυτικών στόχων το 2006. Υπενθυμίζεται άλλωστε ότι οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται στον τομέα της βιομηχανίας είναι μακράς διάρκειας, με μεγάλο κύκλο ζωής. Η εξέλιξη αυτή αγγίζει πολύ περισσότερο τις επιχειρήσεις του δημόσιου και λιγότερο του ιδιωτικού τομέα. Πράγματι, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις αναμένουν μείωση της τάξης του 1,3%, ενώ στις δημόσιες υπολογίζεται μείωση που ξεπερνά το 16%.

Οι προβλέψεις που καταγράφονται στους κύριους κλάδους της μεταποίησης έχουν ως εξής: α) στα Χημικά και Μη Μεταλλικά Ορυκτά αναμένεται αντιστροφή της αρνητικής τάσης του 2006 και αύξηση των επενδύσεων με ταχείς ρυθμούς, β) στην Κλωστοϋφαντουργία υπάρχει επίσης αντιστροφή του αρνητικού επενδυτικού κλίματος των προηγούμενων ετών, αφού οι επιχειρήσεις διατυπώνουν έστω οριακά θετικές επενδυτικές προσδοκίες, γ) στα Τρόφιμα / Ποτά – Καπνό, για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια τα επενδυτικά σχέδια δείχνουν να περιορίζονται, οπότε οι αντίστοιχες δαπάνες προβλέπεται να μειωθούν κατά 4,5%, δ) έντονα αρνητικές μετά την άνοδο του 2006 είναι και οι προβλέψεις στην Ένδυση – Υπόδηση όπου αναμένεται σημαντικός περιορισμός των δαπανών έναντι του 2006, ενώ

και οι Λοιποί κλάδοι δεν φαίνεται να σχεδιάζουν αύξηση των δαπανών τους.

Αντίθετα από την Ελλάδα, στην Ε.Ε. και στην Ευρωζώνη οι προβλέψεις για την πορεία των επενδύσεων το 2007 είναι θετικές. Σύμφωνα με τα συγκεντρωτικά σταθμισμένα αποτελέσματα, η άνοδος το 2007 υπολογίζεται στο 6%, ενώ λίγο ψηλότερα, στην περιοχή του 6,7%, προβλέπεται να είναι η αύξηση στην Ευρωζώνη. Εκτός από την Ελλάδα, σε έξι ακόμα χώρες της Ε.Ε., οι προβλέψεις για το 2007 είναι πτωτικές, με εντονότερη τη μείωση σε Ρουμανία και Λετονία. Αντίθετα στις υπόλοιπες χώρες καταγράφονται προσδοκίες για άνοδο της επενδυτικής δαπάνης, με ρυθμούς μάλιστα στις περισσότερες φορές ανώτερους των αντίστοιχων του 2006. Τα υψηλότερα ποσοστά ανόδου σημειώνονται σε Εσθονία, Λιθουανία και Βουλγαρία, ενώ από τα παλαιά μέλη, θετικότερη είναι η πρόβλεψη σε Βέλγιο και Λουξεμβούργο.

4.3.4 Κατανομή των Επενδύσεων

Οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν στις έρευνες επενδύσεων του IOBE προχωρούν επιπροσθέτως σε μια κατάταξη των επενδυτικών δαπανών που πραγματοποιούν ή σχεδιάζουν να πραγματοποιήσουν ανάλογα με το σκοπό τους, δίνοντας μια εικόνα για την κατεύθυνση που αυτές έχουν. Διακρίνονται έτσι, πέντε μεγάλες κατηγορίες επενδύσεων: α) αντικατάσταση υφιστάμενου κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, β) αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα, γ) διεύρυνση παραγωγικής δυναμικότητας για την παραγωγή νέων προϊόντων, δ) βελτίωση μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται και ε) εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής και στ) άλλοι σκοποί που αναφέρεται σε επενδύσεις που γίνονται π.χ. για προστασία του περιβάλλοντος, όρους ασφαλείας κ.τ.λ. Είναι σαφές ότι οι σκοποί αυτοί ως ένα βαθμό αλληλοσυμπληρώνονται (π.χ. αύξηση ή διεύρυνση της δυναμικότητας μπορεί να συμβεί μέσω βελτίωσης των μεθόδων παραγωγής ή εισαγωγής νέων). Η αναλυτική πάντως απεικόνιση των σκοπών οδηγεί σε χρήσιμα συμπεράσματα για την πορεία των επενδύσεων προς εκσυγχρονισμό ή επέκταση, άνοιγμα σε νέες αγορές ή τόνωση της θέσης στις ήδη υπάρχουσες.

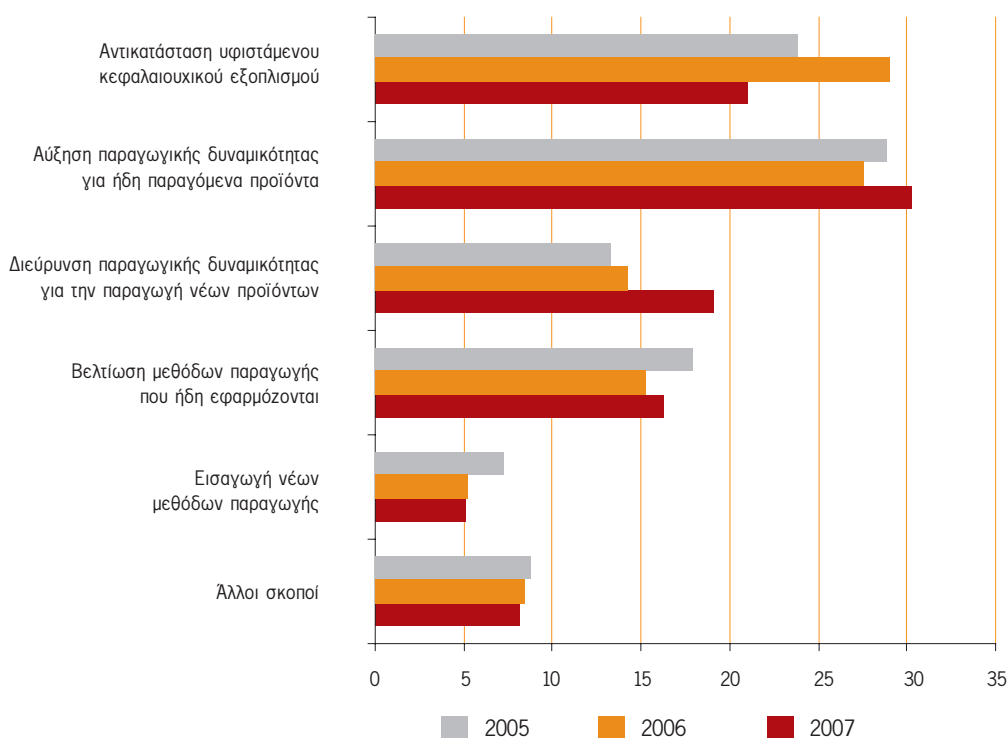
Από τα αποτελέσματα της έρευνας διαπιστώνεται ότι, οι επιχειρήσεις φαίνεται να στηρίζουν τη θέση τους στην αγορά που ήδη δραστηριοποιούνται, ενώ αυξάνουν σταδιακά το ποσοστό των δαπανών τους για είσοδο σε νέες αγορές. Πάντως, εμφανίζονται διστακτικές στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών και μεθόδων παραγωγής. Πιο συγκεκριμένα:

α) Βασική προτεραιότητα των επιχειρήσεων το 2006 ήταν η

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.3

(% συνόλου δαπάνης)

Κατανομή Επενδύσεων ανάλογα με το σκοπό τους

Πηγή: IOBE

αντικατάσταση του υφιστάμενου εξοπλισμού, σκοπός που απορροφά το 29,1% των συνολικών δαπανών, ενώ ακολουθεί πολύ κοντά η αύξηση της δυναμικότητας για τα ήδη παραγόμενα προϊόντα (27,6%). Η αντικατάσταση όμως των παγίων φαίνεται να ολοκληρώνεται σε μεγάλο βαθμό μέσα στο 2006, καθώς το 2007 το ποσοστό των δαπανών αυτών περιορίζεται στο 21%. Προτεραιότητα για το 2007 φαίνεται έτσι να δίνεται στην αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας για τα ήδη παραγόμενα προϊόντα (30,3%).

β) Συνολικά, οι δαπάνες που πραγματοποιούν το 2006 οι επιχειρήσεις στην κατεύθυνση της επέκτασης της παραγωγικής τους δυναμικότητας για τα ήδη παραγόμενα προϊόντα και στη βελτίωση των μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζουν, καλύπτουν το 42,9% του συνόλου των δαπανών, ενώ το 2007 το ποσοστό αυτό διευρύνεται σε 46,6%.

γ) Σε ότι αφορά ενέργειες που σχετίζονται με νέα προϊόντα, συνολικά ένα 19,5% των δαπανών, έχει ως στόχο τη διεύρυνση της δυναμικότητας και την τεχνολογική αναβάθμιση με νέες μεθόδους παραγωγής. Το 2007 το πο-

σοστό αυτό είναι αυξημένο σε 24,2%, αποκλειστικά λόγω της ενίσχυσης των επενδυτικών προγραμμάτων για διεύρυνση της παραγωγικής δυναμικότητας.

δ) Περιορισμένο τέλος παραμένει το μερίδιο των επενδύσεων που πραγματοποιούνται για άλλους σκοπούς όπως π.χ. η προστασία του περιβάλλοντος, όροι ασφάλειας κτλ.

Σημαντικό στοιχείο που πρέπει να αναφερθεί είναι η επενδυτική συμπεριφορά των επιχειρήσεων κάτω των 100 ατόμων. Πιο συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις αυτές κατά την περίοδο 2005-2007 φαίνεται να διοχετεύουν όλο και μικρότερο ποσοστό των δαπανών τους σε αντικατάσταση υφιστάμενου κεφαλαιουχικού εξοπλισμού και όλο και μεγαλύτερο ποσοστό στη διεύρυνση της παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα. Επομένως η διαδικασία αλλαγής του τεχνολογικού προφίλ αυτών των επιχειρήσεων φαίνεται να ολοκληρώνεται και να δίνει τη θέση της σε επενδύσεις που αυξάνουν τη δυναμικότητα για το υπάρχον χαρτοφυλάκιο προϊόντων της επιχείρησης.

Η κατανομή των επενδύσεων και ο τρόπος με τον οποίο αυτή εξελίσσεται διαχρονικά αλλά και σε σύγκριση με το σύ-

νολο των χωρών της ΕΕ¹⁷, παρουσιάζονται στα επόμενα Διαγράμματα. Αποτυπώνονται έτσι συνολικότερα οι διαρθρωτικές αλλαγές που υιοθετούνται μέσω των επενδυτικών επιλογών και γίνονται ορατές οι διαφορετικές ανάγκες και στρατηγικές προτεραιότητες που θέτει η ελληνική βιομηχανία. Κατά μία έννοια μπορεί να θεωρηθεί ότι χαρτογραφείται το στάδιο ανάπτυξης, στο οποίο αυτή βρίσκεται σε σύγκριση με το υπόλοιπο ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Για λόγους ευκολότερης εννοιολογικής σύγκρισης, οι επιμέρους κατηγορίες επενδύσεων ομαδοποιούνται σε τρεις κύριους τομείς: α) αντικατάσταση κεφαλαιουχικού εξοπλισμού β) επέκταση παραγωγικής δραστηριότητας, κατηγορία που συνθέτει τις επενδύσεις αύξησης δυναμικότητας για τα υπάρχοντα προϊόντα και διεύρυνσης δυναμικότητας για νέα προϊόντα και γ) εξορθολογισμός παραγωγικής δραστηριότητας που συνθέτει τις επενδύσεις βελτίωσης μεθόδων παραγωγής για τα ήδη παραγόμενα προϊόντα και την εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής¹⁸.

Από την ανάλυση της μακροχρόνιας τάσης προκύπτει ότι στην Ελλάδα, σταθερά την τελευταία δεκαετία, το μεγαλύτερο τμήμα των επενδυτικών δαπανών της βιομηχανίας κατευθύνεται στην

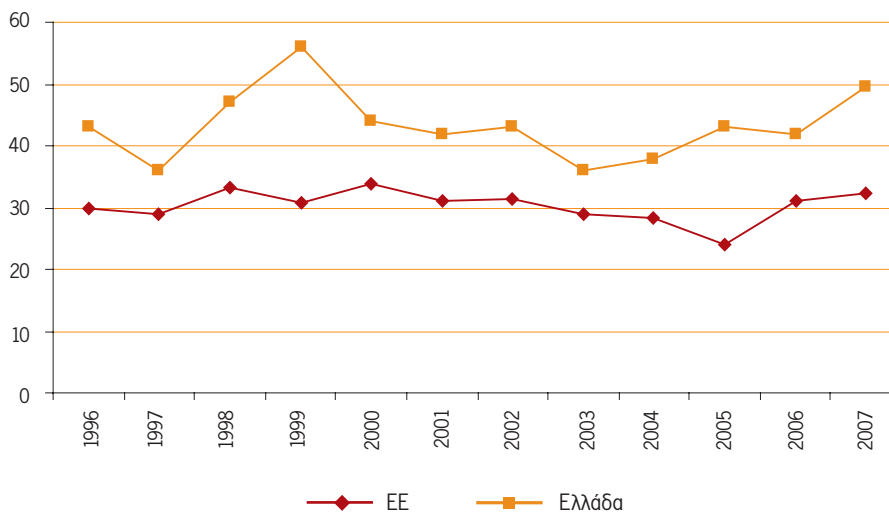
επέκταση της παραγωγικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων. Είναι η κατηγορία η οποία συγκεντρώνει κατά μέσο όρο το 43% των συνολικών επενδύσεων την περίοδο 1996-2007, με μέγιστη τιμή το 1999 (55%), ενώ από το 2003 φαίνεται να βρίσκεται σε φάση σταδιακής ενίσχυσης. Σημειώνεται πάντως ότι καθόλη την εξεταζόμενη περίοδο το ποσοστό των επενδύσεων που κατευθύνεται σε επέκταση είναι συστηματικά υψηλότερο του μέσου ευρωπαϊκού, όπου τουλάχιστον μέχρι το 2005 το αντίστοιχο ποσοστό μειωνόταν. Αν και τη διετία 2006-2007 φαίνεται ότι και οι επιχειρήσεις της υπόλοιπης Ευρώπης βρίσκονται σε φάση επέκτασης, η απόκλιση που έχει παρατηρηθεί, ενδεχομένως να αντανακλά διαφορά μεγέθους μεταξύ μεγάλων βιομηχανικών μονάδων της ΕΕ και της Ελλάδος, με τις τελευταίες να προσπαθούν να επεκταθούν είτε με εσωτερική ανάπτυξη, είτε μέσω εξαγορών / συγχωνεύσεων για να μπορέσουν να σταθούν στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Οι άλλες δύο κατηγορίες επενδύσεων συγκεντρώνουν μάλλον ισόποσα ποσοστά δαπανών. Αποτελούν κατά μέσο όρο το 22-25% των συνολικών δαπανών κατά την εξεταζόμενη περίοδο, ωστόσο μακροχρονίως φαίνεται να υπερτερούν ελαφρά οι επενδύσεις που αφορούν αντικατάσταση κεφαλαιουχικού εξο-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.4

(% συνολικών δαπανών)

Κατανομή Επενδύσεων ανάλογα με το σκοπό τους: Επέκταση της Παραγωγικής Δραστηριότητας

Πηγή: European Commission, DG ECFIN

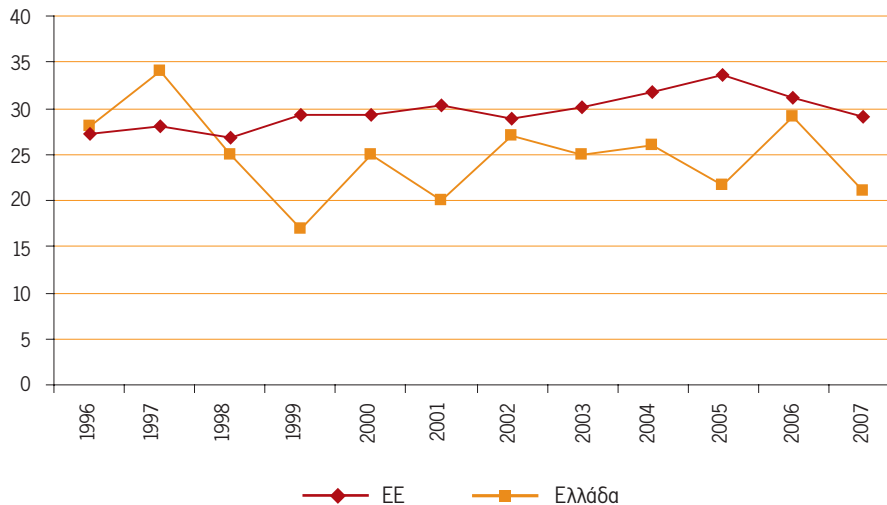
17. Σημειώνεται ότι η διάρθρωση των επενδύσεων στην Ε.Ε., είναι περίπου κοινή με την Ευρωζώνη.

18. Η εκτίμηση που λαμβάνεται για κάθε έτος προκύπτει ως μέσος όρος των έξι συνολικά προβλέψεων που γίνονται σε έξι διαδοχικές έρευνες, ή το μέσο όρο των αντίστοιχων διαθέσιμων ερευνών κατά περίπτωση (π.χ. μία μόνο εκτίμηση για το 2007, με βάση την τελευταία διαθέσιμη έρευνα).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.5

(% συνολικών δαπανών)

Κατανομή Επενδύσεων ανάλογα με το σκοπό τους: Αντικατάσταση Κεφαλαιουχικού Εξοπλισμού

Πηγή: European Commission, DG ECFIN

πλισμού σε σχέση με τις επενδύσεις εξορθολογισμού. Οι πρώτες από το 1998 είναι σταθερά χαμηλότερες στην Ελλάδα από το μέσο όρο της ΕΕ, ενώ φαίνεται να συγκλίνουν σε αυτόν κάθε τέσσερα χρόνια (1998, 2002, 2006). Στην ΕΕ από το 2002 έως και το 2005 οι αντίστοιχες επενδύσεις εμφανίζουν αύξηση, σε συνέχεια ανοδικής πορείας που έχει ξεκινήσει από το

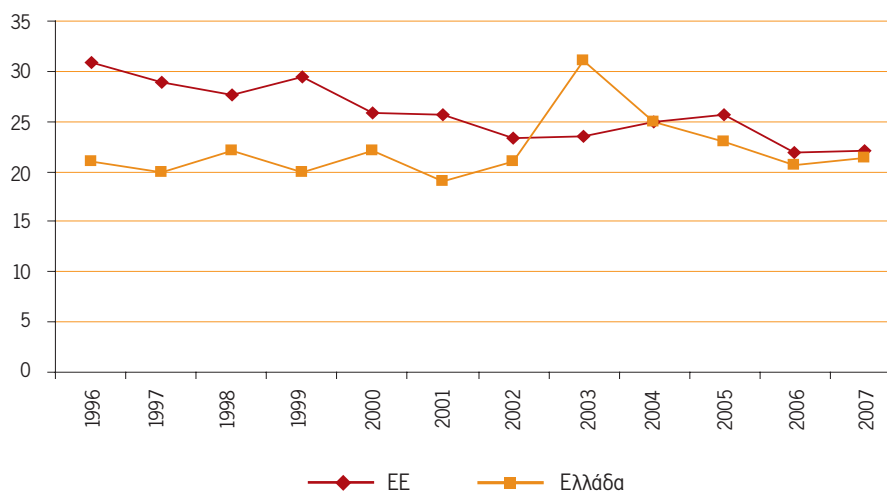
1998, ενώ φαίνεται να ολοκληρώνονται και να περιορίζονται ελαφρά τη διαφορά 2006-2007. Σε ένα βαθμό αυτή η συμπεριφορά υποδηλώνει τη διαφορετική «ηλικία» των ελληνικών επιχειρήσεων σε σύγκριση με τις ευρωπαϊκές βιομηχανίες.

Από την άλλη πλευρά, οι επενδυτικές δαπάνες για τον εξορ-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.6

(% συνολικών δαπανών)

Κατανομή Επενδύσεων ανάλογα με το σκοπό τους: Εκσυγχρονισμός Μεθόδων Παραγωγής

Πηγή: European Commission, DGECFIN

θολογισμό / εκσυγχρονισμό της ελληνικής βιομηχανίας μέχρι το 2002 κινούνται - με μικρές μόνο αυξομειώσεις - στην περιοχή του 21%. Το 2003 καταγράφεται ένα άλμα των σχετικών επενδύσεων στο 31%, επίπεδο όμως που δεν επαναλαμβάνεται και υποχωρεί στη συνέχεια, κάτι που φανερώνει ότι η πορεία εκσυγχρονισμού της ελληνικής βιομηχανίας συνεχίζεται, αλλά με βραδύτερο ρυθμό. Στην ΕΕ, το ποσοστό των δαπανών που προορίζεται σε επενδύσεις εξορθολογισμού περιορίζεται σχεδόν κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες από το 1996 έως το 2007 (από 31% σε 22%), αν και παραμένει σταθερά σε υψηλότερα επίπεδα από την Ελλάδα. Αυτό που μπορεί επίσης να παρατηρηθεί σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη είναι ότι από το 2004 και μετά οι ελληνικές επενδύσεις εκσυγχρονισμού «παρακολουθούν» την αντίστοιχη πορεία του ευρωπαϊκού επιπέδου επενδύσεων και κινούνται σε επίπεδο πλησίον αυτών.

4.3.5 Παράγοντες που επηρεάζουν τις Επενδύσεις

Σημαντική πληροφόρηση για τη διαδικασία της επενδυτικής απόφασης δίδουν οι απόψεις των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα για τους παράγοντες που επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την επενδυτική τους δραστηριότητα. Καταγράφονται επομένως πιθανοί λόγοι που ενδεχομένως ερμηνεύουν την απόφασή τους να αυξήσουν, να διατηρήσουν αμετάβλητες ή να μειώσουν τις αντίστοιχες δαπάνες τους. Οι απαντήσεις τους συνοψίζονται σε ένα δείκτη σημαντικότητας, το μέγιστο του οποίου είναι το +100, όταν όλες οι επιχειρήσεις εκτιμούν ως πολύ θετική την επίπτωση του αντίστοιχου παράγοντα και -100 αντιστρόφως.

Με βάση την τελευταία διαθέσιμη έρευνα, δεν υπάρχουν ουσιαστικές μεταβολές στη σειρά σημαντικότητας των παραγόντων που ασκούν θετικό (ή αρνητικό) ρόλο στην επενδυτική δραστηριότητα στη διετία 2006-2007. Έτσι η *προσδοκώμενη ζήτηση* για τα παραγόμενα προϊόντα και οι *τεχνολογικές εξελίξεις* συνεχίζουν να αποτελούν τους κύριους παράγοντες που επηρεάζουν θετικά τις επενδυτικές αποφάσεις των επιχειρήσεων τόσο το 2006, όσο και το 2007. Θετική είναι και η επίδραση από το *επίπεδο των κερδών* των επιχειρήσεων και τα *κίνητρα* που δίνονται σε επίπεδο πολιτικής για επενδύσεις. Από τους υπόλοιπους παράγοντες, όλοι φαίνεται έστω και οριακά να επιδρούν θετικά στην επενδυτική απόφαση, εκτίμηση που διατηρείται στα ίδια επίπεδα και το 2007.

Διαχρονικά ωστόσο αυτό που μπορεί να σημειωθεί είναι ότι πάντα η ζήτηση αποτελεί τον καθοριστικότερο παράγοντα που επιδρά θετικά στην επενδυτική δραστηριότητα. με το συντελεστή να κινείται στην περιοχή του +40. Σταθερά στην περιοχή του +34 με +37 και στη δεύτερη θέση κατατάσσονται οι *τεχνολογικές εξελίξεις*, κάτι που τελικά αναδεικνύει μία παγίωση της σημασίας αυτών των δύο παραγόντων στην επενδυτική απόφαση. Από την άλλη πλευρά, τα κέρδη της επιχείρησης, παράγοντας που συνδέεται με τη δυνατότητα επανεπένδυσης, κρατούν – αν και ορισμένες φορές οριακά - την τρίτη θέση σε σημασία. Ουσιαστικότερη διαφοροποίηση παρατηρείται στον παράγοντα διαθεσιμότητας και κόστους κεφαλαίων, η σημασία του οποίου φαίνεται να αμβλύνεται έντονα τη διετία 2006-2007, προς όφελος των υπόλοιπων παραγόντων. Πιο συγκεκριμένα, η ασκούμενη οικο-

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.5

Παράγοντες που επηρεάζουν την Επενδυτική Δραστηριότητα στη Βιομηχανία

(συντελεστές σημαντικότητας)¹

Παράγοντες	2003	2004	2005	2006	2007
Ζήτηση	42,5	36,7	39,8	40,2	39,9
Κέρδη	18,0	15,8	19,6	18,4	18,4
Διαθεσιμότητα και Κόστος Κεφαλαίων	12,0	12,5	13,0	4,8	4,5
Τεχνολογικές Εξελίξεις	33,5	33,4	37,4	35,7	35,1
Κίνητρα για Επενδύσεις	15,5	13,1	19,2	18,1	17,8
Φορολογία των Κερδών	2,5	-0,5	4,2	3,2	4,3
Οικονομική Πολιτική στο σύνολό της	-1,0	-1,9	-3,5	3,9	5,1
Άλλοι λόγοι	0,0	-0,0	1,5	1,1	0,5

1. Ο συντελεστής λαμβάνει τιμές στο διάστημα +100, όταν όλες οι επιχειρήσεις εκτιμούν πολύ θετική την επίπτωση και -100 αντιστρόφως

Πηγή: IOBE, Έρευνα Επενδύσεων στη Βιομηχανία

νομική πολιτική στο σύνολό της φαίνεται να επηρεάζει θετικά τις επενδυτικές αποφάσεις μετά από μία τριετία όπου είχε αξιολογηθεί αρνητικά. Επομένως οι επιχειρήσεις αναγνωρίζουν το ευνοϊκό μακροοικονομικό περιβάλλον και θεωρούν ότι γίνονται ενέργειες που συνεισφέρουν στην επενδυτική δραστηριοποίηση. Ταυτόχρονα, ενισχύεται και ο παράγοντας των θεσμικών / φορολογικών κινήτρων που δίνονται σε επίπεδο δημόσιας πολιτικής για επενδύσεις, κάτι που σίγουρα αντανάκλα τις επιδράσεις από το νέο αναπτυξιακό νόμο και τις συμπράξεις (ΣΔΙΤ). Τέλος θετικά εξακολουθεί να δρα η φορολογία των κερδών, με την έννοια της σταδιακής υποχώρησης των σχετικών συντελεστών φορολόγησης.

4.4 Βιομηχανικές Τιμές

Ο δείκτης τιμών παραγωγού της βιομηχανικής παραγωγής που προορίζεται για την εγχώρια αγορά επιταχύνεται ακόμα περισσότερο το 2006, παρουσιάζοντας μέση άνοδο 6,9% έναντι 5,9% το 2005 (3,5% το 2004). Αν και το 2005 μεγάλο μέρος της επιτάχυνσης οφειλόταν στην έντονη άνοδο των τιμών στην ενέργεια, το 2006 φαίνεται να επηρεάζεται και από την ταχύ-

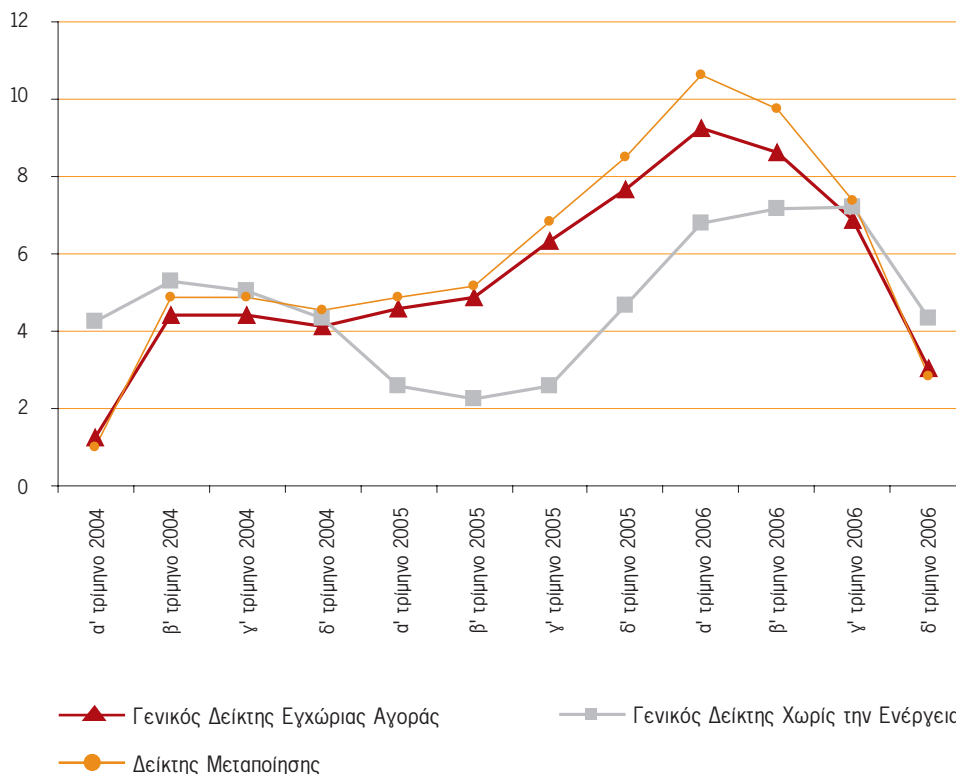
τερη άνοδο στις τιμές παραγωγού των καταναλωτικών και ενδιάμεσων αγαθών. Συνολικά άλλωστε στη μεταποίηση οι τιμές αυξάνονται με ρυθμό 7,6% έναντι 6,3% το 2005.

Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 4.7, από το α' τρίμηνο του 2005 ο γενικός δείκτης τιμών παραγωγού επιταχύνεται συνεχώς και πάντα με ταχύτερο ρυθμό από τον αντίστοιχο δείκτη χωρίς τον τομέα της ενέργειας. Κατά το α' τρίμηνο του 2006 φτάνει στο υψηλότερο σημείο του (αύξηση 9,2%) και έκτοτε επιβραδύνεται. Ο δείκτης τιμών παραγωγού χωρίς την ενέργεια φαίνεται πάντως να συντηρείται σε έναν ρυθμό αύξησης στην περιοχή του 7% για το εννιάμηνο του 2006, πριν επιβραδυνθεί και αυτός το δ' τρίμηνο του 2006. Από την άλλη πλευρά, ο δείκτης της μεταποίησης κινείται σχεδόν πάντα ταχύτερα από τους υπόλοιπους φτάνοντας το υψηλότερο σημείο του το α' τρίμηνο του 2006 (10,6%) πριν υποχωρήσει στο 2,8% στο τελευταίο τρίμηνο του 2006. Επομένως η ενέργεια εξηγεί ένα μεγάλο μέρος της πορείας του δείκτη από το πρώτο τρίμηνο του 2005 μέχρι και την κορύφωση της ανόδου το πρώτο τρίμηνο του 2006, ενώ στη συνέχεια η «ερμηνευτική» ισχύς αυτού του παράγοντα δείχνει να αμβλύνεται.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.7

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτες Τιμών Παραγωγού Εγχώριας Αγοράς (2000=100)

Στον Πίνακα 4.6 αποτυπώνονται οι επιμέρους κλαδικές εξελίξεις τιμών παραγωγού κατά το 2006 στον τομέα της μεταποίησης. Σύμφωνα λοιπόν με τα αναλυτικά στοιχεία, άνοδος των τιμών ταχύτερη του 2005 παρατηρείται σε 12 από τους 21 κλάδους που παρακολουθούνται, ενώ σε οκτώ κλάδους η άνοδος τιμών επιβραδύνεται σε σχέση

με το 2005. Σε τρεις κλάδους η αύξηση είναι εντονότερη του μέσου όρου της μεταποίησης, ενώ σε έναν κλάδο οι τιμές μειώθηκαν κατά το 2006 (Συσκευές ραδιοφώνιας, τηλεόρασης και επικοινωνιών). Αμετάβλητες παρέμειναν τέλος οι τιμές στα «Ιατρικά όργανα & όργανα ακριβείας»¹⁹.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.6

Δείκτες Τιμών Παραγωγού Εγχώριας Αγοράς (2000=100)

Κλάδοι παραγωγικής δραστηριότητας	Έτη			Μεταβολή (%)	
	2004	2005	2006	2005:2004	2006:2005
Γενικός Δείκτης Εγχώριας Αγοράς	112,3	118,9	127,1	5,9	6,9
Γενικός Δείκτης χωρίς την Ενέργεια	115,4	118,9	126,5	3,0	6,4
Γενικός Δείκτης Μεταποίησης	111,9	119,0	128,0	6,3	7,6
Τροφίμων και Ποτών	119,3	122,3	131,3	2,5	7,3
Καπνού	125,1	126,6	130,5	1,2	3,1
Κλωστοϋφαντουργικών υλών	104,2	102,7	104,5	-1,5	1,8
Ειδών ένδυσης - Γουναρικών	111,7	114,0	114,8	2,1	0,7
Δέρματος - Δερματίνων ειδών	111,4	113,1	114,9	1,5	1,6
Ξύλου και προϊόντων από ξύλο	109,6	113,6	117,2	3,7	3,2
Χαρτιού και προϊόντων από χαρτί	108,1	107,7	109,1	-0,4	1,3
Εκδόσεων – Εκτυπώσεις	126,8	128,5	130,3	1,3	1,4
Παραγωγών πετρελαίου και άνθρακα	95,6	119,5	135,0	25,1	12,9
Χημικών ουσιών	107,0	109,4	111,4	2,3	1,8
Προϊόντων από ελαστικό και πλαστικές ύλες	110,6	118,9	123,7	7,5	4,0
Μη μεταλλικών ορυκτών	118,5	121,4	126,5	2,4	4,2
Βασικών μετάλλων	110,4	117,8	128,0	6,7	8,6
Τελικών προϊόντων μετάλλου	111,6	117,9	122,9	5,7	4,2
Μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μ.α.κ.	104,6	107,2	109,8	2,5	2,4
Ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μ.α.κ.	143,9	167,5	258,3	16,4	54,2
Συσκευών ραδιοφώνιας, τηλεόρασης και επικοινωνιών	98,4	99,8	98,9	1,4	-0,9
Ιατρικών οργάνων και οργάνων ακριβείας	118,2	118,2	118,2	0,0	0,0
Αυτοκινήτων και οχημάτων	106,3	107,3	109,1	0,9	1,7
Λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	119,2	120,8	123,2	1,4	2,0
Επίπλων - Λοιπής βιομηχανίας μ.α.κ.	108,3	111,7	115,9	3,1	3,7

Πηγή: ΕΣΥΕ

19. Ωστόσο η σταθερότητα του δείκτη για 36 μήνες (2004-2006) στις 118,2 μονάδες υποδηλώνει προβληματικότητα της μέτρησης και αντιμετωπίζεται με επιφύλαξη.

Ο δείκτης τιμών παραγωγού στον κλάδο «Ηλεκτρικών Μηχανών και Συσκευών» κινείται ταχύτερα από όλους τους άλλους σημειώνοντας αύξηση κατά 54,2% (16,4% το 2005). Ακολουθεί ο κλάδος «Παράγωγα Πετρελαίου κι Άνθρακα» οι τιμές στον οποίο αυξάνονται κατά 12,9%, παρουσιάζοντας όμως σημαντική επιβράδυνση – την πιο έντονη από όλους τους κλάδους - σε σχέση με το 2005 (25,1%). Στον κλάδο των «Κλωστοϋφαντουργικών Υλών» και «Χαρτιού και προϊόντων από χαρτί», από μείωση το 2005 παρατηρείται μικρή αύξηση τιμών το 2006.

Σημαντικές και καθοριστικές για την πορεία του συνόλου της μεταποίησης μπορούν να θεωρηθούν οι ταχύτερες αυξήσεις τιμών το 2006 στους κλάδους «Τροφίμων-Ποτών», «Βασικών μετάλλων», και «Μη Μεταλλικών Ορυκτών», ενώ εκτός από τον κλάδο «Παραγωγών πετρελαίου» και τη σημαντική επιβράδυνση που αναφέρθηκε, αξιοσημείωτη μπορεί να θεωρηθεί και η επιβράδυνση στο ρυθμό αύξησης τιμών στα «Τελικά Προϊόντα Μετάλλου» και στα «Προϊόντα από Ελαστικό – Πλαστικό».

Στοιχεία για την εξέλιξη των τιμών στη μεταποίηση δίνουν όμως και τα αποτελέσματα των Ερευνών της Οικονομικής Συγκυρίας που διεξάγονται σε μηνιαία βάση από το ΙΟΒΕ. Είναι εμφανής από το Διάγραμμα 4.8, η ανοδική τάση που αρ-

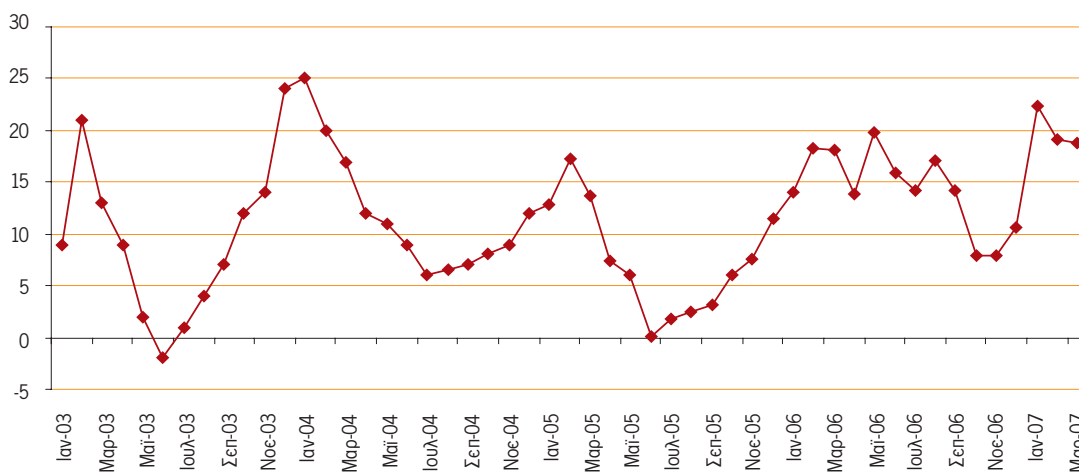
χίζει να διαμορφώνεται από τον Ιούλιο του 2005 και η οποία κορυφώνεται στις αρχές του 2006, σε σχεδόν απόλυτη συσχέτιση με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ. Έκτοτε η τάση της διαφοράς μεταξύ αυτών που προβλέπουν άνοδο/ πτώση τιμών δείχνει να σταθεροποιείται και στη συνέχεια να περιορίζεται μέχρι σχεδόν τα τέλη του 2006.

Σύμφωνα με τις πρώτες ενδείξεις για το 2007 (α' τρίμηνο) ο δείκτης τιμών παραγωγού στην εγχώρια αγορά επιβραδύνεται: αυξήθηκε μόλις κατά 0,7% έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2006, όταν και η αντίστοιχη άνοδος ήταν εντονότερη (9,2%). Ειδικότερα για το δείκτη μεταποίησης η σταδιακή αποκλιμάκωση του ρυθμού μεταβολής του, σε τριμηνιαία βάση, που ξεκίνησε το β' τρίμηνο του 2006, φαίνεται να συνεχίζεται, με αποτέλεσμα το α' τρίμηνο του 2007, να σημειώνεται σταθερότητα περί τα επίπεδα του αντίστοιχου τριμήνου του 2006. Παράλληλα, με βάση τα στοιχεία των ερευνών οικονομικής συγκυρίας (α' τρίμηνο του έτους) τρεις στις τέσσερις επιχειρήσεις εκτιμούν ότι οι τιμές θα παραμείνουν αμετάβλητες, ενώ αν και τον Ιανουάριο η διαφορά θετικών (άνοδος) – αρνητικών (πτώση) προβλέψεων για τη βραχυχρόνια εξέλιξη των τιμών έφτασε την ανώτερη τιμή της (όπως πάντως συμβαίνει στις αρχές κάθε έτους λόγω εποχικότητας), το επόμενο δίμηνο παρατηρείται αποδυνάμωσή τους.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.8

(διαφορά % θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

Προβλέψεις εξέλιξης των Τιμών

Πηγή: ΙΟΒΕ

4.5 Οι Εξαγωγικές Επιδόσεις

4.5.1 Η Πορεία των Ελληνικών Εξαγωγών 2005-2006

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία τα οποία δημοσιεύει ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων (ΕΣΥΕ-ΚΕΕΜ), η συνολική αξία των εξαγωγών της Ελλάδας κατά το 2006 ανήλθε σε 16,6 δισ. ευρώ έναντι 14,1 δισ. ευρώ το 2005. Σημειώνεται επομένως αύξηση της τάξης του 18,5% (έναντι περίπου 13,7% το 2005), επίδοση που είναι από τις υψηλότερες κατά την τελευταία 10ετία. Σύμφωνα με συγκεντρωτικά στοιχεία του ΥΠΟΙΟ, στην τριετία 2004 – 2006, η σωρευτική αύξηση των εξαγωγών ανέρχεται σε 34,4%, ενώ η άνοδος που σημειώνεται στις εξαγωγές εί-

ναι ταχύτερη από το ρυθμό αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ, διευρύνοντας έτσι τη συμμετοχή των εξαγωγών στο ΑΕΠ²⁰.

Η άνοδος αυτή οφείλεται ωστόσο, ως ένα βαθμό, σε σημαντική αύξηση των εξαγωγών πετρελαιοειδών (κατηγορία καυσίμων), που αντανακλά την διατήρηση των τιμών του πετρελαίου διεθνώς σε υψηλά επίπεδα κατά το 2006. Ωστόσο σημαντική αύξηση παρουσιάζουν το 2006 οι εξαγωγές των πρώτων υλών (αύξηση κατά 53,5%) και των βιομηχανικών προϊόντων (11,6%). Τα βιομηχανικά προϊόντα αποτελούν άλλωστε το σημαντικότερο μερίδιο των συνολικών εξαγωγών της χώρας, καθώς αντιπροσωπεύουν το 57,9% του συνόλου έναντι 61,5% το 2005, με την υποχώρηση να οφείλεται στην άνοδο της συμβολής των καυσί-

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.7

Εξαγωγές κατά προϊόν (2005-2006)

(προσωρινά στοιχεία σε εκατ. ευρώ)

Προϊόν	Αξία		% Μεταβολή	% Σύνθεση	
	2006	2005	06/05	2006	2005
ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	3.322,5	3.032,2	9,6%	20,0%	21,6%
Τρόφιμα και ζώα ζωντανά	2.333,8	2.074,3	12,5%	14,0%	14,8%
Ποτά & καπνός	508,2	559,3	-9,1%	3,1%	4,0%
Λάδια και λίπη ζωϊκής ή φυτικής προέλευσης	480,4	398,5	20,6%	2,9%	2,8%
ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	1.061,7	691,8	53,5%	6,4%	4,9%
Πρώτες ύλες μη εδωδιμες εκτός από καύσιμα	1.061,7	691,8	53,5%	6,4%	4,9%
ΚΑΥΣΙΜΑ	2.170,5	1.322,9	64,1%	13,0%	9,4%
Ορυκτά, καύσιμα, λιπαντικά, κ.λπ.	2.170,5	1.322,9	64,1%	13,0%	9,4%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	9.644,8	8.641,6	11,6%	57,9%	61,5%
Χημικά προϊόντα & συναφή (μ.α.κ.)	2.177,4	2.049,7	6,2%	13,1%	14,6%
Βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη	3.412,3	2.874,2	18,7%	20,5%	20,5%
Μηχανήματα & υλικό μεταφορών	2.092,5	1.786,5	17,1%	12,6%	12,7%
Διάφορα βιομηχανικά είδη	1.962,5	1.931,2	1,6%	11,8%	13,7%
ΆΛΛΑ	452,2	362,1	24,9%	2,7%	2,6%
Είδη & συναλλαγές μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες	452,2	362,1	24,9%	2,7%	2,6%
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ	16.651,7	14.050,5	18,5%	100,0%	100,0%

Πηγή: ΕΣΥΕ, Επεξεργασία στοιχείων από το ΚΕΕΜ

20. Ενημερωτικό Σημείωμα για την Ελληνική Οικονομία (Μάρτιος 2007)

μων. Μάλιστα, η άνοδος αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική στα προϊόντα εντάσεως τεχνολογίας (μέσης και υψηλής), όπου το σχετικό μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών σχεδόν τετραπλασιάστηκε και εντάσεως εξειδικευμένης εργασίας. Μικρή υποχώρηση εμφανίζουν τα αγροτικά προϊόντα που αποτελούν επίσης βασική εξαγωγική κατηγορία για την Ελλάδα (20% του συνόλου).

Σε ακόμα πιο αναλυτικό κλαδικό επίπεδο, μόνο οι εξαγωγές της κατηγορίας «ποτά και καπνός» υποχωρούν, ενώ οι εξαγωγές των υπόλοιπων εννέα μεγάλων κατηγοριών διευρύνονται. Στις κατηγορίες «λάδια και λίπη», «καύσιμα» και «πρώτες ύλες» οι αντίστοιχες εξαγωγές αυξάνονται πάνω από τη συνολική αύξηση των εξαγωγών κατά το ίδιο διάστημα. Αντιθέτως, στην μεγάλη κατηγορία «διάφορα

βιομηχανικά είδη» όπου υπάγονται και τα έτοιμα ενδύματα, οι εξαγωγές είναι μάλλον στάσιμες.

Σε επίπεδο γεωγραφικής διάρθρωσης, αύξηση σημειώνεται στις περισσότερες γεωγραφικές ζώνες εκτός της Ν.Α. Ασίας και των χωρών της Υποσαχάριας Αφρικής, περιοχές όμως που απορροφούν μόλις το 2% περίπου του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών. Έντονη είναι η αύξηση των εξαγωγών προς τα δέκα νέα μέλη της Ε.Ε. (42,2%), κάτι που υποδηλώνει τη θετική επίδραση της συμμετοχής τους στην ΕΕ στις εμπορικές συναλλαγές τους²¹. Η πρώτη εξαγωγική αγορά για την Ελλάδα παραμένει το 2006 η Γερμανία ωστόσο, η ταχύτερη άνοδος των εξαγωγών προς Ιταλία φέρνει την τελευταία σχεδόν στο ίδιο ύψος εξαγωγών. Ανακατάταξη παρατηρείται στις επόμενες θέσεις με το Ην. Βασίλειο

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.8

Γεωγραφική Σύθεση Ελληνικών Εξαγωγών (2005-2006)

(σε εκατ. ευρώ)

Γεωγραφικές Ζώνες	Εξαγωγές		% Μεταβολή	% Συμμετοχή	
	2006	2005	06/05	2006	2005
Σύνολο	16.651,7	14.050,5	18,5%	100,0%	100,0%
ΟΟΣΑ (29 χώρες)	9.759,4	8.570,0	13,9%	58,6%	61,0%
Ε.Ε. (25)	8.914,6	7.456,8	19,5%	53,5%	53,1%
Ε.Ε. (15)	7.393,1	6.386,5	15,8%	44,4%	45,5%
Β. Αμερική	831,2	839,9	-1,0%	5,0%	6,0%
Άλλες ανεπτυγμένες χώρες	142,3	130,6	9,0%	0,9%	0,9%
Υπόλοιπες ΟΟΣΑ (εκτός Ν. Κορέας)	992,1	897,9	10,5%	6,0%	6,4%
Βαλκάνια	2.763,1	2.150,4	28,5%	16,6%	15,3%
Κοινοπ. Ανεξ. Κρατών (ΚΑΚ)	585,0	398,6	46,8%	3,5%	2,8%
Β. Αφρική & Μ. Ανατολή	1.445,2	1.100,2	31,4%	8,7%	7,8%
Αφρική (εκτός Β. Αφρικής)	97,2	223,0	-56,4%	0,6%	1,6%
Ν.Α. Ασία	221,1	286,9	-22,9%	1,3%	2,0%
Λατινική Αμερική	123,8	92,2	34,3%	0,7%	0,7%
Λοιπές Χώρες	536,1	473,8	13,1%	3,2%	3,4%

Σημ.: Β. Αμερική : ΗΠΑ, Καναδάς, Μεξικό, Άλλες ανεπτυγμένες χώρες: Ιαπωνία, Αυστραλία, Ν. Ζηλανδία, Υπόλοιπες ΟΟΣΑ: Ισλανδία, Νορβηγία, Ελβετία, Τουρκία, ΚΑΚ: Ουκρανία, Λευκορωσία, Μολδαβία, Ρωσία, Γεωργία, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Καζακστάν, Τουρκμενιστάν, Ουζμπεκιστάν, Τατζικιστάν, Κιργιζία, Β. Αφρική & Μ. Ανατολή : Μαρόκο, Αλγερία, Τυνησία, Λιβύη, Αίγυπτος, Λίβανος, Συρία, Ιράν, Ιράκ, Ισραήλ, Ιορδανία, Σ. Αραβία, Κουβέιτ, Μπαχρέιν, Κατάρ, Ην. Αρ. Εμιράτα, Ομάν, Υεμένη, Χώρες Αφρικής (εκτός Β.Αφρικής): Μαυριτανία, Νίγηρ, Γκάνα, Νιγηρία, Γκαμπόν, Αιθιοπία, Κένυα, Δημ. Νοτ. Αφρικής, Ν.Α. Ασία : Ταϊβάν, Ινδονησία, Σιγκαπούρη, Φιλιππίνες, Χογκ Κονγκ, Ν.Κορέα, Ταϊλάνδη, Λατ.Αμερική : Αργεντινή, Βραζιλία, Μπαχάμες, Αγ. Βικέντιος, Ονδούρα, Παναμάς, Χιλή, Λοιπές Χώρες: Ινδία, Κίνα, Λοιπές Χώρες

Πηγή: ΕΣΥΕ, Επεξεργασία στοιχείων από το ΚΕΕΜ

21. Μάλιστα από τα αναλυτικά στοιχεία για τις εξαγωγές ανά χώρα, προκύπτει ότι ακόμα και για τις χώρες που ετοιμάζονταν να εισέλθουν την 01/01/02007 στην Ε.Ε. (Βουλγαρία και Ρουμανία), η αύξηση των εξαγωγών το 2006 ήταν σημαντική καθώς αγγίζει το 34,5%

να περιορίζεται στην τέταρτη θέση, παραχωρώντας την τρίτη θέση στη αγορά της Βουλγαρίας: οι εξαγωγές προς την τελευταία αποτελούν πλέον το 6,3% του συνόλου (από 5,8% το 2005), ενώ οι αντίστοιχες του Ην. Βασιλείου περιορίζονται στο 6,0% (από 6,7% το 2005). Γενικά άλλωστε από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 καταγράφεται μια στροφή των ελληνικών εξαγωγών προς την Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια, με τις ελληνικές επιχειρήσεις να ανασυντάσσουν εμπορικούς δεσμούς που υπήρχαν στην περιοχή από τον 19ο αιώνα, και οι οποίες είχαν αποκοπεί κατά τον 20ο αιώνα.

Από την άλλη πλευρά όμως αν συνεξεταστούν και τα στοιχεία των εισαγωγών, διαπιστώνεται ότι το συνολικό έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου διευρύνεται το 2006 στα 34 δισ. ευρώ από 30 δισ. ευρώ, με τις περισσότερες γεωγραφικές ζώνες να συνεισφέρουν σε αυτή την τάση. Το εμπορικό ισοζύγιο με τις 10 νέες χώρες της Ε.Ε. είναι πλεονασματικό και ενισχύεται μάλιστα το 2006, αν και η επίδραση των ροών με την Κύπρο δρα καθοριστικά σε αυτή τη σχέση. Πλεονασματικό είναι και το εμπορικό ισοζύγιο με όλες

ανεξαιρέτως τις Βαλκανικές χώρες, όπως και με τις περισσότερες Μεσανατολικές και Βορειο-Αφρικανικές χώρες.

Τέλος από τα πρώτα στοιχεία για το 2007, φαίνεται να διατηρείται η ισχυρή δυναμική των ελληνικών εξαγωγών. Σύμφωνα με τον ΟΠΕ, τον Ιανουάριο του 2007 η συνολική αξία των εξαγωγών παρουσίασε αύξηση κατά 8,7% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2006, η αξία των εξαγωγών χωρίς πετρελαιοειδή και πλοία παρουσίασε αύξηση κατά 10,6% σε σύγκριση με το 2006, ενώ το δίμηνο Ιαν.- Φεβ. η αύξηση εκτιμάται στο 12,7%. Ωστόσο το γεγονός ότι οι εισαγωγές εξακολουθούν να αυξάνονται ταχύτερα πιέζει το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο, γεγονός που ελλοχεύει σημαντικούς κινδύνους για την ελληνική οικονομία τόσο σε όρους ανταγωνιστικότητας, όσο και σε όρους χρηματοδότησης του.

4.5.2 Η Εισαγωγική Διείσδυση και Εξαγωγική Επίδοση κατά Κλάδο της Μεταποίησης

Όπως φαίνεται και από τον Πίνακα 4.10, η εξαγωγική επίδοση

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.9

Εξέλιξη Εμπορικού Ισοζυγίου (2005-2006)

(προσωρινά στοιχεία, εκατ. ευρώ)

Γεωγραφικές Ζώνες	Εμπορικό Ισοζύγιο	
	2006	2005
Σύνολο	-34082,8	-30021,4
ΟΟΣΑ (29 χώρες)	-24068,2	-21324,8
Ε.Ε. (25)	-18884,3	-17319,0
Ε.Ε. (15)	-18989,4	-17348,4
Χώρες νέας διεύρυνσης	105,1	29,5
Β. Αμερική	-185,2	-786,6
Άλλες ανεπτυγμένες χώρες	-1207,6	-866,3
Υπόλοιπες ΟΟΣΑ (εκτός Ν. Κορέας)	-1063,9	-794,2
Βαλκάνια	995,5	702,8
Κοινοπ. Ανεξ. Κρατών (ΚΑΚ)	-3927,1	-3618,7
Β. Αφρική & Μ. Ανατολή	-3868,9	-3416,9
Αφρική (εκτός Β.Αφρικής)	-14,0	121,7
Ν.Α. Ασία	-2505,9	-1539,5
Λατινική Αμερική	-348,1	-441,6
Λοιπές Χώρες	-3073,3	-2063,1

Πηγή: ΕΣΥΕ, Επεξεργασία στοιχείων από το ΚΕΕΜ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.10

Εισαγωγική Διείδυση και Εξαγωγική Επίδοση κατά Κλάδο της Μεταποίησης

	Ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές				Εισαγωγική διείδυση ³	Εξαγωγική επίδοση ⁴
	Σε τρέχουσες τιμές			Σε τιμές 2000		
	Δαπάνες για εισαγωγές ²	Εισπράξεις από εξαγωγές ²	Ακαθάριστη αξία παραγωγής	Ακαθάριστη αξία παραγωγής		
Τρόφιμα – ποτά (15)						
2002	-0,7	9,8	6,2	2,0	33,8	15,0
2003	-2,8	13,3	-0,6	-2,9	33,9	17,2
2004	10,8	-11,4	12,3	3,7	32,6	13,5
2005	0,1	17,1	0,0	-1,4	33,2	15,8
2006	11,1	12,2	9,0	2,4	33,8	16,3
Καπνός (16)						
2002	7,0	-15,5	6,9	1,9	73,3	74,0
2003	-14,1	57,8	4,3	2,4	125,4	111,9
2004	9,3	-23,5	11,6	9,9	71,2	76,7
2005	5,0	8,1	-5,4	-6,1	83,9	87,7
2006	6,6	-18,2	-6,2	-8,7	75,6	76,5
Κλωστ/κα, ένδυση - υπόδηση, δέρμα (17, 18, 19)						
2002	3,8	3,0	-3,6	-4,1	60,2	45,9
2003	-1,9	11,9	-1,4	-2,8	63,0	52,2
2004	5,7	-3,5	-5,7	-8,2	66,2	53,3
2005	5,1	-6,5	-17,1	-16,4	74,4	60,1
2006	11,2	-13,3	-11,4	-12,3	77,9	58,9
Ξύλο- φελλός (20)						
2002	-46,1	59,2	-0,6	-1,3	10,7	3,2
2003	-11,8	-75,8	-4,4	-5,2	9,7	0,8
2004	-11,6	-71,2	5,1	0,6	8,3	0,2
2005	10,9	82,4	-2,6	-5,8	9,3	0,4
2006	-59,5	40,6	0,8	-2,7	4,0	0,6
Χαρτί και προϊόντα από χαρτί, εκδόσεις - εκτυπώσεις (21, 22)						
2002	-2,4	19,6	3,0	-0,4	32,4	4,0
2003	8,6	24,9	3,7	1,3	33,6	4,8
2004	3,6	15,9	3,7	3,5	33,7	5,4
2005	-5,4	-4,2	11,4	10,3	30,0	4,7
2006	11,8	-19,1	5,2	3,7	31,0	3,6
Παράγωγα πετρελαίου και άνθρακα (23)						
2002	19,7	-3,5	0,9	2,1	55,4	20,1
2003	8,4	28,9	0,4	0,4	59,1	25,8
2004	13,9	21,7	7,8	-2,4	61,5	29,1
2005	46,6	45,1	28,5	2,6	65,8	32,9
2006	31,6	30,0	19,2	6,5	69,0	35,8
Χημικά, προϊόντα από ελαστικό και πλαστική ύλη (24,25)						
2002	4,8	33,5	4,9	3,9	72,4	34,9
2003	-5,2	17,5	2,9	1,3	72,3	39,8
2004	3,9	6,4	2,5	3,7	73,1	41,3
2005	8,1	6,3	3,6	0,3	74,3	42,4
2006	7,8	12,1	-1,1	-3,7	77,7	48,1

(συνέχεια) →

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.10 (συνέχεια)**Εισαγωγική Διείσδυση και Εξαγωγική Επίδοση κατά Κλάδο της Μεταποίησης**

	Ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές				Εισαγωγική διείσδυση ³	Εξαγωγική επίδοση ⁴
	Σε τρέχουσες τιμές			Σε τιμές 2000		
	Δαπάνες για εισαγωγές ²	Εισπράξεις από εξαγωγές ²	Ακαθάριστη αξία παραγωγής	Ακαθάριστη αξία παραγωγής		
Μη μεταλλικά ορυκτά (26)						
2002	-22,3	232,0	6,1	2,6	19,6	7,3
2003	1,3	-12,5	1,9	1,8	19,3	6,2
2004	13,9	33,4	2,3	-0,7	21,4	8,1
2005	-6,1	17,3	3,4	0,9	20,0	9,2
2006	2,4	6,7	6,9	2,5	19,3	9,2
Βασική μεταλλουργία και προϊόντα από μέταλλο (27,28)						
2002	4,4	-14,8	3,9	5,3	39,6	19,1
2003	9,4	-3,4	0,4	0,6	41,4	18,4
2004	18,5	38,9	12,0	6,4	44,2	22,8
2005	6,7	45,3	7,0	2,0	46,9	31,0
2006	27,0	35,7	9,7	2,9	53,3	38,3
Μηχανές και συσκευές (29, 30, 31, 32, 33)						
2002	-3,2	-5,0	-9,1	-10,2	85,7	31,9
2003	-2,1	43,2	4,9	2,8	87,1	43,6
2004	6,2	-16,2	6,1	1,7	85,3	34,4
2005	0,3	7,0	6,6	0,5	84,6	34,5
2006	5,6	12,4	20,3	0,3	82,3	32,3
Μεταφορικά μέσα και εξοπλισμός (34,35)						
2002	5,2	-25,1	-4,9	-9,6	80,5	3,3
2003	9,3	134,5	4,8	1,7	81,8	7,4
2004	18,2	87,3	-3,5	-4,4	85,6	14,3
2005	-2,6	39,5	-10,6	-12,6	87,8	22,3
2006	17,5	41,8	6,7	4,4	89,7	29,6
Επιπλά και λοιπές βιομηχανίες (36)						
2002	1,0	-16,0	-15,5	-16,7	86,2	46,1
2003	-2,9	28,7	-8,7	-9,5	91,1	65,0
2004	16,5	16,8	-0,1	-1,7	94,6	76,0
2005	-8,2	-10,3	22,1	18,4	87,7	55,8
2006	10,6	4,9	5,4	2,4	88,1	55,5
Σύνολο μεταποίησης						
2002	3,3	4,0	1,4	-0,1	57,5	21,7
2003	1,3	19,0	0,8	-0,4	58,9	25,6
2004	10,3	5,4	6,6	1,2	59,6	25,3
2005	9,7	19,1	4,7	-0,8	61,8	28,7
2006	16,2	16,1	7,3	0,8	64,5	31,1
Σύνολο μεταποίησης (χωρίς καύσιμα)						
2002	0,6	5,5	1,5	-0,7	57,9	22,0
2003	0,0	17,1	0,9	-0,6	58,8	25,5
2004	9,5	2,0	6,4	2,1	59,2	24,5
2005	1,7	12,7	-0,2	-1,6	60,7	27,6
2006	11,4	11,7	4,1	-0,6	63,0	29,6

1. Σε παρένθεση αναγράφονται οι διψήφιοι κωδικοί αριθμοί των κλάδων

2. Με βάση το σύστημα Κωδικών Συνδυασμένης Ονοματολογίας (ΚΣΟ)

3. Λόγος της αξίας των εισαγωγών προς την αξία της φαινομενικής κατανάλωσης. Η φαινομενική κατανάλωση ορίζεται ως το άθροισμά της ακαθάριστης αξίας παραγωγής και των εισαγωγών αφαιρούμενων των εξαγωγών

4. Λόγος της αξίας των εξαγωγών προς την ακαθάριστη αξία παραγωγής σε τρέχουσες τιμές

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος. Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2006, Αθήνα 2007

της μεταποίησης χωρίς καύσιμα, δηλαδή το μερίδιο –σε αξία– της παραγωγής που πωλείται σε αγορές του εξωτερικού, βελτιώθηκε κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες σε 29,6% το 2006. Κύριες συνιστώσες αυτής της εξέλιξης ήταν η βελτίωση της εξαγωγικής επίδοσης των κλάδων της βασικής μεταλλουργίας και προϊόντων από μέταλλο (κατά 7,3 ποσοστιαίες μονάδες σε 38,3%), των μεταφορικών μέσων και εξοπλισμού μεταφορών (κατά 7,3 ποσοστιαίες μονάδες σε 29,6%), των χημικών και πλαστικών (κατά 5,7 ποσοστιαίες μονάδες σε 48,1%) και των παραγωγών πετρελαίου και άνθρακα (κατά 2,9 ποσοστιαίες μονάδες σε 35,8%). Σημειωτέον ότι σε όλους τους παραπάνω κλάδους παρατηρήθηκε ταυτόχρονα σημαντική αύξηση εξαγωγών. Μικρή αύξηση της εξαγωγικής τους επίδοσης σημείωσαν ακόμη τα τρόφιμα-ποτά (κατά 0,5 της ποσοστιαίας μονάδας σε 16,3%), εξέλιξη ιδιαίτερα ευοίωνη για τη μελλοντική πορεία του κλάδου, αφού όπως αναφέρεται σε πρόσφατη μελέτη του IOBE, η εξωστρέφεια αποτελεί μια από τις βασικές προκλήσεις που έχει να αντιμετωπί-

σει ο κλάδος και αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξή του.²²

Μεταξύ των κλάδων, την καλύτερη εξαγωγική επίδοση κατά το 2006 σημειώνει ο καπνός εξαγοντας το 76,5% της παραγωγής του και τη χαμηλότερη η ξυλεία με το δείκτη στο 0,6%.

Αύξηση σημείωσαν το 2006 και οι πληρωμές για εισαγωγές των περισσότερων κατηγοριών προϊόντων της μεταποίησης, που συνοδεύτηκε επίσης από αύξηση της εισαγωγικής διείσδυσης. Οι συνολικές πληρωμές για εισαγωγές μεταποιημένων προϊόντων (χωρίς καύσιμα) αυξήθηκαν κατά 11,4% το 2006 (1,7% το 2005) και η εισαγωγική διείσδυση κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες σε 63,0%. Οι μόνοι τομείς των οποίων η εισαγωγική διείσδυση μειώθηκε είναι των μη μεταλλικών ορυκτών και των μηχανών και συσκευών. Η μεγαλύτερη εισαγωγική διείσδυση καταγράφεται το 2006 στον τομέα των μεταφορικών μέσων (89,7%) και η μικρότερη στην ξυλεία (4,0%).

22. «Η Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων – Ποτών: Διαπιστώσεις – Προτάσεις Πολιτικής», IOBE, Δεκέμβριος 2006

V. Εξελίξεις και Προοπτικές στους Κλάδους της Μεταποίησης

5.1. Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται αναλυτικά οι εξελίξεις στους εννέα πιο κρίσιμους κλάδους της ελληνικής μεταποίησης. Οι κλάδοι αυτοί συνολικά παράγουν σχεδόν τα 3/4 της συνολικής μεταποιητικής παραγωγής στη χώρα και είναι οι εξής: α) Τρόφιμα και Ποτά, β) Παράγωγα Πετρελαίου & Άνθρακα, γ) Μη Μεταλλικά Ορυκτά, δ) Βασική Μεταλλουργία, ε) Χημικά Προϊόντα, στ) Κλωστοϋφαντουργικές Ύφες, ζ) Τελικά Προϊόντα Μετάλλου, η) Είδη Ένδυσης – Γουναρικών και θ) Λοιπός Εξοπλισμός Μεταφορών.

Η ανάλυση ανά κλάδο χωρίζεται σε τρία μέρη: Στο πρώτο μέρος (εξελίξεις και προοπτικές) γίνεται ανάλυση των κλαδικών εξελίξεων κατά το 2006 σε όρους παραγωγής και τιμών, σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της ΕΣΥΕ. Ταυτόχρονα όμως γίνεται επισκόπηση – ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των στοιχείων - των πρόσφατων εξελίξεων και των προοπτικών για το βραχυπρόθεσμο μέλλον, με βάση τα εμπειρικά στοιχεία που προκύπτουν από τις έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας του ΙΟΒΕ. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για βασικά μεγέθη της δραστηριότητάς τους (π.χ. πωλήσεις, εξαγωγές), αλλά και στοιχεία για το επίπεδο των παραγγελιών τους, το ύψος των αποθεμάτων, τους μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού.

Στο δεύτερο μέρος (χρηματοοικονομική ανάλυση), παρουσιάζονται βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη του κλάδου και επιλεγμένοι αριθμοδείκτες για την τετραετία 2002-2005, με βάση τα στοιχεία των δημοσιευμένων ισολογισμών των επιχειρήσεων που συνθέτουν κάθε κλάδο. Όπως είναι γνωστό, στη χρήση του 2005 υπάρχουν αρκετές επιχειρήσεις οι οποίες δημοσίευσαν ισολογισμούς βάσει των νέων διεθνών λογιστικών προτύπων (ΔΠΧΠ), πρότυπα τα οποία διαφέρουν σημαντικά από το χρησιμοποιούμενο από την πλειονότητα των επιχειρήσεων ελληνικό λογιστικό σύστημα. Αναγκαστικά η «χρηματοοικονομική μεταχείριση» ενός κλάδου που περιέχει λογαριασμούς και από τα δύο συστήματα ακολουθεί κάποιες συμβάσεις, ώστε τα συνολικά μεγέθη να ανταποκρίνονται στις πραγματικές ετήσιες διαχρονικές μεταβολές.

Στην προκειμένη περίπτωση έχουν γίνει όλες οι απαραίτητες αναγωγές ώστε τα καταγραφόμενα συνολικά μεγέθη να καλύπτουν τις παραπάνω προϋποθέσεις και να συγκλίνουν με τις πραγματικές τάσεις κάθε κλάδου.

Τέλος, στο τρίτο μέρος (διάρθρωση) παρουσιάζονται ορισμένα διαρθρωτικά στοιχεία, όπως αυτά προκύπτουν από τις Ετήσιες Βιομηχανικές Έρευνες της ΕΣΥΕ. Οι έρευνες αυτές, αν και εκδίδονται με σημαντική καθυστέρηση (τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία αναφέρονται στο 2004), παρέχουν σημαντικά στοιχεία για μακροχρόνιες τάσεις που αφορούν στη διάρθρωση της ελληνικής βιομηχανίας. Τα στοιχεία παραγωγικότητας, προστιθέμενης αξίας, αμοιβών και απασχόλησης για την τριετία 2002-2004, συμπληρώνουν την κλαδική εικόνα καλύπτοντας τη μείζονα βιομηχανία, αφού εστιάζουν στις επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερους από δέκα εργαζόμενους. Πριν όμως από την αναλυτική κλαδική ανάλυση, στις επόμενες δύο υποενότητες περιγράφονται καταρχάς οι συνολικές κλαδικές εξελίξεις για το 2006 και στη συνέχεια αναφέρονται ορισμένα μακροχρόνια στοιχεία ανά κλάδο για την πιο πρόσφατη περίοδο (2000-2006).

5.2 Οι Κλαδικές Εξελίξεις το 2006

Το 2006 η άνοδος της παραγωγής στο σύνολο της μεταποίησης ήταν της τάξεως του 0,8% έναντι ισόποσης μείωσης το προηγούμενο έτος (-0,8%). Από την εξέλιξη του όγκου παραγωγής σε κάθε έναν από τους 23 κλάδους που συνθέτουν τη μεταποίηση, διαπιστώνεται άνοδος του δείκτη το 2006 σε 14 κλάδους.

Η υψηλότερη επίδοση καταγράφεται στον κλάδο «Μηχανές γραφείου και Η/Υ». Εντούτοις, σημειώνεται ότι ο κλάδος αυτός, όμοια με άλλους που συνδέονται με την τεχνολογία όπως Συσκευές Ραδιοφωνίας, Τηλεόρασης & Επικοινωνιών - όπου και σημειώθηκε η εντονότερη μείωση του δείκτη - απαρτίζονται από πολύ μικρό αριθμό επιχειρήσεων και σημειώνονται έντονοι αυξομειώσεις στους σχετικούς δείκτες παραγωγής. Επίσης άνοδος του δείκτη καταγράφεται στους κλάδους Ιατρικών οργάνων και Οργάνων ακριβείας (30,1%), Μηχανημάτων & Ειδών Εξοπλι-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1

Δείκτες Βιομηχανικής Παραγωγής 2003 - 2006

2000=100	Δείκτης				Ετήσια Μεταβολή (%)		
	2003	2004	2005	2006	2004/2003	2005/2004	2006/2005
Μεταποίηση (15-37)	97,0	98,1	97,4	98,1	1,2	-0,8	0,8
15: Τρόφιμα & Ποτά	101,3	105,0	103,5	106,0	3,7	-1,4	2,4
16: Καπνός	105,9	116,4	109,4	99,9	9,9	-6,1	-8,7
17: Κλωστοϋφαντουργικά Υλικά	87,2	78,1	63,8	55,6	-10,4	-18,3	-12,9
18: Είδη Ενδυμασίας	87,3	82,7	70,5	61,3	-5,2	-14,8	-13,0
19: Δέρμα- Είδη Υπόδησης	80,9	73,6	64,6	61,2	-9,0	-12,2	-5,2
20: Ξύλο & Φελλός	83,5	84,1	79,2	77,1	0,6	-5,8	-2,7
21: Χαρτί & Προϊόντα από Χαρτί	86,5	89,2	93,1	94,1	3,2	4,4	1,1
22: Εκτυπώσεις-Εκδόσεις	103,3	107,1	121,8	127,9	3,6	13,8	5,0
23: Παραγωγή Πετρελαίου & Άνθρακα	101,1	98,7	101,2	107,8	-2,4	2,6	6,5
24: Χημικά Προϊόντα	110,9	118,2	120,4	112,1	6,6	1,9	-6,9
25: Προϊόντα από Ελαστική & Πλαστική Ύλη	100,0	95,9	91,9	97,6	-4,1	-4,2	6,1
26: Μη Μεταλλικά Ορυκτά	106,7	106,0	106,9	109,6	-0,7	0,9	2,5
27: Βασική Μεταλλουργία	108,8	114,5	116,0	118,8	5,2	1,3	2,4
28: Προϊόντα από Μέταλλο	97,7	107,6	111,9	116,8	10,1	4,0	4,3
29: Μηχανήματα & Είδη Εξοπλισμού	88,2	86,7	99,2	109,6	-1,7	14,4	10,5
30: Μηχανές Γραφείου-Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές	18,4	36,6	12,1	211,4	99,5	-66,9	1642,5
31: Ηλεκτρικών Μηχανών, Συσκευών	95,2	101,3	106,4	112,6	6,4	5,1	5,8
32: Συσκευές Ραδιοφωνίας, Τηλεόρασης & Επικοινωνιών	46,4	50,1	30,9	9,2	7,9	-38,3	-70,1
33: Ιατρικών Οργάνων & Οργάνων Ακρίβειας	145,8	108,9	116,2	151,1	-25,3	6,6	30,1
34: Μεταφορικά Μέσα	70,4	72,9	46,3	43,7	3,5	-36,5	-5,7
35: Λοιπός Εξοπλισμός Μεταφορών	96,0	88,8	86,7	93,0	-7,5	-2,4	7,3
36: Επιπλα-Λοιπή Βιομηχανία	61,4	60,3	71,5	73,2	-1,7	18,4	2,4
37: Ανακύκλωση	134,1	128,8	127,7	115,6	-4,0	-0,9	-9,5
Ενέργειας	105,0	105,3	105,9	107,3	0,3	0,6	1,3
Ενδιαμέσων αγαθών	100,7	101,7	100,0	100,7	1,0	-1,7	0,7
Κεφαλαιουχικών αγαθών	81,4	81,0	76,8	77,8	-0,5	-5,1	1,3
Διαρκών καταναλωτικών αγαθών	69,8	71,1	79,1	80,7	1,8	11,4	2,0
Μη διαρκών καταναλωτικών αγαθών	101,5	104,2	103,3	102,3	2,7	-0,9	-1,0

Πηγή: ΕΣΥΕ

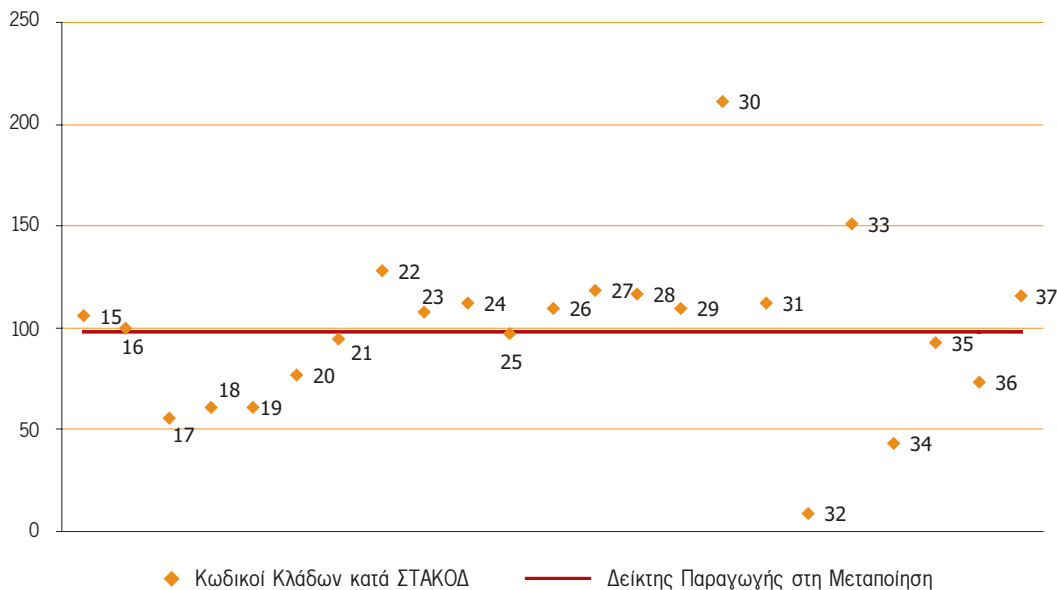
σμού (10,5%). Ωστόσο, η σημαντικότερη συμβολή στην εξέλιξη του δείκτη προήλθε από την αύξηση της παραγωγής στους δυο βασικότερους κλάδους της μεταποίησης, δηλαδή στα Τρόφιμα – Ποτά και στα Παράγωγα Πετρελαίου και Άνθρακα. Οι αντίστοιχες αυξήσεις κατά 2,4% και 6,5%, με δεδομένο τον υψηλό συντελεστή βαρύτητας, που τους αποδίδεται, είχε ως αποτέλεσμα η συμβολή τους στη μεταβολή του συνολικού δείκτη να φτάνει τις 0,5 και 0,8 μονάδες αντίστοιχα. Επιπρόσθετα, εκτός από τους κλάδους Τρόφιμα – Ποτά, και Μηχανές Γραφείου – Η/Υ, αντιστροφή του αρνητικού κλίματος του 2005 σημειώνεται και στον κλάδο Προϊόντα από Ελαστικό και Πλαστική Ύλη, όπου η άνοδος του δείκτη κατά 6,1% (έναντι -4,1% το

2005), συνέβαλε στη βελτίωση του συνολικού δείκτη κατά 0,2 μονάδες.

Αντίθετα στον κλάδο «Συσκευές Ραδιοφωνίας, Τηλεόρασης και Επικοινωνιών», όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η πτώση του δείκτη παραγωγής ήταν έντονη. Επίσης μειωμένη, αλλά με βραδύτερο ρυθμό από το 2005 είναι η παραγωγή στους παραδοσιακούς κλάδους της Κλωστοϋφαντουργίας, των Ειδών Ένδυσης, Δέρματος – Υπόδησης αλλά και στα Μέσα Μεταφοράς. Τέλος, αντιστροφή της συνεχούς ανοδικής πορείας του κλάδου από το 2000 καταγράφεται στα Χημικά Προϊόντα, με μείωση της τάξεως του 6,9% με συνακόλουθο τη μεγαλύτερη αρνητική συμβολή στην εξέλιξη του γενικού δείκτη (0,7 μονάδες).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.1

Δείκτης Παραγωγής των Κλάδων της Μεταποίησης το 2006 (2000=100)*

*Οι αριθμοί αντιπροσωπεύουν τους κωδικούς των κλάδων κατά ΣΤΑΚΟΔ
Πηγή: ΕΣΥΕ

5.3 Μακροχρόνιες Κλαδικές Τάσεις (2000-2006)

Κατά την περίοδο 2000-2006 η σωρευτική μεταβολή της βιομηχανικής παραγωγής ήταν αρνητική, λόγω της μείωσης του δείκτη κατά 2,5% το 2001 και της πτωτικής πορείας που ακολούθησε μέχρι το 2004, όταν και αντιστράφηκε το κλίμα. Το 2005 ο δείκτης μειώθηκε και πάλι κατά 0,8%, ενώ το 2006 η εικόνα αλλάζει ξανά και ο όγκος παραγωγής αυξάνεται κατά 0,8%. Συνολικά η μεταβολή του δείκτη την περίοδο 2000-2006 ήταν της τάξεως του -1,9%.

Σε κλαδικό επίπεδο την εξεταζόμενη περίοδο (2000-2006) ορισμένοι κλάδοι αύξησαν την παραγωγή τους και κινήθηκαν ανοδικά συμβάλλοντας θετικά, και ανάλογα με το συντελεστή βαρύτητας που τους αποδίδεται, στην εξέλιξη του συνόλου της μεταποίησης. Άλλοι κλάδοι πάλι λειτούργησαν επιβαρυντικά σε αυτήν την πορεία και πίεσαν πτωτικά το συνολικό δείκτη. Στο πλαίσιο αυτό οι κλάδοι της μεταποίησης μπορούν να χωριστούν σε τρεις βασικές ομάδες ανάλογα με το ρυθμό σωρευτικής μεταβολής του όγκου παραγόμενου προϊόντος και τη συμβολή τους στη μεταβολή του δείκτη στο σύνολο της μεταποίησης από το 2000 ως το 2006. Οι κατηγορίες αυτές ορίζονται ως εξής:

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι κλάδοι με έντονη άνοδο του όγκου παραγωγής τους, που συμβάλλουν ουσιαστικά στην αύξηση του δείκτη στη μεταποίηση. Ενδεικτικά αναφέρονται οι κλάδοι «Βασική Μεταλλουργία» και «Τρόφιμα – Ποτά». Ο δείκτης παραγωγής στους κλάδους αυτούς αυξήθηκε κατά 18,8% και 6% αντίστοιχα με σαφώς θετική συμβολή κατά 1,5 και 1,2 μονάδες αντίστοιχα στη μεταβολή του γενικού δείκτη. Επίσης τονίζεται η άνοδος του δείκτη στον κλάδο «Εκτυπώσεις – Εκδόσεις» κατά 27,9%, κλάδος που αν και έχει χαμηλότερο συντελεστή βαρύτητας έναντι των υπολοίπων, που ανήκουν στην κατηγορία αυτή, συμβάλλει στην εξέλιξη του συνόλου με την τρίτη μεγαλύτερη επίδοση (1,16).

Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν κλάδοι οι οποίοι βρίσκονται μεν σε ανάπτυξη, αλλά έχουν μικρή συμβολή στη μεταβολή του δείκτη μεταποίησης. Ενδεικτικά, το 2006 στον κλάδο «Μηχανές Γραφείου & ΗΥ», η παραγωγή έφτασε σε επίπεδα πολύ υψηλότερα του 2000, η μικρή όμως σημασία που αποδίδεται στον κλάδο, βάσει της συνολικής ακαθάριστης αξίας παραγωγής του στο σύνολο της μεταποίησης είχε ως αποτέλεσμα η συμβολή του να είναι αμελητέα (σχεδόν μηδενική).

Τέλος, στην τρίτη κατηγορία ανήκουν οι κλάδοι που οδή-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2

Κλάδοι σε ανάπτυξη με μεγάλη συμβολή στην εξέλιξη της μεταποιητικής παραγωγής (2000-2006)

	Συντελεστής Στάθμισής	Μεταβολή (%) επιπέδου παραγωγής	Συμβολή στη μεταβολή του συνόλου της παραγωγής στη μεταποίηση
27: Βασική Μεταλλουργία	8,02	18,8	1,51
15: Τρόφιμα & Ποτά	20,02	6,0	1,20
22: Εκτυπώσεις-Εκδόσεις	4,17	27,9	1,16
24: Χημικά Προϊόντα	7,74	12,1	0,94
23: Παραγωγή Πετρελαίου & άνθρακας	11,22	7,8	0,87
26: Μη μεταλλικά ορυκτά	8,45	9,6	0,81
28: Προϊόντα από μέταλλο	4,33	16,8	0,73
29: Μηχανήματα & Είδη εξοπλισμού	3,15	9,6	0,30
31: Ηλεκτρικών μηχανών, συσκευών	2,33	12,6	0,29

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3

Κλάδοι σε ανάπτυξη με μικρή συμβολή στην εξέλιξη της μεταποιητικής παραγωγής (2000-2006)

	Συντελεστής Στάθμισής	Μεταβολή (%) επιπέδου παραγωγής	Συμβολή στη μεταβολή του συνόλου της παραγωγής στη μεταποίηση
33: Ιατρικών οργάνων & Οργάνων ακριβείας	0,24	51,1	0,12
30: Μηχανές γραφείου -Η/Υ	0,03	111,4	0,03
37: Ανακύκλωση	0,02	15,6	0,00

Πηγή: ΕΣΥΕ

γηση με την αρνητική τους επίδοση στη μείωση του δείκτη στη μεταποίηση. Ενδεικτικά ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής σε κλάδους όπως «Συσκευές Ραδιοφωνίας, Τηλεόρασης & Επικοινωνιών» και «Μεταφορικά Μέσα», καθώς και σε παραδοσιακούς κλάδους όπως η «Κλωστοϋφαντουργία», «Δέρμα – Είδη Υπόδησης» και «Ένδυση» διαμορφώνεται το 2006 σε επίπεδα κατώτερα του 2000 με αποτέλεσμα την αρνητική συμβολή τους στο σύνολο.

5.4 Ανάλυση των Εξελίξεων σε Βασικούς Κλάδους της Μεταποίησης

Ο Κλάδος Τροφίμων & Ποτών

α. Εξελίξεις και Προοπτικές

Ο κλάδος τροφίμων-ποτών είναι ο σημαντικότερος της ελληνικής μεταποίησης, καθώς παράγει περίπου το 25% του συνόλου της βιομηχανικής παραγωγής.²³

23. Η κυρίαρχη θέση της βιομηχανίας τροφίμων - ποτών στην ελληνική μεταποίηση αποτυπώνεται και στην τρίτη έκδοση της έκθεσης-μελέτης για τον κλάδο που εκπονεί κάθε χρόνο το ΙΟΒΕ: "Η Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων - Ποτών, Ετήσια Έκθεση 2006", Α. Λαπατίνας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4

Κλάδοι σε υποχώρηση με αρνητική συμβολή στην εξέλιξη της μεταποιητικής παραγωγής (2000-2006)

	Συντελεστής Στάθμισής	Μεταβολή (%) επιπέδου παραγωγής	Συμβολή στη μεταβολή του συνόλου της παραγωγής στη μεταποίηση
16: Καπνός	1,23	-0,1	0,00
25: Προϊόντα από ελαστική & πλαστική ύλη	3,56	-2,4	-0,09
21: Χαρτί & Προϊόντα από χαρτί	2,36	-5,9	-0,14
35: Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	4,27	-7,0	-0,30
20: Ξύλο και φελλός	1,05	-22,9	-0,24
36: Έπιπλα-Λοιπή Βιομηχανία	2,25	-26,8	-0,60
18: Είδη Ενδυμασίας	4,30	-38,7	-1,66
19: Δέρμα- Είδη Υπόδησης	0,91	-38,8	-0,35
17: Κλωστοϋφαντουργικά υλικά	5,63	-44,4	-2,50
34: Μεταφορικά μέσα	1,04	-56,3	-0,59
32: Συσκευές Ραδιοφωνίας, τηλεόρασης & επικοινωνιών	3,68	-90,8	-3,34

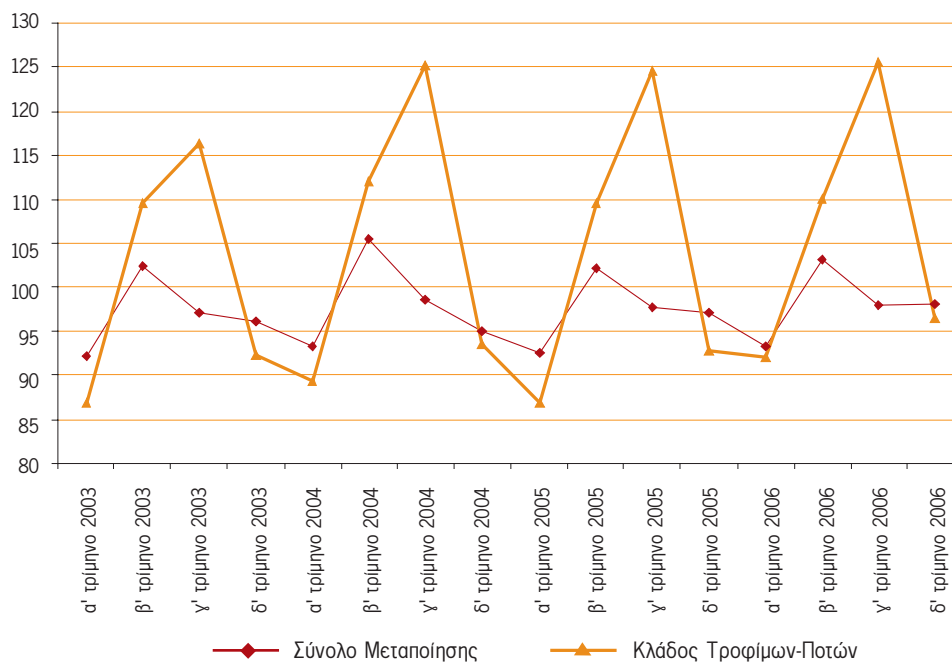
Πηγή: ΕΣΥΕ

Η παραγωγή το 2006 αυξήθηκε κατά 2,4% αντισταθμίζοντας πλήρως τη μείωση του 2005 (-1,4%) και δίνοντας σημαντική ώθηση στο γενικό δείκτη, λόγω και της σημασίας

του κλάδου στο σύνολο της μεταποίησης. Έτσι, ο δείκτης παραγωγής διαμορφώθηκε στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων ετών δηλαδή στις 105,6 μονάδες (2000=100),

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2

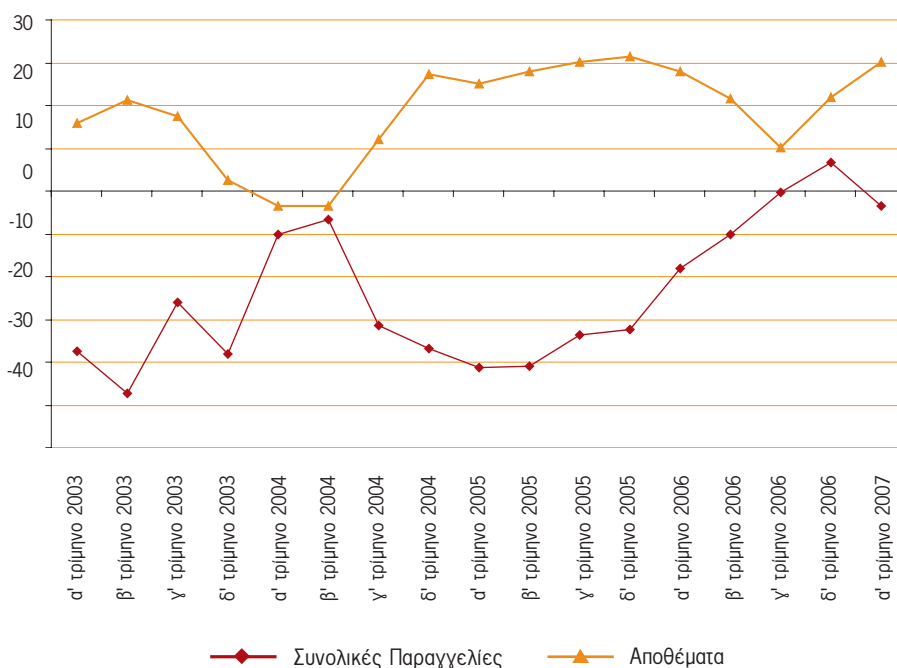
Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Τροφίμων-Ποτών (2000=100)

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.3

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών & Αποθεμάτων του Κλάδου Τροφίμων-Ποτών

Πηγή: IOBE

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5
Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Τροφίμων – Ποτών

	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	4,7	71,7
α' τρίμηνο	5,5	70,4
β' τρίμηνο	4,0	70,6
γ' τρίμηνο	4,7	75,0
δ' τρίμηνο	4,5	70,7
2005	4,3	70,0
α' τρίμηνο	4,3	67,3
β' τρίμηνο	4,6	69,6
γ' τρίμηνο	4,2	73,0
δ' τρίμηνο	4,2	70,5
2006	4,2	74,4
α' τρίμηνο	4,3	72,5
β' τρίμηνο	4,0	74,0
γ' τρίμηνο	4,2	77,0
δ' τρίμηνο	4,5	74,1
2007		
α' τρίμηνο	4,2	72,9

Πηγή: IOBE

7,5 μονάδες πάνω από το σύνολο της μεταποίησης. Και στα τέσσερα τρίμηνα του 2006 η παραγωγή τροφίμων-ποτών ήταν υψηλότερη από την αντίστοιχη του 2005, ωστόσο, όπως άλλωστε παρατηρείται κάθε χρόνο, ο κλάδος εμφάνισε εντονότερη παραγωγική δραστηριότητα προς τα μέσα του έτους.

Η πορεία της παραγωγής του κλάδου συμβαδίζει με τις ενδείξεις που προκύπτουν από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας του ΙΟΒΕ, καθώς ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών, από την αρχή του 2006 κινείται έντονα ανοδικά και τον Ιούλιο έφτασε στο υψηλότερο σημείο των τελευταίων δύο ετών. Από τον Αύγουστο όμως και μετά, οι επιχειρήσεις εκτιμούν μείωση της παραγωγής τους, οπότε ο δείκτης υποχωρεί, παραμένοντας ωστόσο σε υψηλότερα επίπεδα από εκείνα του 2005.

Η ανεπάρκεια ζήτησης συνεχίζει να αποτελεί τον βασικότερο ανασταλτικό παράγοντα για την ομαλή λειτουργία των επιχειρήσεων, ωστόσο, σε σύγκριση με το 2005, είναι πολύ χαμηλότερο το ποσοστό των επιχειρήσεων που συμφωνεί σε αυτό. Οι παραπάνω θετικές εξελίξεις επηρεάζουν και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού, το οποίο εμφανίζεται υψηλότερο έναντι του 2005 και κυμαίνεται περί το 74,4%. Η εξασφαλισμένη παραγωγή, με βάση

τις διαθέσιμες παραγγελίες, κυμαίνεται όπως και το 2005 περί τους 4,2 μήνες.

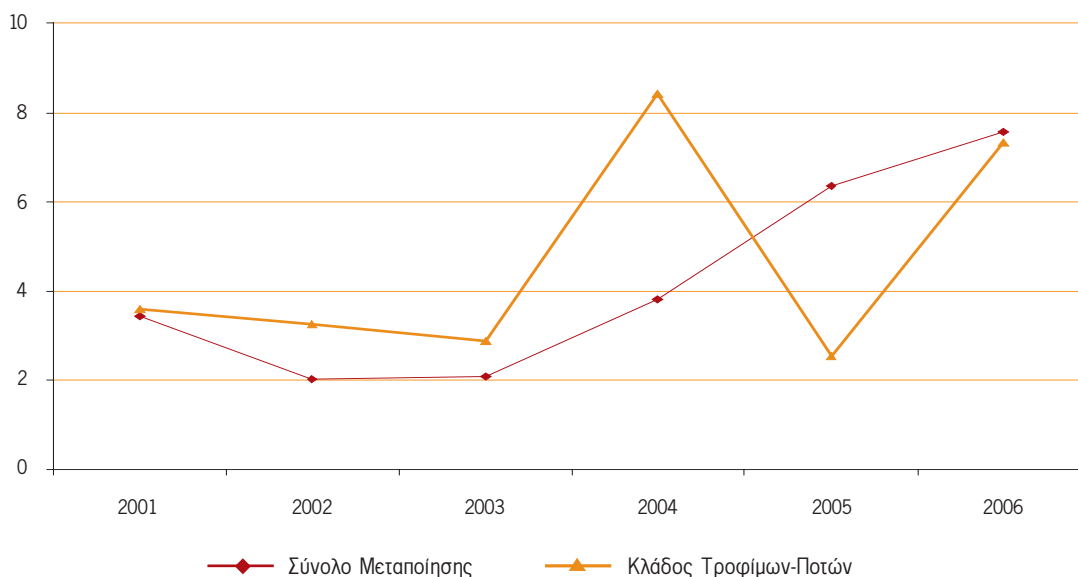
Σχετικά με την πορεία των τιμών των τροφίμων-ποτών, διαπιστώνεται επιτάχυνση του ρυθμού μεταβολής τους το 2006 (7,3% έναντι 2,5% το 2005), ακολουθώντας την τάση του συνόλου της μεταποίησης (7,5%). Τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2006 οι τιμές αυξήθηκαν όσο περίπου και στη μεταποίηση και μόνο τους τελευταίους μήνες η άνοδος ήταν βραδύτερη.

Σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία για το 2007, ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής το πρώτο δίμηνο του έτους αυξάνεται κατά 5,7%, δηλαδή με σημαντικά ταχύτερο ρυθμό έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2006 (4,7%). Παράλληλα σύμφωνα και με τα στοιχεία των ερευνών οικονομικής συγκυρίας για το α' τρίμηνο του 2007 σημειώνονται τα ακόλουθα: α) βελτίωση των εκτιμήσεων για τα επίπεδα παραγγελιών β) διεύρυνση του ποσοστού των επιχειρήσεων που κρίνει ότι η δραστηριότητά του διεξάγεται απρόσκοπτα (68% έναντι 53% το 2006) και ταυτόχρονα σαφής περιορισμός του ποσοστού αυτών που αντιμετωπίζουν προβλήματα ζήτησης, γ) οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού κυμαίνονται στα επίπεδα του α' τριμήνου του 2006, και τέλος δ) οι μετριοπαθέστερες προσδοκίες του α' διμήνου έναντι τόσο της προ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.4

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού του Κλάδου Τροφίμων-Ποτών (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

έτους αντίστοιχης όσο και της προηγούμενης περιόδου φαίνεται να υποχωρούν τον Μάρτιο όταν οι επιχειρήσεις αναφέρονται με μεγαλύτερη ένταση σε άνοδο της παραγωγής, των πωλήσεων και των εξαγωγών.

β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Ο κλάδος των τροφίμων και ποτών (15) είναι μακράν ο μεγαλύτερος κλάδος της μεταποίησης κατέχοντας το 1/4 του συνολικού ενεργητικού της. Στους ισολογισμούς του 2005 εμφανίζεται χρηματοοικονομικά βελτιωμένος: ο κύκλος εργασιών διευρύνεται πάνω από τα 10,5 δισ. € με τα μικτά κέρδη να μη μεταβάλλονται σημαντικά σε σχέση με το 2004 (μόλις κατά 0,8%), τα καθαρά όμως κέρδη να ξεπερνούν τα 545 εκατ. € από 518 εκατ. € το 2004 (Πίνακας 5.6). Τα συνολικά κεφάλαια του κλάδου επίσης αυξάνονται το 2005 κατά περίπου 13%

αντιπροσωπεύοντας πάνω από το 25% των συνολικών κεφαλαίων του μεταποιητικού τομέα.

Ο κλάδος των τροφίμων και ποτών (15) το 2005 περιλαμβάνει 157 «νέες» επιχειρήσεις με το σύνολο να διαμορφώνεται σε 1527 επιχειρήσεις έναντι 1497 το 2004 και να αντιπροσωπεύει το 24,6% του πληθυσμού της μεταποίησης.²⁴ Από τις 1461 επιχειρήσεις του κλάδου, οι 1013 (ποσοστό 66,3% του συνόλου όσο και το 2004) εμφανίζονται κερδοφόρες με συνολικό ύψος κερδών 710 εκατ. €, ενώ οι υπόλοιπες 514 επιχειρήσεις σημειώνουν ζημίες ύψους 164 εκατ. €.

Ο ρυθμός ανόδου των πωλήσεων επιβραδύνεται το 2005 σε 1,4% από 5% το 2004 και υπολείπεται 3,9 ποσοστιαίες μονάδες της αύξησης των πωλήσεων του συνόλου της μεταποίησης. Τα μικτά κέρδη ξεπερνούν τα 3,7 δισ. € και ουσια-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6

Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Τροφίμων και Ποτών (15)

(χιλ. €)

	2002	2003	2004	2005
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	9 628 168	9 949 531	10 447 23	10 596 810
Μικτά Κέρδη (προ Αποσβέσεων)	3 295 012	3 494 343	3 696 839	3 726 790
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	34,22%	35,12%	35,39%	35,17%
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων	481 466	483 803	517 607	545 400
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	5,00%	4,86%	4,95%	5,15%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	7 568 110	7 152 168	7 578 970	8 782 380
Αποσβέσεις	3 657 309	4 000 510	4 396 720	3 765 630
Απαιτήσεις	3 588 233	3 724 454	4 009 060	4 223 840
Ταμείο – Τράπεζες	405 369	482 521	489 679	647 360
Σύνολο Ενεργητικού	13 239 164	13 098 485	13 871 769	15 689 920
Ίδια Κεφάλαια	6 779 214	6 404 575	6 769 158	7 270 950
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	1 737 580	1 867 781	2 021 752	3 018 510
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	4 722 369	4 826 129	5 080 859	5 400 440
Σύνολο Υποχρεώσεων	6 459 950	6 693 910	7 102 611	8 418 970
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	1,2	1,23	1,24	1,28
Ειδικής Ρευστότητας	0,85	0,87	0,79	0,90
Αποδοτικότητας Ενεργητικού	3,64%	3,69%	3,73%	3,48%
Αποδοτικότητας Ίδιων Κεφαλαίων	7,10%	7,55%	7,64%	7,50%
Δανειακής Επιβάρυνσης	0,95	1,05	1,05	1,16

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία ΙΟΒΕ

24. Υπενθυμίζεται ότι πρόκειται για επιχειρήσεις που δημοσιεύουν ισολογισμούς και παράλληλα ικανοποιούν τα κριτήρια της βάσης δεδομένων του ΣΕΒ (μηχανολογικό εξοπλισμό άνω των €3.000 κ.α.).

στικά βρίσκονται στα ίδια επίπεδα με τη χρήση του 2004, όμως τα καθαρά κέρδη αυξάνονται με ρυθμό 5,4% (έναντι 7% το 2004). Οι εξελίξεις αυτές αποτυπώνονται στην οριακή συρρίκνωση του μικτού περιθωρίου κέρδους κατά 0,22 ποσοστιαίες μονάδες και στην διαμόρφωσή του στο 35,2% (αρκετά υψηλότερο όμως του 27,9% του συνόλου της μεταποίησης) και στην ενίσχυση – κατά 0,2 μονάδες – του καθαρού περιθωρίου κέρδους που διαμορφώνεται το 2005 σε ανώτερο επίπεδο από το σύνολο της μεταποίησης (4,9%) και σε 5,15%.

Ο ρυθμός συσσώρευσης παγίων κεφαλαίων διπλασιάζεται σε σχέση με το 2004 και ανέρχεται σε 16% το 2005 (μόλις 6% το 2004). Έτσι το σύνολο των καθαρών παγίων του κλάδου ανέρχεται σε 8,8 δισ. €, ενώ οι αποσβέσεις που καταγράφονται είναι λιγότερες κατά 14,4%. Αυξημένες κατά 5,4% είναι οι απαιτήσεις του κλάδου στον ισολογισμό του 2005, ενώ και τα διαθέσιμα σε ταμείο και τράπεζες αυξάνονται έντονα (κατά 32,2%). Γι' αυτό άλλωστε και οι δύο δείκτες ρευστότητας κινούνται ανοδικά και διαμορφώνονται κοντά στα επίπεδα του συνόλου της μεταποίησης.

Έντονη είναι το 2005 και η συσσώρευση κεφαλαίων: τα ξένα αυξάνονται με τριπλάσιο ρυθμό απ' ό,τι το 2004 (18,5%

έναντι 6,1%), ενώ επιταχύνεται και ο ρυθμός συσσώρευσης των ιδίων (από 5,7% το 2004 σε 7,4%). Ως συνέπεια του υψηλού ρυθμού αύξησης των ξένων κεφαλαίων, η δανειακή επιβάρυνση του κλάδου «κερδίζει» 0,11 μονάδες το 2005 και διαμορφώνεται σε 1,16, υπολείπεται ωστόσο από το σύνολο της μεταποίησης (1,25). Ο δανεισμός και το 2005 είναι κυρίως βραχυπρόθεσμος, όμως σε σχέση με το 2004 αυξάνεται σημαντικά και ο μέσο-μακροπρόθεσμος (κατά 49,3%).

Όσον αφορά τώρα τους δείκτες ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων υποχωρούν το 2005 σε 3,48% και 7,5% αντίστοιχα (3,73% και 7,64% τα επίπεδα του 2004), επίπεδα χαμηλότερα από τα αντίστοιχα του συνόλου της μεταποίησης.

γ. Διάρθρωση

Ο κλάδος τροφίμων και ποτών, καθ'όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης τριετίας διατηρεί και ενισχύει την ισχυρή παρουσία του στο σύνολο της μεταποίησης, με ποσοστά συμμετοχής που ξεπερνούν το 20% του συνόλου και προσεγγίζουν το 25%. Το 2004 μάλιστα ενισχύει ακόμα περισσότερο τη θέση του, ιδιαίτερα σε όρους προστιθέμενης αξίας παραγω-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7

Διάρθρωση του Κλάδου Τροφίμων και Ποτών

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Τρόφιμα – Ποτά			Συμμετοχή του Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας (%)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Αριθμός Καταστημάτων	758	754	707	19,83	20,09	20,50
Μέση Ετήσια Απασχόληση	51.485	50.858	50.178	22,35	22,66	23,38
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	823,5	886,7	938,9	20,76	21,24	21,91
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	6.654,6	6.823,3	7.006,8	22,50	22,70	22,34
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	2.650,6	2.813,9	2.925,2	23,80	24,92	25,27
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	482,5	515,4	490,8	25,44	25,76	26,72

ΔΕΙΚΤΕΣ	Τρόφιμα – Ποτά			Σύνολο της Βιομηχανίας		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά κατάστημα	68	67	71	60	60	62
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ.€)	16,09	17,54	18,86	17,41	18,79	20,16
Προστιθέμενη Αξία / Ακαθάριστη Αξία (%)	39,83	41,24	41,75	37,65	37,55	36,91
Ακαθάριστη Αξία / Απασχόληση (χιλ. €)	129,25	134,16	139,64	128,40	133,98	146,12

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ), 2002-2004

γής, όπου αντιπροσωπεύει πλέον πάνω από το 1/4 της παραγωγής της βιομηχανίας. Μόνο η μέση ετήσια απασχόληση υποχωρεί, αλλά δεδομένου ότι στην υπόλοιπη μεταποίηση η υποχώρηση είναι εντονότερη, όχι μόνο συγκρατεί, αλλά και βελτιώνει τη συμμετοχή του στο σύνολο (23,4%). Η παραγωγικότητα του κλάδου – όπως ορίζεται από τον λόγο της ακαθάριστης αξίας παραγωγής προς την απασχόληση - βελτιώνεται, αν και υστερεί σε σχέση με το σύνολο της βιομηχανίας. Σημαντική βελτίωση παρατηρείται και στις αμοιβές προσωπικού, ωστόσο η μέση ετήσια αμοιβή στον κλάδο υστερεί και το 2004 της μέσης αμοιβής στη βιομηχανία. Τέλος οι επενδύσεις περιορίζονται μετά την άνοδο του 2003 κάτω από τα 500 εκατ. ευρώ, αλλά αποτελούν πάνω από το 26% των συνολικών επενδύσεων που έγιναν το 2004 στη βιομηχανία.

Ο Κλάδος Παραγωγών Πετρελαίου και Άνθρακα

α. Εξελίξεις και Προοπτικές

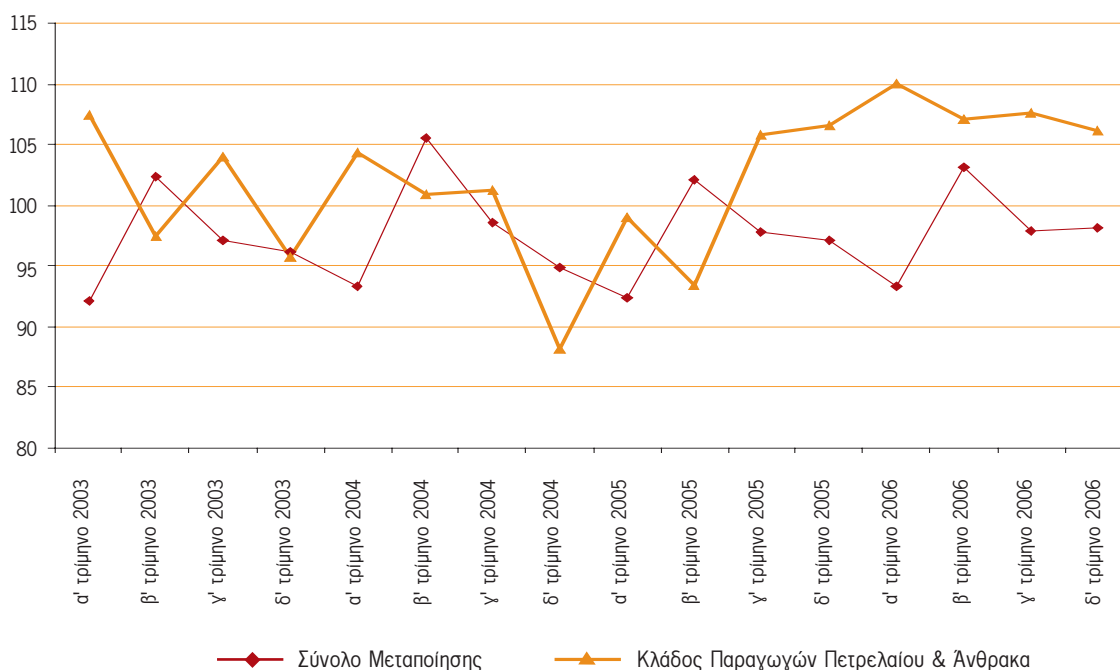
Το 2006 το κλίμα στον κλάδο παραγωγών πετρελαίου - άν-

θρακα βελτιώνεται σημαντικά και η παραγωγή αυξάνεται με διπλάσιο ρυθμό απ' ό,τι το 2005 (6,5% έναντι 2,6%). Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής αγγίζει το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων ετών και τις 107,8 μονάδες (2000=100). Η άνοδος του όγκου παραγωγής το 2006 οφείλεται κυρίως στην επιτάχυνση της δραστηριότητας κατά το α' εξάμηνο του έτους. Συγκεκριμένα, το α' εξάμηνο του 2006, η παραγωγή του κλάδου ήταν υψηλότερη κατά 13% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2005. Από τα μέσα όμως του έτους ο ρυθμός επιβραδύνθηκε και το τελευταίο τρίμηνο η παραγωγή ήταν περιορισμένη σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2005. Με βάση τα πρώτα διαθέσιμα στοιχεία (Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου) για το 2007, εκτιμάται περαιτέρω άνοδος του Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής με ρυθμό όμως βραδύτερο της αντίστοιχης περιόδου του 2006 (1,5% έναντι 6,8%).

Μετά τη μεγάλη άνοδο των τιμών του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές κατά το 2005, το 2006 ο ρυθμός επιβραδύνεται. Ο δείκτης τιμών του ελληνικού κλάδου κινείται το 2006 με ρυθμό 12,9%, όταν το 2005 η αύξηση άγγιξε το 25,1%. Σε σχέση με το 2000 (έτος βάσης του δείκτη) η άνοδος είναι της τάξης του 35%.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.5

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Παραγωγών Πετρελαίου και Άνθρακα (2000=100)

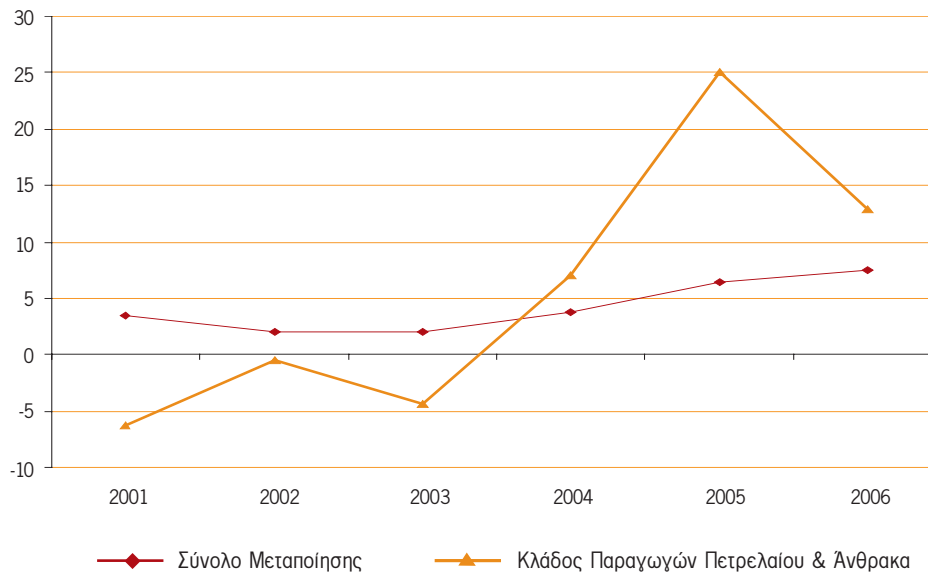

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.6

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώριας αγοράς) του Κλάδου Παραγωγών Πετρελαίου και Άνθρακα (2000=100)

Πηγή: ΕΣΥΕ

β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Ο κλάδος παραγωγών άνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου και καυσίμων (23) εμφανίζει διαχρονικά τις περισσότερες διακυμάνσεις στα στοιχεία των ισολογισμών του, αφού οι τιμές τόσο των παραγωγικών του συντελεστών, όσο και των προϊόντων του είναι έντονα μεταβαλλόμενες στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον. Ένα δεύτερο σημείο ιδιομορφίας αυτού του κλάδου είναι ο υψηλός συγκεντρωτισμός του. Η επιχείρηση *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.* συγκεντρώνει πάνω από το 70% των συνολικών κεφαλαίων και πάνω από το 65% του συνολικού κύκλου εργασιών.

Το 2005 καταγράφονται επτά νέες επιχειρήσεις στον κλάδο, οι οποίες όμως δεν αυξάνουν τον συνολικό πληθυσμό διότι παράλληλα, οκτώ επιχειρήσεις αποχωρούν, καθώς δεν ικανοποιούν τα κριτήρια της βάσης δεδομένων του ΣΕΒ. Έτσι ο αριθμός των επιχειρήσεων του κλάδου υποχωρεί σε 41, με τις μισές από αυτές να είναι κερδοφόρες με ύψος κερδών 646,5 εκατ. €. Οι ζημιογόνες από την άλλη πλευρά σημειώνουν ζημίες ύψους 12 εκατ. €, οπότε το σύνολο των καθαρών κερδών (προ φόρων) του κλάδου ανέρχεται σε 634,5 εκατ. € το 2005.

Ο ρυθμός ανόδου των πωλήσεων του κλάδου διπλασιάζεται το 2005 και αγγίζει το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων

ετών και το 41% (21% το 2004). Ο τζίρος ξεπερνά έτσι τα 9,5 δισ. € και τα μικτά κέρδη ανέρχονται σε 1,1 δισ. €, αυξημένα κατά 17% σε σύγκριση με το 2004. Ωστόσο, επειδή η αύξηση των πωλήσεων είναι ταχύτερη, το μικτό περιθώριο κέρδους υποχωρεί για δεύτερη συνεχή χρήση σε 11,7%, που αποτελεί και τη χαμηλότερη επίδοση στη μεταποίηση. Σε ό,τι αφορά τα καθαρά κέρδη, λόγω της καλής διαχείρισης των εξόδων-δαπανών και των λιγότερων αποσβέσεων, η αύξησή τους είναι ταχύτερη (84,7%). Το 2005 ξεπερνούν τα 634,5 εκατ. €, ενώ το αντίστοιχο περιθώριο είναι από τα υψηλότερα της μεταποίησης (6,6%).

Το συνολικό ενεργητικό του κλάδου διευρύνεται κατά 27,2% (με διπλάσιο ρυθμό σε σύγκριση με το 2004), αν και η συσσώρευση καθαρών παγίων επιβραδύνεται σε 6,2% από 14,3% το 2004. Οι αποσβέσεις που καταγράφονται είναι λιγότερες κατά 13%, ενώ η αύξηση των απαιτήσεων κατά 36,7% αντισταθμίζει την κατά 18,8% υποχώρηση των διαθέσιμων, τα οποία υποχωρούν για δεύτερη συνεχή χρήση.

Στα στοιχεία παθητικού, η συσσώρευση ιδίων κεφαλαίων αν και είναι αρκετά ταχύτερη απ' ό,τι το 2004 (13,4% έναντι 2,1%), είναι βραδύτερη σε σχέση με τις συνολικές υποχρεώσεις (41,3%), με αποτέλεσμα ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης να ξεπεράσει για πρώτη φορά το επίπεδο της μονάδας και να διαμορφωθεί σε 1,22. Ο κλάδος πετρελαιοει-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.8**Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Παραγωγών Πετρελαίου & Άνθρακα (23)**

(χιλ. €)

	2002	2003	2004	2005
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	4 455 209	5 633 907	6 842 079	9 642 860
Μικτά Κέρδη (προ Αποσβέσεων)	639 973	878 314	961 525	1 124 560
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	14,36%	15,59%	14,05%	11,66%
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων	190 988	345 384	343 638	634 550
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	4,29%	6,13%	5,02%	6,58%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	1 608 653	1 856 637	2 122 297	2 253 260
Αποσβέσεις	993 780	1 222 220	1 361 765	1 186 020
Απαιτήσεις	688 268	742 319	865 754	1 183 780
Ταμείο – Τράπεζες	62 761	246 678	120 443	97 770
Σύνολο Ενεργητικού	2 925 438	3 469 121	3 883 293	4 938 870
Ίδια Κεφάλαια	1 516 715	1 924 104	1 963 695	2 226 190
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	409 892	581 741	595 649	995 810
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	998 831	963 276	1 323 949	1 716 860
Σύνολο Υποχρεώσεων	1 408 723	1 545 017	1 919 599	2 712 670
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	1,32	1,67	1,33	1,56
Ειδικής Ρευστότητας	0,75	1,03	0,65	0,75
Αποδοτικότητας Ενεργητικού	6,53%	9,96%	8,85%	12,85%
Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων	12,59%	17,95%	17,40%	28,50%
Δανειακής Επιβάρυνσης	0,93	0,8	0,98	1,22

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία IOBE

δών φαίνεται να εξασφαλίζει καλούς όρους δανεισμού το 2005 και να στρέφεται περισσότερο σε μακροπρόθεσμο δανεισμό: οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις αυξάνονται κατά 67,2% (έναντι μόλις 2,4% το 2004), ενώ η αύξηση των βραχυπρόθεσμων δανείων επιβραδύνεται σε σύγκριση με την προηγούμενη χρήση (σε 29,7% από 37,4% το 2004). Το μερίδιο ωστόσο των δεύτερων στο σύνολο, αν και μειωμένο, παραμένει μεγαλύτερο (63,3%). Τα συνολικά δανειακά κεφάλαια των επιχειρήσεων το 2005 ανέρχονται σε 2,7 δισ. €.

Στους βασικούς αριθμοδείκτες, εκτός της δανειακής επιβάρυνσης που αναφέρθηκε παραπάνω, η επιβράδυνση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και παράλληλα η σημαντική αύξηση των απαιτήσεων οδηγούν σε άνοδο των δύο δεικτών ρευστότητας. Ο δείκτης γενικής ρευστότητας διαμορφώνεται σε 1,56 (0,24 μονάδες πάνω από το σύνολο της μεταποίησης), ενώ ο δείκτης ειδικής ρευστότητας, παραμένει

ο δεύτερος χαμηλότερος της μεταποίησης [μετά τον κλάδο του λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35)]. Ανοδικά όμως, και μάλιστα με εξαιρετικές επιδόσεις κινούνται οι δείκτες αποδοτικότητας ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων, οι οποίοι διαμορφώνονται σε 12,85% και 28,5% αντίστοιχα και αποτελούν την δεύτερη καλύτερη επίδοση μεταξύ των κλάδων της μεταποίησης το 2005 [μετά από τον μικρού μεγέθους κλάδο της ανακύκλωσης (37)].

γ. Διάρθρωση

Ο κλάδος παραγωγών πετρελαίου και άνθρακα, με μόλις 12 «καταστήματα» άνω των 10 ατόμων και περίπου 3200 απασχολούμενους το 2004, αποτελεί τον πλέον ολιγάριθμο κλάδο από τους εξεταζόμενους εδώ κλάδους. Ωστόσο, ο μέσος αριθμός εργαζομένων ανά κατάστημα – αν και σε εμφανή τάση μείωσης από το 2001 - ξεπερνά κατά πολύ τον αντι-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.9

Διάρθρωση του κλάδου Παράγωγα Πετρελαίου και Άνθρακα

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Παράγωγα Πετρελαίου & Άνθρακα			Συμμετοχή του Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας (%)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Αριθμός Καταστημάτων	11	12	12	0,29	0,32	0,35
Μέση Ετήσια Απασχόληση	3.284	3.319	3.209	1,43	1,48	1,50
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	140,7	161,7	177,0	3,55	3,87	4,13
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	4.538,7	4.588,5	4.975,8	15,34	15,26	15,87
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	580,9	613,1	721,9	5,22	5,43	6,24
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	61,1	89,9	62,7	3,22	4,49	3,41

ΔΕΙΚΤΕΣ	Παράγωγα Πετρελαίου & Άνθρακα			Σύνολο της Βιομηχανίας		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά κατάστημα	299	277	267	60	60	62
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ.€)	43,13	49,05	55,17	17,41	18,79	20,16
Προστιθέμενη Αξία / Ακαθάριστη Αξία (%)	12,80	13,36	14,51	37,65	37,55	36,91
Ακαθάριστη Αξία / Απασχόληση (χιλ. €)	1.382,08	1.382,50	1.550,59	128,40	133,98	146,12

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ), 2002-2004

στοιχο αριθμό για το σύνολο της βιομηχανίας. Το ίδιο συμβαίνει και με τη μέση ετήσια αμοιβή, η οποία αυξάνεται και πάλι το 2004 και ξεπερνά τα 55.000 ευρώ, πάντα η υψηλότερη στη βιομηχανία και υπερδιπλάσια από τη μέση αμοιβή στο σύνολο. Σαφώς το κύριο χαρακτηριστικό του κλάδου αυτού είναι το πολύ υψηλό ποσοστό παραγωγικότητας σε σχέση με το σύνολο της βιομηχανίας, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην υψηλή ακαθάριστη αξία παραγωγής σε συνδυασμό με το μικρό αριθμό εργαζομένων. Σημειώνεται ότι ο κλάδος έχει τη 2η υψηλότερη συμμετοχή (με 15,9%) στη βιομηχανία σε όρους ακαθάριστης αξίας παραγωγής, μετά τα τρόφιμα. Το διάρθρωτικό στοιχείο που προβληματίζει ωστόσο είναι η πτώση κατά 30% των επενδύσεων, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η αντίστοιχη συμβολή του κλάδου στο 3,4% (από 4,5% το 2003).

Ο Κλάδος Μη Μεταλλικών Ορυκτών

α. Εξελίξεις και Προοπτικές

Ο κλάδος μη μεταλλικών ορυκτών παρουσίασε το 2006 σημαντική παραγωγική δραστηριότητα: ο δείκτης βιομηχανικής

παραγωγής σημείωσε άνοδο 2,5%. Το 2005 ο αντίστοιχος ρυθμός ήταν μόλις 0,9%, ενώ το 2004 είχε αρνητικό πρόσημο (-0,7%). Πιο έντονη δραστηριότητα είχε ο κλάδος το πρώτο μισό του 2006, με την παραγωγή του β' τριμήνου να αποτελεί την υψηλότερη των τελευταίων ετών (Διάγραμμα 5.7). Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η σημαντική παραγωγική δραστηριότητα του κλάδου επηρεάζει έντονα την τάση του συνόλου της μεταποίησης: παρατηρώντας το Διάγραμμα 5.7 είναι φανερό ότι η εξέλιξη του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής για το σύνολο της μεταποίησης εμφανίζει έντονη συσχέτιση με τον αντίστοιχο δείκτη των μη μεταλλικών ορυκτών.

Τα στοιχεία των ερευνών συγκυρίας για τον κλάδο συνηγορούν υπέρ της ανόδου της παραγωγής το 2006. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους το ποσοστό των επιχειρήσεων που δήλωσε άνοδο της παραγωγής ήταν κατά πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο προ έτους. Το ίδιο συνέβαινε και με τις πωλήσεις. Λιγότερο αρνητικές σε σχέση με το 2005 ήταν και οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το επίπεδο της ζήτησης, αφού διπλασιάστηκε το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν άνοδο παραγγελιών τόσο εγχωρίων, όσο και εξωτερικού. Άλλωστε το ποσοστό των επιχειρήσεων που δήλωσε ότι η δραστηριότητα

διεξάγεται απρόσκοπτα αυξάνεται σημαντικά σε 52% (έναντι 34% το 2005), ενώ το ποσοστό αυτών που δήλωσαν ότι εκτιμούν ανεπαρκή ζήτηση περιορίζεται σε περίπου το μισό.

Στα θετικά στοιχεία του κλάδου για το 2006 είναι η άνοδος των μηνών εξασφαλισμένης παραγωγής σε 3,9 από 3,2 το 2005 και η αύξηση του ποσοστού χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού σε 74,5% από 71,4%.

Γενικά, άλλωστε τα περισσότερα μεγέθη του κλάδου εμφανίζονται σημαντικά βελτιωμένα σε σχέση με το 2005 δημιουργώντας θετικό επιχειρηματικό κλίμα και ευαίωτες προοπτικές για το άμεσο μέλλον. Εξάλλου ήδη από τις πρώτες έρευνες του 2007 τα μηνύματα είναι ενθαρρυντικά: Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τη ζήτηση είναι σαφώς βελτιωμένες σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο πέρυσι.

Επίσης, κατά το α' τρίμηνο βελτιώνονται σταδιακά οι προσ-

δοκίες των επιχειρήσεων για την εξέλιξη της παραγωγής, των πωλήσεων και της απασχόλησης. Τέλος, οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής φτάνουν τους 4,5, τιμή ανώτερη τόσο της αντίστοιχης του 2005, όσο και του προηγούμενου τριμήνου, ενώ το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού αν και περιορίζεται έναντι της προηγούμενης περιόδου, είναι σημαντικά ανώτερο του α' τριμήνου του 2006. Η ευνοϊκή πορεία του κλάδου το 2007 επιβεβαιώνεται και από την πορεία του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής ο οποίος αυξήθηκε κατά το α' δίμηνο του 2007 κατά 13,4% (2,1% το 2006).

Η αύξηση της ζήτησης το 2006 οδήγησε και σε σχετικά εντονότερη αύξηση τιμών. Οι τιμές των προϊόντων του κλάδου αυξήθηκαν κατά 4,2% σε σχέση με το 2005 και σωρευτικά κατά 26,5% από το 2000. Ωστόσο, οι αυξήσεις αυτές υπολείπονται των αντίστοιχων του συνόλου της μεταποίησης (7,6% και 28,0% αντίστοιχα).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.7

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Μη Μεταλλικών Ορυκτών (2000=100)

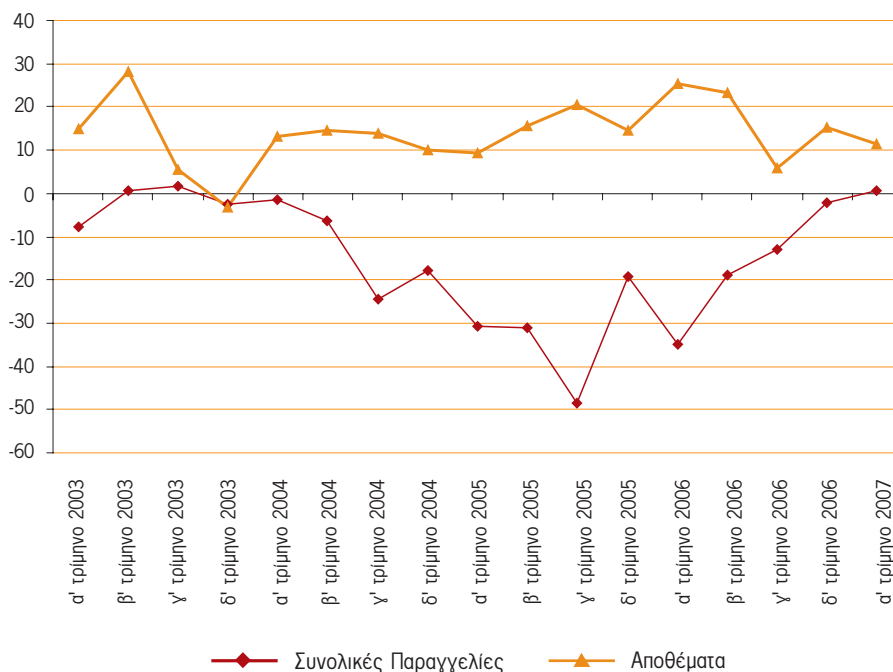
Πηγή: IOBE

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.8

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων του Κλάδου Μη Μεταλλικών Ορυκτών

Πηγή: ΙΟΒΕ

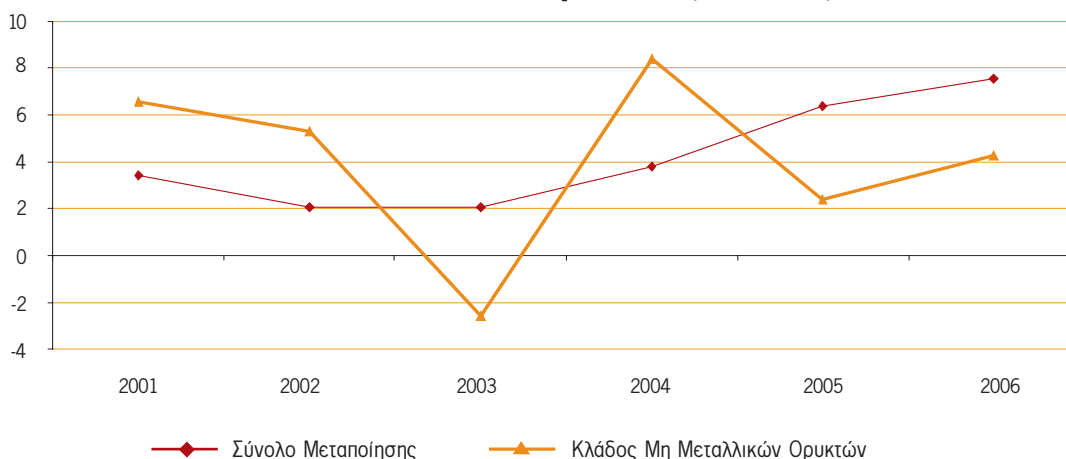
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.10

Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Μη Μεταλλικών Ορυκτών

	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	3,8	77,2
α' τρίμηνο	5,3	80,3
β' τρίμηνο	4,3	79,1
γ' τρίμηνο	3,2	76,8
δ' τρίμηνο	2,4	72,7
2005	3,2	71,4
α' τρίμηνο	2,4	70,5
β' τρίμηνο	3,8	72,7
γ' τρίμηνο	3,6	70,9
δ' τρίμηνο	3,0	71,6
2006	3,9	74,5
α' τρίμηνο	3,5	69,6
β' τρίμηνο	4,6	73,3
γ' τρίμηνο	4,2	77,2
δ' τρίμηνο	3,4	77,9
2007		
α' τρίμηνο	4,5	74,7

Πηγή: ΙΟΒΕ

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώριας αγοράς) του Κλάδου Μη Μεταλλικών Ορυκτών (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Ο κλάδος των μη μεταλλικών ορυκτών (26) με 598 επιχειρήσεις (47 «νέες» επιχειρήσεις στο δείγμα) είναι ο δεύτερος πολυπληθέστερος κλάδος της μεταποίησης μετά τον κλάδο τροφίμων και ποτών (15) και ο τρίτος στο σύνολο των κεφαλαίων: τα κεφάλαιά του (αξίας 5,5 δισ. €) αντιπροσωπεύουν το 9,2% των συνολικών κεφαλαίων της μεταποίησης (8,7% το 2004). Από την ανάλυση των ισολογισμών του κλάδου για το 2005 προκύπτει μια εικόνα ύφεσης, καθώς σε σύγκριση με το 2004 καταγράφονται λιγότερες πωλήσεις, λιγότερα μικτά και καθαρά κέρδη και χαμηλότερη αποδοτικότητα ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων. Πιο αναλυτικά:

Το 2005 οι κερδοφόρες επιχειρήσεις του κλάδου μη μεταλλικών ορυκτών (26) είναι λιγότερες κατά 19 σε σύγκριση με το 2004, ενώ οι ζημιωγόνες είναι περισσότερες κατά 17. Έτσι, το ύψος των καθαρών κερδών περιορίζεται για δεύτερη συνεχή χρήση (σφωρευτικά κατά 19,2% από το 2003) στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων τεσσάρων ετών και σε 367,6 εκατ. €. Εξάλλου, περιορισμένα είναι και τα μικτά κέρδη (-2,5%), ενώ ο κύκλος εργασιών κυμαίνεται στα προ έτους επίπεδα και σε 3,4 περίπου δισ. €. Ως συνέπεια των παραπάνω τόσο το μικτό, όσο και το καθαρό περιθώριο κέρδους υποχωρούν, αν και παραμένουν σε υψηλότερα επίπεδα από το σύνολο της μεταποίησης.

Το μέγεθος του ισολογισμού που μεταβάλλεται πολύ σε

σχέση με το 2004 είναι το σύνολο ενεργητικού, το οποίο αυξάνεται κατά 15% και αφορά κυρίως αύξηση παγίων και διαθεσίμων στοιχείων (Πίνακα 5.11). Τα δεύτερα μάλιστα σημειώνουν αύξηση της τάξης του 60% σε σχέση με το προ έτους επίπεδό τους, ενώ ταχύτερη είναι και η συσσώρευση καθαρών παγίων (17% έναντι 10%). Λόγω αυτών των εξελίξεων και της υποχώρησης των καθαρών κερδών του κλάδου, η αποδοτικότητα ενεργητικού ακολουθεί την τάση του συνόλου και περιορίζεται σε 6,65% από 8,08% το 2004, παραμένει ωστόσο υψηλή συγκριτικά με τους υπόλοιπους κλάδους της μεταποίησης (3,75% η επίδοση της μεταποίησης).

Στην διάρθρωση του παθητικού, στις δύο τελευταίες χρήσεις (2004 και 2005) ο κλάδος καλύπτει τις υποχρεώσεις του με ίδια κεφάλαια. Έτσι ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης κινείται σε χαμηλότερα της μονάδας επίπεδα, ενώ το 2005, λόγω και της ταχύτερης αύξησης των ιδίων από τα δανειακά (19,3% έναντι 10,6%), περιορίζεται περαιτέρω στις 0,91 μονάδες (από 0,98 το 2004). Ειδικότερα στα ξένα κεφάλαια (2,6 δισ. €), οι περισσότερες υποχρεώσεις είναι με βραχυπρόθεσμο ορίζοντα αποπληρωμής (το 70%) και μόνο ένα μικρό μέρος τους αφορά μέσο-μακροπρόθεσμο δανεισμό. Το 2005 ωστόσο, ο κλάδος φαίνεται να εξασφαλίζει πιθανώς καλύτερους όρους δανεισμού και οι μέσο-μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις του αυξάνονται ταχύτερα από τις βραχυπρόθεσμες και είναι περισσότερες κατά 32% σε σχέση με το 2004.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.11

Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Μη Μεταλλικών Ορυκτών (26)

(χιλ. €)

	2002	2003	2004	2005
--	------	------	------	------

Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως

Κύκλος Εργασιών	2 984 188	3 261 451	3 392 352	3 367 430
Μικτά Κέρδη (προ Αποσβέσεων)	1 110 874	1 184 338	1 208 975	1 178 660
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	37,23%	36,31%	35,64%	35,00%
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων	377 604	455 061	388 172	367 660
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	12,65%	13,95%	11,44%	10,92%

Λογαριασμοί Ισολογισμού

Καθαρά Πάγια	2 241 105	2 346 114	2 582 368	3 025 190
Αποσβέσεις	1 551 572	1 718 665	1 944 257	1 304 130
Απαιτήσεις	1 290 610	1 569 880	1 436 160	1 562 200
Ταμείο – Τράπεζες	148 868	184 648	203 715	325 610
Σύνολο Ενεργητικού	4 191 288	4 652 719	4 804 168	5 524 630
Ίδια Κεφάλαια	1 960 956	2 149 404	2 423 998	2 891 690
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	630 158	707 767	609 310	803 420
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	1 600 175	1 795 548	1 770 859	1 829 490
Σύνολο Υποχρεώσεων	2 230 333	2 503 315	2 380 169	2 632 930

Βασικοί Αριθμοδείκτες

Γενικής Ρευστότητας	1,22	1,28	1,25	1,37
Ειδικής Ρευστότητας	0,9	0,98	0,81	1,03
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	9,01%	9,78%	8,08%	6,65%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	19,26%	21,17%	16,00%	12,71%
Δανειακής Επιβάρυνσης	1,14	1,16	0,98	0,91

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία IOBE

Οι δείκτες γενικής και ειδικής ρευστότητας, λόγω της ανόδου των διαθεσίμων, αυξάνονται: ο πρώτος κατά 0,12 μονάδες σε 1,37 (1,32 για το σύνολο της μεταποίησης) και ο δεύτερος ξεπερνά για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια το επίπεδο της μονάδας και διαμορφώνεται σε 1,03 (0,90 στη μεταποίηση), κάτι που υποδηλώνει την παρουσία μόνιμου κεφαλαίου κίνησης για τις επιχειρήσεις του κλάδου.

γ. Διάρθρωση

Στον κλάδο μη μεταλλικών ορυκτών, το 2004 δραστηριοποιούνται 343 επιχειρήσεις άνω των 10 ατόμων, περίπου 30 λιγότερες σε σχέση με το 2003. Ωστόσο λόγω της γενικότερης υποχώρησης του αριθμού των καταστημάτων στη βιομηχανία, ο κλάδος διατηρεί σχεδόν το 10% του συνόλου. Η μείωση αυτή επηρεάζει έντονα την απασχόληση, κα-

θώς φαίνεται να «χάνονται» περίπου 1300 θέσεις απασχόλησης σε μία χρονιά. Λόγω του ότι στα περισσότερα διαρθρωτικά μεγέθη καταγράφεται υποχώρηση, η σχετική συμβολή του κλάδου στη βιομηχανία περιορίζεται το 2004. Ιδιαίτερα δυσμενής είναι η εξέλιξη των επενδύσεων, όπου η εντυπωσιακή άνοδος του 2003 κατά 53% (στα 250 εκατ. €) αποδεικνύεται συγκυριακή, καθώς το 2004, το ύψος των επενδύσεων εκτιμάται μόλις σε 143 εκατ. €. Έτσι, ενώ το 2003 οι επενδύσεις στον κλάδο αντιπροσώπευαν το 13% των συνολικών επενδύσεων της βιομηχανίας (2η υψηλότερη μετά τα τρόφιμα), την επόμενη χρονιά αποτελούν μόνο το 7,8%. Από την άλλη πλευρά σε όρους παραγωγικότητας, ο κλάδος βελτιώνεται περαιτέρω (145 χιλ. € ανά απασχολούμενο), και υπερτερεί του συνόλου της βιομηχανίας, κάτι που υποδηλώνει αποδοτικότερη δομή, ενώ και η μέση ετήσια αμοιβή αυξάνεται σημαντικά πάνω από το μέσο όρο της βιομηχανίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.12**Διάρθρωση του κλάδου Μη Μεταλλικά Ορυκτά**

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Μη Μεταλλικά Ορυκτά			Συμμετοχή του Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας (%)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Αριθμός Καταστημάτων	370	372	343	9,68	9,91	9,94
Μέση Ετήσια Απασχόληση	16.792	17.000	15.702	7,29	7,58	7,32
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	315,2	365,6	362,4	7,95	8,76	8,46
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	2.211,2	2.385,4	2.275,5	7,48	7,93	7,26
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	1.014,3	1.111,2	1.078,1	9,11	9,84	9,31
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	164,1	256,7	142,9	8,65	12,83	7,78

ΔΕΙΚΤΕΣ	Μη Μεταλλικά Ορυκτά			Σύνολο της Βιομηχανίας		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά κατάστημα	45	46	46	60	60	62
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ.€)	18,99	21,68	23,22	17,41	18,79	20,16
Προστιθέμενη Αξία / Ακαθάριστη Αξία (%)	45,87	46,58	47,38	37,65	37,55	36,91
Ακαθάριστη Αξία / Απασχόληση (χιλ. €)	131,68	140,32	144,92	128,40	133,98	146,12

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ), 2002-2004

Ο Κλάδος Βασικής Μεταλλουργίας**α. Εξελίξεις και Προοπτικές**

Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής του κλάδου της βασικής μεταλλουργίας, από το 2003 και έπειτα κινείται συνεχώς ανοδικά, με μέσο ετήσιο ρυθμό 2,2%. Το 2006 η αύξηση άγγιξε το 2,5% αν και το τελευταίο τρίμηνο του έτους η παραγωγική δραστηριότητα υποχώρησε κατά 6,8% σε σχέση με το αντίστοιχο προ έτους επίπεδο. Περιορισμένη σε σχέση με το προ έτους επίπεδο της είναι και η παραγωγή του κλάδου το πρώτο δίμηνο του 2007 (κατά -5,7%).

Ωστόσο, η πτώση αυτή φαίνεται να είναι εποχική αφού τα αποτελέσματα της Συγκυρίας για τον κλάδο υποδεικνύουν καλό επιχειρηματικό κλίμα. Η ζήτηση για παράδειγμα, εκτιμάται έντονα ενισχυμένη το 2006 σε σχέση με το 2005. Ιδιαίτερα ευνοϊκές οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων και για τις πωλήσεις, οι οποίες αποτυπώθηκαν άλλωστε και στη ρευστοποίηση των αποθεμάτων, καθώς το 2006, μόλις το

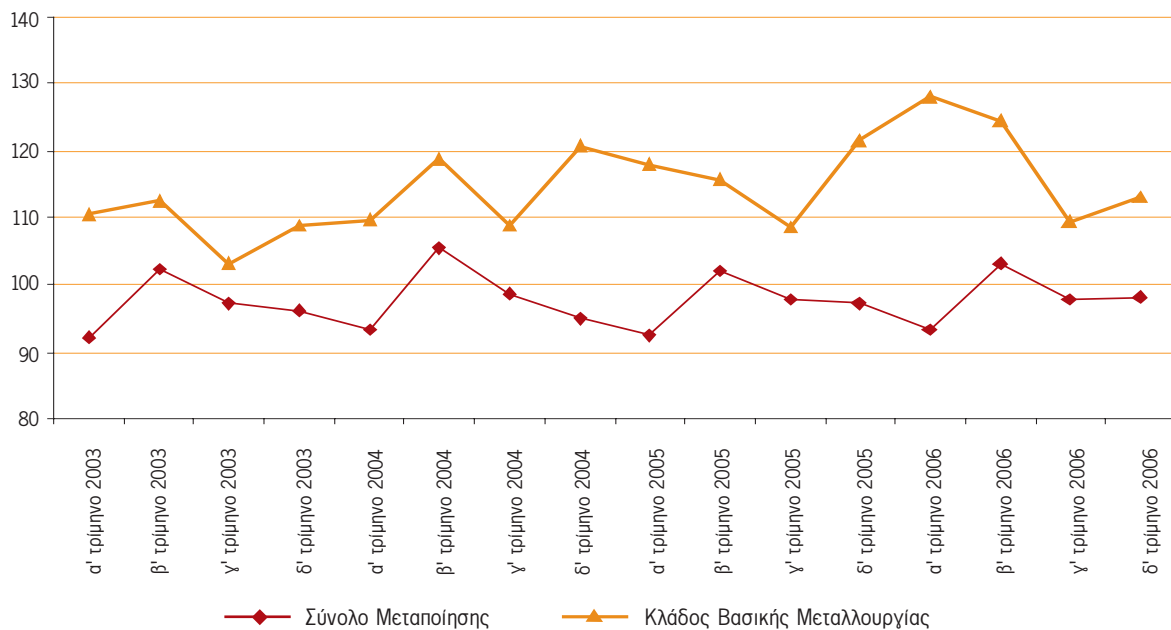
9% των επιχειρήσεων έκρινε το επίπεδο τους υψηλότερο του κανονικού (40% πριν ένα χρόνο). Εξάλλου, το 2006 έγιναν θετικές και οι εκτιμήσεις για τις παραγγελίες εξωτερικού. Οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού παρέμειναν το 2006 στα επίπεδα του 5,6 και 81% αντίστοιχα.

Ευοίωνες είναι και οι προοπτικές για το 2007. Στις πρώτες έρευνες Συγκυρίας του έτους οι προσδοκίες για παραγωγή, πωλήσεις και εξαγωγές εμφανίζονται σημαντικά βελτιωμένες σε σχέση με πέρυσι και το ποσοστό των επιχειρήσεων του κλάδου που αναμένει άνοδο αυτών των μεγεθών είναι υψηλό.

Οι τιμές της βασικής μεταλλουργίας, αυξήθηκαν σημαντικά το 2004 (κατά 10%) και έκτοτε αυξάνονται οριακά ταχύτερα από τις τιμές του συνόλου της μεταποίησης (βλ. Διάγραμμα 5.12). Το 2006 η αύξηση σε σχέση με το 2005 ήταν της τάξης του 8,6% έναντι 7,6% για τη μεταποίηση, ενώ σωρευτικά από το 2000, οι τιμές του κλάδου αυξήθηκαν κατά 28,0%, όσο δηλαδή και στο σύνολο της μεταποίησης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.10

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Βασικής Μεταλλουργίας (2000=100)

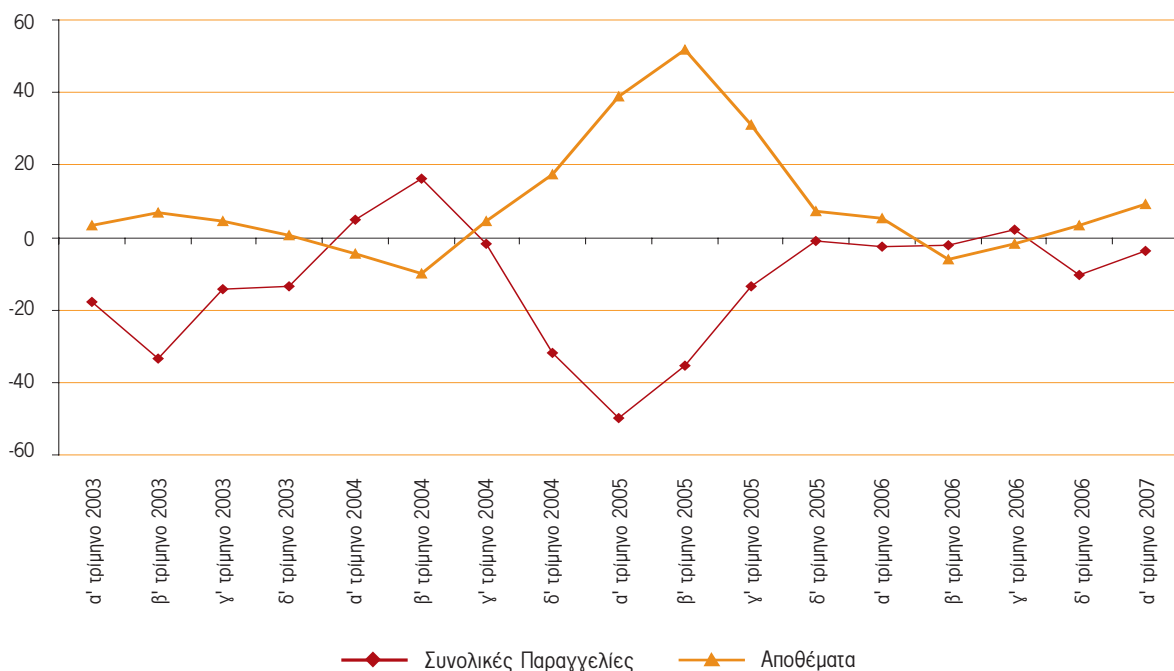

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.11

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων του Κλάδου Βασικής Μεταλλουργίας

Πηγή: IOBE

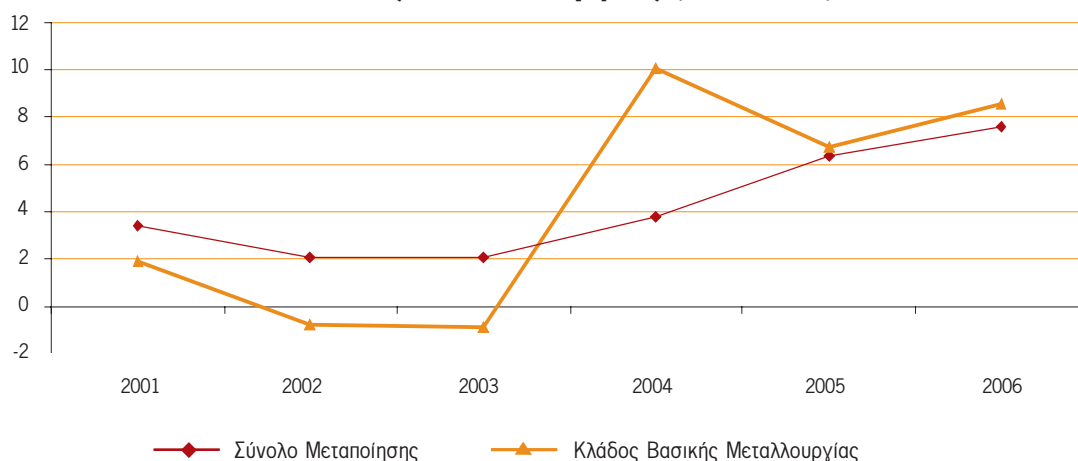
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.13**Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Βασικής Μεταλλουργίας**

	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	5,4	83,5
α' τρίμηνο	5,3	85,8
β' τρίμηνο	5,6	84,7
γ' τρίμηνο	5,0	82,7
δ' τρίμηνο	5,6	80,8
2005	5,4	79,2
α' τρίμηνο	6,2	77,0
β' τρίμηνο	5,1	80,0
γ' τρίμηνο	5,1	80,7
δ' τρίμηνο	5,2	78,9
2006	5,6	81,1
α' τρίμηνο	6,1	80,5
β' τρίμηνο	5,6	81,5
γ' τρίμηνο	5,9	83,0
δ' τρίμηνο	4,8	79,5
2007		
α' τρίμηνο	5,7	78,3

Πηγή: IOBE

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.12

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώριας αγοράς) του Κλάδου Βασικής Μεταλλουργίας (2000=100)

Πηγή: ΕΣΥΕ

β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Ο κλάδος της βασικής μεταλλουργίας (27) φαίνεται να ξεπερνά τα προβλήματα του 2002 και 2003 και να επανακάμπτει ση-

μαντικά τη διετία 2004-2005 με αύξηση του ενεργητικού, του κύκλου εργασιών και των καθαρών κερδών του. Τα μικτά κέρδη ωστόσο ακολουθούν την τάση του συνόλου της μεταποίησης το 2005 και μειώνονται κατά 5,1%. Έτσι, μειωμένο εμφρα-

νίζεται και το μικτό περιθώριο κέρδους (19,65%), το οποίο είναι αρκετά χαμηλότερο από το σύνολο της μεταποίησης (27,94%), ενώ το καθαρό περιθώριο κέρδους «κερδίζει» 0,33 ποσοστιαίες μονάδες από το 2004 και διαμορφώνεται σε 4,43% (4,90% στη μεταποίηση). Σε ό,τι αφορά γενικότερα την αποδοτικότητα της χρήσης του 2005, αν και ικανοποιητική, είναι χαμηλότερη από την αντίστοιχη προ έτους, όπως θα φανεί και στη συνέχεια.

Ο πληθυσμός του κλάδου το 2005 περιλαμβάνει 108 επιχειρήσεις, μια λιγότερη σε σχέση με το 2004. Τα συνολικά του κεφάλαια αντιπροσωπεύουν το 9,8% της μεταποίησης, το δεύτερο υψηλότερο μερίδιο μετά τον κλάδο των τροφίμων και ποτών (15), αυξημένο κατά 0,8 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2004. Κερδοφόρες είναι οι 78 επιχειρήσεις, οι οποίες το 2005 σημειώνουν καθαρά κέρδη ύψους 205,4 εκατ. €, όσα δηλαδή περίπου σημείωναν και οι 86 κερδοφόρες επιχειρήσεις της προηγούμενης χρήσης, ενώ παράλληλα οι ζημιογόνες, αν και

περισσότερες, καταφέρνουν να περιορίσουν σημαντικά τις ζημιές τους (κατά 30,6%). Έτσι, τα καθαρά κέρδη (προ φόρων) του κλάδου αυξάνονται κατά 8,9% το 2005 και ανέρχονται σε 176,4 εκατ. €, στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων ετών.

Ο κλάδος της βασικής μεταλλουργίας είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος κεφαλαιακός κλάδος της μεταποίησης. Τα συνολικά κεφάλαια συνέχισαν την ανοδική τους πορεία το 2005 με ρυθμό 19,5% (20,6% το 2004). Η αύξηση αυτή αφορά κυρίως ίδια κεφάλαια (25,2%) και λιγότερο δανειακά (14,6%), με τα τελευταία να καταλαμβάνουν ελάχιστα υψηλότερο μερίδιο των συνολικών (51,8%), δίνοντας έτσι ένα δείκτη δανειακής επιβάρυνσης οριακά μεγαλύτερο της μονάδος (1,07). Περίπου ισόποσα καταμερισμένες σε βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες είναι και οι συνολικές υποχρεώσεις του κλάδου.

Στα στοιχεία του ενεργητικού, οι επενδύσεις σε καθαρά πάγια επιταχύνονται το 2005 και η αύξησή τους είναι περίπου διπλά-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.14

Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Βασικής Μεταλλουργίας (27)

(χιλ. €)

	2002	2003	2004	2005
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	3 019 965	3 051 301	3 953 204	3 984 000
Μικτά Κέρδη (προ Αποσβέσεων)	639 671	602 772	824 602	782 770
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	21,18%	19,75%	20,86%	19,65%
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων	83 857	39 534	162 087	176 440
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	2,78%	1,30%	4,10%	4,43%

Λογαριασμοί Ισολογισμού

Καθαρά Πάγια	1 959 017	2 119 804	2 397 896	3 176 430
Αποσβέσεις	1 918 184	2 090 372	2 350 371	1 345 450
Απαιτήσεις	1 025 204	1 183 760	1 580 129	1 646 070
Ταμείο – Τράπεζες	140 895	76 295	87 956	140 980
Σύνολο Ενεργητικού	3 844 498	4 104 297	4 948 984	5 911 690
Ίδια Κεφάλαια	1 939 587	1 996 511	2 278 446	2 851 790
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	578 114	669 505	1 217 943	1 381 680
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	1 326 798	1 438 281	1 452 596	1 678 200
Σύνολο Υποχρεώσεων	1 904 912	2 107 786	2 670 538	3 059 890

Βασικοί Αριθμοδείκτες

Γενικής Ρευστότητας	1,42	1,38	1,76	1,63
Ειδικής Ρευστότητας	0,88	0,88	1,09	1,06
Αποδοτικότητας Ενεργητικού	2,18%	0,96%	3,28%	2,98%
Αποδοτικότητας Ίδιων Κεφαλαίων	4,32%	1,98%	7,11%	6,19%
Δανειακής Επιβάρυνσης	0,98	1,06	1,17	1,07

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία ΙΟΒΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.15**Διάρθρωση του Κλάδου Βασική Μεταλλουργία**

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Βασική Μεταλλουργία			Συμμετοχή του Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας (%)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Αριθμός Καταστημάτων	111	108	101	2,90	2,88	2,93
Μέση Ετήσια Απασχόληση	12.631	12.458	12.196	5,48	5,55	5,68
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	264,1	269,8	285,8	6,66	6,46	6,67
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	3.239,2	3.264,8	3.959,9	10,95	10,86	12,63
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	791,9	787,6	953,3	7,11	6,98	8,24
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	194,2	228,9	261,4	10,24	11,44	14,23

ΔΕΙΚΤΕΣ	Βασική Μεταλλουργία			Σύνολο της Βιομηχανίας		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά κατάστημα	114	115	121	60	60	62
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ.€)	20,94	21,69	23,45	17,41	18,79	20,16
Προστιθέμενη Αξία / Ακαθάριστη Αξία (%)	24,45	24,12	24,07	37,65	37,55	36,91
Ακαθάριστη Αξία / Απασχόληση (χιλ. €)	256,45	262,06	324,69	128,40	133,98	146,12

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ), 2002-2004

σια σε σχέση με το 2004 (32,5% έναντι 13,1%). Έντονα όμως αυξάνεται και το κυκλοφορούν ενεργητικό, με αύξηση διαθεσίμων που αγγίζει το 60,3%. Έτσι, οι δύο δείκτες ρευστότητας του κλάδου, αν και χαμηλότεροι σε σχέση με το 2004, κυμαίνονται σε υψηλό επίπεδο συγκριτικά με το σύνολο της μεταποίησης: ο δείκτης γενικής ρευστότητας είναι ο δεύτερος υψηλότερος (1,63) και ο δείκτης ειδικής ρευστότητας κινείται στις δύο τελευταίες χρήσεις πάνω από τη μονάδα (γύρω στο 1,07) και περίπου 0,17 μονάδες πάνω από τη μεταποίηση.

Όσον αφορά τέλος στην αποδοτικότητα του 2005 τόσο σε σύγκριση με το σύνολο της μεταποίησης, όσο και σε σχέση με το 2004 οι επιδόσεις δεν είναι ικανοποιητικές: οι δυο δείκτες ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων υποχωρούν σε σχέση με την προηγούμενη χρήση και διαμορφώνονται σε 2,98% και 6,19%, χαμηλότερα από τις επιδόσεις του συνόλου της μεταποίησης.

γ. Διάρθρωση

Μείωση στον αριθμό των καταστημάτων καταγράφεται και στη βασική μεταλλουργία, με τον κλάδο να εμφανίζει 101 επιχειρήσεις άνω των 10 ατόμων το 2004. Αν και η εξέλιξη αυτή συνοδεύεται από απώλειες σε απασχόληση (πάνω από 250 θέσεις), σε όρους παραγωγής η πορεία είναι έντονα ανοδική.

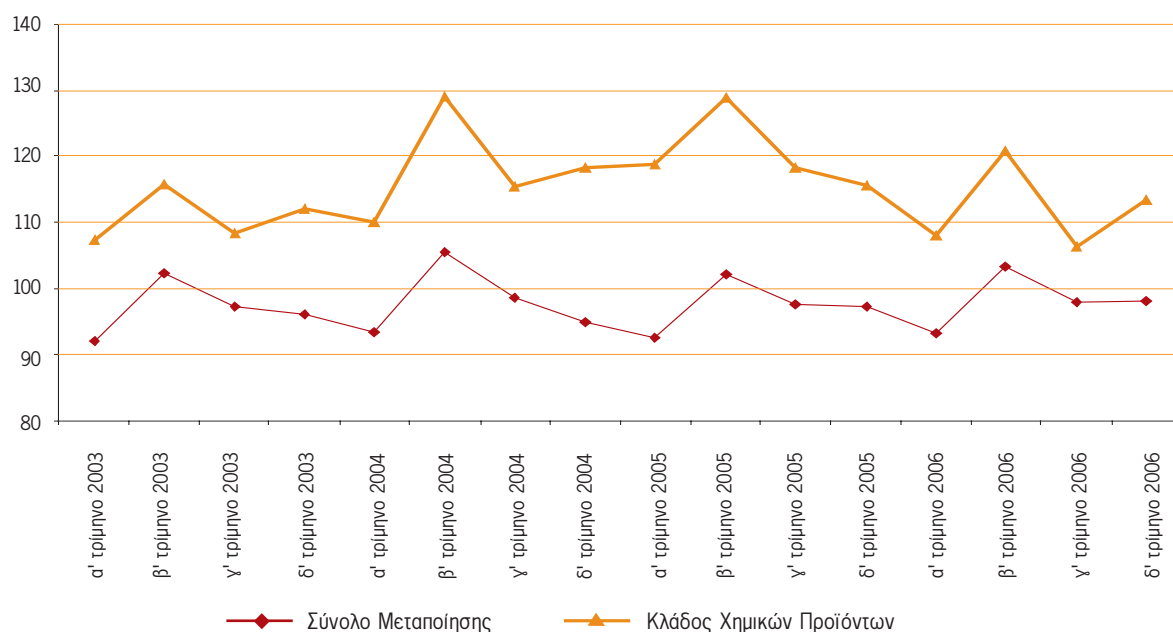
Έτσι η ακαθάριστη αξία παραγωγής αγγίζει το 2004 τα 4 δισεκ €, (αύξηση κατά 21,3%), κάτι που ενισχύει τη συμμετοχή του κλάδου στο 12,6% της συνολικής παραγωγής της βιομηχανίας. Αλλά και η προστιθέμενη αξία παραγωγής προσεγγίζει πλέον σε αξία το 1 δισεκ €, γεγονός που διευρύνει τη συμβολή του κλάδου στο 8,2% του συνόλου. Σημαντική άνοδος καταγράφεται και στις επενδύσεις, σε μια χρονιά μάλιστα που οι επενδύσεις στο σύνολο της βιομηχανίας υποχωρούν, οπότε τα 261 εκατ. € αντιπροσωπεύουν πλέον πάνω από το 14% του συνόλου. Ο μέσος αριθμός εργαζομένων ανά κατάστημα είναι πάντως σχεδόν διπλάσιος από το σύνολο της βιομηχανίας, ενώ και οι αμοιβές ενισχύονται (23,5 χιλ. €) και συνεχίζουν να υπερτερούν σε σχέση με το σύνολο. Έντονη είναι τέλος η βελτίωση και στην παραγωγικότητα του κλάδου (2η υψηλότερη στη βιομηχανία πίσω από τα παράγωγα πετρελαίου).

Ο Κλάδος Χημικών Προϊόντων**α. Εξελίξεις και Προοπτικές**

Ο κλάδος χημικών προϊόντων αντιπροσωπεύει περίπου το 8,0% της βιομηχανικής παραγωγής και έχει έντονο εξαγωγικό προσανατολισμό. Η ανοδική πορεία της παραγωγικής

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.13

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Χημικών Προϊόντων (2000=100)

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.16

Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Χημικών Προϊόντων

	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	5,7	73,8
α' τρίμηνο	6,1	79,0
β' τρίμηνο	5,4	71,8
γ' τρίμηνο	5,3	72,6
δ' τρίμηνο	5,7	71,6
2005	5,3	70,5
α' τρίμηνο	5,5	68,0
β' τρίμηνο	5,4	72,6
γ' τρίμηνο	5,2	72,7
δ' τρίμηνο	4,9	68,6
2006	5,6	74,2
α' τρίμηνο	5,9	70,9
β' τρίμηνο	6,2	75,1
γ' τρίμηνο	5,2	76,6
δ' τρίμηνο	5,2	74,4
2007		
α' τρίμηνο	5,6	73,6

Πηγή: IOBE

δραστηριότητας του κλάδου την τελευταία δεκαετία διακόπεται το 2006, με πώση μάλιστα της τάξης του 6,9%. Και στα τέσσερα τρίμηνα του 2006 η παραγωγή ήταν χαμηλότερη από την αντίστοιχη του 2005, ενώ η μεγαλύτερη πώση σημειώθηκε το γ' τρίμηνο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας κατά τη διάρκεια του έτους θετικές είναι οι εκτιμήσεις και προοπτικές για την πορεία της δραστηριότητας. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων εμμένει στην άποψη ότι η παραγωγική δραστηριότητα διεξάγεται απρόσκοπτα και αποδυναμώνεται το ποσοστό αυτών που αναφέρεται σε ανεπάρκεια ζήτησης ενώ πλέον βασικός ανασταλτικός παράγοντας γίνεται η ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης. Κατά μέσο όρο στη διάρκεια του έτους, το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού κινήθηκε στο 74,2% (70,5% το 2005), ενώ οι μήνες

εξασφαλισμένης παραγωγής αυξήθηκαν οριακά στους 5,6 έναντι 5,3 το 2005.

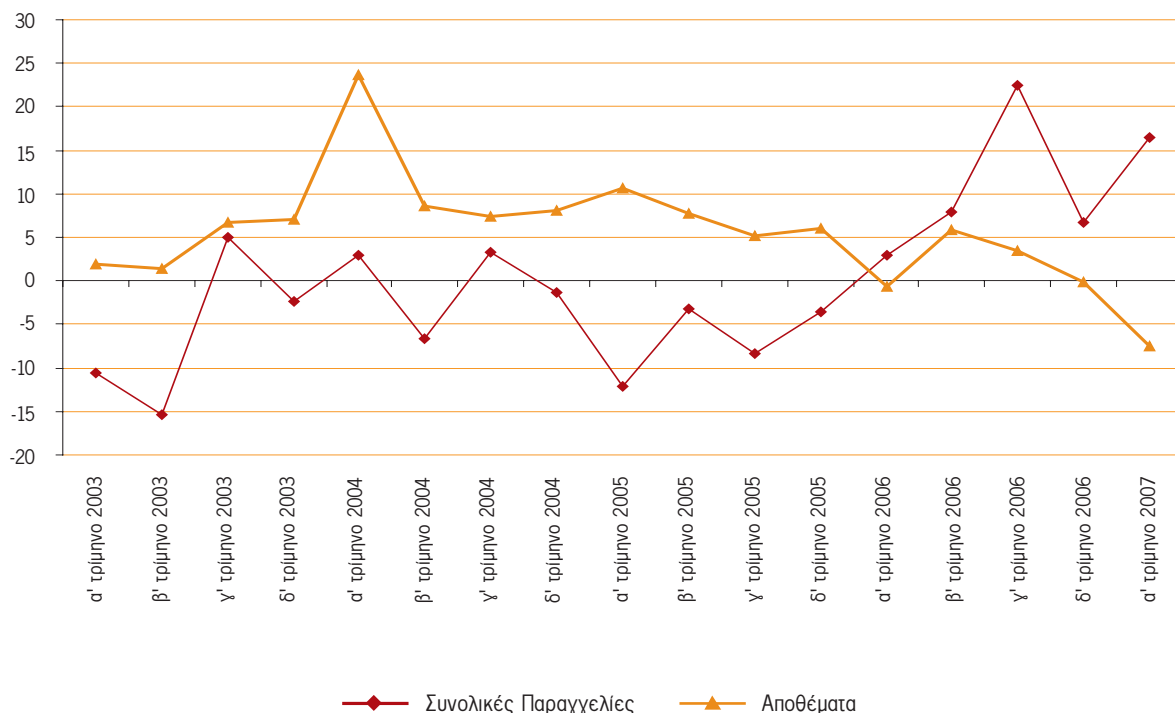
Για το 2007 σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία των ερευνών οικονομικής συγκυρίας (α' τρίμηνο). Οι επιχειρήσεις διατυπώνουν ευνοϊκές εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών, ενώ οι προσδοκίες τους για την εξέλιξη της παραγωγής και των πωλήσεων, αν και μετριοπαθέστερες της αντίστοιχης περιόδου του 2006, παραπέμπουν σε άνοδο των μεγεθών. Τέλος τα αποθέματα ρευστοποιούνται σημαντικά, και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού αυξάνεται έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2006. Αντίθετα, όμως οι επιχειρήσεις διατυπώνουν πιο συγκρατημένες εκτιμήσεις για τους μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής (5,6 μήνες έναντι 5,9).

Οι εκτιμήσεις αυτές φαίνεται να αποτυπώνονται και στην πο-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.14

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων του Κλάδου Χημικών Προϊόντων

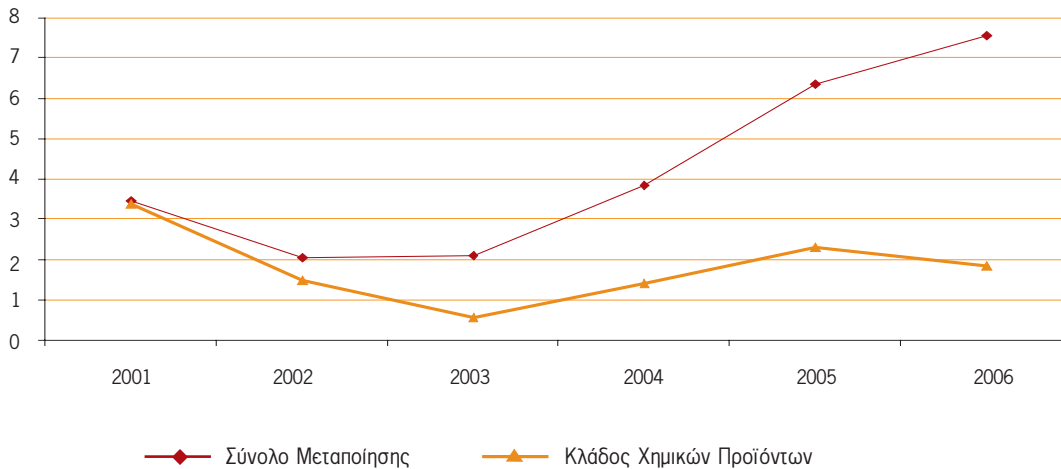

Πηγή: IOBE

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.15

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώριας αγοράς) του Κλάδου Χημικών Προϊόντων (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

ρεία του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής, ο οποίος την περίοδο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2007 αυξήθηκε κατά 4,5% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2006, όταν και είχε σημειωθεί μείωση κατά 11%.

Σε επίπεδο τιμών το 2006, ο δείκτης τιμών παραγωγού των χημικών προϊόντων αυξήθηκε λιγότερο απ' ό,τι το 2005 (1,8% έναντι 2,3%) και πολύ λιγότερο απ' ό,τι στο σύνολο της μεταποίησης (7,6%). Εξάλλου κατά την τελευταία πενταετία οι τιμές των χημικών αυξάνονται βραδύτερα από τις τιμές των προϊόντων του συνόλου της μεταποίησης (μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής 1,5% έναντι 4,9%).

β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Ο κλάδος των χημικών προϊόντων (24) φαίνεται να εμφανίζει το 2005 τη δυσμενέστερη χρηματοοικονομική εικόνα των τελευταίων πέντε ετών: Οι πωλήσεις υποχωρούν συμπαρασύροντας τα μικτά και καθαρά κέρδη. Τα κεφάλαια συρρικνώνονται (ίδια και δανειακά) και οι επενδύσεις σε πάγια υποχωρούν. Λιγότερες σε σχέση με το 2004 είναι και οι απαιτήσεις και μόνο τα διαθέσιμα σε ταμείο και τράπεζες είναι διευρυσμένα στον ισολογισμό του 2005.

Ο κλάδος αποτελείται το 2005 από 317 επιχειρήσεις, 234

εκ των οποίων είναι κερδοφόρες, αριθμός μικρότερος κατά 13 σε σχέση με το 2004. Περισσότερες όμως σε σχέση με το 2004 είναι οι ζημιόγones (κατά 15), οι οποίες ωστόσο έχουν περιορίσει περίπου στο μισό τις ζημιές τους (43 εκατ. €). Συνεπώς τα λιγότερα κατά 10,2% καθαρά κέρδη (προ φόρου) του κλάδου το 2005 είναι εξολοκλήρου αποτέλεσμα της περιορισμένης κερδοφορίας των κερδοφόρων.

Τα συσσωρευμένα κεφάλαια του κλάδου ύψους περίπου 3,7 δισ. € είναι λιγότερα κατά 11,6% σε σχέση με το 2004. Έτσι η συμμετοχή τους στο σύνολο της μεταποίησης υποχωρεί σε 6,1% από 7,6% το 2004 και στην πέμπτη υψηλότερη θέση μεταξύ των κλάδων. Σημαντική υποχώρηση καταγράφεται τόσο στα ίδια (-11,6%), όσο και στα δανειακά κεφάλαια (-12,4%). Πιο αναλυτικά, είτε πρόκειται για τις μακροπρόθεσμες (-7,4%), ή τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (-13,5%). Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης των χημικών παρέμεινε το 2005 υψηλός, στο επίπεδο των 1,83 μονάδων (1,25 στη μεταποίηση).

Από πλευράς ενεργητικού, τα καθαρά πάγια συρρικνώνονται κατά 10,1%, ενώ στα κυκλοφορούντα στοιχεία οι απαιτήσεις περιορίζονται κατά 20,3% και τα διαθέσιμα διογκώνονται κατά 29,4%. Οι δείκτες γενικής και ειδικής ρευστότητας

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.17**Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Χημικών Προϊόντων (24)**

(χιλ. €)

	2002	2003	2004	2005
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	3 332 291	3 453 966	3 581 066	3 408 090
Μικτά Κέρδη (προ Αποσβέσεων)	1 362 442	1 418 070	1 507 080	1 375 450
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	40,89%	41,06%	42,08%	40,36%
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων	236 818	257 527	209 312	188 020
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	7,11%	7,46%	5,84%	5,52%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	1 370 360	1 436 937	1 534 338	1 378 920
Αποσβέσεις	865 337	953 254	1 109 145	1 186 020
Απαιτήσεις	1 524 161	1 709 156	1 844 682	1 469 530
Ταμείο – Τράπεζες	137 486	136 772	128 071	165 710
Σύνολο Ενεργητικού	3 663 431	3 916 355	4 172 216	3 667 660
Ίδια Κεφάλαια	1 393 437	1 417 527	1 465 993	1 296 190
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	359 978	319 480	497 761	461 080
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	1 910 017	2 179 349	2 208 462	1 910 380
Σύνολο Υποχρεώσεων	2 269 994	2 498 828	2 706 223	2 371 470
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	1,2	1,14	1,19	1,20
Ειδικής Ρευστότητας	0,87	0,85	0,84	0,86
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	6,46%	6,58%	5,02%	5,13%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	16,99%	18,17%	14,20%	14,51%
Δανειακής Επιβάρυνσης	1,63	1,76	1,85	1,83

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία IOBE

ωστόσο κινούνται στα προ έτους επίπεδά τους και στις 1,20 και 0,86 μονάδες αντίστοιχα.

γ. Διάρθρωση

Το 2004 στον κλάδο δραστηριοποιούνται 230 επιχειρήσεις, 12 λιγότερες απ' ό,τι το 2002. Η εξέλιξη αυτή δεν φαίνεται όμως να «κοστίζει» σε θέσεις απασχολούμενων στον κλάδο, αφού εργάζονται σε αυτόν - έστω και οριακά - περισσότεροι από το 2002. Έτσι η αντίστοιχη συμμετοχή του κλάδου στο σύνολο της βιομηχανίας διευρύνεται σχεδόν στο 7% του συνόλου των

απασχολούμενων. Στο ίδιο πλαίσιο, η ακαθάριστη αξία παραγωγής αυξάνεται ταχύτερα του συνόλου με αποτέλεσμα ο κλάδος να διευρύνει και εδώ τη συμμετοχή στο σύνολο στο 7,4%. Η άνοδος του ύψους των επενδύσεων στον κλάδο κατά 15% σε μία χρονιά που το σύνολο των επενδύσεων στη βιομηχανία μειώνεται κατά 8,2% είναι καθοριστική για τη συμμετοχή του κλάδου στη μεταποίηση η οποία και ανέρχεται στα υψηλότερα επίπεδα τουλάχιστον της τελευταίας πενταετίας (9,5%). Στα θετικά του κλάδου σημειώνεται το γεγονός ότι διατηρεί σε υψηλά επίπεδα τόσο τη μέση ετήσια αμοιβή, όσο και την παραγωγικότητά του, υπερτερώντας των αντίστοιχων επιδόσεων στο σύνολο της βιομηχανίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.18

Διάρθρωση του Κλάδου Χημικών Προϊόντων

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Χημικά Προϊόντα			Συμμετοχή του Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας (%)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Αριθμός Καταστημάτων	242	234	230	6,33	6,24	6,67
Μέση Ετήσια Απασχόληση	14.810	14.303	14.870	6,43	6,37	6,93
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	311,7	317,8	339,9	7,86	7,61	7,93
Ακαθάριστη Αξία παραγωγής (εκατ. €)	2.126,4	2.186,3	2.321,7	7,19	7,27	7,40
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	912,5	920,4	945,2	8,19	8,15	8,17
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	160,1	152,0	174,6	8,44	7,60	9,50

ΔΕΙΚΤΕΣ	Χημικά Προϊόντα			Σύνολο της Βιομηχανίας		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά κατάστημα	61	61	65	60	60	62
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ.€)	21,09	22,27	22,91	17,41	18,79	20,16
Προστιθέμενη Αξία / Ακαθάριστη Αξία (%)	42,91	42,10	40,71	37,65	37,55	36,91
Ακαθάριστη Αξία / Απασχόληση (χιλ. €)	143,58	152,86	156,14	128,40	133,98	146,12

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ), 2002-2004

Ο Κλάδος Κλωστοϋφαντουργικών Υλών

α. Εξελίξεις και Προοπτικές

Η κλωστοϋφαντουργία διανύει την τελευταία δεκαετία παρατεταμένη περίοδο ύφεσης, και σταδιακά συρρικνώνεται. Την περίοδο 2000-2006 η παραγωγή του κλάδου μειώνεται με μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής -9,3%.

Το 2006 η παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών περιορίζεται κατά 12,9%. Το πρώτο μισό του έτους μάλιστα η πώση άγγιξε το 20,0% κατά μέσο όρο, σε σχέση με την ίδια προ έτους περίοδο.

Η κακή εικόνα του κλάδου αντανακλάται και στα αποτελέσματα των ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας. Η ανεπάρκεια ζήτησης αποτελεί βασικό πρόβλημα στη δραστηριότητα του κλάδου, σύμφωνα με την εκτίμηση της πλειονότητας των επιχειρήσεων. Το 2006 ωστόσο χαρακτηρίστηκε από θετικές εκτιμήσεις και προσδοκίες τόσο για την πορεία των πωλήσεων και της παραγωγής, όσο και για

την πορεία των εξαγωγών. Εξάλλου αισθητά αυξημένο ήταν κατά μέσο όρο και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού (72% περίπου έναντι 66% το 2005), το οποίο συνδέεται άμεσα με τη δυναμικότητα του κλάδου, ενώ και η εξασφαλισμένη παραγωγή, αν και παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα, αυξήθηκε από 2,4 σε 3,3 μήνες το 2006.

Το πρώτο τρίμηνο του 2007, το 82% των επιχειρήσεων αναφέρεται σε ανεπάρκεια ζήτησης και έτσι, τα αποθέματα του κλάδου εκτιμώνται πολύ ψηλότερα του κανονικού. Οι προσδοκίες ωστόσο για πωλήσεις και παραγωγή δείχνουν να είναι θετικές, ενώ κοντά στα επίπεδα του 2006 κινούνται οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού.

Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής, την περίοδο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 2007, αν και παρέμεινε σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, αυξήθηκε σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2006 κατά 5,2%, αντιστρέφοντας την αρνητική εξέλιξη του 2006.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.16

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Κλωστοϋφαντουργικών Υλών (2000=100)

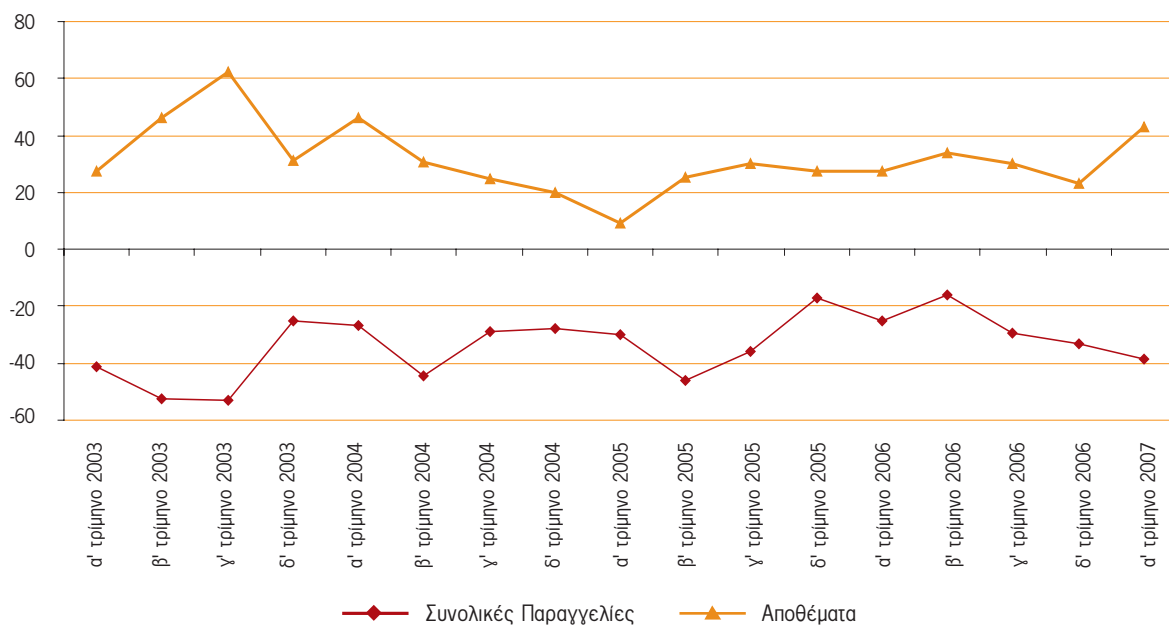

Πηγή :ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.17

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων του Κλάδου Κλωστοϋφαντουργικών Υλών

Πηγή: IOBE

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.19

Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Κλωστοϋφαντουργικών Υλών

	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	2,2	74,9
α' τρίμηνο	2,5	81,3
β' τρίμηνο	1,9	72,5
γ' τρίμηνο	2,4	71,7
δ' τρίμηνο	2,1	74,0
2005	2,4	66,0
α' τρίμηνο	1,9	65,0
β' τρίμηνο	2,1	63,4
γ' τρίμηνο	2,6	58,8
δ' τρίμηνο	3,2	76,6
2006	3,3	71,7
α' τρίμηνο	3,2	72,5
β' τρίμηνο	3,6	71,7
γ' τρίμηνο	3,0	71,2
δ' τρίμηνο	3,3	71,4
2007		
α' τρίμηνο	3,6	72,0

Πηγή: IOBE

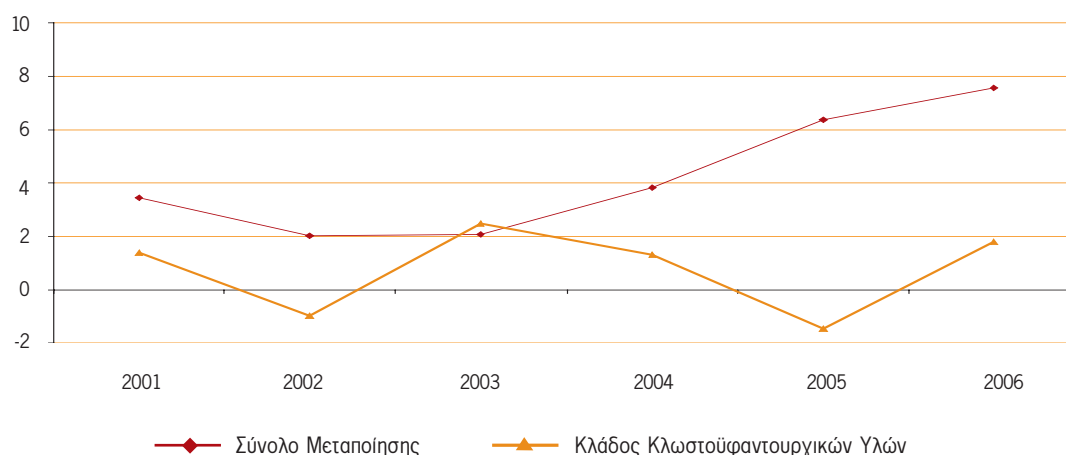
Σε επίπεδο τιμών παραγωγού, την τελευταία πενταετία ο δείκτης της κλωστοϋφαντουργίας κινείται με ρυθμούς βρα-

δύτερους του συνόλου της βιομηχανίας. Το 2006, η αύξηση των τιμών κλωστοϋφαντουργίας ήταν της τάξης του 1,8%.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.18

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώριας αγοράς) του Κλάδου Κλωστοϋφαντουργικών Υλών (2000=100)

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.20**Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Κλωστοϋφαντουργικών Υλών (17)**

(χιλ. €)

	2002	2003	2004	2005
--	------	------	------	------

Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως

Κύκλος Εργασιών	1 490 696	1 488 039	1 306 577	1 139 930
Μικτά Κέρδη (προ Αποσβέσεων)	420 087	403 961	337 132	317 880
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	28,18%	27,15%	25,80%	27,89%
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων	10 436	23 586	- 19 982	-44 700
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	0,70%	1,59%	-1,53%	-3,92%

Λογαριασμοί Ισολογισμού

Καθαρά Πάγια	1 275 482	1 199 980	1 141 494	1 224 140
Αποσβέσεις	1 030 173	1 086 044	1 114 434	861 090
Απαιτήσεις	765 928	824 786	700 903	668 760
Ταμείο – Τράπεζες	98 499	102 475	81 016	76 870
Σύνολο Ενεργητικού	2 594 235	2 564 604	2 324 008	2 329 030
Ίδια Κεφάλαια	1 399 031	1 344 392	1 292 320	1 192 990
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	223 643	187 144	172 052	356 240
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	971 561	1 033 067	859 636	779 780
Σύνολο Υποχρεώσεων	1 195 204	1 220 212	1 031 688	1 136 030

Βασικοί Αριθμοδείκτες

Γενικής Ρευστότητας	1,36	1,32	1,38	1,42
Ειδικής Ρευστότητας	0,89	0,9	0,82	0,96
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	0,40%	0,92%	-0,86%	-1,92%
Αποδοτικότητα Ίδιων Κεφαλαίων	0,75%	1,75%	-1,50%	-3,75%
Δανειακής Επιβάρυνσης	0,85	0,91	0,8	0,95

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία IOBE

β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Ο κλάδος των κλωστοϋφαντουργικών υλών (17) εμφανίζεται ζημιόγνος και με αρκετά προβλήματα και το 2005: ο κύκλος εργασιών περιορίζεται περαιτέρω, τα μικτά κέρδη επίσης και οι ζημίες διπλασιάζονται. Μικρότερος το 2005 και ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων (328 έναντι 344), με περισσότερες κατά εννέα σε σχέση με το 2004 ζημιόγνες και λιγότερες κατά 25 κερδοφόρες, ενώ το ύψος των καθαρών ζημιών εκτιμάται σε 44,7 εκατ. €.

Στην κεφαλαιακή διάρθρωση του κλάδου, τα ύψους 2,3 δισ. € συνολικά κεφάλαια, αποτελούνται κατά το 51,2% από ίδια, με αποτέλεσμα ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης να είναι χαμηλότερος της μονάδος (0,95). Ωστόσο τα ξένα κεφάλαια το 2005 αυξάνονται κατά 10,1%, ενώ τα ίδια υπο-

χωρούν κατά 7,7%. Η αύξηση μάλιστα των δανειακών κεφαλαίων αφορά εξολοκλήρου μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (διπλάσιες σε σχέση με το 2004), αφού τα βραχυπρόθεσμα δανειακά κεφάλαια είναι λιγότερα κατά 9,3% σε σχέση με το 2004.

Η αποπαγιοποίηση του κλάδου διακόπτεται το 2005 και, λόγω και των σημαντικά περιορισμένων αποσβέσεων (κατά 22,7%), σημειώνεται αύξηση των καθαρών παγίων της τάξης του 7,2%. Τα κυκλοφορούντα στοιχεία του ισολογισμού περιορίζονται: τόσο οι απαιτήσεις, όσο και τα διαθέσιμα είναι λιγότερα σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Ωστόσο, λόγω της ταχύτερης μείωσης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, οι δείκτες γενικής και ειδικής ρευστότητας «κερδίζουν» 0,04 και 0,14 μονάδες και διαμορφώνονται σε 1,42 και 0,96 μονάδες αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.21

Διάρθρωση του κλάδου Κλωστοϋφαντουργικές Ύλες

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Κλωστοϋφαντουργικές Ύλες			Συμμετοχή του Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας (%)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Αριθμός Καταστημάτων	272	268	233	7,11	7,14	6,76
Μέση Ετήσια Απασχόληση	16.869	15.583	13.988	7,32	6,94	6,52
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	233,3	227,6	218,5	5,88	5,45	5,10
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	1.347,9	1.248,7	1.118,4	4,56	4,15	3,57
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	563,0	514,7	443,7	5,06	4,56	3,83
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	90,6	101,3	53,0	4,77	5,06	2,89

ΔΕΙΚΤΕΣ	Κλωστοϋφαντουργικές Ύλες			Σύνολο της Βιομηχανίας		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά κατάστημα	62	58	60	60	60	62
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ.€)	13,95	14,76	15,77	17,41	18,79	20,16
Προστιθέμενη Αξία / Ακαθάριστη Αξία (%)	41,77	41,22	39,67	37,65	37,55	36,91
Ακαθάριστη Αξία / Απασχόληση (χιλ. €)	79,90	80,13	79,96	128,40	133,98	146,12

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ), 2002-2004

γ. Διάρθρωση

Η πορεία συρρίκνωσης του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας συνεχίζεται και το 2004. Ο αριθμός των καταστημάτων υποχωρεί στο χαμηλότερο αριθμό καταστημάτων της τελευταίας δεκαετίας, ενώ τα περισσότερα διαρθρωτικά μεγέθη εμφανίζουν έντονη υποχώρηση. Έτσι η συμβολή του κλάδου στο σύνολο της βιομηχανίας σε όρους απασχόλησης, αμοιβών και ιδιαίτερα σε αξία παραγωγής, περιορίζεται περαιτέρω. Το 2004 οι επενδύσεις στον κλάδο έχουν σχεδόν το μισό ύψος σε σχέση με το 2003 (μόλις 53 εκατ. €), όταν και είχε παρατηρηθεί αύξησή τους, με αποτέλεσμα να αντιπροσωπεύουν μόλις το 2,9% των συνολικών επενδύσεων στη βιομηχανία (από 5,2% το 2003). Η μέση ετήσια απασχόληση και μέση αμοιβή υστερούν κατά πολύ έναντι του συνόλου, παρά τη μικρή άνοδο της τελευταίας. Έτσι ο κλάδος κατέχει τη 2η χαμηλότερη θέση - μετά τα είδη ένδυσης - σε όρους μέσης ετήσιας αμοιβής. Τέλος, η παραγωγικότητα του κλάδου διατηρείται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2000-2004 στα επίπεδα των 79-80 χιλ € ανά απασχολόμε-

νο, επίδοση που βρίσκεται κάτω από το 60% της παραγωγικότητας του συνόλου της βιομηχανίας.

Ο Κλάδος Τελικών Προϊόντων Μετάλλου

α. Εξελίξεις και Προοπτικές

Από το 2002 ο κλάδος τελικών προϊόντων μετάλλου έχει ξεκινήσει ανοδική πορεία, η οποία κορυφώνεται το 2004 με αύξηση της τάξης του 10%. Το 2005 και 2006 η παραγωγή τελικών προϊόντων μετάλλου επιβραδύνεται και σημειώνει αύξηση μόλις 4% κάθε έτος.

Η εικόνα που προκύπτει πάντως από τις έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας για το 2006 είναι θετική για τον κλάδο. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τη ζήτηση είναι σημαντικά βελτιωμένες σε σχέση με το 2005, καθώς υπερτερούν πλέον οι θετικές απαντήσεις (ανώτερο του κανονικού), σε αντίθεση με το 2005. Σημαντική άνοδο σημείωσαν το 2006 και

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.19

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Τελικών Προϊόντων Μετάλλου (2000=100)

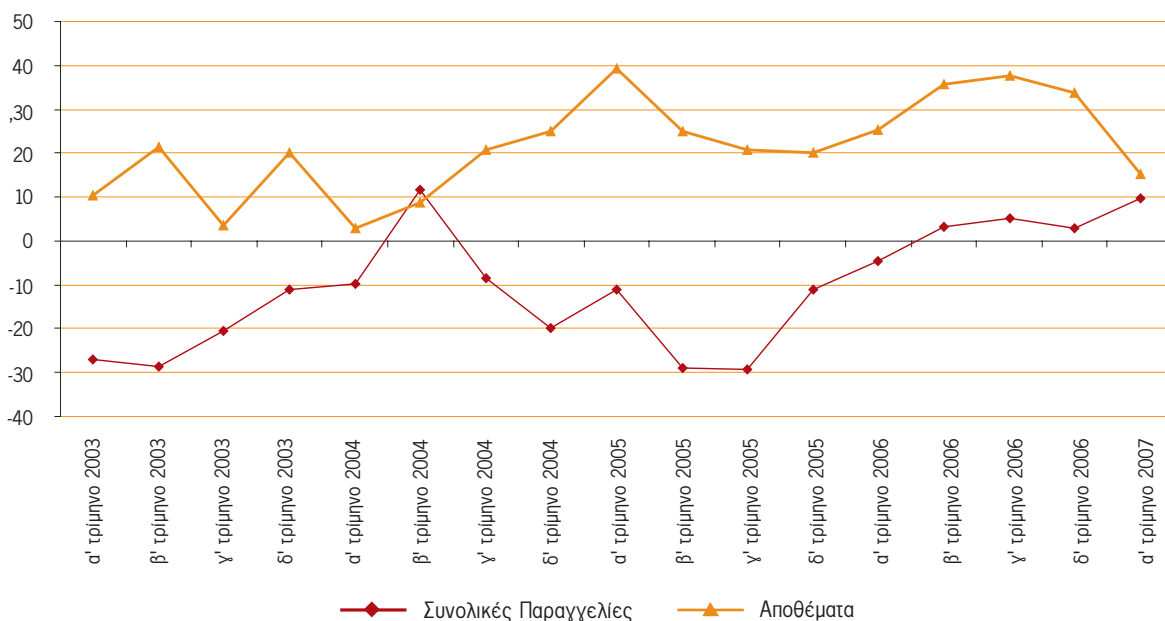

Πηγή :ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.20

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων του Κλάδου Τελικών Προϊόντων Μετάλλου

Πηγή: IOBE

οι εκτιμήσεις για την παραγωγή, τις πωλήσεις και τις εξαγωγές. Εξάλλου το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού και οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής αυξήθηκαν σε 74,4% και 4,5 (από 66,5% και 4,1 μήνες αντίστοιχα το 2005).

Στα πρώτα αποτελέσματα για το 2007 επισημαίνεται μείωση του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής το δίμηνο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου, με ρυθμό ταχύτερο του 2005 (10%). Η υποχώρηση αυτή αποτυπώνεται και στις έρευνες Συγκυρίας, με τις επιχειρήσεις να διατυπώνουν μετριопαθέστερες εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση της παραγωγής, των πωλήσεων σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2006. Σημειώνεται ωστόσο ότι οι ευνοϊκότερες εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τα επίπεδα ζήτησης - κυρίως

ως τον Μάρτιο του 2007 – έχουν θετικό αντίκτυπο στις προσδοκίες τους για την πορεία των πωλήσεων και εξαγωγών. Στο πλαίσιο αυτό οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού αυξάνονται σε επίπεδα ανώτερα τόσο του προηγούμενου, όσο και του αντίστοιχου τριμήνου του 2006.

Οι τιμές των τελικών προϊόντων μετάλλου, την τελευταία πενταετία, με εξαίρεση το 2004, αυξάνονται βραδύτερα από τις τιμές της μεταποίησης. Το 2004 οι τιμές των μετάλλων αυξήθηκαν κατά 10,6%. Το 2005 ο ρυθμός αυτός υποχώρησε περίπου στο μισό (5,7%) και το 2006 σημείωσε περαιτέρω υποχώρηση σε 4,3%. Στο σύνολο της μεταποίησης, το 2006, οι τιμές των προϊόντων αυξήθηκαν κατά 7,6%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.22

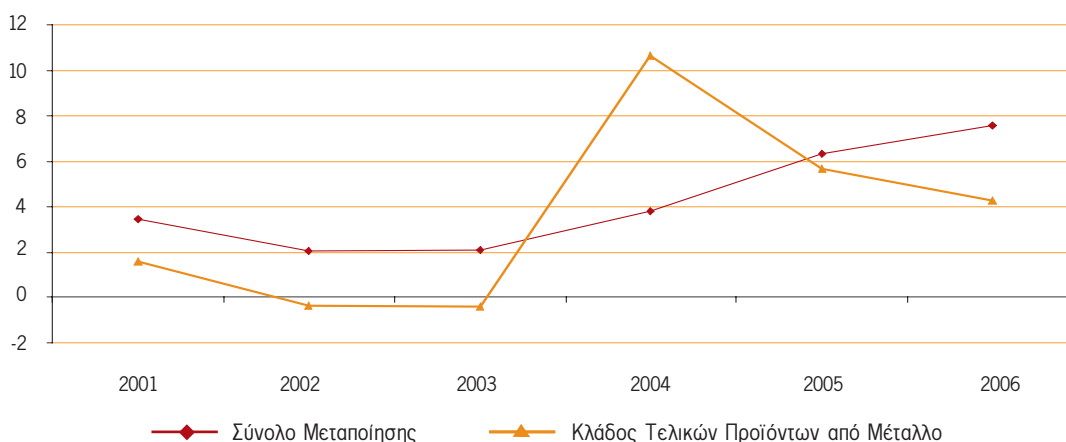
Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Τελικών Προϊόντων Μετάλλου

	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	4,6	69,9
α' τρίμηνο	5,6	73,5
β' τρίμηνο	4,3	72,5
γ' τρίμηνο	4,6	68,2
δ' τρίμηνο	3,9	65,2
2005	4,1	66,5
α' τρίμηνο	4,6	64,3
β' τρίμηνο	3,8	65,5
γ' τρίμηνο	3,9	67,0
δ' τρίμηνο	3,9	69,1
2006	4,4	74,4
α' τρίμηνο	4,3	70,3
β' τρίμηνο	3,8	75,2
γ' τρίμηνο	5,9	77,9
δ' τρίμηνο	3,8	74,2
2007		
α' τρίμηνο	5,2	76,5

Πηγή: IOBE

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.21

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώρια αγορά) του Κλάδου Τελικών Προϊόντων Μετάλλου (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.23**Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Τελικών Προϊόντων Μετάλλου (28)**

(χιλ. €)

	2002	2003	2004	2005
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	1 770 406	1 942 044	2 154 711	2 202 610
Μικτά Κέρδη (προ Αποσβέσεων)	505 319	501 105	578 606	554 760
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	28,54%	25,80%	26,85%	25,19%
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων	107 286	97 231	166 481	128 150
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	6,06%	5,01%	7,73%	5,82%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	1 057 837	1 098 972	1 149 580	1 429 690
Αποσβέσεις	710 085	807 734	887 770	702 930
Απαιτήσεις	717 859	816 662	939 939	987 940
Ταμείο – Τράπεζες	137 227	166 883	149 883	137 300
Σύνολο Ενεργητικού	2 352 964	2 541 001	2 721 554	3 128 390
Ίδια Κεφάλαια	1 118 441	1 184 665	1 308 053	1 435 730
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	230 310	230 048	224 499	372 140
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	1 004 213	1 126 289	1 189 001	1 320 500
Σύνολο Υποχρεώσεων	1 234 523	1 356 337	1 413 501	1 692 650
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	1,29	1,28	1,32	1,29
Ειδικής Ρευστότητας	0,85	0,87	0,79	0,85
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	4,56%	3,83%	6,12%	4,10%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	9,59%	8,21%	12,70%	8,93%
Δανειακής Επιβάρυνσης	1,1	1,14	1,08	1,18

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία ΙΟΒΕ

β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Μετά την πολύ καλή χρηματοοικονομική εικόνα του κλάδου τελικών προϊόντων μετάλλου το 2004, η οικονομική χρήση του 2005 φαίνεται να είναι λιγότερο αποδοτική. Η αύξηση του κύκλου εργασιών επιβραδύνεται και αυτό αποτυπώνεται σε λιγότερα μικτά κέρδη και ακόμη λιγότερα καθαρά κέρδη, με συνέπεια χαμηλότερους δείκτες αποδοτικότητας σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Κεφαλαιακά, ο κλάδος συνεχίζει την πορεία μεγέθυνσής του, η οποία το 2005 βασίζεται κυρίως σε δανειακά κεφάλαια, τα οποία συσσωρεύονται με διπλάσιο ρυθμό απ' ό,τι τα ίδια.

Το 2005 ο κλάδος αποτελείται από 593 επιχειρήσεις (19 επιχειρήσεις περισσότερες σε σχέση με το 2004) που αντιπροσωπεύουν το 9,5% των μεταποιητικών επιχειρήσεων. Τα συνολικά κεφάλαια του κλάδου διευρύνονται ταχύτερα από το σύνολο της μεταποίησης (15% έναντι 9,3%), οπότε η κεφαλαιακή συμμετοχή του κλάδου αυξάνεται από 4,9% το 2004 σε 5,2%. Ο αριθμός των κερδοφόρων επιχειρήσεων ανέρχεται στις 470, δύο λιγότερες δηλαδή σε σχέση με το 2004 και με λιγότερα κατά 19% καθαρά κέρδη. Από την άλ-

λη πλευρά, οι ζημιολόγες επιχειρήσεις το 2005 είναι 123 (21 περισσότερες σε σχέση με το 2004) και σημειώνουν υψηλότερες κατά 50% ζημίες σε σχέση με το 2004. Ως συνέπεια, τα καθαρά κέρδη (προ φόρων) του κλάδου περιορίζονται κατά 23% το 2005 και ανέρχονται περίπου σε 128 εκατ. €. Λιγότερα κατά 4,1% είναι και τα μικτά κέρδη, ενώ το αντίστοιχο περιθώριο κέρδους είναι σχετικά χαμηλό συγκριτικά με το σύνολο της μεταποίησης και ανέρχεται σε 25,2% (27,9% στη μεταποίηση). Αντιθέτως, το καθαρό περιθώριο κέρδους (5,8%), αν και σε υποχώρηση από το 2004, παραμένει ένα από τα υψηλότερα της μεταποίησης.

Η άνοδος του ενεργητικού των τελικών προϊόντων μετάλλου το 2005 κατά 15% περίπου οφείλεται κυρίως στην αύξηση των καθαρών παγίων (24,4%). Οι απαιτήσεις, που προσδίδουν και το βασικό κεφάλαιο κίνησης του κλάδου, αυξάνονται μεν, αλλά πολύ βραδύτερα σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Λόγω της εξέλιξης αυτής και της υποχώρησης των διαθεσίμων, ο δείκτης γενικής ρευστότητας διαμορφώνεται στο 1,29.

Από πλευράς παθητικού, η δανειακή επιβάρυνση του κλάδου

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.24

Διάρθρωση του Κλάδου Τελικά Προϊόντα από Μέταλλο

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Προϊόντα από Μέταλλο			Συμμετοχή του Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας (%)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Αριθμός Καταστημάτων	283	275	260	7,40	7,33	7,54
Μέση Ετήσια Απασχόληση	13.163	12.874	12.334	5,71	5,74	5,75
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	194,5	206,0	209,3	4,90	4,93	4,88
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	1.092,5	1.140,5	1.225,0	3,69	3,79	3,91
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	469,1	488,2	517,5	4,21	4,32	4,47
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	92,5	85,3	101,0	4,88	4,26	5,50

ΔΕΙΚΤΕΣ	Προϊόντα από Μέταλλο			Σύνολο της Βιομηχανίας		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά κατάστημα	47	47	47	60	60	62
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ.€)	14,97	16,22	17,16	17,41	18,79	20,16
Προστιθέμενη Αξία / Ακαθάριστη Αξία (%)	42,94	42,80	42,24	37,65	37,55	36,91
Ακαθάριστη Αξία / Απασχόληση (χιλ. €)	83,00	88,59	99,32	128,40	133,98	146,12

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ), 2002-2004

είναι μεγαλύτερη το 2005, καθώς τα ξένα κεφάλαια αυξάνονται ταχύτερα από τα ίδια (19,7% έναντι 9,8%). Πιο συγκεκριμένα, η αύξηση του μακροπρόθεσμου δανεισμού αγγίζει το 65,8% και του βραχυπρόθεσμου το 11,1%. Βέβαια, παρά τη μεγάλη αύξηση, τα μακροπρόθεσμου οριζοντα δανειακά κεφάλαια αντιπροσωπεύουν μόνο το 22% των συνολικών, τα οποία ανέρχονται περίπου σε 1,7 δισ. €.

γ. Διάρθρωση

Τα καταστήματα του κλάδου (άνω των 10 ατόμων) περιορίζονται ακόμα περισσότερο το 2004, κάτι που δείχνει να έχει «κοστίσει» περίπου 800 θέσεις απασχολούμενων σε σχέση με το 2002. Η εξέλιξη αυτή δεν φαίνεται να έχει όμως επίπτωση στην αντίστοιχη συμμετοχή του κλάδου στη βιομηχανία είτε σε καταστήματα, είτε σε μέση ετήσια απασχόληση (7,5% και 5,7% αντίστοιχα), ούτε όμως και στην ακαθάριστη αξία παραγωγής, η οποία ενισχύεται μάλιστα ταχύτερα από το σύνολο (κατέχει το 3,9% του συνόλου). Εξάλλου, οι επενδύσεις ενισχύονται στα 100 εκατ. €, γεγονός που σε συνδυασμό με την αντίστοιχη πτώση στο σύνολο της βιομηχανίας, «ανεβάζει» τις επενδύσεις του κλάδου στο 5,5% των συνολικών επενδύσεων της βιομηχανίας. Οι μέσες αμοιβές

(17,2 χιλ €) στον κλάδο εξακολουθούν να υστερούν σε σχέση με το μέσο όρο της βιομηχανίας (20,1 χιλ €), η μέση ετήσια απασχόληση διατηρείται σταθερή στα 47 άτομα ανά κατάρτημα (62 άτομα στη βιομηχανία), ενώ η παραγωγικότητα του κλάδου, αν και βελτιώνεται το 2004, παραμένει πολύ χαμηλή, στο 68% του συνόλου.

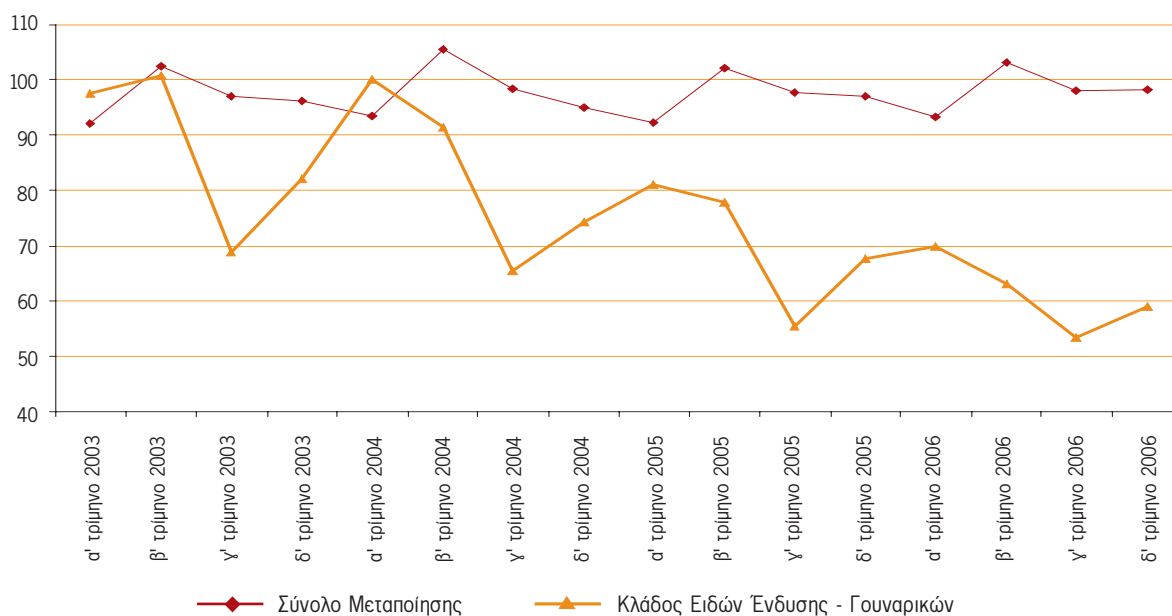
Ο Κλάδος Ειδών Ένδυσης

α. Εξελίξεις και Προοπτικές

Ο κλάδος ένδυσης ακολουθεί τα τελευταία χρόνια ανάλογη πτωτική πορεία με εκείνη της κλωστοϋφαντουργίας, με αποτέλεσμα να έχει αναθεωρηθεί η συμβολή του στο σύνολο της μεταποιητικής παραγωγής προς μικρότερο συντελεστή. Αλλά και από το 2000 έως το 2006, ο κλάδος ακολουθεί μια πορεία συρρίκνωσης, με την παραγωγή να περιορίζεται κατά 7,8% κατά μέσο όρο κάθε χρόνο. Το 2006 η παραγωγική δραστηριότητα περιορίστηκε κατά 13% περίπου, ενώ την περίοδο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2007 διακρίνεται τάση βελτίωσης με αύξηση της παραγωγής κατά 10,9% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2006.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.22

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Ειδών Ένδυσης (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

Σε αρνητικές εκτιμήσεις συγκλίνουν και τα στοιχεία της Οικονομικής Συγκυρίας του IOBE. Οι εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών δεν διαφοροποιήθηκαν σε σχέση με το 2005, ευρυσκόπεντες σε κατώτερα του κανονικού επίπεδα. Η ανεπάρκεια ζήτησης παραμένει και το 2006, για την πλειονότητα των επιχειρήσεων, το κυριότερο πρόσκομμα της παραγωγικής τους δραστηριότητας. Ωστόσο σε σύγκριση με το 2005 οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για την εξέλιξη της παραγωγής, των πωλήσεων και των εξαγωγών είναι βελτιωμένες. Στα επίπεδα του 2005 κινούνται τέλος και οι εκτιμήσεις για τους μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής (3,5), ενώ το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού, περιορίστηκε σχετικά.

Οι πρώτες εκτιμήσεις για το 2007 (α' τρίμηνο) – αν και παραμένουν αρνητικές – είναι ευνοϊκότερες της αντίστοιχης περιόδου του 2006. Συγκεκριμένα οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα εξέλιξη της παραγωγής, των πωλήσεων και εξαγωγών είναι βελτιωμένες,

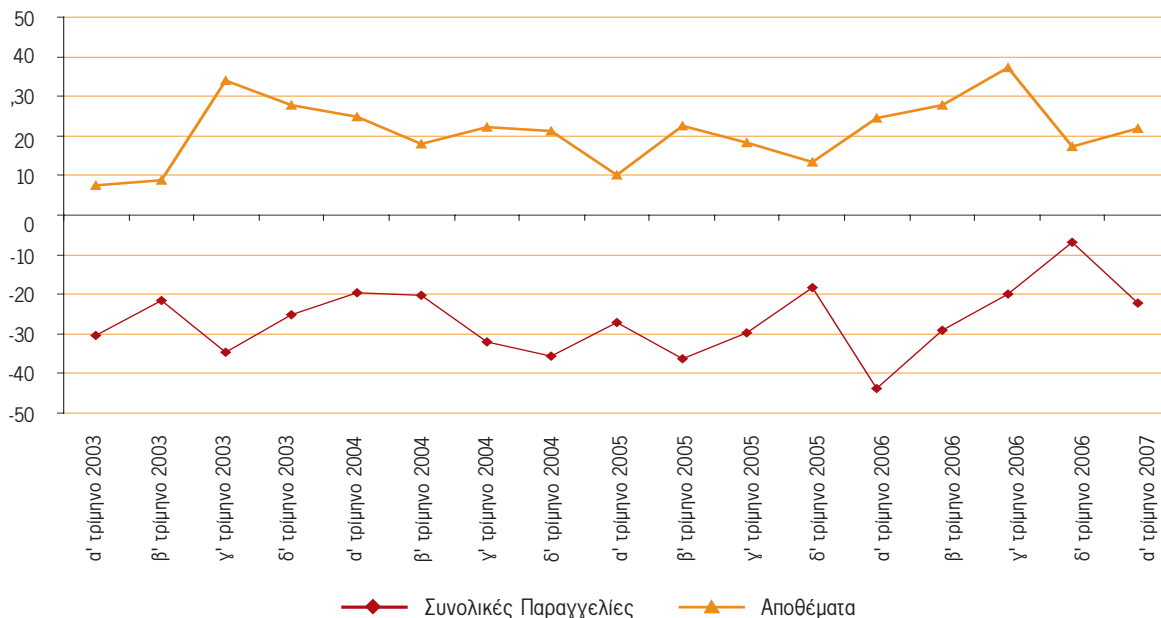
ενώ η διαφορά θετικών (άνωτερο του κανονικού) – αρνητικών (κατώτερο) εκτιμήσεων για το επίπεδο παραγγελιών παραμένει αρνητική αλλά κινείται γενικά σε επίπεδα καλύτερα του α' τριμήνου του 2006. Κατά μέσο όρο το ποσοστό αυτών που διατυπώνουν ανοδικές προσδοκίες διευρύνεται σε όρους παραγωγής, πωλήσεων και εξαγωγών. Εξάλλου, ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής την περίοδο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2007, αυξάνεται κατά 10,9% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2006, αν και παραμένει σε χαμηλά επίπεδα.

Ο δείκτης τιμών παραγωγού του κλάδου, ενώ καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2001-2004 ακολουθεί αντίστοιχη πορεία με το σύνολο της βιομηχανίας, με την μεγαλύτερη αύξηση να σημειώνεται το 2004 (3,7%), το 2005 και 2006 διαφοροποιείται και οι τιμές στον κλάδο αυξάνονται με βραδύτερους ρυθμούς (2,1% και 0,7% αντίστοιχα), σε αντίθεση με το σύνολο της βιομηχανίας, όπου οι τιμές επιταχύνθηκαν.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.23

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων του Κλάδου Ειδών Ένδυσης

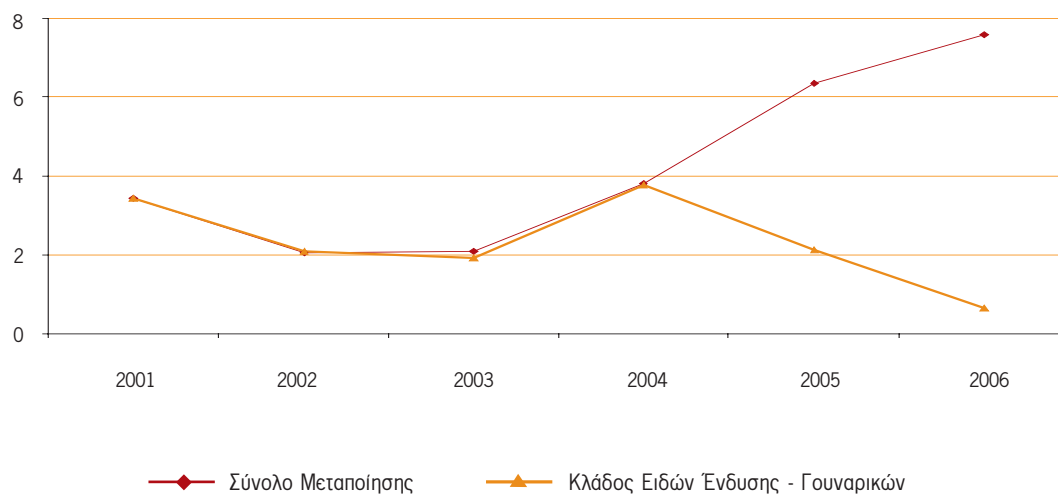
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.25**Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Ειδών Ένδυσης**

	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	3,6	74,3
α' τρίμηνο	3,2	72,9
β' τρίμηνο	3,9	74,3
γ' τρίμηνο	3,5	75,5
δ' τρίμηνο	3,8	74,3
2005	3,5	76,3
α' τρίμηνο	3,4	74,0
β' τρίμηνο	3,7	72,2
γ' τρίμηνο	3,7	79,0
δ' τρίμηνο	3,5	79,9
2006	3,4	73,3
α' τρίμηνο	3,5	71,7
β' τρίμηνο	4,0	68,2
γ' τρίμηνο	3,4	77,9
δ' τρίμηνο	2,9	75,2
2007		
α' τρίμηνο	2,5	76,5

Πηγή: IOBE

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.24

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώριας αγοράς) του Κλάδου Ειδών Ένδυσης (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.26

Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Ειδών Ένδυσης & Γουναρικών (18)

(χιλ. €)

	2002	2003	2004	2005
--	------	------	------	------

Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως

Κύκλος Εργασιών	954 770	983 618	1 008 480	843 680
Μικτά Κέρδη (προ Αποσβέσεων)	292 688	293 432	300 779	274 610
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	30,66%	29,83%	29,82%	32,55%
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων	31 543	32 338	34 194	15 300
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	3,30%	3,29%	3,39%	1,81%

Λογαριασμοί Ισολογισμού

Καθαρά Πάγια	312 866	313 482	332 521	322 340
Αποσβέσεις	306 382	320 435	373 886	330 750
Απαιτήσεις	394 923	419 160	448 007	356 740
Ταμείο – Τράπεζες	73 614	79 145	67 003	59 720
Σύνολο Ενεργητικού	1 069 375	1 109 620	1 158 160	991 180
Ίδια Κεφάλαια	420 447	416 051	448 896	368 670
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	85 774	80 090	88 239	84 100
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	563 154	613 479	621 025	538 390
Σύνολο Υποχρεώσεων	648 928	693 569	709 264	622 500

Βασικοί Αριθμοδείκτες

Γενικής Ρευστότητας	1,34	1,3	1,33	1,24
Ειδικής Ρευστότητας	0,83	0,81	0,72	0,77
Αποδοτικότητας Ενεργητικού	2,95%	2,91%	2,95%	1,54%
Αποδοτικότητας Ίδιων Κεφαλαίων	7,50%	7,77%	7,61%	4,15%
Δανειακής Επιβάρυνσης	1,54	1,67	1,58	1,69

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία ΙΟΒΕ

β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Ο κλάδος ειδών ένδυσης και γουναρικών (18), μετά τη μικρή ανάκαμψη το 2004, το 2005 εμφανίζει και πάλι κακή χρηματοοικονομική εικόνα: χαμηλές πωλήσεις, χαμηλά μικτά και καθαρά κέρδη, αποπαγοποίηση, λιγότερα κεφάλαια. Έτσι, σχεδόν όλα τα στοιχεία της χρήσης, καθώς και οι βασικοί αριθμοδείκτες εμφανίζουν τη χειρότερη εικόνα των τελευταίων ετών. Πιο συγκεκριμένα:

Οι πωλήσεις του κλάδου το 2005 υποχωρούν στα 843,6 εκατ. €. Τα μικτά κέρδη είναι λιγότερα κατά 8,7% σε σχέση με το 2004 και τα καθαρά είναι περίπου τα μισά (15,3 εκατ. €), ενώ χαμηλότερο συγκριτικά με το σύνολο της μεταποίησης είναι και το καθαρό περιθώριο κέρδους του κλάδου (1,81% έναντι 4,90%). Από το σύνολο των 247 επιχειρήσεων του κλάδου (269 το 2004) οι 66

είναι ζημιογόνες με ύψος ζημιών περίπου στα 30 εκατ. €.

Ο κλάδος συρρικνώνεται, με τα συνολικά του κεφάλαια το 2005 να περιορίζονται κατά 14,4%. Ο ρυθμός μείωσης των ιδίων κεφαλαίων αγγίζει το 18%, ενώ κατά 12,2% λιγότερες σε σχέση με το 2004 είναι και οι υποχρεώσεις του κλάδου. Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης διαμορφώνεται πάνω από τη μεταποίηση (1,25) στις 1,69 μονάδες, που αποτελεί και το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων ετών.

Χαμηλά είναι επίσης τα πάγια και τα κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού: περιορισμένη συσσώρευση καθαρών παγίων (-3,1% σε σχέση με το 2004), λιγότερες απαιτήσεις (κατά 20,4%) και τα χαμηλότερα διαθέσιμα των τελευταίων ετών (59,7 εκατ. €). Οι δείκτες γενικής και ειδικής ρευστότητας διαμορφώνονται σε 1,24 και 0,77 αντίστοιχα (έναντι 1,32 και 0,90 αντίστοιχα στο σύνολο της μεταποίησης).

Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων που διαμορφώνονται το 2005 για την ένδυση σε 1,54% και 4,15% αντίστοιχα, επίσης υπολείπονται αρκετά τις αντίστοιχες επιδόσεις του συνόλου της μεταποίησης (3,75% και 8,43% αντίστοιχα).

γ. Διάρθρωση

Οι τάσεις συρρίκνωσης εμμένουν και σε αυτόν τον κλάδο, καθώς ο αριθμός των καταστημάτων συνεχίζει να περιορίζεται: στη τριετία 2002-2004 φαίνεται να έχουν αναστείλει τη λειτουργία τους πάνω από 100 αντίστοιχα βιομηχανικά καταστήματα. Η μείωση αυτή συνοδεύτηκε από απώλεια πάνω από 4500 θέσεων απασχολούμενων, ενώ όλα τα διαρθρωτικά μεγέθη συνεχίζουν να υποχωρούν το 2004. Έτσι ενδεικτικά η ακαθάριστη και η προστιθέμενη αξία παραγωγής περιορίζονται περαιτέρω με αποτέλεσμα να περιορίζεται αντίστοιχα και η συμβολή του κλάδου στο σύνολο της

βιομηχανίας. Μόνο οι επενδύσεις, δείχνουν να ανακάμπτουν οριακά, αλλά με 33-36 εκατ. € ετησίως την τριετία 2002-2004, ο κλάδος αντιπροσωπεύει κάτω από το 2% των συνολικών επενδύσεων της βιομηχανίας, το χαμηλότερο μερίδιο στους εξεταζόμενους κλάδους. Η ηπιότερη τάση συρρίκνωσης στην ακαθάριστη αξία παραγωγής σε σχέση με τη μείωση της απασχόλησης οδηγεί κατά μία έννοια σε μία αποδοτικότερη δομή του κλάδου. Πράγματι, σε όρους παραγωγικότητας, ο κλάδος συνεχίζει να βελτιώνεται, όμως διατηρεί με μεγάλη μάλιστα απόσταση, τη χαμηλότερη επίδοση στους εξεταζόμενους κλάδους (67 χιλ. €), υποδιπλάσια του συνόλου της βιομηχανίας. Ωστόσο σε όρους μέσης ετήσιας αμοιβής, η τάση ανόδου του 2004 υστερεί σε σχέση με την αντίστοιχη του συνόλου της βιομηχανίας. Έτσι ο κλάδος κατέχει τη χαμηλότερη θέση και αποκλίνει μάλιστα ακόμα περισσότερο από τη μέση ετήσια αμοιβή της βιομηχανίας. Τέλος παρά την συρρίκνωση, ο κλάδος υπερτερεί του συνόλου ως προς το δείκτη προστιθέμενης προς ακαθάριστη αξία παραγωγής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.27

Διάρθρωση του Κλάδου Είδη Ένδυσης & Γουναρικά

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Είδη Ένδυσης & Γουναρικά			Συμμετοχή του Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας (%)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Αριθμός Καταστημάτων	338	316	253	8,84	8,42	7,34
Μέση Ετήσια Απασχόληση	14.668	13.483	11.157	6,37	6,01	5,20
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	165,1	160,9	143,5	4,16	3,85	3,35
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	904,9	898,6	749,0	3,06	2,99	2,39
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	366,4	349,6	286,6	3,29	3,10	2,48
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	34,6	32,9	35,7	1,82	1,64	1,94

ΔΕΙΚΤΕΣ	Είδη Ένδυσης & Γουναρικά			Σύνολο της Βιομηχανίας		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά κατάστημα	43	43	44	60	60	62
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ.€)	11,52	12,19	13,14	17,41	18,79	20,16
Προστιθέμενη Αξία / Ακαθάριστη Αξία (%)	40,50	38,91	38,26	37,65	37,55	36,91
Ακαθάριστη Αξία / Απασχόληση (χιλ. €)	61,69	66,65	67,13	128,40	133,98	146,12

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ), 2002-2004

Ο Κλάδος Λοιπού Εξοπλισμού Μεταφορών (εκτός οχημάτων)

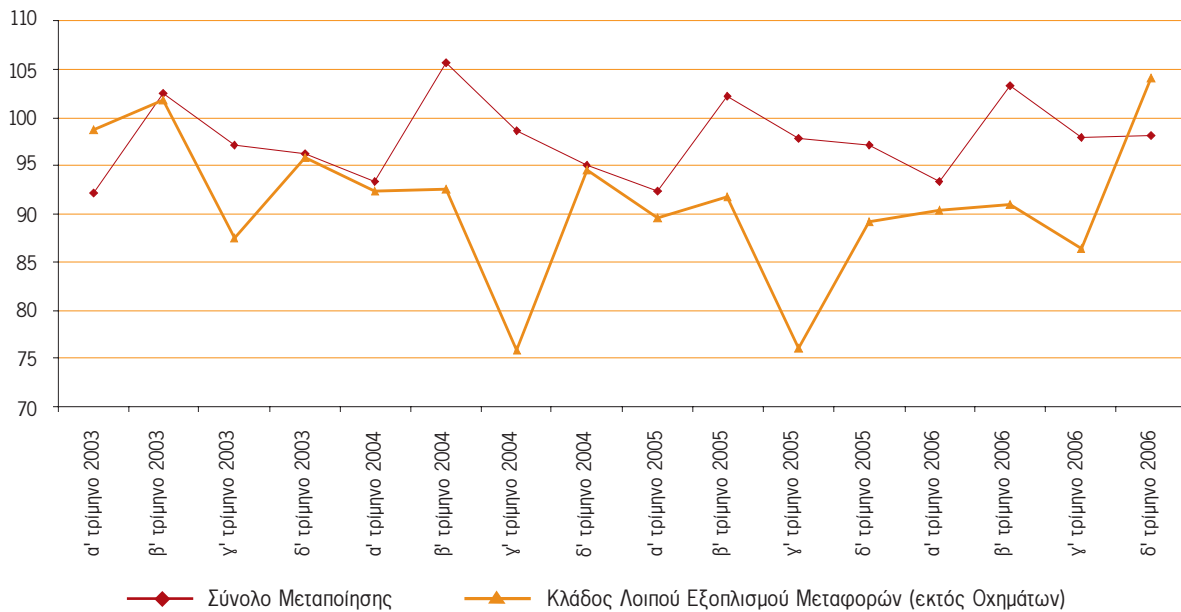
α. Εξελίξεις και Προοπτικές

Ο κλάδος λοιπού εξοπλισμού μεταφορών, από το 2001 μέχρι το 2005, παρουσιάζει φθίνουσα πορεία και η παραγωγή

του μειώνεται με μέσο ετήσιο ρυθμό 4,2%. Η πορεία αυτή διακόπτεται το 2006 και ο κλάδος ανακάμπτει, αυξάνοντας την παραγωγική του δραστηριότητα κατά 7,3% σε σχέση με το 2005. Η τάση βελτίωσης του δείκτη φαίνεται να διατηρείται το 2007 όταν την περίοδο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου σημειώνεται αύξηση της τάξεως του 7,9% έναντι μείωσης την αντίστοιχη περίοδο του 2006 κατά 3,1%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.25

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Λοιπού Εξοπλισμού Μεταφορών (2000=100)

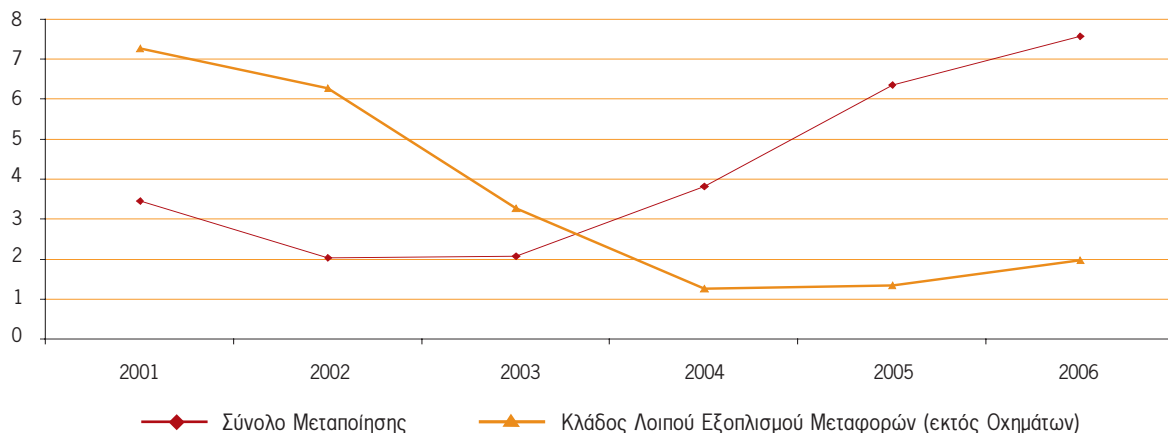

Πηγή :ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.26

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώριας αγοράς) του Κλάδου Λοιπού Εξοπλισμού Μεταφορών (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

Σε επίπεδο τιμών παραγωγού, μετά το 2004 ο δείκτης του κλάδου κινείται βραδύτερα από το σύνολο της μεταποίησης. Την περίοδο 2004-2006 οι τιμές των προϊόντων λοιπού εξοπλισμού μεταφορών αυξάνονται με μέσο ετήσιο ρυθμό 1,7%, όταν στο σύνολο της μεταποίησης η αντίστοιχη αύξηση ήταν 7,0%.

β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Η χρηματοοικονομική εξέλιξη του κλάδου εξοπλισμού μεταφορών (εκτός οχημάτων) (35) είναι και το 2005 δυσμενής. Ο κλάδος εμφανίζεται για τέταρτη συνεχή χρήση ζημιόγonos με περαιτέρω επιδείνωση των μεγεθών του. Τα ίδια κεφάλαια συρρικνώνονται και δανειακά επιβαρύνεται ακόμη περισσότερο. Ο αντίστοιχος δείκτης εί-

ναι έτσι ο υψηλότερος μεταξύ των κλάδων της μεταποίησης.

Οι επιχειρήσεις εξοπλισμού μεταφορών (εκτός οχημάτων) ανέρχονται το 2005 σε 99 (οχτώ περισσότερες σε σχέση με το 2004). Οι 30 από αυτές εμφανίζουν ζημίες το 2005 ύψους 126,9 εκατ. € (78,5 εκατ. € το 2005), ενώ το 83% περίπου αυτών (105,2 εκατ. €) αποδίδεται στα *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ* που εμφανίζονται με ζημίες για τέταρτη συνεχή χρήση και στην *ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ*. Συνολικά οι ζημίες του κλάδου ανέρχονται το 2005 σε 113,4 εκατ. € αυξημένες κατά 69% σε σχέση με το 2004. Λιγότερα κατά 7,2% είναι και τα μικτά κέρδη, ενώ οι πωλήσεις κυμαίνονται όπως και το 2004 στα 710 εκατ. € περίπου.

Τα συνολικά κεφάλαια του κλάδου περιορίζονται κατά 1,7%, εξέλιξη που αφορά εξολοκλήρου τα ίδια κεφάλαια τα οποία

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.28

Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Εξοπλισμού Μεταφορών (εκτός οχημάτων) (35)

(χιλ. €)

	2002	2003	2004	2005
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	802 215	678 796	711 739	710 030
Μικτά Κέρδη (προ Αποσβέσεων)	207 267	124 555	117 150	108 690
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	25,84%	18,35%	16,46%	15,31%
Καθαρά Κέρδη προ Φόρων	-81 224	-227	-67 153	-113 390
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	-10,12%	-0,03%	-9,43%	-15,97%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	1 359 643	1 332 508	1 433 993	1 506 790
Αποσβέσεις	393 358	398 299	458 992	406 310
Απαιτήσεις	415 512	518 905	669 317	644 490
Ταμείο – Τράπεζες	120 040	84 523	58 820	81 470
Σύνολο Ενεργητικού	2 360 153	2 388 961	2 638 784	2 595 000
Ίδια Κεφάλαια	825 911	825 069	831 112	782 760
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	635 719	538 928	666 418	694 150
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	898 523	1 024 964	1 141 254	1 118 080
Σύνολο Υποχρεώσεων	1 534 242	1 563 892	1 807 672	1 812 230
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	1,11	1,03	1,06	0,97
Ειδικής Ρευστότητας	0,6	0,59	0,59	0,65
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	-3,44%	-0,01%	-2,54%	-4,37%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	-9,83%	-0,03%	-8,00%	-14,49%
Δανειακής Επιβάρυνσης	1,86	1,9	2,18	2,32

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία IOBE

συρρικνώνονται με ρυθμό 5,8%. Τα ξένα κεφάλαια από την άλλη πλευρά δε μεταβάλλονται, απλά ένα μέρος των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων «περνά» σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Τα καθαρά πάγια του κλάδου αυξάνονται βραδύτερα από το 2004 (5,1% έναντι 7,6%), ενώ στα κυκλοφορούντα στοιχεία η αύξηση των διαθεσίμων αγγίζει το 38,5% και σχεδόν αντισταθμίζει, σε απόλυτους όρους, τη μείωση των απαιτήσεων.

Χαρακτηριστικό του κλάδου είναι η υψηλή δανειακή επιβάρυνσή του, που είναι και η υψηλότερη της μεταποίησης με τον αντίστοιχο δείκτη να διαμορφώνεται το 2005 στις 2,32 μονάδες. Τη χειρότερη θέση καταλαμβάνει ο κλάδος και σε ό,τι αφορά τη διάθεση μόνιμου κεφαλαίου κίνησης προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του: οι δύο δείκτες ρευστότητας σημειώνουν τη χαμηλότερη επίδοση στη μεταποίηση.

γ. Διάρθρωση

Σύμφωνα με την ΕΒΕ του 2004, στον κλάδο καταγράφο-

νται 79 καταστήματα άνω των 10 ατόμων (78 το 2002), ενώ χάνονται πάνω από 100 θέσεις απασχόλησης σε σχέση με το 2003. Η εξέλιξη αυτή έχει μικρής εμβέλειας συνέπειες στην ακαθάριστη αξία παραγωγής και μεγαλύτερες στην προστιθέμενη αξία παραγωγής, κάτι που οδηγεί σε αντίστοιχες μειώσεις της συμβολής του κλάδου στο σύνολο της βιομηχανίας. Αντίθετα στις επενδύσεις καταγράφεται διεύρυνση της συμβολής του κλάδου στο 2,5%, ωστόσο το ύψος τους (46 εκατ. €) είναι περιορισμένο και παραμένει το 2ο χαμηλότερο ανάμεσα στους εννέα εξεταζόμενους κλάδους (πάνω μόνο από τα είδη ένδυσης). Σε ό,τι αφορά τους διαρθρωτικούς δείκτες, η πτωτική πορεία της μέσης ετήσιας απασχόλησης ανακόπτεται (άλλωστε κινείται πάντα σε επίπεδο υπερδιπλάσιο του μέσου όρου της βιομηχανίας), ενώ και η μέση ετήσια αμοιβή που κυμάνθηκε στις 25,8 χιλ €, υπερτερεί κατά πολύ του μέσου όρου της βιομηχανίας. Σε όρους παραγωγικότητας, ο λόγος της ακαθάριστης αξίας παραγωγής προς την απασχόληση ξεπερνά τα 86 χιλ. € το 2004, αλλά είναι σημαντικά χαμηλότερος από το μέσο όρο της βιομηχανίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.29

Διάρθρωση του Κλάδου Εξοπλισμού Μεταφορών (εκτός οχημάτων)

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Λοιπός Εξοπλισμός Μεταφορών			Συμμετοχή του Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας (%)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Αριθμός Καταστημάτων	78	79	68	2,04	2,10	1,97
Μέση Ετήσια Απασχόληση	12.972	12.634	11.599	5,63	5,63	5,40
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	296,2	310,6	298,3	7,47	7,44	6,96
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	1.026,1	1.067,8	1.006,0	3,47	3,55	3,21
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	730,6	672,8	600,3	6,56	5,96	5,19
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	35,7	46,9	46,2	1,88	2,34	2,52

ΔΕΙΚΤΕΣ	Λοιπός Εξοπλισμός Μεταφορών			Σύνολο της Βιομηχανίας		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά κατάστημα	166	160	171	60	60	62
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ.€)	23,08	24,75	25,84	17,41	18,79	20,16
Προστιθέμενη Αξία / Ακαθάριστη Αξία (%)	71,20	63,01	59,68	37,65	37,55	36,91
Ακαθάριστη Αξία / Απασχόληση (χιλ. €)	79,10	84,52	86,73	128,40	133,98	146,12

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ), 2002-2004

VI. Κεφαλαιουχική και Χρηματοδοτική Διάρθρωση της Ελληνικής Βιομηχανίας

6.1. Μεταποίηση

Στην ενότητα αυτή αναλύονται τα στοιχεία ισολογισμών της χρήσης του 2005, για το σύνολο των μεταποιητικών επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε. που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα (6219) και είναι καταχωρημένες στη βάση δεδομένων του ΣΕΒ (μέρος Α). Στη χρήση του 2005 υπάρχουν 298 στο πλήθος επιχειρήσεις, οι οποίες δημοσίευσαν ισολογισμούς βάσει των νέων διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (ΔΠΧΠ), πρότυπα τα οποία διαφέρουν σημαντικά από το χρησιμοποιούμενο από την πλειονότητα των επιχειρήσεων ελληνικό λογιστικό σύστημα (ΕΛΠ). Αναγκαστικά η «χρηματοοικονομική μεταχείριση» που πραγματοποιείται στη συνέχεια υπόκειται σε απαραίτητες αναγωγές και συμβάσεις, ώστε να παρέχεται μια συνολική και προσεγγιστικά όσο το δυνατόν πραγματική εικόνα των τάσεων στη μεταποίηση.

Επιπροσθέτως, αναλύονται συνοπτικά στοιχεία από τους ήδη δημοσιευμένους ισολογισμούς του 2006, για ένα δείγμα περίπου 542 επιχειρήσεων, σε μια προσπάθεια να ανιχνευτούν οι τάσεις που φαίνεται να διαμορφώνονται για τη βιομηχανία το 2006 (μέρος Β). Οι τάσεις αυτές δεν είναι βέβαιο ότι θα επαληθευτούν για το σύνολο της βιομηχανίας, κατά την απογραφική ανάλυση του 2006, αλλά μπορούν να θεωρηθούν σε αυτή τη φάση ως ενδεικτικές.

Α) Εξελίξεις κατά την τριετία 2003-2005 στο σύνολο των μεταποιητικών επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε

Σύνοψη

Από την ανάλυση των ισολογισμών χρήσης του 2005 ενός συνόλου 6219 μεταποιητικών επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε., που αποτελούν το μεγαλύτερο πληθυσμό που έχει αναλυθεί στο πλαίσιο των ετήσιων εκθέσεων του ΣΕΒ για την ελληνική βιομηχανία, προκύπτει ότι:

► Οι νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις αποτελούν το 9,9% της μεταποίησης έναντι 9,1% το 2004. Ο δείκτης «οιονεί» κινητικότητας που υπολογίζεται από τη διαφορά των νεοει-

σερχόμενων επιχειρήσεων και αυτών που αποχωρούν, προς το σύνολο των επιχειρήσεων αυξήθηκε οριακά (από 0,3% το 2004 σε 0,5%), παραμένοντας όμως αρκετά χαμηλότερος από τις υψηλές τιμές του 2002 (3,3%) και 2004 (3,3%).

► Εξετάζοντας συνολικά την πορεία του ενεργητικού (τα πάγια σε τιμές κτήσης) της ελληνικής μεταποίησης παρατηρείται περιορισμένη αύξηση το 2005 κατά 2,2% (8,6% ο αντίστοιχος ρυθμός το 2004) σε 75,2 δισ. €. Η άνοδος αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στην κατά 6,5% αύξηση ενεργητικού των τροφίμων – ποτών (15). Στα συνολικά κεφάλαια διαπιστώνεται μια σημαντική αύξηση της τάξης του 9,3% που αποτελεί τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης των τελευταίων ετών (7,3% το 2004, 3,3% το 2003 και 4,6% το 2002). Έτσι, το σύνολο των κεφαλαίων της μεταποίησης για το 2005 ανέρχεται στα 60,3 δισ. €, με τη συμβολή των «νεοεισερχόμενων» κεφαλαίων να ανέρχεται σε 3,4%.

► Η σημαντική αύξηση του παθητικού των επιχειρήσεων τροφοδοτείται από την σημαντική άνοδο κυρίως των ξένων κεφαλαίων (11,4%), ενώ αυξάνονται κατά 6,8% και τα ίδια. Ο λόγος ίδια προς συνολικά κεφάλαια φθίνει σταδιακά την πενταετία 2001-2005 και το τελευταίο έτος βρίσκεται στο 44,5%.

► Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης ισούται με 1,25 μονάδες το 2005, καταγράφοντας συνεχή ανοδική τάση την πενταετία 2001-2005 και παραμένοντας καθ' όλη τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας σε ανώτερα της μονάδος επίπεδα.

► Για τέταρτη συνεχή χρήση η άνοδος του κυκλοφορούντος και διαθέσιμου κεφαλαίου των επιχειρήσεων είναι ταχεία: αύξηση κατά 5,8% από το 2004 στο επίπεδο των 31 δισ. € περίπου. Κύριες συνιστώσες αυτής της εξέλιξης είναι η άνοδος των διαθεσίμων (κατά 13,2%) και η ταχεία συσσώρευση αποθεμάτων έτοιμων προϊόντων (22,5%). Το κυκλοφορούν ενεργητικό της μέσης μεταποιητικής επιχείρησης το 2005 αποτελείται κατά 76% από απαιτήσεις, κατά 19,1% από αποθέματα και κατά 4,9% από διαθέσιμα.

► Η γενική ρευστότητα της μεταποίησης είναι το 2005 στο

υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας τριετίας (1,32). Η ειδική ρευστότητα σημειώνοντας αύξηση 12% από το 2004 ισούται με 0,9 μονάδες το 2005. Όλοι οι κλάδοι, με εξαίρεση εκείνον της κατασκευής εξοπλισμού μεταφορών (35), διαθέτουν το απαραίτητο κεφάλαιο κίνησης για την κάλυψη των τρεχουσών υποχρεώσεών τους.

- ▶ Παράλληλα, η μεταποίηση εμφανίζει και μια τάση επένδυσης σε πάγια στοιχεία. Ο δείκτης παγιοποίησης κινείται και το 2005 ανοδικά και προσεγγίζει τα επίπεδα του 2002 και τις 49 εκατοστιαίες μονάδες. Η αύξηση του δείκτη κατά 1,66 ποσοστιαίες μονάδες είναι αποτέλεσμα της επιτάχυνσης του ρυθμού αύξησης των καθαρών παγίων στοιχείων σε 13,1% το 2005 από 9,7% το 2004.
- ▶ Από τα αποτελέσματα χρήσης του 2005 προκύπτει ότι τα καθαρά αποτελέσματα με μία άνοδο της τάξης του 5,2% «διορθώνουν» κατά μεγάλο μέρος την κάμψη του 2004 (-5,9%). Έτσι προσεγγίζουν τα επίπεδα του 2003 και τα 2,3 δισ. €, με την άνοδο να αποδίδεται και στην περιορισμένη αύξηση των τιμών των καυσίμων που οδηγεί σε λιγότερα έξοδα πωλήσεων / διάθεσης προϊόντων.
- ▶ Γενικότερα, το σύνολο των δαπανών των 6219 επιχειρήσεων ήταν χαμηλότερο κατά 3,0% περίπου σε σύγκριση με το 2004, αφού οι κατά 16,3% λιγότερες αποσβέσεις χρήσης που σημειώθηκαν υπερκάλυψαν την άνοδο των εξόδων χρηματοδότησης (κατά 5,8%). Τα έξοδα πωλήσεων, διοικήσεως κ.τ.λ. κινήθηκαν στο προ έτους επίπεδό τους και στα 7,9 δισ. €.
- ▶ Τα μικτά κέρδη της μεταποίησης εμφανίζονται μειωμένα το 2005 έναντι του 2004, όταν μάλιστα συνεχίζεται για τρίτη χρονιά η καλή επίδοση του κύκλου εργασιών (αύξηση κατά 5,3%), η οποία υποδεικνύει μια σταθερή δυναμική στον τομέα των πωλήσεων της μεταποίησης.
- ▶ Από το σύνολο των 6219 επιχειρήσεων οι 4432 είναι κερδοφόρες (λιγότερες κατά 1,5% σε σχέση με το 2004) και εμφανίζουν συνολικά καθαρά κέρδη άνω των 3 δισ. € και οι υπόλοιπες 1787 είναι ζημιογόνες με το ύψος των ζημιών να ανέρχεται στα 815,4 εκατ. €, ελαφρά αυξημένες σε σχέση με το προ έτους επίπεδό τους (κατά 4,4%).
- ▶ Το μέσο μικτό περιθώριο κέρδους της μεταποίησης ισούται με 27,9% το 2005 σημειώνοντας κάμψη ίση με 6,5% από το 2004. Είναι χαρακτηριστικό ότι το συγκεκριμένο μέγεθος βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα της περιόδου 1995-2005. Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα της ταχύτερης αύξησης του κόστους πωληθέντων συγκριτικά με τις πωλήσεις. Το μέσο καθαρό περιθώριο κέρδους από την

άλλη πλευρά δε μεταβάλλεται σε σχέση με το 2004 και ανέρχεται σε 4,9% το 2005.

- ▶ Τέλος, σε ό,τι αφορά βασικούς αριθμοδείκτες της μεταποίησης και με βάση την εξέλιξη των παραπάνω μεγεθών διαπιστώνεται ότι η ταχύτερη αύξηση των ιδίων κεφαλαίων (6,8%) συγκριτικά με εκείνη των καθαρών κερδών (5%) έχει ως αποτέλεσμα την υποχώρηση του δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων κατά 1,6%. Μειωμένη κατά 11,9% εμφανίζεται και η αποδοτικότητα των συνολικών κεφαλαίων το 2005 (8,16%). Η κάμψη του δείκτη αποδοτικότητας του συνολικού καθαρού ενεργητικού κατά 3,7% οφείλεται στη μικρότερη αύξηση των καθαρών κερδών συγκριτικά με εκείνη του συνολικού ενεργητικού.

Εισαγωγή

Στην ενότητα αυτή πραγματοποιείται μία συνολική ανάλυση των δημοσιευμένων ισολογισμών της χρήσης 2005 (298 με Δ.Π.Χ.Π. και 5921 με Ε.Λ.Π.) των επιχειρήσεων της μεταποίησης που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται προέρχονται από την αντίστοιχη βάση δεδομένων του ΣΕΒ, που αποτελεί το μόνιμο αρχείο για τις μεταποιητικές επιχειρήσεις (Α.Ε ή/και Ε.Π.Ε) που λειτουργούν στη χώρα και διαθέτουν μηχανολογικό εξοπλισμό που ξεπερνά τα 3.000 €. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάλυση που ακολουθεί θεωρείται απογραφική της εγχώριας μεταποίησης και προσεγγίζει αφενός τις συνολικές τάσεις και αφετέρου τις επιμέρους τάσεις στους 23 κλάδους που συνθέτουν τη μεταποιητική δραστηριότητα στη χώρα.

Η ανάλυση που ακολουθεί αναφέρεται σε ένα σύνολο **6219** μεταποιητικών επιχειρήσεων που πληρούν το παραπάνω κριτήριο κεφαλαίων και ιδιοκτησιακού καθεστώτος και περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων του ΣΕΒ. Ο παραπάνω αριθμός είναι αυξημένος κατά 32 επιχειρήσεις σε σχέση με το 2004 και το 90,4% αυτών είναι Α.Ε. (20 περισσότερες σε σχέση με το 2004).

Η κατηγοριοποίηση των κλάδων της μεταποίησης ακολουθεί την ευρωπαϊκή ταξινόμηση κατά NACE (αναθεώρηση 1.1) που αντιστοιχεί στην εθνική ταξινόμηση ΣΤΑΚΟΔ-03 και περιλαμβάνει 23 κλάδους (Πίνακας 6.1.) Η κλαδική ανάλυση, αποδίδει - στις περισσότερες περιπτώσεις - τις τάσεις της πρόσφατης τριετίας (χρήσεις 2003-2005), ενώ επιλεκτικά αποδίδεται και μία πιο μακροχρόνια τάση, ώστε να καταγραφεί η διαχρονική εξέλιξη των εξεταζόμενων μεγεθών.

Στο Παράρτημα, στο τέλος της έκθεσης, παρέχονται συνοπτικά στοιχεία για τη διαχρονική εξέλιξη σε βασικά χρημα-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1

Ονοματολογία Κλάδων Μεταποίησης (NACE rev.1.1) ΣΤΑΚΟΔ-2003

Κωδικός	Ονοματολογία Κλάδων
15	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών
16	Παραγωγή προϊόντων καπνού
17	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών
18	Κατασκευή ειδών ένδυσης-γουναρικών
19	Βιομηχανία δέρματος-δερματίνων ειδών
20	Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων από ξύλο
21	Κατασκευή χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί
22	Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων
23	Παραγωγή οπτόανθρακα, προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων
24	Παραγωγή χημικών ουσιών, προϊόντων και συνθετικών ινών
25	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες
26	Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά
27	Παραγωγή βασικών μετάλλων
28	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού
29	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού
30	Κατασκευή μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών
31	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μ.α.κ.
32	Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών
33	Κατασκευή ιατρικών οργάνων, ακρίβειας και οπτικών οργάνων, κατασκευή ρολογιών κάθε είδους
34	Κατασκευή αυτοκινήτων, οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων
35	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών
36	Κατασκευή επίπλων, λοιπές βιομηχανίες μ.α.κ.
37	Ανακύκλωση

τοοικονομικά μεγέθη της μεταποίησης και επιλεγμένους δείκτες χρηματοδοτικής διάρθρωσης και αποδοτικότητας, ενώ στο αντίστοιχο Στατιστικό Παράρτημα δίνονται συγκεντρωτικά στοιχεία για όλους τους κλάδους, με επιπρόσθετη διάκριση σε κερδοφόρες / ζημιογόνες / νέες επιχειρήσεις.

Βασικές Διαπιστώσεις

α. Διάρθρωση της Ελληνικής Μεταποίησης

Στο σύνολο των 6219 επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων του ΣΕΒ το 2005, οι 619 χαρακτηρίζονται ως «νέες», με την έννοια ότι δεν εμφανίζονταν στη βάση κατά το προηγούμενο έτος (ο αριθμός των νέων επιχειρήσεων το 2004 ήταν 561). Αυτό δεν σημαίνει ότι ο αριθμός αυτός αφορά στο σύνολό του νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις. Ένα μέρος του είναι επιχειρήσεις που ανέστειλαν προ-

σωρινά τη λειτουργία τους, δεν δημοσίευσαν ισολογισμό ή απλώς δεν πληρούσαν τα κριτήρια της βάσης δεδομένων (π.χ επίπεδο μηχανολογικού εξοπλισμού κ.α) κατά την προηγούμενη ανάλυση (2004), αλλά τηρούν τις προϋποθέσεις στη φετινή ανάλυση. Στο πλαίσιο αυτό, 587 επιχειρήσεις φαίνεται να μην πληρούν τα κριτήρια της βάσης για το έτος 2005 και έχουν «αποχωρήσει», χωρίς και πάλι αυτό να σημαίνει ότι έχει πάψει η λειτουργία τους, καθώς ένα ποσοστό αυτών ενδεχομένως να ξαναπεριληφθεί στην ανάλυση του 2005.

Ένας χαρακτηριστικός δείκτης ο οποίος χρησιμοποιείται στις τελευταίες εκθέσεις του ΣΕΒ αναφέρεται στην «οιονεί» καθαρή μεταβολή της κινητικότητας στη μεταποίηση. Πρόκειται για έναν δείκτη που αποδίδει διαχρονικά την εξέλιξη της εισόδου / εξόδου των επιχειρήσεων και υπολογίζεται ως το ποσοστό της διαφοράς των νέων επιχειρήσεων και αυτών που «αποχωρούν», στο σύνολο των επιχειρήσεων.²⁵ Γε-

25. Ο δείκτης κινητικότητας (volatility) χαρακτηρίζεται ως «οιονεί», καθώς δεν συνδέεται απαραίτητα με γεννήσεις/θανάτους επιχειρήσεων, αλλά μπορεί να αφορά συγχωνεύσεις/εξαγορές, αλλαγή ιδιοκτησιακού καθεστώτος, επαναλειτουργία, κτλ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2**«Οιονεί» Κινητικότητα της Ελληνικής Μεταποίησης**

	Νέες Επιχειρήσεις	Επιχειρήσεις που αποχωρούν	Σύνολο Επιχειρήσεων	«Οιονεί» Κινητικότητα (%)
1996	761	751	5.368	0,20
1997	837	730	5.475	2,00
1998	776	625	5.580	2,70
1999	728	670	5.638	1,00
2000	704	594	5.748	1,90
2001	934	910	5.772	0,40
2002	791	599	5.964	3,20
2003	755	549	6.170	3,30
2004	561	544	6.187	0,30
2005	619	587	6.219	0,50

νικά, υψηλοί δείκτες κινητικότητας φανερώνουν έναν επιχειρηματικό δυναμισμό και είναι χαρακτηριστικοί μίας ανταγωνιστικής οικονομίας που έχει τη δυνατότητα να προσαρμόζεται στο ραγδαία αναπτυσσόμενο τεχνολογικό περιβάλλον. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 6.2, ο συγκεκριμένος δείκτης αυξήθηκε οριακά (από 0,3% το 2004 σε 0,5%), παραμένοντας όμως αρκετά χαμηλότερος από τις υψηλές τιμές του 2002 (3,3%) και 2004 (3,3%).

Στον Πίνακα 6.3 αποτυπώνεται η ποσοστιαία κατανομή αυτών των νέων επιχειρήσεων σε κάθε κλάδο, ενώ αποδίδεται συνολικά η πληθυσμιακή διάρθρωση της μεταποίησης και η αντίστοιχη εξέλιξή της κατά την τριετία 2003-2005. Καταρχάς σε ό,τι αφορά τις νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις, η μεγαλύτερη μεταβολή παρατηρείται στον κλάδο ανακύκλωσης (37), με εννέα νέες επιχειρήσεις σε σύνολο 21, ενώ συνεχίζει να διευρύνεται ο πολυπληθής κλάδος των τροφίμων και ποτών (15), αυξάνοντας την συμμετοχή του στο σύνολο της μεταποίησης σε 24,6%. Υψηλό ποσοστό «νέων» επιχειρήσεων εμφανίζουν το 2005 και οι ολιγοπληθείς κλάδοι κατασκευής μηχανών γρα-

φείου και Η/Υ (30) και λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35).

Έντεκα κλάδοι περιλαμβάνουν λιγότερες επιχειρήσεις το 2005 σε σχέση με το 2004, με τη σημαντικότερη μείωση να εντοπίζεται, για τρίτο συνεχές χρόνο, στους κλάδους της κλωστοϋφαντουργίας (17) και των ειδών ένδυσης και γουναρικών (18), με αντίστοιχα 16 (4,6%) και 22 (8,2%) επιχειρήσεις λιγότερες σε σχέση με το 2004. Από την άλλη, δέκα κλάδοι εμφανίζονται με μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων συγκριτικά με το 2004, με τη σημαντικότερη αύξηση, σε απόλυτα μεγέθη, να εντοπίζεται στον κλάδο των τροφίμων & ποτών (15), με 30 επιχειρήσεις περισσότερες σε σχέση με το 2004.

Ο κλάδος των τροφίμων και ποτών (15) είναι ο μεγαλύτερος σε αριθμό επιχειρήσεων κλάδος της μεταποίησης. Ακολουθεί, σε απόσταση, ο κλάδος των μη μεταλλικών ορυκτών (26) με μερίδιο 9,6% στο σύνολο και μαζί με τις εκδόσεις και εκτυπώσεις (22) και τα μεταλλικά προϊόντα εκτός μηχανμάτων και ειδών εξοπλισμού (28), οι τέσσερις συγκροτούν το 52,8% του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3

Κλαδική Κατανομή Νέων & Παλαιών Μεταποιητικών Επιχειρήσεων (2005) – Επιχειρηματική Διάρθρωση

Κλάδοι	Αριθμός Επιχειρήσεων				% Νέων Επιχειρήσεων ανά Κλάδο	% Κατανομή των Επιχειρήσεων στη Μεταποίηση		
	Νέες	Παλαιές	Σύνολο			2003	2004	2005
	2005	2005	2005	2004				
15	157	1370	1527	1 497	10,3	23,7	24,2	24,6
16	1	6	7	7	14,3	0,1	0,1	0,1
17	30	298	328	344	9,1	6	5,6	5,3
18	16	231	247	269	6,5	4,6	4,3	4,0
19	7	77	84	86	8,3	1,5	1,4	1,4
20	9	142	151	156	6,0	2,5	2,5	2,4
21	13	141	154	163	8,4	2,6	2,6	2,5
22	68	495	563	575	12,1	9,5	9,3	9,1
23	7	34	41	42	17,1	0,7	0,7	0,7
24	30	287	317	315	9,5	5,1	5,1	5,1
25	40	334	374	356	10,7	5,7	5,8	6,0
26	47	551	598	600	7,9	9,5	9,7	9,6
27	2	106	108	109	1,9	1,7	1,8	1,7
28	66	527	593	574	11,1	9,1	9,3	9,5
29	19	299	318	326	6,0	5,2	5,3	5,1
30	5	10	15	15	33,3	0,2	0,2	0,2
31	11	128	139	137	7,9	2,3	2,2	2,2
32	4	36	40	35	10,0	0,6	0,6	0,6
33	9	50	59	54	15,3	0,9	0,9	0,9
34	3	39	42	43	7,1	0,7	0,7	0,7
35	20	79	99	91	20,2	1,5	1,5	1,6
36	46	348	394	378	11,7	6,2	6,1	6,3
37	9	12	21	15	42,9	0,2	0,2	0,3
Σύνολο	619	5600	6219	6 187	10,0	100	100	100

Εκτός όμως από τις αριθμητικές αυξομειώσεις, μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η μεταβολή των συνολικών κεφαλαίων κάθε κλάδου που προκαλεί η είσοδος των «νέων» επιχειρήσεων (Πίνακας 6.4). Καταρχάς, όσον αφορά στο σύ-

νολο της μεταποίησης, διαπιστώνεται μία σημαντική αύξηση κεφαλαίων της τάξης του 9,3% που αποτελεί τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης των τελευταίων ετών (7,3% το 2004, 3,3% το 2003 και 4,6% το 2002). Έτσι, το σύνολο των κε-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4
**Κατανομή Συνολικών Κεφαλαίων (Ιδίων και Ξένων) το 2005 –
Κεφαλαιακή Διάρθρωση**

(εκατ. €)

Κλάδοι	Συνολικά Κεφάλαια (Ίδια και Ξένα)				Συμμετοχή Νέων Κεφαλαίων ανά Κλάδο (%)	Ποσοστιαία Συμμετοχή στη Μεταποίηση (%)		
	Νέες	Παλαιές	Σύνολο			2003	2004	2005
	2005	2005	2005	2004				
15	996,63	14 693,29	15 689,92	13 871,75	6,35	25,5	25,1	26,0
16	0,70	801,27	801,97	780,76	0,09	1,3	1,4	1,3
17	124,74	2 204,29	2 329,03	2 323,99	5,36	5,0	4,2	3,9
18	23,09	968,08	991,17	1 158,15	2,33	2,2	2,1	1,6
19	6,60	242,44	249,04	239,95	2,65	0,5	0,4	0,4
20	43,28	941,52	984,80	945,81	4,39	1,8	1,7	1,6
21	28,18	1 088,95	1 117,13	1 134,31	2,52	2,2	2,1	1,9
22	160,36	2 815,97	2 976,33	2 833,52	5,39	5,4	5,1	4,9
23	121,14	4 817,73	4 938,87	3 883,28	2,45	6,7	7,0	8,2
24	97,79	3 569,87	3 667,66	4 172,20	2,67	7,6	7,6	6,1
25	86,00	2 227,21	2 313,21	2 142,02	3,72	3,8	3,9	3,8
26	81,29	5 443,34	5 524,63	4 804,16	1,47	9,1	8,7	9,2
27	1,06	5 910,62	5 911,68	4 948,97	0,02	8,0	9,0	9,8
28	99,50	3 028,88	3 128,38	2 721,54	3,18	4,9	4,9	5,2
29	30,55	1 965,59	1 996,14	1 931,65	1,53	2,4	3,5	3,3
30	2,21	14,88	17,09	21,92	12,93	0,0	0,0	0,0
31	10,30	938,88	949,18	908,12	1,09	1,7	1,6	1,6
32	29,41	1 670,48	1 699,89	1 427,53	1,73	3,1	2,6	2,8
33	8,77	177,93	186,70	178,29	4,70	0,3	0,3	0,3
34	5,16	634,07	639,23	606,39	0,81	1,2	1,1	1,1
35	41,14	2 553,86	2 595,00	2 638,77	1,59	4,6	4,8	4,3
36	73,54	1 461,82	1 535,36	1 461,20	4,79	2,8	2,6	2,5
37	7,23	41,87	49,10	32,35	14,73	0,0	0,1	0,1
Σύνολο	2 078,82	58 213	60 291,90	55 166,95	3,45	100	100	100

φαλαίων της μεταποίησης για το 2005 ανέρχεται στα 60,3 δισ. €, με τη συμβολή των «νεοεισερχόμενων» κεφαλαίων να ανέρχεται σε 3,45%.

Σε επίπεδο κλάδων, οι 157 «νεοεισερχόμενες» επιχειρήσεις στα τρόφιμα – ποτά «φέρουν» μαζί τους και το 6,35% των κεφαλαίων του κλάδου το 2005, ενισχύοντας κι άλλο την ποσοστιαία συμμετοχή του στο σύνολο της μεταποίησης στο 26,0% (από 25,1% το 2004), που αποτελεί και την υψηλότερη επίδοση. Στο ίδιο πλαίσιο, οι επτά «νέες» επιχειρή-

σεις προϊόντων πετρελαίου (23), συνεισφέροντας το 2,45% των συνολικών κεφαλαίων του κλάδου, αυξάνουν την ποσοστιαία συμμετοχή του στη μεταποίηση σε 8,2% (από 7,0% το 2004). Στον αντίποδα, οι 30 «νέες» επιχειρήσεις χημικών (24), αν και συνεισφέρουν το 2,7% των συνολικών κεφαλαίων, δεν καταφέρνουν να αντισταθμίσουν την κατά 12% μείωσή τους σε σχέση με το 2004 και τον περιορισμό της συμμετοχής του κλάδου στο σύνολο σε 6,1% από 7,6% το 2004. Τα «νέα» κεφάλαια δεν κατάφεραν να αντισταθμίσουν τη μείωση των συνολικών σε επιπλέον τέσσερις κλά-

δους (ένδυσης, χάρτου, μηχανών γραφείου και Η/Υ, λοιπού εξοπλισμού μεταφορών), ενώ αντιθέτως σημαντική συνεισφορά στην συνολική αύξηση είχαν στους κλάδους εκδόσεων-εκτυπώσεων (22) και οργάνων ακριβείας (33).

Στα πιο γενικά χαρακτηριστικά της εξέλιξης της κεφαλαιακής διάρθρωσης της μεταποίησης το 2005, μπορεί να σημειωθεί ότι πέντε κλάδοι εμφανίζουν λιγότερα συνολικά κεφάλαια σε σχέση με το 2004 και 11 κλάδοι εμφανίζουν μειωμένη κεφαλαιακή συμβολή στο σύνολο της μεταποίησης (Πίνακα 6.4).

β. Εξέλιξη Συνολικού Ενεργητικού

Εξετάζοντας συνολικά την πορεία του ενεργητικού (τα πάγια σε τιμές κτήσης) της ελληνικής μεταποίησης (Πίνακας 6.5)

παρατηρείται περιορισμένη αύξηση το 2005 κατά 2,2% (8,6% ο αντίστοιχος ρυθμός το 2004). Η άνοδος αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στην κατά 6,5% αύξηση ενεργητικού των τροφίμων – ποτών (15), με το σύνολο ενεργητικού του δεύτερου κυρίαρχου κλάδου παραγωγής βασικών μετάλλων (27) να παραμένει σταθερό σε σχέση με το 2004. Στις αξιοσημείωτες αυξήσεις ενεργητικού, σε απόλυτους όρους, θα πρέπει να αναφερθούν οι περιπτώσεις παραγωγής οπών-θρακα, προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων (23), καθώς και κατασκευής μεταλλικών προϊόντων (28). Σε σχετικούς όμως όρους, η μεγαλύτερη αύξηση σημειώνεται στην ανακύκλωση (37) (52,4%), ενώ στον αντίποδα βρίσκονται οι κλάδοι μηχανών γραφείου και Η/Υ (30) (-20,9%), ένδυσης (18), κλωστοϋφαντουργίας (17) (-13,7% και -7,2% αντίστοιχα) και χημικών (24) (-12,8%). Μάλιστα ο κλάδος της κλωστοϋφαντουργίας συρρικνώνεται με υψηλούς ρυθμούς για δεύτερη συνεχή χρονιά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.5

Σύνολο Ενεργητικού της Μεταποίησης και Ρυθμοί Μεταβολής του ανά Κλάδο

(εκατ. €)

Κλάδος	Σύνολο Ενεργητικού (πάγια σε τιμές κτήσης)			Ποσοστιαία Μεταβολή Ενεργητικού	
	2003	2004	2005	2004/03	2005/04
15	17 098,99	18 268,48	19 455,56	6,80%	6,50%
16	892,44	1 018,86	996,53	14,20%	-2,19%
17	3 650,64	3 438,43	3 190,13	-5,80%	-7,22%
18	1 430,05	1 532,03	1 321,94	7,10%	-13,71%
19	303,89	311,65	320,73	2,60%	2,91%
20	1 162,99	1 212,16	1 180,86	4,20%	-2,58%
21	1 608,02	1 651,16	1 619,11	2,70%	-1,94%
22	3 393,66	3 547,76	3 649,65	4,50%	2,87%
23	4 691,34	5 245,05	6 124,90	11,80%	16,77%
24	4 869,60	5 281,35	4 603,39	8,50%	-12,84%
25	2 625,56	2 927,02	3 026,96	11,50%	3,41%
26	6 371,38	6 748,41	6 828,77	5,90%	1,19%
27	6 194,66	7 299,34	7 257,16	17,80%	-0,58%
28	3 348,73	3 609,32	3 831,32	7,80%	6,15%
29	1 571,04	2 523,30	2 610,50	60,60%	3,46%
30	20,22	26,42	20,91	30,70%	-20,86%
31	1 159,08	1 248,99	1 257,35	7,80%	0,67%
32	1 864,00	1 739,95	1 903,38	-6,70%	9,39%
33	203,27	233,36	246,13	14,80%	5,47%
34	704,52	720,71	763,08	2,30%	5,88%
35	2 787,25	3 097,77	3 001,33	11,10%	-3,11%
36	1 804,40	1 909,63	2 002,35	5,80%	4,86%
37	19,81	35,75	54,50	80,50%	52,45%
Σύνολο	67 775,7	73 627,1	75 266,8	8,60%	2,23%

γ. Αποτελέσματα Χρήσης κατά το 2005

Από τα αποτελέσματα χρήσης του 2005 για το σύνολο των 6219 ελληνικών μεταποιητικών επιχειρήσεων που αναλύονται, προκύπτει ότι τα καθαρά αποτελέσματα με μία άνοδο της τάξης του 5,2% «διορθώνουν» κατά μεγάλο μέρος την κάμψη του 2004 (-5,9%). Έτσι προσεγγίζουν τα επίπεδα του 2003 και τα 2,3 δισ. €, με την άνοδο να αποδίδεται και στην

περιορισμένη αύξηση των τιμών των καυσίμων που οδηγεί σε λιγότερα έξοδα πωλήσεων / διάθεσης προϊόντων.

Γενικότερα, το 2005, το σύνολο των δαπανών των 6219 επιχειρήσεων ήταν χαμηλότερο κατά 3,0% περίπου σε σύγκριση με το 2004, αφού οι κατά 16,3% λιγότερες αποσβέσεις χρήσης που σημειώθηκαν υπερέκλυαν την άνοδο των εξόδων χρηματοδότησης (κατά 5,8%) (Πίνακα 6.6).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.6

Προσδιορισμός Καθαρών Κερδών Μεταποίησης

α. Σε εκατ. €

Έτος	Αριθμός Εταιρειών	Πωλήσεις	Μικτά Κέρδη*	Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Πωλήσεων, Διοικήσεως κτλ	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Δαπανών (πλέον αποσβέσεων)	Καθαρά Κέρδη
1995	5 358	21 209	6 118	966	3 490	621	5 078	1 040
1996	5 368	22 709	6 766	889	4 028	696	5 613	1 153
1997	5 475	25 928	7 405	861	4 416	948	6 225	1 181
1998	5 580	27 583	8 718	1 010	4 978	1 182	7 170	1 548
1999	5 638	29 737	9 952	857	5 508	1 394	7 759	2 193
2000	5 748	36 313	11 123	910	6 167	1 698	8 775	2 348
2001	5 772	37 237	10 971	818	6 314	1 903	9 035	1 935
2002	5 964	37 697	11 676	814	7 012	2 007	9 833	1 843
2003	6 170	39 970	12 343	817	7 227	2 017	10 061	2 282
2004	6 187	43 785	13 089	844	7 983	2 113	10 940	2 148
2005	6 219	46 105	12 883	893	7 962	1 768	10 624	2 259

β. Σε ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές

Έτος	Αριθμός Εταιρειών	Πωλήσεις	Μικτά Κέρδη*	Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Πωλήσεων, Διοικήσεως κτλ	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Δαπανών (πλέον αποσβέσεων)	Καθαρά Κέρδη
1996	0,2	7,1	10,6	-8,0	15,4	12,1	10,5	10,9
1997	2,0	14,2	9,4	-3,1	9,6	36,1	10,9	2,4
1998	1,9	6,4	17,7	17,4	12,7	24,7	15,2	31,1
1999	1,0	7,8	14,1	-15,2	10,6	18,0	8,2	41,7
2000	2,0	22,1	11,8	6,2	12,0	21,8	13,1	7,1
2001	0,4	2,5	-1,4	-10,1	2,4	12,1	3,0	-17,6
2002	3,3	1,2	6,4	-0,5	11,1	5,5	8,8	-4,8
2003	3,5	6,0	5,7	0,4	3,1	0,5	2,3	23,8
2004	0,3	9,5	6,0	3,3	10,5	4,8	8,7	-5,9
2005	0,5	5,3	-1,6	5,8	-0,3	-16,3	-2,9	5,2

* Στα μικτά κέρδη περιλαμβάνονται και τα μη λειτουργικά έξοδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.7

Εξέλιξη Κερδοφόρων / Ζημιογόνων Επιχειρήσεων

	Έτη			Ετήσιες Ποσοστιαίες Μεταβολές	
	2003	2004	2005	2004/03	2005/04
Σύνολο επιχειρήσεων	6 170	6 187	6 219	0,30%	0,52%
Καθαρά κέρδη (σε εκατ. €)	2 281,59	2 148,36	2 259,30	-5,80%	5,16%
Αριθμός ζημιογόνων επιχειρήσεων	1 731	1 688	1 787	-2,50%	5,86%
Ύψος ζημιών (σε εκατ. €)	-524,98	-781,14	-815,43	48,80	4,39%
Αριθμός κερδοφόρων επιχειρήσεων	4 439	4 499	4 432	1,40%	-1,49%
Ύψος κερδών (σε εκατ. €)	2 806,57	2 929,50	3 074,73	4,40%	4,96%

Επιπλέον, λόγω των παραπάνω, τα μικτά κέρδη της μεταποίησης εμφανίζονται μειωμένα το 2005 έναντι του 2004, όταν μάλιστα συνεχίζεται για τρίτη χρονιά η καλή επίδοση του κύκλου εργασιών (αύξηση κατά 5,3%), η οποία υποδεικνύει μια σταθερή δυναμική στον τομέα των πωλήσεων της μεταποίησης.

Από το σύνολο των 6219 επιχειρήσεων, για τη χρήση του 2005, οι 4432 είναι κερδοφόρες (λιγότερες κατά 1,5% σε σχέση με το 2004) και εμφανίζουν συνολικά καθαρά κέρδη άνω των 3 δισ. € και οι υπόλοιπες 1787 είναι ζημιογόνες με το ύψος των ζημιών να ανέρχεται στα 815,4 εκατ. € (Πίνακας 6.7), ελαφρά αυξημένες σε σχέση με το προ έτους επίπεδό τους (κατά 4,4%).

Σε επίπεδο κλάδων, μόνο τέσσερις από τους 23 εμφανίζονται ζημιογόνοι (μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού, μηχανών γραφείου και Η/Υ, λοιπού εξοπλισμού μεταφορών, κλωστοϋφαντουργίας). Το μεγαλύτερο μερίδιο ζημιών (20,2%) το έχει, λόγω του μεγέθους του, ο κλάδος των τροφίμων-ποτών (15) και ακολουθεί ο κατασκευής λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35) με μερίδιο 15,6%, που είναι και ο κλάδος μεταξύ των ζημιογόνων με τις περισσότερες ζημίες (113,4 εκατ. €).

Η μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση καθαρών κερδών παρατηρείται στον χαμηλής κερδοφορίας κλάδο της ανακύκλωσης (37) (κατά 386%) και ακολουθούν οι ζημιογόνοι κλάδοι της κλωστοϋφαντουργίας (17), μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29) και μηχανών γραφείου και Η/Υ (30), οι οποίοι περιορίζουν το 2005 τις ζημίες τους κατά 92%, 71% και 80% αντίστοιχα. Από τους κερδοφόρους κλάδους, πέραν της ανακύκλωσης, σημαντική ποσοστιαία αύξηση κερδοφορίας κα-

ταγράφεται επίσης στα καύσιμα και προϊόντα πετρελαίου (23) (κατά 85% περίπου).

Κεφαλαιουχική Διάρθρωση των Μεταποιητικών Επιχειρήσεων

α. Βαθμός Παγιοποίησης

Μία πρώτη αποτύπωση της κεφαλαιακής διάρθρωσης μίας επιχείρησης δίνεται από τον βαθμό παγιοποίησης του ενεργητικού, δηλαδή τον βαθμό στον οποίο τα κεφάλαιά της επενδύονται σε πάγια περιουσιακά στοιχεία, έναντι άλλων πιο ρευστοποιήσιμων στοιχείων. Ο δείκτης υπολογίζεται από τον λόγο του συνόλου της αξίας των καθαρών παγίων στοιχείων προς το σύνολο της αξίας του ενεργητικού, δίνοντας έτσι μια εικόνα για τη συμμετοχή των παγίων στοιχείων στην παραγωγική διαδικασία. Επιχειρήσεις που εμφανίζουν υψηλό δείκτη παγιοποίησης μπορούν να θεωρηθούν ως επιχειρήσεις έντασης παγίων περιουσιακών στοιχείων, ενώ αυτές με χαμηλό δείκτη χαρακτηρίζονται ως έντασης κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων. Σε κάθε περίπτωση πάντως η ακριβής ερμηνεία του δείκτη για μία επιχείρηση συνδέεται με τον κλάδο στον οποίο ανήκει και τις επιδόσεις των υπολοίπων επιχειρήσεων, οπότε σε αυτό το επίπεδο έχουν μεγαλύτερο νόημα οι συγκριτικές αναλύσεις.

Στον Πίνακα 6.8 φαίνεται ότι ο δείκτης κινείται και το 2005 ανοδικά και προσεγγίζει τα επίπεδα του 2002 και τις 49 ποσοστιαίες μονάδες. Η αύξηση του δείκτη κατά 3,5% είναι αποτέλεσμα της επιτάχυνσης του ρυθμού αύξησης των καθαρών παγίων στοιχείων σε 13,1% το 2005 από 9,7% το 2004, όταν το σύνολο ενεργητικού αυξήθηκε κατά 9,3% από το 2004.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.8**Βαθμός Παγιοποίησης Μεταποίησης**

	Βαθμός Παγιοποίησης (%)	Ποσοστιαία μεταβολή
1996	43,00	4,9
1997	43,51	1,2
1998	45,75	5,1
1999	44,54	-2,6
2000	48,62	9,2
2001	49,64	2,1
2002	48,90	-1,5
2003	47,25	-3,4
2004	47,38	0,3
2005	49,04	3,5

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.9**Βαθμός Παγιοποίησης στους Επιμέρους Κλάδους**

Κλάδος	Βαθμός Παγιοποίησης Ενεργητικού (%)			Μεταβολή (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
	2003	2004	2005	2004/03	2005/04
15	54,60	54,64	55,97	0,06	1,33
16	30,52	26,79	26,53	-12,24	-0,26
17	46,79	49,12	52,56	4,97	3,44
18	28,25	28,71	32,52	1,63	3,81
19	25,32	24,97	21,44	-1,38	-3,53
20	42,05	40,60	45,23	-3,43	4,63
21	43,36	42,45	40,48	-2,10	-1,97
22	42,77	42,86	47,00	0,21	4,14
23	53,52	54,65	45,62	2,12	-9,03
24	36,69	36,77	37,60	0,23	0,83
25	46,03	46,14	45,95	0,23	-0,19
26	50,42	53,75	54,76	6,60	1,01
27	51,65	48,45	53,73	-6,19	5,28
28	43,25	42,24	45,70	-2,33	3,46
29	35,89	35,01	31,32	-2,44	-3,69
30	23,92	21,85	24,17	-8,63	2,32
31	37,28	39,03	39,23	4,71	0,20
32	32,04	35,22	49,72	9,93	14,50
33	31,08	31,15	30,55	0,20	-0,60
34	23,67	29,51	30,66	24,71	1,15
35	55,78	54,34	58,07	-2,57	3,73
36	51,66	50,14	46,81	-2,95	-3,33
37	63,56	58,84	44,93	-7,42	-13,91
Σύνολο	47,25	47,38	49,04	0,27	1,66

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.10

Διάρθρωση Κυκλοφορούντος Ενεργητικού στη Μεταποίηση

α. Σε εκατ. €

	Αποθέματα			Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθεσίμων
	Πρώτες Ύλες	Έτοιμα Προϊόντα	Σύνολο			
1995	1 887,99	2 263,45	4 151,44	7 213,26	998,27	12 362,97
1996	1 983,55	2 482,14	4 465,69	7 949,77	1 029,53	13 444,99
1997	2 107,04	2 839,30	4 946,34	9 599,83	1 192,19	15 738,36
1998	2 318,72	3 144,22	5 462,94	9 798,90	1 461,56	16 723,40
1999	2 585,28	3 341,31	5 926,59	12 562,42	1 965,41	20 454,42
2000	3 357,34	3 910,10	7 267,44	14 115,94	2 183,32	23 566,70
2001	3 428,67	3 953,18	7 381,85	14 302,47	2 260,16	23 944,48
2002	3 691,20	4 230,53	7 921,74	15 402,68	2 091,42	25 415,85
2003	3 657,32	4 340,14	7 997,46	16 520,40	2 598,33	27 116,20
2004	4 028,07	4 797,72	8 825,79	17 996,32	2 209,29	29 031,42
2005	3 771,35	5 877,35	9 648,71	18 577,52	2 499,85	30 726,11

β. Σε ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές

	Αποθέματα			Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθεσίμων
	Πρώτες Ύλες	Έτοιμα Προϊόντα	Σύνολο			
1996	5,1	9,7	7,6	10,2	3,1	8,8
1997	6,2	14,4	10,8	20,8	15,8	17,1
1998	10,0	10,7	10,4	2,1	22,6	6,3
1999	11,5	6,3	8,5	28,2	34,5	22,3
2000	29,9	17,0	22,6	12,4	11,1	15,2
2001	2,1	1,1	1,6	1,3	3,5	1,6
2002	7,7	7,0	7,3	7,7	-7,5	6,1
2003	-0,9	2,6	1,0	7,3	24,2	6,7
2004	10,1	10,5	10,4	8,9	-15,0	7,1
2005	-6,4	22,5	9,3	3,2	13,2	5,8

γ. Σε ποσοστά συμμετοχής στο σύνολο

	Αποθέματα			Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθεσίμων
	Πρώτες Ύλες	Έτοιμα Προϊόντα	Σύνολο			
1995	15,3	18,3	33,6	58,3	8,1	100,0
1996	14,8	18,5	33,2	59,1	7,7	100,0
1997	13,4	18,0	31,4	61,0	7,6	100,0
1998	13,9	18,8	32,7	58,6	8,7	100,0
1999	12,6	16,3	29,0	61,4	9,6	100,0
2000	14,2	16,6	30,8	59,9	9,3	100,0
2001	14,3	16,5	30,8	59,7	9,4	100,0
2002	14,5	16,6	31,2	60,6	8,2	100,0
2003	13,5	16,0	29,5	60,9	9,6	100,0
2004	13,9	16,5	30,4	62,0	7,6	100,0
2005	12,3	19,1	31,4	60,5	8,1	100,0

Σε κλαδικό επίπεδο, 14 κλάδοι σημειώνουν άνοδο του βαθμού παγιοποίησής τους το 2005 με σημαντικότερη εκείνη του κατασκευής εξοπλισμού επικοινωνιών (32) κατά 14,5 ποσοστιαίες μονάδες σε 49,72%. Ο μεγαλύτερος ωστόσο βαθμός παγιοποίησης παρατηρείται στον κλάδο λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35) (58%) και ακολουθούν τα τρόφιμα-ποτά (15) (56%) και τα μη μεταλλικά ορυκτά (26) (55%). Στον αντίποδα βρίσκονται οι κλάδοι δέρματος (19) (21,4%) και μηχανών γραφείου και Η/Υ (30) (24%). Σημαντική υποχώρηση του βαθμού παγιοποίησής τους σημείωσαν το 2005 οι κλάδοι της ανακύκλωσης (37), κατά 13,9 εκατοστιαίες μονάδες και του πετρελαίου (23), κατά 9 εκατοστιαίες μονάδες. Συνολικά πέντε κλάδοι έχουν βαθμό παγιοποίησης άνω του 50%, 15 κλάδοι βαθμό παγιοποίησης που κυμαίνεται από 30%-50%, ενώ τρεις κλάδοι δεν υπερβαίνουν το 30%.

β. Κυκλοφορούν Ενεργητικό

Για τέταρτη συνεχή χρήση η άνοδος του κυκλοφορούντος και διαθέσιμου κεφαλαίου των επιχειρήσεων της μεταποίησης είναι ταχεία: αύξηση κατά 5,8% από το 2004 στο επίπεδο των 31 δισ. € περίπου (Πίνακας 6.10). Κύριες συνιστώσες αυτής της εξέλιξης είναι η άνοδος των διαθεσίμων (κατά 13,2%) και η ταχεία συσσώρευση αποθεμάτων έτοιμων προϊόντων (22,5%). Ως συνέπεια οι απαιτήσεις χάνουν μερίδιο στο σύνολο κυκλοφορούντος και διαθεσίμων σε σχέση με το 2004 (1,5 ποσοστιαία μονάδα), διατηρούν όμως τη μεγαλύτερη συμμετοχή (60,5%). Το 19% του κυκλοφορούντος και διαθεσίμων είναι αποθέματα έτοιμων προϊόντων το 2005 (16,5% το 2004), ενώ η συμμετοχή των διαθεσί-

μων, μετά τη σημαντική υποχώρησή της το 2004 στο χαμηλότερο επίπεδο από το 1997 (7,6%), αυξάνεται το 2005 σε 8,1%.

γ. Παθητικό

Η μεγαλύτερη αύξηση των ξένων κεφαλαίων (11,4%) συγκριτικά με την αύξηση των ιδίων (6,8%) έχει ως αποτέλεσμα η συμμετοχή των ιδίων στα συνολικά να υποχωρεί κατά μια ποσοστιαία μονάδα το 2005. Είναι σημαντικό ότι ο λόγος ίδια προς συνολικά κεφάλαια φθίνει σταδιακά την πενταετία 2001-2005, με αποτέλεσμα το τελευταίο έτος της εξεταζόμενης περιόδου να βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο (44,5%).

Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα και της πορείας των επιχειρήσεων με αρνητικά ίδια κεφάλαια. Χαρακτηριστικά, 179 επιχειρήσεις το 2005 από 173 το 2004 καταγράφουν αρνητικά ίδια κεφάλαια τα οποία ανέρχονται σε 608 εκατ. € και αντιπροσωπεύουν το 2,3% των συνολικών (από 2,8% το 2004). Οι επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι οι ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ Α.Ε., ΣΤΡΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ Α.Ε. και η ALFA ALFA ENERGY Α.Β.Ε.Ε., των οποίων το μερίδιο στο σύνολο των αρνητικών ιδίων κεφαλαίων των εγχώριων μεταποιητικών επιχειρήσεων ανέρχεται σε 30%, 23,9% και 23,4% αντίστοιχα το 2005.

Παράλληλα, τα ίδια κεφάλαια 268 από τις 5891 εξεταζόμενες επιχειρήσεις (μόνο Α.Ε.) δεν υπερβαίνουν το 50% του μετοχικού τους κεφαλαίου. Συνεπώς, οι συγκεκριμένες βιο-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.11

Σχέσεις Ιδίων, Ξένων και Συνολικών Κεφαλαίων στη Μεταποίηση

(εκατ. €)

	Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια	Σύνολο Κεφαλαίων	Ίδια/Ξένα (%)	Ίδια/Συνολικά (%)	Δανειακή Επιβάρυνση (Ξένα/Ίδια)
1995	8080,01	12707,83	20787,84	63,58	38,9	1,57
1996	10304,81	13419,11	23723,92	76,79	43,4	1,30
1997	12808,18	15051,53	27859,71	85,10	46,0	1,18
1998	14058,57	16766,79	30825,36	83,85	45,6	1,19
1999	17665,66	19219,01	36884,67	91,92	47,9	1,09
2000	22732,29	23139,21	45871,5	98,24	49,6	1,02
2001	23612,21	23930,16	47542,37	98,67	49,7	1,01
2002	23241,17	26497,27	49738,44	87,71	46,7	1,14
2003	23532,16	27870,02	51402,18	84,44	45,8	1,18
2004	25109,03	30057,92	55166,96	83,53	45,5	1,19
2005	26810,61	33481,24	60291,87	80,08	44,5	1,25

μηχανίες είτε πρέπει να παύσουν τη λειτουργία τους, είτε να προβούν σε αναγκαστική αύξηση του μετοχικού τους κεφαλαίου, σύμφωνα με το Νόμο 2190/1920 "Περί Ανωνύμων Εταιρειών".

Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης αποτελεί ένδειξη της ασφάλειας που παρέχει η επιχείρηση στους δανειστές. Ο συγκεκριμένος δείκτης προκύπτει από το λόγο ξένων προς ιδίων κεφαλαίων. Ο λόγος αυτός ισούται με 1,25 μονάδες το 2005 για το σύνολο της μεταποίησης (Πίνακας 6.12). Μάλιστα, την πενταετία 2001-2005 καταγράφει συνεχή ανοδική τάση η οποία οφείλεται στην αύξηση των ξένων κεφαλαίων με ταχύτερο ρυθμό συγκριτικά με τα ίδια. Πάντως, είναι σημαντικό ότι καθ' όλη τη διάρκεια των ετών 1995-2005 ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης υπερβαίνει τη μονάδα που σημαίνει ότι οι πιστωτές των μεταποιητικών επιχειρήσεων

συμμετέχουν σε αυτές με περισσότερα κεφάλαια από ότι οι φορείς τους. Συγκεκριμένα, το 69,9% των εξεταζόμενων επιχειρήσεων παρουσιάζει λόγο ξένων προς ιδίων κεφαλαίων μεγαλύτερο της μονάδας το 2005, που συνεπάγεται μειωμένη ικανότητα αποπληρωμής των πιστωτών τους. Το μεγαλύτερο όμως πρόβλημα το αντιμετωπίζει το 51,4% των επιχειρήσεων, όπου ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης υπερβαίνει τις δύο μονάδες.

Σε επίπεδο κλάδων, σε 19 από τους 23, ο λόγος ξένων προς ιδίων κεφαλαίων ξεπερνά τη μονάδα (16 κλάδοι το 2004). Τις υψηλότερες τιμές του δείκτη δανειακής επιβάρυνσης καταγράφουν οι κλάδοι κατασκευής εξοπλισμού μεταφορών (35), κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29) και κατασκευής μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών (30) (Πίνακας 6.12). Μάλιστα, στους δύο

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.12

Δανειακή Επιβάρυνση στους Επιμέρους Κλάδους της Μεταποίησης

Κλάδος	Δανειακή Επιβάρυνση (Ξένα / Ίδια)			Μεταβολή Δανειακής Επιβάρυνσης (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
	2003	2004	2005	2004/03	2005/04
15	1,05	1,05	1,16	0,00	0,11
16	2,34	1,69	1,55	-0,65	-0,14
17	0,91	0,80	0,95	-0,11	0,15
18	1,67	1,58	1,69	-0,09	0,11
19	1,73	1,75	1,85	0,02	0,10
20	0,94	0,94	1,18	0,00	0,24
21	2,13	1,86	2,15	-0,27	0,29
22	1,22	1,24	1,30	0,02	0,06
23	0,80	0,98	1,22	0,18	0,24
24	1,76	1,85	1,83	0,09	-0,02
25	1,17	1,19	1,34	0,02	0,15
26	1,16	0,98	0,91	-0,18	-0,07
27	1,06	1,17	1,07	0,11	-0,10
28	1,14	1,08	1,18	-0,06	0,10
29	1,16	1,86	2,24	0,70	0,38
30	2,92	3,76	2,24	0,84	-1,52
31	1,40	1,29	1,38	-0,11	0,09
32	1,07	0,84	0,75	-0,23	-0,09
33	0,88	0,96	1,28	0,08	0,32
34	2,52	1,98	2,14	-0,54	0,16
35	1,90	2,18	2,32	0,28	0,14
36	1,21	1,22	1,20	0,01	-0,02
37	0,67	0,63	0,52	-0,04	-0,11
Σύνολο	1,18	1,20	1,25	0,02	0,05

πρώτους κλάδους (35 και 29), ο εξεταζόμενος δείκτης παρουσιάζει συνεχή ανοδική πορεία την τριετία 2003-2005. Αντίθετα, ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης του κλάδου κατασκευής μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών (30) βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα της περιόδου 2003-2005. Τη μεγαλύτερη ασφάλεια προς τους πιστωτές τους παρέχουν οι επιχειρήσεις που ανήκουν στους κλάδους ανακύκλωσης (37), κατασκευής εξοπλισμού, συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32), κατασκευής άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά (26) και παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών υλών (17). Μάλιστα, σε όλους τους παραπάνω κλάδους, με εξαίρεση εκείνον της παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών υλών (17), η δανειακή επιβάρυνση υποχωρεί κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου (2003-2005).

6. Γενική και Ειδική Ρευστότητα

Οι δείκτες ρευστότητας αποδίδουν την ικανότητα μιας επιχείρησης να εξυπηρετεί τους βραχυχρόνιους πιστωτές της και γενικότερα να λειτουργεί ικανοποιητικά σε βραχυχρόνιο ορίζοντα. Αυτό επιτυγχάνεται όταν είναι σε θέση να αντλεί τα απαιτούμενα κεφάλαια για την καθημερινή της λειτουργία, περιορίζοντας τον επιχειρηματικό κίνδυνο που συνδέεται με το ενδεχόμενο αδυναμίας εξόφλησης των βραχυχρόνιων υποχρεώσεών της. Στην παρούσα υποενοότητα εξετάζονται δύο δείκτες ρευστότητας – η γενική και η ειδική ρευστότητα για τις ελληνικές μεταποιητικές επιχειρήσεις. Αναλυτικότερα:

Η γενική ρευστότητα δίνεται από το λόγο του κυκλοφορούντος ενεργητικού και των διαθεσίμων προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης δίνει μια εικόνα της ασφάλειας που απολαμβάνουν οι βραχυχρόνιοι πιστωτές μιας επιχείρησης στην περίπτωση που η τελευταία αντιμετωπίσει κάποια ανεπιθύμητη εξέλιξη στη ροή των κεφαλαίων κίνησης. Το μέγεθος αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για επιχειρήσεις που η ροή των κεφαλαίων δεν είναι συνεχής, δηλαδή για την πλειοψηφία των μεταποιητικών μονάδων. Εάν το λειτουργικό κύκλωμα μιας επιχείρησης λειτουργούσε ομαλά, χωρίς πίστωση, τότε μια τιμή του δείκτη ίση με τη μονάδα υποδηλώνει ότι η επιχείρηση είναι σε θέση να εξοφλήσει τους βραχυχρόνιους πιστωτές της. Όμως υπό κανονικές συνθήκες μια εταιρεία πρέπει να έχει δείκτη γενικής ρευστότητας μεγαλύτερο από τη μονάδα ώστε να μπορεί να έχει κάποια ασφάλεια σε περίπτωση που ορισμένοι πελάτες της δυσκολευτούν να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους προς την επιχείρηση. Γενικά, για τη βιομηχανία ένας αριθμοδείκτης γενικής ρευσ-

τότητας γύρω στο 2 μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικός.

Η ειδική ή άμεση ρευστότητα, αποτελεί μια αυστηρότερη αποτίμηση της ικανότητας της επιχείρησης να ανταποκριθεί στις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της, καθώς εξαιρεί από το κυκλοφορούν ενεργητικό τα αποθέματα. Αποδίδει έτσι τη σχέση των πλέον άμεσα ρευστοποιήσιμων κυκλοφοριακών στοιχείων της επιχείρησης προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, καθώς τα αποθέματα δεν είναι πάντα εύκολο να ρευστοποιηθούν στην περίπτωση μιας άμεσης ανάγκης κάλυψης κάποιας πίστωσης. Ένας αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας γύρω στη μονάδα θεωρείται ικανοποιητικός μόνο αν στις απαιτήσεις της επιχείρησης δεν περιλαμβάνονται επισφαλείς απαιτήσεις και αν η περίοδος είσπραξης των απαιτήσεων της επιχείρησης και εξόφλησης των υποχρεώσεών της είναι περίπου ίσες. Στην περίπτωση που ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης είναι μικρότερος της μονάδας σημαίνει πως τα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία της επιχείρησης είναι ανεπαρκή για την κάλυψη των τρεχουσών υποχρεώσεών της.

Διαπιστώνεται ότι η γενική ρευστότητα του συνόλου των κλάδων της μεταποίησης το 2005 βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο της τριετίας 2003-2005 (1,32). Είναι σημαντικό ότι η τιμή του δείκτη γενικής ρευστότητας 22 εκ των 23 εξεταζόμενων κλάδων είναι μεγαλύτερη της μονάδας το 2005 που φανερώνει ότι όλοι οι κλάδοι, με εξαίρεση εκείνον της κατασκευής εξοπλισμού μεταφορών (35), διαθέτουν το απαραίτητο κεφάλαιο κίνησης για την κάλυψη των τρεχουσών υποχρεώσεών τους. Χρειάζεται ακόμη να σημειωθεί ότι ο δείκτης γενικής ρευστότητας ενισχύεται την περίοδο 2003-2005 για 15 από τους 23 κλάδους της εγχώριας μεταποίησης. Αντίθετα, τη σημαντικότερη υποχώρηση του δείκτη γενικής ρευστότητας, την ίδια περίοδο, καταγράφουν οι κλάδοι κατασκευής εξοπλισμού, συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32) (-0,68), κατασκευής ιατρικών οργάνων ακριβείας, οπτικών οργάνων και κατασκευής ρολογιών κάθε είδους (33) (-0,17), βιομηχανίας ξύλου και προϊόντων από ξύλο (20) (-0,21) και κατασκευής ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών (31) (-0,14) (Πίνακας 6.13).

Το κυκλοφορούν ενεργητικό της μέσης βιομηχανικής επιχείρησης το 2005 αποτελείται κατά 76% από απαιτήσεις, κατά 19,1% από αποθέματα και κατά 4,9% από διαθέσιμα. Δεδομένης της φύσης των προϊόντων που παράγουν οι κλάδοι ένδυσης –γυναικικών (18) και τροφίμων – ποτών (15) (περιορισμένος χρόνος ζωής προϊόντων, εποχικότητα) κρίνεται πως τα αποθέματά τους, που αποτελούν το 24,5% και 20,7% αντίστοιχα του κυκλοφορούντος ενεργητικού τους βρίσκονται σε υψηλά επίπεδα. Συνεπώς, οι δείκτες γενικής ρευστότητας των παραπάνω κλάδων (ένδυσης-γυναικικών:

1,24, τροφίμων-ποτών: 1,28) θεωρούνται μη ικανοποιητικοί.

Ο δείκτης ειδικής ρευστότητας του συνόλου των κλάδων της εγχώριας μεταποίησης ισούται με 0,9 μονάδες το 2005 σημειώνοντας αύξηση 12% από το 2004 (Πίνακας 6.14). Από τους 23 εξεταζόμενους κλάδους 6 παρουσιάζουν ειδική ρευστότητα μεγαλύτερη της μονάδας το 2005: ανακύκλωσης (37), κατασκευής ιατρικών οργάνων ακριβείας και οπτικών οργάνων, κατασκευής ρολογιών κάθε είδους (33), κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29), παραγωγής βασικών μετάλλων (27), κατασκευής άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά (26) και κατασκευής ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών (31). Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση του δείκτη ειδικής ρευστότητας

κατά 0,87 μονάδες για τον κλάδο της ανακύκλωσης (37). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη σημαντική ενίσχυση αφενός των απαιτήσεων και αφετέρου των διαθεσίμων που ισοδυναμούν με το 96,3% του κυκλοφορούντος ενεργητικού των επιχειρήσεων του συγκεκριμένου κλάδου το 2005.

Αντίθετα, η ειδική ρευστότητα των κλάδων κατασκευής εξοπλισμού, συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32) και προϊόντων ξύλου (20) υποχωρεί καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2003-2005 με αποτέλεσμα την υποβάθμιση του δείκτη του κλάδου 32 σε επίπεδο χαμηλότερο της μονάδας.

Πάντως, τα περισσότερα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία τα

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.13

Γενική Ρευστότητα (Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις) ανά Κλάδο

Κλάδος	Γενική Ρευστότητα			Μεταβολή Γενικής Ρευστότητας (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
	2003	2004	2005	2004/03	2005/04
15	1,23	1,24	1,28	0,01	0,04
16	1,1	1,23	1,29	0,13	0,06
17	1,32	1,38	1,42	0,06	0,04
18	1,3	1,33	1,24	0,03	-0,09
19	1,27	1,26	1,34	-0,01	0,08
20	1,42	1,51	1,30	0,09	-0,21
21	1,05	1,14	1,14	0,09	0,00
22	1,22	1,21	1,13	-0,01	-0,08
23	1,67	1,33	1,56	-0,34	0,23
24	1,14	1,19	1,20	0,05	0,01
25	1,24	1,18	1,14	-0,06	-0,04
26	1,28	1,25	1,37	-0,03	0,12
27	1,38	1,76	1,63	0,38	-0,13
28	1,28	1,32	1,29	0,04	-0,03
29	1,47	1,59	1,62	0,12	0,03
30	1,04	1,16	1,10	0,12	-0,06
31	1,38	1,60	1,46	0,22	-0,14
32	1,79	1,95	1,27	0,16	-0,68
33	1,59	1,56	1,39	-0,03	-0,17
34	1,18	1,18	1,52	0,00	0,34
35	1,03	1,06	0,97	0,03	-0,09
36	1,22	1,23	1,35	0,01	0,12
37	1,15	1,17	1,86	0,02	0,69
Σύνολο	1,28	1,31	1,32	0,03	0,01

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.14**Ειδική Ρευστότητα (Κυκλοφορούν Ενεργητικό πλην Αποθεμάτων προς Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις) ανά Κλάδο**

Κλάδος	Ειδική Ρευστότητα			Μεταβολή Ειδικής Ρευστότητας (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
	2003	2004	2005	2004/03	2005/04
15	0,87	0,79	0,90	-0,08	0,11
16	0,86	0,71	0,97	-0,15	0,26
17	0,90	0,82	0,96	-0,08	0,14
18	0,81	0,72	0,77	-0,09	0,05
19	0,90	0,76	0,97	-0,14	0,21
20	0,89	0,86	0,81	-0,03	-0,05
21	0,73	0,74	0,85	0,01	0,11
22	1,05	0,91	0,94	-0,14	0,03
23	1,03	0,65	0,75	-0,38	0,10
24	0,85	0,84	0,86	-0,01	0,02
25	0,93	0,79	0,87	-0,14	0,08
26	0,98	0,81	1,03	-0,17	0,22
27	0,88	1,09	1,06	0,21	-0,03
28	0,87	0,79	0,85	-0,08	0,06
29	1,04	0,90	1,07	-0,14	0,17
30	0,81	0,65	0,86	-0,16	0,21
31	0,95	0,92	1,01	-0,03	0,09
32	1,45	1,20	0,99	-0,25	-0,21
33	1,20	1,01	1,08	-0,19	0,07
34	0,74	0,68	0,99	-0,06	0,31
35	0,59	0,59	0,65	0,00	0,06
36	0,81	0,65	0,87	-0,16	0,22
37	1,01	0,84	1,71	-0,17	0,87
Σύνολο	0,90	0,81	0,90	-0,09	0,09

διαθέτουν οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους κλάδους ανακύκλωσης (37), παραγωγής οπάνθρακα, προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων (23) και εκδόσεων, εκτυπώσεων και αναπαραγωγής προεγγεγραμμένων μέσων (22), αφού αυτά υπερβαίνουν το 89% του συνόλου του κυκλοφορούντος ενεργητικού τους.

ε. Μέση Διάρκεια Παραμονής Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων

Δύο αρκετά χρήσιμοι δείκτες της δραστηριότητας μιας επιχείρησης είναι η εξέλιξη της μέσης διάρκειας παραμονής

από τη μια πλευρά των απαιτήσεων και από την άλλη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της. Κατά μια έννοια, οι δείκτες αποτελούν ένδειξη της ικανότητας που έχει η επιχείρηση να χρηματοδοτεί τις αγορές που μπορεί να πραγματοποιήσει μέσα σε μια χρήση, μέσω της αντίστοιχης είσπραξης των απαιτήσεων από τους οφειλότες της. Αποδίδουν δηλαδή μια ένδειξη της «ταμειακής ροής χρήματος» της επιχείρησης.

Ο δείκτης μέσης διάρκειας παραμονής απαιτήσεων δίνεται από το λόγο των απαιτήσεων προς τον κύκλο εργασιών, σε ετήσια βάση (365 ημέρες). Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης δείχνει τον αριθμό των ημερών που παραμένουν ανείσπρα-

κτες οι απαιτήσεις μιας επιχείρησης από τους πελάτες της. Είναι ένα μέγεθος που εκφράζει αφενός την αποτελεσματικότητα στην είσπραξη των απαιτήσεων και αφετέρου την ακολουθούμενη πιστωτική πολιτική των επιχειρήσεων. Η μέση διάρκεια παραμονής των απαιτήσεων στην επιχείρηση αποτελεί το χρονικό διάστημα που η επιχείρηση περιμένει να εισπράξει τις απαιτήσεις της, από τη στιγμή που αυτές θα μετατραπούν σε μετρητά, ή το χρονικό διάστημα που παρέμειναν ανείσπρακτες οι απαιτήσεις στην επιχείρηση. Χαμηλή τιμή του συγκεκριμένου δείκτη, που αναφέρεται σε αριθμό ημερών, υποδηλώνει αποτελεσματική λειτουργία της επιχείρησης διότι περιορίζεται το διαφυγόν κέρδος από τη δέσμευση κεφαλαίων.

Αντίστοιχα, η μέση διάρκεια παραμονής υποχρεώσεων δίνε-

ται από το λόγο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων προς το κόστος πωληθέντων επί 365 ημέρες. Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει τον αριθμό των ημερών που κατά μέσο όρο η επιχείρηση χρειάζεται για να ανανεώσει τις πιστώσεις που έχει λάβει. Η παρακολούθηση του δείκτη μέσης διάρκειας παραμονής υποχρεώσεων δείχνει την πολιτική της επιχείρησης αναφορικά με τη χρηματοδότηση των αγορών της. Χαμηλή τιμή του δείκτη σημαίνει ότι η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να εξοφλεί σύντομα τις υποχρεώσεις της. Στην περίπτωση που αυτό συμβαίνει, η εταιρεία είναι υποχρεωμένη να διατηρεί μεγάλο μέρος των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού σε άμεσα ρευστοποιήσιμη μορφή ώστε να ανταποκριθεί σε δεδομένο επίπεδο πωλήσεων.

Χρειάζεται πάντως να σημειωθεί ότι οι προαναφερθέντες

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.15

Αριθμός Ημερών Παραμονής Απαιτήσεων - Υποχρεώσεων ανά Κλάδο

(ημέρες)

Κλάδος	Μέση Διάρκεια Παραμονής		Μέση Διάρκεια Παραμονής		Μέση Διάρκεια Παραμονής	
	Απαιτήσεων	Υποχρεώσεων	Απαιτήσεων	Υποχρεώσεων	Απαιτήσεων	Υποχρεώσεων
	2003		2004		2005	
15	137	242	140	244	111	258
16	110	318	161	297	141	547
17	202	295	196	279	132	296
18	156	296	162	289	120	312
19	211	368	220	383	238	404
20	224	324	217	303	151	344
21	167	324	177	311	179	317
22	221	352	204	341	139	340
23	48	68	46	77	27	72
24	181	343	188	339	135	304
25	194	298	186	297	160	303
26	176	275	155	256	115	266
27	142	193	146	154	89	176
28	153	257	159	247	120	268
29	192	283	233	330	237	346
30	179	348	168	320	160	460
31	147	217	133	172	117	191
32	271	431	314	364	203	569
33	155	194	177	230	184	259
34	195	360	154	277	140	290
35	279	597	343	627	266	624
36	161	365	153	348	156	327
37	174	357	234	440	313	342
Σύνολο	151	249	150	236	103	234

δείκτες εξαρτώνται έντονα από τον κλάδο και τις αντίστοιχες πρακτικές πληρωμών που ακολουθούνται. Οπότε, εάν ένας κλάδος «δουλεύει» με τρίμηνα γραμμάτια, δύσκολα μπορεί μια επιχείρηση να απαιτήσει καλύτερους όρους πληρωμής από τους πελάτες της ή αντίστοιχα να αποπληρώσει σε χρόνο ταχύτερο του συμφωνημένου.

Από τον Πίνακα 6.15 όπου παρουσιάζεται η εξέλιξη των δύο δεικτών κατά την τριετία 2003-2005 ανά κλάδο, διαπιστώνεται αφενός σημαντική υποχώρηση της μέσης διάρκειας παραμονής των απαιτήσεων κατά 48 ημέρες και αφετέρου μείωση της μέσης διάρκειας παραμονής των υποχρεώσεων κατά 15 ημέρες, την εξεταζόμενη τριετία. Η ιδιαίτερα υψηλή μείωση του πρώτου δείκτη καταγράφεται κυρίως το 2005. Χαρακτηριστικά, ο δείκτης μέσης διάρκειας παραμονής απαιτήσεων ισούται με 103 ημέρες το 2005 από 150 το 2004. Οι κλάδοι στους οποίους καταγράφεται η μεγαλύτερη μείωση του χρόνου είσπραξης των απαιτήσεων το 2005 είναι εκείνοι της κατασκευής εξοπλισμού, συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32) (-111 ημέρες), ξύλου και προϊόντων από ξύλο (20) (-66 ημέρες), εκδόσεων, εκτυπώσεων και αναπαραγωγής προεγγεγραμμένων μέσων (22) (-65 ημέρες), παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών υλών (17) (-64 ημέρες) και παραγωγής βασικών μετάλλων (27) (-57 ημέρες).

Παράλληλα, υποχωρεί η μέση διάρκεια παραμονής των υποχρεώσεων, την τριετία 2003-2005, κατά 15 ημέρες. Η μείωση του ταμειακού κύκλου αποτελεί αρνητική εξέλιξη για τη ροή κεφαλαίων των εγχώριων μεταποιητικών επιχειρήσεων καθώς περιορίζεται η έμμεση χρηματοδότηση. Μείωση του χρόνου αποπληρωμής των υποχρεώσεων σημειώνεται σε 9 από τους 23 εξεταζόμενους κλάδους. Οι σημαντικότερες καταγράφονται την περίοδο 2003-2005 στους κλάδους κατασκευής αυτοκινήτων, οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων (34) (-70 ημέρες), παραγωγής χημικών ουσιών, προϊόντων και συνθετικών ινών (24) (-39 ημέρες), κατασκευής επίπλων (36) (-38 ημέρες) και κατασκευής ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών (31) (-26 ημέρες). Αντίθετα, την ίδια περίοδο, παρατηρείται έντονη αύξηση του δείκτη μέσης διάρκειας παραμονής υποχρεώσεων στους κλάδους παραγωγής προϊόντων καπνού (16) (+229 ημέρες), κατασκευής εξοπλισμού, συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32) (+138 ημέρες) και κατασκευής μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών (30) (+112 ημέρες).

Θετική εξέλιξη για την εγχώρια μεταποίηση αποτελεί η αύξηση του χρονικού διαστήματος που μεσολαβεί μεταξύ της είσπραξης των απαιτήσεων και της αποπληρωμής των υποχρεώσεων σε 131 ημέρες το 2005 από 98 ημέρες το 2003.

Οι επιχειρήσεις που επιτυγχάνουν τη σημαντικότερη ενίσχυση της έμμεσης χρηματοδότησής τους την περίοδο 2003-2005 ανήκουν στους κλάδους κατασκευής εξοπλισμού, συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32), παραγωγής προϊόντων καπνού (16), κατασκευής μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών (30) και βιομηχανίας ξύλου και προϊόντων ξύλου (20). Κατ' αυτό τον τρόπο μετριάζεται ο κίνδυνος αδυναμίας αποπληρωμής των βραχυχρόνιων υποχρεώσεών τους. Χρειάζεται να σημειωθεί άλλωστε πως ο δείκτης ειδικής ρευστότητας και των τεσσάρων προαναφερθέντων κλάδων βρίσκεται σε επίπεδα χαμηλότερα της μονάδας το 2005.

Στον Πίνακα 6.16 αποτυπώνεται ένας εναλλακτικός τρόπος παρακολούθησης της μεταβολής των δύο δεικτών μέσης διάρκειας παραμονής απαιτήσεων και υποχρεώσεων: ο λόγος των δύο δεικτών αποδίδει τη χρονική υστέρηση μεταξύ της αποπληρωμής των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, σε σχέση με την είσπραξη των απαιτήσεων σε έναν κλάδο. Για παράδειγμα, στην περίπτωση που σε ένα κλάδο ο λόγος λαμβάνει την τιμή δύο, σημαίνει ότι εάν η μέση επιχείρηση του κλάδου εισπράττει την απαίτησή της τη 10η ημέρα από τη δημιουργία της οφειλής, καλύπτει τους προμηθευτές της την 20η ημέρα από τη χορήγηση της πίστωσης.

Η τιμή του συγκεκριμένου δείκτη για το σύνολο της μεταποίησης ενισχύεται κατά 44,8% από το 2004 και ισούται με 2,27 μονάδες το 2005. Μάλιστα, το τελευταίο έτος αγγίζει την υψηλότερη τιμή της τετραετίας 2002-2005 αντανakλώντας την ενίσχυση του χρονικού διαστήματος που μεσολαβεί της είσπραξης των απαιτήσεων και της αποπληρωμής των υποχρεώσεων. Είναι σημαντικό ότι οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε 15 από τους 23 κλάδους της εγχώριας μεταποίησης το 2005 έχουν περισσότερο από το διπλάσιο χρόνο στη διάθεσή τους για την αποπληρωμή των υποχρεώσεών τους συγκριτικά με εκείνο που απαιτείται για την είσπραξη των απαιτήσεων από τους πελάτες τους. Επίσης, ο λόγος των δεικτών μέσης διάρκειας παραμονής των υποχρεώσεων και μέσης διάρκειας παραμονής των απαιτήσεων είναι μεγαλύτερος της μονάδας για όλους τους εξεταζόμενους κλάδους το 2005. Το 2004, ο ίδιος λόγος υπερέβαινε τις 2 μονάδες μόνο στον κλάδο κατασκευής επίπλων (36), το 2003 σε τέσσερις κλάδους: παραγωγής προϊόντων καπνού (16), κατασκευής επίπλων (36), κατασκευής λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35) και ανακύκλωσης (37) και το 2002 σε δύο: κατασκευής αυτοκινήτων, οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων (34) και κατασκευής λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35). Η υψηλότερη τιμή του λόγου μέσης διάρκειας παραμονής υποχρεώσεων προς μέση διάρκεια παραμονής απαιτήσεων σημειώνεται στους κλάδους παραγωγής προϊόντων καπνού (16) (3,87),

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.16

Μέση Διάρκεια Παραμονής Υποχρεώσεων / Μέση Διάρκεια Παραμονής Απαιτήσεων στους Επιμέρους Κλάδους

Κλάδος	2002	2003	2004	2005
15	1,78	1,77	1,74	2,32
16	1,73	2,89	1,84	3,87
17	1,49	1,46	1,43	2,24
18	1,85	1,90	1,79	2,60
19	1,70	1,74	1,74	1,70
20	1,38	1,45	1,40	2,27
21	1,75	1,94	1,76	1,77
22	1,51	1,59	1,67	2,45
23	1,61	1,42	1,68	2,71
24	1,84	1,90	1,80	2,25
25	1,53	1,54	1,59	1,89
26	1,71	1,56	1,65	2,32
27	1,46	1,36	1,06	1,98
28	1,73	1,68	1,55	2,23
29	1,31	1,47	1,42	1,46
30	1,81	1,94	1,90	2,88
31	1,35	1,48	1,30	1,63
32	1,54	1,59	1,16	2,80
33	1,48	1,25	1,30	1,40
34	2,50	1,85	1,80	2,07
35	2,50	2,14	1,83	2,35
36	1,97	2,27	2,28	2,10
37	1,65	2,05	1,88	1,09
Σύνολο	1,66	1,65	1,57	2,27

κατασκευής μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών (30) (2,88), κατασκευής εξοπλισμού συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32) (2,80) και παραγωγής οπάνθρακα, προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων (23) (2,71).

Αποτελέσματα Χρήσεως Μεταποιητικών Επιχειρήσεων

α. Πωλήσεις

Οι πωλήσεις της μεταποίησης αυξάνονται κατά 5,3% και ανέρχονται σε 46,1 δισ. € το 2005 (Πίνακας 6.17). Παρόλα αυτά, μόλις έντεκα από τους είκοσι τρεις κλάδους καταγράφουν αύξηση του κύκλου εργασιών τους το 2005 από δέκα οκτώ το προηγούμενο έτος (2004). Είναι σημαντικό όμως ότι οι δύο κλάδοι που κατέχουν το μεγαλύτερο

μερίδιο του ετήσιου τζίρου της εγχώριας μεταποίησης, η βιομηχανία τροφίμων-ποτών (15) και η βιομηχανία οπάνθρακα, προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων (23) (παρήγαγαν το 23% και 20,9%, αντίστοιχα, του κύκλου εργασιών της ελληνικής μεταποίησης το 2005), ενίσχυσαν τις πωλήσεις τους κατά 1,4% και 40,9% αντίστοιχα το 2005.

Άνοδο πωλήσεων καταγράφουν επίσης οι κλάδοι παραγωγής βασικών μετάλλων (27) (0,78%), εκδόσεων, εκτυπώσεων και αναπαραγωγής προεγγεγραμμένων μέσων (22) (1,95%) και κατασκευής μεταλλικών προϊόντων με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού (28) (2,2%). Πάντως, τη μεγαλύτερη αύξηση του κύκλου εργασιών το 2005 την καταγράφει ο κλάδος της ανακύκλωσης (37) (123,5%), του οποίου όμως η συμμετοχή στις πωλήσεις της μεταποίησης δεν υπερβαίνει το 0,1%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.17
Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις) στους Επιμέρους Κλάδους

(εκατ. €)

Κλάδος	Αριθμός Εταιρειών & Πωλήσεις		Ποσοστιαία Μεταβολή Πωλήσεων		Αριθμός Εταιρειών & Πωλήσεις		Ποσοστιαία Μεταβολή Πωλήσεων	
	2003	2004	2004/03	2005	2005/04			
15	1 461	9 949,53	1497	10 447,23	5,00%	1527	10 596,81	1,43%
16	7	622,17	7	744,70	19,70%	7	494,74	-33,57%
17	371	1 488,03	344	1 306,57	-12,20%	328	1 139,93	-12,75%
18	281	983,61	269	1 008,47	2,50%	247	843,68	-16,34%
19	90	184,24	86	179,84	-2,40%	84	177,43	-1,34%
20	155	502,40	156	539,34	7,40%	151	523,77	-2,89%
21	162	891,86	163	884,08	-0,90%	154	859,08	-2,83%
22	584	2 025,27	575	2 174,23	7,40%	563	2 216,56	1,95%
23	42	5 633,90	42	6 842,07	21,40%	41	9 642,86	40,93%
24	312	3 453,96	315	3 581,06	3,70%	317	3 408,09	-4,83%
25	353	1 325,39	356	1 503,44	13,40%	374	1 663,20	10,63%
26	588	3 261,45	600	3 392,35	4,00%	598	3 367,43	-0,73%
27	105	3 051,30	109	3 953,20	29,60%	108	3984	0,78%
28	562	1 942,04	574	2 154,71	11,00%	593	2 202,61	2,22%
29	319	929,26	326	1 115,23	20,00%	318	1 155,15	3,58%
30	13	15,99	15	20,74	29,70%	15	12,23	-41,03%
31	142	787,47	137	874,10	11,00%	139	896,54	2,57%
32	38	733,48	35	662,34	-9,70%	40	563,27	-14,96%
33	57	164,07	54	162,66	-0,90%	59	166,54	2,39%
34	43	503,12	43	588	16,90%	42	449,26	-23,60%
35	93	678,79	91	711,73	4,90%	99	710,03	-0,24%
36	380	833,52	378	922,37	10,70%	394	997,91	8,19%
37	12	8,83	15	14,90	68,70%	21	33,3	123,49%
Σύνολο	6 170	39 969,78	6 187	43 783,5	9,50%	6 219	46 104,62	5,30%

Στον αντίποδα, τη σημαντικότερη μείωση πωλήσεων το 2005 την εμφανίζουν οι κλάδοι κατασκευής μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών (30) (-41%), παραγωγής προϊόντων καπνού (16) (-33,6%), κατασκευής αυτοκινήτων, οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων (34) (-23,6%) και παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών υλών (17) (-16,3%). Βέβαια, το μερίδιο των παραπάνω κλάδων στο τζίρο της εγχώριας μεταποίησης είναι ιδιαίτερα χαμηλό καθώς συνολικά δεν υπερβαίνει το 3,8% (κατασκευή ειδών ένδυσης-γυναικικών (18): 1,8%, παραγωγή προϊόντων καπνού (16): 1,1%, κατασκευή αυτοκινήτων, οχημάτων κλπ (34): 1%, κατασκευής μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών (30): 0,03%), οπότε ο αντίκτυπος της μεί-

ωσης των πωλήσεων αυτών των κλάδων στην ελληνική μεταποίηση είναι περιορισμένος.

Συγκρίνοντας την εξέλιξη του κύκλου εργασιών και του δείκτη τιμών παραγωγού (σύνολο εγχώριας και εξωτερικής αγοράς), διαπιστώνεται οριακή υποχώρηση των πραγματικών πωλήσεων (-0,2) το 2005. Είναι η δεύτερη φορά που σημειώνεται μείωση τη δεκαετία 1996-2005. Η προηγούμενη καταγράφηκε το 2002 (-0,6). Το 2005 παρατηρείται υποχώρηση της ποσοστιαίας μεταβολής του κύκλου εργασιών (5,3% το 2005 από 9,6% το 2004) και αντίθετα ενίσχυση της ποσοστιαίας μεταβολής του δείκτη τιμών παραγωγού (5,5% το 2005 από 4,1% το 2004) με αποτέλεσμα η διαφορά των δύο μεγεθών να είναι αρνητική (Πίνακας 6.18).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.18

Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις) Μεταποιητικών Επιχειρήσεων

	Κύκλος Εργασιών (εκατ. €)	Ποσοστιαία Μεταβολή Κύκλου Εργασιών (α)	Ποσοστιαία Μεταβολή Δείκτη Τιμών Παραγωγού* (β)	Απόκλιση (α-β) (σε ποσοστιαίες μονάδες)
1996	22 709	7,1	6,6	0,5
1997	25 928	14,2	3,0	11,2
1998	27 583	6,4	2,7	3,7
1999	29 737	7,8	2,0	5,8
2000	36 313	22,1	8,3	13,8
2001	37 237	2,5	2,5	0,0
2002	37 697	1,2	1,8	-0,6
2003	39 969	6,0	1,4	4,6
2004	43 785	9,6	4,1	5,5
2005	46 105	5,3	5,5	-0,2

* ετήσια μεταβολή γενικού δείκτη τιμών παραγωγού (σύνολο εγχώριας και εξωτερικής αγοράς).

β. Ταχύτητα Κυκλοφορίας Ενεργητικού και Ιδίων Κεφαλαίων

Δύο ακόμη δείκτες ενδεικτικοί της δραστηριότητας μιας επιχείρησης, σχετίζονται με την έννοια της κυκλοφοριακής ταχύτητας. Αναλυτικότερα, ο λόγος του κύκλου εργασιών μιας επιχείρησης είτε προς το συνολικό ενεργητικό (με καθαρά τα πάγια), είτε προς τα ίδια κεφάλαια, αποδίδει την ένταση με την οποία η επιχείρηση εκμεταλλεύεται τα περιουσιακά της στοιχεία προς επίτευξη πωλήσεων. Στην σχετική βιβλιογραφία αναφέρονται και ως δείκτες ανακύκλωσης (turnover) των κεφαλαίων και γενικά δίνουν μια εικόνα για τη στρατηγική των πωλήσεων της επιχείρησης. Χαμηλές επιδόσεις στους δείκτες φανερώνουν τάσεις υπερεπένδυσης κεφαλαίων σε σχέση με τις πωλήσεις που πραγματοποιεί μια επιχείρηση, οπότε αυτή θα πρέπει είτε να αυξήσει το βαθμό χρησιμοποίησης αυτών, είτε ίσως να ρευστοποιήσει μέρος των περιουσιακών στοιχείων της. Από την άλλη, οι υψηλές επιδόσεις στους δείκτες φανερώνουν μεγάλες πωλήσεις, αλλά και υψηλές ζημιές σε αντίθετη περίπτωση, λόγω των αυξημένων εξόδων που δημιουργούν τα ξένα κεφάλαια. Προφανώς και αυτός ο δείκτης εξαρτάται από τη φύση κάθε κλάδου και από τον όγκο των πάγιων στοιχείων ή του κυκλοφορούντος ενεργητικού που απασχολείται στην παραγωγική διαδικασία κάθε κλάδου. Γι' αυτό άλλωστε στον Πίνακα 6.19 αποτυπώνεται η διαχρονική εξέλιξη των παραπάνω δεικτών ανά κλάδο ώστε να υπάρχει μεγαλύτερο ερμηνευτικό περιεχόμενο στην ανάλυση.

Η ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού στο σύνολο της με-

ταποίησης υποχωρεί το 2005 και διαμορφώνεται στα επίπεδα του 2002 (0,76). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην υπερεπένδυση κεφαλαίων σε περιουσιακά στοιχεία των επιχειρήσεων τα οποία όμως δεν έδωσαν αρκετή ώθηση στις πωλήσεις ώστε ο εξεταζόμενος δείκτης να σημειώσει άνοδο. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη ενότητα, ο κύκλος εργασιών της μεταποίησης ενισχύθηκε κατά 5,3% το 2005.

Αντίστοιχα, ο δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων μειώνεται το 2005 σε 1,72 μονάδες από 1,74 το 2004. Όπως και με το δείκτη ταχύτητας κυκλοφορίας ενεργητικού, η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην ταχύτερη αύξηση των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με εκείνη του κύκλου εργασιών.

Σε πέντε κλάδους καταγράφεται άνοδος της ταχύτητας κυκλοφορίας ενεργητικού το 2005, σε δύο ο δείκτης παραμένει αμετάβλητος και σε δέκα έξι βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με εκείνα του 2004. Η μεγαλύτερη αύξηση εντοπίζεται στους κλάδους ανακύκλωσης (37) (+0,22 μονάδες) και πετρελαίου (23) (+0,19 μονάδες), με τον πρώτο να καταγράφει ενίσχυση των πωλήσεων κατά 123,5% έναντι αύξησης του ενεργητικού κατά 52,5% και τον δεύτερο αντίστοιχες αυξήσεις 40,9% και 16,8%. Όσον αφορά τις αρνητικές μεταβολές, οι μεγαλύτερες σημειώνονται στους κλάδους προϊόντων καπνού (16) (-0,33 μονάδες), κατασκευής αυτοκινήτων (34) (-0,27 μονάδες) και κατασκευής μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών (30) (-0,23 μονάδες).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.19
Ταχύτητες Κυκλοφορίας Καθαρού Ενεργητικού και Ιδίων Κεφαλαίων στους Επιμέρους Κλάδους

Κλάδος	Ταχύτητα Κυκλοφορίας						Μεταβολή (σε ποσοστιαίες μονάδες)			
	Ενεργητικού (Κύκλος Εργασιών/ Σύνολο Ενεργητικού*)			Ιδίων Κεφαλαίων (Κύκλος Εργασιών/ Ίδια Κεφάλαια)			Δείκτη Ενεργητικού		Δείκτη Ιδίων	
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	04/03	05/04	04/03	05/04
15	0,76	0,75	0,68	1,55	1,54	1,46	-0,01	-0,07	-0,01	-0,08
16	0,93	0,95	0,62	3,10	2,56	1,57	0,02	-0,33	-0,54	-0,99
17	0,58	0,56	0,49	1,11	1,01	0,96	-0,02	-0,07	-0,10	-0,05
18	0,89	0,87	0,85	2,36	2,25	2,29	-0,02	-0,02	-0,11	0,04
19	0,78	0,75	0,71	2,13	2,06	2,03	-0,03	-0,04	-0,07	-0,03
20	0,54	0,57	0,53	1,06	1,11	1,16	0,03	-0,04	0,05	0,05
21	0,79	0,78	0,77	2,47	2,23	2,42	-0,01	-0,01	-0,24	0,19
22	0,73	0,77	0,74	1,62	1,72	1,72	0,04	-0,03	0,10	0,00
23	1,62	1,76	1,95	2,93	3,48	4,33	0,14	0,19	0,55	0,85
24	0,88	0,86	0,93	2,44	2,44	2,63	-0,02	0,07	0,00	0,19
25	0,68	0,70	0,72	1,48	1,54	1,68	0,02	0,02	0,06	0,14
26	0,70	0,71	0,61	1,52	1,40	1,16	0,01	-0,10	-0,12	-0,24
27	0,74	0,80	0,67	1,53	1,74	1,40	0,06	-0,13	0,21	-0,34
28	0,76	0,79	0,70	1,64	1,65	1,53	0,03	-0,09	0,01	-0,12
29	0,76	0,58	0,58	1,63	1,65	1,88	-0,18	0,00	0,02	0,23
30	0,96	0,95	0,72	3,78	4,51	2,32	-0,01	-0,23	0,73	-2,19
31	0,92	0,96	0,94	2,21	2,20	2,24	0,04	-0,02	-0,01	0,04
32	0,46	0,46	0,33	0,96	0,85	0,58	0,00	-0,13	-0,11	-0,27
33	1,05	0,91	0,89	1,97	1,79	2,03	-0,14	-0,02	-0,18	0,24
34	0,83	0,97	0,70	2,93	2,89	2,21	0,14	-0,27	-0,04	-0,68
35	0,28	0,27	0,27	0,82	0,86	0,91	-0,01	0,00	0,04	0,05
36	0,59	0,63	0,65	1,30	1,40	1,43	0,04	0,02	0,10	0,03
37	0,49	0,46	0,68	0,82	0,75	1,03	-0,03	0,22	-0,07	0,28
Σύνολο	0,78	0,79	0,76	1,70	1,74	1,72	0,01	-0,03	0,04	-0,02

* Το συνολικό ενεργητικό με καθαρά πάγια στοιχεία.

Σε ό,τι αφορά την ταχύτητα κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων, η πλειονότητα των κλάδων (12 από τους 23) παρουσιάζει ενίσχυση του δείκτη, με εκείνον της παραγωγής οπώνθρακα, διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων (23) να εμφανίζει τη μεγαλύτερη αύξηση (κατά 0,85 μονάδες). Ο συγκεκριμένος μάλιστα κλάδος έχει τον υψηλότερο δείκτη ταχύτητας κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων στη μεταποίηση το 2005. Θετική εξέλιξη του δείκτη σημειώνεται επίσης στους κλάδους ανακύκλωσης (37) (+0,28 μονάδες), κατασκευής ιατρικών οργάνων (33) (+0,24 μονάδες) και κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29) (+0,23 μονάδες).

Ωστόσο, παρά τις παραπάνω εξελίξεις, ο δείκτης της ταχύτητας κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων του συνόλου της μεταποίησης υποχωρεί κατά 0,02 μονάδες το 2005, λόγω της βαρύτητας των δέκα εκ των είκοσι τριών κλάδων της μεταποίησης για τους οποίους η εξέλιξη του δείκτη είναι αρνητική. Συγκεκριμένα, οι δέκα αυτοί κλάδοι εκπροσωπούν το 53,7% των βιομηχανικών επιχειρήσεων της χώρας και μεταξύ άλλων (βλ. Πίνακα 6.19) περιλαμβάνονται οι κατασκευής μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών (30) (-2,19 μονάδες), παραγωγής προϊόντων καπνού (16) (-0,99 μονάδες) και κατασκευής ιατρικών οργάνων (34) (-0,68 μονάδες).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.20

Δαπάνες Μεταποιητικών Επιχειρήσεων

α. Σε εκατ. €

	Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Πωλήσεων, Διοικήσεως κτλ	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Δαπανών (πλέον αποσβέσεων)
1995	966,42	3 490,40	621,48	5 078,30
1996	888,66	4 028,07	696,42	5 613,15
1997	860,80	4 416,06	947,72	6 224,58
1998	1 010,22	4 978,08	1 181,74	7 170,04
1999	856,82	5 507,54	1 394,29	7 758,65
2000	909,90	6 166,53	1 698,46	8 774,89
2001	818,43	6 313,60	1 903,28	9 035,31
2002	813,80	7 011,57	2 007,14	9 832,52
2003	816,78	7 226,86	2 017,20	10 060,85
2004	844,12	7 982,89	2 113,41	10 940,44
2005	893,34	7 962,77	1 768,04	10 624,18

β. Σε ποσοστιαίες συμμετοχές στο σύνολο

	Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Πωλήσεων, Διοικήσεως κτλ	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Δαπανών (πλέον αποσβέσεων)
1995	19,03	68,73	12,24	100
1996	15,83	71,76	12,41	100
1997	13,83	70,95	15,23	100
1998	14,09	69,43	16,48	100
1999	11,04	70,99	17,97	100
2000	10,37	70,27	19,36	100
2001	9,06	69,88	21,06	100
2002	8,28	71,31	20,41	100
2003	8,12	71,84	20,05	100
2004	7,72	72,97	19,31	100
2005	8,41	74,95	16,64	100

δες). Αναλυτικότερα, στον κλάδο 30, η πτώση του δείκτη είναι απόρροια των μειωμένων πωλήσεων (-41%) το 2005. Στο συγκεκριμένο άλλωστε κλάδο παρατηρείται έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων που έχει οδηγήσει σε σημαντική μείωση των τιμών πώλησης των προϊόντων. Η ένταση του ανταγωνισμού ενισχύεται περαιτέρω από τις εμπορικές επιχειρήσεις που εισάγουν είτε επώνυμες, είτε ιδιωτικής ετικέτας μηχανές γραφείου και ηλεκτρονικούς υπολογιστές από χώρες χαμηλού κόστους (π.χ. Κίνα, Βιετνάμ).

γ. Δαπάνες

Το 2005, οι δαπάνες λειτουργίας των μεταποιητικών επιχειρήσεων μειώνονται κατά 2,9% σε σχέση με το προηγούμε-

νο έτος και αγγίζουν τα 10,6 δισ. €. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην υποχώρηση αφενός των εξόδων πωληθέντων και διοίκησης (-0,3%) και αφετέρου των αποσβέσεων χρήσης (-16,3%). Μάλιστα, οι δαπάνες αποσβέσεων το 2005 βρίσκονται στα χαμηλότερα επίπεδα της πενταετίας 2001-2005 (1,7 δισ. €). Αντίθετα με τις δύο προαναφερθείσες κατηγορίες δαπανών, τα έξοδα χρηματοδότησης ενισχύονται κατά 5,8%, εξέλιξη αναμενόμενη καθώς τα επιτόκια διατηρήθηκαν σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα και το 2005 τροφοδοτώντας περαιτέρω αύξηση του δανεισμού.

Το υψηλότερο μερίδιο στις συνολικές δαπάνες των εγχώριων μεταποιητικών βιομηχανιών το 2005 καταλαμβάνουν τα έξοδα πωλήσεων και διοίκησης (περίπου 75%), το οποίο μά-

λιστα ενισχύεται κατά 3% σε σχέση με το 2004 στα υψηλότερα επίπεδα της πενταετίας 2001-2005. Οι αποσβέσεις αποτελούν το 16,6% και τα έξοδα χρηματοδότησης το 8,4%.

δ. Μικτά και Καθαρά Κέρδη Χρήσης - Καθαρό και Μικτό Περιθώριο Κέρδους

Θετική εξέλιξη για την ελληνική μεταποίηση αποτελεί η αύξηση των καθαρών κερδών κατά 5% το 2005. Το συγκεκριμένο μέγεθος αγγίζει τα 2,26 δισ. € το 2005 και βρίσκεται στο δεύτερο υψηλότερο επίπεδο της πενταετίας 2001-2005 (2003: 2,28 δισ. €). Η ενίσχυση των καθαρών κερδών οφείλεται τόσο στην αύξηση των πωλήσεων κατά 5,3%, όσο και στη μείωση των δαπανών κατά -2,9% το 2005. Αντίθετα με τα καθαρά κέρδη, τα μικτά υποχωρούν κατά 2% το 2005.

Το μέσο μικτό περιθώριο κέρδους της μεταποίησης ισούται με 27,9% το 2005 σημειώνοντας κάμψη 6,5% από το 2004. Είναι σημαντικό ότι το συγκεκριμένο μέγεθος βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα όχι μόνο της πενταετίας 2001-2005, αλλά και της περιόδου 1995-2005 (Πίνακας 6.21). Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα της ταχύτερης αύξησης του κόστους πωληθέντων συγκριτικά με τις πωλήσεις.

Το μέσο καθαρό περιθώριο κέρδους υποχωρεί οριακά το 2005 (-0,2%) και ανέρχεται σε 4,9%.

Από τη σύγκριση του μικτού και του καθαρού περιθωρίου κέρδους διαπιστώνεται πως η διαφορά τους μειώνεται σταδιακά από το 2002 και έπειτα. Συγκεκριμένα, η διαφορά των δύο μεγεθών ισούται με 23,04% το 2005 και είναι η χαμηλότερη της πενταετίας 2001-2005, εξέλιξη που οφείλεται κυρίως στον περιορισμό των λειτουργικών εξόδων των επιχειρήσεων.

Αύξηση μικτών κερδών παρατηρείται σε επτά από τους είκοσι τρεις κλάδους της μεταποίησης το 2005 (Πίνακας 6.22). Οι μεγαλύτερες αυξήσεις σημειώνονται στους κλάδους ανακύκλωσης (37) (+162,3%), διύλισης πετρελαίου (23) (+17%), κατασκευής μηχανημάτων (29) (+6,3%) και κατασκευής επίπλων (36) (+5,7%). Σημειώνεται πως η άνοδος των μικτών κερδών του κλάδου ανακύκλωσης (37) είναι αρκετά υψηλότερη εκείνης των πωλήσεων (+123,5%), γεγονός που υποδεικνύει μείωση του κόστους πωληθέντων. Αντίθετα, οι επιχειρήσεις διύλισης πετρελαίου (23) δεν καταφέρνουν να συγκρατήσουν το κόστος πωληθέντων με αποτέλεσμα, παρά την υψηλή αύξηση του κύκλου εργασιών (+40,9%) τα μικτά κέρδη να αυξάνονται μόνο κατά 17%.

Η πλειονότητα των κλάδων της μεταποίησης παρουσιάζει αρνητική εξέλιξη των μικτών κερδών (16 από τους 23). Τη μεγαλύτερη μείωση το 2005 την καταγράφουν οι κλάδοι κατασκευής μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογισ-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.21

Κέρδη και Περιθώρια Κέρδους Μεταποιητικών Επιχειρήσεων

(εκατ. €)

Χρήση	Μικτά Κέρδη	Ποσοστιαία μεταβολή	Καθαρά Κέρδη	Ποσοστιαία μεταβολή	Περιθώριο Κέρδους	
					Μικτό	Καθαρό
1995	6 118,39	15,20%	1 040,09	43,30%	28,85%	4,90%
1996	6 766,40	10,60%	1 153,25	10,90%	29,80%	5,08%
1997	7 405,31	9,40%	1 180,74	2,40%	28,56%	4,55%
1998	8 718,20	17,70%	1 548,16	31,10%	31,61%	5,61%
1999	9 951,67	14,20%	2 193,02	41,70%	33,47%	7,37%
2000	11 123,10	11,80%	2 348,20	7,10%	30,63%	6,47%
2001	10 970,72	-1,40%	1 935,41	-17,60%	29,46%	5,20%
2002	11 675,89	6,40%	1 843,36	-4,80%	30,97%	4,89%
2003	12 342,45	5,70%	2 281,59	23,80%	30,88%	5,71%
2004	13 088,81	6%	2 148,36	-5,80%	29,89%	4,91%
2005	12 883,48	-2%	2 259,30	5%	27,94%	4,90%

στών (30) (-32,6%), κατασκευής εξοπλισμού, συσκευών ραδιοφωνίας και τηλεόρασης (32) (-30,3%), καθώς και κατασκευής αυτοκινήτων (34) (-18,8%). Η υποχώρηση των μικτών κερδών των παραπάνω κλάδων οφείλεται πρωτίστως στην κάμψη των πωλήσεων. Μάλιστα, στην περίπτωση του κλάδου 32 διαπιστώνεται πως παρά τη μείωση του κύκλου εργασιών ενισχύεται το κόστος πωληθέντων. Τα μικτά κέρδη του συγκεκριμένου κλάδου υποχωρούν σημαντικά την τριετία 2003-2005 αντανακλώντας τη δυσχερή οικονομική συγκυρία. Αντίστοιχα, αρνητικό είναι το οικονομικό κλίμα, σε μικρότερο όμως βαθμό συγκριτικά με εκείνο του κλάδου 32, για τους κλάδους παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών υλών (17), κατασκευής ηλεκτρικών μηχανών (31) και κατασκευής

λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35), λόγω της φθίνουσας πορείας των μικτών κερδών, την περίοδο 2003-2005 (Πίνακας 6.22).

Όσον αφορά τα καθαρά κέρδη, παρατηρείται αύξηση σε οκτώ από τους είκοσι τρεις εξεταζόμενους κλάδους. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί πως τέσσερις κλάδοι καταγράφουν ζημιές το 2005: κατασκευής λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35) (-113,4 εκατ. €), παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών υλών (17) (-44,7 εκατ. €), κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29) (-15 εκατ. €) και κατασκευής μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών (30) (80 χιλ. €). Από την άλλη, τη μεγαλύτερη αύξηση καθαρών κερ-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.22

Εξέλιξη Μικτών και Καθαρών Κερδών στην τριετία 2003-2005 στους Επιμέρους Κλάδους

Κλάδος	Μικτά κέρδη			Ποσοστιαία μεταβολή (%)		Καθαρά κέρδη			Ποσοστιαία μεταβολή (%)	
	2003	2004	2005	04/03	05/04	2003	2004	2005	04/03	05/04
15	3 494,4	3 696,8	3 726,79	5,8	0,8	483,8	517,60	545,40	7,0	5,4
16	184,4	235,1	235,23	27,5	0,1	47,6	60,19	57,59	26,4	-4,3
17	404,0	337,1	317,88	-16,5	-5,7	23,6	-19,98	-44,70	-	123,7
18	293,4	300,8	274,61	2,5	-8,7	32,3	34,19	15,30	5,8	-55,3
19	59,0	57,3	57,11	-2,9	-0,3	9,3	5,35	6,35	-42,3	18,7
20	118,8	137,3	127,54	15,5	-7,1	5,0	9,82	0,78	94,8	-92,1
21	288,8	278,9	264,74	-3,4	-5,1	13,0	16,75	11,64	28,6	-30,5
22	871,9	919,2	892,94	5,4	-2,9	93,0	80,19	61,67	-13,8	-23,1
23	878,3	961,5	1124,56	9,5	17,0	345,4	343,63	634,55	-0,5	84,7
24	1 418,1	1507,1	1375,45	6,3	-8,7	257,5	209,31	188,02	-18,7	-10,2
25	430,5	465,4	464,90	8,1	-0,1	86,4	82,89	85,21	-4,1	2,8
26	1 184,3	1209,0	1178,66	2,1	-2,5	455,1	388,17	367,66	-14,7	-5,3
27	602,8	824,6	782,77	36,8	-5,1	39,5	162,08	176,44	310,0	8,9
28	501,1	578,6	554,76	15,5	-4,1	97,2	166,48	128,15	71,2	-23,0
29	322,6	351,7	373,82	9,0	6,3	75,1	-51,51	-15,07	-	-70,7
30	4,4	5,4	3,64	24,4	-32,6	-0,3	-0,41	-0,08	41,4	-80,5
31	232,9	197,8	190,33	-15,1	-3,8	41,7	36,64	29,44	-12,1	-19,7
32	360,4	285,6	199,17	-20,8	-30,3	67,7	56,51	31,95	-16,5	-43,5
33	46,2	48,4	49,00	4,6	1,2	15,1	11,03	3,89	-27,0	-64,7
34	142,9	156,4	126,94	9,5	-18,8	36,6	30,68	15,93	-16,1	-48,1
35	124,6	117,1	108,69	-5,9	-7,2	-0,2	-67,15	-113,39	-	68,9
36	374,2	409,8	433,29	9,5	5,7	55,4	73,40	60,60	32,4	-17,4
37	4,7	7,8	20,46	67,3	162,3	1,7	2,41	11,72	41,8	386,3
Σύνολο	12 342,5	13 088,8	12 883,50	6,00	-1,6	2 281,6	2 148,36	2 259,30	-5,8	5,2

* ενδεικτικές μεταβολές

δών το 2005 τη σημειώνουν οι κλάδοι ανακύκλωσης (37) (+386,3%), διύλισης πετρελαίου (23) (+84,7%) και επεξεργασίας δέρματος και δερμάτων ειδών (19) (+18,7%).

Εξετάζοντας τα περιθώρια κέρδους διαπιστώνεται πως τόσο το μικτό όσο και το καθαρό μειώνονται σταδιακά την τριετία 2003-2005. Το μικτό περιθώριο κέρδους βέβαια σημειώνει τη μεγαλύτερη υποχώρηση συγκριτικά με το καθαρό που ισοδυναμεί με 2,9 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2003-2005. Η μείωση του καθαρού είναι ίση με 0,8 ποσοστιαίες μονάδες, την ίδια περίοδο.

Σε επίπεδο κλάδων, δέκα πέντε συνέβαλαν στην υποχώρηση του μικτού περιθωρίου στο σύνολο της μεταποίησης, το 2005. Τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση παρουσιάζουν οι

κλάδοι κατασκευής εξοπλισμού, συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης (32) (-7,75%), κατασκευής προϊόντων από ελαστικό (25) (-3%), διύλισης πετρελαίου (23) (2,39%) και εκδόσεων, εκτυπώσεων (22) (-2%). Βέβαια, ο τελευταίος καταλαμβάνει την πέμπτη υψηλότερη θέση μεταξύ των κλάδων της μεταποίησης το 2005, με κριτήριο το μικτό περιθώριο κέρδους του που ισούται με 40,3%. Αντίθετα, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο διύλισης πετρελαίου (23) λειτουργούν με το χαμηλότερο μικτό περιθώριο κέρδους που είναι ίσο με 11,7%. Παρόλα αυτά, η αξία των πωλήσεων του συγκεκριμένου κλάδου, καθώς και τα μικτά του κέρδη αυξάνονται με ταχείς ρυθμούς. Οι κλάδοι που καταγράφουν το υψηλότερο μικτό περιθώριο κέρδους το 2005 είναι εκείνοι της ανακύκλωσης (37) (61,4%), παραγωγής προϊόντων καπνού (16) (47,6%), κατασκευής επίπλων (36)

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.23

Περιθώρια Κέρδους ανά Κλάδο

Κλάδος	Περιθώριο Κέρδους (%)						Μεταβολή (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
	Μικτό			Καθαρό			Μικτού	Καθαρού
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2005/04	
15	35,12	35,39	35,17	4,86	4,95	5,15	-0,22	0,20
16	29,63	31,57	47,55	7,66	8,08	11,64	15,98	3,56
17	27,15	25,80	27,89	1,58	-1,53	-3,92	2,09	-2,39
18	29,83	29,82	32,55	3,29	3,39	1,81	2,73	-1,58
19	32,04	31,87	32,19	5,03	2,97	3,58	0,32	0,61
20	23,64	25,45	24,35	1,00	1,82	0,15	-1,10	-1,67
21	32,38	31,55	30,82	1,46	1,89	1,35	-0,73	-0,54
22	43,05	42,28	40,28	4,59	3,69	2,78	-2,00	-0,91
23	15,59	14,05	11,66	6,13	5,02	6,58	-2,39	1,56
24	41,06	42,08	40,36	7,46	5,84	5,52	-1,72	-0,32
25	32,48	30,96	27,95	6,52	5,51	5,12	-3,01	-0,39
26	36,31	35,64	35,00	13,95	11,44	10,92	-0,64	-0,52
27	19,75	20,86	19,65	1,30	4,10	4,43	-1,21	0,33
28	25,80	26,85	25,19	5,01	7,73	5,82	-1,66	-1,91
29	34,71	31,53	32,36	8,08	-4,62	-1,30	0,83	3,32
30	27,20	26,08	29,76	-1,81	-1,98	-0,65	3,68	1,33
31	29,58	22,63	21,23	5,29	4,19	3,28	-1,40	-0,91
32	49,13	43,11	35,36	9,23	8,53	5,67	-7,75	-2,86
33	28,18	29,74	29,42	9,20	6,78	2,34	-0,32	-4,44
34	28,39	26,60	28,26	7,27	5,22	3,55	1,66	-1,67
35	18,35	16,46	15,31	-0,03	-9,43	-15,97	-1,15	-6,54
36	44,89	44,43	43,42	6,65	7,96	6,07	-1,01	-1,89
37	53,00	52,55	61,44	19,25	16,17	35,20	8,89	19,03
Σύνολο	30,88	29,89	27,94	5,71	4,91	4,90	-1,95	-0,01

(43,4%), παραγωγής χημικών ουσιών (24) (40,4%) και εκδόσεων, εκτυπώσεων (22) (40,3%).

Σε ό,τι αφορά το καθαρό περιθώριο κέρδους, έξι κλάδοι βελτιώνουν τη θέση τους το 2005. Τη σημαντικότερη μεταβολή καταγράφουν οι κλάδοι ανακύκλωσης (37) (+19%), παραγωγής προϊόντων καπνού (16) (+3,6%) και διύλισης πετρελαίου (23) (+1,6%). Το υψηλότερο ποσοστό καθαρού περιθωρίου κέρδους το 2005 έχουν οι κλάδοι ανακύκλωσης (37) (35,2%), παραγωγής προϊόντων καπνού (16) (11,6%), κατασκευής άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά (26) (10,9%) και διύλισης πετρελαίου (23) (6,6%). Το καθαρό περιθώριο κέρδους του κλάδου 37 βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα της τριετίας 2003-2005 το οποίο σε συνδυασμό με τα ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα που αναλύθηκαν σε προηγούμενες ενότητες τον ξεχωρίζουν μεταξύ των υπόλοιπων της εγχώριας μεταποίησης. Συγκεκριμένα, αποτελεί τον ταχύτερα αναπτυσσόμενο κλάδο, με σημαντικές προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης. Βέβαια, το μέγεθός του είναι πολύ μικρό σε σύγκριση με τους άλλους βιομηχανικούς κλάδους. Το καθαρό περιθώριο κέρδους του κλάδου παραγωγής προϊόντων καπνού καταγράφει σταδιακή άνοδο την τριετία 2003-2005. Αντίστροφα, υποχωρεί για τον κλάδο κατασκευής άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά (26) (10,9%). Όσον αφορά τον κλάδο διύλισης πετρελαίου (23), η

ενίσχυση του καθαρού περιθωρίου κέρδους το 2005 ακολουθεί την υποχώρηση που καταγράφηκε το προηγούμενο έτος. Πάντως, το καθαρό περιθώριο του κλάδου ανέρχεται το 2005 στο υψηλότερο επίπεδο της περιόδου 2003-2005.

ε. Αποδοτικότητα

Για την εκτίμηση της αποδοτικότητας των κεφαλαίων των μεταποιητικών επιχειρήσεων της χώρας τρεις είναι οι δείκτες που χρησιμοποιούνται συνήθως στη σχετική βιβλιογραφία: (α) η *αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων*, δηλαδή ο λόγος των καθαρών κερδών προς τα ίδια κεφάλαια που έχουν επενδυθεί σε μια επιχείρηση, εκτιμώντας την ικανοποιητική ή όχι «αμοιβή» των κεφαλαίων των ιδιοκτητών της, (β) η *αποδοτικότητα συνολικών κεφαλαίων*, δηλαδή ο λόγος των κερδών μαζί με τις αποσβέσεις χρήσης και τα έξοδα χρηματοδότησης, προς τα συνολικά (ίδια και ξένα) κεφάλαια, ώστε αν αξιολογηθεί η αποδοχή της επιχείρησης ως προς τα συνολικά κεφάλαια που ήταν στη διάθεσή της, ανεξάρτητα της πηγής προέλευσής τους και τέλος (γ) η *αποδοτικότητα συνολικού ενεργητικού*, που προκύπτει από το λόγο των καθαρών κερδών προς το συνολικό ενεργητικό (με καθαρά πάγια) της επιχείρησης και εκτιμά την αποδοτικότητα των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης σε σχέση με τα καθαρά τους κέρδη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.24

Δείκτες Αποδοτικότητας Κεφαλαίων στη Μεταποίηση

Χρήση	Αποδοτικότητα (%)		
	Ιδίων Κεφαλαίων	Συνολικών Κεφαλαίων	Συνολικού Καθαρού Ενεργητικού
1995	12,90	12,60	5,00
1996	11,20	11,50	4,86
1997	9,22	10,73	4,24
1998	11,01	12,13	5,02
1999	12,41	12,05	5,95
2000	10,33	10,81	5,12
2001	8,20	9,80	4,07
2002	7,94	9,38	3,71
2003	9,70	9,95	4,44
2004	8,56	9,26	3,89
2005	8,43	8,16	3,75

Η ταχύτερη αύξηση των ιδίων κεφαλαίων (6,8%) συγκριτικά με εκείνη των καθαρών κερδών (5%) το 2005 έχει ως αποτέλεσμα την υποχώρηση του δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων κατά 1,6%. Αντίστοιχα, η ταχύτερη σε σχέση με τα καθαρά κέρδη αύξηση των συνολικών κεφαλαίων (9,3% έναντι 5%) έχει ως συνέπεια την υποχώρηση του αντίστοιχου δείκτη αποδοτικότητας κατά 11,9% σε σχέση με το 2004, στο επίπεδο του 8,16%.

Η κάμψη του δείκτη αποδοτικότητας του συνολικού καθαρού ενεργητικού κατά 3,7%, οφείλεται στη μικρότερη αύξηση

των καθαρών κερδών συγκριτικά με εκείνη του συνολικού ενεργητικού (Πίνακας 6.25).

Σε επίπεδο κλάδων, δέκα έξι και δέκα επτά κλάδοι της μεταποίησης συνεισφέρουν αντίστοιχα στην υποχώρηση του δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων και συνολικού ενεργητικού (Πίνακας 6.25). Πιο αναλυτικά:

Τη σημαντικότερη μείωση της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων το 2005 παρουσιάζουν οι κλάδοι κατασκευής ιατρικών οργάνων (33) (-7,4%), κατασκευής αυτοκινήτων (34)

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.25

Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων και Συνόλου Ενεργητικού στους Επιδιόρους Κλάδους

Κλάδος	Αποδοτικότητα (%)						Μεταβολή Αποδοτικότητας (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
	Ιδίων Κεφαλαίων			Συνολικού Ενεργητικού			Ιδίων Κεφαλαίων	Ενεργητικού
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2005/04	
15	7,55	7,64	7,50	3,69	3,73	3,48	-0,14	-0,25
16	23,74	20,70	18,32	7,11	7,71	7,18	-2,38	-0,53
17	1,75	-1,50	-3,75	0,92	-0,86	-1,92	-2,25	-1,06
18	7,77	7,61	4,15	2,91	2,95	1,54	-3,46	-1,41
19	10,71	6,13	7,27	3,92	2,23	2,55	1,14	0,32
20	1,06	2,01	0,17	0,55	1,04	0,08	-1,84	-0,96
21	3,61	4,22	3,28	1,15	1,48	1,04	-0,94	-0,44
22	7,42	6,33	4,77	3,35	2,83	2,07	-1,56	-0,76
23	17,95	17,40	28,50	9,96	8,85	12,85	11,10	4,00
24	18,17	14,20	14,51	6,58	5,02	5,13	0,31	0,11
25	9,66	8,49	8,63	4,45	3,87	3,68	0,14	-0,19
26	21,17	16,00	12,71	9,78	8,08	6,65	-3,29	-1,43
27	1,98	7,11	6,19	0,96	3,28	2,98	-0,92	-0,30
28	8,21	12,70	8,93	3,83	6,12	4,10	-3,77	-2,02
29	13,19	-7,60	-2,45	6,12	-2,67	-0,75	5,15	1,92
30	-6,86	-9,10	-1,52	-1,75	-1,87	-0,47	7,58	1,40
31	11,71	9,23	7,37	4,88	4,03	3,10	-1,86	-0,93
32	8,86	7,29	3,29	4,27	3,96	1,88	-4,00	-2,08
33	18,16	12,10	4,75	9,68	6,19	2,08	-7,35	-4,11
34	21,27	15,00	7,83	6,04	5,06	2,49	-7,17	-2,57
35	-0,03	-8,00	-14,49	-0,01	-2,54	-4,37	-6,49	-1,83
36	8,64	11,10	8,70	3,92	5,02	3,95	-2,40	-1,07
37	15,71	12,10	36,28	9,39	7,45	23,87	24,18	16,42
Σύνολο	9,7	8,56	8,43	4,44	3,89	3,75	-0,13	-0,14

(-7,2%) και κατασκευής λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35) (-6,5%). Μάλιστα, αντίστοιχη μείωση του δείκτη και για τους τρεις προαναφερθέντες κλάδους σημειώνεται και το 2004. Αυτό σημαίνει πως τα κεφάλαια των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους κλάδους 33, 34 και 35 χρησιμοποιούνται ολοένα και με λιγότερο αποδοτικό τρόπο. Χρειάζεται ακόμη να σημειωθεί πως ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων των παραπάνω κλάδων (33: 4,8%, 34: 7,8%, 35: -14,5%) βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα του μέσου όρου (8,4%). Το αρνητικό πρόσημο του εξεταζόμενου δείκτη, αναφορικά με τον κλάδο κατασκευής λοιπού εξοπλισμού μεταφορών οφείλεται στις ζημιές που καταγράφει.

Υψηλός είναι ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων των κλάδων ανακύκλωσης (37) (36,3%), διύλισης πετρελαίου (23) (28,5%) και παραγωγής χημικών ουσιών και συνθετικών ινών (24) (14,5%), ενώ συνολικά, οκτώ από τους είκοσι τρεις εξεταζόμενους κλάδους παρουσιάζουν υψηλότερη του μέσου όρου αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων το 2005 (2004: πέντε κλάδοι).

Όσον αφορά το δείκτη αποδοτικότητας ενεργητικού, μόνο επτά κλάδοι της μεταποίησης βρίσκονται σε υψηλότερα επίπεδα του μέσου όρου το 2005 από έντεκα το αμέσως προηγούμενο έτος. Όπως και με το δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων, οι κλάδοι ανακύκλωσης (37) και διύλισης πετρελαίου παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη αποδοτικότητα συνολικού ενεργητικού το 2005 η οποία ισούται με 23,9% και 12,9% αντίστοιχα. Ακολουθούν οι κλάδοι παραγωγής προϊόντων καπνού (16) με 7,2% και κατασκευής άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά (26) με 6,7%. Είναι σημαντικό πως η αποδοτικότητα συνολικού ενεργητικού των κλάδων 37 και 23 βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο της τριετίας 2003-2005, κάτι που δε συμβαίνει με τους κλάδους 16 και 26. Μάλιστα στον τελευταίο, ο δείκτης φθίνει σταδιακά κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης τριετίας.

B) Εξελίξεις κατά το 2006 σε επιλεγμένο δείγμα επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.²⁶

Στην παρούσα υποενότητα γίνεται μια σύντομη ανάλυση των στοιχείων ισολογισμών του 2006 για έναν επιλεγμένο αριθμό επιχειρήσεων από τους τρεις τομείς της βιομη-

χανίας (μεταποίηση, ενέργεια – νερό και κατασκευές), που είχαν δημοσιεύσει τον ισολογισμό τους μέχρι και την 31η Μαρτίου του 2007. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν μια πρώτη προσέγγιση των επιδόσεων της ελληνικής βιομηχανίας για το 2006 και ως εκ τούτου θα πρέπει να θεωρηθούν προσωρινά, ενώ στο μικρό αυτό δείγμα υπεραντιπροσωπεύονται οι μεγάλοι μεγέθους μονάδες. Επομένως είναι πιθανόν η συνολική εικόνα για τη χρήση του 2006 να αναθεωρηθεί όταν καταχωρηθεί το σύνολο των επιχειρήσεων²⁷.

Οι δημοσιευμένοι ισολογισμοί αφορούν σε 542 επιχειρήσεις της μεταποίησης, 32 της ενέργειας – ύδρευσης και 105 των κατασκευών. Παρουσιάζονται εκτιμήσεις για το ενεργητικό, τα ίδια κεφάλαια, τις πωλήσεις, το κόστος πωληθέντων τα μικτά και τα καθαρά (προ φόρου) κέρδη, καθώς και ενδεικτικές τιμές για βασικούς χρηματοοικονομικούς δείκτες. Η ανάλυση δεν εισέρχεται σε κλαδικά χαρακτηριστικά, αλλά περιορίζεται στην εκτίμηση της γενικής τάσης που διαμορφώνεται σε κάθε έναν από τους εξεταζόμενους τομείς.

Εντελώς συνοπτικά τα βασικά συμπεράσματα για τη χρήση του 2006 είναι τα εξής:

- i. Στη μεταποίηση καταγράφεται άνοδος πωλήσεων, αλλά λόγω ταχύτερης αύξησης του κόστους πωληθέντων και των επιτοκίων, τα καθαρά κέρδη μειώνονται.
- ii. Στην ενέργεια-ύδρευση, υπήρξε, νέα σημαντική επιδείνωση της κερδοφορίας, λόγω όμως της συμπεριφοράς της ΔΕΗ.
- iii. Στις κατασκευές καταγράφεται ανάκαμψη του κύκλου εργασιών μετά την υποχώρηση του 2005, αλλά και πάλι τα καθαρά προ φόρων κέρδη είναι μειωμένα.

Η επιδείνωση των επιδόσεων της βιομηχανίας κατά το 2006 αναδεικνύει τα προβλήματα ανταγωνιστικότητας που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία, με έμφαση μάλιστα στη μεταποίηση που είναι ο περισσότερο ανοικτός στα ρεύματα του διεθνούς ανταγωνισμού τομέας της οικονομίας. Την ίδια στιγμή άλλοι κλάδοι της οικονομίας (π.χ. χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, εμπόριο, κτλ) ακολουθούν πορεία βελτίωσης της κερδοφορίας. Σαφώς ο βαθμός έκθεσης των κλάδων αυ-

26. Η ενότητα αυτή ενσωματώνει τα βασικά συμπεράσματα της έκδοσης "ΣΕΒ-ICAP, Η ελληνική βιομηχανία, εκτιμήσεις των βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2006, Μάιος 2007".

27. Πρέπει να σημειωθεί ότι γίνονται οι κατάλληλες σταθμίσεις για τις προς εκτίμηση μεταβλητές ώστε να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της υπεραντιπροσωπείας των μεγαλύτερου μεγέθους επιχειρήσεων. Περισσότερα στοιχεία όμως για τη μεθοδολογία, περιλαμβάνονται στην παραπάνω έκδοση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.26

Σύνολο Μεταποίησης. Ισολογισμοί και Αποτελέσματα Χρήσης: 2005-2006 (σταθμισμένες εκτιμήσεις, μεγέθη ανά επιχείρηση)

(χιλιάδες €)

Μέγεθος	2005	2006	Μεταβολή (%)
Ενεργητικό	14 311	14 797	3,40
Ίδια κεφάλαια	7 064	7 308	3,45
Κύκλος εργασιών	12 710	14 036	10,44
Κόστος πωληθέντων	10 014	11 403	13,87
Μεικτά κέρδη	2 696	2 633	-2,32
Κέρδη προ φόρων	817	707	-13,47
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (%)	11,57	9,67	-
Περιθώριο μεικτού κέρδους (%)	21,21	18,76	-
Περιθώριο καθαρού κέρδους προ φόρων (%)	6,43	5,04	-

Επιχειρήσεις

546

τών στον διεθνή ανταγωνισμό, αν και εντείνεται διαχρονικά, είναι πιο περιορισμένος, ωστόσο σε μια εποχή διευρυνόμενης οικονομικής διεθνοποίησης, οι τομείς που εμφανίζουν την μεγαλύτερη ανθεκτικότητα είναι τελικά εκείνοι που είναι λιγότερο εκτεθειμένοι στον διεθνή ανταγωνισμό.

B1. Μεταποίηση

Η γενική εικόνα για την πορεία της ελληνικής μεταποίησης το 2006 έχει περιγραφεί εκτενώς στα προηγούμενα κεφάλαια: ανάκαμψη του όγκου παραγωγής, άνοδος του βαθμού χρησιμοποίησης του παραγωγικού δυναμικού, σταθερότητα στην απασχόληση, ικανοποιητικές εξαγωγές, ανάκαμψη του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών.

Από τα πρώτα στοιχεία των λογιστικών καταστάσεων του 2006, προκύπτει αρνητική εικόνα για την πορεία της κερδοφορίας της μεταποίησης. Η ταχεία άνοδος των πωληθέντων κατά το 2006, συνοδεύτηκε από ταχύτερη άνοδο του κόστους πωληθέντων με αποτέλεσμα τον περιορισμό των περιθωρίων μικτού και καθαρού κέρδους (Πίνακας 6.26). Η επιδείνωση της κερδοφορίας για δεύτερο συνεχόμενο έτος οφείλεται σε ένα βαθμό στην αύξηση των επιτοκίων

στην ευρωζώνη αλλά και σε παράγοντες όπως η διατήρηση των υψηλών τιμών πετρελαίου που επηρέασαν μεταξύ άλλων και το κόστος των πρώτων υλών στη μεταποίηση. Τέλος να σημειωθεί ότι η περιορισμένη αύξηση του συνολικού ενεργητικού δεν άλλαξε την κεφαλαιακή διάρθρωση, ενώ οι δείκτες αποδοτικότητας περιορίζονται περαιτέρω.

B2. Ηλεκτρισμός, Φυσικό Αέριο και Ύδρευση

Τα αποτελέσματα του τομέα αυτού επηρεάζονται έντονα από τη νέα επιδείνωση της κερδοφορίας της ΔΕΗ, της κυρίαρχης δηλαδή εταιρείας στον τομέα. Αν και η άνοδος του συνολικού ενεργητικού είναι μικρή, είναι γεγονός ότι η προσπάθεια απελευθέρωσης της ενέργειας έχει προσελκύσει αυξημένο επιχειρηματικό ενδιαφέρον, κάτι που αντανακλάται στον ήδη αυξημένο αριθμό επιχειρήσεων σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Θετικό για τον τομέα είναι το γεγονός ότι ο κύκλος εργασιών του διευρύνεται σημαντικά το 2006, όμως η άνοδος του κόστους πωληθέντων είναι ταχύτερη (Πίνακας 6.27). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να πιέζεται η συνολική κερδοφορία ενώ και οι τρεις χρηματοοικονομικοί δείκτες εμφανίζουν υποχώρηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.27**Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος, Φυσικού Αερίου και Νερού. Ισολογισμοί και Αποτελέσματα Χρήσης: 2005-2006**

(σταθμισμένες εκτιμήσεις, μεγέθη ανά επιχείρηση)

(χιλιάδες €)

Μέγεθος	2005	2006	Μεταβολή (%)
Ενεργητικό	396 096	407 2 05	2,80
Ίδια κεφάλαια	178 698	178 679	-0,01
Κύκλος εργασιών	48 809	54 737	12,15
Κόστος πωληθέντων	38 168	44 562	16,75
Μεικτά κέρδη	10 641	10 176	-4,37
Κέρδη προ φόρων	2 605	1 606	-38,36
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (%)	1,46	0,90	-
Περιθώριο μεικτού κέρδους (%)	21,80	18,59	-
Περιθώριο καθαρού κέρδους προ φόρων (%)	5,34	2,93	-

Επιχειρήσεις**32****B3. Κατασκευές**

Η σημαντική ανάκαμψη του κύκλου εργασιών των κατασκευαστικών επιχειρήσεων, μετά την μείωση του 2005 αντανάκλα τις αυξημένες επενδύσεις σε έργα υποδομής και λιγότερο την οικοδομική δραστηριότητα που επηρεάστηκε αρνητικά από την

εισαγωγή του ΦΠΑ. Η ανάκαμψη του κύκλου εργασιών του κατασκευαστικού τομέα που καταγράφεται από τις λογιστικές καταστάσεις συμβαδίζει με την βελτίωση των προσδοκιών στον τομέα το 2006, όπως προκύπτει από τις έρευνες συγκυρίας του ΙΟΒΕ. Παρόλα αυτά η ταχύτερη άνοδος και εδώ του κόστους πωληθέντων πιέζει το περιθώριο μικτού κέρδους, ενώ

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.28**Κατασκευές. Ισολογισμοί και Αποτελέσματα Χρήσης: 2005-2006**

(σταθμισμένες εκτιμήσεις, μεγέθη ανά επιχείρηση)

(χιλιάδες €)

Μέγεθος	2005	2006	Μεταβολή (%)
Ενεργητικό	8 843	9 875	11,66
Ίδια κεφάλαια	4 190	4 146	-1,04
Κύκλος εργασιών	5 418	6 100	12,58
Κόστος πωληθέντων	4 700	5 350	13,81
Μεικτά κέρδη	718	750	4,52
Κέρδη προ φόρων	213	66	-68,79
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (%)	5,07	1,60	-
Περιθώριο μικτού κέρδους (%)	13,25	12,30	-
Περιθώριο καθαρού κέρδους προ φόρων (%)	3,92	1,09	-

Επιχειρήσεις**105**

τα χαμηλού ύψους καθαρά κέρδη θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με επιφύλαξη (Πίνακας 6.28).

6.2. Ορυχεία και Λατομεία

Εισαγωγή

Στην υποενοότητα αυτή παρουσιάζονται εν συντομία οι εξελίξεις σε βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και αποτελέσματα χρήσης των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ορυχείων – λατομείων στην πιο πρόσφατη τριετία (2003-2005). Ο τομέας χωρίζεται σε δύο βασικές υποκατηγορίες δραστηριοτήτων: α) την εξόρυξη και λατόμηση ενεργειακών υλικών και β) την εξόρυξη και λατόμηση μη ενεργειακών υλικών. Η πρώτη κατηγορία δραστηριοτήτων περιλαμβάνει τρεις υποκλάδους: α1) την εξόρυξη άνθρακα, λιγνίτη και τύρφης (NACE 10), α2) την άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου και τις σχετικές δραστηριότητες (πλην μελετών) (NACE 11) και τέλος α3), την εξόρυξη μεταλλευμάτων ουρανίου και θορίου (NACE 12). Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει: β1) την εξόρυξη μεταλλικών μεταλλευμάτων (NACE 13) και β2) άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες (NACE 14).

Αριθμός Επιχειρήσεων / Διάρθρωση τομέα

Ο αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα (σύμφωνα με τα κριτήρια της βάσης δεδομένων του ΣΕΒ) κατά το 2005 ανέρχεται στις 163 επιχειρήσεις, αυξημένος κατά 14 σε σχέση με το 2004, ενώ είναι ο υψηλότερος αριθμός κατά την τελευταία πενταετία. Αναλυτικότερα ανά κλάδο (Πίνακας 6.29):

Κλάδος Εξόρυξης Άνθρακα, Λιγνίτη, Τύρφης (10). Ο κλάδος χαρακτηρίζεται το 2005 από την έξοδο (αναστολή λειτουργίας) της σημαντικής κεφαλαιακά εταιρείας *ΒΙΟΛΙΓΝΙΤ* και της θυγατρικής της *ΛΙΓΝΙΤΩΡΥΧΕΙΑ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ*, που συνεισέφεραν το 2004 το 6% του συνολικού ενεργητικού του κλάδου. Ο κλάδος περιλαμβάνει έτσι πλέον μόνο μία επιχείρηση που ασχολείται κυρίως με την εξόρυξη και συσσώματωση λιγνίτη.

Κλάδος Άντλησης Αργού Πετρελαίου, Φυσικού Αερίου και σχετικές δραστηριότητες (11). Ο κλάδος αποτελείται σταθερά από μία μόνο επιχείρηση που ασχολείται με την εξόρυξη και αποθείωση κοιτασμάτων αργού πετρελαίου στην περιοχή της Καβάλας.

Κλάδος Εξόρυξης Μεταλλευμάτων Ουρανίου και Θορίου (12). Καμία επιχείρηση δεν κατατάσσεται σε αυτόν τον κλάδο.

Κλάδος Εξόρυξης Μεταλλικών Μεταλλευμάτων (13). Ο κλάδος αυξάνεται πληθυσμιακά στις 9 (από 8 επιχειρήσεις το 2004) παρά την έξοδο της ΕΛΣΙ, με τις επιχειρήσεις του κλάδου αυτού να δραστηριοποιούνται κυρίως στην εξόρυξη μεταλλικών ορυκτών (βωξίτης, χαλκός κτλ).

Κλάδος Άλλων Εξορυκτικών – Λατομικών Δραστηριοτήτων (14). Ο βασικός και πολυπληθέστερος κλάδος για τον τομέα είναι και αυτός στον οποίο εντοπίζεται μεγαλύτερη κινητικότητα. Οι 152 επιχειρήσεις που κατατάσσονται σε αυτόν το 2005 (έναντι 137 το 2004) προκύπτουν από την είσοδο στον κλάδο 27 επιχειρήσεων και την αποχώρηση 12. Πρόκειται για επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εξόρυξη κυρίως αδρανών υλικών, περιλαμβάνοντας και τα λατομεία μαρμάρων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.29

Αριθμός Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας

Τομέας Ορυχείων – Λατομείων (Γ)	Αριθμός Επιχειρήσεων			
	2002	2003	2004	2005
Κλάδος Εξόρυξης Άνθρακα – Λιγνίτη (10)	2	3	4	1
Κλάδος Άντλησης Αργού Πετρελαίου – Φυσικού Αερίου (11)	1	1	1	1
Κλάδος Εξόρυξης Μεταλλικών Μεταλλευμάτων (13)	8	7	8	9
Κλάδος Άλλων Εξορυκτικών – Λατομικών Δραστηριοτήτων (14)	138	141	137	152
Σύνολο τομέα	149	152	149	163

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.30

Σύνολο Ενεργητικού (με καθαρά τα πάγια) κατά Κλάδο (2002-2005)

(χιλιάδες €)

Κλάδος	Σύνολο Ενεργητικού			
	2002	2003	2004	2005
10	18 080,2	92 407,2	25 147	9 511,1
11	12 446,3	10 010,7	16 905,9	19 638,7
13	290 591,6	52 663,4	78 407,7	82 030,5
14	419 417,0	475 943,5	496 287,5	516 841,4
Σύνολο	740 5351	631 024,8	616 748,0	628 021,7

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.31

Ύψος Καθαρών Παγίων και Βαθμός Παγιοποίησης κατά Κλάδο (2003-2005)

(χιλιάδες €)

Κλάδος	Καθαρά Πάγια			Βαθμός παγιοποίησης (%)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
10	44 326,1	9 129,5	2129,2	47,97	36,30	22,4%
11	93,5	475,6	179,5	0,93	2,81	0,9%
13	29 763,3	44 422,1	49 846,8	56,52	56,66	60,8%
14	204 572,2	212 197,2	209 473,1	42,98	42,76	40,5%
Σύνολο	278 755,1	266 224,5	261 628,6	44,17	43,17	41,7%

Χρηματοοικονομική Διάρθρωση του Τομέα

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη του τομέα των ορυχείων – λατομείων και η εξέλιξή τους. Από τις 163 επιχειρήσεις του τομέα, οι 12 δημοσίευσαν τα στοιχεία ισολογισμού τους το 2005 με ΔΠΧΠ. Σε επίπεδο ενεργητικού, αυτές αντιπροσωπεύουν το 14,5% του συνολικού ενεργητικού του τομέα. Συγκριτικά με τη χρήση του 2004, δεν σημειώνονται σημαντικές διαρθρωτικές διαφοροποιήσεις, ενώ εκλείπει η προβληματική χρηματοοικονομική συμπεριφορά της ΒΙΟΛΙΓΝΙΤ (που ανέστειλε τη λειτουργία της) και η οποία επηρέαζε σημαντικά τα εξεταζόμενα μεγέθη (ειδικά του κλάδου 10), κατά τις προηγούμενες χρήσεις.

α. Διάρθρωση Ενεργητικού

Συνολικό Ενεργητικό

Το συνολικό ενεργητικό των επιχειρήσεων του τομέα ανα-

κάμπει το 2005 και εκτιμάται στα 628 εκατ. €, ενισχυμένο κατά 1,8% σε σχέση με το 2004 (Πίνακας 6.30). Η έξοδος επομένως από τον κλάδο των επιχειρήσεων που αναφέρθηκαν νωρίτερα, αντισταθμίζεται από τις αρκετές νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις. Οι δύο πολυπληθέστεροι κλάδοι του τομέα, ο κλάδος εξόρυξης μεταλλικών μεταλλευμάτων (13) και ο κλάδος άλλων εξορυκτικών και λατομικών δραστηριοτήτων (14) σημειώνουν αύξηση κατά 4,6% και 4,3% αντίστοιχα, ενώ ο τελευταίος αντιπροσωπεύει πλέον το 82% του συνολικού ενεργητικού του τομέα, επίδοση που αντιστοιχεί στην υψηλότερη αντίστοιχη συμβολή στην εξεταζόμενη τετραετία.

Πάγια Στοιχεία Ενεργητικού

Τα καθαρά πάγια του τομέα όμως περιορίζονται περαιτέρω το 2005 στα 261 εκατ. €, συνεχίζοντας την πτωτική τους πορεία που έχει ξεκινήσει από το 2002. Αντίστοιχα και ο βαθμός παγιοποίησης εμφανίζει υποχώρηση δύο ποσοστιαίων μονάδων (Πίνακας 6.31). Σε επίπεδο κλάδων, η εξόρυξη μεταλλικών με-

ταλλευμάτων (13) εμφανίζει την υψηλότερη παγιοποίηση στον τομέα, ενώ ο κλάδος άλλων εξορυκτικών και λατομικών δραστηριοτήτων (14) είναι πρακτικά αυτός που «χάνει» τις δύο ομάδες στον βαθμό παγιοποίησης το σύνολο.

αύξηση σε όλα τα επιμέρους μεγέθη του, ενώ πλέον αντιπροσωπεύει το 83,9% του συνολικού κυκλοφορούντος ενεργητικού του τομέα (από 77% το 2003).

Κυκλοφορούν Ενεργητικό

Σε αντιδιαστολή με τα πάγια, το συνολικό κυκλοφορούν ενεργητικό του τομέα αυξάνεται σημαντικά στα 366 εκατ. €. Χαρακτηριστικό της χρήσης του 2005 είναι η αύξηση των αποθεμάτων, που διευρύνει την αντίστοιχη συμβολή τους στο σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού στο 21% (από 18,9% το 2004), ενώ τα διαθέσιμα υποχωρούν οριακά (Πίνακας 6.32). Έτσι οι απαιτήσεις αποτελούν πλέον το 61,9% του κυκλοφορούντος, όταν στη χρήση του 2004 αποτελούσαν το 63,5%. Ο δυναμικός πάντως κλάδος του τομέα, ο κλάδος εξορυκτικών - λατομικών δραστηριοτήτων (14), διευρύνει το κυκλοφορούν ενεργητικό του κατά 4,5%, με

β. Διάρθρωση Παθητικού

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, το 2005 ο τομέας ορυχείων – λατομείων διαθέτει συνολικά κεφάλαια 628 εκατ. €, ενισχυμένα κατά 1,8% συγκριτικά με τη χρήση του 2004. Η αύξηση προέρχεται εξολοκλήρου από ίδια κεφάλαια τα οποία σχεδόν διπλασιάζονται, ενώ αντίστοιχα οι υποχρεώσεις περιορίζονται σημαντικά με την έξοδο από τον τομέα των δύο «προβληματικών» εταιρειών που επηρέαζαν έντονα την προηγούμενη χρήση (Πίνακας 6.33). Έτσι η δανειακή επιβάρυνση του τομέα επανέρχεται σε λογικότερα επίπεδα και προσδιορίζεται στο 1,60 (από 3,67 το 2004), ενώ η συμμετοχή των ιδίων κεφαλαίων στο σύνολο των κεφαλαίων εκτιμάται στο 38,5%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.32

Διάρθρωση του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού ανά Κλάδο

(εκατ. €)

Κλάδος	Αποθέματα			Απαιτήσεις			Διαθέσιμα			Σύνολο Κυκλοφορούντος		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
10	23,8	0,1	0,2	23,3	12,7	3,5	0,9	3,1	3,7	48,0	16,0	7,4
11	2,9	6,5	12,0	5,5	6,3	6,0	1,5	3,6	1,5	9,9	16,4	19,5
13	3,3	3,8	5,2	12,8	12,9	13,6	6,8	17,1	13,4	22,9	33,9	32,2
14	44,9	55,7	61,3	193,4	190,3	203,8	33,1	38,0	42,3	271,4	284	307,4
Σύνολο	74,9	66,2	78,7	235,0	222,4	226,9	42,4	61,8	60,8	352,3	350,5	366,4

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.33

Διάρθρωση Βασικών Λογαριασμών Παθητικού

(εκατ. €)

Κλάδος	Ίδια Κεφάλαια			Ξένα Κεφάλαια			Συνολικά Κεφάλαια		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
10	23,32	-77,40	3,36	69,10	102,52	6,15	92,42	25,17	9,51
11	-9,80	-45,93	-77,47	19,81	62,84	97,10	10,01	16,90	19,64
13	-22,50	-1,31	59,17	75,16	79,7	22,86	52,66	78,40	82,03
14	233,12	256,55	256,72	242,82	239,73	260,12	475,94	496,29	516,84
Σύνολο	224,14	131,93	241,8	406,89	484,81	386,2	631,03	616,75	628,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.34

Σχέσεις Ιδίων και Ξένων Κεφαλαίων - Δανειακή Επιβάρυνση

Κλάδος	Δανειακή Επιβάρυνση (Ξένα / Ίδια)				Ίδια / Συνολικά Κεφάλαια			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
10	7,18	2,96	<0	1,83	12,2%	25,2%	<0	35,3%
11	1,48	<0	<0	<0	40,4%	<0	<0	<0
13	11,2	<0	<0	0,39	8,2%	<0	<0	72,1%
14	1,0	1,04	0,93	1,01	49,7%	49,0%	51,7%	49,7%
Σύνολο	2,09	1,82	3,67	1,60	32,3%	35,5%	21,4%	38,5%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.35

Δείκτες Γενικής και Ειδικής Ρευστότητας Τομέα Ορυχείων – Λατομείων

Κλάδος	Γενική Ρευστότητα				Ειδική Ρευστότητα			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
10	0,93	0,80	0,70	1,20	0,92	0,40	0,17	1,17
11	2,13	0,83	0,66	0,87	0,93	0,59	0,40	0,33
13	1,77	0,33	0,47	2,76	0,81	0,28	0,42	2,32
14	1,29	1,27	1,36	1,33	1,08	1,06	1,09	1,07
Σύνολο	1,33	0,99	0,87	1,35	1,05	0,78	0,71	1,06

Σε κλαδικό επίπεδο, ερμηνευτικό περιεχόμενο έχουν μόνο οι εξελίξεις στον κλάδο άλλων εξορυκτικών και λατομικών δραστηριοτήτων (14) και στην εξόρυξη μεταλλικών μεταλλευμάτων (13), αφού οι κλάδοι 10 και 11 περιλαμβάνουν από μία εταιρεία. Έτσι στον κλάδο 13, κατά το 2005 φαίνεται να «διορθώνονται» τα αρνητικά ίδια κεφάλαια που είχαν καταγραφεί τα προηγούμενα χρόνια και δημιουργούνται συνθήκες κεφαλαιακής ευστάθειας με εισροή αντίστοιχων κεφαλαίων. Στον κλάδο 14, η αύξηση προέρχεται εξολοκλήρου από προσπορισμό ξένων κεφαλαίων, γεγονός που έχει ως συνέπεια η κεφαλαιακή διάρθρωση του κλάδου να ισορροπεί μεταξύ ιδίων και ξένων κεφαλαίων (49,7% η αναλογία των ιδίων στα συνολικά κεφάλαια).

στότητα ξεπερνούν το επιθυμητό επίπεδο της μονάδας και εκτιμώνται σε 1,35 και 1,06 αντίστοιχα (Πίνακας 6.35). Όλοι οι κλάδοι πλην της άντλησης πετρελαίου και φυσικού αερίου (11) έχουν μόνιμο κεφάλαιο κίνησης για την εκπλήρωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεών τους, γεγονός που ισχύει ακόμα και στην πιο «αυστηρή» προσέγγιση της ειδικής ρευστότητας. Ο κλάδος λοιπών εξορυκτικών και λατομικών δραστηριοτήτων (14) παρουσιάζει αξιοσημείωτη σταθερότητα, ενώ στον κλάδο εξόρυξης μεταλλικών μεταλλευμάτων (13), η αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού συνοδεύεται από υποδιπλασιασμό των υποχρεώσεων στις δύο μεγαλύτερες επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα την εκτίναξη των δύο δεικτών ρευστότητας.

γ. Σχέσεις Ενεργητικού - Παθητικού

Ρευστότητα

Οι θετικές κεφαλαιακές εξελίξεις στον τομέα των ορυχείων – λατομείων στη χρήση του 2005, αντανακλώνται και σε επίπεδο ρευστότητας. Τόσο η γενική, όσο και η ειδική ρε-

δ. Στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσης

Ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων του τομέα ορυχείων – λατομείων κατά το 2005 ανήλθε σε 420 εκατ. € σε υποχώρηση κατά 3,6% σε σχέση με το 2004, ενώ τα μικτά κέρδη ενισχύονται κατά 7,5% (Πίνακας 6.36). Αν και οι 68 από τις 163 επιχειρήσεις (41,7% του συνόλου, έναντι 36,2% το

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.36**Εξέλιξη Κύκλου Εργασιών και Κερδών Τομέα Ορυχείων – Λατομείων**

(εκατ. €)

Κλάδος	Κύκλος Εργασιών			Μικτά Αποτελέσματα			Καθαρά Αποτελέσματα		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
10	25,9	36,0	21,9	7,7	9,3	4,6	-2,7	-96,7	3,0
11	26,6	25,5	29,4	6,5	21,0	22,7	-14,8	-46,1	-31,5
13	26,9	27,6	31,9	11,3	12,7	10,83	-12,6	-2,4	-3,9
14	347,3	346,7	336,8	132,5	138,1	156,5	39,9	31,7	26,6
Σύνολο	426,7	435,9	420,1	157,9	181,1	194,6	9,7	-113,5	-5,8

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.37**Εξέλιξη Περιθωρίων Κέρδους (2003-2005)**

Κλάδος	Μικτό Περιθώριο Κέρδους (%)			Καθαρό Περιθώριο Κέρδους (%)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
10	29,7	25,7	21,0%	-10,6	-268,5	13,7%
11	24,4	82,4	77,2%	-55,8	-180,7	-107,1%
13	42,0	46,1	33,9%	-46,9	-8,6	-12,2%
14	38,1	39,8	46,5%	11,5	9,2	7,9%
Σύνολο	37,0	41,5	46,3%	2,3	-26,0	-1,4%

2004) του τομέα εμφανίζουν ζημιές το 2005, εν τούτοις, το ύψος των ζημιών περιορίζεται από τα 161,6 εκατ. € στα 42,8 εκατ. €. Αν και μία επιχείρηση (*ΚΑΒΑΛΙΑ OIL*) κατέχει το 74% των ζημιών αυτών, εν τούτοις ο τομέας εξακολουθεί να είναι ζημιογόνος. Είναι όμως χαρακτηριστικό ότι αν εξαιρεθεί η συγκεκριμένη επιχείρηση, τότε το σύνολο των αποτελεσμάτων αποκτά θετικό πρόσημο.

Σε επίπεδο επιμέρους κλάδων, η έξοδος της έντονα ζημιογόνου *ΒΙΟΛΙΓΝΙΤ*, από τον κλάδο εξόρυξης άνθρακα και λιγνίτη (10), φέρνει τον κλάδο σε θετικό επίπεδο καθαρών αποτελεσμάτων, ενώ η *ΚΑΒΑΛΙΑ OIL* του κλάδου 11 «μαζεύει» σχεδόν το 30% των ζημιών της το 2005. Στον πολυπληθέστερο κλάδο του τομέα, τις λατομικές δραστηριότητες (14), που αντιπροσωπεύουν άλλωστε το 80% του συνολικού τζίρου του τομέα, τα καθαρά αποτελέσματα συνεχίζουν να υποχωρούν και να προσδιορίζονται στα 26,6 εκατ. € το 2005 που είναι και η χαμηλότερη επίδοση την τελευταία πενταετία.

Τέλος, σε ότι αφορά τα αντίστοιχα περιθώρια κέρδους, ο δείκτης του μικτού ενισχύεται σημαντικά σχεδόν κατά 5 πο-

σοστιαίες μονάδες σε ύψος 46,3% (Πίνακας 6.37). Τα επίπεδα αυτά χαρακτηρίζουν εξάλλου τη δραστηριότητα του αντιπροσωπευτικότερου κλάδου (του 14), ενώ η «ειδική» συμπεριφορά της μοναδικής εταιρείας στον κλάδο άντλησης αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου (11), δείχνει ένα επίπεδο μικτού περιθωρίου της τάξης του 77%, ταυτόχρονα με ένα καθαρό περιθώριο της τάξης του -107%.

6.3. Ηλεκτρισμός, Φυσικό Αέριο και Ύδρευση**Εισαγωγή**

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι εξελίξεις σε βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και αποτελέσματα χρήσης των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα στον τομέα της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου και νερού (τομέας Ε κατά ΣΤΑΚΟΔ-04). Σύμφωνα με αυτήν την ταξινόμηση, ο τομέας περιλαμβάνει δύο κλάδους: α) τον κλάδο 40, όπου ταξινομούνται οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και ζεστού νερού και β) τον κλάδο 41, όπου ανήκουν οι επιχειρήσεις συλλογής, καθαρισμού και διανομής νερού (αστική υδροδότηση).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.38**Αριθμός Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας**

Τομέας Παροχής Ηλεκτρικού Ρεύματος, Φυσικού Αερίου και Νερού	Αριθμός Επιχειρήσεων		
	2003	2004	2005
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και ζεστού νερού (40)	198	214	245
Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού (41)	5	4	5
Σύνολο τομέα	203	218	250

Αριθμός Επιχειρήσεων / Διάρθρωση τομέα

Ο πληθυσμός του τομέα αυξάνεται από 218 επιχειρήσεις το 2004 σε 250 για το έτος χρήσης 2005. Η συνεχής αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτόν είναι αποτέλεσμα της απελευθέρωσης της αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας (Φεβρουάριος 2001, νόμος 2773/1999), στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και γι' αυτό εξάλλου οι νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις του τομέα ταξινομούνται στον κλάδο 40, καθώς πρόκειται στις περισσότερες περιπτώσεις για αιολικά πάρκα, εταιρείες παραγωγής αιολικής ενέργειας, υδροηλεκτρικούς σταθμούς κτλ. Έτσι, ενώ στον κλάδο 40 καταγράφονται το 2005 31 περισσότερες επιχειρήσεις σε σχέση με το 2004 (245), ο πληθυσμός του κλάδου 41 αυξάνεται μόλις κατά μία (Πίνακας 6.38).²⁸

Σε κάθε περίπτωση πάντως, παρά την απελευθέρωση στον κλάδο της ενέργειας, η αγορά παραμένει έντονα ολιγοπωλιακή και άρα η ανάλυση που παρουσιάζεται στη συνέχεια δεν απομακρύνεται από αυτήν την εικόνα. Οι τρεις δημόσιες (με την έννοια του βασικού μετόχου) επιχειρήσεις (ΔΕΗ, ΕΥ-

ΔΑΠ, ΔΕΠΑ) κατέχουν το 84,8% του συνολικού ενεργητικού του τομέα, το 81% του οποίου προέρχεται από τη ΔΕΗ. Επομένως η ανάλυση που ακολουθεί, ουσιαστικά αντικατοπτρίζει τις εξελίξεις και τις τάσεις σε βασικά μεγέθη αυτών των επιχειρήσεων, με τη ΔΕΗ και ΔΕΠΑ να κυριαρχούν στον κλάδο 40 και την ΕΥΔΑΠ στον 41.

Χρηματοοικονομική Διάρθρωση του Τομέα**α. Διάρθρωση Ενεργητικού**Συνολικό Ενεργητικό

Το συνολικό ενεργητικό του τομέα είναι το υψηλότερο των τελευταίων χρήσεων και αγγίζει τα 18,5 δισ. € εμφανίζοντας αύξηση 12,2% από το 2004. Ο κλάδος 40 παρουσιάζει αύξηση συνολικού ενεργητικού κατά 13,8% (8,22% το 2004), εξέλιξη που είναι εξολοκλήρου υπεύθυνη για την διεύρυνση του συνολικού ενεργητικού του τομέα αφού το σύνολο ενεργητικού του κλάδου 41 περιορίζεται κατά 3,2% (Πίνακας 6.39).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.39**Σύνολο Ενεργητικού (με καθαρά τα πάγια) ανά Κλάδο (2003-2005)**

(εκατ. €)

Κλάδος	Σύνολο Ενεργητικού			Ποσοστιαία μεταβολή ενεργητικού (%)	
	2003	2004	2005	2004/03	2005/04
40	13 861	15 000	17 064	8,22	13,8
41	1 324	1 548	1 499	16,92	-3,2
Σύνολο	15 186	16 548	18 562	8,97	12,2

28. Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι στον κλάδο 40 αρκετές από τις επιχειρήσεις αιολικών πάρκων είναι στην ουσία εγκαταστάσεις μίας μητρικής επιχείρησης, αλλά καταχωρούνται ως διαφορετικές, ανάλογα με τη γεωγραφική περιοχή στην οποία αναπτύσσουν την αντίστοιχη μονάδα παραγωγής, διατηρώντας ωστόσο

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.40**Ύψος Καθάρων Παγίων και Βαθμός Παγιοποίησης ανά Κλάδο**

(εκατ. €)

Κλάδος	Καθαρά Πάγια			Βαθμός Παγιοποίησης (%)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
40	11 856	12 813	14 794	85,5	85,4	86,7
41	1 007	1 201	1 219	76,1	77,5	81,3
Σύνολο	12 863	14 013	16 012	84,7	84,7	86,3

Πάγια Στοιχεία Ενεργητικού

Συνεχίζεται και το 2005 η αύξηση των καθάρων παγίων του τομέα, τα οποία ξεπερνούν πλέον τα 16 δισ. €, με τα καθαρά πάγια του κλάδου της ενέργειας (40) να αυξάνονται κατά 15,5% (2 δισ. € περίπου). Στον κλάδο ύδρευσης (41) από την άλλη πλευρά, η αύξηση των παγίων δεν είναι μεγάλη (+1,5%), ωστόσο επειδή η μεταβολή του συνολικού ενεργητικού είναι αρνητική, ο βαθμός παγιοποίησης του κλάδου αυξάνεται σημαντικά σε 81,3% (Πίνακα 6.40). Στο 86,7% ανέρχεται το 2005 ο βαθμός παγιοποίησης της ενέργειας (40), ενώ στο σύνολο του τομέα ο δείκτης αυξάνεται κατά 1,6 εκατοστιαίες μονάδες σε 86,3% που αποτελεί τον υψηλότερο βαθμό παγιοποίησης στο σύνολο της βιομηχανίας της χώρας.

Κυκλοφορούν Ενεργητικό

Το συνολικό κυκλοφορούν και διαθέσιμο κεφάλαιο του το-

μέα ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου και ύδρευσης δεν παρουσιάζει ουσιαστική μεταβολή σε σχέση με το 2004 (2,5 δισ. €). Οι απαιτήσεις, που καταλαμβάνουν και το μεγαλύτερο μερίδιο (57,7%), παρέμειναν σε 1,4 δισ. €, ενώ η υποχώρηση των αποθεμάτων (-11%) ουσιαστικά αντισταθμίστηκε από την αύξηση των διαθεσίμων (13,7%) (Πίνακα 6.41).

Σε επίπεδο κλάδων, το συνολικό κυκλοφορούν της ενέργειας (40) αυξημένο κατά 1,5% από το 2004 ξεπερνά τα 2,2 δισ. €, ενώ του κλάδου ύδρευσης (41) υποχωρεί σε σχέση με την προηγούμενη χρήση (κατά 19,6%) στα 280 εκατ. €. Ο κλάδος 40 παρουσιάζει αύξηση διαθεσίμων κατά 15,8% σε σχέση με το 2004, ενώ τα αποθέματα και οι απαιτήσεις δεν παρουσιάζουν αξιόλογες μεταβολές. Έτσι, τα μερίδια των τελευταίων στο συνολικό κυκλοφορούν διατηρούνται στα προ έτους επίπεδά τους, ενώ η συμμετοχή των διαθεσίμων αυξάνεται από 15,3% σε 17,5%. Στον κλάδο 41 σημειώνεται ραγδαία ρευστοποίηση αποθεμάτων (-80%), ενώ μειώνονται παράλληλα και τα διαθέσιμα (-14,8%). Έτσι, η αύξηση των απαιτήσεων, της τάξης

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.41**Διάρθρωση του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού ανά Κλάδο****α. Σε εκατ. €**

Κλάδος	Αποθέματα			Απαιτήσεις			Διαθέσιμα			Σύνολο Κυκλοφορούντος		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
40	581,4	632,6	629,3	1 013,4	1 220,4	1 203,1	410,4	335	387,8	2 005,3	2 188,0	2 220,3
41	91,2	94,5	19,1	211,6	229,7	240,7	14,3	23,7	20,2	317,1	348	280,0
Σύνολο	672,6	727,1	648,4	1 225,0	1 450,0	1 443,8	424,7	358,7	408,0	2 322,3	2 536,0	2 500,2

β. Σε ποσοστιαίες συμμετοχές στο σύνολο

40	29	28,9	28,3	50,5	55,8	54,2	20,5	15,3	17,5	100	100	100
41	28,8	27,2	6,8	66,7	66,0	86,0	4,5	6,8	7,2	100	100	100
Σύνολο	29	28,7	25,9	52,7	57,2	57,7	18,3	14,1	16,3	100	100	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.42

Διάρθρωση Βασικών Λογαριασμών Παθητικού

(εκατ. €)

Κλάδος	Ίδια Κεφάλαια			Ξένα Κεφάλαια			Συνολικά Κεφάλαια		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
40	7 203,3	8 084,4	8 176,3	6 658,0	6 916,1	8 887,4	13 861,3	15 000,5	17 063,6
41	874,7	1 043,0	831,5	449,5	505,8	667,0	1 324,2	1 548,5	1 498,6
Σύνολο	8 078,0	9 127,1	9 007,8	7 107,5	7 422,0	9 554,4	15 185,5	16 549,0	18 562,2

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.43

Σχέσεις Ιδίων και Ξένων Κεφαλαίων - Δανειακή Επιβάρυνση

Κλάδος	Δανειακή επιβάρυνση (ξένα / ίδια)			Ίδια / Συνολικά Κεφάλαια		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
40	0,92	0,86	1,09	52,00%	53,90%	47,92%
41	0,51	0,49	0,80	66,10%	67,30%	55,49%
Σύνολο	0,88	0,81	1,06	53,20%	55,20%	48,53%

του 4,8%, δεν ήταν αρκετά μεγάλη για να αποτρέψει την υποχώρηση του συνολικού κυκλοφορούντος. Ως συνέπεια, η συμμετοχή των απαιτήσεων στο κυκλοφορούν ενεργητικό «εκτινάσσεται» σε 86% το 2005 (66% το 2004), ενώ τα αποθέματα και τα διαθέσιμα κυμαίνονται περί το 7,0%.

β. Διάρθρωση Παθητικού

Το 2005, τα συνολικά κεφάλαια του τομέα ενέργειας-ύδρευσης αυξήθηκαν κατά 12,2% (Πίνακας 6.42). Διαμορφώνονται έτσι στα 18,5 δισ. € με τα δανειακά κεφάλαια να αντιπροσωπεύουν το 51,47% του συνόλου (44,8% το 2004), έχοντας σημειώσει αύξηση της τάξης του 28,7% και όταν τα ίδια κεφάλαια συρρικνώνονταν κατά 1,3%.

Έτσι ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια ξεπερνά τη μονάδα και προσδιορίζεται σε 1,06 το 2005 (Πίνακας 6.43). Στον κλάδο ενέργειας (40) η κατά 28,5% αύξηση των ξένων κεφαλαίων έναντι 1,1% των ιδίων «εκτόξευσε» το δείκτη δανειακής επιβάρυνσης στις 1,09 μονάδες, δηλαδή σε ανώτερο της μονάδας επίπεδο για πρώτη φορά στις τελευταίες χρήσεις. Σε αρκετά υψηλότερο επίπεδο από το 2004, χαμηλότερο όμως της μονάδας, εμφανίζεται η δανειακή επιβάρυνση της ύδρευσης (41): ο δείκτης «κερδίζει» 0,31 μονάδες και διαμορφώνεται σε

0,80, λόγω της ταχύτατης αύξησης των δανειακών κεφαλαίων (32%) και της συρρίκνωσης των ιδίων (-20%).

γ. Σχέσεις Ενεργητικού - Παθητικού

Ρευστότητα

Η ανάλυση των δεικτών ρευστότητας γίνεται με κριτήριο τη μονάδα, που θεωρείται ικανοποιητική τιμή καθώς σημαίνει ότι το κυκλοφορούν ενεργητικό του τομέα/κλάδου καλύπτει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του. Και οι δύο δείκτες ρευστότητας του τομέα εμφανίζονται το 2005 αυξημένοι με τον δείκτη γενικής ρευστότητας να ξεπερνά από το 2004, έστω και οριακά, το επιθυμητό επίπεδο της μονάδας. Δείκτη γενικής ρευστότητας άνω της μονάδας είχε να σημειώσει ο τομέας ενέργειας και ύδρευσης από το 2001 (1,65). Από την άλλη πλευρά, ο δείκτης ειδικής ρευστότητας εμφανίζει οριακή αύξηση και διαμορφώνεται σε επίπεδο 0,78, που υπολείπεται της επιθυμητής μονάδας (Πίνακας 6.44).

Σε επίπεδο κλάδων, στην ενέργεια (40) αυξάνεται η γενική ρευστότητα με τον δείκτη να ξεπερνά τη μονάδα (1,02) για πρώτη φορά μετά το 2001 (1,71), ενώ η άνοδος 0,15 μονάδων στον κλάδο ύδρευσης (41) φέρνει τον δείκτη στα επίπεδα του 2003 και σε 1,42. Αντίστοιχη είναι η εικόνα και

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.44**Δείκτες Γενικής και Ειδικής Ρευστότητας Τομέα Παροχής Ηλεκτρικού Ρεύματος, Φυσικού Αερίου και Νερού**

Κλάδος	Γενική Ρευστότητα			Ειδική Ρευστότητα		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
40	0,92	0,98	1,02	0,65	0,69	0,73
41	1,46	1,27	1,42	1,04	0,93	1,32
Σύνολο	0,97	1,01	1,05	0,69	0,72	0,78

στην ειδική ρευστότητα, με τον δείκτη του κλάδου 41 να αυξάνεται από 0,69 το 2004 σε 0,73 και του κλάδου 41, μετά την προσωρινή όπως φαίνεται υποχώρηση του 2004 να επανέρχεται σε άνω της μονάδος επίπεδα και σε 1,32.

δ. Στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσεως

Από τα στοιχεία των αποτελεσμάτων χρήσης διαπιστώνεται υποχώρηση των μικτών και καθαρών κερδών του τομέα. Τα μικτά κέρδη ανέρχονται το 2005 σε 1,2 δισ. € και είναι περίπου τα μισά σε σχέση με το 2004. Λιγότερα κατά 31,3% είναι και τα καθαρά κέρδη, τα οποία διαμορφώνονται σε 298 εκατ. €. Η υποχώρηση των καθαρών κερδών του τομέα οφείλεται στην υποχώρηση των κερδών του κλάδου ενέργειας (40), αφού στον κλάδο ύδρευσης (41) σημειώνεται αύξηση της τάξης του 12,2%. Η κατά 36,2% υποχώρηση των καθαρών κερδών του κλάδου 40 είναι αποτέλεσμα της αρνητικής πορείας των κερδών της ΔΕΗ, η οποία καταγράφει το 87% των συνολικών καθαρών κερδών του κλάδου και το 72% του τομέα (2005) και στη χρήση 2005 παρουσιάζει πώση καθαρών κερδών της τάξης του 47% (Πίνακας 6.45).

Στον κλάδο ύδρευσης (41) η αύξηση των καθαρών κερδών

οφείλεται κυρίως στην ΕΥΔΑΠ, η οποία σημειώνει το 75% των καθαρών κερδών του κλάδου και το 2005 αυξάνει τα κέρδη της κατά 28,4%. Στον κλάδο ενέργειας (40) η ΔΕΠΑ σχεδόν 9-πλασίασε τα καθαρά κέρδη της από το 2004, ωστόσο λόγω του μεγάλου μεγέθους της ΔΕΗ, η θετική αυτή εξέλιξη δεν αντιστάθμισε την αρνητική πορεία των καθαρών κερδών της δεύτερης.

Στα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του τομέα, το 69,2% των επιχειρήσεων που τον συνθέτουν το 2005 είναι ζημιογόνο, σε άνοδο σε σχέση με το 61,5% το 2004 και στα επίπεδα του 2003 (70,4%). Ωστόσο, παρά την αύξηση του αριθμού των ζημιογόνων, οι ζημιές του τομέα περιορίστηκαν κατά 12,7% στα 32,3 εκατ. € το 2005.

Ο κύκλος εργασιών του τομέα αυξάνεται περίπου στα 6 δισ. € (5,4 δισ. € το 2004 και 4,7 δισ. € το 2003) και επειδή η μεταβολή των κερδών (μικτών και καθαρών) είναι αρνητική, τα αντίστοιχα περιθώρια υποχωρούν: το μικτό περιθώριο κέρδους του τομέα γίνεται 20% το 2005 από 44,4% το 2004 και το καθαρό υποχωρεί δύο ποσοστιαίες μονάδες στο 5% (Πίνακας 6.46). Οι εξελίξεις αυτές οφείλονται κυρίως στον κλάδο ενέργειας (40), του οποίου τόσο το μικτό, όσο και το καθαρό περιθώριο κέρδους υποχωρούν σημαντικά και διαμορφώνονται

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.45**Εξέλιξη Μικτών – Καθαρών Κερδών**

(εκατ. €)

Κλάδος	Μικτό Κέρδος			Καθαρό Κέρδος		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
40	1 959,9	2 178,4	998,0	337	389,5	248,4
41	237,2	229,6	203,3	73,9	44,2	49,6
Σύνολο	2 197,1	2 408,0	1201,3	410,8	433,8	298,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.46**Εξέλιξη Περιθωρίων Κέρδους**

(εκατ. €)

Κλάδος	Μικτό Περιθώριο Κέρδους (%)			Καθαρό Περιθώριο Κέρδους (%)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
40	41,7	43,4	17,9	7,2	7,8	4,5
41	60,9	57,9	48,8	19,0	11,2	11,9
Σύνολο	43,2	44,4	20,0	8,1	8,0	5,0

σε 17,9% και 4,5% αντίστοιχα. Στον κλάδο ύδρευσης (41) από την άλλη πλευρά, ενώ το μικτό περιθώριο κέρδους επίσης υποχωρεί (σε 48,8% από 57,9%), το καθαρό «αντιστέκεται» και αυξάνεται οριακά από 11,2% το 2004 σε 11,9%.

συνεχή υποχώρηση από το 16,6% το 2004 και 17,2% το 2003.

6.4. Κατασκευές**Εισαγωγή**

Ο εγχώριος κατασκευαστικός κλάδος (τομέας ΣΤ κατά ΣΤΑ-ΚΟΔ-03) την περίοδο 1995-2004, παρουσιάζει μια συνεχή και δυναμική ανοδική πορεία και είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Η συμβολή του κλάδου των κατασκευών στο σύνολο της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής της χώρας διαμορφώθηκε στο 8,6% το 2004, έναντι 8,8% το 2003. Η συνεισφορά του κατασκευαστικού κλάδου στη διαμόρφωση των βασικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας και ο καθοριστικός ρόλος που διαδραματίζει στην απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων του Β' και Γ' Κ.Π.Σ. και του Ταμείου Συνοχής, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα καθιστούν τον κλάδο των κατασκευών, ως το σημαντικότερο στρατηγικό μοχλό ανάπτυξης της χώρας. Ο στρατηγικός αυτός ρόλος του κλάδου, ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο από την ανάληψη των έργων για τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Χρηματοοικονομική Διάρθρωση του Τομέα

Η διαμόρφωση των χρηματοοικονομικών δεικτών του κλάδου επηρεάζεται τόσο από τους αντικειμενικούς σκοπούς της κάθε επιχείρησης, η οποία έχει τη δική της άριστη διάρθρωση κεφαλαίων, όσο και από τις πιστωτικές εξελίξεις στην οικονομία κατά την περίοδο της ανάλυσης. Για το λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστούν ορισμένα στοιχεία που αφορούν στην πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις του κατασκευαστικού κλάδου. Ειδικότερα, ο ρυθμός αύξησης των δανείων προς το σύνολο των κατασκευαστικών εταιριών του κλάδου, διαμορφώθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα το 2003 και παρουσίασε αύξηση της τάξης του 54,4%. Αυτό συνδέεται με τα Ολυμπιακά έργα που βρίσκονταν σε εξέλιξη, αλλά και με τη δυσκολία των κατασκευαστικών να αντλήσουν μεγάλο ύψους κεφάλαια από το Χ.Α.Α., στο βαθμό που είχε γίνει τη διετία 1999-2000, λόγω των συνθηκών που διαμορφώθηκαν στη χρηματιστηριακή αγορά μετά το 2001. Το 2004 μετά και την ολοκλήρωση των Ολυμπιακών έργων οι τεχνικές εταιρίες περιόρισαν τη χρηματοδότησή τους από τις τράπεζες και στράφηκαν σε εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης. Ειδικότερα, το 2004 άντλησαν 129 εκατ. ευρώ, μέσω εκδόσεων ομολογιακών δανείων και 41 εκατ. ευρώ μέσω του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών, έναντι 8 εκατ. ευρώ το 2003.²⁹

Αριθμός Επιχειρήσεων / Διάρθρωση τομέα

Το 2005 οι επιχειρήσεις (Α.Ε. και Ε.Π.Ε.) του τομέα των κατασκευών (45) ήταν σε πλήθος 2675, κατά 7,6% δηλαδή περισσότερες από το 2004 (7,3% το 2004 και 18,5% το 2003). Από πλευράς συγκέντρωσης, οι πέντε πρώτες επιχειρήσεις σε ενεργητικό κατέχουν το 16,3% του συνόλου, σε

α. Διάρθρωση ΕνεργητικούΣύνολο Ενεργητικού και Πάγια Στοιχεία Ενεργητικού

Η πορεία μεγέθυνσης των προηγούμενων ετών φαίνεται να περιορίζεται το 2005, αφού το συνολικό ενεργητικό του τομέα παραμένει σταθερό (ρυθμός μεγέθυνσης μόλις 0,2%)

29. Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος – Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2004.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.47**Συνολικό Ενεργητικό, Καθαρά Πάγια και Ποσοστό Παγιοποίησης Ενεργητικού του Τομέα**

(εκατ. €)

	Σύνολο Ενεργητικού	Ποσοστιαία Μεταβολή	Καθαρά Πάγια	Ποσοστιαία Μεταβολή	Βαθμός Παγιοποίησης (%)
2002	9 716,8	16,1	3 988,8	23,4	41,05
2003	11 062,5	13,8	4 170,9	4,6	37,71
2004	11 679,5	5,6	4 348,2	4,2	37,23
2005	11 701,7	0,2	4 745,0	9,1	40,55

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.48**Διάρθρωση Κυκλοφορούντος Ενεργητικού (2002-2005)****α. Σε εκατ. €**

(εκατ. €)

	Αποθέματα	Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος
2002	1 169,0	3 730,6	828,4	5 728,0
2003	1 459,8	4 548,6	883,2	6 891,6
2004	1 609,4	4 832,0	889,9	7 331,3
2005	1 371,8	4 301,6	998,3	6 671,7

β. Σε ποσοστιαίες συμμετοχές στο σύνολο

	Αποθέματα	Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος
2002	20,4	65,1	14,5	100
2003	21,2	66,0	12,8	100
2004	22,0	65,9	12,1	100
2005	20,6	64,5	15,0	100

στο ύψος των 11,7 δισ. € (Πίνακας 6.47). Τα καθαρά πάγια ωστόσο μεγεθύνονται με ρυθμό 9,1% σε 4,7 δισ. €, εξέλιξη που αποτυπώνεται και στην αύξηση του βαθμού παγιοποίησης (40,55% από 37,23% το 2004).

ρίδιο στο συνολικό κυκλοφορούν ενεργητικό (64,5%). Τα διαθέσιμα αντιπροσωπεύουν το 15,0% του ύψους 6,6 δισ. € συνολικού κυκλοφορούντος και τα αποθέματα το 20,6%.

Κυκλοφορούν Ενεργητικό

Το 2005 παρατηρείται ρευστοποίηση των αποθεμάτων του κλάδου (-14,8%) και αύξηση των διαθεσίμων του (12,2%). Την ίδια χρονιά περιορίζονται και οι απαιτήσεις (-11,0%), οι οποίες ωστόσο διατηρούν το μεγαλύτερο με-

β. Διάρθρωση Παθητικού

Τα συνολικά κεφάλαια του τομέα ανέρχονται το 2005 σε 11,7 δισ. €, χωρίς ουσιαστική μεταβολή από πέρυσι. Ωστόσο είναι σημαντική η μεταβολή της κατανομής τους, αφού για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης ξεπερνά το επίπεδο της μονάδος και διαμορφώνεται σε 1,24. Τα ίδια κεφάλαια

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.49

Εξέλιξη της Διάρθρωσης Λογαριασμών Παθητικού

(εκατ. €)

	Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια	Συνολικά Κεφάλαια	Δανειακή Επιβάρυνση	Ίδια / Συνολικά
2002	5 553,4	4 163,5	9 716,8	0,75	57,20%
2003	5 938,3	5 124,1	11 062,5	0,86	53,70%
2004	6 118,3	5 561,1	11 679,5	0,91	52,40%
2005	5 231,2	6 470,5	11 701,7	1,24	44,70%

περιορίστηκαν κατά 14,5% σε σχέση με το 2004, ενώ αντιθέτως ο προσπορισμός ξένων κεφαλαίων συνεχίστηκε (16,4%) σε μια προσπάθεια διαφοροποίησης του μίγματος της κεφαλαιακής δομής και περιορισμού του υψηλού ποσοστού ιδίων κεφαλαίων.

των εταιριών του κλάδου να περιορίσουν την υπερβάλλουσα ρευστότητα προς όφελος της αποδοτικότητας παρά ως γενική επιδείνωση της ρευστότητας του κλάδου, ενδεχόμενο όμως που δεν μπορεί να αποκλειστεί.

γ. Σχέσεις Ενεργητικού - Παθητικού

Ρευστότητα

Η πορεία των δεικτών ρευστότητας του κατασκευαστικού τομέα, ίσως θα πρέπει να εγείρει ανησυχίες, καθώς επιταχύνεται σημαντικά η υποχώρησή τους και πλέον απέχουν ελάχιστα από το επίπεδο κατωφλίου της μονάδος. Το 2005 ο δείκτης γενικής ρευστότητας υποχώρησε 0,27 μονάδες σε 1,29, ενώ οριακά πάνω από τη μονάδα κινείται πλέον ο δείκτης ειδικής ρευστότητας (1,03) (βλ. Πίνακα 6.50). Ωστόσο, η συνεχής υποχώρηση των δεικτών ρευστότητας, αν συνδυαστεί με το γεγονός ότι η περίοδος 2002-2005 ήταν μια περίοδος ανάπτυξης του κλάδου που χαρακτηρίστηκε από υψηλή ζήτηση, μπορεί να ερμηνευτεί μάλλον ως προσπάθεια

δ. Στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσεως

Στις τελευταίες χρήσεις, περίπου τέσσερις στις 10 κατασκευαστικές επιχειρήσεις (1156 επιχειρήσεις) εμφανίζουν ζημιές, ωστόσο σε σχέση με το 2004 η αύξηση των ζημιών είναι της τάξης του 209% και πλέον ανέρχονται σε 506 εκατ. €. Η εξέλιξη αυτή είναι απόρροια της εξέλιξης των χρηματοοικονομικών μεγεθών, κυρίως πέντε επιχειρήσεων: η *ΑΙΤΕ ΑΤΕ* σημειώνει ζημιές ύψους 229 εκατ. € (το 45,2% των συνολικών), όταν το 2004 οι ζημιές της ήταν μόνο 1,3 εκατ. €, ενώ το 13% περίπου των συνολικών ζημιών του κλάδου το σημειώνουν οι επιχειρήσεις *ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε.*, *ΘΕΜΕΛΙΟΔΟΜΗ Α.Ε.*, *ΑΘΗΝΑ Α.Τ.Ε.* και *ΑΕΓΕΚ Α.Ε.*, οι οποίες μάλιστα στην προηγούμενη χρήση ήταν όλες κερδοφόρες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.50

Δείκτες Γενικής και Ειδικής Ρευστότητας του Κατασκευαστικού Τομέα

	Γενική Ρευστότητα	Ειδική Ρευστότητα
2002	1,62	1,29
2003	1,57	1,23
2004	1,56	1,22
2005	1,29	1,03

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.51**Εξέλιξη Μικτών και Καθαρών Κερδών και των Αντίστοιχων Περιθωρίων**

(εκατ. €)

	Μικτό Κέρδος	Καθαρό Κέρδος	Κύκλος Εργασιών	Περιθώριο Κέρδους (%)	
				Μικτό	Καθαρό
2002	1 574,5	529,2	4 871,2	32,30%	10,90%
2003	1 791,1	662,0	6 264,4	28,60%	10,60%
2004	1 819,3	601,3	6 604,9	27,50%	9,10%
2005	1 237,6	-30,6	5 555,7	22,28%	-0,55%

Κερδοφόρες είναι οι 1513 επιχειρήσεις του κλάδου (42 περισσότερες σε σχέση με το 2004) με συνολικό ύψος κερδών 475,2 εκατ. €. Έτσι στο σύνολό του ο κλάδος εμφανίζεται ζημιογόνος το 2005 με ύψος ζημιών 30,6 εκατ. €. Σημειώνεται ότι το 2004 τα καθαρά κέρδη (προ φόρων) ξεπερνούσαν τα 601 εκατ. € (Πίνακας 6.51). Μειωμένα όμως κα-

τά 32,0% σε σχέση με την προηγούμενη χρήση είναι και τα μικτά κέρδη, ρυθμός υψηλότερος από το ρυθμό μείωσης του κύκλου εργασιών (15,9%), με συνέπεια το μικτό περιθώριο κέρδους του τομέα να περιορίζεται σε 22,28% το 2005 (από 27,50% το 2004).

Στατιστικοί Πίνακες Κεφαλαιουχικής Διάρθρωσης της Ελληνικής Βιομηχανίας

Στους πίνακες που παρατίθενται σε αυτό το τμήμα της έκθεσης, όπως και σε εκείνους που περιλαμβάνονται στο Στατιστικό Παράρτημα, η αναφορά στους επιμέρους κλάδους της Βιομηχανίας γίνεται με βάση τον κωδικό αριθμό κάθε κλάδου, σύμφωνα με τη στατιστική ταξινόμηση των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας ΣΤΑΚΟΔ-03, η οποία και αντιστοιχίζεται στην ευρωπαϊκή ταξινόμηση NACE (αναθεώρηση 1).

Κωδικοί και Ονοματολογία Κλάδων Μεταποίησης

Κωδικός	Ονοματολογία Κλάδων
15	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών
16	Παραγωγή προϊόντων καπνού
17	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών
18	Κατασκευή ειδών ένδυσης - γουναρικών
19	Βιομηχανία δέρματος - δερμάτινων ειδών
20	Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων από ξύλο
21	Κατασκευή χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί
22	Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων
23	Παραγωγή οπτάνθρακα, προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων
24	Παραγωγή χημικών ουσιών, προϊόντων και συνθετικών ινών
25	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες
26	Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά
27	Παραγωγή βασικών μετάλλων
28	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού
29	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού
30	Κατασκευή μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών
31	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μ.α.κ.
32	Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών
33	Κατασκευή ιατρικών οργάνων ακρίβειας και οπτικών οργάνων, κατασκευή ρολογιών κάθε είδους
34	Κατασκευή αυτοκινήτων, οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων
35	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών
36	Κατασκευή επίπλων, λοιπές βιομηχανίες μ.α.κ.
37	Ανακύκλωση

ΠΙΝΑΚΑΣ 1**Αριθμός Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1980 - 2005**

Αριθμός επιχειρήσεων*			
Χρήση	Α.Ε.	Ε.Π.Ε.	Σύνολο
1980	2 108	752	2 860
1981	2 321	753	3 074
1982	2 467	709	3 176
1983	2 529	628	3 157
1984	2 536	577	3 113
1985	2 632	534	3 166
1986	2 739	524	3 263
1987	2 822	515	3 337
1988	2 959	506	3 465
1989	3 003	780	3 783
1990	3 039	753	3 792
1991	3 141	667	3 808
1992	3 295	639	3 934
1993	3 531	682	4 213
1994	3 647	690	4 337
1995	4 438	920	5 358
1996	4 593	775	5 368
1997	4 715	760	5 475
1998	4 861	719	5 580
1999	5 028	610	5 638
2000	5 157	591	5 748
2001	5 185	587	5 772
2002	5 382	582	5 964
2003	5 576	594	6 170
2004	5 602	585	6 187
2005	5 622	597	6 219

* Για τα έτη από το 1989 και μετά το αρχείο των Α.Ε. και Ε.Π.Ε. γίνεται πληρέστερο. Η μεγάλη αύξηση του αριθμού των εταιρειών το 1995 οφείλεται, σε σημαντικό βαθμό, στη συμπλήρωση του αρχείου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2**Κατανομή Βιομηχανικών Επιχειρήσεων ανάλογα με το Μέγεθος Απασχολούμενων Κεφαλαίων, 1993 - 2005****α - Αριθμός επιχειρήσεων**

Κλιμάκια απασχολούμενων συνολικών κεφαλαίων	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
≤ 50 εκ. δρχ.	343	387	590	514	442	406	344	314					
≤ 150 χιλ. €								327	288	306	322	280	260
50-100 εκ. δρχ.	484	469	610	510	495	445	447	399					
150-300 χιλ. €								402	389	379	394	327	296
100-250 εκ. δρχ.	1 077	1 005	1 271	1 225	1 202	1 236	1 110	1 040					
300-750 χιλ. €								1 058	1 054	1 025	1 002	993	964
250-500 εκ. δρχ.	876	897	1 063	1 072	1 127	1 144	1 195	1 189					
750-1500 χιλ. €								1 188	1 185	1 226	1 241	1175	1160
500-1000 εκ. δρχ.	607	667	783	883	954	943	985	1 094					
1500-3000 χιλ. €								1 081	1 101	1 204	1 259	1314	1315
1000-2500 εκ. δρχ.	444	501	578	629	670	760	838	883					
3000-7500 χιλ. €								875	933	960	1 064	1170	1247
≥ 2500 εκ. δρχ.	382	411	463	535	585	646	719	829					
≥ 7500 χιλ. €								817	822	864	888	928	977
Σύνολο	4 213	4 337	5 358	5 368	5 475	5 580	5 638	5 748	5 772	5 964	6 170	6 187	6 219

β - Ποσοστιαία συμμετοχή στο σύνολο

Κλιμάκια απασχολούμενων συνολικών κεφαλαίων	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Έως 50 εκ. δρχ.	8,1	9,0	11,01	9,58	8,07	7,28	6,10	5,46					
Έως 150 χιλ. €								5,69	4,99	5,13	5,21	4,52	4,18
50-100 εκ. δρχ.	11,5	10,8	11,38	9,50	9,04	7,97	7,93	6,94					
150-300 χιλ. €								6,99	6,74	6,35	6,38	5,29	4,76
100-250 εκ. δρχ.	25,6	24,0	23,72	22,82	21,95	22,15	19,69	18,09					
300-750 χιλ. €								18,41	18,26	17,19	16,24	16,05	15,50
250-500 εκ. δρχ.	20,8	20,7	19,84	19,97	20,58	20,50	21,20	20,69					
750-1500 χιλ. €								20,67	20,53	20,56	20,12	18,99	18,65
500-1000 εκ. δρχ.	14,4	15,4	14,61	16,45	17,42	16,90	17,47	19,03					
1500-3000 χιλ. €								18,81	19,07	20,19	20,41	21,24	21,14
1000-2500 εκ. δρχ.	10,5	11,6	10,79	11,72	12,24	13,62	14,86	15,36					
3000-7500 χιλ. €								15,22	16,16	16,10	17,25	18,91	20,05
≥ 2500 εκ. δρχ.	9,1	9,5	8,64	9,97	10,68	11,58	12,75	14,42					
≥ 7500 χιλ. €								14,21	14,24	14,49	14,40	15,00	15,71
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
Κατανομή κατά κλάδο των Νέων και των Παλαιών Βιομηχανικών Επιχειρήσεων και των Συνολικών τους Κεφαλαίων κατά το 2005*

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων		Συνολικά Κεφάλαια (Ίδια και Ξένα) σε εκατ. €		Ποσοστιαία (%) κατανομή των Επιχειρήσεων		Ποσοστιαία (%) κατανομή των Συνολικών Κεφαλαίων	
	Νέες	Παλαιές	Νέες	Παλαιές	Νέες	Παλαιές	Νέες	Παλαιές
	15	157	1 370	996,63	14 693,29	25,36	24,46	47,94
16	1	6	0,7	801,27	0,16	0,11	0,03	1,38
17	30	298	124,74	2 204,29	4,85	5,32	6,00	3,79
18	16	231	23,09	968,08	2,58	4,13	1,11	1,66
19	7	77	6,6	242,44	1,13	1,38	0,32	0,42
20	9	142	43,28	941,52	1,45	2,54	2,08	1,62
21	13	141	28,18	1088,95	2,10	2,52	1,36	1,87
22	68	495	160,36	2 815,97	10,99	8,84	7,71	4,84
23	7	34	121,14	4 817,73	1,13	0,61	5,83	8,28
24	30	287	97,79	3 569,87	4,85	5,13	4,70	6,13
25	40	334	86	2 227,21	6,46	5,96	4,14	3,83
26	47	551	81,29	5 443,34	7,59	9,84	3,91	9,35
27	2	106	1,06	5 910,62	0,32	1,89	0,05	10,15
28	66	527	99,5	3 028,88	10,66	9,41	4,79	5,20
29	19	299	30,55	1 965,59	3,07	5,34	1,47	3,38
30	5	10	2,21	14,88	0,81	0,18	0,11	0,03
31	11	128	10,3	938,88	1,78	2,29	0,50	1,61
32	4	36	29,41	1 670,48	0,65	0,64	1,41	2,87
33	9	50	8,77	177,93	1,45	0,89	0,42	0,31
34	3	39	5,16	634,07	0,48	0,70	0,25	1,09
35	20	79	41,14	2 553,86	3,23	1,41	1,98	4,39
36	46	348	73,54	1 461,82	7,43	6,21	3,54	2,51
37	9	12	7,23	41,87	1,45	0,21	0,35	0,07
Σύνολο	619	5 600	2 078,82	58 213	100,0	100,0	100,0	100,0

*Οι νέες επιχειρήσεις ορίζονται όσες δεν περιλαμβάνονται στο αρχείο του προηγούμενου έτους. Είναι επομένως είτε νεοδημιουργηθείσες, είτε επιχειρήσεις που μετατράπηκαν στη χρήση 2005 σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. ή που απλώς για πρώτη φορά καλύπτουν τα κριτήρια του ΣΕΒ για εισαγωγή στο αρχείο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4**Σχέση Παγίων Στοιχείων (μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων)
με το Σύνολο του Ενεργητικού, 1980 - 2005**

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Ποσοστό Παγιοποίησης
1980	2 860	38%
1981	3 074	40%
1982	3 176	45%
1983	3 157	44%
1984	3 113	38%
1985	3 166	37%
1986	3 263	36%
1987	3 337	36%
1988	3 465	41%
1989	3 783	42%
1990	3 792	41%
1991	3 808	40%
1992	3 934	42%
1993	4 213	43%
1994	4 337	42%
1995	5 358	41%
1996	5 368	43%
1997	5 475	43,51%
1998	5 580	45,75%
1999	5 638	44,54%
2000	5 748	48,62%
2001	5 772	49,64%
2002	5 964	48,90%
2003	6 170	47,25%
2004	6 187	47,37%
2005	6 219	49,04%

ΠΙΝΑΚΑΣ 5**Κάλυψη Παγίων* Κεφαλαίων με Κεφάλαιο Μακράς Διάρκειας, 1980 - 2005**

Έτος	Ίδια Κεφάλαια προς Πάγια* στοιχεία Ενεργητικού	Ξένα μακροπρόθεσμα προς Πάγια* στοιχεία Ενεργητικού	Μακροπρόθεσμα Κεφάλαια προς Πάγια* στοιχεία Ενεργητικού	
	(1)	(2)	(1)+(2)	
1980	61,60%	59,20%	120,80%	
1981	57,60%	53,40%	111,00%	
1982	58,50%	46,60%	105,10%	
1983	53,00%	46,30%	99,30%	
1984	40,80%	47,60%	88,40%	
1985	34,50%	53,10%	87,60%	
1986	40,80%	49,10%	89,90%	
1987	64,40%	43,80%	108,20%	
1988	67,50%	38,60%	106,10%	
1989	66,30%	40,70%	107,00%	
1990	68,50%	36,10%	104,60%	
1991	65,20%	32,80%	98,00%	
1992	70,80%	26,40%	97,20%	
1993	74,60%	26,50%	101,00%	
1994	83,70%	25,80%	109,60%	
1995	95,90%	24,80%	120,70%	
1996	100,30%	21,80%	122,10%	
1997	105,67%	21,85%	127,52%	
1998	99,69%	21,31%	121,00%	
1999	107,52%	22,20%	129,72%	
2000	101,92%	22,46%	124,37%	
2001	100,06%	23,83%	123,89%	
2002	95,55%	27,45%	123,00%	
2003	96,89%	27,21%	124,10%	
2004	96,07%	30,11%	126,18%	
2005	ΕΛΠ	97,45%	33,64%	131,10%
	ΔΠΧΠ	86,08%	34,86%	120,94%

* Μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
Βαθμός Ρευστοποίησης Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων, 1982 – 2005

Έτος	Πάγια (μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων) σε εκατ. €				Βαθμός Ρευστοποίησης Ακινήτοποιήσεων (ετησίως)	
	Αρχή Χρήσης	Τέλος Χρήσης	Μέσος Όρος Χρήσης	Αποσβέσεις Χρήσης		
1982	1 139,87	1 638,98	1 389,43	297,60	21,4%	
1983	1 638,98	1 865,66	1 752,32	181,35	10,3%	
1984	1 865,66	2 042,59	1 954,12	205,65	10,5%	
1985	2 042,59	2 241,13	2 141,86	195,69	9,1%	
1986	2 241,13	2 575,70	2 408,42	232,75	9,7%	
1987	2 575,70	3 018,59	2 797,14	673,51	24,1%	
1988	3 018,59	3 930,70	3 474,64	740,33	21,3%	
1989	3 930,70	3 997,96	3 964,33	430,36	10,9%	
1990	3 965,19	4 468,95	4 217,07	400,11	9,5%	
1991	4 468,95	4 947,08	4 708,02	450,52	9,6%	
1992	4 947,08	6 231,50	5 589,29	499,51	8,9%	
1993	6 231,50	6 940,43	6 585,97	536,66	8,1%	
1994	6 940,43	7 545,04	7 242,74	563,95	7,8%	
1995	7 545,04	8 424,86	7 984,95	621,48	7,8%	
1996	8 424,86	10 278,93	9 351,90	696,42	7,4%	
1997	10 278,93	11 276,04	10 777,48	937,61	8,7%	
1998	12 121,34	14 101,96	13 111,65	1 181,74	9,0%	
1999	14 101,96	16 430,24	15 266,10	1 394,29	9,1%	
2000	16 430,24	22 304,82	19 367,53	1 698,46	8,8%	
2001	22 304,82	23 597,90	22 951,36	1 903,28	8,3%	
2002	23 597,90	24 322,58	23 960,24	2 007,14	8,4%	
2003	24 322,58	24 285,97	24 304,28	2 017,20	8,3%	
2004	24 285,97	26 135,53	25 210,75	2 113,41	8,4%	
2005	ΕΛΠ	26 135,53	11 951,57	19 043,55	1 152,57	6,0%
	ΔΠΧΠ		17 614,19	21 874,86	615,47	2,8%

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
Επενδύσεις Παγίων Κεφαλαίων Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1980 - 2005

Έτος	Ακαθάριστες Επενδύσεις (πριν από την αφαίρεση των αποσβέσεων, σε εκατ. €)			Καθαρές Επενδύσεις (μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων, σε εκατ. €)			Αναλογία καθαρής προσαύξησης Παγίων	Αναλογία αντικατάστασης αποσβεσθέντων Παγίων	
	Νέες Επιχειρήσεις*	Λοιπές	Σύνολο	Νέες Επιχειρήσεις	Λοιπές	Σύνολο			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6):(3)=(7)	100%-(7)	
1980	47,74	215,15	262,88	45,21	127,62	172,83	65,74%	34,26%	
1981	46,28	327,11	373,39	41,72	222,42	264,14	70,74%	29,26%	
1982	50,33	742,33	792,66	45,79	453,31	499,10	62,97%	37,03%	
1983	31,25	372,46	403,71	27,38	199,30	226,68	56,15%	43,85%	
1984	25,77	348,13	373,90	21,78	155,16	176,93	47,32%	52,68%	
1985	33,25	375,13	408,38	28,51	170,03	198,54	48,62%	51,38%	
1986	58,60	404,03	462,64	47,23	287,33	334,56	72,32%	27,68%	
1987	142,75	911,83	1 054,57	128,80	314,08	442,89	42,00%	58,00%	
1988	117,37	1 543,10	1 660,47	104,18	807,93	912,11	54,93%	45,07%	
1989	115,09	248,03	363,12	102,81	-35,56	67,26	18,52%	81,48%	
1990	321,22	496,48	817,70	277,24	226,52	503,76	61,61%	38,39%	
1991	336,60	587,04	923,64	244,74	233,39	478,12	51,76%	48,24%	
1992	680,55	1 708,46	2 389,02	467,29	817,13	1 284,42	53,76%	46,24%	
1993	731,46	501,35	1 232,81	529,12	179,82	708,93	57,51%	42,49%	
1994	562,54	386,32	948,86	436,67	167,94	604,61	63,72%	36,28%	
1995	964,99	288,01	1 253,00	718,33	161,50	879,82	70,22%	29,78%	
1996**	666,22	2 357,59	3 023,81	459,36	1 394,71	1 854,07	61,32%	38,68%	
1997	688,93	861,61	1 550,54	546,96	450,14	997,10	64,31%	35,69%	
1998	926,30	2 212,60	3 138,90	683,26	1 297,36	1 980,62	63,10%	36,90%	
1999	1 250,97	2 177,92	3 428,89	873,21	1 455,07	2 328,28	67,90%	32,10%	
2000	1 023,67	6 807,65	7 831,32	714,75	5 159,83	5 874,58	75,01%	24,99%	
2001	1 346,70	1 170,26	2 516,97	622,50	670,59	1 293,08	51,37%	48,63%	
2002	924,66	1 160,51	2 085,17	347,36	377,32	724,68	34,75%	65,25%	
2003	921,95	457,33	1 379,28	407,17	-443,78	-36,62	-2,66%	102,66%	
2004	1 027,49	2 908,75	3 936,24	429,35	1 420,20	1 849,55	46,98%	53,02%	
2005	ΕΛΠ	718,7	-22 735,19	-22 016,49	330,92	-14 514,89	-14 183,96	64,42%	35,58%
	ΔΠΧΠ	632,45	21 328,97	21 961,42	609,67	17 004,51	17 614,19	80,20%	19,80%

* Ως νέες επιχειρήσεις ορίζονται όσες δεν περιλαμβάνονται στο αρχείο του προηγούμενου έτους. Είναι επομένως είτε νεοδημιουργηθείσες, είτε επιχειρήσεις που μετατράπηκαν στην αντίστοιχη χρήση σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. ή που απλώς για πρώτη φορά καλύπτουν τα κριτήρια του ΣΕΒ για εισαγωγή στο αρχείο.

** Η μεγάλη αύξηση των "επενδύσεων" των λοιπών επιχειρήσεων οφείλεται και στην προσαρμογή της αξίας των παγίων στοιχείων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
Σχέση Ιδίων προς Ξένα και Συνολικά Κεφάλαια, 1982 – 2005

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Σε εκατ. €			Σχέση Ιδίων Κεφαλαίων		Αναλογία Ιδίων προς Ξένα Κεφάλαια
		Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια	Συνολικά Κεφάλαια	προς Ξένα	προς Συνολικά	
1982	3 176	958,66	2 665,03	3 623,70	35,97%	26,46%	1:2,78
1983	3 157	989,66	3 235,42	4 225,08	30,59%	23,42%	1:3,27
1984	3 113	832,68	4 497,48	5 330,16	18,51%	15,62%	1:5,40
1985	3 166	773,71	5 352,49	6 126,20	14,46%	12,63%	1:6,92
1986	3 263	1 051,80	6 074,25	7 126,05	17,32%	14,76%	1:5,78
1987	3 337	1 942,52	6 354,77	8 297,28	30,57%	23,41%	1:3,27
1988	3 465	2 653,27	7 008,24	9 661,51	37,86%	27,46%	1:2,64
1989	3 783	2 627,30	6 771,46	9 398,76	38,80%	27,95%	1:2,58
1990	3 792	3 062,90	7 880,40	10 943,30	38,87%	27,99%	1:2,57
1991	3 808	3 225,34	9 247,18	12 472,53	34,88%	25,86%	1:2,87
1992	3 934	4 411,34	10 448,23	14 859,57	42,22%	29,69%	1:2,37
1993	4 213	5 177,45	11 316,89	16 494,34	45,75%	31,39%	1:2,19
1994	4 337	6 316,95	11 845,09	18 162,05	53,33%	34,78%	1:1,88
1995	5 358	8 080,01	12 707,83	20 787,84	63,58%	38,87%	1:1,57
1996	5 368	10 304,81	13 419,11	23 723,92	76,79%	43,44%	1:1,30
1997	5 475	12 808,18	15 051,53	27 859,70	85,10%	45,97%	1:1,18
1998	5 580	14 058,57	16 766,79	30 825,36	83,85%	45,61%	1:1,19
1999	5 638	17 665,66	19 219,01	36 884,66	91,92%	47,89%	1:1,09
2000	5 748	22 732,29	23 139,21	45 871,51	98,24%	49,56%	1:1,02
2001	5 772	23 612,21	23 930,16	47 542,37	98,67%	49,67%	1:1,01
2002	5 964	23 241,17	26 497,27	49 738,44	87,71%	46,73%	1:1,14
2003	6 170	23 532,16	27 870,02	51 402,18	84,43%	45,78%	1:1,18
2004	6 187	25 109,03	30 057,92	55 166,96	83,53%	45,52%	1:1,19
2005	6 219	26 810,61	33 481,24	60 291,87	80,08%	44,47%	1:1,20

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
**Ανάλυση Αποτελεσμάτων Χρήσης Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1982 - 2005**

(εκατ. €)

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Μικτά Κέρδη	Μείον:			Σύνολο Δαπανών	Καθαρά Κέρδη
			Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Πωλήσεων, Διοικήσεως κτλ	Αποσβέσεις Χρήσης		
1982	3 176	840,67	205,41	382,35	297,60	885,35	-44,68
1983	3 157	874,46	258,02	469,30	181,35	908,67	-34,22
1984	3 113	1 019,67	343,47	583,55	205,65	1 132,67	-113,00
1985	3 166	1 240,37	442,62	692,34	195,69	1 330,65	-90,28
1986	3 263	1 533,61	501,45	803,99	232,75	1 538,20	-4,59
1987	3 337	2 116,51	512,28	875,72	673,51	2 070,32	46,19
1988	3 465	2 507,63	596,91	1 142,34	740,33	2 479,58	28,04
1989	3 783	2 450,69	664,69	1 328,16	324,35	2 317,20	133,49
1990	3 792	3 059,66	868,26	1 640,56	400,11	2 908,93	150,73
1991	3 808	3 650,47	1 074,50	2 079,36	450,52	3 604,38	46,10
1992	3 934	4 424,48	984,40	2 458,33	499,51	3 942,24	482,24
1993	4 213	4 880,64	988,14	2 881,14	536,66	4 405,95	474,70
1994	4 337	5 310,48	1 036,96	2 983,62	563,95	4 584,53	725,96
1995*	5 358	6 118,39	966,42	3 490,40	621,48	5 078,29	1 040,09
1996	5 368	6 766,40	888,66	4 028,07	696,42	5 613,15	1 153,25
1997	5 475	7 405,31	860,80	4 416,06	947,72	6 224,58	1 180,74
1998	5 580	8 718,20	1 010,22	4 978,08	1 181,74	7 170,04	1 548,16
1999	5 638	9 951,67	856,82	5 507,54	1 394,29	7 758,65	2 193,02
2000	5 748	11 123,10	909,90	6 166,53	1 698,46	8 774,90	2 348,20
2001	5 772	10 970,72	818,43	6 313,60	1 903,28	9 035,31	1 935,41
2002	5 964	11 675,89	813,80	7 011,57	2 007,14	9 832,52	1 843,36
2003	6 170	12 342,45	816,78	7 226,86	2 017,20	10 060,85	2 281,59
2004	6 187	13 088,81	844,12	7 982,89	2 113,41	10 940,44	2 148,36
2005	6 219	12 883	893	7962	1768	10 624	2 259

* Το μεγάλο άλμα του ποσού καθαρών κερδών το 1995 οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην εξέλιξη των αποτελεσμάτων των ζημιογόνων επιχειρήσεων και κυρίως στη μείωση των ζημιών τους. Η αύξηση των κερδών των κερδοφόρων επιχειρήσεων ανήλθε σε 16%, ποσοστό που εν μέρει οφείλεται και στην αύξηση του αριθμού των κερδοφόρων επιχειρήσεων από 3278 το 1994 σε 4070 το 1995.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10**Ποσοστό Δαπανών και Καθαρών Κερδών επί των Μικτών Κερδών, 1980 - 2005**

Έτος	Δαπάνες Λειτουργίας	Καθαρά Κέρδη
1980	91,40%	8,60%
1981	94,40%	5,60%
1982	105,30%	-5,30%
1983	103,90%	-3,90%
1984	111,10%	-11,10%
1985	107,30%	-7,30%
1986	100,30%	-0,30%
1987	97,80%	2,20%
1988	98,90%	1,10%
1989	94,60%	5,40%
1990	95,10%	4,90%
1991	98,70%	1,30%
1992	89,10%	10,90%
1993	90,30%	9,70%
1994	86,30%	13,70%
1995	83,00%	17,00%
1996	83,00%	17,00%
1997	84,06%	15,94%
1998	82,24%	17,76%
1999	77,96%	22,04%
2000	78,89%	21,11%
2001	82,36%	17,64%
2002	84,21%	15,79%
2003	81,51%	18,49%
2004	83,58%	16,42%
2005	ΕΛΠ	8,50%
	ΔΠΧΠ	30,99%

ΠΙΝΑΚΑΣ 11**Κατανομή των Δαπανών Λειτουργίας των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1980 - 2005**

Έτος	Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Πωλήσεων, Έξοδα Διοίκησης κτλ	Αποσβέσεις χρήσης	Σύνολο Εξόδων
1980	26,5%	53,5%	20,0%	100,0%
1981	28,0%	53,5%	18,5%	100,0%
1982	23,2%	43,2%	33,6%	100,0%
1983	28,4%	51,7%	19,9%	100,0%
1984	30,3%	51,5%	18,2%	100,0%
1985	33,3%	52,0%	14,7%	100,0%
1986	32,6%	52,3%	15,1%	100,0%
1987	24,8%	42,7%	32,5%	100,0%
1988	24,1%	46,1%	29,8%	100,0%
1989	28,7%	57,3%	14,0%	100,0%
1990	29,9%	56,4%	13,8%	100,1%
1991	29,8%	57,7%	12,5%	100,0%
1992	25,0%	62,4%	12,7%	100,1%
1993	22,4%	65,4%	12,2%	100,0%
1994	22,6%	65,1%	12,3%	100,0%
1995	19,0%	68,7%	12,3%	100,0%
1996	15,80%	71,8%	12,4%	100,0%
1997	13,83%	70,95%	15,23%	100,0%
1998	14,09%	69,43%	16,48%	100,0%
1999	11,04%	70,99%	17,97%	100,0%
2000	10,37%	70,27%	19,36%	100,0%
2001	9,06%	69,88%	21,06%	100,0%
2002	8,28%	71,31%	20,41%	100,0%
2003	8,12%	71,84%	20,05%	100,0%
2004	7,72%	72,97%	19,31%	100,0%
2005	8,41%	74,95%	16,64%	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 12**Διάθεση Καθαρών Κερδών Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1997 - 2005**

(εκατ. €)

Ανάλυση	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Σύνολο Επιχειρήσεων	5 475	5 580	5 638	5 748	5 772	5 964	6 170	6 187	6 219
Καθαρά κέρδη αυτών των επιχειρήσεων	1 180,74	1 548,16	2 193,02	2 348,20	1 935,40	1 843,36	2 281,59	2 148,36	2 259,30
Αριθμός Επιχειρήσεων με ζημιές	1 425	1 375	1 338	1 469	1 457	1 590	1 731	1 688	1 787
Ύψος ζημιών	-464,26	-504,32	-426,70	-543,87	-521,26	-716,25	-524,98	-781,14	-815,43
Αριθμός Επιχειρήσεων με κέρδη	4 050	4 205	4 300	4 279	4 315	4 374	4 439	4 499	4 432
Ύψος κερδών	1 644,99	2 052,48	2 619,72	2 892,07	2 456,67	2 559,62	2 806,57	2 929,5	3 074,73

Κατανομή των παραπάνω κερδών:

Αποθεματικό και Υπόλοιπο σε Νέο	668,33	866,75	1 222,88	1 211,85	911,50	832,37	1 116,42	1 119,28	2 707,86
Μερίσματα	489,34	605,60	687,93	853,17	844,17	934,67	928,49	1 024,06	487,26
Φόροι κ.τ.λ.	487,33	580,13	708,90	827,06	700,99	792,57	761,66	786,16	-120,41

ΠΙΝΑΚΑΣ 13**Έξοδα Χρηματοδότησης προς Σύνολο Δαπανών και προς Σύνολο Ξένων Κεφαλαίων, 1981 - 2005**

Έτος	Έξοδα Χρηματοδότησης προς Σύνολο Δαπανών	Έξοδα Χρηματοδότησης προς Σύνολο Ξένων Κεφαλαίων
1981	28,00%	7,50%
1982	23,20%	7,70%
1983	28,40%	8,00%
1984	30,30%	7,60%
1985	33,30%	8,30%
1986	32,60%	8,30%
1987	24,80%	8,10%
1988	24,10%	8,50%
1989	28,70%	9,80%
1990	29,90%	11,00%
1991	29,80%	11,60%
1992	25,00%	9,40%
1993	22,40%	8,70%
1994	22,60%	8,80%
1995	19,00%	7,60%
1996	15,80%	6,60%
1997	13,83%	5,72%
1998	14,09%	6,03%
1999	11,04%	4,46%
2000	10,37%	3,93%
2001	9,06%	3,42%
2002	8,28%	3,07%
2003	8,12%	2,93%
2004	7,71%	2,81%
2005	8,41%	2,67%

ΠΙΝΑΚΑΣ 14**Αποδοτικότητα Ιδίων και Συνολικών Κεφαλαίων, 1981 - 2005**

Έτος	Καθαρά Κέρδη προς Ίδια Κεφάλαια	Καθαρά Κέρδη συν Αποσβέσεις Χρήσης συν Έξοδα Χρηματοδότησης προς Συνολικά Κεφάλαια
1981	5,40%	10,90%
1982	-4,70%	12,60%
1983	-3,50%	9,60%
1984	-13,60%	8,20%
1985	-11,70%	8,90%
1986	-0,40%	10,20%
1987	2,40%	14,90%
1988	1,10%	14,10%
1989	5,10%	11,90%
1990	4,90%	13,00%
1991	1,40%	12,60%
1992	10,90%	13,20%
1993	9,20%	12,10%
1994	11,50%	12,80%
1995	12,90%	12,60%
1996	11,20%	11,50%
1997	9,22%	10,73%
1998	11,01%	12,13%
1999	12,41%	12,05%
2000	10,33%	10,81%
2001	8,20%	9,80%
2002	7,94%	9,38%
2003	9,70%	9,95%
2004	8,56%	9,26%
2005	8,43%	8,16%

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
Ανάλυση των Παγίων Στοιχείων (πριν την αφαίρεση των Αποσβέσεων) των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1988 - 2005
α - Σε εκατ. €

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Γήπεδα	Κτίρια, Μεταφορικά και Λοιπά Πάγια	Μηχανικός Εξοπλισμός	Συμμετοχές	Σύνολο Παγίων Στοιχείων
1988	3 465	742,89	3 186,45	2 794,13	216,78	6 940,24
1989	3 783	688,53	3 322,74	3 004,01	229,71	7 189,23
1990	3 792	702,88	3 727,27	3 298,95	277,83	8 006,93
1991	3 808	715,80	4 147,72	3 721,07	345,96	8 930,57
1992	3 934	1 204,00	5 626,01	4 038,81	450,72	11 319,55
1993	4 213	1 314,67	6 158,52	4 549,29	529,91	12 552,40
1994	4 337	1 278,84	6 602,90	4 993,14	626,38	13 501,26
1995	5 358	1 238,24	7 272,78	5 474,07	769,17	14 754,26
1996	5 368	1 819,27	8 799,81	6 202,13	956,86	17 778,07
1997	5 475	1 856,09	9 485,72	6 996,41	1 940,72	20 278,93
1998	5 580	1 931,14	10 872,82	8 160,01	2 453,86	23 417,83
1999	5 638	1 929,29	12 207,24	9 285,82	3 424,87	26 847,22
2000	5 748	2 482,41	14 521,42	10 775,74	6 898,47	34 678,04
2001	5 772	2 454,34	15 113,40	11 941,73	7 685,53	37 195,01
2002	5 964	2 492,22	15 736,47	12 907,78	8 143,70	39 280,18
2003	6 170	2 624,22	16 615,11	13 900,25	7 519,87	40 659,46
2004	6 187	3 310,33	18 819,74	14 728,60	7 737,03	44 595,71
2005	6 219	2 936,51	19 143,06	14 562,41	7 898,63	44 540,63

β - Ποσοστιαία διάρθρωση (%)

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Γήπεδα	Κτίρια, Μεταφορικά και Λοιπά Πάγια	Μηχανικός Εξοπλισμός	Συμμετοχές	Σύνολο Παγίων Στοιχείων
1988	3 465	10,70	45,90	40,30	3,10	100,0
1989	3 783	9,60	45,40	41,80	3,20	100,0
1990	3 792	8,80	46,50	41,20	3,50	100,0
1991	3 808	8,00	46,40	41,70	3,90	100,0
1992	3 934	10,60	49,70	35,70	4,00	100,0
1993	4 213	10,50	49,10	36,20	4,20	100,0
1994	4 337	9,50	48,90	37,00	4,60	100,0
1995	5 358	8,40	49,30	37,10	5,20	100,0
1996	5 368	10,20	49,50	34,90	5,40	100,0
1997	5 475	9,15	46,78	34,50	9,57	100,0
1998	5 580	8,25	46,43	34,85	10,48	100,0
1999	5 638	7,19	45,47	34,59	12,76	100,0
2000	5 748	7,16	41,87	31,07	19,89	100,0
2001	5 772	6,60	40,63	32,11	20,66	100,0
2002	5 964	6,34	40,06	32,86	20,73	100,0
2003	6 170	6,45	40,86	34,19	18,50	100,0
2004	6 187	7,42	42,22	33,02	17,34	100,0
2005	6 219	6,6	43,0	32,7	17,7	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
Ανάλυση Κυκλοφορούντος και Διαθέσιμου Κεφαλαίου των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1988 - 2005
α - Σε εκατ. €

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Αποθέματα			Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθεσίμων
		Πρώτων Υλών	Έτοιμων Προϊόντων	Σύνολο			
1988	3 465	865,19	1 027,29	1 892,48	3 552,57	285,75	5 730,81
1989	3 783	977,39	1 141,83	2 119,21	2 965,25	349,11	5 433,57
1990	3 792	1 056,42	1 379,61	2 436,03	3 629,73	408,58	6 474,34
1991	3 808	1 174,66	1 583,58	2 758,23	4 324,43	442,79	7 525,45
1992	3 934	1 355,45	1 878,83	3 234,28	4 905,21	488,58	8 628,06
1993	4 213	1 457,53	1 902,86	3 360,39	5 645,12	548,39	9 553,90
1994	4 337	1 595,47	1 976,45	3 571,92	6 240,97	804,11	10 617,00
1995	5 358	1 887,99	2 263,45	4 151,44	7 213,26	998,27	12 362,97
1996	5 368	1 983,55	2 482,14	4 465,69	7 949,77	1 029,53	13 444,98
1997	5 475	2 107,04	2 839,30	4 946,34	9 599,83	1 192,19	15 738,36
1998	5 580	2 318,72	3 144,22	5 462,94	9 798,90	1 461,56	16 723,40
1999	5 638	2 585,28	3 341,31	5 926,59	12 562,42	1 965,41	20 454,42
2000	5 748	3 357,34	3 910,10	7 267,44	14 115,94	2 183,32	23 566,69
2001	5 772	3 428,67	3 953,18	7 381,85	14 302,47	2 260,16	23 944,47
2002	5 964	3 691,20	4 230,53	7 921,74	15 402,68	2 091,42	25 415,85
2003	6 170	3 657,32	4 340,14	7 997,46	16 520,41	2 598,33	27 116,20
2004	6 187	4 028,07	4 797,72	8 825,79	17 996,32	2 209,29	29 031,42
2005	6 219	3 771,35	5 877,35	9 648,71	18 577,52	2 499,85	30 726,11

β - Ποσοστιαία διάρθρωση (%)

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Αποθέματα			Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθεσίμων
		Πρώτων Υλών	Έτοιμων Προϊόντων	Σύνολο			
1988	3 465	15,10	17,90	33,00	62,00	5,00	100,0
1989	3 783	18,00	21,00	39,00	54,60	6,40	100,0
1990	3 792	16,30	21,30	37,60	56,10	6,30	100,0
1991	3 808	15,60	21,00	36,60	57,50	5,90	100,0
1992	3 934	15,70	21,80	37,50	56,90	5,70	100,0
1993	4 213	15,30	19,90	35,20	59,10	5,70	100,0
1994	4 337	15,00	18,60	33,60	58,80	7,60	100,0
1995	5 358	15,30	18,30	33,60	58,30	8,10	100,0
1996	5 368	14,80	18,50	33,20	59,10	7,70	100,0
1997	5 475	13,39	18,04	31,43	61,00	7,58	100,0
1998	5 580	13,87	18,80	32,67	58,59	8,74	100,0
1999	5 638	12,64	16,34	28,97	61,42	9,61	100,0
2000	5 748	14,25	16,59	30,84	59,90	9,26	100,0
2001	5 772	14,32	16,51	30,83	59,73	9,44	100,0
2002	5 964	14,52	16,65	31,17	60,60	8,23	100,0
2003	6 170	13,48	16,01	29,49	60,92	9,59	100,0
2004	6 187	13,87	16,53	30,40	61,98	7,62	100,0
2005	6 219	12,27	19,13	31,40	60,46	8,14	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
Ανάλυση των Ξένων Κεφαλαίων (Υποχρεώσεων) των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1988 - 2005
α - Σε εκατ. €

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		Μέσο - μακροπρόθεσμες		Σύνολο Υποχρεώσεων		Γενικό Σύνολο
		Τραπεζικές	Λοιπές	Τραπεζικές	Λοιπές	Βραχυ-πρόθεσμων	Μεσο-μακρο-πρόθεσμων	
1988	3 465	2 016,90	3 474,62	1 171,72	345,00	5 491,52	1 516,72	7 008,24
1989	3 783	2 387,77	2 767,30	1 455,36	161,03	5 155,07	1 616,39	6 771,46
1990	3 792	2 961,81	3 306,61	1 437,86	174,12	6 268,42	1 611,98	7 880,40
1991	3 808	3 714,94	3 908,55	1 380,55	243,14	7 623,50	1 623,69	9 247,18
1992	3 934	4 247,31	4 553,79	1 325,31	321,81	8 801,11	1 647,12	10 448,23
1993	4 213	4 103,82	5 377,66	1 471,80	432,67	9 481,48	1 904,47	11 385,95
1994	4 337	4 387,13	5 509,25	1 490,15	459,88	9 896,37	1 950,03	11 846,40
1995	5 358	4 093,67	6 524,62	1 573,84	515,70	10 618,29	2 089,54	12 707,83
1996	5 368	4 541,33	6 633,73	1 647,02	597,03	11 175,06	2 244,05	13 419,11
1997	5 475	5 033,23	7 369,42	2 072,01	576,87	12 402,65	2 648,88	15 051,53
1998	5 580	5 548,80	8 213,50	2 377,34	627,16	13 762,29	3 004,50	16 766,79
1999	5 638	6 031,43	9 540,53	2 959,75	687,32	15 571,96	3 647,04	19 219,01
2000	5 748	6 918,55	11 211,58	4 223,73	785,36	18 130,13	5 009,08	23 139,21
2001	5 772	7 244,13	11 062,35	4 803,57	820,12	18 306,48	5 623,68	23 930,16
2002	5 964	7 864,86	11 955,18	5 549,54	1 127,68	19 820,04	6 677,23	26 497,27
2003	6 170	8 938,90	12 322,12	5 426,53	1 182,45	21 261,02	6 608,99	27 870,02
2004	6 187	8 681,95	13 506,80	6 716,34	1 152,83	22 188,75	7 869,17	30 057,92
2005	6 219	9 053,61	14 265,60	8 952,73	1 209,29	23 319,19	10 162,03	33 481,24

β - Ποσοστιαία διάρθρωση (%)

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		Μέσο - μακροπρόθεσμες		Σύνολο Υποχρεώσεων		Γενικό Σύνολο
		Τραπεζικές	Λοιπές	Τραπεζικές	Λοιπές	Βραχυ-πρόθεσμων	Μεσο-μακρο-πρόθεσμων	
1988	3 465	28,8	49,6	16,7	4,9	78,4	21,6	100,0
1989	3 783	35,2	40,9	21,5	8,4	76,1	23,9	100,0
1990	3 792	37,6	41,9	18,3	2,2	79,5	20,5	100,0
1991	3 808	40,2	42,3	14,9	2,6	82,5	17,6	100,0
1992	3 934	40,7	43,6	12,7	3,1	84,2	15,8	100,0
1993	4 213	36,0	47,2	12,9	3,8	83,3	16,7	100,0
1994	4 337	37,0	46,5	12,6	3,9	83,5	16,5	100,0
1995	5 358	32,2	51,3	12,4	4,1	83,6	16,4	100,0
1996	5 368	33,8	49,4	12,3	4,5	83,3	16,7	100,0
1997	5 475	33,44	48,96	13,77	3,83	82,40	17,6	100,0
1998	5 580	33,09	48,99	14,18	3,74	82,08	17,92	100,0
1999	5 638	31,38	49,64	15,40	3,58	81,02	18,98	100,0
2000	5 748	29,90	48,45	18,25	3,39	78,35	21,65	100,0
2001	5 772	30,27	46,23	20,07	3,43	76,50	23,50	100,0
2002	5 964	29,68	45,12	20,94	4,26	74,80	25,20	100,0
2003	6 170	32,07	44,22	19,47	4,25	76,28	23,72	100,0
2004	6 187	28,88	44,94	22,34	3,84	73,81	26,19	100,0
2005	6 219	27,04	42,61	26,74	3,61	69,65	30,35	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 18**Αναλογία Ιδίων προς Συνολικά (Ίδια + Ξένα) Κεφάλαια κατά Κλάδους
Βιομηχανίας, 2002 - 2005**

Κωδικός Κλάδου	(ποσοστό %)			
	2002	2003	2004	2005
15	51,20%	48,89%	48,79%	46,34%
16	32,95%	29,96%	37,21%	39,19%
17	53,92%	52,42%	55,60%	51,22%
18	39,31%	37,49%	38,75%	37,20%
19	38,50%	36,56%	36,39%	35,09%
20	56,62%	51,44%	51,50%	45,86%
21	34,35%	31,90%	34,94%	31,74%
22	48,21%	45,11%	44,67%	43,40%
23	51,84%	55,46%	50,56%	45,07%
24	38,03%	36,19%	35,13%	35,34%
25	45,15%	46,00%	45,56%	42,68%
26	46,78%	46,19%	50,45%	52,34%
27	50,45%	48,64%	46,03%	48,24%
28	47,53%	46,62%	48,06%	45,89%
29	38,16%	46,36%	34,98%	30,85%
30	19,11%	25,48%	21,02%	30,85%
31	44,89%	41,63%	43,68%	42,09%
32	42,52%	48,20%	54,29%	57,19%
33	52,81%	53,31%	51,03%	43,88%
34	29,47%	28,38%	33,53%	31,81%
35	34,99%	34,53%	31,49%	30,16%
36	51,60%	45,34%	44,99%	45,35%
37	68,05%	59,75%	61,43%	65,81%
Σύνολο	46,72%	45,78%	45,51%	44,47%

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
Πωλήσεις των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 2002 - 2005

(εκατ. €)

Κλάδος	2002		2003		2004		2005	
	Αριθμός Επιχειρήσεων	Πωλήσεις	Αριθμός Επιχειρήσεων	Πωλήσεις	Αριθμός Επιχειρήσεων	Πωλήσεις	Αριθμός Επιχειρήσεων	Πωλήσεις
15	1 363	9 628,16	1 461	9 949,53	1497	10 447,23	1527	10596,81
16	6	597,54	7	622,17	7	744,70	7	494,74
17	378	1 490,69	371	1 488,03	344	1 306,57	328	1139,93
18	282	954,77	281	983,61	269	1 008,47	247	843,68
19	95	197,23	90	184,24	86	179,84	84	177,43
20	143	476,27	155	502,40	156	539,34	151	523,77
21	158	910,86	162	891,86	163	884,08	154	859,08
22	567	1 887,80	584	2 025,27	575	2 174,23	563	2216,56
23	42	4 455,20	42	5 633,90	42	6 842,07	41	9642,86
24	321	3 332,29	312	3 453,96	315	3 581,06	317	3408,09
25	343	1 286,40	353	1 325,39	356	1 503,44	374	1663,20
26	573	2 984,18	588	3 261,45	600	3 392,35	598	3367,43
27	109	3 019,96	105	3 051,30	109	3 953,2	108	3984,00
28	530	1 770,40	562	1 942,04	574	2 154,71	593	2202,61
29	319	1 020,71	319	929,26	326	1 115,23	318	1155,15
30	14	18,89	13	15,99	15	20,74	15	12,23
31	137	711,46	142	787,47	137	874,10	139	896,54
32	41	940,74	38	733,48	35	662,34	40	563,27
33	54	123,18	57	164,07	54	162,66	59	166,54
34	44	361,12	43	503,12	43	588,00	42	449,26
35	93	802,21	93	678,79	91	711,73	99	710,03
36	341	721,94	380	833,52	378	922,37	394	997,91
37	11	4,93	12	8,83	15	14,90	21	33,30
Σύνολο	5 964	37 697,03	6 170	39 969,78	6 187	43 783,48	6 219	46 104,60

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
Εξέλιξη των Οικονομικών Δεδομένων των Ισολογισμών Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. (1970 - 2005)

(εκατ. €)

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων			ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		Σύνολο Ενεργητικού ή Παθητικού	ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
	Α.Ε.	Ε.Π.Ε.	Συνολικά	Πάγια (τιμές κτήσης)	Κυκλοφορούν και Διαθέσιμο		Αποσβέσεις	Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια (Υποχρεώσεις)
1970	755	254	1 009	194,55	142,60	337,15	65,61	87,58	183,96
1971	832	291	1 123	234,86	166,85	401,71	76,50	103,03	222,18
1972	946	365	1 311	292,47	212,49	504,96	89,57	132,54	282,86
1973	1 015	420	1 435	356,84	275,77	632,60	115,86	174,62	342,12
1974	1 141	510	1 651	467,30	371,79	839,09	149,85	238,20	451,04
1975	1 267	460	1 727	571,19	464,01	1 035,20	188,92	271,29	575,00
1976	1 436	495	1 931	743,54	602,54	1 346,08	257,99	353,58	734,52
1977	1 673	634	2 307	863,76	734,48	1 598,24	317,45	397,67	883,12
1978	1 876	644	2 520	1 013,20	876,70	1 889,91	379,39	441,36	1 069,16
1979	1 965	715	2 680	1 147,63	1 091,14	2 238,77	444,72	480,13	1 313,90
1980	2 108	752	2 860	1 410,52	1 422,41	2 832,93	534,78	539,31	1 758,84
1981	2 321	753	3 074	1 783,91	1 720,01	3 503,92	644,04	656,41	2 203,47
1982	2 467	709	3 176	2 576,57	1 984,72	4 561,29	937,59	958,66	2 665,03
1983	2 529	628	3 157	2 980,28	2 359,42	5 339,70	1 114,62	989,66	3 235,42
1984	2 536	577	3 113	3 354,18	3 287,57	6 641,75	1 311,59	832,68	4 497,48
1985	2 632	534	3 166	3 762,56	3 885,07	7 647,63	1 521,43	773,71	5 352,49
1986	2 739	524	3 263	4 225,20	4 550,35	8 775,55	1 649,50	1 051,80	6 074,25
1987	2 822	515	3 337	5 279,77	5 278,70	10 558,47	2 261,19	1 942,52	6 354,77
1988	2 959	506	3 465	6 940,24	5 730,81	12 671,05	3 009,54	2 653,27	7 008,24
1989	3 003	780	3 783	7 189,23	5 433,57	12 622,79	3 224,03	2 627,30	6 771,46
1990	3 039	753	3 792	8 006,93	6 474,34	14 481,27	3 537,98	3 062,90	7 880,40
1991	3 141	667	3 808	8 930,57	7 525,45	16 456,02	3 983,49	3 225,34	9 247,18
1992	3 295	639	3 934	11 319,59	8 628,06	19 947,65	5 088,09	4 411,34	10 448,23
1993	3 531	682	4 213	12 552,40	9 553,90	22 106,30	5 611,96	5 177,45	11 316,89
1994	3 647	690	4 337	13 501,26	10 617,00	24 118,26	5 956,22	6 316,95	11 845,09
1995	4 438	920	5 358	14 754,26	12 362,97	27 117,23	6 329,39	8 080,01	12 707,83
1996	4 593	775	5 368	17 778,07	13 444,98	31 223,05	7 499,14	10 304,81	13 419,11
1997	4 715	760	5 475	20 278,93	15 738,36	36 017,29	8 157,59	12 808,18	15 051,53
1998	4 861	719	5 580	23 417,83	16 723,40	40 141,23	9 315,87	14 058,57	16 766,79
1999	5 028	610	5 638	26 846,72	20 454,42	47 301,14	10 416,48	17 665,66	19 219,01
2000	5 157	591	5 748	34 678,04	23 566,69	58 244,73	12 373,22	22 732,29	23 139,21
2001	5 185	587	5 772	37 195,01	23 944,47	61 139,48	13 597,10	23 612,21	23 930,16
2002	5 382	582	5 964	39 280,18	25 415,85	64 696,04	14 957,59	23 241,17	26 497,27
2003	5 576	594	6 170	40 659,46	27 116,20	67 775,67	16 373,49	23 532,16	27 870,02
2004	5 602	585	6 187	44 595,71	29 031,42	73 627,14	18 460,17	25 109,03	30 057,92
2005	5 622	597	6 219	44 540,63	30 726,11	75 266,75	14 974,87	26 810,61	33 481,24

Στατιστικό Παράρτημα

Στους Πίνακες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα αυτό παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με την κεφαλαιουχική και χρηματοδοτική διάρθρωση, καθώς και τα αποτελέσματα χρήσης για το 2005, όλων των βιομηχανικών επιχειρήσεων υπό τη νομική μορφή της Α.Ε. και Ε.Π.Ε. με μέγεθος μηχανολογικού εξοπλισμού πάνω από 3000 ευρώ. Τα στοιχεία αναφέρονται στην επεξεργασία των δημοσιευμένων ισολογισμών 6219 επιχειρήσεων για το 2005, από τους οποίους οι 5921 είναι προσαρμοσμένοι σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ε.Λ.Π.) και οι υπόλοιποι 298 σύμφωνα με τα Διεθνή (Δ.Π.Χ.Π.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.Α

**"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 6187 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004 και 5921 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε.
Χρήσης 2005 με Ε.Λ.Π.**

Ισολογισμός (εκατ. €)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	2004		2005		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	2004		2005	
Πάγια (τιμή κτήσης)	44 595,71		22 579,21		Ίδια Κεφάλαια	25 109,03		11 647,51	
Γήπεδα	3 310,33		1 978,29		Αποσβέσεις	18 460,17		10 627,64	
Κτίρια	18 367,56		11 660,41						
Μηχανολογικός εξοπλισμός	14 728,60		7 918,82		Μηχανολογικός εξοπλισμός	9 132,18		4 913,44	
Λοιπά πάγια	8 189,22		1 021,68		Κτιρίων και λοιπών	9 327,99		5 714,20	
					Ξένα Κεφάλαια	30 057,92		19 650,17	
Κυκλοφορούν	26 822,12		17 842,74		Βραχυπρόθεσμα	22 188,75		15 628,50	
Διαθέσιμα	2 209,29		1 503,37		Μέσο-μακροπρόθεσμα	7 869,17		4 021,66	
Σύνολο Ενεργητικού	73 627,14		41 925,33		Σύνολο Παθητικού	73 627,14		41 925,33	
Αποτελέσματα Χρήσης									
	2004		2005		2004		2005		
Πωλήσεις	43 783,48					24 092,29			
Μικτά Κέρδη προ αποσβέσεων	12 038,03					7 246,05			
Μειον: αποσβέσεις χρήσης	2 113,41					1 152,57			
Μικτά Κέρδη μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων	9 924,61					6 093,47			
Μειον: έξοδα χρηματοδότησης			844,12					575,63	10,57%
Έξοδα διάθεσης προϊόντων, διοίκησης και λοιπά			7 144,99					4868,84	89,42%
Σύνολο Εξόδων			7 989,11					5444,46	100,00 %
Μη λειτουργικά έσοδα			1 050,77					456,65	
Μη λειτουργικά έξοδα			837,89					451,48	
Καθαρά Κέρδη Χρήσης			2 148,36					654,16	

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.Β

**"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 298 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 με Δ.Π.Χ.Π.**

Ισολογισμός		2005		2005		(εκατ. €)
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		2005		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	2005	
Πάγια (τιμή κτήσης)		21 961,42		Ίδια Κεφάλαια	15 163,10	
Γήπεδα	958,22			Αποσβέσεις	4 347,23	
Κτίρια	6 586,40					
Μηχανολογικός εξοπλισμός	6 643,59			Μηχανολογικός εξοπλισμός	2 597,73	
Λοιπά πάγια	7 773,2			Κτιρίων και λοιπών	1 749,49	
				Ξένα Κεφάλαια	13 831,07	
Κυκλοφορούν	10 383,51			Βραχυπρόθεσμα	7 690,69	
Διαθέσιμα	996,48			Μέσο-μακροπρόθεσμα	6 140,37	
Σύνολο Ενεργητικού		33 341,40		Σύνολο Παθητικού	33 341,42	

Αποτελέσματα Χρήσης

		2005	
Πωλήσεις		22 012,33	
Μικτά Κέρδη προ αποσβέσεων		4 974,74	
Μειον: αποσβέσεις χρήσης		615,47	
Μικτά Κέρδη μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων		4 359,27	
Μειον: έξοδα χρηματοδότησης		317,71	10,99%
Έξοδα διάθεσης προϊόντων, διοίκησης και λοιπά		2 571,03	89,00%
Σύνολο Εξόδων		2 888,73	100,00 %
Μη λειτουργικά έσοδα		206,03	
Μη λειτουργικά έξοδα		71,42	
Καθαρά Κέρδη Χρήσης		1 605,14	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.Α

**"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 5921 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 σύμφωνα με Ε.Λ.Π.**

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ				ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ					
		ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ		ΜΕΙΟΝ		Καθαρά Κέρδη			
		Πάγια (τιμή κτήσης)	Κυκλοφορούν & Διαθέσιμα	Λύοι & Περιθωριακό	Ίδια Κεφάλαια (Υποχρεώσεις)	Αποσβέσεις	Κεφάλαια	Έξοδα Χρημ/σπς, Διάθεσης Προϊόντων, Διοίκησης, Γενικά Έξοδα	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Εξόδων	
15	1467	6225,98	4980,23	11206,21	3207,97	5136,34	2233,64	1719,44	333,33	2052,78	180,85
16	6	284,96	418,06	703,03	158,61	390,45	162,55	133,92	10,71	144,64	17,91
17	307	861,43	630,81	1492,24	505,43	518,58	177,91	125,05	41,10	166,15	11,75
18	240	535,81	601,05	1136,87	325,44	520,73	252,16	194,99	27,78	222,78	29,37
19	84	125,08	195,65	320,73	87,39	161,66	57,11	44,60	6,14	50,75	6,35
20	144	325,42	322,67	648,10	207,32	306,35	85,81	63,02	14,29	77,31	8,49
21	151	855,16	607,41	1462,58	478,27	658,32	246,77	195,41	40,51	235,92	10,84
22	520	1062,46	1055,31	2117,78	495,27	1076,65	505,25	425,88	60,90	486,79	18,45
23	37	176,07	201,28	377,35	99,89	361,30	74,15	75,94	7,74	83,69	-9,53
24	304	1780,32	1986,07	3766,39	893,33	1867,39	1241,95	937,72	115,31	1053,03	188,91
25	351	1134,88	926,72	2061,61	570,84	847,01	345,79	215,96	68,67	284,63	61,15
26	570	1823,75	1409,26	3233,02	908,40	1289,07	556,05	392,73	94,67	487,41	68,64
27	79	1273,13	785,28	2058,42	641,57	858,61	233,86	145,98	58,10	204,09	29,77
28	565	1315,54	1228,82	2544,37	598,41	1156,14	377,45	241,60	75,66	317,27	60,18
29	309	1108,73	1202,58	2311,31	586,84	1263,10	300,21	286,19	51,84	338,04	-37,82
30	15	7,95	12,95	20,91	3,82	11,81	3,64	3,23	0,4	3,73	-0,08
31	136	536,35	436,81	973,17	273,76	400,46	165,72	111,92	24,01	135,93	29,79
32	37	160,78	178,39	339,18	73,47	162,33	81,33	48,53	11,37	59,9	21,42
33	56	105,63	116,02	221,65	57,34	89,9	44,86	31,67	7,28	38,96	5,9
34	40	293,26	375,33	668,60	121,66	373,88	102,46	77,01	15,82	92,83	9,62
35	95	1709,4	949,62	2659,03	397,87	1562,05	91,16	166,70	27,68	194,38	-103,22
36	388	852,13	700,46	1552,59	440,53	622,58	344,05	252,33	57,19	309,53	34,51
37	20	24,87	25,21	50,08	5,39	15,35	18,71	6,01	1,87	7,88	10,82
Σύνολο:	5921	22579,21	19346,12	41925,33	10627,64	19650,17	7702,70	5895,96	1152,57	7048,54	654,16

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.Β

**"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 298 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 σύμφωνα με Δ.Π.Χ.Π.**

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ				ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ					(εκατ. €)	
		ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ		ΜΕΙΟΝ						
		Πάγια (τιμή κτήσης)	Κυκλοφορούν & Διαθέσιμα	Ζύγος επιχειρητικού & Παθητικού	Αποσβέσεις Κεφάλαια	Ίδια Κεφάλαια (Υποκρέώσεις)	Μικτά Κέρδη	Έξοδα Χρημ/σης, Διάθεσης Προϊόντων, Διοίκησης, Γενικά Έξοδα	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Εξόδων		Καθαρά Κέρδη
15	60	6322,04	1927,3	8249,35	903,73	4062,98	3282,63	1493,15	1040,00	88,60	1128,60	364,55
16	1	122,33	171,17	293,50	40,56	155,68	97,26	72,68	27,85	5,15	33	39,68
17	21	1223,81	474,08	1697,89	392,87	687,56	617,45	1399,7	147,52	4891	196,43	-56,45
18	7	117,30	67,77	185,07	40,07	43,23	101,77	22,45	31,22	5,30	36,52	-14,07
19												
20	7	316,08	216,67	532,76	61,63	244,33	226,79	41,73	37,52	11,93	49,45	-7,71
21	3	98,97	57,55	156,53	23,70	28,60	104,22	17,97	13,99	3,10	17,09	0,80
22	43	1009,65	522,22	1531,87	178,03	745,75	608,08	387,69	314,72	29,73	344,46	43,22
23	4	3263,21	2484,33	5747,55	1086,13	2310,03	2351,37	1050,41	278,54	127,79	406,33	644,08
24	13	534,32	302,67	837	42,38	290,53	504,08	133,50	123,81	10,58	134,39	-0,89
25	23	641,89	323,45	965,35	142,89	343,48	478,97	119,11	72,79	22,25	95,04	24,06
26	28	2505,57	1090,17	3595,75	395,73	1856,15	1343,86	622,61	236,65	86,93	323,59	299,02
27	29	3248,77	1949,97	5198,74	703,88	2293,57	2201,28	548,91	294,46	107,77	402,24	146,67
28	28	817,09	469,86	1286,95	104,52	645,92	536,51	177,31	80,57	28,76	109,33	67,97
29	9	130,85	168,33	299,19	27,52	154,52	117,14	73,61	45,47	5,38	50,85	22,75
30												
31	3	144,22	139,96	284,18	34,38	100,62	149,16	24,61	19,34	5,62	24,97	-0,35
32	3	887,86	676,33	1564,20	130,00	868,75	565,44	117,84	86,73	20,57	107,3	10,53
33	3	10,82	13,65	24,48	2,05	7,52	14,89	4,14	5,72	0,40	6,16	-2,01
34	2	26,60	67,88	94,48	2,17	30,28	62,02	24,48	17,08	1,08	18,17	6,31
35	4	203,72	138,57	342,30	8,44	83,66	250,18	17,53	26,65	1,05	27,70	-10,17
36	6	333,63	116,13	449,76	26,45	206,87	216,43	89,24	58,87	4,27	63,14	26,09
37	1	2,59	1,82	4,42	0	2,98	1,43	1,75	0,50	0,20	0,70	0,90
Σύνολο:	298	21961,42	11379,99	33341,42	4347,23	15163,10	13831,07	5180,78	2960,16	615,47	3575,64	1605,14

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.Α

**"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 610 Νέων Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 σύμφωνα με Ε.Λ.Π.**

Κωδικός	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ										ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ			
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					ΠΑΘΗΤΙΚΟ					ΜΕΙΟΝ			
	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Πάγια (τιμή κτήσης)	Κυκλοφορούν & Διαθέσιμα	Λύο Ενεργητικού & Παθητικού	Αποσβέσεις κεφάλαια	Ίδια κεφάλαια (Υποχρεώσεις)	Ξένα κεφάλαια (Υποχρεώσεις)	Μικτά Κέρδη	Έξοδα Χρημ/σπς, Διάθεσης Προϊόντων, Διοίκησης, Γενικά Έξοδα	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη		
15	195,75	142,54	338,30	338,30	56,11	96,21	185,96	79,06	68,78	9,58	78,37	0,60		
16	0	0,70	0,70	0,70	0	0	0,70	0,40	0,20	0	0,30	0,10		
17	20,25	19,40	39,65	39,65	4,41	11,76	23,47	6,48	4,78	1,22	6	0,40		
18	14,49	16,01	30,51	30,51	7,41	8,88	14,20	12,62	9,42	1	10,42	2,20		
19	3,71	4,80	8,51	8,51	1,90	1,38	5,21	2,03	1,38	0,10	1,53	0,40		
20	33,64	12,21	45,85	45,85	2,56	19,21	24,06	2,16	1,92	0,40	2,41	-0,25		
21	14,13	18,00	32,13	32,13	3,94	6,17	22,00	5,45	4,04	0,80	4,90	0,50		
22	115,11	57,74	172,85	172,85	18,36	102,08	52,40	23,17	21,13	2,19	23,32	-0,15		
23	16,95	104,31	121,27	121,27	0,10	-144,49	265,63	0,10	10,07	0	10,12	-10,00		
24	38,32	45,12	83,44	83,44	10,40	30,46	42,57	21,39	15,27	1,82	17,10	4,29		
25	60,39	40,49	100,89	100,89	20,65	32,9	47,33	14,42	11,22	2,11	13,33	1,08		
26	4,164	52,57	94,21	94,21	12,92	17,86	63,42	14,58	11,89	2,03	13,93	0,60		
27	0,20	0,90	1,23	1,23	0,10	0,40	0,60	0,30	0,20	0	0,20	0		
28	58,46	58,45	116,92	116,92	17,41	34,73	64,76	21,55	15,25	3,11	18,36	3,18		
29	14,46	19,82	34,28	34,28	3,73	11,65	18,89	7,68	4,04	1,21	5,26	2,41		
30	0,20	2,08	2,29	2,29	0	0,30	1,85	0,60	0,50	0	0,50	0		
31	9,72	6,65	16,37	16,37	6,06	4,97	5,33	4,08	2,02	0,10	2,19	1,89		
32	21,02	12,56	33,58	33,58	4,17	14,61	14,79	7,17	3,36	1,60	4,96	2,21		
33	3,12	6,30	9,43	9,43	1,35	1,93	6,14	2,39	1,48	0,30	1,8	0,50		
34	0,80	4,70	5,55	5,55	0,30	-0,06	5,23	0,90	0,70	0	0,70	0,10		
35	20,22	25,24	45,46	45,46	4,31	23,1	18,04	2,71	3,07	0,50	3,63	-0,92		
36	33,97	58,57	92,55	92,55	19,01	20,68	52,85	42,09	30,07	8,01	38,08	4,00		
37	1,92	5,86	7,78	7,78	0,50	2,8	4,42	3,69	1,720	0,10	1,89	1,80		
Σύνολο:	610	718,70	715,19	1433,89	196,12	297,74	940,02	275,27	222,77	36,85	259,62	15,64		

(εκατ. €)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.Α

**"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 4237 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. που Εμφανίζουν Κέρδη το 2005 με Ε.Λ.Π.**

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ				ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ				(εκατ. €)		
		ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ		ΜΕΙΟΝ						
		Πάγια (τιμή κτήσης)	Κυκλοφορούν & Διαθέσιμα	Ζύγος Ενεργητικού & Παθητικού	Αποσβέσεις κεφάλαια	Ίδια κεφάλαια (Υποκρεώσεις)	Μικτά Κέρδη	Έξοδα Χρημ/σης, Διάθεσης Προϊόντων, Διοίκησης, Γενικά Έξοδα	Αποσβέσεις Χρήσης		Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη
15	977	4355,31	3934,21	8289,52	2067,33	2510,61	3711,57	1881,97	1307,77	246,65	1554,42	327,54
16	4	284,91	417,75	702,67	153,92	158,30	390,44	162,55	133,89	10,71	144,60	17,94
17	198	514,02	451,2	965,23	295,87	323,99	345,36	142,50	88,98	27,85	116,84	25,65
18	178	416,67	521,01	937,69	212,40	279,83	445,45	240,40	173,83	23,25	197,09	43,30
19	60	93,77	164,04	257,82	51,63	71,13	135,05	53,43	39,68	5,28	44,97	8,46
20	106	247,89	280,63	528,53	107,83	168,43	252,26	77,75	54,24	11,45	65,69	12,06
21	105	596,36	443,65	1040,01	325,26	229,65	485,09	195,22	141,42	27,44	168,87	26,34
22	370	679,33	768,48	1447,82	350,03	382,63	715,15	399,80	291,71	44,70	336,41	63,38
23	16	115,86	59,78	175,64	78,67	31,16	66,79	55,31	47,79	5,06	52,86	2,44
24	224	1493,20	1823,38	3316,59	755,35	900,80	1660,43	1145,92	841,23	96,69	937,93	207,99
25	258	933,50	789,34	1722,84	477,85	549,85	695,13	318,88	185,59	58,33	243,92	74,95
26	395	1419,02	1150,52	2569,54	724,69	872,40	972,43	479,40	295,79	71,85	367,65	111,74
27	54	943,10	557,32	1500,43	421,04	478,89	600,49	191,53	97,64	42,11	139,75	51,77
28	453	1154,65	1120,88	2275,54	521,50	715,86	1038,17	353,79	216,61	66,73	283,34	70,44
29	255	560,26	686,42	1246,68	306,81	367,18	572,68	267,87	171,34	30,32	201,67	66,20
30	10	5,17	11,88	17,06	3,26	3,29	10,50	3,76	2,84	0,30	3,20	0,50
31	109	488,05	402,59	890,65	246,77	275,66	368,20	155,77	101,42	21,32	122,74	33,03
32	27	119,37	158,75	278,12	54,47	87,59	136,06	73,74	41,39	7,98	49,38	24,36
33	45	90,28	104,52	194,80	48,86	64,44	81,5	41,38	26,45	6,21	32,67	8,70
34	29	267,02	360,76	627,78	110,49	158,46	358,82	100,95	74,70	15,19	89,90	11,05
35	68	105,19	99,73	204,93	39,69	62,09	103,14	38,92	24,95	4,15	29,10	9,81
36	284	634,84	572,13	1206,98	321,67	394,81	490,49	272,61	181,00	45,84	226,84	45,77
37	12	16,06	22,96	39,02	4,83	22,16	12,02	18,62	5,51	1,83	7,35	11,26
Σύνολο:	4237	15533,92	14902,06	30435,99	7680,32	9109,31	13646,34	6672,16	4545,89	871,42	5417,31	1254,85

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.Β

**"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 195 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. που Εμφανίζουν Κέρδη το 2005 με Δ.Π.Χ.Π.**

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ						ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ				
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			ΠΑΘΗΤΙΚΟ			ΜΕΙΟΝ				
	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Πάγια (τιμή κτήσης)	Κυκλοφορούν & Διαθέσιμα	Λύοι & Περιθώριοι	Αποσβέσεις κεφάλαια	Ίδια κεφάλαια (Υποχρεώσεις)	Μικτά Κέρδη	Έξοδα Χρημ/σης, Διαθέσιμα Προϊόντων, Διοίκησης, Γενικά Έξοδα	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη
15	36	5857,89	1636,35	7494,25	804,03	3874,97	2815,23	866,69	6866	935,36	382,29
16	1	122,33	171,17	293,50	40,56	155,68	97,26	27,85	5,15	33,00	39,68
17	10	534,43	234,92	769,35	110,88	421,15	237,32	48,31	20,14	68,45	20,57
18	3	33,71	29,09	62,80	10,11	26,67	26,00	10,49	1,44	11,93	1,64
19											
20	5	138,39	75,99	214,39	42,53	106,45	65,40	9,59	3,61	13,21	2,14
21	2	79,67	46,91	126,58	16,38	23,54	86,65	10,71	1,82	12,54	0,90
22	32	877,88	429,61	1307,49	150,17	672,20	485,11	243,73	24,74	268,47	50,26
23	4	3263,21	2484,33	5747,55	1086,13	2310,03	2351,37	278,54	127,79	406,33	644,08
24	10	415,16	244,76	659,92	37,50	245,54	376,88	87,81	8,48	96,30	22,97
25	16	381,47	236,21	617,68	75,86	275,96	265,85	40,12	17,60	57,73	28,39
26	18	2433,30	1050,70	3484,00	385,43	1962,96	1135,61	206,85	83,55	290,41	325,05
27	24	3191,64	1894,86	5086,51	689,48	2263,38	2133,64	284,88	103,93	388,81	153,64
28	17	753,07	424,56	1177,64	99,40	615,67	462,56	68,57	26,36	94,94	72,76
29	4	125,45	163,32	288,77	27,17	150,82	110,76	44,22	5,24	49,46	23,69
30											
31	1	94,94	87,22	182,16	12,86	63,01	106,27	11,42	4,10	15,52	1,69
32	2	601,19	290,02	891,22	39,40	620,15	231,65	73,76	20,57	94,33	12,95
33											
34	2	26,60	67,88	94,48	2,17	30,28	62,02	17,08	1,08	18,17	6,31
35	1	141,39	121,52	262,91	5,87	68,64	188,39	13,55	0	13,55	3,72
36	6	333,63	116,13	449,76	26,45	206,87	216,43	58,87	4,27	63,14	26,09
37	1	2,59	1,82	4,42	0	2,98	1,43	0,50	0,20	0,70	0,90
Σύνολο:	195	19408,02	9807,47	29215,49	3662,47	14097,08	11455,94	2403,71	528,81	2932,52	1819,88

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.Α

**"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 1684 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. που Εμφανίζουν Ζημιές το 2005 με Ε.Λ.Π.**

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ				ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ						
		ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ		ΜΕΙΟΝ		Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη			
		Πάγια (τιμή κτήσης)	Κυκλοφορούν & Διαθέσιμα	Ζύγος Ενεργητικού & Παθητικού	Αποσβέσεις κεφάλαια	Ίδια κεφάλαια	Ξένα κεφάλαια (Υποχρεώσεις)			Μικτά Κέρδη	Έξοδα Χρημ/σης, Διάθεσης Προϊόντων, Διοίκησης, Γενικά Έξοδα	Αποσβέσεις Χρήσης
15	490	1870,66	1046,02	2916,69	794,56	697,35	1424,77	351,66	411,67	86,68	498,36	-146,69
16	2	0	0,30	0,30	0	0,30	0	0	0	0	0	-0,02
17	109	347,41	179,6	527,01	172,35	181,43	173,22	35,41	36,06	13,24	49,31	-1,39
18	62	119,14	80,03	199,18	78,28	45,6	75,28	11,75	21,15	4,52	25,68	-13,92
19	24	31,3	31,60	62,90	20,04	16,25	26,60	3,67	4,91	0,80	5,78	-2,11
20	38	77,52	42,04	119,57	26,58	38,89	54,09	8,06	8,78	2,84	11,62	-3,56
21	46	258,80	163,76	422,56	153,01	96,31	173,23	51,55	53,99	13,06	67,05	-15,49
22	150	383,13	286,82	669,96	145,24	163,22	361,49	105,44	134,17	16,20	150,37	-44,93
23	21	60,21	141,50	201,71	21,21	-115,00	295,50	18,84	28,15	2,67	30,82	-11,98
24	80	287,11	162,68	449,80	137,98	104,86	206,95	96,03	96,49	18,61	115,10	-19,07
25	93	201,38	137,38	338,76	92,98	93,9	151,88	26,90	30,36	10,34	40,70	-13,79
26	175	404,73	258,74	663,47	183,70	163,13	316,63	76,65	96,93	22,82	119,76	-43,10
27	25	330,03	227,96	557,99	220,53	79,33	258,11	42,33	48,34	15,98	64,33	-22,00
28	112	160,89	107,94	268,83	76,90	73,95	117,97	23,66	24,99	8,92	33,92	-10,26
29	54	548,47	516,15	1064,62	280,02	94,19	690,41	32,34	114,85	21,51	136,37	-104,02
30	5	2,78	1,07	3,85	0,50	1,98	1,31	-0,12	0,30	0,10	0,50	-0,64
31	27	48,29	34,22	82,51	26,98	23,27	32,26	9,95	10,49	2,69	13,18	-3,23
32	10	41,41	19,64	61,05	19,00	15,77	26,27	7,58	7,13	3,38	10,52	-2,94
33	11	15,35	11,49	26,84	8,48	9,96	8,40	3,48	5,21	1,07	6,28	-2,80
34	11	26,24	14,57	40,81	11,16	14,58	15,05	1,50	2,31	0,60	2,93	-1,43
35	27	1604,2	849,89	2454,1	358,18	637,00	1458,90	52,24	141,75	23,53	165,28	-113,03
36	104	217,29	128,32	345,61	118,86	94,66	132,08	71,43	71,33	11,35	82,68	-11,25
37	8	8,81	2,24	11,06	0,50	7,16	3,33	0	0,40	0	0,50	-0,43
Σύνολο:	1684	7045,28	4444,05	11489,34	2947,31	2538,19	6003,83	1030,54	1350,07	281,15	1631,23	-600,69

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.Β

**"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 103 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. που Εμφανίζουν Ζημιές το 2005 με Δ.Π.Χ.Π.**

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδος	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ				ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ						
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ		ΜΕΙΟΝ						
	Άρθρος επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Πάγια (τιμή κτίσης)	Κυκλοφορούν & Διαθέσιμα	Λύο εργητικών & παθητικών	Αποσβέσεις κεφάλαια	Ίδια κεφάλαια (Υποχρεώσεις)	Μικτά Κέρδη	Έξοδα Χρημ/σπς, Διάθεσης Προϊόντων, Διοίκησης, Γενικά Έξοδα	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη
15	24	464,14	290,95	755,09	188,01	467,39	175,49	173,3	1993	193,23	-17,73
16											
17	11	689,37	239,15	928,53	266,41	380,12	50,95	99,21	2877	127,98	-77,03
18	4	83,59	38,68	122,27	16,55	75,76	8,87	20,73	385	24,58	-15,71
19											
20	2	177,69	140,67	318,37	137,87	161,39	26,38	27,92	8,31	36,24	-9,86
21	1	19,30	10,64	29,94	5,05	17,57	4,50	3,27	1,27	4,55	-0,04
22	11	131,77	92,60	224,37	73,54	122,97	68,95	70,99	4,99	75,98	-7,03
23											
24	3	119,16	57,90	177,07	44,98	127,20	14,22	36,00	2,09	38,09	-23,86
25	7	260,42	87,24	347,66	67,51	213,12	32,98	32,66	4,64	37,31	-4,32
26	10	72,27	39,47	111,75	-106,80	208,25	7,14	29,79	3,37	33,17	-26,02
27	5	57,12	55,10	112,22	30,18	67,63	6,45	9,58	3,83	13,42	-6,96
28	11	64,01	45,29	109,31	30,24	73,95	9,60	11,99	2,39	14,39	-4,79
29	5	5,40	5,01	10,41	3,69	6,38	0,40	1,24	0,10	1,38	-0,94
30											
31	2	49,28	52,73	102,02	37,60	42,88	7,38	7,92	1,52	9,44	-2,05
32	1	286,67	386,30	672,98	248,59	333,78	10,54	12,97	0	12,97	-2,42
33	3	10,82	13,65	24,48	7,52	14,89	4,14	5,72	0,40	6,16	-2,01
34											
35	3	62,32	17,05	79,38	15,01	61,79	0,20	13,10	1,05	14,15	-13,89
36											
37											
Σύνολο:	103	2553,40	1572,51	4125,92	1066,02	2375,13	428,37	556,45	86,66	643,11	-214,74

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.Α
"Ισολογισμός" 5921 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 με Ε.Λ.Π.

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		Σύνολο Ενεργητικού και Παθητικού	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
		Πάγια (μετά την αφαίρεση αποσβέσεων)	Κυκλοφορούν και Διαθέσιμα		Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια
15	1467	3364,07	4980,23	8344,31	3207,97	5136,34
16	6	130,99	418,06	549,06	158,61	390,45
17	307	393,21	630,81	1024,02	505,43	518,58
18	240	245,12	601,05	846,18	325,44	520,73
19	84	53,40	195,65	249,05	87,39	161,66
20	144	191,00	322,67	513,68	207,32	306,35
21	151	376,89	607,41	984,30	325,97	658,32
22	520	567,19	1055,31	1622,50	545,85	1076,65
23	37	76,18	201,28	277,46	-83,84	361,30
24	304	886,98	1986,07	2873,05	1005,66	1867,39
25	351	564,04	926,72	1490,77	643,75	847,01
26	570	915,35	1409,26	2324,61	1035,54	1289,07
27	79	631,55	785,28	1416,84	558,22	858,61
28	565	717,13	1228,82	1945,96	789,81	1156,14
29	309	521,89	1202,58	1724,47	461,37	1263,10
30	15	4,13	12,95	17,09	5,27	11,81
31	136	262,58	436,81	699,40	298,93	400,46
32	37	87,30	178,39	265,70	103,36	162,33
33	56	48,28	116,02	164,30	74,40	89,90
34	40	171,59	375,33	546,93	173,05	373,88
35	95	1311,52	949,62	2261,15	699,10	1562,05
36	388	411,59	700,46	1112,05	489,47	622,58
37	20	19,47	25,21	44,68	29,32	15,35
2005	5921	11951,57	19346,12	31297,69	11647,51	19650,17
2004	6187	26135,53	29031,42	55166,96	25109,03	30057,92

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.Β
**"Ισολογισμός" 298 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε.
και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 με Δ.Π.Χ.Π**

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		Σύνολο Ενεργητικού και Παθητικού	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
		Πάγια (μετά την αφαίρεση αποσβέσεων)	Κυκλοφορούν και Διαθέσιμα		Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια
15	60	5418,31	1927,3	7345,61	4062,98	3282,63
16	1	81,77	171,17	252,94	155,68	97,26
17	21	830,93	474,08	1305,01	687,56	617,45
18	7	77,22	67,77	145,00	43,23	101,77
19						
20	7	254,45	216,67	471,13	244,33	226,79
21	3	75,27	57,55	132,83	28,6	104,22
22	43	831,61	522,22	1353,83	745,75	608,08
23	4	2177,08	2484,33	4661,41	2310,03	2351,37
24	13	491,94	302,67	794,61	290,53	504,08
25	23	499,01	323,45	822,46	343,48	478,97
26	28	2109,84	1090,17	3200,02	1856,15	1343,86
27	29	2544,88	1949,97	4494,85	2293,57	2201,28
28	28	712,56	469,86	1182,43	645,92	536,51
29	9	103,33	168,33	271,67	154,52	117,14
30						
31	3	109,83	139,96	249,79	100,62	149,16
32	3	757,86	676,33	1434,19	868,75	565,44
33	3	8,76	13,65	22,42	7,52	14,89
34	2	24,42	67,88	92,31	30,28	62,02
35	4	195,27	138,57	333,85	83,66	250,18
36	6	307,17	116,13	423,31	206,87	216,43
37	1	2,59	1,82	4,42	2,98	1,43
2005	298	17614,19	11379,99	28994,18	15163,1	13831,07

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.Α
"Ισολογισμός" 5921 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 με Ε.Λ.Π.

(ποσοστό %)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		Σύνολο Ενεργητικού και Παθητικού	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
		Πάγια (μετά την αφαίρεση αποσβέσεων)	Κυκλοφορούν και Διαθέσιμα		Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια
15	1467	40,31%	59,69%	100,00%	38,44%	61,56%
16	6	23,85%	76,15%	100,00%	28,88%	71,12%
17	307	38,39%	61,61%	100,00%	49,35%	50,65%
18	240	28,96%	71,04%	100,00%	38,46%	61,54%
19	84	21,44%	78,56%	100,00%	35,08%	64,92%
20	144	37,18%	62,82%	100,00%	40,36%	59,64%
21	151	38,29%	61,71%	100,00%	33,11%	66,89%
22	520	34,95%	65,05%	100,00%	33,64%	66,36%
23	37	27,45%	72,55%	100,00%	-30,21%	130,22%
24	304	30,87%	69,13%	100,00%	35,00%	65,00%
25	351	37,83%	62,17%	100,00%	43,18%	56,82%
26	570	39,37%	60,63%	100,00%	44,54%	55,46%
27	79	44,57%	55,43%	100,00%	39,39%	60,61%
28	565	36,85%	63,15%	100,00%	40,58%	59,42%
29	309	30,26%	69,74%	100,00%	26,75%	73,25%
30	15	24,19%	75,81%	100,00%	30,88%	69,12%
31	136	37,54%	62,46%	100,00%	42,74%	57,26%
32	37	32,85%	67,15%	100,00%	38,90%	61,10%
33	56	29,38%	70,62%	100,00%	45,28%	54,72%
34	40	31,37%	68,63%	100,00%	31,64%	68,36%
35	95	58,00%	42,00%	100,00%	30,91%	69,09%
36	388	37,01%	62,99%	100,00%	44,01%	55,99%
37	20	43,58%	56,42%	100,00%	65,63%	34,37%
2005	5921	38,18%	61,82%	100,00%	37,21%	62,79%
2004	6187	47,37%	52,63%	100,00%	45,51%	54,49%

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.Β
**"Ισολογισμός" 298 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε.
και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 με Δ.Π.Χ.Π**

(ποσοστό %)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		Σύνολο Ενεργητικού και Παθητικού	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
		Πάγια (μετά την αφαίρεση αποσβέσεων)	Κυκλοφορούν και Διαθέσιμα		Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια
15	60	73,76%	26,24%	100,00%	55,31%	44,69%
16	1	32,32%	67,68%	100,00%	61,54%	38,46%
17	21	63,67%	36,33%	100,00%	52,68%	47,32%
18	7	53,25%	46,75%	100,00%	29,81%	70,19%
19						
20	7	54,00%	46,00%	100,00%	51,86%	48,14%
21	3	56,66%	43,34%	100,00%	21,53%	78,47%
22	43	61,42%	38,58%	100,00%	55,08%	44,92%
23	4	46,70%	53,30%	100,00%	49,55%	50,45%
24	13	61,90%	38,10%	100,00%	36,56%	63,44%
25	23	60,67%	39,33%	100,00%	41,76%	58,24%
26	28	65,93%	34,07%	100,00%	58,00%	42,00%
27	29	56,61%	43,39%	100,00%	51,02%	48,98%
28	28	60,26%	39,74%	100,00%	54,62%	45,38%
29	9	38,03%	61,97%	100,00%	56,87%	43,13%
30						
31	3	43,97%	56,03%	100,00%	40,28%	59,72%
32	3	52,84%	47,16%	100,00%	60,57%	39,43%
33	3	39,09%	60,91%	100,00%	33,56%	66,44%
34	2	26,46%	73,54%	100,00%	32,81%	67,19%
35	4	58,49%	41,51%	100,00%	25,06%	74,94%
36	6	72,56%	27,44%	100,00%	48,87%	51,13%
37	1	58,69%	41,31%	100,00%	67,54%	32,46%
2005	298	60,75%	39,25%	100,00%	52,29%	47,71%

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.Α

**Ανάλυση "Πάγιων Στοιχείων" και "Αποσβέσεων" 5921 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 με Ε.Λ.Π.**

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Ανάλυση Παγίων Στοιχείων (τιμές κτήσεως)				Ανάλυση Αποσβέσεων έως 31-12-2005				Πάγια Στοιχεία (μετά την αφαίρεση Αποσβέσεων)				(εκατ. €)									
		Μηχαν/κός Εξοπλισμός		Λοιπά Πάγια Στοιχεία		Μηχαν/κός Εξοπλισμός		Κτίρια, Μεταφορικά Μέσα & Λοιπά		Μηχαν/κός Εξοπλισμός		Γήπεδα, Κτίρια, Μεταφορικά Μέσα & Λοιπά											
		Κτίρια	Μηχαν/κός Εξοπλισμός	Κτίρια	Λοιπά Πάγια Στοιχεία	Μηχαν/κός Εξοπλισμός	Κτίρια, Μεταφορικά Μέσα & Λοιπά	Μηχαν/κός Εξοπλισμός	Κτίρια, Μεταφορικά Μέσα & Λοιπά	Μηχαν/κός Εξοπλισμός	Γήπεδα, Κτίρια, Μεταφορικά Μέσα & Λοιπά	Μηχαν/κός Εξοπλισμός	Γήπεδα, Κτίρια, Μεταφορικά Μέσα & Λοιπά										
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	Σύνολο:
1467	6	307	240	84	144	151	520	37	304	351	570	79	565	309	15	136	37	56	40	95	388	20	5921
435,76	44,80	78,77	42,13	13,48	38,09	85,25	66,92	16,98	173,45	82,97	178,03	120,29	108,37	166,58	0,70	50,86	21,86	7,26	72,30	96,13	75,98	1,19	1978,29
3256,09	102,37	357,42	317,40	55,38	162,87	363,29	495,12	92,49	884,45	459,05	864,12	583,52	632,82	570,18	4,88	244,12	84,50	55,97	150,40	1465,00	441,05	17,79	11660,41
2265,72	103,86	400,59	134,42	53,98	107,73	386,53	331,83	50,54	623,05	549,85	673,85	547,11	520,05	343,78	2,30	219,42	50,60	38,86	67,33	133,51	308,08	5,72	7918,82
268,39	33,91	24,64	41,84	2,22	16,71	20,07	168,58	16,05	99,36	42,99	107,73	22,20	54,29	28,18	0	21,92	3,80	3,52	3,21	14,74	27,01	0,1	1021,68
6225,98	284,96	861,43	535,81	125,08	325,42	855,16	1062,46	176,07	1780,32	1134,88	1823,75	1273,13	1315,54	1108,73	7,95	536,35	160,78	105,63	293,26	1709,40	852,13	24,87	22579,21
1301,60	87,14	261,45	99,89	37,78	54,29	251,75	216,75	34,83	394,08	335,01	453,27	303,44	309,35	251,26	1,63	135,32	28,14	26,01	37,61	94,18	197,23	1,31	4913,44
1560,30	66,82	206,77	190,79	33,89	80,13	226,52	278,52	65,05	499,24	235,82	455,12	338,13	289,05	335,57	2,18	138,44	45,33	31,32	84,04	303,68	243,3	4,08	5714,20
2861,9	153,96	468,22	290,68	71,67	134,42	478,27	495,27	99,89	893,33	570,84	908,40	641,57	598,41	586,84	3,82	273,76	73,47	57,34	121,66	397,87	440,53	5,39	10627,64
964,12	16,72	139,13	34,53	16,20	53,43	134,78	115,07	15,70	228,96	214,84	220,58	243,66	210,69	92,51	0,60	84,10	22,46	12,84	29,71	39,32	110,84	4,41	3005,38
1695,79	35,54	150,65	126,61	21,48	82,74	136,76	216,60	27,43	385,20	223,22	409,00	245,39	343,76	234,60	2,69	105,68	39,17	24,64	66,35	116,31	197,75	13,71	5946,21
3364,07	130,99	393,21	245,12	53,40	191,00	376,89	567,19	76,18	886,98	564,04	915,35	631,55	717,13	521,89	4,13	262,58	87,3	48,28	171,59	1311,52	411,59	19,47	11951,57

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.Β

**Ανάλυση "Πάγιων Στοιχείων" και "Αποσβέσεων" 298 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 με Δ.Π.Χ.Π.**

Κωδικός Καθού	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Ανάλυση Παγίων Στοιχείων (τιμές κτήσεων)				Ανάλυση Αποσβέσεων έως 31-12-2005				Πάγια Στοιχεία (μετά την αφαίρεση Αποσβέσεων)					
		Κτίρια		Μηχαν/κός Εξοπλισμός		Λοιπά Πάγια Στοιχεία		Σύνολο Παγίων		Κτίρια, Μεταφορικά Μέσα & λοιπά		Μηχαν/κός Εξοπλισμός		Σύνολο Αποσβέσεων	
		Γήπεδα	Κτίρια	Μηχαν/κός Εξοπλισμός	Λοιπά Πάγια Στοιχεία	Σύνολο Παγίων	Μηχαν/κός Εξοπλισμός	Κτίρια, Μεταφορικά Μέσα & λοιπά	Σύνολο Αποσβέσεων	Μηχαν/κός Εξοπλισμός	Γήπεδα, Κτίρια, Μεταφορικά Μέσα & λοιπά	Σύνολο Παγίων			
15	60	136,10	1542,51	1118,80	3524,62	6322,04	531,11	372,61	903,73	587,68	1169,89	5418,31			
16	1	5,71	28,19	86,89	1,53	122,33	26,65	13,91	40,56	60,24	14,27	81,77			
17	21	72,45	416,69	575,48	159,17	1223,81	316,67	76,20	392,87	258,81	340,49	830,93			
18	7	9,86	51,12	41,25	15,06	117,30	26,06	14,00	40,07	15,18	37,11	77,22			
19															
20	7	8,07	146,27	141,36	20,37	316,08	20,06	41,57	61,63	121,29	104,70	254,45			
21	3	0	62,72	30,91	5,33	98,97	11,99	11,70	23,7	18,92	51,01	75,27			
22	43	88,72	387,47	159,69	373,76	1009,65	59,73	118,29	178,03	99,95	269,17	831,61			
23	4	107,03	574,75	1821,81	759,60	3263,21	902,86	183,27	1086,13	918,95	391,47	2177,08			
24	13	28,12	233,92	69,16	203,10	534,32	18,98	23,39	42,38	50,17	210,53	491,94			
25	23	29,34	238,57	258,55	115,42	641,89	103,87	39,01	142,89	154,67	199,56	499,00			
26	28	118,38	787,56	772,32	827,30	2505,57	212,77	182,95	395,73	559,54	604,61	2109,84			
27	29	189,55	1250,60	1080,26	728,34	3248,77	213,85	490,03	703,88	866,41	760,57	2544,88			
28	28	54,06	232,66	304,13	226,22	817,09	76,88	27,64	104,52	227,25	205,02	712,56			
29	9	0,50	51,88	21,02	57,40	130,85	11,87	15,64	27,52	9,14	36,24	103,33			
30															
31	3	13,24	42,22	60,31	28,43	144,22	20,47	13,9	34,38	39,83	28,31	109,83			
32	3	0	337,94	42,37	507,54	887,86	27,13	102,86	130,00	15,23	235,08	757,86			
33	3	2,35	5,76	1,01	1,68	10,82	0,70	1,35	2,05	0,30	4,41	8,76			
34	2	6,76	4,86	5,42	9,55	26,60	0,90	1,22	2,17	4,47	3,63	24,42			
35	4	73,98	89,87	39,09	0,70	203,72	4,58	3,86	8,44	34,50	86,00	195,27			
36	6	13,90	98,13	13,66	207,93	333,63	10,45	15,99	26,45	3,20	82,13	307,17			
37	1	0	2,59	0	0	2,59	0	0	0	0	2,59	2,59			
Σύνολο:	298	958,22	6586,40	6643,59	7773,20	21961,42	2597,73	1749,49	4347,23	4045,85	4836,90	17614,19			

(εκατ. €)

Ανάλυση Λογαριασμού "Κυκλοφορούντος Κεφαλαίου " 5921 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. & Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 με Ε.Λ.Π.

Κωδικός Κλάδου	Ανάλυση Κυκλοφορούντος Κεφαλαίου										(εκατ. €)
	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Έσομα Προϊόντα	Πρώτες Ύλες	Σύνολο Αποθεμάτων	Απαιτήσεις	Σύνολο Κυκλοφορούντος Κεφαλαίου	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθέσιμου Κεφαλαίου			
15	1467	983,08	616,58	1599,66	3013,05	4612,72	367,51	4980,23			
16	6	19,48	69,63	89,11	319,05	408,17	9,89	418,06			
17	307	111,03	76,43	187,46	385,83	573,30	57,50	630,81			
18	240	131,11	89,41	220,53	322,07	542,60	58,44	601,05			
19	84	38,12	15,96	54,09	117,11	171,20	24,44	195,65			
20	144	60,94	65,75	126,69	175,70	302,40	20,27	322,67			
21	151	73,98	81,39	155,37	418,12	573,50	33,91	607,41			
22	520	116,59	71,83	188,42	764,32	952,74	102,57	1055,31			
23	37	7,07	10,95	18,02	171,16	189,19	12,08	201,28			
24	304	333,56	259,44	593,01	1272,34	1865,35	120,71	1986,07			
25	351	112,23	118,95	231,19	632,15	863,34	63,38	926,72			
26	570	189,00	127,09	316,10	952,67	1268,78	140,48	1409,26			
27	79	124,13	180,70	304,84	420,96	725,80	59,48	785,28			
28	565	184,42	181,04	365,46	760,42	1125,89	102,93	1228,82			
29	309	252,02	183,53	435,55	691,86	1127,41	75,16	1202,58			
30	15	1,75	1,11	2,87	9,07	11,94	1,01	12,95			
31	136	78,43	65,77	144,20	255,52	399,73	37,08	436,81			
32	37	24,44	30,92	55,37	89,16	144,53	33,86	178,39			
33	56	13,34	13,48	26,82	75,67	102,50	13,51	116,02			
34	40	77,54	52,47	130,02	222,42	352,44	22,89	375,33			
35	95	113,89	230,67	344,57	527,60	872,17	77,45	949,62			
36	388	160,09	90,56	250,66	389,24	639,9	60,55	700,46			
37	20	0,60	0,70	1,48	15,55	17,03	8,17	25,21			
Σύνολο:	5921	3207,03	2634,56	5841,59	12001,14	17842,74	1503,37	19346,12			

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.Β

Ανάλυση Λογαριασμού "Κυκλοφορούντος Κεφαλαίου " 298 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. & Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 με Δ.Π.Χ.Π.

Κωδικός Καθόδου	Ανάλυση Κυκλοφορούντος Κεφαλαίου										Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθέσιμου Κεφαλαίου
	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Έτοιμα Προϊόντα	Πρώτες Ύλες	Σύνολο Αποθεμάτων	Απαιτήσεις	Σύνολο Κυκλοφορούντος Κεφαλαίου	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθέσιμου Κεφαλαίου			
15	60	318,76	117,89	436,66	1210,79	1647,45	279,85	1927,3			
16	1	30,03	29,85	59,88	29,72	89,61	81,56	171,17			
17	21	117,69	54,08	171,77	282,93	454,70	19,37	474,08			
18	7	25,55	6,26	31,82	34,67	66,49	1,28	67,77			
19											
20	7	49,17	27,47	76,64	128,29	204,94	11,73	216,67			
21	3	8,88	3,44	12,33	44,70	57,04	0,50	57,55			
22	43	34,62	38,33	72,96	420,32	493,28	28,93	522,22			
23	4	1125,83	260,18	1386,01	1012,62	2398,64	85,69	2484,33			
24	13	42,66	17,81	60,47	197,19	257,66	45,01	302,67			
25	23	43,75	25,49	69,24	216,81	286,06	37,39	323,45			
26	28	155,41	140,09	295,51	609,53	905,04	185,13	1090,17			
27	29	447,87	195,47	643,35	1225,11	1868,46	81,50	1949,97			
28	28	108,11	99,84	207,95	227,52	435,48	34,37	469,86			
29	9	19,15	12,10	31,26	129,06	160,33	8,00	168,33			
30											
31	3	23,92	10,43	34,35	102,23	136,59	3,36	139,96			
32	3	60,48	72,13	132,62	476,28	608,90	67,43	676,33			
33	3	2,11	0,30	2,45	9,87	12,32	1,33	13,65			
34	2	20,62	1,89	22,52	42,26	64,79	3,09	67,88			
35	4	2,28	15,36	17,65	116,89	134,54	4,02	138,57			
36	6	32,63	8,25	40,88	58,49	99,37	16,75	116,13			
37	1	0,7	0	0,70	1,01	1,72	0,10	1,82			
Σύνολο:	298	2670,32	1136,79	3807,12	6576,38	10383,51	996,48	11379,99			

(εκατ. €)

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

**Ανάλυση Λογαριασμού "Ξένων κεφαλαίων" (Υποχρεώσεων) 6219 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 (Ε.Λ.Π. + Δ.Π.Χ.Π.)**

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	ΑΝΑΛΥΣΗ ΞΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ)												
	Βραχυπρόθεσμες				Μεσο-μακροπρόθεσμες				Σύνολο Υποχρεώσεων				
	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο		Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο		Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο		
Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.													
15	2402,21	2998,21	5400,44	2841,76	176,75	3018,51	5243,98	3174,98	8418,97				
16	24,47	430,54	455,02	11,45	21,22	32,67	35,93	451,77	487,71				
17	434,27	345,5	779,78	332,37	23,85	356,24	766,66	369,37	1136,03				
18	215,90	322,48	538,39	76,35	7,73	84,10	292,26	330,22	622,50				
19	71,62	74,53	146,15	14,76	0,70	15,50	86,38	75,27	161,66				
20	250,88	163,03	413,93	110,38	8,80	119,20	361,28	171,85	533,14				
21	260,47	325,22	585,69	158,49	18,33	176,84	418,96	343,57	762,54				
22	493,29	905,16	1398,45	241,58	44,68	286,27	734,87	949,84	1684,73				
23	432,07	1284,78	1716,86	720,45	275,34	995,81	1152,54	1560,13	2712,67				
24	714,62	1195,75	1910,38	423,58	37,48	461,08	1138,22	1233,24	2371,47				
25	535,94	559,70	1095,65	212,44	17,87	230,33	748,39	577,59	1325,98				
26	744,03	1085,46	1829,49	656,89	146,53	803,42	1400,93	1231,99	2632,93				
27	709,74	968,45	1678,19	1301,74	79,93	1381,68	2011,48	1048,40	3059,89				
28	483,87	836,62	1320,50	343,14	29,00	372,14	827,02	865,62	1692,65				
29	295,99	550,67	846,68	424,86	108,67	533,55	720,87	659,36	1380,24				
30	3,87	7,85	11,72	0	0	0	3,95	7,85	11,81				
31	153,14	242,93	396,09	134,31	19,21	153,53	287,47	262,15	549,62				
32	313,66	360,35	674,01	16,09	37,66	53,75	329,75	398,01	727,77				
33	29,44	63,84	93,29	5,86	5,52	11,39	35,35	69,43	104,79				
34	88,70	203,42	292,14	138,94	4,72	143,76	227,65	208,24	435,90				
35	137,42	980,64	1118,08	560,91	133,23	694,15	698,34	1113,89	1812,23				
36	251,90	351,6	603,52	223,84	11,64	235,49	475,75	363,25	839,01				
37	5,91	8,62	14,54	2,19	0	2,22	8,11	8,64	16,78				
Σύνολο:	9053,61	14265,58	23319,19	8952,73	1209,29	10162,03	18006,35	15474,88	33481,24				

ΠΙΝΑΚΑΣ 10Α

Ανάλυση Λογαριασμού "Ξένων κεφαλαίων" (Υποχρεώσεων) 4432 Κερδοφόρων Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 (Ε.Λ.Π. + Δ.Π.Χ.Π.)

(εκατ. €)

Καθώς	ΑΝΑΛΥΣΗ ΞΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ)													
	Βραχυπρόθεσμες						Μεσο-μακροπρόθεσμες						Σύνολο Υποχρεώσεων	
	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο		
15	1765,88	2282,20	4048,09	2324,61	154,08	2478,7	4090,49	2436,3	6526,80					
16	24,47	430,53	455,01	11,45	21,22	32,67	35,93	451,77	487,70					
17	224,5	214,93	439,45	128,99	14,22	143,21	353,51	229,17	582,68					
18	172,92	237,69	410,62	56,16	4,64	60,82	229,09	242,34	471,45					
19	64,30	55,84	120,14	14,21	0,70	14,91	78,51	56,54	135,05					
20	150,37	120,72	271,10	42,51	4,02	46,54	192,88	124,76	317,66					
21	196,20	240,77	436,98	123,08	11,65	134,74	319,30	252,43	571,74					
22	370,60	614,36	984,97	186,07	29,20	215,28	556,68	643,58	1200,26					
23	423,97	1072,04	1496,01	714,59	206,54	921,15	1138,58	1278,58	2417,16					
24	621,04	1065,21	1686,26	324,39	26,63	351,04	945,44	1091,85	2037,31					
25	341,66	428,67	770,34	176,15	14,48	190,63	517,82	443,16	960,98					
26	491,28	878,53	1369,81	596,34	141,86	738,21	1087,62	1020,40	2108,04					
27	645,20	763,08	1408,29	1254,08	71,74	1325,83	1899,29	834,84	2734,13					
28	408,15	746,45	1154,61	325,56	20,54	346,10	733,71	767,01	1500,73					
29	186,31	344,42	530,75	84,29	68,39	152,69	270,62	412,82	683,44					
30	3,84	6,57	10,41	0	0	0	3,92	6,58	10,50					
31	128,13	204,47	332,60	127,73	14,08	141,86	255,87	218,6	474,47					
32	117,10	205,35	322,46	12,00	33,23	45,24	129,11	238,6	367,71					
33	17,48	52,87	70,35	5,73	5,41	11,14	23,21	58,28	81,50					
34	86,27	192,42	278,70	137,33	4,71	142,13	223,62	197,22	420,84					
35	50,82	139,01	189,84	96,49	5,38	101,88	147,13	144,40	291,53					
36	194,78	293,69	488,49	207,36	11,06	218,43	402,16	304,76	706,92					
37	5,65	6,06	11,72	1,68	0	1,70	7,33	6,09	13,45					
Σύνολο:	6690,91	10596,12	17287,04	6951,09	864,13	7815,23	13642,01	11460,26	25102,28					

Ανάλυση Λογαριασμού "Ξένων κεφαλαίων" (Υποχρεώσεων) 1787 Ζημιολογίων Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 (Ε.Λ.Π. + Δ.Π.Χ.Π.)

(εκστ. €)

Κωδικός Κλάδου	ΑΝΑΛΥΣΗ ΞΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ)											
	Βραχυπρόθεσμες				Μεσο-μακροπρόθεσμες				Σύνολο Υποχρεώσεων			
	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο	Τραπεζικές	Λοιπές
15	514	636,33	716,01	1352,34	517,14	22,65	539,80	1153,48	738,67	1892,16		
16	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
17	120	209,75	130,56	340,32	203,38	9,62	213,01	413,15	140,18	553,34		
18	66	42,97	84,77	127,76	20,18	3,04	23,28	63,16	87,87	151,04		
19	24	7,32	18,69	26,01	0,50	0	0,50	7,87	18,73	26,60		
20	40	100,50	42,31	142,81	67,86	4,74	72,65	168,38	47,09	215,48		
21	47	64,26	84,43	148,70	35,39	6,67	42,08	99,66	91,14	190,80		
22	161	122,68	290,79	413,48	55,50	15,47	70,97	178,19	306,26	484,46		
23	21	8,10	212,73	220,84	5,85	68,8	74,66	13,96	281,54	295,50		
24	83	93,56	130,53	224,11	99,18	10,83	110,02	192,76	141,38	334,15		
25	100	194,27	131,03	325,30	36,29	3,39	39,68	230,56	134,42	365,00		
26	185	252,73	206,93	459,67	60,54	4,65	65,2	313,29	211,59	524,88		
27	30	64,53	205,36	269,90	47,64	8,18	55,83	112,19	213,54	325,74		
28	123	75,71	90,16	165,88	17,58	8,41	26,02	93,29	98,61	191,92		
29	59	109,67	206,25	315,93	340,56	40,25	380,85	450,24	246,54	696,79		
30	5	0	1,27	1,30	0	0	0	0	1,27	1,31		
31	29	25,00	38,45	63,47	6,57	5,04	11,66	31,59	43,54	75,14		
32	11	196,56	154,99	351,55	4,01	4,35	8,50	200,63	159,4	360,05		
33	14	11,96	10,97	22,93	0,1	0,1	0,20	12,14	11,14	23,29		
34	11	2,42	11,00	13,43	1,61	0	1,62	4,03	11,01	15,05		
35	30	86,79	841,63	928,42	464,4	127,84	592,25	551,2	969,48	1520,69		
36	104	57,11	57,91	115,02	16,47	0,5	17,95	73,59	58,49	132,08		
37	8	0,2	2,55	2,81	0,50	0	0,50	0,70	2,55	3,33		
Σύνολο:	1787	2362,69	3669,45	6032,15	2001,63	345,16	2346,80	4364,33	4014,62	8378,96		

ΠΙΝΑΚΑΣ 11.Α
Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 5921 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 με Ε.Λ.Π. και 298 με Δ.Π.Χ.Π.

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Μικτά Κέρδη	Μείον:			Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη	
			Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Διάθεσης Προϊόντων, Έξοδα Διοίκησης	Αποσβέσεις Χρήσης			
			15	ΕΛΠ	1467			2233,64
	ΔΠΧΠ	60	1493,15	90,52	949,47	88,6	1128,6	364,55
16	ΕΛΠ	6	162,55	3,87	130,04	10,71	144,64	17,91
	ΔΠΧΠ	1	72,68	0	27,85	5,15	33	39,68
17	ΕΛΠ	307	177,91	18,87	106,17	41,1	166,15	11,75
	ΔΠΧΠ	21	139,97	17,13	130,39	48,91	196,43	-56,45
18	ΕΛΠ	240	252,16	15,72	179,27	27,78	222,78	29,37
	ΔΠΧΠ	7	22,45	2,93	28,29	5,3	36,52	-14,07
19	ΕΛΠ	84	57,11	6,04	38,56	6,14	50,75	6,35
20	ΕΛΠ	144	85,81	11,09	51,93	14,29	77,31	8,49
	ΔΠΧΠ	7	41,73	6,92	30,59	11,93	49,45	-7,71
21	ΕΛΠ	151	246,77	24,12	171,29	40,51	235,92	10,84
	ΔΠΧΠ	3	17,97	4,06	9,92	3,1	17,09	0,8
22	ΕΛΠ	520	505,25	33,23	392,64	60,9	486,79	18,45
	ΔΠΧΠ	43	387,69	11,5	303,22	29,73	344,46	43,22
23	ΕΛΠ	37	74,15	12,93	63,01	7,74	83,69	-9,53
	ΔΠΧΠ	4	1050,41	19,6	258,94	127,79	406,33	644,08
24	ΕΛΠ	304	1241,95	51,41	886,31	115,31	1053,03	188,91
	ΔΠΧΠ	13	133,5	10,41	113,4	10,58	134,39	-0,89
25	ΕΛΠ	351	345,79	25,59	190,36	68,67	284,63	61,15
	ΔΠΧΠ	23	119,11	12,85	59,94	22,25	95,04	24,06
26	ΕΛΠ	570	556,05	37,98	354,75	94,67	487,41	68,64
	ΔΠΧΠ	28	622,61	51	185,65	86,93	323,59	299,02
27	ΕΛΠ	79	233,86	26,36	119,62	58,1	204,09	29,77
	ΔΠΧΠ	29	548,91	60,6	233,85	107,77	402,24	146,67
28	ΕΛΠ	565	377,45	35,11	206,49	75,66	317,27	60,18
	ΔΠΧΠ	28	177,31	8,37	72,19	28,76	109,33	67,97
29	ΕΛΠ	309	300,21	34,25	251,94	51,84	338,04	-37,82
	ΔΠΧΠ	9	73,61	3,29	42,17	5,38	50,85	22,75
30	ΕΛΠ	15	3,64	0,2	2,94	0,4	3,73	-0,08
31	ΕΛΠ	136	165,72	12,34	99,57	24,01	135,93	29,79
	ΔΠΧΠ	3	24,61	3,59	15,75	5,62	24,97	-0,35
32	ΕΛΠ	37	81,33	4,67	43,85	11,37	59,9	21,42
	ΔΠΧΠ	3	117,84	3,94	82,79	20,57	107,3	10,53
33	ΕΛΠ	56	44,86	2,25	29,42	7,28	38,96	5,9
	ΔΠΧΠ	3	4,14	0,7	4,98	0,4	6,16	-2,01
34	ΕΛΠ	40	102,46	10,11	66,89	15,82	92,83	9,62
	ΔΠΧΠ	2	24,48	1,75	15,33	1,08	18,17	6,31
35	ΕΛΠ	95	91,16	23,2	143,49	27,68	194,38	-103,22
	ΔΠΧΠ	4	17,53	2,23	24,41	1,05	27,7	-10,17
36	ΕΛΠ	388	344,05	21,42	230,91	57,19	309,53	34,51
	ΔΠΧΠ	6	89,24	6,2	52,66	4,27	63,14	26,09
37	ΕΛΠ	20	18,71	0,5	5,5	1,87	7,88	10,82
	ΔΠΧΠ	1	1,75	0	0,5	0,2	0,7	0,9
Σύνολο:	ΕΛΠ	5921	7702,7	575,63	5320,32	1152,57	7048,54	654,16
	ΔΠΧΠ	298	5180,78	317,71	2642,45	615,47	3575,64	1605,14

ΠΙΝΑΚΑΣ 11.Β
Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 4237 Κερδοφόρων Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 με Ε.Λ.Π. και 195 με Δ.Π.Χ.Π.

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Μικτά Κέρδη	Μείον:			Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη
			Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα			
				Διάθεσης Προϊόντων, Έξοδα Διοίκησης	Αποσβέσεις Χρήσης		
15	ΕΛΠ	977					
	ΔΠΧΠ	36	112,77	1194,99	246,65	1554,42	327,54
			75,48	791,21	68,66	935,36	382,29
16	ΕΛΠ	4	162,55	130,01	10,71	144,6	17,94
	ΔΠΧΠ	1	72,68	27,85	5,15	33	39,68
17	ΕΛΠ	198	142,5	76,22	27,85	116,84	25,65
	ΔΠΧΠ	10	89,02	43,61	20,14	68,45	20,57
18	ΕΛΠ	178	240,4	159,75	23,25	197,09	43,3
	ΔΠΧΠ	3	13,57	9,88	1,44	11,93	1,64
19	ΕΛΠ	60	53,43	34,61	5,28	44,97	8,46
20	ΕΛΠ	106	77,75	44,55	11,45	65,69	12,06
	ΔΠΧΠ	5	15,35	7,88	3,61	13,21	2,14
21	ΕΛΠ	105	195,22	123,06	27,44	168,87	26,34
	ΔΠΧΠ	2	13,47	7,48	1,82	12,54	0,9
22	ΕΛΠ	370	399,8	269,27	44,7	336,41	63,38
	ΔΠΧΠ	32	318,73	233,93	24,74	268,47	50,26
23	ΕΛΠ	16	55,31	45,94	5,06	52,86	2,44
	ΔΠΧΠ	4	1050,41	258,94	127,79	406,33	644,08
24	ΕΛΠ	224	1145,92	795,03	96,69	937,93	207,99
	ΔΠΧΠ	10	119,27	80,6	8,48	96,3	22,97
25	ΕΛΠ	258	318,88	164,27	58,33	243,92	74,95
	ΔΠΧΠ	16	86,13	36,43	17,6	57,73	28,39
26	ΕΛΠ	395	479,4	268,24	71,85	367,65	111,74
	ΔΠΧΠ	18	615,46	170,84	83,55	290,41	325,05
27	ΕΛΠ	54	191,53	77,98	42,11	139,75	51,77
	ΔΠΧΠ	24	542,45	226,27	103,93	388,81	153,64
28	ΕΛΠ	453	353,79	184,94	66,73	283,34	70,44
	ΔΠΧΠ	17	167,7	62	26,36	94,94	72,76
29	ΕΛΠ	255	267,87	156,41	30,32	201,67	66,2
	ΔΠΧΠ	4	73,16	40,99	5,24	49,46	23,69
30	ΕΛΠ	10	3,76	2,55	0,3	3,2	0,5
31	ΕΛΠ	109	155,77	89,9	21,32	122,74	33,03
	ΔΠΧΠ	1	17,22	8,47	4,1	15,52	1,69
32	ΕΛΠ	27	73,74	37,31	7,98	49,38	24,36
	ΔΠΧΠ	2	107,29	71,83	20,57	94,33	12,95
33	ΕΛΠ	45	41,38	24,61	6,21	32,67	8,7
34	ΕΛΠ	29	100,95	64,93	15,19	89,9	11,05
	ΔΠΧΠ	2	24,48	15,33	1,08	18,17	6,31
35	ΕΛΠ	68	38,92	22,43	4,15	29,1	9,81
	ΔΠΧΠ	1	17,27	12,59	0	13,55	3,72
36	ΕΛΠ	284	272,61	164,76	45,84	226,84	45,77
	ΔΠΧΠ	6	89,24	52,66	4,27	63,14	26,09
37	ΕΛΠ	12	18,62	5,11	1,83	7,35	11,26
	ΔΠΧΠ	1	1,75	0,5	0,2	0,7	0,9
Σύνολο:	ΕΛΠ	4237	6672,16	4136,98	871,42	5417,31	1254,85
	ΔΠΧΠ	195	4752,4	2159,47	528,81	2932,52	1819,88

ΠΙΝΑΚΑΣ 11.Γ
Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 1684 Ζημιογόνων Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2005 με Ε.Λ.Π. και 103 με Δ.Π.Χ.Π.

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Μικτά Κέρδη	Μείον:			Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη	
			Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Διάθεσης Προϊόντων, Έξοδα Διοίκησης	Αποσβέσεις Χρήσης			
			15	ΕΛΠ	490			351,66
	ΔΠΧΠ	24	175,49	15,03	158,26	19,93	193,23	-17,73
16	ΕΛΠ	2	0	0	0	0	0	-0,02
17	ΕΛΠ	109	35,41	6,1	29,95	13,24	49,31	-13,9
	ΔΠΧΠ	11	50,95	12,43	86,77	28,77	127,98	-77,03
18	ΕΛΠ	62	11,75	1,63	19,52	4,52	25,68	-13,92
	ΔΠΧΠ	4	8,87	2,32	18,4	3,85	24,58	-15,71
19	ΕΛΠ	24	3,67	0,9	3,94	0,8	5,78	-2,11
20	ΕΛΠ	38	8,06	1,4	7,37	2,84	11,62	-3,56
	ΔΠΧΠ	2	26,38	5,2	22,71	8,31	36,24	-9,86
21	ΕΛΠ	46	51,55	5,75	48,23	13,06	67,05	-15,49
	ΔΠΧΠ	1	4,5	0,8	2,44	1,27	4,55	-0,04
22	ΕΛΠ	150	105,44	10,8	123,36	16,2	150,37	-44,93
	ΔΠΧΠ	11	68,95	1,7	69,28	4,99	75,98	-7,03
23	ΕΛΠ	21	18,84	11,08	17,06	2,67	30,82	-11,98
24	ΕΛΠ	80	96,03	5,2	91,28	18,61	115,1	-19,07
	ΔΠΧΠ	3	14,22	3,2	32,79	2,09	38,09	-23,86
25	ΕΛΠ	93	26,9	4,27	26,08	10,34	40,7	-13,79
	ΔΠΧΠ	7	32,98	9,16	23,5	4,64	37,31	-4,32
26	ΕΛΠ	175	76,65	10,43	86,5	22,82	119,76	-43,1
	ΔΠΧΠ	10	7,14	14,98	14,8	3,37	33,17	-26,02
27	ΕΛΠ	25	42,33	6,71	41,63	15,98	64,33	-22
	ΔΠΧΠ	5	6,45	1,99	7,58	3,83	13,42	-6,96
28	ΕΛΠ	112	23,66	3,44	21,55	8,92	33,92	-10,26
	ΔΠΧΠ	11	9,6	1,81	10,18	2,39	14,39	-4,79
29	ΕΛΠ	54	32,34	19,31	95,53	21,51	136,37	-104,02
	ΔΠΧΠ	5	0,4	0	1,18	0,1	1,38	-0,94
30	ΕΛΠ	5	-0,12	0	0,3	0,1	0,5	-0,64
31	ΕΛΠ	27	9,95	0,8	9,67	2,69	13,18	-3,23
	ΔΠΧΠ	2	7,38	0,6	7,27	1,52	9,44	-2,05
32	ΕΛΠ	10	7,58	0,5	6,54	3,38	10,52	-2,94
	ΔΠΧΠ	1	10,54	2,01	10,95	0	12,97	-2,42
33	ΕΛΠ	11	3,48	0,4	4,8	1,07	6,28	-2,8
	ΔΠΧΠ	3	4,14	0,7	4,98	0,4	6,16	-2,01
34	ΕΛΠ	11	1,5	0,3	1,95	0,6	2,93	-1,43
35	ΕΛΠ	27	52,24	20,68	121,06	23,53	165,28	-113,03
	ΔΠΧΠ	3	0,2	1,28	11,82	1,05	14,15	-13,89
36	ΕΛΠ	104	71,43	5,18	66,15	11,35	82,68	-11,25
37	ΕΛΠ	8	0	0	0,3	0	0,5	-0,43
Σύνολο: ΕΛΠ	1684	1030,54	166,73	1183,34	281,15	1631,23	-600,69	
ΔΠΧΠ	103	428,37	73,47	482,98	86,66	643,11	-214,74	

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

Διάθεση Καθαρών Κερδών Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσεων 2004 και 2005 με Ε.Λ.Π.

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	2004 : 6187 Βιομηχανικές Επιχειρήσεις, οι 4499 με Κέρδη										2005 : 5921 Βιομηχανικές Επιχειρήσεις, οι 4237 με Κέρδη									
	Αριθμός Επιχειρήσεων					Ανάλυση Διάθεσης Καθαρών Κερδών των 4499 Επιχειρήσεων					Αριθμός Επιχειρήσεων					Ανάλυση Διάθεσης Καθαρών Κερδών των 4237 Επιχειρήσεων				
	Με Κέρδη	Σύνολο Κλάδου	Αποθεματικά, Κρατήσεις και Υπόλοιπο σε νέο	Μερίσματα	Φόροι κτλ	Καθαρά Κέρδη των 4499 Επιχειρήσεων	Με Κέρδη	Σύνολο Κλάδου	Αποθεματικά, Κρατήσεις και Υπόλοιπο σε νέο	Μερίσματα	Φόροι κτλ	Καθαρά Κέρδη των 4237 Επιχειρήσεων	Με Κέρδη	Σύνολο Κλάδου	Αποθεματικά, Κρατήσεις και Υπόλοιπο σε νέο	Μερίσματα	Φόροι κτλ	Καθαρά Κέρδη των 5921 Επιχειρήσεων		
15	990	1497	218,43	270,69	183,14	672,28	517,60	977	1467	118,72	121,43	87,38	327,54	180,85						
16	3	7	29,16	16,35	21,60	67,12	60,19	4	6	5,14	2,84	9,95	17,94	17,91						
17	233	344	21,62	12,76	10,45	44,84	-19,98	198	307	9,93	8,91	6,81	25,65	11,75						
18	196	269	26,85	13,67	13,04	53,57	34,19	178	240	16	16,32	10,98	43,3	29,37						
19	62	86	3,70	2,68	2,86	9,25	5,35	60	84	3,5	2,55	2,4	8,46	6,35						
20	115	156	10,60	2,70	3,45	16,76	9,82	106	144	6,07	3,09	2,88	12,06	8,49						
21	122	163	17,47	6,17	6,68	30,32	16,75	105	151	13,85	6,4	6,08	26,34	10,84						
22	415	575	56,34	42,52	30,44	129,31	80,19	370	520	16,57	27,44	19,37	63,38	18,45						
23	24	42	62,37	175,68	107,42	345,49	343,63	16	37	1,15	0,4	0,8	2,44	-9,53						
24	247	315	99,85	107,45	90,65	297,96	209,31	224	304	31,13	115,57	61,28	207,99	188,91						
25	272	356	54,85	20,62	23,60	99,08	82,89	258	351	35,42	18,8	20,72	74,95	61,15						
26	432	600	189,59	137,86	118,81	446,26	388,17	395	570	27,53	51,31	32,89	111,74	68,64						
27	86	109	88,57	61,22	54,04	203,84	162,08	54	79	38,57	6,06	7,14	51,77	29,77						
28	472	574	100,59	37,70	38,25	176,54	166,48	453	565	25,02	26,07	19,34	70,44	60,18						
29	261	326	15,71	48,34	25,45	89,51	-51,51	255	309	14,18	28,9	23,11	66,2	-37,82						
30	10	15	0,30	0,10	0,10	0,60	-0,41	10	15	0	0,3	0,1	0,5	-0,08						
31	108	137	19,06	11,85	11,44	42,36	36,64	109	136	10,62	13,64	8,75	33,03	29,79						
32	30	35	25,40	23,10	11,70	60,21	56,51	27	37	9,62	10,68	4,06	24,36	21,42						
33	39	54	8,05	2,24	3,82	14,12	11,03	45	56	-3,81	8,44	4,06	8,7	5,9						
34	35	43	16,04	7,62	7,90	31,57	30,68	29	40	4,96	2,6	3,49	11,05	9,62						
35	61	91	4,52	3,58	3,27	11,38	-67,15	68	95	3,83	3	2,97	9,81	-103,22						
36	279	378	47,83	18,98	17,14	83,96	73,40	284	388	23,26	11,63	10,86	45,77	34,51						
37	7	15	2,26	0,00	0,70	3,03	2,41	12	20	10,14	0,7	0,3	11,26	10,82						
Σύνολο:	4 499	6187	1 119,28	1 024,06	786,16	2 929,50	2 148,36	4237	5921	421,55	487,26	346,02	1254,85	654,16						

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
Κατάταξη των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. βάσει Απασχολούμενου Συνολικού Κεφαλαίου κατά τα έτη 2004 και 2005 (Ε.Λ.Π. + Δ.Π.Χ.Π.)

Κωδικός Κλάδου	Έτη	Κλιμάκια Απασχολούμενου Κεφαλαίου σε χιλιάδες ευρώ							Σύνολο Επιχειρήσεων
		≤ 150	150-300	300-750	750-1500	1500-3000	3000-7500	≥ 7500	
15	2004	73	85	230	283	289	273	264	1497
	2005	68	66	247	265	292	314	275	1527
16	2004	1	1	0	0	0	0	5	7
	2005	1	1	1	0	0	0	4	7
17	2004	12	19	55	64	71	69	54	344
	2005	12	15	59	57	63	74	48	328
18	2004	11	13	41	47	59	60	38	269
	2005	10	16	35	45	54	54	33	247
19	2004	2	3	14	19	30	12	6	86
	2005	1	1	14	24	24	14	6	84
20	2004	3	10	29	33	33	35	13	156
	2005	6	7	23	33	31	33	18	151
21	2004	9	4	17	41	32	26	34	163
	2005	5	3	17	34	32	28	35	154
22	2004	47	57	109	100	112	88	62	575
	2005	40	46	102	106	108	98	63	563
23	2004	1	3	7	8	7	7	9	42
	2005	3	1	9	7	7	5	9	41
24	2004	15	11	37	51	54	57	90	315
	2005	15	15	27	45	65	53	97	317
25	2004	10	9	58	57	80	82	60	356
	2005	9	13	56	65	77	89	65	374
26	2004	15	32	90	113	151	124	75	600
	2005	18	28	85	116	150	119	82	598
27	2004	3	1	9	8	16	23	49	109
	2005	2	3	8	9	16	16	54	108
28	2004	26	25	97	116	127	116	67	574
	2005	23	26	93	104	141	127	79	593
29	2004	15	18	55	76	84	51	27	326
	2005	9	18	52	67	84	59	29	318
30	2004	3	0	3	3	5	1	0	15
	2005	6	0	4	1	2	2	0	15
31	2004	5	4	23	18	32	35	20	137
	2005	5	1	24	24	30	37	18	139
32	2004	1	4	4	3	6	10	7	35
	2005	2	4	2	4	6	13	9	40
33	2004	4	0	14	10	14	8	4	54
	2005	1	0	16	17	10	12	3	59
34	2004	1	0	8	4	7	12	11	43
	2005	0	0	7	6	9	10	10	42
35	2004	6	7	22	16	18	12	10	91
	2005	7	9	21	14	22	15	11	99
36	2004	16	20	70	100	85	64	23	378
	2005	15	22	58	115	85	71	28	394
37	2004	1	1	1	5	2	5	0	15
	2005	2	1	4	2	7	4	1	21
Σύνολο: 2004		280	327	993	1175	1314	1170	928	6187
2005		260	296	964	1160	1315	1247	977	6219

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
Αποδοτικότητα Ιδίων και Συνολικών Κεφαλαίων των 5221 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., με Ε.Λ.Π. και 298 Επιχειρήσεων με Δ.Π.Χ.Π.

(ποσοστό %)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων			Ίδια Κεφάλαια			Συνολικά Κεφάλαια		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
15 ΕΛΠ	1 461	1 497	1 467	7,55	7,64	5,63	5,38	5,31	4,13
ΔΠΧΠ			60			8,97			6,19
16 ΕΛΠ	7	7	6	23,70	20,70	11,20	8,43	8,42	3,96
ΔΠΧΠ			1			25,40			15,60
17 ΕΛΠ	371	344	307	1,75	-1,50	2,32	2,66	0,82	2,99
ΔΠΧΠ			21			-8,20			-3,00
18 ΕΛΠ	281	269	240	7,77	7,61	9,02	4,88	4,88	5,33
ΔΠΧΠ			7			-32,00			-7,60
19 ΕΛΠ	90	86	84	10,70	6,13	7,27	6,46	4,76	4,97
20 ΕΛΠ	155	156	144	1,06	2,01	4,09	2,24	2,79	3,81
ΔΠΧΠ			7			-3,10			-0,16
21 ΕΛΠ	162	163	151	3,61	4,22	3,32	3,83	3,97	3,55
ΔΠΧΠ			3			3,07			3,72
22 ΕΛΠ	584	575	520	7,41	6,33	3,38	4,82	4,47	3,18
ΔΠΧΠ			43			5,79			4,04
23 ΕΛΠ	42	42	37	17,90	17,40	11,30	10,50	9,40	1,22
ΔΠΧΠ			4			27,80			14,20
24 ΕΛΠ	312	315	304	18,10	14,20	18,70	8,40	6,89	8,36
ΔΠΧΠ			13			-0,30			1,19
25 ΕΛΠ	353	356	351	9,66	8,49	9,49	6,32	5,62	5,81
ΔΠΧΠ			13			7			4,48
26 ΕΛΠ	588	600	570	21,10	16,00	6,62	10,90	9,37	4,58
ΔΠΧΠ			28			16,10			10,90
27 ΕΛΠ	105	109	79	1,98	7,11	5,33	2,64	4,93	3,96
ΔΠΧΠ			29			6,39			4,61
28 ΕΛΠ	562	574	565	8,20	12,70	7,62	5,47	7,60	4,89
ΔΠΧΠ			28			10,50			6,45
29 ΕΛΠ	319	326	309	13,10	-7,60	-8,10	7,74	-0,53	-0,20
ΔΠΧΠ			9			14,70			9,58
30 ΕΛΠ	13	15	15	-6,90	-9,10	-1,60	1,00	0,65	1,17
31 ΕΛΠ	142	137	136	11,70	9,23	9,96	6,61	5,80	6,02
ΔΠΧΠ			3			-0,35			1,29
32 ΕΛΠ	38	35	37	8,85	7,29	20,70	7,07	5,51	9,82
ΔΠΧΠ			3			1,21			1,00
33 ΕΛΠ	57	54	56	18,10	12,10	7,93	11,00	8,31	4,96
ΔΠΧΠ			3			-26,00			-5,70
34 ΕΛΠ	43	43	40	21,20	15,00	5,56	7,55	7,08	3,60
ΔΠΧΠ			2			20,80			8,73
35 ΕΛΠ	93	91	95	-0,02	-8,00	-14,00	0,48	-2,00	-3,50
ΔΠΧΠ			4			-12,00			-2,30
36 ΕΛΠ	380	378	388	8,64	11,10	7,05	5,85	6,89	5,03
ΔΠΧΠ			6			12,60			7,63
37 ΕΛΠ	12	15	20	15,70	12,10	36,90	10,40	8,48	25,30
ΔΠΧΠ			1			32,40			21,80
Σύνολο: ΕΛΠ	6 170	6 187	5 921	9,69	8,55	5,61	6,02	5,42	3,92
ΔΠΧΠ			298			10,50			6,63

Πηγές και Αναφορές

- Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, «Πορεία Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού 2006», Αρ. Δελτίων 1-12
- ΕΣΥΕ, Δελτία τύπου «Έρευνες Εργατικού Δυναμικού», 1998-2006
- ΕΣΥΕ, Δελτία τύπου «Δείκτες Τιμών Παραγωγού στη Βιομηχανία», 2001-2006
- ΕΣΥΕ, Δελτία τύπου «Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής», 2001-2006
- ΕΣΥΕ, Δελτία τύπου «Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο», 2001-2006
- ΕΣΥΕ, Δελτία τύπου «Δείκτης Κύκλου Εργασιών στους τομείς εμπορίας αυτοκινήτων και του χονδρικού εμπορίου», 2006
- ΕΣΥΕ, Στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών, Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής
- ΕΣΥΕ, «Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ), 2002-2004»
- European Commission, Economic Forecasts, Autumn 2006
- European Commission, DG ECFIN
- European Commission, "European Industry: Facts and Figures 2006"
- Eurostat, Database, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
- IFO, World Economic Survey, WES 1/2007
- IMF Country Report No. 07/26, January 2007
- IOBE, Η Ελληνική Οικονομία, τριμηνιαίες εκθέσεις 2006-2007
- IOBE, Αποτελέσματα Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας, Μηνιαία Δελτία
- IOBE – London Business School – Basbon College, Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2006 Executive Report
- IOBE, «Έρευνες Επενδύσεων στη Βιομηχανία», 2003-2006
- IOBE, «Η Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων-Ποτών: Διαπιστώσεις – Προτάσεις Πολιτικής», Δεκέμβριος 2006
- Ιωαννίδης Σ., Τσακανίκας Α., 2006, «Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2005-2006», IOBE
- Λαπατίνας Αθ. «Η Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων-Ποτών», Ετήσια Έκθεση IOBE 2006

Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών (ΟΠΕ)

OECD Economic Outlook No 80 Preliminary edition, November 2006

Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων (ΕΣΥΕ – ΚΕΕΜ)

ΣΕΒ, Αρχείο Βάσης Δεδομένων Ισολογισμών (2000-2006)

ΣΕΒ, «Ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας 2006-2007, Ανάλυση με βάση την έκθεση WEF».

ΣΕΒ – ICAP, «Η Ελληνική Βιομηχανία, Εκτιμήσεις των βασικών οικονομικών μεγεθών για το 2006», Μάιος 2007

Τράπεζα της Ελλάδος, «Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής 2006-2007», Φεβρουάριος 2007

Τράπεζα της Ελλάδος, «Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2006», Απρίλιος 2007

Τράπεζα της Ελλάδος, Δελτία Τύπου Ισοζυγίων Πληρωμών 2006

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, «Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας & Ανάπτυξης 2006-2009», Δεκέμβριος 2006

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων», Οκτώβριος 2005

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, «Έκθεση Εφαρμογής Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων»

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, «Κρατικός Προϋπολογισμός για το 2007, Εισηγητική Έκθεση», Νοέμβριος 2006

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, «Κρατικός Προϋπολογισμός για το 2007», Δεκέμβριος 2006

World Bank, "Doing Business 2007", www.doingbusiness.org

ΣΕΒ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα, Τηλ.: 211-5006.000 • 210-3237.325, FAX: 210-3222.929

www.fgi.org.gr, www.sev.org.gr

Χ Ο Ρ Η Γ Ο Σ Ε Κ Δ Ο Σ Η Σ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ

ΣΕΒ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα, Τηλ.: 211-5006.000 • 210-3237.325, FAX: 210-3222.929

www.fgi.org.gr, www.sev.org.gr